

P. 121583
Unical.

PRESA NOASTRA

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII ZIARIȘTILOR DIN R. P. R.

MAI

1-8

1956

- Despre rolul și sarcinile Uniunii Ziariștilor — V. DUMITRESCU
- Un înalt exemplu pentru noi — V. RUSU
- În preajma Intilnirii internaționale a ziariștilor — I. MANEA
- Unele probleme ale limbii în presă — Academician AL. GRAUR
- Pe marginea scrisorii „Vă chemăm alături de noi” — B. BRANIȘTEANU
- Titlul în ziar — GH. CONSTANTINESCU
- Cum a sprijinit ziarul „Dobrogea nouă” transformarea socialistă a agriculturii — I. CALOTA
- Învățămîntul ziaristic în R. P. R. — C. ANTIP
- Despre câteva probleme ale radioreportajului
- Reportajele lui Ștefan Gheorghiu — I. FELEA
- Organizația Internațională a Ziariștilor — factor de seamă în lupta pentru coexistența pașnică
- Documentarea pe teren — GH. FILIMON
- Așa l-am cunoscut pe Al. C. Constantinescu — SAȘA GEORGESCU
- Recenzii ● Documentare ● Bibliografie ● Știri de pretutindeni

P. 22, 959

FACULTATEA DE ZIARISTICA DIN BUCUREȘTI

Intrarea principală a facultății.

În biblioteca facultății. Studentele Julieta Nanian, campioană la tenis de cîmp și Elisabeta Ionescu, campioană la șah, studiază împreună cu studenta muncitoare Constanța Răducanu.

Amfiteatrul facultății de ziaristică. Studenții din anul doi la cursul de economie politică.

Studentul muncitor Gh. Purcărea și Constantina Dumitrescu, fiică de colectivist, cercetează o colecție a „Scintei Tineretului“.

PRESA NOASTRĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII ZIARIȘTILOR DIN R. P. R.

ANUL I

Nr. 1

MAI 1956

Despre rolul și sarcinile Uniunii Ziariștilor

V. DUMITRESCU

Președintele Uniunii Ziariștilor din R. P. R.

U NIUNEA ZIARIȘTILOR, organizație a tuturor lucrătorilor din presă din țara noastră a fost constituită.

Crearea ei a fost hotărâtă de adunarea generală a ziariștilor, care a adoptat statutul și a ales comitetul de conducere al Uniunii Ziariștilor. Scopul, în vederea căruia a fost creată această organizație, drepturile și obligațiile membrilor ei sînt stabilite în statut.

Uniunea Ziariștilor are drept scop să contribuie la ridicarea nivelului profesional, politic și cultural al ziariștilor, să colaboreze cu organizațiile similare din străinătate, care militază pentru apărarea păcii și apropierea între popoare, să organizeze vizite și schimbul de ziariști între țara noastră și diferitele țări străine. Membru al Uniunii Ziariștilor poate fi orice ziarist care activează în presa noastră — la un organ de presă sau instituție de presă, — și care aderă la prevederile statutului Uniunii.

Interesul viu manifestat de ziariști față de organizația lor, încă de la crearea ei, participarea la activitatea desfășurată în Capitală ca și în

unele centre regionale dovedesc că crearea Uniunii Ziariștilor corespunde unei necesități reale.

Este bine cunoscută dezvoltarea, fără precedent, pe care a cunoscut-o presa în țara noastră.

Alături de presa centrală există azi o vastă rețea de ziare, reviste și diferite publicații, numeroase ziare în limbile minorităților naționale. O mare dezvoltare cunoaște presa vorbită — radio-ul — presa filmată — jurnalele cinematografice. Într-un viitor apropiat munca de presă își va găsi aplicarea în televiziune.

Această dezvoltare a presei — presă de tip nou, care slujește cu devotament luptei pentru construirea socialismului în țara noastră, cauzei nobile a păcii și prieteniei între popoare, este o expresie a adincului democratism al regimului nostru, care a înfăptuit o reală libertate a presei. Presa noastră — arma cea mai ascuțită a partidului — dispune azi de toate condițiile pentru a putea servi tot mai bine interesele poporului.

Odată cu dezvoltarea presei s-au format și cadre de presă. Există în prezent un larg activ de ziariști, ca-

pabili să militeze pentru înfăptuirea politicii partidului și guvernului. Lucrătorii din presă fac să pătrundă mai adînc în conștiința maselor cuvîntul partidului, înflăcărează masele în lupta pentru construirea socialismului, le educă în spiritul atotbiruitoarei ideologii marxist-leniniste, al patriotismului și internaționalismului proletar. Presa noastră este prietenul și sfătuitorul de zi cu zi al tuturor celor ce muncesc. Ea a devenit o presă de masă, și-a cîștigat dragostea și prețuirea poporului.

Creșterea nivelului cultural și tehnic al oamenilor muncii, crearea unei intelectualități noi, socialiste, accesul la binefacerea științei și artei a milioane de oameni ținuți sub obroc, pînă deunăzi, de regimul burghezo-moșieresc, sînt aspecte dintre cele mai tipice ale desfășurării revoluției culturale în țara noastră.

Sub conducerea partidului, nivelul politic și ideologic, nivelul publicistic al ziarelor și publicațiilor noastre a crescut.

Paralel cu creșterea continuă a nivelului de viață material și cultural al oamenilor muncii, crește însă

și exigența lor, ca cititori, față de presă. Și e firesc să fie așa.

Ziaristului de tip nou, luptător curajos pentru înfăptuirea politicii partidului și guvernului în toate domeniile de activitate, îi revine o răspundere deosebită.

Pe măsură ce înaintăm pe calea construirii socialismului, sarcinile presei sînt mai complexe, mai multilaterale.

Ziaristului îi revine sarcina să trateze cu și mai multă competență problemele de bază ale economiei, transformării socialiste a agriculturii, vieții culturale și științifice. Ca exponent dintre cei mai înalți ai intelectualității noastre socialiste, ziaristul trebuie să dovedească o deosebită combativitate față de influențele ideologiei burgheze care se manifestă în unele sectoare ale frontului nostru ideologic.

De aceea, devotamentul, pasiunea și puterea de muncă necesare exercitării nobilei profesii de ziarist, trebuie să fie însoțite de o temeinică pregătire ideologică, culturală și profesională. Lenin, întemeietorul teoriei despre presa de tip nou, referindu-se la greaua și plina de răspundere profesiune de ziarist, arată că orice muncă cere omului gândire, aprofundare; automatismul, metodele meșteșugărești, „inspirațiile” de moment nu-și pot avea locul în presă. Aceasta cu atât mai puțin azi, cînd milioane de oameni ai muncii care luptă cu abnegație pentru înfăptuirea mărețelor sarcini trasate de cel de al II-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român, pentru neîncetata înflorire și întărire a patriei noastre și ridicarea continuă a nivelului de trai material și cultural al poporului nostru, așteaptă din partea presei un ajutor și mai calificat.

Presa centrală și locală trebuie să-și întărească rolul de organizator colectiv, să popularizeze și să stimuleze întrecerea socialistă, să popularizeze metodele de muncă și de organizare a muncii întreprinderilor și gospodăriilor agricole fruntașe și frunțașilor în producție, să critice fără cruțare lipsurile, dezvăluind cu curaj cauzele rămănerilor în urmă și mobilizînd masele pentru înlăturarea oricăror piedici, pentru realizarea politicii partidului. Un rol de seamă îi revine presei în combaterea vulgarizării tezelor marxist-leniniste, interpretării lor dogmatice, bucheriste, în a ajuta la clarificarea — de pe pozițiile partidului — a problemelor creației artistice și științifice.

Prin activitatea sa, Uniunea Ziaristilor trebuie să contribuie la re-

zolvarea acestor sarcini, ajutînd la calificarea și continua ridicare a nivelului cultural și ideologic al membrilor săi.

Formele care pot fi folosite în acest scop sînt numeroase. Activitatea desfășurată pînă în prezent, deși insuficientă, a arătat cît de eficiente pot fi acestea pentru îmbunătățirea muncii membrilor ei. Prin organizarea unor forme de învățămînt profesional, de limbi străine, conferințe, reuniuni cu caracter de schimb de experiență între diferitele secții redacționale ale ziarelor centrale și locale, formarea de cercuri profesionale în cadrul cărora fac expuneri ziaristii mai competenți, cadre de conducere din economie, agricultură, oameni de știință, artă, Uniunea Ziaristilor aduce o contribuție efectivă la ridicarea calificării lucrătorilor din presă.

Un rol deosebit de important îl are în această privință cabinetul de presă care funcționează la sediul Uniunii. Editarea primelor „caiete de ziaristică” conținînd diferite studii și materiale teoretice, ideologice, pentru uzul lucrătorilor din presă, traduceri din publicații ale organizațiilor similare din Uniunea Sovietică și din țările de democrație populară etc. înlătură o lacună îndelung resimțită de lucrătorii din presă.

Apariția publicației „Presa noastră”, organul Uniunii Ziaristilor, vine să înlăture un gol ce se resimțea în activitatea Uniunii noastre, îndeplinind odată cu un însemnat rol de educator al membrilor ei și rolul organizatoric cuvenit.

În cele citeva luni care au trecut de la crearea Uniunii au fost organizate cercuri ale ziaristilor în unele centre regionale.

Atît la Cluj, Iași cît și în alte centre regionale, aceste cercuri desfășoară o activitate rodnică la care participă un număr tot mai mare de ziaristi.

De o mare popularitate se bucură în rîndul membrilor Uniunii manifestările educative, cultural-artistice ce au loc în cadrul Casei Ziaristilor în Capitală.

Conferințele, spectacolele, concertele, filmele ca și programele cultural-artistice susținute de formații de artiști amatori, unele alcătuite din lucrători din presă ca și excursiile, activitatea sportivă, oferă ziaristilor și membrilor de familie ai acestora prilejul de a-și folosi timpul liber într-un mod cît mai adecvat, exercițiind o influență educativă asupra tinerilor ziaristi.

Deși activitatea Uniunii a fost multilaterală, ea nu poate fi considerată însă satisfăcătoare. Cercurile profesionale create corespunzător diferitelor profile din presă, nu cuprind încă pe toți acei membri ai Uniunii care sînt direct interesați în activitatea acestora. Încă nu s-a creat un activ suficient de larg, care să participe la organizarea diferitelor manifestări.

Comitetul de conducere căruia îi revine răspunderea asupra întregii activități nu a reușit încă să stabilească un plan de perspectivă, bazat pe cele mai reale necesități ale membrilor Uniunii, să mobilizeze la înfăptuirea lui cît mai mulți dintre ziaristii competenți și cu experiență.

Vizitele de ziaristi străini, ca și organizarea de călătorii în străinătate ale membrilor ei, schimbul de ziaristi între uniunile similare, formează de asemenea obiectul activității Uniunii noastre. Aceasta va servi într-o măsură însemnată cauzei cunoașterii și apropierii între popoare.

Uniunea Ziaristilor este membru colectiv al Organizației Internaționale a Ziaristilor — O.I.Z. — cea mai puternică organizație internațională a ziaristilor. Ea participă la activitatea acesteia, pusă în slujba apărării libertății de informare și de exprimare a ziaristilor, pentru colaborare între ziaristii din întreaga lume, indiferent de concepțiile lor politice, filozofice sau de altă natură, care, prin scrisul lor servesc cauzei păcii și colaborării între popoare, resping „războiul rece” și propaganda războiului. Colaborarea cu organizațiile de ziaristi din țările lagărului socialist, cu toate organizațiile de ziaristi care servesc cauzei nobile a păcii și apropierii între popoare este o datorie de cinste a organizației noastre. Legăturile stabilite pe această linie se dezvoltă și se întăresc continuu.

Pentru ca activitatea Uniunii noastre să poată fi la înălțimea sarcinilor ce-i revin este însă necesar ca toți membrii ei să-și îndeplinească cu strictețe obligațiile, să participe cît mai efectiv la realizarea scopurilor propuse.

NOI DOCUMENTE ALE LUI V. I. LENIN

„Pravda” din 22 aprilie publică noi documente aparținând lui V. I. Lenin. Institutul de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S., care a dat spre publicare în „Pravda” aceste documente, comunică:

Documentele lui V. I. Lenin publicate mai jos au fost scrise în anii 1919—1922.

În „Proiectul punctului 3 al capitolului de politică generală al programului (destinat Comisiei pentru

alcătuirea programului la Congresul al VIII-lea al partidului)”, Lenin arată esența democrației proletare, socialiste, deosebirea ei fundamentală de democrația burgheză. El arată că sarcina partidului comunist este de a atrage mase tot mai largi ale populației muncitoare la folosirea drepturilor și libertăților democratice și de a lărgi premisele materiale pentru aceasta.

În scrisoarea adresată lui N. Osinski, datînd din 12 aprilie 1922, V. I.

Lenin subliniază importanța studierii experienței înaintate locale și a popularizării ei largi. Cu cît această activitate va fi mai mare, scrie el, cu atît îmbunătățirea întregii noastre construcții se va desfășura cu mai mult succes.

Documentele sînt publicate după manuscris.

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.U.S.

Proiectul punctului 3 al capitolului de politică generală al programului

(Destinat Comisiei pentru alcătuirea programului la Congresul al VIII-lea al Partidului)

Democrația burgheză se limita la proclamarea unor drepturi formale, care se extind în mod egal asupra tuturor cetățenilor, de pildă, dreptul întrunirilor, al asocierii, preseii. În cel mai bun caz, toate restricțiile legislative privind aceste puncte erau abrogabile în cele mai democratice republici burgheze. În realitate însă, atît practica administrativă cît și, în special, robia economică a oamenilor muncii, îi puneau întotdeauna pe aceștia, în condițiile democrației

burgheze, în imposibilitatea de a se folosi într-o măsură cît de cît însemnată de drepturi și libertăți.

Dimpotrivă, democrația proletară sau sovietică pune în locul proclamării formale a drepturilor și libertăților, acordarea reală, în primul rînd și cel mai mult, tocmai acelor clase ale populației care au fost asuprite de capitalism, adică proletariatului și țărănimii. În acest scop puterea sovietică expropriează burghezia de localuri, tipografii, depo-

zite de hîrtie, punîndu-le în întregime la dispoziția oamenilor muncii și a organizațiilor acestora.

Sarcina Partidului Comunist din Rusia este de a atrage mase tot mai largi ale populației muncitoare la folosirea drepturilor și libertăților democratice și de a lărgi posibilitățile materiale pentru aceasta.

(Scris în martie, nu mai tîrziu de 20, 1919).

Lui N. Osinski

ÎN COPII: 1. Redacției „Pravdei”; 2. Tov. Steklov; 3. Lui Rîkov și Ţiurupa

12 aprilie 1922

Tov. Osinski!

Salut în mod deosebit articolul dvs. din „Pravda” de astăzi: „Noi date din experiența locală”. Ne lipsesc cel mai mult tocmai asemenea articole și cred că ar trebui „să facem rost” în fiecare comisariat al poporului de cîte un publicist (cît mai strîns legat de activitatea comisariatului poporului și a comisariatului poporului) pentru alcătuirea unor asemenea treceri în revistă.

Lucrul cel mai rău la noi este abundența exagerată de considerațiuni generale în presă și de flecăreală politică, în timp ce studierea experienței locale lipsește aproape cu desăvîrșire. Atît pe plan local cît și la centru puternice tendințe luptă

împotriva prezentării veridice și aprecierii veridice a acesteia. Există teama de a scoate gunoiul din casă, există teama de adevărul gol goluț, de care caută să se scape „cu o privire în trecut”, pur și simplu cu superficialitate...

Mai mult, cît mai mult caracter concret în studierea experienței locale, a detaliilor, a lucrurilor mărunte, a practicii, a experienței concrete, cît mai multă pătrundere în viața adevărată, atît a județului cît și a plășii și a satului; examinarea a ceea ce undeva, cineva reușește, de ce (prin ce metode) în ciuda noianului de mizerie și ruină, să obțină o îmbunătățire reală, fie chiar mică; să nu existe teama de a scoate la iveală greșelile și nepri-

ceperea; să se popularizeze și să se facă reclamă din răsputeri oricărui lucrător local, cît de cît remarcabil, și să fie dat drept pildă. Cu cît această activitate va fi mai mare, cu cît ne vom adînci mai mult în practica vie, îndepărtînd atenția atît a noastră cît și a cititorilor de la aerul pestilențial-cancelarist, pestilențial-intelectualist din Moscova (și al burgheziei noastre în general) cu atît îmbunătățirea preseii noastre și a întregii noastre construcții se va desfășura cu mai mult succes.

Salut încă odată inițiativa dvs. și vă urez în mod deosebit să continuați, pe scară mai largă și mai profund, în această direcție.

Cu salut comunist, Lenin

UN INALT EXEMPLU PENTRU NOI

V. RUSU

Redactor-șef al gazetei „Veac nou“

Mi-aduc aminte de o seară petrecută la Moscova. Împreună cu un prieten, cutreerasem ceasuri de-a rindul străzile clocotitoare de viață ale orașului și acum, instalați la masa unui restaurant, nu mai găseam cuvinte pentru a ne exprima admirația pentru tot ce văzusem. La un moment dat, un bărbat înalt, voinic, cu părul sur, se apropie de noi și, recomandându-se, ceru permisiunea să se așeze la masa noastră. Așa l-am cunoscut pe Dmitri Platonovici Kotlerenko, inginer la o exploatare forestieră din regiunea Kirov. Despre câte nu am vorbit în seara aceea? Despre urbanistică și despre cibernetică, despre ultima premieră de la MHAT și despre organizarea muncii în colhozuri, despre ritmul de dezvoltare a țărilor socialiste și — firește — mult despre problemele internaționale la ordinea zilei. Pe măsură ce discuția se amplifică și cuprindea noi domenii, creștea în mine uimirea și admirația pentru informația temeinică pe care o dovedea neașteptatul nostru interlocutor. La întrebarea cum reușește să fie atât de bine și temeinic informat în cele mai diferite domenii în ciuda faptului că lucrează într-un raion îndepărtat, a răspuns simplu, ca un lucru de la sine înțeles:

— Doar și la noi sosesc „Pravda“ și celelalte gazete. Ce e drept, le citim cu o zi mai târziu decât la Moscova...

De aici, discuția a trecut asupra presei și a rolului ei social. Și din nou am fost uimit și — de ce n-ași spune-o? — de-a dreptul impresionat de locul

de seamă pe care-l ocupă presa în accepția acestui cetățean sovietic.

În scurtul răstimp pe care l-am petrecut în Uniunea Sovietică am putut să-mi dau seama „pe viu“ că aceste sentimente înalte de încredere și prețuire față de presă sînt proprii tuturor oamenilor sovietici. Creată de Partidul Comunist, după principiile marelui Lenin, presa sovietică a cucărit încrederea, stima și dragostea nemărginită a poporului, care vede în presa sa nu un divertisment ieftin, nu o sursă de senzații, ci o armă ascuțită de luptă, unul din mijloacele cele mai puternice de legătură între partid și popor. Milioane de oameni de pe întreg cuprinsul globului pămîntesc iubesc presa sovietică fiindcă sînt pe deplin convinși că glasul ei este glasul adevărului, că întreaga ei activitate este consacrată cauzei nobile a progresului și a apărării păcii între popoare. O expresie a atașamentului și dragostei maselor largi populare față de presa sovietică o constituie și tradiția sărbătoririi în fiecare an, la 5 mai — ziua în care, în anul 1912, a apărut primul număr al „Pravdei“, — a Zilei presei comuniste.

Așa cum ghiocul închide în sine freamătul neostoit al mării, tot astfel presa sovietică cuprinde zi de zi în paginile sale avîntul creator, patosul muncii pașnice, constructive, ce se desfășoară pe întinsul de necuprins al țării sovietice. Și cu cită forță, cu cită nobilă pasiune știe să redea presa sovietică munca, realizările și năzuințele poporului! Cu cit

talent militează ziarul sovietic pentru triumful noului, cu ce vigoare necrutătoare știe presa sovietică să demaște vechiul, rutina, anchirozarea, tot ce stă de-a curmezișul și împiedică dezvoltarea noului! Și cu ce forță irezistibilă știe ea să smulgă măștile și să infățișeze în adevărata lumină pe dușmanii omenirii, pe acei care urzesc în umbră împotriva păcii și progresului! Zi de zi, glasul presei sovietice, creată și condusă de Partidul Comunist, răsună cu putere, zînd conștiințele, chemînd, organizînd și însuflețind masele de oameni ai muncii.

Presa sovietică este o presă de tip nou, principial deosebită de tot ce a cunoscut pînă acum omenirea. Spirit profund de partid, un înalt nivel ideologic, principialitate marxist-leninistă, strînsă legătură cu poporul, slujirea neobosită a adevărului, — acestea sînt principii de neclintit ale presei sovietice, izvoarele forței ei. Nu un divertisment facil, nu un mijloc lesnicios de a umple golul existenței unor plictisiți ci instrument puternic în miinile constructorilor unei societăți noi — aceasta este menirea presei în accepția partidului lui Lenin. Tocmai datorită acestui fapt, în toate etapele luptei poporului sovietic pentru construirea socialismului și a comunismului, presa sovietică a jucat un rol de frunte. În prezent, cînd poporul sovietic, însuflețit de perspectivele cu adevărat mărețe deschise de cel de-al XX-lea Congres al P.C.U.S. luptă cu uriaș entuziasm pentru realizarea sarcinilor celui de-al șaselea cincinal, presa sovietică

își îndeplinește cu cinste tripla și indivizibilă funcție de agitator, propagandist și organizator colectiv.

În coloanele presei sovietice își găsește o largă reflectare istoricele hotărâri ale Congresului, care dau răspuns la cele mai arzătoare chestiuni ale evoluției internaționale actuale: problema coexistenței pașnice a celor două sisteme, a posibilității preîntâmpinării războaielor, a formelor de trecere a diferitelor țări la socialism. Condusă de partid, legată prin mii de fire de popor, presa sovietică acordă un loc de seamă înfățișării rolului hotărâtor al maselor populare — adevărații făuritori ai istoriei.

Cu pasiune, talent și entuziasm, presa sovietică înfățișează cititorilor săi măreția sarcinilor cuprinse în cel de al șaselea cincinal, îi ajută să viseze, să întrezărească de pe acum felul în care va arăta viața lor și a țării peste cinci ani. Ziaristul sovietic este pretutindeni acolo unde oamenii muncesc și luptă, acolo unde se hotărăște soarta cincinalului. El se află și în îndepărtata Siberie, acolo unde, pe riul Angara, diriji constructori pornesc să înalțe cele mai mari hidrocentrale care s-au construit vreodată; e alături de entuziaștii care în stepele nesfârșite ale Kazahstanului participă la epopeia destelenirii milioane de hectare de pământuri virgine; se află în Antarctica printre temerarii cercetători și savanți, hotărâți să smulgă tainele firii, după cum poate fi întâlnit în marile uzine siderurgice din Ural, în galeriile minelor din Kuzbass, în colhozuri și sovhozuri. El este alături de strungarul care se străduiește să sporească turația mașinii sale, e prezent acolo unde colhoznicii experimentează o nouă metodă agrotehnică, după cum nu lipsește din laboratorul cercetătorului pornit pe calea unei noi descoperiri științifice. De fiecare dată, el trăiește emoțiile, înfrigurarea ce însoțesc întotdeauna căutările celor cutezători, luptă alături de ei împotriva piedicilor și greutăților, trăiește cu ei bucuria succesului.

Dragostea și respectul pentru adevăr caracterizează profilul moral al ziaristului sovietic. Morala sa este diametral opusă putreii morale care domnește în lumea presei burgheze, unde — cum s-a exprimat cu cinism un gazetar american — „o știre falsă face cit două știri adevărate, fiindcă odată o dai, iar a doua oară o dezminți”.

Năzuința cea mai fierbinte a ziaristului sovietic este de a sluji cu talent poporul, de a însufleți prin scrisul său masele care — călăuzite de partid — construiesc societatea comunistă. Pentru a fi la înălțimea menirii sale, ziaristul sovietic consideră ca o datorie de seamă să învețe necontenit, să-și lărgască me-

reu orizontul politic și cultural, să-și perfecționeze măiestria scrisului.

Pentru ziaristii comuniști din toate țările, presa sovietică este o școală minunată, un înalt exemplu însuflețitor. Având mereu în față modelul presei sovietice, ei învață să fie principiali în tot ce scriu, să lupte cu pasiune pentru adevăr, pace și progres.

Din experiența glorioasă a presei sovietice învățăm că pentru un gazetar comunist nu există țel mai nobil decât acela de a contribui prin scrisul său la popularizarea politicii partidului, de a organiza masele în lupta pentru realizarea obiectivelor concrete ce se pun în fiecare perioadă dată. În prezent, când întregul nostru popor este antrenat în lupta pentru înfăptuirea obiectivelor politice-economice trasate de cel de al II-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român, datorită de cinste a lucrătorilor de presă din țara noastră este să descopere și să sprijine cu căldură tot ce e nou și progresist în dezvoltarea noastră, să critice cu tărie tot ce frânează mersul nostru înainte. Ziarul comunist trebuie să fie o școală care să învețe milioane de oameni cum să muncească mai cu spor pentru realizarea sarcinilor planului, pentru sporirea producției și productivității muncii în toate ramurile economiei naționale, pentru descoperirea și folosirea la maximum a bogatelor resurse care există în fiecare întreprindere, la fiecare loc de muncă. Presa este chemată să joace un rol de seamă în realizarea sarcinii trasate de partid — făurirea unei econo-

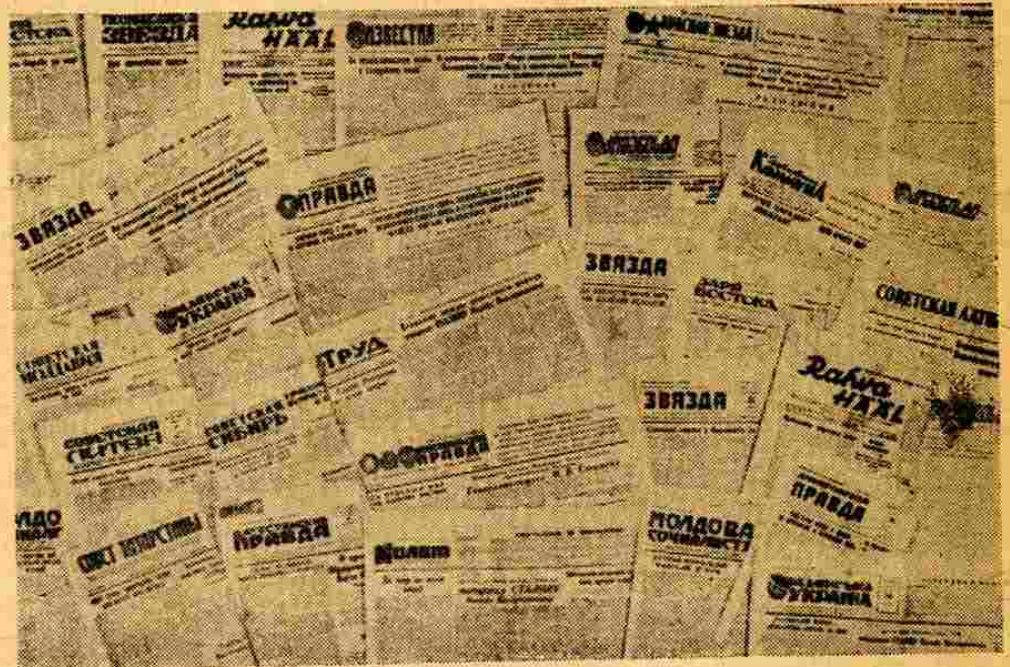
mii socialiste unitare, care să asigure un înalt nivel de trai poporului nostru muncitor. A duce în masele cele mai largi cuvântul viu al partidului, a înfățișa cu putere marea forță a inițiativei creatoare a maselor, care participă cu entuziasm la construirea vieții noi — iată ce ne învață exemplul și experiența presei sovietice.

Pentru aceasta, ziaristul trebuie să înțeleagă bine politica partidului și guvernului, să cunoască temeinic problemele despre care scrie. Dacă scrie despre lupta oamenilor muncii din industrie, el trebuie să aibe cunoștințe trainice despre industrializare, să cunoască în mod concret căile ridicării productivității muncii, ale reducerii prețului de cost, ș.a.m.d. Numai așa vom izgoni acel stil de paradă, supărător, care se mai face simțit, deseori, în scrisul nostru, numai așa vom contribui la înfăptuirea sarcinilor de seamă care trebuiesc înfăptuite în anii celui de al doilea cincinal.

Cititorii așteaptă pe drept cuvânt să găsească în articolele noastre mai puțină „flecăreală politică”, mai puține considerațiuni generale, care nu adaugă nimic nou; ei sint dornici să citească articole temeinic documentate, scrise în urma unei studieri aprofundate, articole care să prezinte în mod concret experiența înaintată a colectivelor fruntașe din industrie, agricultură, din diferitele domenii ale construcției culturale etc.

Cititorul de azi al presei este un om cu o viață bogată, cu cerințe complexe, cu un orizont larg. Firește că exigențele

Presă sovietică, presă adevărului, a progresului și a păcii

unui astfel de cititor sint din ce in ce mai mari. In paginile gazetei sale, el doreste sa gaseasca raspuns — un raspuns limpede si competent — la toate problemele care-l preocupă. Pe drept cuvint, cititorul pretinde redacției și colaboratorilor acesteia să-l țină la curent cu tot ce e nou și înaintat în ramura sau domeniul de activitate în care muncește.

Exemplul presei sovietice ne îndeamnă să fim luptători pricepuți și curajoși, care nu se împacă cu lipsurile și care nu șovăie să critice cu ascutime greșelile și lipsurile oriunde ele există. „Un adevărat ziarist luptător — se spune în articolul de fond apărut în primul număr al revistei „Sovietskaia Peciati” — poate fi numai un om cu o minte ascuțită, pătrunzătoare, un om cu o inimă fierbinte de patriot care este insuflețit de interesele largi, sociale”. Într-adevăr, minunata, greaua, dar nespus de frumoasa noastră profesiune nu este pentru fricoși sau lași. Tot așa, ziaristica și indiferența sint incompatibile.

Pentru a putea să-și îndeplinească sarcinile de răspundere ce-i revin, ziaristul comunist trebuie să fie un om cu o cultură temeinică, multilaterală, pe care și-o sporește necontenit. El trebuie să stăpânească știința marxist-leninistă, să cunoască bine problemele pe care le tratează.

După exemplul presei sovietice, este necesar să luptăm cu hotărâre pentru a îndepărta orice dogmatism sau spirit bucheresc din practica noastră gazetărească. Din acest punct de vedere, să ne amintim iar și iar de indicațiile lui Lenin, care cerea stăruitor fiecărui lucrător din presa de partid să-și exprime ideile cu propriile sale cuvinte. În fiecare articol, în fiecare corespondență, Lenin căuta să afle și saluta cu căldură orice idee proaspătă, vie, un cuvânt expresiv, o scinteiere de talent sau faptă interesantă.

În amintirile sale, V. A. Karpinski, unul din vechii colaboratori ai presei bolșevice, povestește că Lenin era un redactor foarte exigent, însă nicidecum chițibușar. Redactînd un articol, Lenin se limita la minimul de corecturi necesare. Din acest punct de vedere, este foarte interesantă scrisoarea adresată de el lui Lunacearski, în legătură cu o broșură a acestuia. Lui Lenin îi plăcuse broșura, deși găsise în ea multe formulări imprudente. Totuși, nu s-a apucat să „retușeze”, să „lucreze” manuscrisul.

„Mi-e milă să atenuez expresiile dumitale colorate și să stric un lucru scris cu atita vioiciune” — îi scria el autorului.

Totuși, cînd era necesar, Lenin înapoia cite un articol spre a fi refăcut chiar și de mai multe ori.

Experiența presei sovietice ne învață că principalul criteriu după care se judecă munca ziaristului comunist nu este numărul de articole scrise și publicate, deși fără îndoială că numărul își are importanța sa. Criteriul de bază după care se judecă munca fiecărui ziarist comunist este *eficiența* scrisului său. Ce răsuneț, ce ecouri a avut scrisul său în mase? La ce rezultate concrete a dus? În ce măsură a contribuit la creșterea productivității muncii, la extinderea metodelor înaintate de lucru în industrie? Pe cîți țărani muncitori i-a ajutat să înțeleagă superioritatea muncii în comun a pămîntului? Ce rezultate concrete, palpabile, a obținut — acesta este în ultimă instanță criteriul, măsura activității sale.

De la colegii noștri sovietici învățăm că nu există lucruri neglijabile. În activitatea noastră fiecare muncă este importantă — de la scrierea articolului de fond și pînă la dactilografierea manuscriselor și corectura șpaltelor. Nimic nu poate fi neglijat, nimic nu poate fi lăsat pe planul doi. Și în acest sens este extrem de instructiv exemplul activității lui Lenin ca publicist. Lenin acorda întotdeauna cea mai mare atenție așa ziselor amănunte ale muncii de redacție: găsirii titlurilor expresive și concrete, alegerii corpului de literă, corecturii etc. Lenin urmărea personal toate acestea și nici un „amănunt” nu scăpa privirii lui agere. Singur, cu creionul în mînă, calcula cite litere de un fel sau altul vor încăpea în ziar, se străduia să economisească spațiul cît mai mult, cerea ca titlurile să ocupe cît mai puțin loc și „concentra” la maximum.

Ziaristul comunist este un om deosebit de receptiv și de sensibil la tot ce este nou și înaintat, el trăiește cu intensitate viața, și nimic din preocupările, frămîntările, căutările și bucuriile poporului său nu-i sînt străine. Luptător înflăcărat, în primele rînduri, pentru înfăptuirea politicii partidului, sprijinitor entuziast al noului, dușman neîmpăcat a tot ce e înapoiat și retrograd — așa ne apare chipul moral al ziaristului sovietic. Deviza lui sînt versurile lapidare ale poetului:

Un rînd —

e un glonte.

Articolu-i

cărțușul.

Din foi de ziar —

nu din ditai roman

Trezim noi cu tirul

din somnul-cătuse.

Biciuim îngimfații,

trăsnim pe dușman.

Presă sovietică — acesta este înaltul nostru exemplu.

ZIARISTICA ȘI INDIFERENȚA SÎNT INCOMPATIBILE

«Partidul îi învață pe ziaristii sovietici să fie luptători pricepuți și curajoși. „Activistul pe tărîmul presei nu are dreptul să se eschiveze de la punerea cu acuitate a problemelor — declară N. S. Hrușciiov. Dacă vreun lucrător din presă sezisează greșeli, denaturări ale liniei partidului și manifestă lașitate în dezvăluirea adevăraților vinovați ai răului, caută să manevreze — acest lucru înseamnă că activitatea din presă îl depășește, deoarece acest domeniu de muncă nu este pentru lași. Activistul din presă trebuie educat în așa fel încît să fie întotdeauna gata pentru o ofensivă chiar și împotriva celei mai mici denaturări a politicii partidului comunist, împotriva a tot ceea ce poate frîna meritul nostru înainte spre comunism».

Un adevărat ziarist luptător poate fi numai un om cu o minte ascuțită, pătrunzătoare, un om cu o inimă fierbinte de patriot care este insuflețit de interesele largi, sociale. Ziaristica și indiferența sint incompatibile.

Particularitatea fundamentală a profesiunii de ziarist este perspicacitatea social-politică și măiestria publicistică. Avînd de-a face cu oameni, pătrunzînd adînc diferite fenomene ale vieții, ziaristul trebuie să-l îmbogățească pe cititor cu noi observații interesante, cu gînduri și fapte instructive. Este necesar ca ziaristul să găsească pentru articolele sale, pentru corespondențele, reportajele și cărțile sale o formă literară expresivă, vie, să-și perfecționeze neîncetat măiestria».

(Din articolul de fond apărut în primul număr al revistei „Sovietskaia Peciati”)

PRIMA TIPOGRAFIE IN CARE S-A TIPĂRIT „ISKRA”

In deceniul al 9-lea al secolului trecut, atunci cind Lenin a pășit în viața politică a Rusiei, erau în circulație o serie de concepții contradictorii în ce privește căile de răsturnare a țarismului. Narodnicii au încercat să lichideze dominația țarului și a moșierilor prin teroare individuală, negînd în același timp rolul clasei muncitoare. Plehanov și grupul său „Eliberarea Muncii” nu și-au dat seama de marea însemnătate a țărănimii în lupta de eliberare a poporului rus și au pacitizat cu burghezia.

Studiind operele lui Marx și Engels și analizînd temeinic structura claselor din Rusia, Lenin a ajuns la concluzia că nici tactica narodnicilor, nici cea a lui Plehanov nu pot aduce libertate muncitorilor ruși. Numai un partid revoluționar al proletariatului, disciplinat, cu o ideologie clară și o conducere centralizată își poate asuma sarcina să înfrîngă, în alianță strînsă cu toate forțele democratice, un dușman atît de puternic cum a fost țarismul.

Lenin a considerat drept unul dintre mijloacele cele mai importante pentru crearea unui asemenea partid înființarea unui ziar marxist pentru întreaga Rusie. Prin intermediul lui trebuia să se asigure educarea politică, sistematică și continuă a muncitorilor și țărănilor ruși, să se clarifice problemele ideologice și să se realizeze unitatea forțelor revoluționare. Pe lîngă această funcție teoretico-educativă ziarul — care a fost răs-pîndit de o rețea de oameni de încredere în întreaga Rusie — trebuia să îndeplinească un important rol organizatoric.

Lenin a făcut toate pregătirile nece-

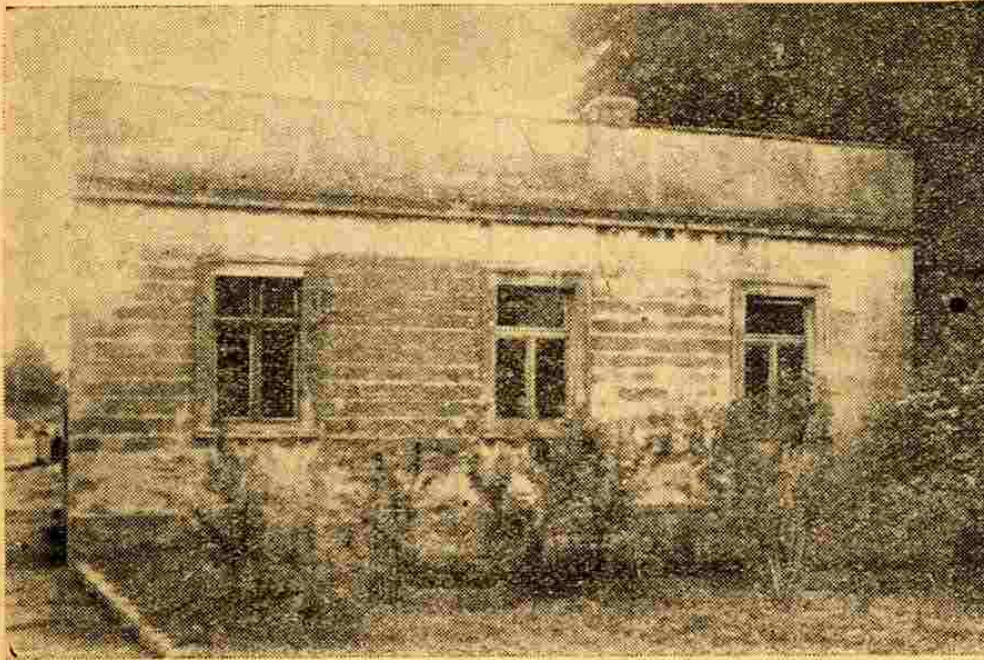
sare pentru editarea unui astfel de ziar, pe care intenționa să-l numească „Cauza muncitorilor”, dar a fost arestat și deportat în Siberia. El nu a renunțat totuși la planul său și a hotărît ca, după înapoierea sa din exil, să editeze un asemenea ziar în străinătate. El a intenționat să ferească astfel redacția și tipografia de atacurile directe ale poliției secrete țariste.

Pentru a înfăptui acest plan, în primul rînd trebuiau găsiți în Rusia corespondenți care să trimită ziarului știri sigure. Trebuia creată o rețea de oameni de încredere care urmau să asigure transportul primejdios peste graniță și răs-pîndirea ziarului în întreprinderi. În sfîrșit, trebuiau găsiți în străinătate colaboratori redacționali și tehnici care să corespundă unor astfel de sarcini.

La începutul anului 1900, după ce s-a întors din Siberia, Lenin a rezolvat această problemă cu o perspicacitate uimitoare. În scurta biografie a lui Lenin se spune :

„Lenin a fost inițiatorul și organizatorul ziarului „Iskra”, inspiratorul lui ideologic și conducătorul lui în fapt. „Iskra” a fost cu adevărat creația lui Lenin. El a redactat cu grijă fiecare număr, de la început pînă la sfîrșit; a scris mult el însuși, a fixat temele articolelor, a găsit autori, a stabilit legături cu corespondenții, a făcut cu minuțiozitate corecturile, a inventat metode de transportare clandestină a ziarului în Rusia, a strîns fonduri. Lenin a izbutit să asigure apariția regulată a ziarului „Iskra”, ceea ce în condițiile ilegale de atunci din Rusia era un fenomen fără precedent”. (Lenin Vladimir Ilici, Scurta

Dr. FR. DONATH
(Din articolul apărut în „Leipziger
Volkszeitung” din 22 aprilie 1955)

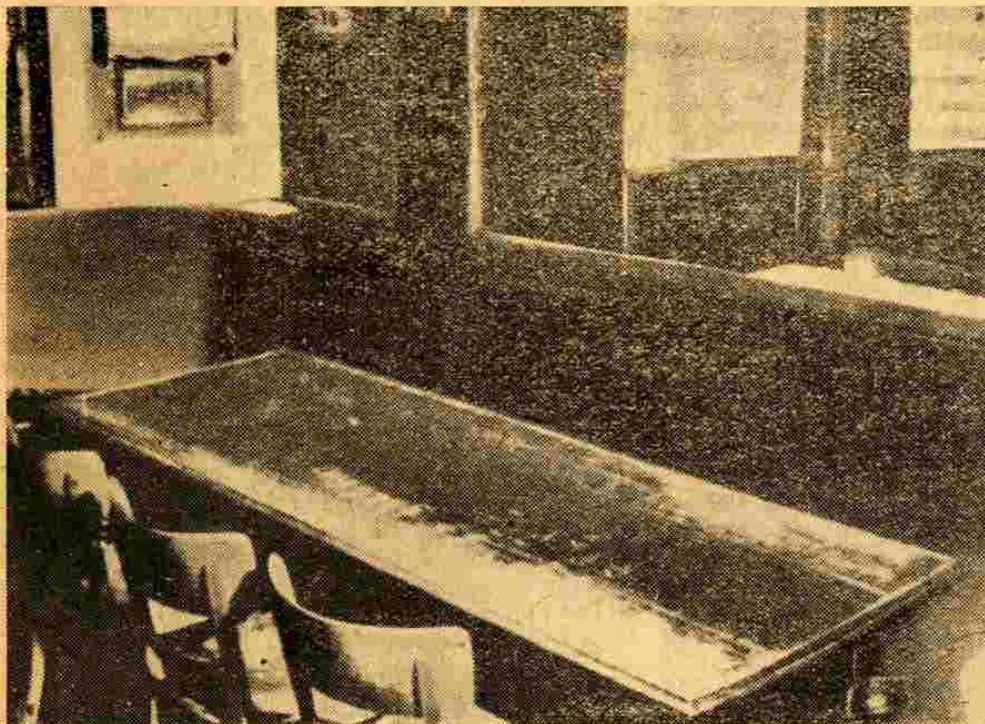
Căsuța din Probstheida, Russenstrasse, 48, unde s-a tipărit primul număr al „Iskrei“

expunere a vieții și activității sale, ed. P.M.R., 1951, ed. II-a, p. 63).

„Iskra“ a fost aruncată noaptea, le-

gată în saci, în apele Mării Baltice, pescuită de cei cărora le era destinată și transportată în Rusia în geamantane cu

Masa din berăria London (Geneva), în jurul căreia se aduna Lenin cu prietenii săi, poartă și azi urmele vremii. Ea este acoperită de inscripții, mai cu seamă semnături de revoluționari

funduri duble. Mulți tovarăși și-au pierdut viața și libertatea în această operație primejdioasă, mai ales atunci când s-au descoperit în Rusia o serie de tipografii clandestine, care trebuiau să asigure retipărirea ei. Aceste jertfe n-au fost însă zadarnice.

„Iskra“ lui Lenin a fost un model de organ de presă marxist-revoluționar. El a fost un adevărat ziar bolșevic, un ziar de tip nou, fără seamăn în istoria mișcării muncitorești. „Iskra“ a pregătit revoluția viitoare din Rusia. Iskriștii duceau lozincile ei în adâncul maselor muncitoare, organizau și îndrumau lupta lor“. (Ibidem p. 63).

De unde știu că primele numere ale „Iskrei“ au fost tipărite la Leipzig? În primul rând s-a găsit o indicație în Opera lui Lenin. În al doilea rând, N. K. Krupskaja a scris:

„Blumenfeld a fost zețarul „Iskrei“ în tipografia social-democrată din Leipzig și mai tirziu din München. El a fost un tipograf foarte priceput, un bun tovarăș și un adept inflăcărat al mișcării“. („Amintiri despre Lenin“, Viena 1927, p. 72).

Aceasta a fost tot ceea ce am știut la început. Desigur, nu numai noi, specialiștii în istoria orașului Leipzig, am fost interesați în descoperirea primei tipografii a „Iskrei“, ci și alți tovarăși din Partidul Socialist Unit din Germania, și în special tovarășii sovietici. La început s-a presupus că „Iskra“ a fost tipărită la tipografia ziarului „Leipziger Volkszeitung“. În primul rând nu existau nici un fel de dovezi în această privință și, în al doilea rând, faptul că în această clădire circulau sute de oameni, făcea ca această presupunere să pară neîntemeiată. Toate convorbirile cu veteranii partidului n-au confirmat această presupunere.

Cercetările istorice locale au primit un important ajutor din partea celei de a II-a Conferințe a Partidului Socialist Unit din Germania. Planul circumscripției Zwickauer, adoptat la această conferință, a devenit baza multor planuri de circumscripție din Republica Democrată Germană. Și orașul Leipzig a întocmit un asemenea plan, acordând în partea sa culturală, o atenție deosebită istoriei orașului. În presă au apărut o serie de articole, consacrate istoriei orașului. Unul dintre aceste articole, apărut în „Leipziger Volkszeitung“ chema să colaboreze nu numai toți „viitorii“ istorici ci și „toți locuitorii orașului Leipzig“.

Rezultatul acestor acțiuni a fost că am început să primim un mare număr de materiale, în primul rând din partea oamenilor de încredere ai partidului. O scrisoare a atras în mod deosebit atenția noastră. Autorul ei, un fost activist al „Arbeiterturn und Sportbundes”-ului („Asociație muncitorească de gimnastică și sport”), ne-a comunicat următoarele: „Ca membru al comisiei de presă a „Ziarului muncitoresc de gimnastică”, care a fost tipărit la Rauh și Pohle la Probstheida, mi s-a întâmplat ceva ceea ce nu pot uita niciodată. La începutul lui ianuarie 1901 am venit, cu ocazia unei revizii, în tipografia lui Herman Rauh. Am observat un zăț cu caractere noi. Spre uimirea mea am constatat că erau litere rusești. Această descoperire pe care am făcut-o l-a cam indispus pe Rauh.

După diferite eschivări cu privire la scopul acestui zăț, el mi-a mărturisit înșirșit că tipărește o publicație revoluționară rusească, care apare periodic, anume „Iskra”. Operația de tipărire o asigură un zețar rus. După ce mi-a făcut această mărturisire, m-a însărcinat să dau ajutor la expedierea acestui ziar. Făcute pachet, ziarele au fost expediate prin poștă; fiecare număr a fost expediat de la un alt oficiu poștal. Niciodată de la oficiul poștal Probstheida. Fiecare pachet a fost trimis pe altă adresă din străinătate, în Elveția sau Belgia. Totuși, el a fost tipărit numai câteva luni la Rauh. Am citit de curind în ziarul „Leipziger Volkszeitung” că „Iskra” a fost tipărită în tipografia acestui ziar. Aceasta este desigur eronat. În condițiile legislației tipăriturilor care era atunci în vigoare se putea risca tipărirea acestui ziar numai într-o mică tipografie sătească”.

La început am fost sceptici. „Iskra” a fost tipărită numai scurt timp la Leipzig. Dacă autorul a greșit numai cu un singur an, atunci indicațiile sale nu se referă la „Iskra”.

După o serie de întrebări, am ajuns însă la concluzia că anumite evenimente petrecute în viața personală a acestui om au întipărit bine acest an în memoria lui. După un timp, după ce am reușit să descoperim pe ginerele tipografului, Paul Thomas, acesta a declarat că el își amintește perfect cum a fost tipărit ziarul rus, că acest eveniment s-a petrecut în prima iarnă a uceniciei sale și de aceea nu-l poate uita. A fost iarna anului 1900. Acest martor ne-a povestit că un zețar rus cu numele Werner, care se recomanda drept student, culegea

zățul și-l aducea într-un cărucior. După cit se pare, acest Werner a fost identic cu Blumenfeld, despre care amintește Krupskaja.

Obiectivul cercetărilor noastre ulterioare a devenit însăși tipografia. A supraviețuit ea oare ploii de bombe din timpul celui de al doilea război mondial, sau a fost transformată, ca multe alte lăcașe istorice, în ruină și cenușă? Îngrijorarea noastră a fost neintemeiată: am găsit căsuța din Russenstrasse 48 din Probstheida. În exterior ea a rămas neschimbată; interiorul poate fi cu ușurință reconstituit în urma declarațiilor martorilor oculari.

Poliția țaristă n-a reușit niciodată să descopere această tipografie. Este adevărat că ea a reușit să captureze din pri-

„VLADIMIR ILICI vrea să încredințeze unui colaborator sau altuia sarcina de a scrie un anumit articol. Dar el nu-i propune de îndată să scrie, ci mai întâi începe să discute cu acest tovarăș asupra temei și să o dezbată amănunțit. Colaboratorul vorbește înflăcărat. Vladimir Ilici dezvoltă tema, privind-o sub toate aspectele. S-ar părea că nu-i decît o simplă conversație. Dar după aceea Vladimir Ilici pune deodată întrebarea: „N-ai vrea cumva să scrii pe această temă?” Și tovarășul scria”.

N. K. KRUPSKAJA

mul număr al „Iskrei” un pachet cu 1.000 de exemplare, și în mai 1901 departamentul poliției țariste a raportat șefului administrației guvernamentului și jandarmiei din Kiev următoarele:

„Partidul central social-democrat din Rusia a hotărît anul trecut să editeze în străinătate un organ al partidului și acum au apărut într-adevăr două numere ale acestei publicații lunare sub titlul „Iskra”; acest organ destinat special pentru Rusia, se tipărește la München”. (Arhiva Roșie, Moscova, 1940, nr. 6, p. 8, ed. rusă).

Vedem din acest raport că ohrana confunda sediul redacției cu cel al tipografiei, deoarece Lenin a stabilit localități diferite pentru redacție și tipografie.

AMINTIRI NEUITATE

Stăm în fața doamnei Emma Thomas, în locuința ei din Leipzig-Probstheida. Anii n-au trecut pe lângă ea fără să-și lase urmele, totuși ea își aduce bine aminte de timpurile de cumpănă dintre cele două secole. Punind jos acul pe care-l ținea în mină, ea ne povestește cum s-a tipărit atunci, în tipografia tatălui ei din Russenstrasse din Probstheida, primul număr al „Iskrei”:

„Tipărirea ziarului a fost ținută secret, — spune ea. Tatăl meu n-a vorbit niciodată despre faptul că acolo se tipărește un ziar ilegal și n-am aflat niciodată cui îi era el destinat. Știu numai că întotdeauna venea un om care aducea într-un cărucior zățul și hirtia, tipărea la noi ziarul și apoi pleca. Tipografia a fost nu numai mică, ci și situată într-un colț retras, căci Probstheida nu era pe atunci decît un sat. Așa se explică faptul că omul nu a atras atenția asupra sa”.

Bătrînul Purschwitz locuiește la căminul cultural „Andersen Nexö”. El este astăzi în vîrstă de 82 de ani. În ianuarie 1901, atunci cînd ziarul revoluționar „Iskra”, care apărea periodic, a fost tipărit în tipografia lui Rauh și Pohle, el a ajutat de două ori la transportarea acestui ziar ilegal.

Atunci el nu știa că acest ziar va contribui la constituirea partidului bolșevic. De asemenea, el nu știa atunci că acest partid va fi acela care va elibera, în 1917, clasa muncitoare rusă de sub jugul țarist.

După prăbușirea fascismului hitlerist, cînd Purschwitz a luat în mină biografia lui Lenin și a citit în ea că „Iskra” a jucat un rol important în întemeierea partidului bolșevic, el și-a adus aminte că a dat și el ajutor la transmiterea acestui ziar proletariatului rus.

Acest veteran al muncii, în vîrstă de 82 de ani, este mindru astăzi de acest fapt. „Astăzi — a spus el — avem în Republica Democrată Germană un stat al muncitorilor și țăranilor. Noi ne-am eliberat de sub puterea acelora care ne-au exploatat ca muncitori și care au înțeles să ne împingă de două ori în războaie singeroase. Astăzi sint bătrîn, dar îmi consacră toate forțele căminului nostru cultural „Andersen Nexö” pentru a sluji cauza clasei muncitoare. În discuții revin întotdeauna la lupta pe care am dus-o noi muncitorii pentru a realiza ceea ce am cucerit astăzi”.

ÎN PRAJMA ÎNȚILNIRII INTERNAȚIONALE A ZIARIȘTILOR

Vedere din orașul Helsinki

Între 10—15 iunie va avea loc la Helsinki întâlnirea internațională a ziariștilor.

Cu aproape un an în urmă ziariști din diferite țări, dînd glas năzuinții majorității ziariștilor din lumea întreagă, s-au întrunit la Berlin și au hotărît să convoace o Întîlnire internațională a ziariștilor, creînd în vederea acestui scop un Comitet internațional de inițiativă. Întîlnirea de la Helsinki, care va reuni în jurul aceleiași mese ziariști din numeroase țări, de diferite opinii, rase și religii, își pune drept țel îmbunătățirea mijloacelor de informare a publicului prin stabilirea unei colaborări prietenești între ziariști.

După cum s-a subliniat în chemarea adresată ziariștilor din lumea întreagă de Comitetul de inițiativă, Întîlnirea internațională a ziariștilor va oferi posibilitatea unui larg schimb prietenesc de opinii asupra chestiunilor celor mai importante care sînt legate de interesele profesiei de ziarist.

Pașii însemnați făcuți în ultima vreme pe călea destinderii încordării internaționale oferă largi posibilități pentru cooperarea internațională dintre oamenii care fac parte din aceeași profesiune. Oamenii de știință, medicii, artiștii și mulți alții folosesc tot mai mult aceste posibilități, pentru a se cunoaște mai bine, pentru a face un larg schimb de idei și de experiență. Numărul celor care cer stabilirea colaborării între toți ziariștii a sporit simțitor în ultimul timp. Conferințele internaționale care au avut loc la Geneva și la care au participat numeroși ziariști din toate țările lumii, au arătat că atît ziariștii din Est cît și cei din Vest sînt preocupați de numeroase probleme comune. Un larg schimb de

informații și material ar fi de un real folos activității ziariștilor și ar spori eficacitatea muncii lor. Iată de ce numeroase organizații naționale și ziariști individuali au propus ca un prim punct al întîlnirii de la Helsinki să-l constituie problema colaborării internaționale.

Un alt punct important pe ordinea de zi a Întîlnirii va fi ajutorarea reciprocă a ziariștilor, găsirea mijloacelor materiale și administrative pentru ușurarea călătoriilor ziariștilor (obținerea de vize, reduceri la transporturi și mijloace de comunicație).

Pe ordinea de zi a Întîlnirii vor fi de asemenea înscrise probleme în legătură cu asigurarea condițiilor materiale ale ziariștilor, odihna și pensii de bătrînețe. De asemenea, în cadrul Întîlnirii vor fi pe larg dezbătute chestiunile educării profesionale a ziariștilor.

Multe din problemele care vor fi ridicate în cadrul Întîlnirii de la Helsinki au făcut în trecut obiectul discuțiilor în cadrul Organizației Națiunilor Unite și a UNESCO. Aceste organizații au adoptat mai multe hotărîri prin care se arată că ziariștii sînt în primul rînd chemați să se pronunțe în probleme ca: ridicarea nivelului lor profesional, schimburile internaționale între ziariști etc. Dar aceste hotărîri nu au fost de multe ori puse în practică. De aceea, Comitetul de inițiativă al Întîlnirii internaționale a ziariștilor a chemat pe ziariștii din lumea întreagă să discute problemele care-i preocupă și să găsească căile cele mai potrivite pentru traducerea lor în practică.

Participarea la Întîlnirea internațională de la Helsinki este deschisă oricărui ziarist. Fiecare participant la Întîlnire va avea posibilitatea să-și spună nestingherit cuvîntul în toate

problemele, să facă propuneri și sugestii pe care le crede necesare pentru rezolvarea tuturor acelor chestiuni care vor face obiectul Întîlnirii. De asemenea, participanții vor putea cere înscrierea pe ordinea de zi a unor noi probleme. Participanții vor lua cuvîntul la Întîlnire în numele organizației care i-a delegat sau în numele lor personal.

Principiile largi care stau la baza Întîlnirii internaționale a ziariștilor au făcut ca ea să trezească un interes deosebit în rîndul ziariștilor din toate țările. Aproape în toate țările lumii ziariști și numeroase organizații de ziariști au recunoscut că este în propriul lor interes să participe la această Întîlnire, care poate contribui la colaborarea strînsă a ziariștilor, oricare ar fi ideile lor politice, convingerile religioase etc. În numeroase țări s-au constituit comitete de pregătire care se ocupă cu formarea delegațiilor ce vor fi trimise la Întîlnire și care vor cuprinde ziariști reprezentînd cele mai diferite curente politice. Un interes considerabil pentru Întîlnire se înregistrează în Italia. La întîlnire, în afară de numeroși ziariști, va fi probabil reprezentată și Federația Națională a presei italiene. Și în Republica Federală Germană se fac pregătiri în vederea Întîlnirii. Norvegia, Suedia, Danemarca vor fi reprezentate prin delegații numeroase. Din Irlanda va participa redactorul șef al ziarului „The Bell”. În India, pe apelul Comitetului național de pregătire a Întîlnirii internaționale a ziariștilor au fost strînse pînă în luna martie 700 de semnături ale unor ziariști de seamă. Ziariștii din India vor trimite o delegație numeroasă la Întîlnire. Din Brazilia se prevede participarea unei delegații

de 40 ziariști. 50 ziariști din Liban au publicat o declarație în sprijinul Intilnirii, care a fost publicată de 23 ziare și reviste. Uniunea Ziariștilor Cehoslovaci a organizat numeroase reuniuni și intilniri prietenești avind ca subiect Intilnirea internațională a ziariștilor. Numeroase articole despre Intilnire au apărut în presa din Chile, Brazilia, Mexic, Japonia, Indonezia, Siria, Australia și Africa de sud.

Sesiunea prezidiului lărgit al Comitetului Executiv al OIZ, care a avut loc la Varșovia la 18—19 martie a.c., a dat o mare însemnătate participării Organizației Internaționale a Ziariștilor la Intilnirea internațională a ziariștilor. La discuțiile care s-au purtat în această problemă au participat reprezentanții organizațiilor de ziariști din Franța, Polonia, Bulgaria, Finlanda, R. D. Germană, Uniunea Sovietică, România, R. P. Chineză, Ungaria și Cehoslovacia. Prezidiul Comitetului Executiv a confirmat din nou că OIZ consideră că Intilnirea internațională de la Helsinki va fi extrem de utilă și necesară în condițiile actuale. Comitetul Executiv a propus ca la Intilnire să fie invitați pe lingă ziariști și reporteri fotografi.

Cu prilejul Congresului organizației de ziariști „Federația Internațională a Ziariștilor”, care a avut loc de curind la Baden-Baden, mai mulți membri ai Comitetului de inițiativă pentru convocarea Intilnirii internaționale a ziariștilor au adresat Congresului un apel cerind acestei organi-

zații să sprijine înaltele țeluri ale Intilnirii internaționale a ziariștilor.

Largile pregătiri care au loc în prezent în cercurile ziariștilor din toate țările lasă de pe acum să se întrevadă că Intilnirea internațională a ziariștilor va fi o adevărată adunare de lucru a ziariștilor fără deosebire de opinii politice și că ea va aduce o contribuție de cea mai mare însemnătate la rezolvarea problemelor celor mai vitale care interesează pe ziariști.

Ziariștii din R. P. Română au salutat cu multă căldură ideea unei Intilniri internaționale a ziariștilor. De curind, Uniunea Ziariștilor a organizat la București o adunare în cadrul căreia tov. Al. Cornescu, secretarul general al Uniunii Ziariștilor — care a participat la sesiunea prezidiului lărgit al Comitetului Executiv al OIZ de la Varșovia împreună cu tov. Nestor Ignat, vice președinte al Uniunii — a făcut o expunere asupra țelurilor Intilnirii internaționale de la Helsinki. Un comitet de pregătire a luat ființă în R.P.R. și se ocupă în prezent de formarea delegației care va reprezenta pe ziariștii din țara noastră la Intilnire.

Manifestându-și dorința lor de a lărgi colaborarea cu ziariștii din toate țările, ziariștii din R.P.R. văd în apropiata Intilnire internațională de la Helsinki un prilej important pentru a se ajunge la o largă colaborare internațională și la legături tot mai strânse între ziariștii din lumea întreagă.

I. MANEA

SE PUN BAZELE UNIUNII ZIARIȘTILOR SOVIETICI

La 4 aprilie a avut loc prima ședință a Biroului organizatoric care desfășoară munca pregătitoare pentru crearea unei noi organizații unionale de creație — Uniunea ziariștilor sovietici. Acest Birou este format din N. G. Palgunov, președinte, D. P. Gorjunov și D. F. Kraminov (vicepreședinți), I. A. Andreev, B. S. Burcov, A. G. Baulin, A. I. Baev, G. A. Jukov, B. L. Leontiev, M. D. Ovsianikova, N. M. Potapov, A. V. Safronov, M. A. Sivolobov, A. I. Sobolev și I. F. Șopilov.

Biroul a discutat o serie de probleme legate de activitatea Uniunii — proiectul de statut, profilul organului de presă al Uniunii, participarea Uniunii ziariștilor sovietici la viitoarea intilnire internațională a ziariștilor, care va avea loc în iunie a.c. la Helsinki.

Presa sovietică are glorioase tradiții de luptă pentru dezvoltarea industriei și agriculturii socialiste, pentru înflorirea științei și culturii. Ea poartă sus steagul de organizator al maselor și de propagandist al construirii comunismului, luptă neobosit pentru pace și prietenie între popoare.

Uniunea ziariștilor sovietici care se constituie acum va uni toate forțele creatoare ale presei sovietice. Lucrătorii din redacții, de la ziare, reviste, societatea de Radio-difuziune și de la edituri trebuie să aibe un rol important în dezvoltarea continuă a activității ziarelor și revistelor și a activității editoriale în curs. Ea va contribui la ridicarea măiestriei profesionale a ziariștilor. Uniunea va avea sarcina de a elabora propuneri cu privire la perfecționarea genurilor gazetărești, îmbunătățirii conținutului și formei publicațiilor periodice și ale emisiunilor de radio, educării tinerelor cuare pentru presa sovietică. Uniunea va avea un rol important în extinderea, dezvoltarea și întărirea relațiilor internaționale ale ziariștilor sovietici cu ziariștii din alte țări.

DIN ACTIVITATEA PRESEI NOASTRE

UNELE PROBLEME ALE LIMBII IN PRESĂ

Acad. prof. AL. GRAUR

Importanța redactării corecte și clare a textelor este înțeleasă astăzi de presa noastră. Acest lucru îl dovedesc discuțiile organizate de *Agerpres*, cu privire la redactarea buletinelor de știri, cum și de diverse ziare și reviste, de exemplu de *Contemporanul* și de *Munca*, privitor la redactarea articolelor. Mai limpede reiese faptul că presa noastră acordă astăzi atenție problemelor limbii dacă facem o comparație între felul cum se scrie astăzi și felul cum se scria mai demult. E destul să luăm în mină un ziar de acum 12 ani, ca să ne dăm seama ce mare progres a realizat presa noastră în acest răstimp.

De sigur că revoluția culturală care se petrece la noi în țară are în această privință primul merit. Sint mult mai mulți oameni care citesc și mai ales sint mult mai mulți care, atunci cind citesc, au pretenția să aibă în față materiale bine redactate, îngrijite, într-o limbă literară corectă. Această pretenție cred că influențează asupra muncii tuturor celor care scriu la ziare.

Am ținut să subliniez de la început aprecierea favorabilă pe care o merită în general cei care muncesc în presă. Totuși, greșeli se mai fac și astăzi, mai puțin și mai rare decît în trecut, mai puțin grave, dar se mai fac. Nici n-ar fi de așteptat să nu se mai facă, pentru că în primul rînd limba nu se poate schimba prea repede, și în al doilea rînd pentru că limba noastră era atît de neglijată în trecut, încît am moștenit foarte multe lipsuri. Și cred

că ceea ce interesează nu este să aducem laude pentru progresele realizate, ci să subliniem lipsurile care mai persistă, astfel încît să poată fi mai ușor îndepărtate.

Greșelile de ortografie sint destul de rare și trebuie să constat că în general ortografia nouă a fost însușită și este introdusă în toate publicațiile. Totuși, ici și colo mai apar unele greșeli care s-ar putea datora grabei la scris, la cules sau la corectură. Întîlnim astfel uneori scrierea *crează* sau *creiază* în loc de *creează* rădăcina *cre-* și desinența *-ează*, *explosibil* în loc de *explozibil*, *protoereu* în loc de *protoiereu* (partea a doua a compusului este *iereu* care și în limba de origine, adică în greacă, avea un *i* la început), *sgomot* în loc de *zgomot* etc.

Vreau să mai citez un nume propriu străin: *Kosice*, localitate din Cehoslovacia; așa cum se scrie, nu se respectă nici ortografia cehă, nici pronunțarea. În cehește se scrie cu un semn de-a-supra lui *s*, și se citește *Koșițe*. În românește, nu avem litera *s* cu accent, și deci, sau scriem cum trebuie citit, cu *ș*, modificînd scrierea cehă, sau scriem ca în cehă și pronunțăm greșit, așa cum se aude regulat la radio (*Cosice*). La fel se pronunță greșit *Scoda* în loc de *Škoda*. Ar fi preferabil să sacrificăm principiul ortografic și să scriem cum trebuie citit.

Se fac multe greșeli în folosirea virgulei, fie că se pune virgula unde nu trebuie, de exemplu între subiect și

predicat, fie că nu se pune acolo unde trebuie, de exemplu înaintea și mai ales în urma unei intercalări. Unii despart din principiu, prin virgulă, subiectul de predicat, atunci cind subiectul este format dintr-un grup mai lung de cuvinte. De exemplu: „Legăturile comerciale pe care le întreține Chile cu Ungaria și Cehoslovacia, sint...” Totuși, oricît de lung ar fi grupul subiectului, despărțirea predicatului prin virgulă nu este justificată. Cu atît mai puțin justificată este virgula cind grupul subiectului este scurt: „Ziarul norvegian Friheten, reproduce...”

Tot așa de greșită este virgula pusă între predicat și complementul direct, de exemplu: „Delegații... au condamnat în numele celor 24.000 muncitori din industria de prelucrare a metalelor din oraș, acordurile...” Este adevărat că între verbul predicativ și complementul lui direct distanța este mare, dar virgula nu o micșorează. Sau se începe fraza cu *In numele celor...* și astfel se apropie predatul de subiect, sau în cel mai rău caz, dacă nu schimbăm topica, punem o virgulă în plus: „...au condamnat, în numele celor 24.000... din oraș, acordurile...” În felul acesta, tot ce este încadrat între virgule se consideră o intercalare și deci nu ni se mai poate reproșa că am pus virgula între predicat și complementul direct.

Este de asemenea greșită despărțirea prin virgulă a complementului indirect, în expresiile răspîndite, dar nu corecte, de tipul „Patriei, mai mult petrol”,

„Patriei, mai mult cărbune“. Corect ar fi mai mult cărbune patriei etc. Virgula nu reușește să șteargă greșala topică.

Se fac și greșeli frecvente prin omiterea virgulei. Un caz oarecum clasic este acela al virgulei alături de și. Deoarece adesea conjuncția și și virgula îndeplinesc același rol, de a despărți între ele părți omogene ale propoziției sau ale frazei, s-a creat un fel de falsă regulă că nu se pune virgula înaintea sau după și. Dar cînd virgula are alt rol decît și, de exemplu rolul de a încadra o intercalare, ea trebuie pusă și înainte sau după și: *Gospodăriile înaintate, gospodăriile colective, și cele individuale...* Dacă suprimăm aici virgula înainte de și, se poate înțelege că și gospodăriile individuale sînt înaintate.

Și greșelile de morfologie sînt destul de dese. Iată cîteva exemple privitoare la articol. După cum se știe, numele de țări și de orașe masculine se folosesc fără articol, dar cînd sînt determinate, ele primesc articolul. Se spune astfel *orașul Paris*, dar *Parisul este capitala Franței*, nu *Paris este capitala*. Totuși se citește uneori fraze, greșite, ca „Uruguay întrefine legături...“.

În schimb, se găsesc și articole puse în mod inutil. „...la concertul care s-a bucurat de mult succes au participat...“. Așa cum este redactat textul, se înțelege că a fost un concert care s-a bucurat de mult succes, și se arată cine a participat la acest concert; dar au mai fost și alte concerte, care nu s-au bucurat de succes. Fraza corectă trebuia să fie: „...la concert, care s-a bucurat de mult succes, au participat...“.

Acum greșeli privitoare la folosirea pronumelor. În primul rînd înlocuirea lui *el* prin *acesta*, care se bucură de o falsă

Cinste și gramatică sînt cele două condiții esențiale ale unei prese bune.

I. L. CARAGIALE

reputație de distincție. În realitate, *acesta* nu este prin nimic mai distins decît *el*, însă *acesta* trebuie să se găsească foarte aproape de substantivul la care se referă și pe care pare că-l arată cu degetul. De aceea consider greșite frazele ca „un astfel de control este cu totul realizabil și în propunerile Uniunii Sovietice se indică o cale practică pentru crearea acestuia...“ Ar trebui pentru crearea lui, deoarece cuvîntul *control*, la care se referă pronumele,

este prea departe. Cu atît mai greșite sînt frazele ca „Au recunoscut eficacitatea comisiei internaționale de supraveghere și control și au declarat că guvernul regal al Cambodgiei nu are altă intenție decît să colaboreze cu aceasta“. Cu care aceasta? cu intenția, cu supravegherea, cu comisia, sau cu eficacitatea?

Între *orice* și *tot* pe de o parte și *fiecare* de altă parte există o mare diferență de înțeles. *Fiecare* este justificat cînd se face o despărțire sau o distribuție: *în fiecare zi* (în parte) *citesc ziarul*; *dau fiecărui copil* (în parte) *cîte o bomboană*; dar *toți oamenii* (luați la un loc) *sînt muritori*; *orice intenție bună* (deci toate) *trebuie încurajată*. Este greșit să se scrie „*fiecare om cîstuit trebuie să sprijine lupta pentru pace*“, ci *trebuie* sau *toți oamenii*, sau *orice om*, deoarece aici nu luăm pe *fiecare om* în parte.

În întrebuintarea timpurilor mai apar ici și colo greșeli. În rusește există un singur timp trecut; în nemțește, perfectului simplu și imperfectului le corespunde o singură formă. Aceasta creează greutăți traducătorilor, pentru că îi silește să decidă care timp romînesc corespunde mai bine în fiecare frază dată: „Deși timpul stabilit pentru refacerea a fost de zece zile, lucrarea s-a terminat într-o săptămînă“. Aici trebuia imperfectul, *era*. Alt exemplu: „...cu toții ați fost datori ca în tot acest timp să pregătiți dezarmarea...“; corect: *erați datori*.

Mari greutăți aduce folosirea gerunziului pentru cei care nu au în suficientă măsură deprinderea scrisului: sau nu se vede care este subiectul gerunziului, sau nu se înțelege dacă are valoare cauzală, temporală etc. Iată un exemplu — destul de grav — de primul tip: „Ziarul „Jenminjibao“ scrie că încordarea în problema Taivanului nu poate fi slăbită denaturînd adevăratul aspect al situației...“ Autorul a vrut să scrie că încordarea nu poate fi slăbită dacă se denaturează, cînd se denaturează, de cel care denaturează etc. Dar așa cum a fost redactată fraza, se poate înțelege că ziarul „Jenminjibao“ denaturează situația, ceea ce, bine înțeles, este o gravă greșală.

Mai numeroase sînt greșelile de sintaxă. Iată exemple de dezacord: „...șeful unei brigăzi de tineret frunțasă...“ De vreme ce *brigăzi* este la genitiv, adjectivul care-l califică trebuia să fie și el tot la genitiv, *frunțase*. „Trebuie atras atențiunea...“: *atențiunea* fiind feminin, participiul trebuia pus și el tot la feminin, *atrasă*.

Greșeli privitoare la întrebuintarea prepozițiilor și a locuțiunilor prepoziționale.

Complementul comparativului se introduce în mod regulat prin *decît* sau prin *ca*. Dar astăzi apar fel de fel de formule complicate, unele pleonastice. În loc de *X mai mult decît Y*, se scrie *X mai mult față de Y* sau *X mai mult în comparație cu Y*: „...a produs peste planul primului trimestru al anului cu 8,4 la sută mai multe produse...“ Ceea ce este peste plan e de la sine înțeles că e mai mult.

În rusește există o serie de substan-

Principalul este priceperea de a construi o frază, de a crea o imagine viguroasă în așa fel încît din cuvinte scrise corect să nu rezulte o biiguială, o incilceală agramată.

N. A. OSTROVSKI

tive care se construiesc cu prepoziția *o*; această prepoziție se traduce în romînește în general prin *despre*, ceea ce face pe mulți traducători să construiască — greșit — diverse substantive romînești cu prepoziția *despre*, de exemplu *teoria despre undele herțiene*, în loc de *teoria undelor herțiene*, *știrea despre primirea țării noastre în ONU* în loc de *știrea primirii*. Alteori prepoziția *o* este redată prin *cu privire la*, ceea ce nu e mai puțin greșit: „Planul comandamentului... cu privire la lărgirea poligonului...“ în loc de *planul de lărgire a poligonului* sau *planul de a lărgi poligonul*. Așa cum s-a redactat textul, se înțelege că există o lărgire a poligonului, iar comandamentul are un plan care o privește; de fapt lărgirea constituie tocmai scopul planului. Ba, într-o telegramă am citit un exemplu și mai curios: „Chestiunea cu privire la problema despre dezarmare“, în loc să spună simplu *chestiunea dezarmării*.

Iată și un exemplu de suprimare a unei prepoziții. Este astăzi moda să nu mai fie întrebuintat *de* pe lângă *numere*. De exemplu: se scrie *30 miliarde dolari, un miliard leva*, în loc de *30 de miliarde de dolari, un miliard de leva*, cum spune toată lumea. De sigur, în registrele contabililor se poate admite suprimarea prepoziției, dar nu în presă; ba la radio se citește telegramele așa cum sînt scrise, astfel că prepoziția dispare și din pronunțare.

Și acum cîteva exemple de topică. Greșelile de topică sînt în același timp mai supărătoare, dar și mai ușor de remediat decît celelalte. De exemplu: „... a avut loc o întrunire la locuința lui Adenauer la care au luat parte

aproximativ 40 de mari industriași". La ce au luat parte? La locuința lui Adenauer, sau poate chiar la Adenauer însuși? Era atît de ușor de spus *A avut loc la locuința lui Adenauer o intrunire, la care au luat parte...* Alt exemplu: „În vederea unei producții sporite de sfeclă de zahăr", ceea ce poate da ideea că sfecla de zahăr sporește producția. Trebuia scris: *în vederea unei producții de sfeclă de zahăr sporite*. Tot așa citim „...a acordat credite producătorilor agricoli în valoare de...", ca și cum producătorii ar fi evaluați, nu creditele. Trebuia *a acordat producătorilor agricoli credite în valoare de...*

Un ultim caz, care pare că provine dintr-o tendință de schimbare subiectivistă a limbii. Este vorba de cuvîntul *deja*, pe care mulți îl proscru, sub cuvînt că e de origine franceză (ca și cum ar fi singurul!) și îl înlocuiesc cînd cu un cuvînt, cînd cu altul. Acum este la modă folosirea lui și în loc de *deja*. Într-adevăr, în unele dintre întrebările sale, *deja* poate fi înlocuit prin *și*, dar nici pe departe nu în toate. Și, în această situație, marchează o acțiune care se petrece mai repede decît ar fi de așteptat sau s-ar conveni, și este adesea însoțit de o nuanță de blam. De exemplu în fraze ca: *De ce nu mai lucrezi, ai și obosit?* Iată însă că în ziarele noastre citim zilnic exemple ca următoarele: „În capitala Cehoslovaciei au și sosit reprezentanții U.R.S.S., Poloniei și Bulgariei"; „China a și propus și continuă să ceară convocarea unei conferințe a Extremului Orient...". „Cele mai multe dintre ele (e vorba de gospodăriile cooperatiste din Bulgaria) au și împlinit 5-6 ani de existență". Nu este oare limpede că *deja*, cu toată originea lui franceză, este aici mai potrivit decît și?

Faptul că numărul greșelilor făcute azi este mult mai mic decît în trecut și că greșelile sînt în general mai puțin grave, și mai ales faptul că ziaristii noștri de azi se preocupă serios de a-și îmbunătăți scrisul ne îndeamnă să credem că progresul observat în ultimii ani va continua. Pentru aceasta este necesar în primul rînd să citim cu atenție pe marii noștri scriitori, care ne pot servi de model; în al doilea rînd, la traduceri, să nu urmăm bucherește întorsăturile originalului, ci să transpunem textul în formele cu care sîntem deprinși din practica zilnică a limbii noastre. Acestea mi se par sfaturile cele mai eficace care se pot da în această materie.

SĂRBĂTORIREA ZILEI PRESEI COMUNISTE

În după-amiaza zilei de 4 mai a avut loc la Casa prieteniei romîno-sovietice adunarea festivă consacrată „Zilei presei comuniste", organizată de Comitetul orașenesec București al P.M.R. și Uniunea Ziaristilor din R.P.R.

La adunare au participat redactori-șefi ai ziarelor centrale, ziaristi, redactori ai gazetelor de uzină, corespondenți voluntari, studenți și profesori ai facultății de ziaristică.

Au asistat reprezentanți ai presei străine.

Adunarea a fost deschisă de tov. Sorin Toma, redactor-șef al ziarului „Scinteia".

A luat cuvîntul tov. Nestor Ignat, redactor șef adjunct al ziarului „Scinteia", vicepreședinte al Uniunii Ziaristilor din R.P.R., care a vorbit despre însemnătatea „Zilei presei comuniste".

Referindu-se la uriașa forță a presei sovietice, vorbitorul a arătat că prin principialitatea ei marxist-leninistă, prin spiritul de partid, prin identificarea cu interesele și preocupările celor ce muncesc, prin competența și prin înaltul ei nivel publicistic, presa sovietică este o pildă strălucită pentru fiecare ziarist comunist.

Experiența presei sovietice are o uriașă însemnătate internațională; ea ajută partidele comuniste și muncitorești din întreaga lume să-și însușească o presă cu adevărat leninistă.

Străduindu-se să fie un exponent credincios al politicii partidului, presa noastră a făcut în ultimii ani pași însemnați înainte. Ea a devenit un sprijin tot mai eficace al partidului în

mobilizarea celor ce muncesc la lupta pentru construirea economiei socialiste.

Vorbitorul s-a referit apoi la uriașa însemnătate pentru presa noastră a lucrărilor Congresului al II-lea al P.M.R. și ale Congresului al XX-lea al P.C.U.S. Vorbitorul a arătat apoi o serie de lipsuri ale presei. Trezind la căile înlăturării lipsurilor care se manifestă în activitatea presei, vorbitorul a insistat asupra necesității urmării indicațiilor leniniste cu privire la studiere și prezentarea concretă și veridică a experienței înaintate, asupra necesității criticii curajoase a greșelilor și a datoriei de a strînge neconținut legătura cu masele.

Avem toate condițiile — a spus în încheiere vorbitorul — ca presa noastră să se ridice pe o treaptă și mai înaltă, să răspundă pe deplin marilor cerințe ale partidului și poporului.

Cuvintele de salut pe care vorbitorul le-a adresat în numele ziaristilor din R.P.R. presei sovietice în frunte cu glorioasa „Pravda", presei frățești din țările de democrație populară, presei comuniste și progresiste din țările capitaliste au fost puternic aplaudate de cei prezenți.

În încheierea festivității a rulat filmul sovietic „Mama".

★

Adunări festive și consfătuiri cu corespondenții de presă consacrate Zilei presei comuniste au avut loc și în principalele orașe din țară.

INVĂȚĂMINTUL ZIARISTIC IN R. P. R.

Aplizarea în viață a principiilor marxist-leniniste ale presei de partid, îndeplinirea sarcinilor puse de partid în fața presei, răspunderea față de cititorul mereu și mereu mai exigent, cer ca redacțiile ziarelor să fie încadrate cu lucrători de înaltă calificare atât sub raportul pregătirii politico-ideologice, cât și al pregătirii culturale generale și al celei profesionale gazetărești.

Necesitatea imperioasă a încadrării redacțiilor cu lucrători pregătiți din punct de vedere politic și ideologic, oameni de cultură superioară și cunoscători ai meseriei de gazetar, care să aprecieze just fenomenele vieții interne și internaționale, să descopere noul și să-l promoveze, într-un cuvânt, să meargă cu un pas înaintea vieții, a determinat ca, în cadrul atenției acordate de către partid presei, un loc însemnat să-l ocupe problema pregătirii cadrelor de gazetari.

Ca și în alte domenii și în acest domeniu partidul s-a declarat un adversar hotărât al spontaneității, al mersului de la sine. Încă din primii ani de după eliberare, partidul s-a preocupat de crearea unui sistem organizat de învățămînt ziaristic, în afară de formele de pregătire profesională existente în redacțiile ziarelor. Astfel, au fost create cursuri de gazetari de scurtă durată, au fost înființate pe lângă școlile superioare de partid secții de ziaristică, ale căror cursuri au fost absolvite de un detașament numeros de lucrători din presă, de corespondenți muncitori și țărani, care au jucat un rol important în îmbunătățirea conținutului și nivelului publicistic al organelor de presă. Asemenea secții și cursuri de ziaristică există și acum pe lângă școlile superioare de partid. Urmatorea etapă în dezvoltarea învățămîntului ziaristic a constituit-o trecerea la crearea învățămîntului ziaristic pe linie de stat, prin înființarea, în anul 1951,

a secției de ziaristică în cadrul Facultății de filosofie a Universității din București și transformarea, în 1953, a acestei secții în facultate independentă în cadrul Universității, cu o durată de 5 ani. În această problemă, ca în general în activitatea întregii presei, un ajutor prețios l-a constituit exemplul și experiența învățămîntului ziaristic de stat din Uniunea Sovietică, experiența Facultății de Ziaristică a Universității „Lomonosov” din Moscova și a facultăților similare din alte orașe ale U.R.S.S.

Cu toate acestea, începutul învățămîntului ziaristic de Stat în R.P.R. nu s-a desfășurat pe un drum neted. El a fost legat de o serie de greutăți inerente oricărui început. Astfel, s-au manifestat greutăți în legătură cu posibilitățile de încadrare cu cadre de specialitate, lipsa unor manuale de presă, inexistența unei activități anterioare de cercetare științifică a izvoarelor documentare privind istoria presei. Este suficient să amintim că în domeniul istoriei presei nu există nici o lucrare cit de cit serioasă, care să constituie măcar o sursă documentară. Singura lucrare în acest gen, întocmită în regimul burghezo-moșieresc este „Istoria ziaristicii” a lui N. Iorga, eclectică, neștiințifică. La aceasta se mai adaugă și faptul că a trebuit să fie învinsă și părerea unora care socoteau că ziaristii pot fi recrutați pe alte căi decît printr-un institut special. În această ordine de idei trebuie subliniat că însușirea cunoștințelor de specialitate necesare exercitării profesiunii de ziarist cere un timp îndelungat. Experiența ne arată că mulți cadre din presă, recrutați pe alte căi, le-au trebuit ani de zile pentru a-și însuși teoretic cunoștințele necesare exercitării profesiunii de ziarist. Existența facultății de ziaristică înlătură acest neajuns, prin aceea că, pe lângă cunoștințele de cultură generală, ea dă stu-

C. ANTIP
Redactor-șef adj. al ziarului „Apărarea Patriei”

dentului, încă de pe băncile facultății, toate cunoștințele profesionale, încât acesta, după absolvire, poate da randamentul cerut în cadrul redacției în care a fost repartizat.

Activitatea facultății de ziaristică contribuie în mare măsură la formarea viitorului ziarist, activist de stat pregătit din toate punctele de vedere, care să merite cinstea de îndrumător al opiniei publice. Aceasta reiese limpede chiar și

„E un meșteșug greu gazetăria. Întrebați-mă pe mine să vă spun cu cit e de grea această meserie. Ca să luminezi pe oameni trebuie să fii tu mai înțeles luminat: să cunoști multe, să cugești profund, să cerni, să selecționezi și să dai publicului gând bun în fraze bune. Așa trebuie să fie gazetăria“.

I. L. CARAGIALE

dintr-o sumară trecere în revistă a programului de învățămînt al facultății. Pregătirea ideologică a studenților este asigurată prin disciplinele: Bazele marxism-leninismului, Economia politică, Materialismul dialectic și istoric. Asemenea discipline ca: Geografia economică și politică, Istoria generală, Istoria R.P.R., Istoria relațiilor internaționale, Istoria literaturii universale, Istoria artelor, Bazele esteticii marxist-leniniste și altele dau posibilitate ziaristului să-și ridice nivelul cunoștințelor generale.

Formarea stilului literar este ajutată de studiul în facultate al limbii și literaturii romine, al stilisticii.

Facultatea acordă, de asemenea, o atenție deosebită însușirii de către studenți a limbii ruse și a altor limbi străine (franceza, engleza, germana).

Însușirea de către studenți a cunoștințelor de specialitate ale profesiei de gazetar este asigurată prin disciplinele de specialitate: Teoria și practica presei, Istoria presei din România, Istoria presei comuniste și muncitorești de peste hotare, Bazele organizării industriei și agriculturii în R.P.R., Tehnologia producției poligrafice, precum și alte discipline de specialitate.

Cursul de teoria și practica presei înarmează pe studenți cu principiile marxist-leniniste ale presei de partid, cu teoria științifică a presei de partid; acest curs dă cunoștințele necesare asupra principiilor de organizare și desfășurare a întregii activități de presă (organizarea și planificarea muncii în redacții, organiza-

rea și funcționarea secțiilor redacționale, munca de masă a redacțiilor: munca cu autorii, cu corespondenții, rezolvarea scrisorilor și sesizărilor oamenilor muncii, etc.). Un accent deosebit se pune pe formele și metodele de muncă folosite în redacțiile ziarelor centrale și locale. Studiarea și însușirea principalelor genuri publicistice: articolul, reportajul, schița, foiletonul, recenziile, revista presei, corespondența, informația etc., ocupă un loc important în cadrul pregătirii de specialitate a studenților. Se studiază de asemenea tehnica prezentării și editării ziarelor, activitatea agențiilor de presă și a radiodifuziunii.

Anul acesta, pe baza experienței sovietice, au fost înființate patru grupe de specializare a studenților din anul IV: 1) problemele reportajului și schiței, 2) problemele economice, 3) problemele internaționale, 4) problemele radiodifuziunii și televiziunii.

Înființarea acestor grupe de specializare răspunde unora din cerințele cele mai urgente ale redacțiilor ziarelor și radioului nostru.

Prin studiul istoriei, ziaristul capătă, de asemenea, o serie de cunoștințe de specialitate absolut necesare. Cunoașterea istoriei presei noastre, a tradițiilor, publicațiilor progresiste, a activității presei ilegale de partid dă posibilitatea să se valorifice o moștenire prețioasă care poate contribui în mod serios la îmbunătățirea nivelului publicistic al presei noastre. Datorită nestudierii istoriei presei noastre de către gazetari, în ziare nu s-au folosit încă o serie de tradiții ale presei progresiste și de partid ilegale în domeniul genurilor gazetărești, a prezentării grafice, nu sînt cunoscute și nu se trag învățăminte din modelele de publicistică ale scriitorilor noștri clasici, ale unor gazetari însemnați din trecut.

Fără îndoială că numai studiul în facultate nu este suficient pentru a face pe student să înțeleagă marea importanță a muncii de presă. Este absolut necesar ca încă în timpul facultății, studentul să înceapă să pună în practică cunoștințele învățate. Acestui scop îi răspunde organizarea muncii practice a studenților. Astfel, în timpul cursurilor, aceștia sînt puși să întocmească lucrări practice la principalele teme predate în cadrul cursului „Teoria și practica presei“ (ex.: note, corespondențe, reportaje, articole, foiletoane, machete ale unui număr de ziar etc.).

De asemenea, studenții desfășoară o activitate redacțională la gazeta „Universitatea“.

Activitatea practică de bază constă însă în faptul că, începînd cu anul III pînă în anul V, studenții merg cîte o lună de zile pe an în redacțiile ziarelor centrale și locale, unde aplică în prac-

tică cele învățate în facultate, iau cunoștință de munca redacțională propriu zisă. În redacții, ei lucrează în principalele secții ale ziarelor, învață mecanismul planificării și scoaterii unui număr de ziar, capătă deprinderea muncii de teren, redactează articole. Studenții trimiși la practică în anii trecuți, au dat rezultate satisfăcătoare. Celor mai mulți dintre ei li s-au publicat articole și înfor-nații, unii au colaborat chiar la redactarea unor pagini de ziar speciale. Aceasta demonstrează utilitatea cunoștințelor de specialitate din facultate.

În cadrul facultății se desfășoară o activitate științifică, legată de necesitățile pregătirii studenților și ziaristilor în general.

Catedra de specialitate a facultății a fost încadrată cu lucrători din presă cu experiență publicistică, ceea ce constituie un real ajutor în pregătirea și educarea studenților ca viitori ziaristi. Fiind o facultate tină, catedra nu a desășurat încă o activitate științifică de proporții mari. Atenția ei s-a concentrat, cum era și normal, asupra studierii experienței facultăților similare din U.R.S.S. și țările de democrație populară, a necesităților pregătirii gazetărilor noștri, ajutînd Ministerul Învățămîntului la elaborarea unui plan științific de învățămînt, a programelor disciplinelor de bază: teoria și practica presei, istoria presei. S-a pornit la depistarea izvoarelor de documentare; s-au întocmit bibliografiile și fișele asupra unor materiale referitoare la istoria presei, materiale existente în diferite depozite publice: Biblioteca Academiei R.P.R. etc. O atenție sporită acordă catedra ridicării continue a nivelului științific al lecțiilor și seminariilor, urmărind ca teoria să fie strîns legată de problemele principale ale presei noastre.

În afară de aceasta, catedra și-a propus în planul de activitate științifică pe anul școlar 1955-1956 să editeze lucrarea „Pagini de gazetărie în publicistica scriitorilor romini“, lucrare antologică ce va cuprinde unele din cele mai valoroase pagini de gazetărie ale principalilor scriitori romini din secolele XIX și XX. Scopul unei asemenea lucrări este următorul:

— să contribuie, ca material documentar, pentru o viitoare istorie a presei rominești, care ar urma să apară în următorii doi-trei ani sub egida Uniunii Ziaristilor din R.P.R. și cu concursul altor instituții de specialitate; să dea o contribuție istoriei literare prin dezvăluirea unei laturi — în general slab cunoscută — a activității scriitorilor noștri; să fie un auxiliar în activitatea studenților facultății și a tuturor gazetărilor din R.P.R.

Studenții facultății desfășoară o activitate științifică în cercul științific de pre-

să și literatură. Este demnă de remărcat dorința studenților de a rezolva unele probleme ale istoriei presei noastre. De pildă, printre temele care s-au discutat sau se vor discuta figurează asemenea lucrări: „Activitatea publicistică a lui M. Eminescu la ziarul „Timpul”, „Ecoul anului 1907 în presa vremii”, „Publicistica lui Al. Sahia”, „Activitatea „Scintei” în anii ilegalității” și altele.

Roadele activității desfășurate de Facultatea de ziaristică s-au văzut în mod concret cu prilejul primei promoții de absolvenți.

Sesiunea de examene de stat din iunie 1955, la care au participat 33 de absolvenți, a demonstrat că aceștia și-au însușit cunoștințele predate în mod mulțumitor. O mențiune deosebită merită lucrările de stat prezentate de candidați. Se poate aprecia că studenții au muncit cu seriozitate pentru a întocmi lucrări de calitate. S-au aplecat cu atenție asupra temelor, au studiat scrupulos izvoarele, au căutat să interpreteze just diferite fenomene și probleme. Multe din lucrările de stat au adus contribuții interesante, originale și îndrăznețe la studiul problemei date, fapt care a făcut ca unele din ele — cu îmbunătățirile necesare — să fie recomandate spre publicare sau spre folosire ca material de bază în cercuri științifice studențești. Sub acest aspect pot fi citate lucrări ca: „Rolul revistei „Contemporanul” (1881—1891) în răspîndirea ideilor socializmului științific în România” (candidat Beraru Petre), „Activitatea de jurnalist și om politic a lui Cezar Boliac” (candidat Turcu Ioan),

„Răscoala țărănilor din 1907 în presa vremii” (candidat Zărnescu Petre), „Publicistica lui Caragiale” (candidat Păun Aurelia), „Dezbaterea problemelor democrației interne de partid în presa regională de partid” (candidat Szabo Eva), „Probleme ale tipicului în reportajul literar” (candidat Butoi Octavian) și altele.

Repartizați în diferite redacții, absolvenții facultății au primit munci de răspundere și, într-un timp scurt, s-au afirmat pe tărîm publicistic. În presă noastră pot fi des întîlnite semnături de gazetari proveniți din prima serie de absolvenți ai facultății.

Experiența acumulată în pușinii ani de existență a Facultății de ziaristică constituie o bază pentru dezvoltarea și îmbunătățirea învățămîntului ziaristic în țara noastră.

Pentru viitor, facultatea își propune să ridice mai sus nivelul științific al procesului de învățămînt și de educație comunistă a studenților, să dezvolte dragostea și pasiunea lor pentru profesiunea de ziarist. În această direcție facultatea trebuie să fie ajutată mai mult și mai eficace de către Uniunea Ziaristilor din R.P.R. și în general de către colectivele redacționale ale publicațiilor noastre centrale.

Nici un efort nu trebuie socotit prea mare cînd e vorba de pregătirea unui gazetar militant, cu o înaltă autoritate morală, perfect pregătit din toate punctele de vedere, cunoscător profund al realităților, care să participe din plin la viața și lupta poporului său.

ZECE ANI DE LA APARIȚIA ZIARULUI „NEUES DEUTSCHLAND”

La 23 aprilie s-au împlinit zece ani de la apariția ziarului „Neues Deutschland”, organul central al Partidului Socialist Unit din Germania. Acest eveniment este pe larg sărbătorit în R. D. Germană. Redacția ziarului a primit telegrame de salut din partea partidelor democratice și organizațiilor de masă, a instituțiilor de stat, ziarelor, precum și din partea unor cititori. În telegramele de salut sînt relevate marile merite ale ziarului „Neues Deutschland” în construirea vieții noi, în lupta pentru pace, democrație și socialism, precum și în opera de educare a oamenilor muncii în spiritul socialismului.

Cu prilejul aniversării unui deceniu de la apariția sa, în seara zilei de 22 aprilie redacția ziarului „Neues Deutschland” a oferit o recepție la care au participat Wilhelm Pieck, președintele R. D. Germane, Johannes Dieckmann, președintele prezidiului Camerei Populare a R. D. Germane, Otto Grotewohl, prim ministru al R. D. Germane, membri ai Biroului Politic al CC al PSUG, conducători ai partidelor democratice și ai organizațiilor de masă, redactorii responsabili ai presei democratice germane, precum și ziaristi străini.

Wilhelm Pieck, președintele Republicii Democratice Germane, a decorat cu ordinul Karl Marx ziarul „Neues Deutschland”, organul CC al Partidului Socialist Unit din Germania, cu prilejul împlinirii a zece ani de la înființarea sa.

HANDBUCH PRESSE

VERLAG DES WIRTSCHAFTS BERLIN

UN MANUAL AL PRESEI GERMANE

Cu prilejul celei de-a 10-a aniversări a presei democratice germane de după război, Uniunea Presei Germane a editat, în excepționale condiții grafice, un manual al presei germane care, în peste 30 de capitole (234 pagini), oglindește drumul parcurs de presa democrată germană în ultimul deceniu, dezbate problemele de istorie, teorie și practică a presei, sub semnătura unor gazetari competenți.

Din bogatul sumar al manualului desprindem: „Dezvoltarea și rolul presei democratice în Republica Democrată Germană”, de Fritz Beyling, Directorul Oficiului de Presă de pe lângă Președinția Consiliului de Miniștri; Walter Bloch analizează într-un articol bine documentat, situația presei progresiste din Germania Occidentală. Problemele organizatorice, istoria și sarcinile Uniunii Presei Germane sînt pe larg dezbătute de către Rudi Wetzel, Președintele Comitetului Central al Uniunii Presei Germane. Alte articole, ca: „Despre educarea universitară a ziaristilor” de prof. H. Budzislavski, decanul Facultății de ziaristică din Leipzig, „Despre pregătirea ziaristilor în practică”, de H. Stoesslein, analizează problema calificării tinerelor cadre gazetărești.

TITLUL IN ZIAR

GH. CONSTANTINESCU
Secretar responsabil de redacție
la ziarul „România liberă“

Titlul... Un cuvânt cu circulație mare în redacțiile ziarelor. Atît cei ce scriu în problemele de literatură, industrie sau agricultură cît și cei ce redactează cea mai mică informație, nu se poate să nu fi avut bucurii sau neajunsuri pricinuite de titlu. Bucuriile nu s-au lăsat așteptate atunci cînd titlului i s-a acordat atenția cuvenită, tot așa după cum necazurile au apărut odată cu subaprecierea acestei probleme. De aceea, mult discutata problemă a titlului are mare importanță în munca ziariștilor, fapt confirmat, de altfel, de exemplul dascălilor marxism-leninismului care, printre multiplele lor preocupări publicistice, au acordat o deosebită atenție titlurilor.

Cîndva, lui V. I. Lenin i s-a povestit o întîmplare în legătură cu titlul unei cărți. La „Centropeceat“ a fost trimis volumul de versuri al lui Șerșenevici, intitulat „Calul e cal“. Luînd cartea și aruncînd o privire asupra titlului ei, colaboratorul din cadrul „Centropeceat“ a înțeles că ar fi vorba de un manual pentru crescătorii de cai și ca atare l-a trimis la toate hergheliile. Nu a trecut mult și au sosit proteste din partea destinatarilor.

Vladimir Ilici a rîs cu poftă, ascultînd această relatare. Apoi a spus: „Trebuie, pe semne, să emitem un decret prin care să se interzică titlurile care induc în eroare pe bibliotecari și cadrele bibliotecilor. Acest titlu cu nume de cal este pur și simplu o rușine și dovedește lipsa de respect față de poezie“¹⁾.

Iată dar ce bucluc poate pricinui un titlu negîndit, un titlu necorespunzător. Și aceasta se întîmplă nu numai cînd este vorba de cărți ci și la articolele de ziar.

În această privință trebuie să ținem seamă de observația lui Engels care arată că „cel mai nereușit titlu este acela care poate fi înțeles numai după ce citești jumătate din carte“²⁾.

Valabilitatea acestei observații o

verificăm zilnic în dubla calitate de ziariști și cititori.

Se știe că un titlu bun trebuie, în primul rînd, să **corespundă conținutului** sau, mai precis, să exprime ideea principală a articolului sau știrii respective. Numai acele titluri care respectă acest principiu de bază pot da cititorului o imagine clară asupra cuprinsului materialului. Respectăm noi oare întotdeauna acest principiu? Uneori da, alteori nu. Sînt titluri care respectă acest principiu, atrag pe cititor și îi oferă acestuia garanția că problema despre care se vorbește în titlu este tratată în text. Articolul cu titlul „De ce a crescut prețul de cost în industria zahărului“, apărut în „Știința“ nr. 3492, este un bun exemplu. Textul articolului, așa cum promite titlul, arată cititorului care au fost lipsurile ce au dus la creșterea prețului de cost al zahărului. Totodată, cititorul află cum trebuie procedat pentru a reduce prețul de cost al zahărului. Un alt exemplu grăitor este cel din ziarul „Steagul Roșu“ Bacău care, în nr. 2413, publică la rubrica „Viața de partid“ un articol intitulat „Fiecărui comunist, o sarcină concretă“. Articolul tratează cu limpezime problema oglindită în titlu, problemă care constituie firul călăuzitor al materialului. Fără îndoială, în astfel de cazuri — și acestea sînt destule în presa noastră — cititorul nu are de ce fi nemulțumit.

Cu totul altfel stau lucrurile atunci cînd se încearcă ascunderea neglijențelor de redactare ale unui articol prin titluri pompoase, țipătoare. În asemenea cazuri cititorul renunță repede la citirea întregului articol, dîndu-și seama că a fost păcălit de titlu. Și aici am putea veni cu un exemplu din „România liberă“ nr. 3505. Un articol redacțional poartă titlul „Biciuiesc un cal muribund...“; la prima vedere nimic deosebit. Titlul este atractiv. Un titlu bun pentru un pamflet, am spune noi. Dar după ce citești articolul, îți dai seama că este alcătuit dintr-o serie de citate, date statistice, comentarii. Nici vorbă de pamflet. La sfîrșit, în ultimele rînduri, înțilnești

ideea anunțată în titlu. Îți dai seama îndată că autorul, pentru a da un titlu atrăgător, a folosit poanta din ultima frază cu credința că în felul acesta a și rezolvat problema titlului. Dar cititorul, în cazul de față, abia la terminarea lecturii (dacă are răbdare pînă la sfîrșit) înțelege tilcul titlului „Biciuiesc un cal muribund...“ Exemple asemănătoare se pot da multe.

Adresîndu-se redactorilor ziarelor, tovarășul Hrușciiov spunea: „Este firesc și necesar să dai articolului un astfel de titlu ca el să atragă atenția, ca el să fie mobilizator. Însă trebuie ținut minte regula că titlul trebuie să corespondă conținutului articolului, ca materialul ziarului să fie convingător, fundamentat“.

S-ar cuveni pomenite aici și acele titluri care, nu numai că nu exprimă ideea principală, dar nici pe departe nu se apropie de aceasta. Ziarul „Flamura Prahovei“ din Ploești, bunăoară, publică în nr. 1231, în pagina treia, un articol pe trei coloane cu titlul „La combinatul „23 August“-Cîmpina“. Ce spune acest titlu? Ce idee nouă scoate la iveală? Deși în text se vorbește despre oameni, despre realizările acestora, despre felul cum muncesc, redacția nu a găsit un titlu din care să reiasă aceste lucruri. A găsit în schimb titlul de mai sus care poate fi folosit tot timpul cît va exista combinatul „23 August“-Cîmpina.

Acestea sînt doar cîteva exemple care arată cît de multă atenție trebuie acordată unui titlu, importanța pe care el o capătă atunci cînd reîlectă pe deplin problema tratată în articol.

O altă condiție pe care trebuie s-o îndeplinească un titlu bun este ca el să **corespundă formei articolului**.

Ținînd cont de diversitatea genurilor gazetărești un lucru este precis: o informație sau un foileton satiric nu pot purta același titlu ca un articol de fond sau un articol teoretic. Această afirmație, confirmată de practica fiecăruia dintre noi, este valabilă pentru mai toate genurile gazetărești. Să

1) Z. Blinkovski „Greutățile titlului“ („Sovietskaia Peciati“ nr. 2 1955).

2) Idem.

ne oprim în cele ce urmează la titlurile informațiilor; socot necesar acest lucru pentru că deseori informațiile sînt considerate „cenușăresele” redacțiilor, și în consecință sînt cele mai neglijate. Iată ce titluri pot primi trei dintre informațiile apărute în nr. 2329 al ziarului „Dobrogea nouă” din regiunea Constanța. Prima: „Cu avînt sporit”; a doua: „În prima decadă a lunii”; a treia: „Importanțe economice”. Și toate acestea în prima pagină. Pe bună dreptate se pune întrebarea: Ce există nou în aceste titluri? Oare astfel de titluri pot atrage pe cititori? Un răspuns este, cred, destul de neplăcut mai ales pentru cei ce au acceptat astfel de titluri. În această privință merită subliniată părerea unui ziarist german care, într-o discuție, arăta: „Titlul pe care îl dau știrii trebuie să determine pe cititor s-o citească. Numai un titlu care este nou și original va putea îndeplini această condiție”¹⁾.

În legătură cu nepotrivirea dintre titlu și conținutul articolului voi mai da un exemplu din „România liberă” (nr. 3513). În pagina externă, autorul unui articol în legătură cu acțiunile agresive ale Israelului, neținînd cont de caracterul combativ al conținutului i-a dat următorul titlu: „După rezoluția Consiliului de Securitate cu privire la acțiunile agresive ale Israelului”. Desigur că acest titlu, prin platitudinea și mărirea lui, nu oferă cititorului ceea ce pretinde articolul.

★

În ziua de 9 februarie 1883, Cehov a avut o zi grea, pricinuită de căutarea unui titlu. Într-o scrisoare adresată unui redactor al revistei „Ruskaia Misl” el povestește frămîntările de atunci. Iată ce scria Cehov: „Telegrama dvs. m-a făcut să mă scol la orele 3 dimineața. M-am gîndit și m-am tot gîndit, dar fără folos. Este aproape ora 9 și trebuie să vă trimit neîntîrziat răspunsul. „Povestirea pacientului meu”, fără îndoială că nu este un titlu potrivit: miroase a spital. „Lacheu” este, de asemenea, nepotrivit. Nu corespunde conținutului și mai e și grosolan. Ce titlu să-i dau? 1) La Petersburg; 2) Povestirea unui cunoscut al meu. Primul titlu este plictisitor, al doilea oarecum lung. Aș putea să întitez mai simplu: „Povestirea unui

cunoscut”. Dar mai am și alte titluri: 3) „În deceniul al IV-lea”; asta ar fi prea pretențios. 4) Fără titlu; 5) Povestire fără titlu; 6) Povestirea unui om necunoscut. Ultimul se pare că merge. Sînteți de acord? În caz că da, este în regulă”. Timp de șase ore a lucrat Cehov la elaborarea titlului, gîndindu-se și respingînd o variantă după alta¹⁾.

Am citat acest exemplu tocmai pentru a sublinia cîtă importanță trebuie să se acorde unui titlu pentru a fi atrăgător și concis. Fără preocuparea zilnică de a da titluri interesante și cît mai scurte nu vom putea face pași în direcția îmbunătățirii calității acestora. Răsfoind cît de sumar ziarele putem vedea că mai avem destule de făcut și că e oarecum pripit să ne mulțumim cu ceea ce am realizat pînă acum. Bunăoară, în colecția ziarului „Munca”, între 14 și 24 ianuarie 1956, trei dintre articolele de fond se intitulează în felul următor: „Pentru o producție sporită de fontă, oțel și laminate”, „Pentru o justă întocmire a planurilor de venituri și cheltuieli ale asigurărilor sociale”, „Pentru dezvoltarea multilaterală a industriei chimice”. Poate fi ceva atrăgător în aceste anunțuri stereotipe? Desigur că nu. Astfel de titluri nu-l pot atrage pe cititor; totodată, ele dovedesc că bogatul vocabular al limbii noastre este nevalorificat. Alte câteva exemple pot ilustra acest lucru. Ziarul „Făclia” din Cluj, de pildă, publică în pagina întâia, două zile la rînd, cîte o știre cu titlul „O prețioasă inovație” (nr. 2881) și „O inovație prețioasă” (nr. 2882). Tot același ziar publică în ziua de 7 ianuarie o știre cu titlul „Primele zile — primele realizări” pentru ca în 10 ianuarie să dea o altă știre cu titlul „Primele succese”, iar în 12 ianuarie o altă știre intitulată „Un prim succes în muncă”. Și toate pe prima pagină. Pe bună dreptate se poate pune întrebarea: care este primul dintre aceste succese? La fel și ziarul „Flamura Prahovei” din Ploești, în ziua de 3 ianuarie, publică un grupaj în prima pagină cu titlul „În prima zi a noului cincinal”. Două din informațiile cuprinse sub acest titlu au ca subtitlu: „În primele 4 ore de lucru” și „Cele dintîi succese din noul an”.

Deseori, e drept, darea sau schimbarea unui titlu dă mult de furcă secretarilor de redacție. „Cîteodată tovarășii degeaba își sparg capul ca

să găsească un titlu și spun: „pentru acest articol nu se poate găsi nici un titlu”. Cred că pentru un articol bun se poate găsi totdeauna un titlu bun. Iar dacă într-adevăr nu se poate concentra nimic din articol, acest lucru nu arată decît că însuși articolul nu valorează prea mult¹⁾. Chiar dacă nu au formulat această părere, cred că mulți dintre noi au gîndit de multe ori întocmai.

Mă refer în special la cazurile cînd secretarul de redacție trebuie să aleagă cîteva știri pentru a completa locul gol din pagină. După ce a găsit știrile potrivite, începe munca pentru găsirea titlului, deoarece cele mai multe încep cam așa: „Noi succese în muncă”, „Noi realizări”, „Noi produse” etc.

Secretarii de redacție trebuie să caute ca titlul să corespundă textului, dînd exemplu autorilor care nu se prea obosesc să găsească un titlu corespunzător.

În încheiere, cred că se cuvine să ne oprim, măcar prin cîteva cuvinte, la unele probleme privind mai mult tehnica tipografică. În această privință aș vrea să amintesc o condiție de care trebuie să țină cont cei care realizează paginile ziarului în tipografie: orice efort din partea redactorilor de a da titluri bune poate rămîne fără rezultat dacă nu-i continuat de valorificarea tipografică. Adică, mai precis, un material care tratează o problemă importantă trebuie să primească o paginație și un titlu care să atragă atenția cititorului de cum deschide ziarul. Și acest lucru nu este greu de realizat.

Totodată, secretarii trebuie să fie aceia care să depisteze din titlurile ziarelor repetările și titlurile care pot denatura sensul materialelor și care creează confuzii. Un exemplu din „Flamura Prahovei” nr. 1230 ne scutește de comentarii. În pagina treia, o rubrică se intitulează „Vestii bune”, iar una din știri are subtitlul „Sînt numai într-o singură zi”. Nu poate fi vorba în astfel de cazuri decît de lipsă de atenție și de desinteres față de titluri.

În permanență trebuie să avem în vedere faptul că titlul are rolul de a exercita o anumită influență asupra cititorului, sau, mai exact, de a exprima clar punctul de vedere al redacției într-o problemă sau alta.

1) Herbert Stösslein: „Dă-i repede un titlu” („Neue Deutsche Presse” — februarie 1954).

1) Z. Blinkovski: „Greutățile titlului” („Sovietskaia Peciati” nr. 2 1955).

1) V. Jizl: „Titlurile — boala noastră veche” („Ceskoslovensky novinar” nr. 2 1955).

PE MARGINEA SCRISORII

„VĂ CHEMĂM ALĂTURI DE NOI”

BUCUR BRĂNIȘTEANU

Redactor-șef al ziarului „Steagul roșu”-București

In toamna anului trecut, în cadrul secției agrare a ziarului „Steagul roșu”, în ședințele plenare ca și în cele de colegiu redacțional se ridica deseori problema pornirii unei acțiuni de sprijinire a luptei pentru transformarea socialistă a agriculturii în regiunea București. O acțiune care să arate în mod concret țăranilor muncitori că singurul lor drum spre bună stare, spre un trai îmbelșugat, este calea agriculturii socialiste.

În zilele cînd aveau loc lucrările celui de-al II-lea Congres al P.M.R., frămîntarea noastră s-a mărit, dorința ca ziarul nostru să organizeze o acțiune eficientă a sporit. Ideea născută în cadrul secției agrare de a se deschide o discuție în coloanele ziarului a fost îmbogățită și curînd ea și-a găsit conturul, ne-a apărut clară. Consultările ulterioare cu o serie de activiști din cadrul comitetului regional București al P.M.R. ne-au fost de un real sprijin pentru lărgirea tematicii acțiunii. Și iată-ne ajunși la elaborarea inițiativei care însemna: o discuție deschisă pe marginea unei scrisori adresată prin ziar de un grup de colectiviști unor țărani muncitori cu gospodării individuale, scrisoare prin care aceștia din urmă sînt îndemnați să pășească în gospodăria colectivă. Ne-am gîndit la această formă pentru că știut este că cei mai buni agitatori pentru transformarea socialistă a agriculturii sînt colectiviștii și întovărășii care, pe baza faptelor, pot arăta în mod convingător superioritatea mării gospodării socialiste față de mica gospodărie individuală. În discuții ne-am propus să antrenăm mase cît mai largi de oameni ai muncii, colectiviști, întovărășiți, țărani muncitori cu

gospodării individuale, activiști de partid și de stat.

În ziua de 19 ianuarie 1956 a apărut în prima pagină a ziarului scrisoarea intitulată „Vă chemăm alături de noi” cu subtitlul: „Scrisoarea unor colectiviști din gospodăria agricolă colectivă „Vladimir Maiakovski”, comuna Bucu, raionul Slobozia, adresată țăranilor muncitori cu gospodării individuale Virgil Stoicescu, Dinu Marin și altor consăteni ai lor. Pe un ton simplu, deschis, colectiviștii din Bucu arătau în mod concret cum viața lor este mai bună, ce produse au primit pentru ziua-muncă, care este avutul gospodăriei și al lor personal. Ei au făcut și o comparație între ceea ce a obținut după un an de muncă colectivistul Nicolae Stanciu și țăranul muncitor cu gospodărie individuală Virgil Stoicescu, amîndoi cu același număr de brațe de muncă.

„Nu e a mirare că într-un răstimp scurt — se arăta în scrisoare — 20 de familii de colectiviști și-au zidit case noi, că mulți și-au luat aparate de radio, biciclete, mobilă, că în bătaura celor mai mulți dintre noi se găsește o vacă cu lapte, porci, păsări, tot așa cum nu e de mirare că din toamnă pînă în toamnă de pe masa colectivistului nu lipsește nimic”.

În încheiere, scrisoarea colectiviștilor din Bucu spunea: „Vă chemăm alături de noi pentru că vă știm oameni vrednici, pentru că avînd printre noi pe Virgil Stoicescu, Dinu Marin și alții ca voi, colectiva noastră ar fi mai puternică, munca noastră ar fi mai spornică.”

Nu sîntem meșteri în ale scrisului,

dar gîndim că vorbele noastre izvorite din adîncul inimii vor găsi drum spre inimile voastre și cît de curînd vom bate palma voinicește și vă vom spune: Bine ați venit în colectivă!”.

După trei zile de la publicarea acestei scrisori, ziarul a deschis o rubrică zilnică intitulată: pe marginea scrisorii „Vă chemăm alături de noi” în cadrul căreia era oglîndit interesul pe care l-a stîrnit chemarea colectiviștilor din Bucu.

S-au publicat scrisori de aderare la îndemnul colectiviștilor din Bucu — scrisori prin care se subliniau avantajele muncii în comun. (În aceste scrisori s-au făcut comparații între veniturile obținute de colectiviști și cele obținute de țăranii individuali. În același timp scrisorile abordau probleme ce adesea întrețin spiritul de șovăială în mijlocul unor țărani muncitori, cum ar fi simțul proprietății, zestrea fetei etc.); scrisori ale membrilor întovărășirilor și gospodăriilor colective recent intrați în aceste unități socialiste; scrisori ale muncitorilor din întreprinderile constructoare de mașini agricole; materiale critice cu privire la birocratismul unor sfaturi populare care amină întemeierea unor gospodării colective și întovărășiri.

Dacă la început acțiunea a îmbrăcat un caracter agitatoric, în zilele următoare, alături de asemenea materiale au apărut și articole din experiența muncii de partid și de stat.

Formele de tratare au fost diferite: de la scrisori, reportaje, informații, portrete, grafice, articole, poezii și pînă la paginile speciale realizate pe această temă. Într-una din pagini, de exemplu, s-a generalizat experiența muncii de

partid din raionul Oltenița unde s-au obținut succese deosebite în transformarea socialistă a agriculturii, mai cu seamă după cel de al II-lea Congres al partidului. (Dacă la 1 ianuarie erau în raionul Oltenița 55 de gospodării colective și întovărășiri agricole cu 3.726 de familii și 9.233 de hectare, la 9 februarie a. c. erau 91 de gospodării colective și întovărășiri cu 4.957 de familii și 11.312 hectare). Altă pagină a fost cea de literatură și artă redactată pe marginea scrisorii „Vă chemăm alături de noi” cu contribuția scriitorilor: Dumitru Mircea, Marin Preda, Silviu Podină, al pictoriței Olga Copăceanu etc.

În acțiunea întreprinsă, redacția ziarului „Steagul roșu” a cerut ajutorul comitetului regional de partid și al sfatului popular regional. Comitetul regional de partid a înștiințat încă înainte de publicarea primei scrisori toate comitetele raionale despre acțiunea inițiată de ziar, cerându-le să o popularizeze în masele largi de la sate, să organizeze discuții în jurul scrisorii colectivităților din Bucu în cadrul organizațiilor de bază sătești și la căminele culturale. De asemenea, ziarul a cerut corespondenților voluntari prin scrisorile de instruire periodică să trimită corespondențe pe marginea scrisorii.

În cadrul ziarului, prin organizația de bază, atît în adunarea deschisă în care s-au dezbătut documentele Congresului, cît și prin ziarul de perete, la schițele de machetă cît și la ședințele de colegiu, s-a arătat importanța acțiunii, subliniindu-se faptul că nu este vorba numai de o sarcină ce revine secției agrare, ci întregii redacții, astfel încît toate secțiile trebuie să o susțină. Așa s-a reușit ca alături de secția agrară și secțiile viața de partid, rețea locală, informații, economică, scrisori, să-și aducă contribuția lor pentru asigurarea reușitei inițiativei.

Discuția deschisă de ziar a trezit un interes deosebit în masa cititorilor de la sate, în rîndurile colectivităților, întovărășirilor, țăranilor muncitori cu gospodării individuale, ale activiștilor de partid și de stat, în rîndurile intelectualelor.

În munca politică de masă materialele publicate în rubricile pe marginea scrisorii „Vă chemăm alături de noi” constituie un ajutor prețios pentru activiștii de partid și de stat. De asemenea, s-a primit o serie de scrisori de la corespondenții voluntari în care se anunță rezultatele în legătură cu dezbaterile scrisorii în căminele culturale. Astfel, tov. Ghiță Nicolae arăta că după citirea scrisorii colectivităților din Bucu, în sala sfatului popular din comuna Dascălu-Creața, raionul Snagov, țăranii muncitori Stoian Mihalache, Ște-

fan Șerban, Iacob Ion și alții au cerut să fie primiți în întovărășirea agricolă „Victoria socialismului”. Un răsunet deosebit l-a avut indemnul colectivităților din comuna Bucu în satul învecinat Bora, unde tot satul a pășit în întovărășire.

Discuția organizată în coloanele ziarului a îndemnat pe mulți comuniști să fie în primele rînduri ale luptei pentru transformarea socialistă a agriculturii. De pildă, tov. Gheorghe Picioruș, secretarul organizației de bază din satul Stancea, a citit în adunarea generală scrisoarea colectivităților din Bucu. La sfîrșitul discuțiilor cinci comuniști hotărîseră să intre în gospodăria colectivă „21 Decembrie”. A doua zi pe șoseaua ce trece prin mijlocul satului puteau fi văzute îndreptîndu-se spre sediul gospodăriei colective căruțele împodobite sărbătorește, în care se aflau tovarășii Gheorghe Picioruș, Florea Raiu, Ion C. Ion, Gheorghe Gh.

Ion și Costică Tudor, ducîndu-și la colecțivitate uneltele agricole. Exemplul comunităților, munca de lămurire dusă de ei a avut un rezultat imediat: în cîteva zile, pe poarta gospodăriei agricole colective „21 Decembrie” au mai intrat cu cererile semnate încă 18 țărani muncitori din satul Stancea.

Un alt exemplu este cel din comuna Periești, unde scrisoarea Paulinei Puțureanu, colectivistă din comuna Ghizdarul, scrisoarea cu titlul „Zestrea fetei nu mai poate fi o problemă” a fost dezbătută în cadrul organizației U.T.M. Ca urmare, 19 tineri și tinere au înaintat comitetului de inițiativă cereri de intrare în gospodăria colectivă.

În viitor, ziarul „Steagul roșu” își propune să publice într-o măsură mai mare materialele legate de întărirea economico-organizatorică a gospodăriilor agricole colective și întovărășirilor, consultații, rubrici cu răspunsuri la întrebările țăranilor muncitori etc.

UN ATAC BRUTAL SĂVÎRȘIT CONTRA UNUI ZIARIST BRAZILIAN

Un caz asemănător aceluia căruia i-a căzut victimă acum doi ani ziaristul Nestor Horeiro (care, în timpul exercițiului profesiei, a fost bătut de poliție și a murit în urma rănilor căpătate) s-a produs în condiții și mai barbare la Rio de Janeiro. De această dată este vorba de ziaristul Oseas Francisc Ferreiro, care a lucrat la ziarul „Imprensa Popular”.

La 9 ianuarie anul curent, în timp ce se îndrepta de la domiciliul său către ziarul la care lucra, O. F. Ferreiro a dispărut în mod misterios. Toate eforturile făcute pentru regăsirea lui au fost zadarnice, cu toate că o comisie specială de deputați a intervenit pe lângă Ministerul Justiției care are în subordine Justiția federală. La 29 ianuarie s-a descoperit cadavrul său în niște tufișuri de la marginea orașului.

Direcția ziarului, colegii săi, precum și opinia publică sint convinși că este vorba de o crimă săvîrșită de poliție. Acest eveniment tragic a stîrnit în rîndurile ziaristilor profesioniști o profundă indignare.

Organizațiile profesionale de ziarști au deschis o campanie de protest și au cerut autorităților să ia măsurile necesare pentru descoperirea și pedepsirea asasinilor.

Organizația Internațională a Ziaristilor și-a exprimat indignarea și a transmis condoleanțele sale colegilor lui O. F. Ferreiro prin următoarea telegramă, adresată colectivului de lucrători de la jurnalul „Imprensa Popular” din Rio de Janeiro:

Dragi prieteni,

Știrea crimei brutale comise asupra persoanei colaboratorului vostru O. F. Ferreiro a impresionat profund Organizația Internațională a Ziaristilor care își exprimă indignarea odată cu protestul său energic contra acestor metode barbare utilizate — de altfel nu pentru prima oară — contra ziaristilor brazilieni. Rugăm pe colaboratorii colegului nostru asasinat Ferreiro să primească condoleanțele noastre cele mai sincere.

Un protest direct către președintele Braziliei, dr. Juscelino Kubitschek, a fost adresat de „Confederação de Trabalhadores de América Latina”.

Cum a sprijinit ziarul „Dobrogea nouă” transformarea socialistă a agriculturii

Studentii anului III ai Facultății de ziaristică în practică la ziarul „Dobrogea nouă”.

În clișeu (de la stînga la dreapta): studenții Ionescu Mihai și Ureche Iordana ascultînd explicațiile care le sînt date asupra unui articol de către tovarășa Rugescu Aspasia, șefa secției „Cultură de masă și sport”.

Regiunea Constanța este una din regiunile fruntașe pe țară în ce privește transformarea socialistă a agriculturii.

În dezvoltarea sectorului socialist în agricultura din regiunea noastră, pe lângă condițiile tehnico-materiale create de regimul nostru democrat-popular, un rol de seamă l-a avut munca politică de masă. Ziarul „Dobrogea nouă” a oglindit pe larg în coloanele sale problemele agriculturii, indicînd căile și măsurile concrete pentru ridicarea producției

I. CALOTĂ
Membru în colegiul de redacție al
ziarului „Dobrogea nouă”-Constanța

vegetale și animale, ocupîndu-se de transformarea socialistă a agriculturii ca singurul mijloc în stare să asigure progresul neîntrerupt al agriculturii. Pentru ca munca de popularizare a sectorului socialist din agricultură să capete priză în masă, ziarul s-a ocupat cu deosebită atenție de întărirea economico-organizatorică a gospodăriilor agricole colective și întovărășirilor agricole pentru ca ele să devină centre de atracție pentru țărănimea muncitoare. Legat de aceasta, ziarul a dat mare atenție răspîndirii cuceririlor științei agrotehnice și introducerii lor în practica agricolă. Pe linia aceasta au fost antrenați un număr de peste 120 de colaboratori de specialitate din rîndul inginerilor și tehnicienilor din regiune care au publicat în ziar articole cu caracter tehnic, ținînd seama de caracteristicile agro-climatice ale raionului sau comunei respective. Urmărind introducerea lor în practică, ziarul a popularizat în același timp succesele obținute de gospodăriile agricole colective și întovărășiri, arătînd că numai pe calea unirii pămînturilor și executării muncilor agricole cu mijloace mecanizate se poate obține sporirea producției.

Pentru întărirea economico-organizatorică a gospodăriilor agricole colective, ziarul a publicat articole în legătură cu respectarea și aplicarea întocmai a pre-

vederilor statutului model în care s-a pus accentul pe necesitatea măririi fondului de bază (indivizibil) și a dezvoltării ramurilor anexe de producție. În coloanele sale, ziarul „Dobrogea nouă” a demonstrat pe bază de exemple concrete care sînt avantajele materiale ce decurg din dezvoltarea mai multor ramuri de producție, a combătut unele tendințe de a se urmări numai cultura cerealelor, arătînd că agricultura socialistă urmărește dezvoltarea armonioasă a tuturor ramurilor de producție. Pe această temă ziarul a publicat articole comparative în care s-au oglindit avantajele pe care le-au obținut membrii gospodăriei agricole colective cu multe ramuri de producție față de cele unilaterale dezvoltate. În această direcție se poate da următorul exemplu care ilustrează cum ziarul „Dobrogea nouă” și-a îndeplinit și rolul de organizator. Astfel, la începutul anului 1953, analizînd planul de producție al gospodăriei agricole colective din Bărăgan, raionul Negru Vodă, și constatînd că el cuprindea obiective numai pentru sectorul producției vegetale, ziarul, atrăgînd în această acțiune un grup de tehnicieni, după ce împreună cu organizația de partid și consiliul de conducere a întocmit un proiect de plan corespunzător cu posibilitățile și particularitățile economice ale gospodăriei, a convocat o adunare generală a colectivităților care, în urma discuțiilor, a aprobat proiectul de plan, obiectivele lui fiind incluse în totalitate în planul de producție anual. Ca rezultat, gospodăria colectivă a dezvoltat cultura plantelor tehnice (floarea soarelui, rapiță, bumbac), a creat și dezvoltat sectorul legumicol și sectorul zootehnic, care cuprinde astăzi 29 vaci cu lapte din rasa roșie de stepă, 700 oi, 32 scroafe de prăsilă și 1080 păsări de rasă. Dînd o atenție deosebită îngrijirii animalelor, în anul 1955, de la 355 oi fătătoare s-au obținut 83 fătări duble, 3.160 kg lînă pe cap de oaie și 60 litri de lapte față de 40 litri planificați. Producția de lapte pe cap de vacă a sporit atîngînd 2300 litri anual. Odată cu dezvoltarea multilaterală a gospodăriei colective a crescut și valoarea

zilei-muncă de la 19 lei cît era în anul 1952 la 44 lei în anul 1955.

Ziarul „Dobrogea nouă” a dat o deosebită atenție problemelor organizatorice din cadrul gospodăriilor agricole colective. S-au publicat articole în legătură cu permanentizarea brigăzilor de producție, aplicarea și respectarea normelor de muncă, cointeresarea colectivităților în dezvoltarea avutului obștesc prin aplicarea H.C.M. Nr. 131 etc. În cadrul unei rubrici intitulată: „Să ridicăm gospodăriile agricole colective și întovărășirile rămase în urmă la nivelul celor fruntașe” s-au publicat articole semnate de președinți, socotitori, brigadiieri, șefi de echipe și ingineri agronomi din gospodăriile colective fruntașe, prin care aceștia își împărtășeau experiența. În altă rubrică intitulată „Scrisori deschise către gospodăriile colective și întovărășirile nou înființate s-au publicat articole de încurajare prin care acestea erau îndemnate să nu dea înapoi în fața greutăților începutului, povestind pe larg cum gospodăriile colective și întovărășirile mai vechi au reușit să înlăture greutățile inerente începutului.

Mergînd pe linia unei active propagande a superiorității sectorului socialist, ziarul „Dobrogea nouă” a publicat și publică cu regularitate de 2—3 ori pe lună pagini speciale în care se pun față în față rezultatele și avantajele colectivităților comparativ cu ale țăranilor muncitori din sectorul individual. Perioada împărțirii veniturilor în gospodăriile agricole colective a fost oglindită în ziar pe larg, făcîndu-se o activă propagandă în favoarea sectorului socialist. Un mare efect a avut inițiativa ziarului de a publica scrisori deschise semnate de colectivități și adresate rudelor, prietenilor, sau vecinilor din sectorul individual. În aceste scrisori autorii puneau față în față cîștigul lor și pe acela al țăranilor individuali, vorbeau despre felul cum s-a dezvoltat gospodăria lor personală ca rezultat al creșterii și dezvoltării gospodăriei agricole colective, terminînd cu îndemnul de a intra în marea gospodărie colectivă sau întovărășire agricolă. Ziarul „Dobrogea nouă” a publicat și scrisori

ale ostașilor adresate familiilor lor de a intra în formele cooperatiste ale agriculturii. Rezultatul publicării acestor scrisori a fost în totalitate pozitiv. Astfel, Maria Calinderi din comuna Ceamurlia de sus, raionul Istria, în urma publicării în ziar a scrisorii soțului său ce-și satisface stagiul militar, a intrat în gospodăria agricolă colectivă. La fel, țăranul muncitor Marinescu Petre din comuna Ion Corvin, Croitoru Vasile din Tepeș Vodă și alții, citînd scrisorile deschise la adresa lor publicate în ziar de către rude sau prieteni colectivități, au făcut cereri pentru a fi primiți în gospodăria colectivă. Ziarul „Dobrogea nouă” a publicat și publică cu mare efect scrisori de la noii colectivități și întovărășiri care arată pentru ce au intrat în gospodăria colectivă sau în întovărășire.

Popularizarea sectorului socialist din agricultură ca preocupare de seamă a ziarului „Dobrogea nouă” a cuprins și activitatea întovărășirilor agricole. S-a vorbit astfel despre succesele obținute de ele în producție cît și despre avantajele pe care le au cei ce se întovărășesc. În același timp, ziarul a arătat că întovărășirea agricolă nu poate rezolva complet problemele care se pun în fața agriculturii socialiste și că acest lucru îl poate face numai gospodăria colectivă. Propaganda desfășurată de ziar în această direcție, adică de a oglindi în orice împrejurare superioritatea gospodăriei agricole colective se poate ilustra și prin aceea că 65 întovărășiri agricole s-au transformat în gospodării colective.

În această mare acțiune de popularizare a sectorului socialist, ziarul, pentru a putea ilustra cît mai bine acest vast domeniu de activitate, în afară de ingineri și tehnicieni a atras un număr de peste 180 de colaboratori din rîndul președinților, brigadierilor, socotitorilor și colectivităților destoinici, care își împărtășesc cu regularitate prin ziar metodele lor de muncă și experiența acumulată în conducerea unităților socialiste din agricultură.

Începînd din toamna anului trecut, cînd organele și organizațiile de partid

și de stat, în întâmpinarea celui de al II-lea Congres al P.M.R. au desfășurat o muncă politică de masă mai vie și concretă privind atragerea maselor țărănești spre formele cooperatiste și ziarul nostru a răspuns acestor acțiuni, rezervând un spațiu mai mare problemelor agriculturii. La rubrica „Viața de partid” au fost publicate mai multe articole, mai bune și cu conținut mai variat, privind munca organizațiilor de partid desfășurată pentru lărgirea sectorului socialist. Articolele au pus cu multă tărie problema poziției comunistilor de la sate față de cooperativizarea agriculturii. S-au publicat și se publică cu regularitate articole semnate de agitații de la sate care vorbesc despre experiența și metodele lor de convingere. Ziarul se ocupă mai mult de munca femeilor și a tineretului de la sate, popularizând pe larg acțiunile de sprijin în transformarea socialistă a agriculturii. Prin articole redacționale, ziarul a combătut tendința unor organizații de partid și de stat de a subaprecia rolul femeii în munca politică și a arătat prin exemple concrete că acolo unde femeile și tineretul au fost atrași și mobilizați, rezultatele au fost mult mai bune. Așa, de pildă, au stat lucrurile în satul Calfa din raionul Hirșova, unde în mare parte datorită activității femeilor a luat ființă o gospodărie agricolă colectivă cu 37 familii.

După cel de-al II-lea Congres al P.M.R., când organele de partid au muncit și mai intens pentru accelerarea ritmului de transformare socialistă a agriculturii, ziarul „Dobrogea

nouă” nu numai că a mărit spațiul rezervat problemelor agriculturii, dar oglindește în mod mult mai variat aspectele muncii politice de masă, popularizează mai mult experiența pozitivă a unităților socialiste fruntașe și publică aproape săptăminal pagini speciale pe tema superiorității agriculturii socialiste. Aceasta a contribuit în mare măsură la constituirea unui însemnat număr de noi gospodării colective și întovărășiri agricole.

După cum se știe, raionul Negru Vodă din regiunea noastră este primul raion din țară unde toți țăranii muncitori au intrat în gospodării colective și întovărășiri. De asemenea în raionul Hirșova, până în prezent 97 la sută din suprafața agricolă a fost cooperativizată.

Atenție deosebită s-a acordat și problemelor sporirii producției vegetale și animale. Atât prin articole tehnice, redacționale, cit și prin colaborările semnate de practicieni din gospodăriile agricole colective, S.M.T. și G.A.S. s-a popularizat pe larg experiența acumulată în domeniul sporirii producției vegetale și animale. Privitor la aplicarea în mod diferențiat a recomandărilor agrotehnice, ziarul „Dobrogea nouă” a deschis în coloanele sale o discuție largă pe tema dezmiriștitului. După aproape patru luni de discuții, ziarul a organizat o consfătuire cu specialiști din agricultură și urmează să publice concluziile care să lămurească dacă trebuie sau nu să dezmiriștim sau când și cum să dezmiriștim, în funcție de condițiile specifice regiunii noastre. Pentru reducerea prețului de cost în agricul-

tură ziarul s-a ocupat de asemenea pe larg de extinderea inițiativei Eroului Muncii Socialiste, Vasile Voichiță, de a se realiza cu fiecare tractor 1000 de hantri anual fără reparații capitale, publicând aproape zilnic articole semnate de mecanizatorii din regiune.

Pe viitor, ziarul „Dobrogea nouă” se va ocupa, paralel cu munca de atragere de noi familii în formele socialiste, de problema întăririi economico-organizatorice a gospodăriilor agricole colective și întovărășirilor existente pentru ca prin producția realizată ele să devină exemple pentru țăranimea muncitoare. De asemenea, se va ocupa mai mult de formele simple de cooperare în muncă (asociații simple și grupe de intr-ajutorare) care constituie germele de trecere la formele socialiste superioare. Mai multă atenție se va acorda ridicării rolului S.M.T. ca organizator al producției agricole. Pentru aceasta ziarul a deschis rubrica: „Ce propuneți pentru ridicarea producției agricole” și a luat inițiativa de a se ocupa pe o perioadă mai lungă de introducerea gospodăririi chibzuite (Hozrașciot) în brigăzile de tractoare, în scopul scăderii continue a prețului de cost al produselor agricole.

Sub îndrumarea și conducerea comitetului regional de partid, ziarul „Dobrogea nouă” își va îmbunătăți continuu activitatea pentru a-și aduce din plin contribuția ca în următorii 2-3 ani în regiunea Constanța să se termine acțiunea de cooperativizare a agriculturii.

UN NOU PERIODIC AMERICAN REDACTAT ÎN LIMBA RUSĂ

Theodor Steiber, director al USIS (Serviciul american de informații), a anunțat că începând din luna iulie, un nou periodic american redactat în limba rusă (America Illustrated), va fi difuzat în Uniunea Sovietică. Revista, cu un tiraj de 50.000 exemplare, va avea 64 de pagini și va fi vândută la prețul de cinci ruble numărul. Ambasada SUA la Moscova va distribui gratuit 2.000 de numere din acest periodic.

DOCUMENTAREA
PE TERENGH. FILIMON
(ziarul „Munca“)

Îmi amintesc de o întâmplare de la Bicaz, din toamna anului 1952. Era într-o simbătă seara și ne adunaserăm patru reporteri pe platoul de la Mărceni. A doua zi, duminică, urma să aibă loc aici festivitatea încredințării tineretului a construcției tunelului de aducție. Brigadierii de la Tunel-Intrare și Tunel-Ieșire sosiseră și seara aprinseseră focuri de tabără. Noi, reporterii, ne-am răspândit pe la focuri. Mai o snoavă, mai un cîntec și, în timpul acesta, condeiele alergau pe carnetele de notițe. „Cine ești, de unde vii, cum merge munca în sectorul vostru?“

Abia s-a crăpat de ziua și festivitatea a început. După cuvîntarea unuia din secretarii C.C. al U.T.M. au urmat angajamentele brigadierilor. Apoi, brigadierii au plecat la Lacul Roșu să prăznuiască evenimentul, iar noi, care trebuia să „apărem“ a doua zi — la tren. Nu mică ne-a fost mirarea, cînd unul dintre noi — un tînăr de la ziarul local — a pus o întrebare cam așa: „Ce scriu fraților, că eu nu știu mai nimic?“ L-am luat, cum s-ar spune, la descusut și am aflat că tînărul nostru a fost la focul de tabără, dar nu ca să-și ia notițe — treaba asta avea de gînd s-o facă abia a doua zi — ci ca să-și petreacă seara. La prima vedere, pare numai o greșală personală, însă discuția a scos la iveală și alte asemenea greșeli. De pildă, respectivul reporter avea un șef de secție tare rigid, de la ale cărui directive nu te puteai abate: „N-ai voie să discuți cu nimeni pînă nu iei legătura cu conducătorii politici și administrativi!“ Or, aplicarea acestei reguli, în condițiile din seara aceea, la Mărceni, era imposibilă. Toți conducătorii au venit dimineața și au zăbovit exact un ceas, cît a durat festivitatea. Printre picături, și-au mai făcut oamenii timp să discute și cu noi — prilej de verificare a datelor deja culese. În cazul colegului nostru însă n-a mai folosit. Nu cred că ziarul pe care-l reprezintă să fi reușit să publice atunci ce-

va mai mult decît o știre gen „proces-verbal“.

Am povestit această întâmplare pentru a ataca două dintre multele probleme pe care le ridică documentarea pe teren. Aceste două probleme sînt înrudite și de aceea cred că vorbind despre amîndouă deodată nu greșesc. Este vorba respectiv despre elasticitatea în orientare și despre folosirea timpului de documentare.

Mai cu seamă la cotidiene, de cele mai multe ori nu se îngăduie prea mult timp pentru documentare. Uneori trebuie să dai în șase zile un reportaj, să zicem de la Anina. Și-ți faci următoarea socoteală: o zi la dus, alta la întors, cel puțin două să-l scrii. Datele, cînd le mai culegi? Maestrul Bogza ne povățuiește să nu pornim într-un anume loc fără să cercetăm ce și cînd s-a mai scris despre el. Chiar dacă problema pe care o urmăresc la Anina n-a fost atacată și de alți gazetari care au scris de acolo, tot îmi folosește citirea articolelor lor. Cînd ajung la Anina, cunosc deja o seamă de fapte, de oameni, cu meritele și lipsurile lor, cunosc cît de cît lucrurile și uneori istoricul sumar al localității. Aceasta servește mult orientării.

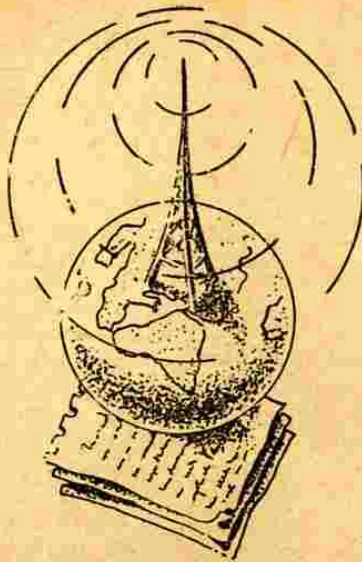
Și acum un alt aspect al aceleiași probleme: a orientării pe teren. În urmă cu 2—3 ani mi se întimpla să mă întorc la redacție cu carnetul gol. Ori nu găseam tema pentru care inițial plecasem pe teren, ori o găseam într-o formă perimată sau neevoluată, în orice caz neinteresantă pentru ziar. De ce nu urmăream alte aspecte, unul din multele pe care viața mi le înfățișa? N-aș putea spune că întrebarea asta nu mi-am pus-o și atunci. Afirm însă cu certitudine că răspunsul nu mi l-am dat. Acum însă cunosc acest răspuns. Cînd nu găsec tema pentru care am plecat să mă documentez, nu-l nimic; viața îmi oferă alte nenumărate subiecte interesante pentru ziar și carnetul meu se umple de însemnări. Cui se datorește aceasta? Faptului că azi mă orientez mai cu ușurință decît altădată.

O mare importanță are modul cum folosim timpul pe teren. Să zicem că minerii cu care am de discutat la Anina lucrează în schimbul de dimineață. Asta nu înseamnă că după amiaza trebuie s-o pierd, așteptînd liniștit ziua de mîine. După școală merg acasă la unul din „eroii“ reportajului pe care-l întocmesc. În felul acesta, am posibilitatea să cunosc mai bine și să aflu lucruri pe care omul nu mi le-ar fi spus poate în toiu muncii din abataj.

S-a făcut seară. E prea devreme să mă duc la casa de oaspeți sau la hotel. La Anina există cinematograful care rulează să zicem „Giuseppe Verdi“. Despre film s-a vorbit frumos și mă tentează. Dar tot la Anina există și clubul minerilor. Spre el îmi îndrept pașii. Filmul o să-l vad la București, mîine sau peste o săptămînă. La Anina n-am de stat decît o seară sau două. La club se dă o reprezentație a brigăzii artistice de agitație și-i foarte interesant reportajul acestor brigăzi; mă poate ajuta la îmbogățirea reportajului. Joc un șah, un șubac, cu un miner, schimb o vorbă ca de la om la om. Cu prilejul unei astfel de discuții, la club, am găsit subiectul unui reportaj interesant despre trei generații de miniери dintr-o familie din Lupeni.

Fără să am pretenția de a fi exigent în folosirea timpului pe teren, am să adaug că nu închei așa zisa „zi de documentare“ fără să revizuiască carnetul de notițe, să încerc a găsi un fir în noianul de date culese peste zi.

Documentarea pe teren e o temă, pe cît de importantă, pe atît de vastă. Prin cele enunțate aici nu fac mai mult decît a scoate o picătură dintr-o bute. Însă, fără îndoială, că butea asta trebuie și poate fi secetă: doar sintem atîția! Mai trebuie vorbit despre aceste laturi, și altele, cum ar fi: „Descoperirea noului pe teren“, „Cum vorbim cu oamenii“ și multe, multe alte lucruri care ne vor ajuta să creștem în activitatea noastră de gazetari.

RADIODIFUZIUNE

Despre cîteva probleme ale radioreportajului

Fragment din referatul prezentat de delegația Radiodifuziunii Romine la a doua sesiune a Comisiei de programe a Organizației Internaționale Radio (Leipzig, noiembrie 1955). Referatul a suscitat vii discuții la care au luat parte delegații din partea a 15 organizațiilor naționale de radiodifuziune.

Dintre toate formele de emisiuni radiofonice cu caracter informativ, radioreportajul pune pe ascultător în modul cel mai direct — în contact cu viața, cu realitatea, îl face să simtă nemijlocit „pulsul actualității”.

Știm cu toții că într-un fel îți redă atmosfera unei gări — să zicem — o simplă descriere, și cu totul altfel te face să trăiești această atmosferă fundamental de sonorizări în care țâcănitul roților de tren, pufăitul ritmic al locomotivei, rumoarea specifică peronului fac tabloul atât de plastic încît, de cele mai multe ori, explicațiile nu vin de cît să confirme perceperea și înțelegerea lui de către ascultători.

Autenticitatea și marea putere de sugestie, iată esențialele calități ale acestui gen cultivat în practica radiofonică.

În țara noastră, aceste calități ale radioreportajului pot și trebuie să fie folosite în acțiunea propagandistică de mobilizare a maselor la lupta activă pentru construirea socialismului, pentru crearea și dezvoltarea unei economii înfloritoare, pentru apărarea păcii și a cuceririlor democratice.

Ideia întrebunțării magnetofonului pentru redarea sonoră a diferitelor eve-

nimente și manifestări care interesează opinia publică și-a găsit la noi în țară rezolvarea practică, acum 7 ani.

De atunci, genul radioreportajului a cunoscut o rapidă dezvoltare. El a cucerit de la început simpatia ascultătorilor.

În scurt timp, radioreportajul a început să fie folosit la noi în numeroase emisiuni.

Dezvoltarea calitativă și cantitativă a radioreportajului a fost o urmare a dezvoltării necunoscute în trecut, a amploarei și înzestrării cu un aparataj dintre cele mai moderne a Radioului nostru, după eliberarea țării, după cîștigarea adevăratei noastre independențe.

După părerea noastră, una din trăsăturile specifice ale radioreportajului constă în faptul că acest gen de emisiune radiofonică se încadrează între formele publicistice care folosesc, în cea mai mare măsură, mijloace ale muncii de creație artistică.

Nu există un gen de emisiune care să poată folosi atât de eficace ca radioreportajul exemplul ca mijloc de mobilizare a maselor, ca metodă de răs-pindire a metodelor înaintate, a noului, a faptelor de seamă în lupta pentru

construirea unei vieți noi și fericite.

Astfel se explică forța mobilizatoare, puterea de convingere a radioreportajului, însușirile de a lămuri, mobiliza și entuziasma masele. Radioreportajul are darul de a-l face pe ascultător să ia contact în mod direct cu realitatea, de a-l determina să ia parte la întîmplări reale în momentul în care ele au loc, ca și cum ar fi participat la aceste întîmplări reale, contopindu-se în imaginație cu eroii întîmplării și nu ca un spectator care urmărește detașat evenimentul.

Radioreportajul poate emoționa și convinge pe ascultător, numai folosind mijloace realiste.

A fi realist înseamnă a reproduce realitatea în trăsăturile ei esențiale, oglindind procesul ei principal de dezvoltare. Iar acest proces înseamnă, în primul rînd, viața în mișcare, în transformarea ei revoluționară. Datoria publicistului, a creatorului de artă, este aceea de a arăta calea care duce spre realizarea unei vieți noi, libere, cu adevărat frumoasă, integrîndu-se în lupta pentru cucerirea ei.

Acceptînd că radioreportajul este un gen publicistic cu puternice trăsături ar-

tistice, este necesar să stabilim și subdiviziunile acestui gen, speciile lui.

Noi socotim că se pot distinge următoarele feluri de radioreportaj:

- I. Instantaneu radiofonic
- II. Radioreportajul complex
- III. Radiomontaj
- IV. Transmișiile pe viu.

I. *Instantaneu radiofonic* este cel mai scurt și operativ fel de radioreportaj. El surprinde un singur aspect sau moment de viață caracteristic, ilustrează o singură idee politică și are pregnant caracterul informativ.

Noi înțelegem prin instantaneu radiofonic imaginea sonoră a unui eveniment oarecare, redat cu mijloace radiofonice, adică ceea ce este redat în jurnalul cinematografic cu mijloace vizuale.

Într-un spațiu redus — citeva minute — radioreporterul înregistrează imaginea sonoră a sosirii unei delegații la aeroport, a deschiderii unei expoziții, a sărbătoririi unui fruntaș în întrecerea socialistă, și așa mai departe. Sfera de inspirație este neînchipuit de largă. Unul din cele mai reușite instantanee ale radioreporterilor noștri înfățișează doborârea unui uriaș molid într-o pădure de munte. Un altul a surprins momentul schimbării prețurilor în vitrinele magazinului bucureștean „Victoria”, cu prilejul ultimei reduceri de prețuri.

Realizat cu mijloace simple, instantaneul cere măiestrie din partea radioreporterului, care, pe deoparte trebuie să aleagă numai ceea ce este cel mai caracteristic și mai semnificativ dintr-un conglomerat de întâmplări, iar pe de altă parte să exprime conținutul concis, clar și cuprinzător. Deși cel mai scurt, instantaneul rămâne un foarte pretențios gen al radioreportajului.

II. Prin *radioreportaj complex* înțelegem, în general, o lucrare mai dezvoltată decât instantaneul, în care reporterul prezintă succint câteva momente ce pot fi dispartate în timp și loc, folosind mijloace artistice ca descrierea, sau comparația. Uneori, radioreportajul complex se prezintă ca o înșiruire de instantanee, avînd un fir conducător. Cele mai uzitate înregistrări în realizarea radioreportajului complex par a fi conversația, povestirea, crimpele de discuții. Astfel un radioreportaj complex despre Ziua Ceferiștilor, îl purta pe ascultător la un depou al Căilor Ferate, în cabina mecanicului de locomotivă, la un canton, acasă, în mijlocul familiei unui ceferist și la cerul de căi ferate de la palatul pionierilor. Conceput sub forma unui lanț de instantanee, legate prin conversația spirituală a doi reporteri, care după fiecare moment se întilnesc și își istorisesc cele aflate, el se împune prin naturalețe, prin dibăcia cu care reporterii conduc acțiunea.

Intervențiile reporterilor sînt de scurtă durată. Ei respectă aci un principiu la care noi ținem mult și anume ca introducerea și legăturile să fie cît mai concise și expresive. Stilul simplu, accesibil, lipsit de zorzoane, stil ce zugrăvește plastic, în puține cuvinte, cadrul și oamenii care vor interveni în discuțiile următoare, vioiciunea dialogului, — întregesc calitățile radioreportajului despre Ziua Ceferiștilor.

III. *Radiomontajul* definește în concepția noastră un material alcătuit din înregistrări, părți de reportaj literar scris, scurte schițe literare, ilustrate cu sonorizări adecuate ideilor expuse.

Să luăm un exemplu: Un student al Institutului de Agronomie citește scrisoarea venită de acasă din satul Cosimbești. Fratele mai mic îi descrie cu lux de amănunte împărțirea veniturilor la gospodăria agricolă colectivă. La acest eveniment sărbătoresc din viața satului participă și bătrînul gornist Teodor...

...Aici scrisoarea se intrerupe, intervenind o scurtă trecere muzicală după care urmează continuarea sonoră a scrisorii. Se aude goarna răsunînd pe ulițele satului și o voce rostind pe la toate casele: „Poftiți miine la împărțirea veniturilor”... Urmează la microfon socotitorul gospodăriei. Tirziu în noapte, el nu isprăvise încă socotirea veniturilor cuvenite fiecărui colectivist și, în liniștea odăii, ciocănea de zor bilele pe abac — instrument de calculat, folosit la țară.

Următoarele exemple erau spicuite din adunarea generală a colectivităților și de la hambar. Și aici efectele sonore au fost just întrebunțate. Se auzea deslușit descuindu-se un lacăt greu și grîul curgînd în căruța.

În al cincilea moment microfonul însoțea acasă căruțele doldora de grîne, ale familiei studentului de la agronomie. Reportajul se incheia cu petrecerea plină de veselie a colectivităților, unde vinul a curs din belșug, iar muzica și hora n-au conținut pînă la revărsatul zorilor.

Sau un alt exemplu: la redacție a sosit o scrisoare de la un corespondent voluntar, ofițer de marină. Ea este de fapt un reușit reportaj literar, care ilustrează eroismul pescarilor din flota de larg. Înfruntînd depărtările, pescarii s-au avîntat la multe mile de portul Constanța, căutînd un curent cald, bogat în pește. După trei zile de navigare l-au descoperit, și au pescuit într-o singură noapte o mare cantitate — cît se pescuia normal într-o lună.

Valurile mării, suflul brizei, uruitul motoarelor, țipetele pescărușilor, zgomote de plase, sirene, telegraf, ilustrau în momentele potrivite textele reportajului, dîndu-i o mare putere de sugestie.

De pildă, cînd vasul încarcă peștele,

se aud pe bord zgomote de vinciuri și macarale, valurile vuiesc la un diapazon specific largului mării. Cînd vasul se apropie de țarm, vuietul valurilor crește. Însfirșit, cînd pescadorul se află ancorat în radă și echipajul coboară pe dana portului, se aude clipocitul slab al valurilor.

La reușita genului analizat contribuie, în mare măsură, sincronizarea perfectă dintre texte și sonorizări, ilustrația muzicală și înregistrări.

Radiomontajul constituie o specie superioară în care textul literar se împletește armonios cu înregistrările, sonorizări făcute în studio și ilustrație muzicală.

Textul este mai întins. El îmbracă deseori veștmîntul notelor colorate de călătorie, cuprinde schițe, notații satirice, portrete literare și momente scenarizate ce coexistă cu înregistrări specifice radioreportajului complex, cu sonorizări sincronizate și muzică.

Ilustrația muzicală urmărește să sublinieze anumite părți descriptive ale textului literar, frămîntări lăuntrice ale eroilor conturați, desfășurarea precipitată a unor întâmplări cu caracter dramatic. Ea face trecerea de la un moment la altul al radioreportajului, sugerînd despărțirea în timp sau spațiu.

IV. *Transmișiile pe viu* reprezintă forma cea mai complexă de radioreportaj, deosebindu-se prin amploare, mare bogăție de idei și mijloace de expresie, prin înmănușchiera iscusită a tot ce are mai bun instantaneul, radioreportajul complex, textul literar și sonorizări.

Transmișiile pe viu reprezintă cel mai dificil și pretențios gen de radioreportaj, angajînd posturile emițătoare într-o mare răspundere față de ascultători. La ora cînd au loc transmișiile, aproape toate aparatele de radio și difuzoarele sînt deschise, strîngînd în jurul lor familii, grupuri numeroase de ascultători. De aici obligația de a difuza transmisii de cea mai înaltă calitate, care să intereseze și să pasioneze, care să construiască imaginea grandioasă a demonstrațiilor de masse, ritmul palpitant al disputelor sportive, imaginea sobră a Congreselor. Cum luptăm noi pentru atingerea acestor deziderate?

Începem cu cea mai amplă dintre aceste specii de transmisie: cea de la marile manifestații, de 23 August și 1 Mai. E suficient să precizăm durata ei de citeva ore pentru a înțelege impetuoasele cerințe de conținut, varietate și ritm, pe care le ridică. În general, orice transmisie trebuie pregătită din timp.

Reușita transmisiei depinde în mod direct și absolut de pregătirea prealabilă.

Un colectiv, cuprinzînd cele mai bune forțe ale redacțiilor, muzicienilor și teh-

nicienilor discută jaloanele viitoarei transmisii și stabilește, în funcție de informațiile obținute în legătură cu organizarea manifestației, care vor fi momentele ei principale, cum vor fi subliniate ideile principale, care vor fi formele de prezentare.

Se întocmește un plan și fiecărui membru al colectivului îi revine sarcina de a se informa asupra unei coloane (de pildă, cea a pionierilor, a unei fabrici, sau a Universității).

O parte din radioreporterii se răspîndesc prin țară, în orașe și sate, unii fiind însoțiți de mașini de reportaj.

PRINCIPII DE ORGANIZARE REDAȚIONALĂ A MUNCII RADIOREPORTERILOR

Redacția emisiunilor politice interne, din Radiodifuziunea Română, are grupe de radioreporterii în patru secții: secția informații, secția agrară, secția industrială și secția minorități naționale. Dintre acestea, cea mai puternică grupă de radioreporterii se află în secția informații, unde se realizează principala noastră emisiune înregistrată: *Gazeta Radio*.

În cadrul secției informații, noi nu am mers pe linia specializării reporterilor pe specii de radioreportaj. Considerînd necesară o cit mai bogată experiență personală a fiecărui radioreporter în parte, am căutat să creștem radioreporterii capabili să lucreze toate speciile de radioreportaj cunoscute la noi.

Această grupă de radioreporterii făcînd parte din secția informații, nu are o specializare strictă pe baza problematicii materialelor. Cei mai buni radioreporterii ai secției informații sînt instruiți pentru a deveni capabili să realizeze cu competență un radioreportaj de orice specie, tratînd cele mai variate probleme culturale, industriale, agrare, sportive etc.

Spre deosebire de aceștia, avem două grupe de radioreporterii în cadrul secțiilor agrară și industrială. Acestor radioreporterii am căutat să le imprimăm o puternică specializare pe probleme, respectiv agrare și industriale.

Acestor radioreporterii le revine realizarea materialelor de strictă specialitate.

Prin aceste materiale de strictă specialitate, posturile noastre de radio contribuie la răspîndirea metodelor înaintate de muncă ale frunțașilor din industrie și ale măștrilor recoltelor bogate.

Formele de radioreportaj mai mult folosite de aceste secții sînt interviul, declarația și discuția liberă între mai multe persoane, conduse de radioreporter.

Toate aceste materiale se difuzează: cele agrare în *Jurnalul satelor* (emisiune asemănătoare *Gazetei Radio*, însă adresată oamenilor muncii de la sate) și cele industriale în *Gazeta Radio*.

În secția minorități naționale există radioreporterii de limbile germană și maghiară, care realizează radioreportaje adresate ascultătorilor maghiari și germani din țara noastră.

Redacția emisiunilor literar-teatrale are un număr restrîns de radioreporterii care colaborează la „Albumul cultural de duminică”. În cadrul acestei emisiuni, radioreporterii redacției culturale cultivă cu deosebire interviul, declarația și radioreportajul înregistrat de la manifestațiile culturale de actualitate.

Redacția emisiunilor pentru copii și tineret are radioreporterii nu prea numeroși. Ei lucrează radioreportaje din viața copiilor, care sînt difuzate în ne-numărate emisiuni, printre care cele mai însemnate sînt „Bună dimineața, copii” și „Album școlar”. Ei au creat un personaj foarte cunoscut și iubit de copii: „Niculiță reporterul”.

Un număr însemnat de radioreporterii lucrează și în cadrul Redacției emisiunilor pentru străinătate.

În cadrul studiourilor regionale (*Timișoara, Cluj, Craiova*) își desfășoară activitatea un număr restrîns de radioreporterii care au fost calificați cu ajutorul și îndrumarea celor mai buni radioreporterii din secția informații a redacției emisiunilor politice interne și care asigură necesarul de radioreportaj emisiunilor locale. Aceștia transmit, la cerere, radioreportaje din regiunile respective pentru programe centrale.

DESPRE RADIOREPORTERII

Profesiunea de radioreporter este la loc de cinste în radioul românesc. Mulți dintre radioreporterii noștri au fost distinși pentru munca lor cu ordine și medalii, iar insigna de „Radist de onoare” strălucește pe pieptul multora dintre ei.

Pentru a putea corespunde în munca sa, radioreporterul trebuie să fie înzestrat cu o seamă de calități.

În primul rînd el trebuie să aibă o bună orientare politică, să posede cunoștințe întinse de cultură generală și să aibă o înaltă măiestrie obținută prin practică și studiu. El trebuie să întru-nască în persoana sa: redactorul, crainicul, regizorul și tehnicianul.

Una din metodele de bază în vederea perfecționării radioreportajului este efectuarea zilnică a unei munci de redactare care influențează perfecționarea vorbirii, corectitudinea frazelor, înlănțuirea lor.

Radioreporterul trebuie să se țină în permanență la curent cu toate evenimentele politice interne și internaționale. El trebuie să cunoască temeinic uzina, gospodăria colectivă sau teatrul de unde face reportajul, pentru a se putea simți la largul său la întocmirea radioreportajului.

El trebuie să cunoască, de asemenea, problemele generale de producție industrială și agricolă, problemele culturale, sociale etc.

Radioreporterul trebuie să aibă un timbru agreabil al vocii, o dicțiune clară, o bogată gamă de tonalități, care să-l permită sublinieri în frazare și, atunci cînd aceasta este necesar, vervă. Toate aceste calități trebuie să fie dublate de căldură, pentru ca fiecare ascultător să simtă că radioreporterul este un prieten personal care i se adresează direct lui.

Radioreporterul trebuie să aibă cunoștințe tehnice radiofonice, să cunoască perfect posibilitățile magnetofonului — pentru că el este acela care dozează fondul sonor în radioreportaj, el realizează schimbările de planuri; și, ceea ce este mai însemnat, el conduce finisarea radioreportajului în munca de studiu.

În afară de aceste cerințe, radioreporterul trebuie să mai corespundă și altor necesități izvorite din specificul muncii sale: calm, putere de discernămint, îndrăzneală, rapiditate în hotăriri etc.

Pentru ridicarea nivelului profesional al radioreporterilor am organizat dezbaterea metodică a problemelor radioreportajului în general și analiza a diverse radioreportaje în amănunt. Am organizat cursuri speciale de pregătire tehnică la care au luat parte toți reporterii și am făcut apel la cei mai calificați specialiști, printre care și academicienii, care au ținut în fața radioreporterilor cursuri speciale de lingvistică, dicție și, în mod special, oratorie.

Am încurajat în această perioadă lucrul în echipă, alcătuit în așa fel echipele, încît cei mai buni radioreporterii, cu cea mai bogată experiență, să aibă alături de ei cadrele noi, în curs de formare. Astăzi, cînd la noi se desfășoară acțiunea de specializare a celor mai buni radioreporterii, avem în stadiile de formare și perfecționare un număr însemnat de tineri radioreporterii care contribuie efectiv la asigurarea necesităților de radioreportaj din ce în ce mai mari ale programelor noastre de radio.

CÎTE CEVA DESPRE PROCESUL DE CREAȚIE A RADIOREPORTAJULUI

Noi distingem în munca de creare a unui radioreportaj următoarele etape:

- a. — Pregătirea (informarea, documentarea teoretică și practică pe teren)
- b. — Elaborarea (organizarea și selectarea datelor, construirea mentală, alcătuirea schemei, stabilirea acțiunii radioreportajului, a unității lui, a desfășurării culminației și deznodămîntul acțiunii)

- c. — Înregistrarea sau execuția
d. — Finisarea.

Trebuie însă să recunoaștem că deși munca de creație a oricărui radioreportaj este determinată de aceste faze care apar la o analiză a procesului de elaborare a materialului, între aceste diferite faze există o întrepătrundere și o solicitare reciprocă.

E necesar, de asemenea, să remarcăm că modul și timpul de parcurgere a fiecărei faze constitutive a procesului de creație a radioreportajului depinde de conținutul și obiectivele fiecărui radioreportaj precum și de fiecare creator adică de radioreporter, de personalitatea și însușirile lui, de structura sa intelectuală și politică.

a) Pregătirea

Faza de pregătire este alcătuită din informare, documentare pe baza textelor și documentarea practică pe teren, la locul unde se va desfășura materialul pe care reporterul urmează să-l selecteze din viață, din realitate, pentru a-l prelucra în radioreportaj.

Să presupunem acum că radioreporterii noștri au fost informați că în cutare loc urmează să se desfășoare un anumit eveniment. Reporterul nostru, ajuns la fața locului, începe documentarea practică pe teren.

El face cunoștință cu oamenii, se interesează despre desfășurarea evenimentului, vizitează și-și face însemnări despre locul unde urmează să facă radioreportajul. Culege cit mai multe date, mai variate și mai semnificative, le confruntă cu materialul documentar în problema respectivă.

b. Elaborarea

Materialul procurat în etapa pregătitoare, odată asimilat, se organizează în funcție de conținutul care urmează să fie reliefat, capătă o arhitectură proprie, originală, este adică elaborat.

Desigur, problema principală, elementul esențial al unei elaborări reușite a radioreportajului este deplina claritate a scopului pe care și-l propune, precizarea pentru radioreporter și pentru cei care sînt „eroii” radioreportajului a obiectivului politic al acestuia. Această presupune o muncă de selecție cu multă răspundere pentru a alege din masa elementelor ceea ce este într-adevăr nou și semnificativ, ceea ce poate vorbi direct și convingător sensibilității și minții ascultătorilor.

În această direcție credem că nu e rău să mai amintim încă odată că elementele sonore — oricît de importante sînt ele într-un radioreportaj — trebuie să fie în întregime subordonate conținutului. Chiar cînd un radioreportaj se încheagă în jurul unui moment sonor, — și lucrul acesta se întîmplă deseori —

radioreportajul devine valabil numai în măsura în care momentul sonor exprimă nu sunete în sine mai mult sau mai puțin pitorești sau „inedite”, ci un fapt de viață semnificativ.

c. Înregistrarea sau execuția

Etapa a treia este înregistrarea.

Uneori este necesar, alteleori însă nu, de a explica amănunțit oamenilor care vor lua parte la înregistrare tema radioreportajului, cit și forma pe care radioreporterul se gîndește să i-o dea. Aceasta depinde în mare măsură de felul reportajului. În această fază, radioreportajul se cristalizează, se împlinește, de multe ori eroii radioreportajului ajutînd direct la plămădirea lui.

Radioreporterul, în expunerea sa, trebuie să aibă în vedere cerințele stilului radiofonic. Radioreporterul trebuie să expună clar, simplu și scurt, dar nu sec.

În timpul înregistrării radioreporterul trebuie să fie în orice moment gata să intervină. Dintre toți cei aflați în jurul microfonului, el este singurul care are obișnuința înregistrării. Or, sînt dese momentele cînd discuția poate să lincezească, sau cînd unul dintre cei ce iau parte la înregistrare are anumite scăpări sau ezitări în înlănțuirea ideilor. Toate acestea sînt momente periculoase în cursul înregistrării, momente în care ritmul poate fi pierdut. Dar primejdia poate fi ușor înlăturată printr-o intervenție inteligentă și abilă a radioreporterului care, fie că va canaliza discuția pe alt făgaș, fie că asigură revenirea la temă. De aici rezultă necesitatea ca reporterul să fie — ca să spunem așa — în „stare de alarmă”, adică gata oricînd să intervină pe toată durata înregistrării. Odată înregistrarea terminată, este bine ca ea să fie ascultată pe loc. Astfel, pot fi înlăturate eventualele greșeli strecurate în înregistrare, poate fi verificată calitatea și interesul pe care îl stîrnește. În caz că este necesar, înregistrarea poate fi reluată integral sau parțial.

O chestiune foarte importantă de care trebuie avut grijă tot în această fază, este dozarea și succesiunea fondului sonor. Radioreporterul colaborează aici în mod deosebit cu tehnicianul. Ei stabilesc împreună toată suita de zgomote pe care le vor folosi, precum și momentele în care aceste zgomote vor intra în înregistrare, avînd grijă ca să nu încarce radioreportajul cu tot felul de zgomote confuze sau să-l suprasonorizeze — cum se zice. Ei apelează la colaborarea altor persoane aflate la locul înregistrării, în afară de cei ce vor vorbi, pentru a acționa la semnale dinainte stabilite, sursele de zgomot respective.

Trebuie să subliniem un amănunt în această privință. Este bine ca înregistra-

rea să nu fie reluată de prea multe ori după cum, de asemenea, este bine ca etapele premergătoare înregistrării să nu dureze prea mult timp. Scurtimea în timp este o caracteristică a procesului de creație în radioreportaj, caracteristică ce este condiționată de însuși caracterul acestui gen publicistic.

d. — Finisarea

La redacție are loc apoi munca de finisare. Dacă pînă aici munca desfășurată în cele trei etape analizate este, în linii mari, aceeași pentru toate speciile de radioreportaj ce se lucrează la noi, munca de finisare se deosebește de la specie la specie.

Instantaneul nu are nevoie decît de simpla fonotecare (adică tăierea de pe bandă a momentelor necorespunzătoare — repetări, poticniri, zgomote discordante etc.).

Radioreportajul complex, radiomontajul, au nevoie de un text de legătură între înregistrări, în așa fel lucrat încît imbinat cu înregistrările să dea un tot armonios.

ALTE CITEVA PROBLEME IMPORTANTE ALE RADIOREPORTAJULUI

Iată cîteva din aceste probleme :

- Conținut și formă, interesantul, ineditul în radioreportaj.
- Acțiune, conflict în radioreportaj.
- Raportul dintre text și improvizatie. Firescul în radioreportaj.

Conținut și formă.

Socotim de prisos de a mai insista asupra lucrului atît de cunoscut, că realitatea obiectivă nu acceptă formă fără conținut.

În realitatea obiectivă, fiecare conținut își are forma lui integrată în el, care există prin conținut, alcătuint împreună cu el o unitate indestructibilă.

Din aceasta decurge pentru noi și problema interesantului, ineditului.

Ce este interesant, inedit, pentru un radioreporter al radiodifuziunii noastre ?

Ce criterii ne determină să trimitem un reporter în cutare loc, sau în cutare loc ?

O fabrică de biciclete, spre exemplu, este în principiu aceeași în orice moment. Interesul pentru ea nu este însă același în timp.

Dacă, de exemplu, într-o anumită zi, la fabrica de biciclete urmează să se experimenteze o nouă metodă de muncă, se inaugurează o nouă secție, fabrica își serbează jubileul de atîția ani de existență, sau pe porțile ei urmează să iasă a 100.000-a bicicletă, este firesc și interesant ca microfonul să fie de față ; dar nu este firesc și nici interesant ca microfonul să fie prezent în fabrică la întîmplare, numai pentru că redacția are

nevoie de un radioreportaj din industria producătoare de bunuri de consum.

Se mai pune și o chestiune de fond. Este oare firesc ca microfonul să fie scos într-un anumit loc numai în scopul, ca, de exemplu, un fruntaș în întrecerea socialistă să-și expună metoda de lucru pe fondul sonor al atelierului unde lucrează? Nu. Acest lucru nu este firesc. Omul în cauză poate face acest lucru în studio. Așadar, noi considerăm, în general, că evenimentul determină crearea radioreportajului, iar radioreportajul nu înseamnă o simplă declarație sau un mic dialog pe un fundal sonor, ci un material care îl face pe ascultător să aflu lucruri noi, îi îmbogățește cunoștințele, îl entuziasmează pentru ceea ce este înaintat, îl face să asimileze elemente ale noului. Măiestria reporterului constă tocmai în descoperirea evenimentului și sublinierea lui în așa fel, încât ascultătorului să-i fie clar de ce radioreporterul s-a dus într-un anumit loc și nu în altul asemănător, de ce în radioreportaj apar vocile anumitor oameni și nu ale altora, de ce radioreporterul s-a dus într-un anumit loc astăzi și nu în altă zi.

Acțiune în radioreportaj

În unele materiale mai mari s-a înregistrat prezentarea eroilor radioreportajului cu ajutorul acțiunii, adică al unor momente succesive, caracteristice. Oameni, care pînă la sfîrșitul materialului săvîrșesc o anumită acțiune, sînt prezentați — așa cum se întîmplă de altfel și în viață — frămîntați de probleme în discuții contradictorii cu cei din jur, argumentînd și primînd argumente, convîngîndu-se sau respingînd o anumită idee, trecînd prin mai multe etape succesive.

Pe ascultător, conflictul îl face să participe mai mult la desfășurarea radioreportajului, îl pune în fața argumentelor valabile în sprijinul temei propuse în radioreportaj, îl face să militeze pentru această idee. De pildă, cu prilejul constituirii unor asociații de producție pentru cultivarea bumbacului s-a făcut un radioreportaj despre felul cum a luat ființă asociația. Radioreportajul începe cu adunarea de constituire a asociației și anume cu alegerea comitetului de conducere. Cine sînt acești oameni? — se întreba radioreporterul.

În aspecte retrospective, doi dintre tărani muncitori au fost surprinși discutînd în familie, cu vecinii, prietenii, despre avantajele asociației. În aceste discuții, oamenii au acționat în situații diferite, fiecare a venit cu punctul său de vedere și, pînă la urmă, a învins noul. Astfel, ascultătorii luau cunoștință despre avantajele asociației și treptat, treptat — odată cu eroii radioreportajului, se convingeau și ei de necesitatea înființării asociației.

Aparent, un astfel de radioreportaj este greu de făcut. Totuși, cu ajutorul voluntar al oamenilor care au participat la șirul întreg de fapte ce au avut ca rezultat înființarea asociației, reporterul a reconstituit momentele cele mai importante ale desfășurării evenimentului, situîndu-le cronologic și respectînd adevărul istoric.

Firescul în radioreportaj

Problema firescului în radioreportaj este, după părerea noastră, una dintre cele mai importante. Radioreportajul — după cum am mai spus — trebuie să prezinte crîmpeie veridice din viața autentică. Acest lucru nu este posibil fără naturalețe, spontaneitate.

Dar, cum poate fi realizat firescul, cînd însăși prezența microfonului la locul reportajului introduce un element străin de cadrul obișnuit al acțiunii, care aduce implicit o atmosferă de stînjeneală, de neobișnuit? Oamenii nu se mai comportă ca de obicei, fiecare cuvînt este căutat, studiat, și mai toți se exprimă altfel decît în viața de toate zilele.

De aici ezitățile, retorismul, pauzele penibile. Mai mult, folosirea la noi a textului în perioada de început a radioreportajului, a accentuat lipsa de firesc. Textul necesită pentru cei ce citeau în fața microfonului o serie de calități actoricești, pentru a interpreta, ori, nu fiecare om este inzestrat cu asemenea calități.

Mai tirziu, în perioada cînd la noi s-a făcut trecerea de la text la improvizație, ne-am izbit de o greutate pe care ne-am creat-o singuri.

Oamenii care cunoșteau radioreportajele noastre de pînă atunci, fiind invitați să improvizeze în fața microfonului, recurgeau la fraze pe care și le aminteau ca des auzite în emisiunile noastre. În felul acesta, culegeau în loc de improvizații firești, interesante, cele mai banale șabloane folosite de radioreporterii noștri.

Împotriva tuturor acestor elemente care împiedică realizarea firescului în radioreportaj, am avut și avem încă de luptat. Pentru obișnuirea oamenilor care urmează să vorbească la microfon cu aparatul, radioreporterii noștri folosesc diferite metode. Unii fac instalația microfonului imediat ce au ajuns la locul înregistrării, lăsînd oamenii să se obișnuiască cu prezența microfonului în timp ce se desfășoară etapele de documentare și pregătire a înregistrării. În felul acesta, elementul de curiozitate nu mai este atît de puternic în momentul înregistrării.

Alții lucrează înregistrarea prin surprindere, anunțînd pe cei ce urmează să vorbească, că se va face o repetiție. În urma înțelegerii prealabile cu tehnicianul, repetiția se înregistrează și, în

cele mai multe din cazuri ea s-a dovedit mai firească decît înregistrarea anunțată.

În sfîrșit, un ultim mijloc folosit de radioreporterii noștri pentru înlăturarea tracului în fața microfonului, este și discuția cu eroii radioreportajului, pe marginea unei înregistrări făcute. Radioreporterul arată oamenilor care sînt lipsurile improvizațiilor și, bazat pe această analiză, procedează la o nouă înregistrare.

În ceea ce privește lipsa de firesc adusă de prezența textului scris, aceasta a fost înlăturată prin trecerea la sistemul improvizației. Nu trebuie uitat însă că improvizația nu se face la întîmplare, ci pe baza unui punctaj minuțios cuprînzînd ideile materialului.

Greutatea care se ivește în cazul acesta este că nu toți oamenii invitați în fața microfonului au obișnuința improvizației pe bază de punctaj. Aici trebuie să intervină măiestria radioreporterului. Cu o frază, sau chiar numai cu un cuvînt, alteori numai cu un semn, el poate să îndrume discuția pe făgașul dorit.

Noi considerăm că discuțiile în radioreportaj trebuie să se desfășoare fără text, ceea ce nu exclude, ci dimpotrivă, presupune o pregătire făcută cu grijă a interlocutorilor.

La acest capitol — al firescului în radioreportaj — intervine încă o problemă: aceea a dozării fondului, a sonorizărilor. Se întîmplă uneori ca în dorința de a delimita — auditiv — cit mai precis cadrul în care se produce faptul pe care vrea să-l rețină cu ajutorul benzii de magnetofon, sau, cum se spune în mod curent, în dorința de a reda atmosfera, culoarea locală, reporterii noștri exagerează, încarcă reportajul cu o sumedenie de zgomote — specifice de altfel locului respectiv — îl suprasonorizează.

De exemplu, la o relatare dintr-un atelier al unei întreprinderi, reporterul dă ca fond zgomote caracteristice puternice, exagerat de puternice. Acest lucru nu servește cu nimic scopului propus, deoarece atenția ascultătorului este captată în primul rînd de zgomot, în care textul se pierde. Și chiar dacă ascultătorul ar vrea să urmărească explicațiile, care-l interesează, zgomotul de fond devine aproape o piedică. Apoi, folosirea sonorizărilor pe întreaga durată a textului duce la uniformizare, este supărătoare.

De aici grija reporterului de a doza sonorizarea așa fel încît ea să sublinieze textul — unele momente ale lui — să-l completeze, sugerînd ascultătorului — în exemplul de mai sus — atmosfera locului de muncă, al oamenilor ale căror fapte le relatează, cadrul acțiunii pe care o redă.

ȘTIRI DE PRETUTINDENI

TELEVIZIUNEA ÎN U. R. S. S.

CLUBUL PRESEI DIN SAN FRANCISCO

Clubul presei din San Francisco, intitulat „Press und Union League Club”, este o remarcabilă instituție a ziariștilor americani și face parte de pe acum din curiozitățile orașului, ca și celebra Poartă de Aur. Acest club al presei are o lungă istorie. Primele încercări pentru fondarea unui astfel de club s-au făcut în urmă cu 100 de ani, dar ideea nu a putut fi realizată decât în 1888, anul când a fost creat Press Club de San Francisco. Acest club a supraviețuit chiar marelui incendiu din 1905, care a dat pradă flăcărilor cartiere întregi ale orașului. Clădirile sale au urs, dar clubul a continuat să existe și, în scurtă vreme, edificiul său a fost reconstruit cu mult înaintea altor imobile.

În 1951, primul Press Club a fuzionat cu un alt vechi club din San Francisco, Union League Club, care avea la dispoziția sa o clădire cu opt etaje. Clubul astfel fuzionat dispune în prezent de instalații perfecte — localuri de club, săli de mese, două baruri, teatre, bibliotecă, bazin de înot și camere pentru oaspeți. În fiecare an clubul acordă membrilor săi diferite premii pentru a recompensa activitatea lor ziaristică.

După cel de al doilea război mondial, numeroși ziariști din întreaga lume au vizitat clubul din San Francisco, de exemplu cu prilejul constituirii ONU și în alte numeroase ocazii.

Spre sfârșitul anului trecut, Clubul Presei din San Francisco a primit vizita unui grup de ziariști sovietici care se aflau într-un voiaj de studii pe timp de trei luni în Statele Unite.

Acum 3 ani au existat în U.R.S.S. numai 2 centre de televiziune — la Moscova și la Leningrad. În prezent mai funcționează centrele de televiziune din Kiev, Harkov, Riga, Tallin, Sverdlovsk, Minsk, Omsk, Vladivostok, Tomsk și Gorki, precum și stația de retransmisie din Kalinin, care primește prin cablu programul centrului de televiziune din Moscova și-l transmite apoi în eter. Se apropie de sfârșit construcția stației de retransmisie din Stalinogorsk.

A început montarea unor aparate complicate de televiziune într-o clădire construită special în acest scop la Tașkent. De asemenea, se construiește un centru de televiziune la Alma-Ata. Montarea antenei pe un turn înalt de peste 150 metri va permite să se extindă raza centrului de televiziune din Alma-Ata până la 150 km.

În cursul anului 1956 locuitorii din Baku, Erevan, Stalino, Tbilisi, Vilnius și din alte centre vor avea posibilitatea de a urmări programele locale de televiziune. În prezent există în țară aproximativ un milion de posesori de aparate de televiziune. Numărul lor va crește mult în cursul celui de al șaselea cincinal. Directivele celui de al XX-lea Congres al P.C.U.S. prevăd că până în anul 1960 numărul stațiilor de televiziune să crească până la 75.

ÎN 46 DE LIMBI

La începutul anului 1956 volumul general al emisiunilor radio-ului central pentru populația din U.R.S.S. era de 50 ore în decursul a 24 de ore (pe diferite posturi).

Peste 300 de ore în 24 de ore — acesta este volumul radiodifuziunii locale din toate republicile, ținuturile și regiunile țării. Posturile locale de radio transmit emisiunile lor în 46 de limbi ale popoarelor din Uniunea Sovietică.

ZIARIȘTI DIN VIETNAMUL DE SUD INVITAȚI ÎN VIETNAMUL DE NORD

Uniunea ziariștilor vietnamezi a invitat ziariștii și scriitorii din Saigon să trimeată o delegație în Vietnamul de Nord. Această invitație are scopul de a încuraja crearea unor legături normale între cele două părți ale Vietnamului și de a contribui în acest mod la colaborarea între ziariști.

România Muncitoare

ABONAMENTUL

ORGANUL PARTIDULUI SOCIAL-DEMOCRAT și al SINDICATELOR UNITE

REDACȚIA ȘI TIPOGRAFIA

APARĂ

VICTIMELE CAPITALISMULUI INTERNAȚIONAL DIN CÎMPINA

Ne simțim de ajuns să număram cele douăzeci și șase victime ale morții din cauza cămășilor și pantalonilor din țesătură de bumbac care sunt cele mai răspândite victime ale crimelor capitalismului internațional în România. Nu le vom prezenta în această săptămână în revista noastră, dar vom continua să le prezentăm în zilele următoare.

Am văzut în Cîmpina, în județul Mehedinți, în ziua de 17 ianuarie 1879, pe un grup de muncitori care erau în jurul unei mașini de țesut care făcea zgomot și care era în funcțiune din anul 1879. În jurul ei erau adunați de obicei muncitorii din jurul ei.

Teroarea din Ploești

Dupa cum se știe, la Carina Română din Ploești lucrătorii de cele mai înalte specialități și cu salariul cel mai mare au fost victimele unei greve de simpatie.

Am văzut societatea a recurs la cucerirea mijloacelor de subsistență a lucrătorilor intrând în contact de capitală la fabricile industriale și în special de producerea Americii, dăruindu-le în acest scop, bănuțului de chedere la fabrica lor.

Din Gheena Prahovei

Am văzut în Gheena Prahovei, în județul Prahova, în ziua de 17 ianuarie 1879, pe un grup de muncitori care erau în jurul unei mașini de țesut care făcea zgomot și care era în funcțiune din anul 1879. În jurul ei erau adunați de obicei muncitorii din jurul ei.

Ștefan Gheorghiu demască în „România Muncitoare” crunta exploatare din întreprinderile petrolifere.

DIN TRADIȚIILE PROGRESISTE ALE PRESEI NOASTRE

I. FELEA

REPORTAJELE LUI ȘTEFAN GHEORGHIU

Ștefan Gheorghiu a văzut lumina zilei — o lumină palidă, strecurată printr-un ochi de geam, în casa dulgherului Năstase din Ploești — la 17 ianuarie 1879. Încă din vremea când urma, cu chiu, cu vai, școala primară, era un pasionat cititor și povestitor. Adesea își aduna colegii pe maidan și le citea cărțuții cu basme și isprăvi haiducești. Iar când a început să frecventeze clubul vechii mișcări socialiste — la vârsta de 17 ani — avea obiceiul să adune în jurul său cite un grup de muncitori, cărora le tălmăcea, în graiul său pitoresc, din învățătura marxistă, pe care și-o apropia într-un mod original. Necunoscând altă limbă decît cea maternă, Ștefan Gheorghiu învăța în felul următor: lua cite-o carte sau o broșură socialistă scrisă în altă lim-

bă și, întîlnind pe cite un student socialist, îl ruga să-i traducă.

Cu capul sprijinit în mîini Ștefan Gheorghiu asculta cu încordare. Cînd un capitol i se părea mai interesant, intrerupea:

— Fii bun și repetă!

Și, astfel, mult se minunau intelectualii din mișcarea muncitorească de cunoștințele lui Ștefan Gheorghiu, care, în discuții, intervenea cu argumentarea cea mai clară, mai justă, el care nu cunoștea limba în care apăruseră problemele teoretice debătute în cercurile socialiste. Marea lui pasiune pentru citit a fost și unul din izvoarele minunatului său talent de reporter.

Ștefan Gheorghiu a fost un mare orator, un tribun. Cei care l-au ascultat vorbind și cei care au citit și

recitit cuvântările sale au rămas cu o amintire neștersă. El și-a dat seama că pentru un propagandist și agitator socialist, esențialul nu era să învețe și să memoreze texte marxiste pe care să le prezinte, așa cum le-a învățat, în fața maselor. El ruga pe cite un student socialist să-i citească de citeva ori un text teoretic pentru a-și putea însuși esența lui, urmînd să-l prelucreze în fața maselor, pe limba lor, bogată, vie, literară.

Cum își începea Ștefan Gheorghiu cuvîntările, în timp de alegeri, bunăoară? Cu o fabulă ca aceasta:

„Intr-un șopron stăteau de vorbă o sanie și o căruță. Vai de păcatele mele, cumătră sanie — se vaita căruța — de cu primăvară și pînă-n iarnă mă tot cară pe caldarimul orașului, de-s hodorogită toată, roțile mi se clatină și amenință să mă lase într-o zi în drum, de atîta povară ce se pune pe mine.

— Dar eu ce să mai spun cumătră, răspunse sania, cînd toată iarna îmi tot freacă șinele pe omătul înghețat al ulițelor, pe viscol și pe ger.

Auzindu-le văicăreala, ca'ul din grajdul de alături izbucni:

— Mai încetați cu văicăreala, suratorilor; nu voi aveți dreptul să vă plîngeți, ci amăritul de mine, care trebuie să vă car pe amîndouă și pe arșița dogoritoare a verii și pe gerurile cumplite, în viscol și în ploaie“.

Această fabulă, spusă la începutul cuvîntării cu glas molcom ca pentru poveste, își făcea imediat efectul; auditoriul era prins. Omul din popor își dădea imediat seama, pe baza propriei sale experiențe, despre cine era vorba.

După această introducere, Ștefan Gheorghiu intra în fondul problemei.

„Tovarăși! Căruța și sania sînt cele două partide care ne guvernează țara: conservatorii și liberalii, iar calul care le duce povara amîndurora este norodul muncitor de la orașe și de la sate“.

Apoi, Ștefan Gheorghiu înfățișa o serie de fapte din care reieșea cum poporul muncitor trudea din greu și trăia în sărăcie și atunci cînd erau la putere conservatorii, ca și atunci cînd în locul lor veneau liberalii.

Prin ce reușea Ștefan Gheorghiu să cucerească auditoriul? Prin neștrămutata sa convingere în cele spuse, prin măiestria cu care prezenta teoria socialistă într-o limbă populară-literară și prin permanenta sa legătură cu viața oamenilor muncii. Aceste însușiri le găsim și în reportajele sale.

Arma aceasta a scrisului el a început s-o folosească din momentul

cînd a văzut că numai prin cuvîntări nu poate cuprinde masele tot mai largi de oameni ai muncii, dornici de a-i asculta cuvîntul înaripat, de a urma exemplul luptei sale inflăcărâte. A început să scrie mai ales atunci cînd dușmanul își întărea pozițiile în regiunea petroliferă și în porturi. El a învățat să minuiască condeiul — cu multe și mari strădanii — tot așa de măiestru cum minuia uneltele de dulgher, ciocanul de fierar și cum știa să descarce în șlepuri sacii grei.

Interesantele lui reportaje se datoresc în primul rînd faptului că Ștefan Gheorghiu a trăit scurta dar scintiltoarea sa viață numai printre muncitori, cunoscînd prin propria sa experiență traiul lor, avînd aceleași năzuințe cu oamenii despre care vorbea și scria.

Ștefan Gheorghiu înțelegea că un reportaj din viața muncitorilor nu se poate scrie din birou. Și nu trebuie să uităm faptul că a te documenta pe teren în 1906 — acum o jumătate de secol — era altceva decît acum... Atunci, Ștefan Gheorghiu pleca „pe teren“ de multe ori pe jos, ocolînd satele, ca să nu cadă în colții ciiniilor de pază ai burgheziei. Se cățara pe scările de vagon ale unui tren, de multe ori fără bilet, deoarece chemarea tovarășilor era urgentă, iar el nu avea o lețcaie în buzunar. Acolo, la schelă sau la rafinării, în mijlocul hamalilor din port sau la o exploatare forestieră, el își făcea din genunchi pupitru și așa scria pentru „România Muncitoare“ sau pentru „Tribuna Transporturilor“.

Pe Ștefan Gheorghiu îl preocupa mult organizarea muncitorilor în sindicate. Pe vremea aceea, la îndemina agitatorilor existau doar citeva broșurele, și unele articole de ziar, a căror argumentare, repetată fără o notă personală, putea deveni monotona, plictisitoare. Totuși, nici unul din îndemmurile lui Ștefan Gheorghiu la organizare și luptă, prin viu grai și scris, nu semăna cu celălalt. Cu fiecare prilej el a căutat ceva specific locului, a căutat să împodobească tema cu un proverb sau cu o zicală potrivită. În 1906, era la ordinea zilei încercarea patronilor de a organiza pe muncitori în bresle, laolaltă cu patronii. Articolul lui Ștefan Gheorghiu era intitulat: „Ciinii latră, caravana trece“. După ce a arătat, pe scurt, despre ce era vorba, autorul scria: „Munca depusă de ei s-a asemănat cu munca nărodului din poveste, care muncea să vopsească oul cu lapte bătut“. Concluzia aceasta

avea un tîlc adînc. Folosirea acestor vorbe de duh, create de înțelepciunea poporului de-a lungul vremii, prin care lua în deridere pe nerozii care se munceau să vopsească oul cu lapte bătut, s-a potrivit foarte bine acelei situații cînd patronii își inchipuiau că pot înșela pe muncitori cu vorbe de clacă. Folosirea acestei zicale valora mai mult, în acea împrejurare, decît o argumentare gravă dar răsuflată. Citînd, muncitorii rideau în hohote, iar cei vizați, spumegînd de furie, cădeau în ridicol. Comparația era de nezdruncinat. Poate oare cineva să vopsească oul cu lapte bătut? Poate oare o organizație să fie muncitorească și să aibe în sinul ei pe reprezentanții patronilor? Numai nărodul, sluga stăpînului, e în stare să creadă așa ceva. Și muncitorii a-lungau din mijlocul lor pe nărozi, ca și pe slugile patronale.

Reportajele lui Ștefan Gheorghiu demascau, în primul rînd, exploatarea din marile întreprinderi, acolo unde reprezentanții capitalului național și internațional propovăduiau de pe amvon, tribună politică, precum și prin presa venală „armonia de clasă“. Ștefan Gheorghiu se vira cu carnetul de reporter în vizuina ursului și prezenta „civilizația“ burgheziei în toată cruzimea ei. Într-un reportaj publicat în „România Muncitoare“ la 12 noiembrie 1906, intitulat: „Ce folos de munca mea, într-n punga altuia“, el arăta cum au început muncitorii din Ploești să vadă roadele organizării. Ștefan Gheorghiu scria printre altele: „Muncitorii ploeșteni suferă mai mult ca ori care alții pe șantierele și marile fabrici ce s-au construit în jurul Ploeștilor“. El dezvăluia și denunța aspectele barbare ale exploatarei din întreprinderile trusturilor petrolifere.

Acolo unde exista capital american, unde slugile capitaliștilor de peste ocean spuneau că există un tratament civilizată, acolo se ducea Ștefan Gheorghiu și, înfruntînd prigoana polițienească, înfățișa crunta exploatare capitalistă pe care o îndurau masele muncitoare. Astfel, Ștefan Gheorghiu înfățișa următoarea monstruoasă „inovație“ introdusă de societatea „Romino-Americană“:

„La latrină se află instalat un birou unde stă în permanență un funcționar care ține cheile de la latrină. Lucrătorii, pentru satisfacerea necesităților, trebuie să se prezinte la sus numitul birou, unde prezintă numărul mărcii, iar funcționarul însemnează ceasul cînd i-a dat cheia și trece într-un registru cite minute a stat lucrătorul la latrină. La 15 zile,

se face socoteala minutelor intrebuinate de fiecare lucrător“...

Ziaristul militant Ștefan Gheorghiu se manifestă și mai puternic prin anul 1910. Marele său talent de tribun popular se dezvoltase pe deplin. Trecură printr-o perioadă grea de teroare: 1907—1908. La congresul de refacere a partidului, el a susținut îndreptarea activității în primul rind spre centrele industriale ale țării. El a căutat prin reportajele sale din anul 1910 să arate că trustrile capitaliste aduc în țară o industrializare de tip semi-colonialist.

„Totul e românesc la Ploești“ se intitulează un reportaj publicat în „România Muncitoare“ la 30 mai 1910. Care este originea acestui titlu? N. Iorga ținuse în acele zile un congres al ligii culturale și se declarase satisfăcut că orașul Ploești e românesc în comerț și în industrie. Aceasta era o diversiune a burgheziei cu scopul vădit de a îndepărta pe muncitori de la lupta de clasă.

Militantul revoluționar Ștefan Gheorghiu nu putea să îngăduie o asemenea mistificare. El era convins că Nicolae Iorga avea cunoștință de cirdășia dintre capitaliștii străini și autohtoni pentru exploatarea regiunii petrolifere. Că exista o cirdășie între exploatarea romini și cei străini, că muncitorii romini erau exploatați și de unii și de alții. Cum, ce înseamnă că „totul e românesc?“. „Situatia muncitorilor din fabricile Romino-Americană, Vega, Franco-Romină, Meteor, Freideberg, Coster, Foragi, Acvila Romină, Progresul, Dorobanțul etc. este de asemenea curat românească și pe placul d-lui Iorga“ — scrie Ștefan Gheorghiu. Și continuă: „Anchetele cu ocazia catastrofelor în regiunile petrolifere se fac tot în mod românesc și național!“.

De aici înainte reporterul prezintă dovezi de exploatare singeroasă și de atitudine cinică, perfidă, din partea autorităților. Dar el nu uită că prezentând faptele, trebuia în același timp să demaște pe dușmanul de clasă, care se ascundea sub mantia naționalistă („totul e românesc“).

„Să vă citez un caz întâmplat la Buștenari, regiune petroliferă cu industrie românească“ — spune el mai departe — „Societatea Romino-Belgiană avea o sondă în erupție. Chiar în timpul erupției au murit 7 son-dori“. Apoi arată, fără comentarii, cum focul a cuprins altă sondă, cum „40 de muncitori au căzut pradă flăcărilor“. Aceasta, la societatea „Romino-Belgiană“. Dar și la „Steaua Romină“, din 40 de muncitori, „20 au fost cuprinși de flăcări, 14 au fost

ȘTEFAN GHEORGHIU

răniți și trimiși la spitale comunale din Cimpina, 2 au murit pe drum, iar restul au murit după câteva zile la spital“.

Urmarea? O anchetă. Reporterul se află la fața locului, dar nu ca un reporter de ziar burghez, ci ca un luptător în prima linie, pentru cauza clasei muncitoare. Ancheta autorităților era o bătaie de joc. Ștefan Gheorghiu prezintă cu sarcasm și revoltă reținută scena: „În acel timp vremea era cam ploioasă, așa că automobilul nu putea să urce sus la Bușteni, fapt ce a contribuit ca d-l Luca Elefterescu să facă ancheta în biroul societății Steaua Romină“... „După terminarea anchetei, pe cînd rudele victimelor adunau oasele carbonizate sus la Mislișoara, jos la Cimpina, în biroul societății „Steaua Romină“ s-a dat un mare banchet unde a curs multă șampanie, care avea menirea să spele singele curs la Mislișoara din Buștenari“... „D. Luca Elefterescu a băut în sănătatea regelui Carol și în sănătatea acționarilor „Steaua Romină“. Așa s-a terminat ancheta catastrofei de la Buștenari“...

De-acum condeiul militantului de frunte nu se mai poate opri; el e mutat în ura adîncă a poporului muncitor împotriva „bunilor romini“ proslăviți de N. Iorga și alții. Ștefan

Gheorghiu vine cu noi fapte, noi acte de acuzare. El povestește astfel că la regimentul 32 se afla un soldat bolnav de epilepsie. Avea accese foarte dese. Medicul militar, „ca bun romin“ a semnat pe carnet că „soldatul simulează“. Căpitanul Condeescu, „bun romin și el“ cravăsează pe soldat. Soldatul are un atac de epilepsie și cade jos. Infirmerul „bun romin și el“, ca să se convingă că soldatul simulează, îl frige cu o țigară la buze. După câteva ceasuri, soldatul moare.

Această intercalare între fapte a unui comentariu scurt, scăpăător, plin de sarcasm: „bun romin și el“, produce un efect zguduitor. Repetarea pare monotonă. Dar tocmai această repetare ironică stigmatizează pe făptuitorii nelegiuirilor și produce revolta cititorilor. În continuare, autorul, indignat, trage o palmă răsunătoare pe obrazul de toval al presei burgheze: „Cu această ocazie, reprezentanții presei din Ploești au dat dovadă că sînt și ei buni romini, deoarece au știut de acest fapt, dar l-au trecut cu vederea“.

Pe măsură ce citești reportajele lui Ștefan Gheorghiu îți dai seama în primul rind ce armă prețioasă a fost și este reportajul în mina acelor care nu vor să scrie de dragul vorbelor, ci pentru că au de spus ceva, adesea de strigat ceva în gura mare. El se ridică cu indignare împotriva concedierii muncitorilor care deveneau infirmi prin accidente din timpul muncii. Inșiși legile făcute în mod fățarnic de burghezie erau călcate în picioare. Într-un articol intitulat „Recompensele muncii“ Ștefan Gheorghiu relatează următorul caz: Lucrătorul Anton Gabor, domiciliat în Brăila, str. Ștefan cel Mare, nr. 368, lucra la construcția unei schele pe care trebuia să monteze o macara. Muncitorul a căzut de pe schelă și a murit. Era însă asigurat. „Societatea a trimis pentru Anton Gabor ca despăgubire 3.000 lei. Fabrica, însă, a oprit 2.900 lei pe motiv că Anton Gabor nu a fost căsătorit legitim cu soția sa“.

Într-un reportaj intitulat: „Fragment dintr-o anchetă“ Ștefan Gheorghiu se ridică împotriva unei alte diversiuni: misticismul și superstițiile. El pornește de la un fapt concret. În Cimpina se vedea un om în etate cam de 35 de ani care purta ochelari negri și era dus de mină de o copilă. Era un fost muncitor orbit în urma unui accident. „...victima a rămas orb, iar direcțiunea l-a gratificat... cu o pereche de ochelari“. Dar omul voia să se vindece. Ei nu-și puneau însă speranța în știința medicală, care nu

era prezentă în această regiune industrială, ci în piriiașul minăstirii Ghighiu de lângă Ploești. Ștefan Gheorghiu nu relatează numai; el atacă direct, fără menajamente, în rădăcina acestor practici medievale, fără a ține seama de anumite susceptibilități. „La praznicul din luna trecută a luat parte un număr mare de sindicaliști spre a se convinge de specula mirșavă ce o fac călugării cu vinderea apei din zisul „Izvor al tămăduirii“. La „Fabrica Nouă“ zilnic se întâmplau accidente din cauza folosirii vitriolului pentru alimentarea focului la cazanele cu aburi. Lucrătorii care rămăneau orbi primeau din partea direcțiunii despăgubiri între 200—500 lei. Și Ștefan Gheorghiu notează: „Să se ia notă: ești despăgubit cu câteva sute de lei pentru că rămi orb pe toată viața“.

Există, pe meleagurile noastre, prin porturile dunărene mai ales, un sistem de exploatare a muncii, numit vătăfie. Impotriva vătăfii din porturi Ștefan Gheorghiu a dus o necruțătoare luptă. Uneltele acestea patronale erau recrutate din elementele cele mai decăzute, din lumpenproletariat. Ei angajau pe muncitori la încărcatul și descărcatul vapoarelor. La socoteli, după jecmăneala muncitorilor de către marii negustori, veneau vătăfii, folosind teroarea, mai cu seamă împotriva muncitorilor neorganizati.

Cu prilejul grevei împotriva vătăfii, din anul 1910, Ștefan Gheorghiu se adresează astfel muncitorilor din Brăila:

„La sindicat v-ați întrebat: ce e de făcut? Să dregem fundul hambarului și să vedem cine a făcut găurile, a fost răspunsul ce vi s-a dat. V-ați pus pe muncă și pe cercetat și ați dovedit sub hambar niște șobolani — vătăfii — și cînd ați voit să puneți șoricioaica ca să-i stîrpiți, stăpînitorii s-au năpustit asupra voastră. Popii au închis bisericile și au venit în mijlocul vostru să vă spună că șobolanii sînt făpturile lui Dumnezeu și voi, ca buni creștini, trebuie să le dați pace. Invățătorii v-au amenințat că nu vă mai primesc copiii la școală, dacă mai faceți singe rău șobolanilor. Poliția și parchetul nici acum nu au închis ochii de frică să nu rămînă portul fără guzganii, iar armata, ziua și noaptea, le păzea culcușul de frică să nu dea buzna pisica din strada Ștefan cel Mare, colț cu Carantinei (sediul organizației sindicale). Cît privește pe reprezentanții presei, ei umblau cu sticla cu „apă vie și apă moartă“, doar ar putea să le lungească agonia. Toți v-au arătat dușmănia pe față, iar naționaliștii au

vrut să vă arate că vă sînt prieteni, dar de așa prietenie să aibă parte șobolanii pe care lumea îi mai numește și vătăfi“.

Din această lapidară descriere a exploatarelor nu lipsesc nici reprezentanții presei de-atunci, aceia care umblau cu „apă vie și apă moartă“ ca să lungească agonia burgheziei. Așa cum îl prezenta Ștefan Gheorghiu, dușmanul de clasă putea fi identificat de fiecare muncitor din port.

Ștefan Gheorghiu a dus în anul 1910 o necruțătoare acțiune prin viu grai și scris, de demascare a brutalităților, maltratărilor și batjocurilor la care se dedau patronii și uneltele lor.

Intr-unul din seria de articole intitulate: „Cine agită pe lucrătorii din fabrici și ateliere“, el demască pe inginerul Gheorghiu — „deputat de Prahova“ — patronul tipografiei „Progresul“ (!) din Ploești care practica și îngăduia folosirea de metode barbare față de muncitori. „Modul cum sînt tratați lucrătorii și lucrătorele este de nedescris“ — nota Ște-

CUVINTUL nu este un balon, o jucărie care zboară în văzduh. Cuvintul este o unealtă de muncă. El trebuie să aibe o anumită densitate. Și numai dacă îl atrage și-l captează pe cilitor, punem preț pe importanța și forța lui.

V. G. COROLENCO

fan Gheorghiu. „De la portar pînă la director toți sînt niște călăi“. Nu este vorba de o simplă afirmație. El vine cu fapte zdrobitoare. „Simbătă 13 martie 1910, elevul Aurică Georgescu a fost bătut în cap atît de grav de șeful de la legătorie numit Ștefan Mihailescu, încît marți 16 martie a încetat din viață. Joi i s-a făcut autopsia la spital, (asupra acestui caz grav voi reveni cu amănunte)“. Dar presa burgheză „independentă“ și „democratică“ ce făcea în asemenea împrejurări? Ștefan Gheorghiu o prezintă fără menajamente: „Deși acest caz a contribuit ca spiritele să fie foarte agitate, în oraș presa nu a vorbit nimic și asta datorită faptului că corespondenții ziarelor din localitate sînt și agenți plătiți. Directorul poliției,

Zahiu, le-a dat procură să nu scrie nimic asupra acestui caz“.

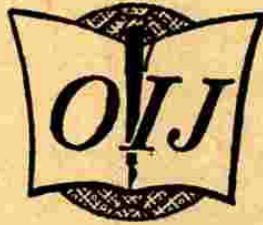
Intr-un reportaj intitulat „Din ale iubitorilor de neam“ și publicat în „România Muncitoare“ cu data de 11 iulie 1910, Ștefan Gheorghiu revine asupra bătăii provocatoare de moarte din atelierul de tipografie din Ploești și, împreună cu alte exemple, denunță cu violență practica bătăii în ateliere și fabrici.

Bătăușii și ucigașii sînt stigmatizați de ziaristul militant, care atrage mereu atenția „iubitorilor de neam“ asupra modului cum se comportă față de oamenii din popor ciracii lor:

„La fabrica Meteor unde figurează ca acționari iubitori de neam de talia d-lor Cînta (ajutor de primar), dr. Cosma, Max Șapira etc. și, colac peste pupăză, președintele consiliului de administrație este deputatul Al. Radovici, nu au fost bătuți elevii de directorul Hugo Fason chiar în cabinetul poliției? Marele proprietar și iubitor de neam d. Costică Geamiu, zilele trecute dînd o mare viteză automobilului era cît p-aci să șarfe trăsura condusă de birjarul Andrei I. Radu, și pe care d. Geamiu l-a bătut pînă la singe în stradă. Tatăl victimei, ducîndu-se să reclame cazul la poliție a găsit în cabinetul polițaiului pe d. Geamiu care l-a luat și pe el la bătaie, spunîndu-i totodată „te bat față de domnul polițai, pe el deci să-l dai în judecată“. Domnul polițai, ca iubitor de neam și el, a făcut pe „n-aude, n-a vede“.

După ce a arătat o serie de zdrobitoare dovezi de brutalități, de nepăsare față de viața muncitorilor din partea patronilor și autorităților de stat, Ștefan Gheorghiu vorbește cu sarcasm de „plingerea iubitorilor de neam“ în parlament că, datorită mișcării sindicale și politice socialiste muncitorii „nu voiesc să mai citească visul maicii domniului sau minunile sf. Sisoie, fapt care este primejdios pentru țara românească, cerînd totodată guvernului legi prin care să se ia muncitorilor dreptul de asociație și de grevă“.

A face reportaje pentru ziarul muncitorilor era pentru Ștefan Gheorghiu o muncă de agitație și de propagandă, o formă superioară de luptă în serviciul cauzei pentru care și-a dat viața. La moartea sa timpurie — 19 martie 1914 — „România Muncitoare“ a terminat cu aceste cuvinte elogiul adus marelui tribun popular: memoria lui va fi o mîndrie pentru clasa muncitoare din România!

Organizația internațională a ziariștilor, factor de seamă în lupta pentru coexistență pașnică

In toiu războiului antihitlerist, lucrătorii din presă din zece state, care alcătuiau coaliția antifascistă sau care se alăturau acestei coaliții, au întemeiat Federația Internațională a Ziariștilor (F.I.Z.).

În 1945, la al IV-lea Congres al Federației s-a hotărât dizolvarea ei, pentru a se crea o nouă organizație internațională pe o bază mai largă. Ideea aceasta a fost concretizată la Congresul internațional al ziariștilor care s-a ținut în iunie 1946 la Copenhaga și la care au fost reprezentate 17 țări. La acest Congres a luat ființă Organizația Internațională a Ziariștilor (O.I.Z.). În rezoluția „Cu privire la libertatea presei” adoptată la Congres, se spune că ziariștii au datoria să lupte împotriva oricăror încercări de a îngradi libertatea presei, în afară de cazurile în care este vorba de „venalitatea ziariștilor, activitatea lor calomnioasă sau de subminare a democrației prin propaganda fascistă și ura de rasă”. În rezoluție se arată că libertatea presei nu poate fi asigurată pe deplin atâta timp cât ziarile, agențiile de informații și radioul rămân proprietatea unor persoane sau monopoluri particulare care nu au nici o răspundere în fața popoarelor.

La al doilea Congres al O.I.Z. care a avut loc în iunie 1947, la Praga, în sînul organizației s-au precizat două lagăre. În O.I.Z. au intrat ziariștii din țările de democrație populară, de pe urma cărui fapt aripa democrată din organizație s-a întărit. Conducerea O.I.Z. a ieșit de sub influența ziariștilor conservatori americani și englezi. Atitudinea membrilor Comitetului Executiv și a secretariatului O.I.Z., împotriva pregătirii unui nou război, ca și atitudi-

nea de apărare a ziariștilor progresiști din țările capitaliste de prigoana reacțiunii a fost atacată cu înverșunare de ziariștii reacționari americani și englezi.

După sesiunea Comitetului Executiv al O.I.Z., care a avut loc la Budapesta, în noiembrie 1948, organizația a fost părăsită de reprezentanții cercurilor ziariștilor din S.U.A. Apoi, sub presiunea Asociației ziariștilor americani, din O.I.Z. au ieșit și sindicatele de ziariști din alte țări capitaliste. În septembrie 1950 a fost convocat la Helsinki al treilea Congres al O.I.Z., (la care au participat și ziariști din România) unde s-au precizat sarcinile și obiectivele organizației. Statutul O.I.Z. prevede că din această organizație pot face parte nu numai colecțiile de ziariști, ci și ziariști individuali. Orice ziarist profesionist, care-și îndeplinește cinstită datoria, poate face parte din O.I.Z. În statut se subliniază că sarcina acestei organizații este lupta pentru salvagardarea păcii și întărirea prieteniei și colaborării internaționale a popoarelor pe calea informării libere, veridice și cinstite a opiniei publice; lupta împotriva răspîndirii psihozei războiului, a propagandei războiului și a fascismului sub orice formă; lupta împotriva urii naționale și de rasă, împotriva oricăror minciuni și calomniilor care urmăresc să creeze încordarea internațională.

O.I.Z. dispune de un organ de presă — revista „Ziaristul democrat” — care apare în mai multe limbi și care oglindește evenimente din viața și munca lucrătorilor din presă din toate țările. În coloanele acestei reviste periodice ziariștii de tendințe politice din cele mai diverse își împărtășesc părerile, experiența și punctele lor

de vedere și o consideră drept o bază pentru stabilirea înțelegerii reciproce.

Astfel, în nr. 11 (noiembrie 1955) al „Ziaristului democrat” Jean Maurice Hermann (Franța) președintele O.I.Z., publică un articol în care se ocupă de dezvoltarea „spiritului Genevei”, temă reluată în numărul următor al revistei de Iaroslav Knobloch, secretar general al O.I.Z. care arată cu exemple concrete că perspectivele colaborării între ziariștii din toate țările sînt promițătoare. Tribună de discuție liberă și confruntare de opinii, revista publică în numărul din decembrie 1955 discuția dintre ziariștii americani Abe Capek și Daniel S. Gillmor în legătură cu violarea libertății presei în S.U.A. și persecuțiile împotriva ziariștilor americani.

Încercările conducătorilor uniunilor occidentale de ziariști de a scinda O.I.Z. au eșuat. În prezent, după cum s-a constatat la sesiunea Comitetului Executiv al O.I.Z. care s-a ținut la Sofia în octombrie 1955, din această organizație fac parte peste 60.000 de ziariști din 51 de țări. Indiferent de vederile politice, ei activează pentru întărirea coexistenței pașnice, militează pentru o informație veridică, luptă împotriva tuturor tentativelor de revenire la „războiul rece”. Această luptă este dusă de ziariștii din U.R.S.S., R. P. Chineză, R. P. Polonă, R. Cehoslovacă, R. D. Germană, R. P. Română, R. P. Ungară, R. P. Bulgaria, R. P. Albania, R. P. D. Coreeană, R. D. Vietnam, R. P. Mongolă, de sindicatul progresist al ziariștilor francezi, de sindicatul progresist al ziariștilor finlandezi și de Organizația ziariștilor progresiști mexicani care a intrat de cu-

rînd în O.I.Z. Dorința de a duce această luptă în cadrul O.I.Z. a fost exprimată și de ziaristi din Honduras, Ceylon, Coasta de Aur. Congresul ziaristilor japonezi, creat în anul 1955, a adoptat principalele prevederi ale statutului O.I.Z. și colaborează activ cu această organizație. Creșterea prestigiului O.I.Z.-ului este dovedită de colaborarea activă cu această organizație a multor uniuni naționale de ziaristi care nu fac parte din O.I.Z. În această ordine de idei trebuie amintite Federația ziaristilor din Brazilia, Asociația ziaristilor din Uruguay, Federația națională a presei italiene, Federația ziaristilor din India și multe altele. Între aceste organizații și secretariatul O.I.Z. are loc un schimb sistematic de informații, publicații, au loc întâlniri personale și se discută diverse probleme. Toate acestea contribuie la întărirea înțelegerii reciproce, la elucidarea punctelor de vedere în numeroase probleme de ziaristică. De o mare importanță sînt conferințele profesionale și internaționale, lucru constatat la sesiunea de la Sofia a Comitetului Executiv al O.I.Z. care a aprobat inițiativa ziaristilor cehoslovaci și romîni de a convoca astfel de conferințe, care vor avea o mare influență asupra colaborării internaționale a ziaristilor.

În cadrul acestor luări de contact s-a constatat că existența complet

separată a O.I.Z. și F.I.Z. — cele mai mari organizații de ziaristi din lume, nu este de loc în interesul lucrătorilor din presa mondială. Acest punct de vedere reiese și din hotărîrile oficiale ale unor organizații importante de ziaristi. Astfel, la Congresul internațional al organizațiilor de presă care a avut loc la sfîrșitul anului 1954 la Sao Paolo, delegatul Uruguayului a prezentat o propunere în care se sublinia că este necesar să se pună capăt acestei situații, propunere care a fost în unanimitate sprijinită și adoptată de către reprezentanții celor 19 țări participante la Congres. Congresul a propus convocarea unei conferințe a reprezentanților celor două organizații în vederea discutării unității și colaborării. Conducerea O.I.Z. s-a solidarizat cu această propunere spre deosebire de conducerea F.I.Z. care și-a motivat refuzul prin pretextul că O.I.Z. ar fi, chipurile, o „organizație comunistă“.

Anul trecut, un grup de ziaristi de seamă din diverse țări s-a pronunțat pentru organizarea unei întâlniri internaționale a reprezentanților celor două lagăre. Grupul a creat un Comitet de inițiativă care s-a întrunit pentru prima oară în iunie 1955 la Berlin, întrunire la care au participat 28 de persoane din 18 țări, printre care și din R.P.R. Comitetul de inițiativă, care a hotărît să or-

ganizeze întâlnirea în iunie 1956, consideră că pe ordinea de zi a întâlnirii trebuie să figureze în primul rînd următoarele probleme: asigurarea unei informații obiective, veridice; înlăturarea cauzelor care împiedică o largă colaborare internațională a ziaristilor și înțelegerea reciprocă dintre ei; găsirea de mijloace pentru a asigura ziaristilor posibilitatea de a vizita neîmpiedicați alte țări; găsirea de căi pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă ale ziaristilor; apărarea onoarei lor profesionale.

Acest program nu este definitiv, el putînd fi precizat și completat.

În prezent, în numeroase țări se desfășoară pe larg pregătirile în vederea acestei întâlniri. În India a fost creat un comitet de pregătire în frunte cu cunoscutul ziarist Cialapathi Rau. Ziaristii din America Latină — din Mexic, Chile, Peru, etc. — din Ceylon, Coasta de Aur, Uniunea Sud-Africană, Sudan, Israel, Irlanda, Noua Zeelandă și din alte țări se pregătesc activ pentru această întâlnire internațională.

În ceea ce privește O.I.Z., după cum se subliniază în rezoluția adoptată la sesiunea de la Sofia a Comitetului Executiv, ea consideră drept cea mai importantă din sarcinile ei curente sprijinirea pe toate căile a succesului întâlnirii internaționale a ziaristilor.

AUSTRIA REFUZĂ VIZA DE INTRARE UNUI ZIARIST DIN R. D. G.

Ministerul Afacerilor Externe din Austria a refuzat de curînd acordarea vizei de intrare lui P. Theek, redactor șef adjunct al ziarului democrat „BZ am Abend“ din Berlin. Această decizie arbitrară a stîrnit o puternică nemulțumire în rîndurile ziaristilor din R.D.G. și a avut drept urmare un protest al Uniunii ziaristilor germani. Aceasta din urmă a trimis, odată cu scrisoarea de protest adresată Ministerului Afacerilor Externe din Austria, și o altă scrisoare adresată Uniunii sindicale a ziaristilor din cadrul Federației sindicale austriace prin care se aduce la cunoștința ziaristilor austriaci măsura injustă și nejustificată pe care a luat-o Ministerul Afacerilor Externe.

In scrisoarea de protest, Uniunea ziaris-

tilor germani arată între altele că procedeul utilizat de minister nu este justificat și este în contradicție cu politica de relații corecte dintre Republica Austriacă și Republica Democrată Germană.

In scrisoare se reamintește, de asemenea, că toți ziaristii austriaci care au fost în R.D.G. pot confirma că nu numai Uniunea ziaristilor germani, ci și toate organele guvernamentale ale R.D.G. i-au ajutat cu bunăvoință în munca lor.

Refuzul de a se acorda viza de intrare unui ziarist democrat german este cu ațit mai surprinzătoare, cu cît presa din R.D.G. a urmărit cu un interes prietenesc dezvoltarea Austriei și eforturile depuse pentru dobîndirea neutralității și independenței sale.

Așa l-am cunoscut pe Al. C. Constantinescu

AL. C. CONSTANTINESCU
1905—1956

SAȘA GEORGESCU

Cu vreo 7 ani în urmă, l-am întâlnit pentru prima oară pe Al. C. Constantinescu. Își instalase „cabinetul” de redactor responsabil al unei publicații într-un birou modest, aproape sărăcăcios, deși avea alături, la dispoziție, încăperea luxoasă în care, pe timpuri, își rezolvase afacerile și șantajele un bine cunoscut rechin al presei burgheze.

În biroul redactorului responsabil Al. C. Constantinescu intrau simplu, firesc, ca un cunoscut vechi, chiar dacă treceai pragul încăperii pentru prima oară.

L-am găsit pe tovarășul Al. C. — cum îi spunea toată lumea — înconjurat de o droaie de debutanți într-ale gazetăriei pe care îi „judeca” pentru manuscrisele lor. Dar ce plăcut era să fii judecat de Al. C.! Cu exigență, dar cu dragoste, cu interes, pe un ton prietenos din care lipsea cu desăvârșire orice umbră de didacticism pedant, ziaristul Al. C. Constantinescu se ocupa de „schimbul său”, cum îi plăcea să-i numească pe tinerii ziariști.

...Până seara târziu, Al. C. și-a urmat dascălul, întrerupt doar de câteva ori de secretarul de redacție a cărui îngrijorare crescândă, întipărită pe față, trăda interesul pentru articolul de fond al ziarului, datorat de redactorul responsabil pentru numă-

rul de a doua zi. Alarmă neîntemeiată! La timpul convenit manuscrisul articolului de fond lua drumul liniptelor. Culegerea textului se putea face întotdeauna direct după manuscrisul original al lui Al. C. În marea lui grijă pentru muncitorul tipograf, se străduia să scrie pe cit de clar, pe atât de citel.

M-am întâlnit a doua oară cu Al. C. Constantinescu pe o cale mai puțin obișnuită. Am vrut să aflu cîte ceva despre activitatea mai veche a ziaristului, fiind uimit de puterea de muncă și de marea gamă de posibilități ale aceluia care găsea destul timp în 1950 pentru a conduce un cotidian, a supra-viza materialele de la două publicații destinate tineretului, a scrie cu regularitate articole în presă, povești pentru copii, adesea desăvârșite, broșuri de literatură politică și, în plus — taina lui! — a lucra noaptea la o piesă de teatru.

Cu Al. C. Constantinescu m-am întâlnit deci prin intermediul teancurilor de colecții de ziare aflate la Biblioteca Academiei R.P.R. Și n-a fost greu să-i găsesc semnătura! Adesea în același număr de ziar reveneau de cîteva ori alături de numele întreg al ziaristului, inițialele devenite populare „Al. C.” sau „al. ce. co.”.

În 1953 l-am întâlnit pe Al. C. într-o nouă postură, ca profesor și decan al Facultății de ziaristică de curînd înființată. Dacă se spune despre unii oameni că anumite ocupații li se potrivesc ca o mînușă, ce să adăugăm despre Al. C. în calitate de îndrumător al viitorilor ziariști? Căldura dogoritoare a inimii sale s-a revărsat din prima clipă cu generozitate pentru studenții lui. Am avut prilejul să-l văd de zeci de ori pe noul decan entuziasmîndu-i pe tineri cu descrierea frumuseții meseriei pe care și-au ales-o, interesîndu-se cu atenție deosebită de frămîntările studenților, de micile lor amărăciuni și bucurii, de acel nesfîrșit șir de probleme aparent mărunte dar în fond atât de însemnate, de la calitatea mesei servită la cantină și pînă la grija ca să nu lipsească din bibliotecă fasciculele dintr-un curs.

...În sarcina primită din partea Partidului, sarcina de decan al ziaristilor de mîine, se făurea parcă apoteoza ziaristului de ieri.

Ultimile întâlniri cu Al. C. Constantinescu sînt nespuse de triste. Ținut la patul unor suferințe fizice de neînchipuit, de o boală care nu-i mai acordase răgaz de viață decît cîteva zeci de foi de calendar, omul acesta care iubea nespuse viața, continua s-o trăiască din plin cu puținele puteri ce-i mai rămăseseră. Cu ultimele sale forțe, Al. C. citea ziarele cu înfrigurare, dădea zeci de telefoane la Facultatea de ziaristică pentru a se informa de frămîntările iubitorilor lui studenți. Și chiar în această perioadă de adevărată agonie prelungită, înainte de ultima scadență pe care i-o acordase moartea, Al. C. scria. Cele trei piese de teatru într-un act create în ultima parte a vieții sale, au venit nu ca un cîntec al lebedei ci ca o ultimă dovadă a talentului și forței unui om neobișnuit care în mai 1936 scria astfel despre eroism: „...adevăratul eroism e aici. E în jertfa actului inoitor merit a aduce altă lume care nu poate fi decît mai dreaptă și mai bună, mai perfectă, așa cum — privind înapoi — vedem c-au însemnat toate prefacerile de pînă acum ale lumii”.

Ziaristul democrat Al. C. Constantinescu, apoi după eliberarea patriei ziaristul comunist Al. C. Constantinescu, este purtătorul unui nume care a făcut și va face cinste întregii bresle a ziaristilor democrați din România. A ziaristilor militanți pentru pace și progres pe care ar fi voit să-i formeze în număr cît mai mare și iubitul, neuitatul nostru Al. C.

RECENZII

Anul trecut a început să apară în Uniunea Sovietică revista „Sovietskaia Peciati” (Presa sovietică). Revista are menirea să-i ajute pe lucrătorii pe tărîmul presei din U.R.S.S. în îmbunătățirea conținutului și formei publicațiilor cotidiene și periodice și a emisiunilor de radio. „Sovietskaia Peciati”, care apare lunar, cuprinde 15 rubrici, însoțite de fotografii, desene, caricaturi.

Revista acordă o mare însemnătate problemelor creației, activității ziarelor, revistelor, radiodifuziunii, celei editoriale a presei. Toate aceste probleme sînt tratate multilateral și în forme din cele mai variate, cu concursul atît al lucrătorilor din presă cît și al activiștilor de partid și al oamenilor muncii din diferite domenii de activitate științifică și de producție. Astfel, în paginile publicației, alături de semnăturile unor ziaristi sovietici cu renume cum ar fi D. Zaslavski, D. Kraminov, întîlnim pe cele ale strungarului V. Seminski, laureat al premiului

produselor, scoaterea la iveală și mobilizarea neresectelor rezerve din economia națională, combaterii a tot ce împiedică inițiativa creatoare a maselor.

Temele amintite mai sus sînt abordate, printre altele, în articolul redacțional „Să-i ajutăm activ pe inovatori” (nr. 1), în articolul „Experiența înaintată să fie popularizată cu pricepere” de K. Bogoliubov (nr. 1), în fondul din nr. 2, în articolul lui I. Gorelik, apărut în același număr al revistei. În aceste materiale și în altele similare se subliniază necesitatea aprofundării acestor teme, expunerii esenței lor într-un limbaj popular, în articole și reportaje care să țină mereu treze interesul și atenția cititorilor și ascultătorilor de radio pentru ca, după cum spunea M. I. Kalinin într-o convorbire cu corespondenții în 1945, și care este reproducă în nr. 2 al revistei, ei „să nu închidă aparatul de radio și să nu arunce ziarul”. Pentru aceasta ziaristul nu trebuie să fie un „meseriaș” ca cel descris de I. Șatunovski în „Tovarășul

Советская ПЕЧАТЬ

Stalin, prof. K. Bilinski, E. Hudiakov, decanul Facultății de ziaristică de la Universitatea din Moscova, V. Suslov, secretar al comitetului de ținut Krasnodar etc. Revista se bucură și de colaborarea unor ziaristi străini ca André Stil, redactor șef al ziarului „L'Humanité”, F. Vadász, secretarul general al Uniunii ziaristilor unguri, D. Boffa, de la ziarul „Unita”, Li Bai-lei de la ziarul „Jenminjibao”.

Ținînd seama de sarcinile uriașe de construire a comunismului care stau în fața poporului sovietic, „Sovietskaia Peciati” concentrează atenția ziaristilor asupra necesității ogîndirii în presă a problemelor progresului tehnic în industrie și agricultură, a căilor noi pentru ridicarea productivității muncii, îmbunătățirea calității și reducerea prețului de cost al

de la ziar” (nr. 1) și în foiletonul „La telefon Turtișkin” (nr. 2 al rev.) ci un om cu o cultură multilaterală, cu un dezvoltat spirit de discernămint, înarmat cu cunoașterea temeinică a marxism-leninismului.

În această ordine de idei trebuie subliniată atenția acordată în Uniunea Sovietică creșterii de cadre calificate de lucrători din presă. După cum era și firesc, această preocupare se află în centrul tuturor celor trei numere ale revistei. Cititorului care dorește să aibe o imagine a modului în care sînt pregătiți ziaristii sovietici i se recomandă articolul lui E. Hudiakov, din care se poate vedea cum funcționează Facultatea de ziaristică din Moscova și care sînt metodele de îmbunătățire continuă a pregătirii tinerilor ziaristi prin eforturile conjugate ale re-

dacțiilor, editurilor, ziaristilor cu experiență, ale cadrelor didactice din diferite ramuri ale științei. Un rol nu mai puțin important în această privință revine Casei centrale a ziaristului din Moscova, descrisă de E. Fadeicev (nr. 1) și în care există o filială a Universității de marxism-leninism și se duce o intensă activitate de către un activ tot mai larg de ziaristi. Extrem de instructiv este articolul lui K. Kovalevski (nr. 2) despre foileton — ascuțită armă satirică. Alături de foiletoanele publicate în revistă și care corespund exigențelor acestui gen, găsim un articol de S. Narianian, intitulat „Discuție despre o temă delicată” în care autorul ne arată cum nu trebuie să fie scris un foileton.

Nu puțini ziaristi au putut constata din propria lor experiență cît de chinătoare dar și pasionantă este căutarea unui titlu bine ales, corespunzător conținutului materialului, care să influențeze și să mobilizeze pe cititori. În articolul său din nr. 2 al revistei, Z. Bliskovski face o aprofundată analiză, sprijinită de numeroase exemple, a titlului și condițiilor pe care trebuie să le satisfacă, referindu-se la Marx și Lenin, la Cehov, Tolstoi, Maiakovski și alții care oferă exemple strălucite în acest sens. Problema titlului este abordată și în articolul lui G. Riklin (nr. 3). Autorul, referindu-se și el la clasicii marxismului și ai literaturii ruse ne povățuiește totodată cum trebuie să lucrăm la perfecționarea limbii, a cuvîntului, această unealtă a ziaristului, care, subliniază Riklin, trebuie să fie cu grijă întreținută, bine ascuțită, să strălucească.

Urmînd recomandările prețioase pe care le dau prof. K. Bilinski și M. Telepin, în articolele „Cuvîntul în eter” și „Convorbirea — gen aparte” (nr. 2 și 3), în privința specificului formelor și genurilor emisiunilor radiofonice, lucrătorii radiodifuziunii noastre își vor ridica mult nivelul muncii lor. Autorii emisiunilor, după cum relevă M. Telepin, nu trebuie să uite că o emisiune, indiferent de genul ei, ca să aibe succes, trebuie să se axeze pe o temă interesantă și necesară în momentul dat, să răspundă într-o limbă corectă, simplă, clară, precisă, vie, plastică, la problemele care frămîntă pe ascultători.

Cititorii ziarelor sînt avizi de cît mai multe și mai variate informații pe teme caracteristice pentru noul din construcția socialistă. Pentru atingerea acestui scop, A. Raspevin, membru în colegiul redac-

țional al ziarului „Izvestia”, recomandă în nr. 2 al revistei lărgirea colectivelor de reporteri ale căror materiale, scrie el, în ciuda spațiului restrins rezervat informațiilor, trebuie să-și găsească totuși locul în ziare. De pe urma acestui lucru, subliniază A. Raspevin va câștiga ziarul, va câștiga cititorul, va câștiga cauza noastră comună. Fără informații, ziarul nu este ziar. Un alt aspect al aceleiași probleme este abordat de E. Riabcikov care, în articolul său „Întotdeauna pe drumuri” (nr. 2) pune accentul pe necesitatea unei mai largi folosiri de către ziare și reviste a notelor de drum.

★

În luna aprilie a apărut nr. 3 al revistei „Sovietskaia Peciati”. În articolul de fond, intitulat „Programul de luptă al muncii noastre” se arată că propagarea hotărârilor Congresului al XX-lea prin presă, radio, televiziune, are menirea de a trezi în oamenii muncii dorința de a lucra și mai bine, de a-i înarma cu înțelegerea a ceea ce trebuie să facă concret în fiecare colhoz, S.M.T. și sovhoz pentru îndeplinirea cu succes a celui de al 6-lea plan cincinal. În articolul de fond se arată că ziaristii sovietici au datoria să caute și să folosească formele cele mai populare în expunerea problemelor tehnice. Scoțind în evidență uriașa însemnătate pe care o capătă studiul problemelor economiei concrete, articolul de fond insistă asupra importanței apariției în paginile publicațiilor a unor materiale care să vină în ajutorul celor ce-și însușesc cunoștințele economice. Ziaristii sovietici, se spune în articolul de fond, nu trebuie să se teamă să scoată la iveală greșelile; ei trebuie să deschidă mai des, cu mai mult curaj, paginile ziarelor și revistelor pentru critica de jos, pentru glasul viu al maselor populare, să răspundă exemplele pozitive din care oamenii muncii să poată învăța. În sfârșit, în articolul de fond se subliniază importanța atragerii la activitatea în presă a unor mase cât mai largi de corespondenți din rindurile oamenilor muncii de la orașe și sate. Călăuzindu-se în întreaga lor activitate de hotărârile Congresului, se spune în încheierea articolului, lucrătorii din presă, împreună cu întregul popor sovietic, își vor consacra forțele și cunoștințele luptei pentru traducerea în viață a mărețului program al construcției comuniste.

M. GOROVITZ

MAGYAR SAJTÓ

In luna ianuarie a. c. s-a implinit un an de la apariția primului număr al revistei Uniunii Naționale a Ziaristilor din Ungaria — „Magyar Sajtó” (Presa Ungară).

Au apărut de atunci 15 numere care cuprind un material bogat. Cititorii — ziaristii — găsesc în revista lor materiale scrise la un înalt nivel profesional, care conțin numeroase îndrumări prețioase în munca lor de presă.

Cine sînt autorii articolelor apărute în „Magyar Sajtó”? Colaboratorii ziarelor centrale și de provincie din Ungaria, redactori, reporteri, dar și scriitori consacrați. Paginile revistei au un conținut variat. Ele cuprind articole teoretice, note, analize, schițe, reportaje, precum și discuții despre diferite probleme de presă.

În numărul din martie 1955 a apărut un articol intitulat: „După hotărîrea Partidului cu privire la cooperativele de producție agricole”. Articolul examinează în ce măsură presa a reușit să oglindească rezultatele obținute în lupta pentru transformarea socialistă a agriculturii. Iar în decembrie 1955, după hotărîrea Comitetului Central al Partidului celor ce muncesc din Ungaria cu privire la îmbunătățirea producției industriale și la ridicarea nivelului tehnic, a apărut în revistă un articol amplu despre sarcinile organelor de presă centrale și județene văzute în lumina acestui document de partid. Articolul analizează posibilitățile ziaristilor de a ridica nivelul și eficacitatea articolelor, reportajelor și dărilor de seamă care tratează probleme industriale.

„Magyar Sajtó” se ocupă de problema documentării celor care redactează articole de politică externă, precum și de modul în care este folosită satira în coloanele ziarelor. În paginile revistei sînt prezentate metodele de educare și calificare profesională folosite de redacții

în domeniul creșterii cadrelor noi de ziaristi. Mai multe articole examinează felul în care organul central al Uniunii Tineretului Muncitor din Ungaria, „Szabad Ifjúság”, și celelalte ziare se ocupă de problema educației tineretului. În diferite articole se face analiza materialelor apărute în ziarele județene. În numărul din octombrie găsim o analiză asupra problemelor prezentării grafice a ziarului „Szabad Nép” și a altor ziare centrale din Budapesta, articol ilustrat cu fotografii. În primele pagini ale revistei apar articole cu privire la sarcinile legate de marile aniversări și evenimentele politice la ordinea zilei. Astfel, primul articol apărut în numărul din noiembrie este intitulat: „Influența asupra presei a Marelui Revoluții Socialiste din Octombrie”. Sau, în altă parte: „Spiritul Genevei și sarcinile presei”. Nu e mai puțin interesant articolul apărut în numărul din noiembrie în legătură cu cercetările privitoare la istoria presei din Ungaria. Autorul articolului relatează, printre altele, cercetările întreprinse în această direcție de colectivul universității Eötvös Lóránd din Budapesta.

Revista „Magyar Sajtó” are o serie de rubrici. Una din rubricile permanente este intitulată „Din atelierul ziaristului”. După titlurile articolelor apărute în această rubrică ne putem da seama de conținutul și importanța acestei rubrici: „Ceea ce urmează după stringerea materialului”, „Întocmirea notelor”, „Începutul și sfârșitul reportajului”, „Transcrierea articolelor”, „Cum îmi string materialul pentru informații”, „Cum stau de vorbă cu oamenii” — ș. a. m. d. Fiecare articol atinge cite o problemă de bază a muncii profesionale de zi cu zi a ziaristului. Reporteri cunoscuți în toată țara scriu la această rubrică despre stilul lor de muncă.

O altă rubrică se intitulează „Dis-

cuții". Nu există ziarist care să nu urmărească cu interes cele câteva pagini rezervate oamenilor muncii de la rubrica de discuții. Numeroși laureați ai Premiului Kossuth, Eroi ai Muncii Socialiste, intelectuali, își spun aici părerea despre diferitele ziare.

Revista publică regulat recenzii despre cărțile noi apărute. La rubricile „Forum” și „Așa scriu noi” în cadrul unor mici schițe sau note satirice sînt criticate formulările greșite, metodele proaste de muncă. În fiecare număr se găsesc reportaje literare despre locurile de muncă ale ziaristilor maghiari, ca, de exemplu: „Magyar Sajtó prezintă M. T. I.-ul” (Agenția de presă maghiară).

Una din părțile cele mai vii și mai interesante ale revistei este rubrica „Presa mondială”. Revista se ocupă îndeaproape de munca Organizației Internaționale a Ziaristilor, de presa sovietică și de presa din țările de democrație populară. Revista publică și comentează în mod regulat comunicatele secretariatelor de la Praga și Paris ale Organizației Internaționale a Ziaristilor. Adeseori găsim în revistă știri și scurte dări de seamă despre munca ziarelor progresiste din țările capitaliste. Într-unul din numerele revistei a apărut un amplu reportaj despre redacția ziarului „L'Humanité”.

Organizațiile de ziaristi din toate țările sînt în așteptarea unui mare eveniment: în conformitate cu hotărîrea luată la sesiunea de la Sofia din octombrie 1955 a Comitetului Executiv al Organizației Internaționale a Ziaristilor, anul acesta va avea loc o întîlnire internațională a ziaristilor. Se vor întîlni cu acest prilej reprezentanții a 60.000 de ziaristi din 51 de țări. Acest eveniment este oglindit în numeroase articole și știri apărute în ultimele numere ale revistei „Magyar Sajtó”.

„Magyar Sajtó”, revista Uniunii Naționale a Ziaristilor din Ungaria, oglindește în mod eficace și multilateral activitatea desfășurată în redacțiile publicațiilor centrale și de provincie din Republica Populară Ungară. Bine redactată, revista este o călăuză prețioasă a lucrătorilor din presă, iar caricaturile ei spirituale și înfățișarea ei grafică modestă, dar plină de gust, sînt demne de conținutul ei bogat.

MAROSI BARNA

PRASA POLSKA

Numărul din decembrie 1955 al revistei „Presa poloneză” este consacrat în primul rînd problemelor teoretice. Tadeusz Galinski, care semnează articolul „Problemele fundamentale ale presei noastre”, după o scurtă prezentare a succeselor obținute de presa poloneză în ultimul timp, critică lipsurile muncii politice a presei în rîndurile maselor. După T. Galinski, în fața presei poloneze stau trei probleme fundamentale care trebuiesc rezolvate în viitorul apropiat.

Autorul articolului subliniază astfel, în primul rînd necesitatea de a se relua în coloanele ziarelor discuțiile insuflețite ale cititorilor pe marginea problemelor vitale ale construcției socialismului în R. P. Polonă, ale planurilor economice de industrializare a țării.

A doua problemă este raportul dintre materialul critic și materialul pozitiv din coloanele ziarelor poloneze. Printre alte probleme legate de acest raport, T. Galinski arată că este nevoie de mai mult curaj în prezentarea realizărilor uriașe ale Poloniei Populare, iar în ceea ce privește materialele critice, să se pună accentul îndeosebi pe problemele luptei pentru calitate în producție.

Necesitatea imperativă de a activa și mai mult presa, de a o lega și mai mult de hotărîrile și chemările partidului pentru a putea concentra eforturile maselor muncitoare în aceste direcții, constituie cea de a treia problemă a presei poloneze actuale. În domeniul științei, culturii, învățămîntului, presa trebuie să ducă o activitate susținută de propagare a ideologiei partidului, aceasta fiind sarcina ei de bază.

Un articol interesant, consacrat prezentării reale a vieții și a eroilor ei este „Ovecichin și chestiunile noastre cotidiene” de Adam Perlowski.

Autorul acestui articol analizează pe larg poziția greșită a acelor literați și gazetari care, criticînd neajunsurile muncii din diferite sectoare, caută să arunce întreaga răspundere în spatele activiștilor de partid sau a organelor de partid. Articolul, ridicînd o serie de probleme pe marginea cărții „Chestiunile noastre cotidiene” de V. Ovecichin, arată greșita orientare a acelor care dovedesc multă pasiune gazetărească în critică și palidă prezentare a măreției și eroismului unor activiști modești care pun mult suflet, multă inițiativă și entuziasm în lupta pentru înfrîngerea greutăților. Interpretarea limitată a eroului pozitiv, scrie Perlowski, face ca el să apară sub pana noastră palidă și fără viață.

Articolul este plin de patos gazetăresc și susține orientarea spre promovarea eroilor zilelor noastre.

Sofia Lukowska din Wrocław publică articolul „Este timpul să întrerupem tăcerea” în care susține cu o seamă de exemple necesitatea imperativă a promovării discuțiilor cu specialiștii din știință și tehnică. Articolul atacă diferite aspecte ale acestei probleme ca: interesul cititorilor pentru asemenea articole, modul cum ele sînt apreciate în cercurile de specialitate etc.

La 1 decembrie 1955 juriul concursului pentru decernarea premiilor pentru tinerii ziaristi, „Julian Brun”, a hotărît premiarea a 10 ziaristi. Premiul I l-a obținut Klemens Krzyzanski (Gazeta Robotnicza din Wrocław).

Wladyslaw Pawlak critică lipsa de organizare a discuției pe marginea activității revistei „Radio Iswiat” („Al treilea și ultimul cuvînt într-o discuție”).

Un articol închinat problemei cadrelor gazetărești este semnat de Jozef Poznanski, sub titlul „Pentru a doua oară despre „sufletele moarte“. Autorul arată că există foarte mulți ziaristi „suflete moarte“ care nu corespund locurilor pe care le ocupă. Ei au transformat redacțiile în instituții administrative, iar ziaristica într-un serviciu. Acești oameni, scrie Poznanski, după o analiză serioasă, trebuie îndrumați cu curaj spre alte domenii de activitate. Autorul subliniază că aici nu este vorba de ziaristi bătrâni, care dacă nu mai dau materialele de altădată, au o bogată experiență și ani de practică, ci este vorba de cadrele tinere care nu corespund muncii de presă.

Articolul semnat de Tel, și intitulat „Despre exactitate, critică și alte probleme gazetărești“ în cadrul rubricii „Din paginile ziarelor noastre“ pune în discuție atitudinea cititorilor și a unor organe politice și de stat față de materialele critice apărute în presă. Autorul articolului reliefează principiul că critica aspră dar justă nu pune piedici ci ajută creației.

Revista are două pagini închinată tradiției progresiste a gazetăriei poloneze. Aici Zbigniew Mitzner publică trei articole satirice apărute în anii 1820—1822 în revista „Wiadomości Brukowe“ (Vești de pe caldarîm).

În paginile intitulate „În ascușitul penei“ sînt publicate trei articole critice la adresa unor ziaristi lipsiți de spirit de răspundere în redactarea materialelor.

„Presa poloneză“ consacră patru pagini vieții de uniune în care sînt prezentate pe larg discuțiile din ședințele de lucru ale diferitelor secții de creație ale uniunii ca și vizitele unor oaspeți străini făcute uniunii.

Ultima parte a revistei cuprinde recenzii ale revistelor „Ceskoslovensky Novinar“, organul Uniunii Ziariștilor Cehoslovaci și „Magyar Sajto“, organul Uniunii Ziariștilor Maghiari, scrisori către redacție ca și materiale din „Ziaristul Democrat“ („După Geneva“ de Jean Maurice Hermann, „Problema ziarului „d'Alger Republicain“, de Teddy Chemla, „Despre presa studentască“ de Janos Pataki și „Știri din lume“).

Ultimul număr pe 1955 al revistei „Ziaristul cehoslovac“, organul Uniunii Ziariștilor Cehoslovaci, ridică în paginile sale o serie de probleme interesante cu privire la practica ziaristică și problemele tehnice.

Vostech Dolessi, semnează editorialul intitulat „Pentru o presă combativă și populară“ în care se arată care sînt sarcinile ce stau în fața ziaristilor din R. Cehoslovacă în preajma celui de al doilea Congres al ziaristilor. Articolul arată că datoria presei este de a găsi forme cît mai variate pentru mobilizarea maselor în îndeplinirea sarcinilor de producție, să popularizeze în mijlocul oamenilor muncii tehnica nouă. Autorul arată de asemenea necesitatea folosirii în presă a discuțiilor, comentariilor, precum și imperioasa nevoie ca ziarele să se debaraseze de materialele cu caracter general, să fie mai combative, să prezinte problemele la un înalt nivel politic și să fie scrise într-un limbaj accesibil maselor populare. Problemele acestea, scrie autorul, au format obiectul principalelor discuții la ultima plenară a Comitetului Central al Uniunii Ziariștilor Cehoslovaci.

Intr-un articol intitulat „În jurul articolelor despre agricultură“ se critică faptul că presa scrie încă foarte puțin despre cooperativele agricole unice, iar la conferințele de presă pentru redactorii agricoli, care se țin în mod regulat la Praga, se discută numai probleme înguste de producție.

Frantisek Hon, autorul articolului, critică, de pildă, materialele intitulate „Să recoltăm mai repede și să achiziționăm cartofi“, „Să folosim fiecare zi în vederea accelerării muncilor de cîmp“, care, după părerea autorului, sînt astfel scrise încît nu ajută la mobilizarea țărănilor. Metoda de convingere — scrie autorul articolului — trebuie să aibă la bază argumente puternice, astfel încît țăranul să tragă singur o concluzie justă.

Vaclav Straka, în articolul „Despre noile reguli ale limbii cehe“ a-

rată că discuțiile îndelungate în jurul noilor reguli ale limbii n-au dat încă rezultatele așteptate.

Cestmir Suchy se ocupă de modul cum a fost organizat serviciul presei la conferința celor patru miniștri de externe de la Geneva și scoate în relief ajutorul primit din partea delegației sovietice.

Despre istoria presei cehoslovace scrie Miroslav Michalek. Articolul este intitulat „Primul proces de presă al „Muncitorului“. Autorul arată lupta care s-a dus cu 88 de ani în urmă pentru o presă muncitorească curajoasă, care să apere interesele clasei muncitoare și să fie o armă împotriva oportunismului.

Una din marile figuri ale presei muncitorești din trecut a fost Vaclav Petr, redactor șef al ziarului „Muncitorul“. Articolul arată persecuțiile la care a fost supusă presa muncitorească de pe vremuri.

Un alt articol se ocupă de literele noi pentru ziare, problemă care constituie obiectul unei întreceri între tipografi.

„Ziaristul cehoslovac“ prezintă în termeni elogioși Casa Ziariștilor din Polonia. De asemenea, într-un articol intitulat „Magyar Sajto“ despre educația ideologică a ziaristilor și despre serviciul de știri se arată că organul lunar al ziaristilor maghiari acordă o deosebită atenție educării ideologice a ziaristilor.

La rubrica „Observații“ se vorbește despre vizita unui ziarist de la „Pruboj“ din Usti la „Söchsische Zeitung“ din Drezda, despre presa feroviară, despre întrecerea inițiată de „Mlada Fronta“ pentru cel mai bun articol.

Intr-o notiță intitulată „Ce pregătește filiala din Plzen“ se arată cum în cadrul acestei filiale se pregătesc discuții cu scriitorii, cu redactorii de știri externe de la „Rude Pravo“, cu oameni de teatru, discuții despre munca ziaristică a lui Julius Fucik și Egon Erwin Kisch.

În R. Cehoslovacă mai apare bilingv și un buletin al Institutului de studii ziaristice.

Sosisem în R. P. F. Iugoslavia la mijlocul lunii februarie. Fiecare ziar pe care-l deschideam informa pe larg asupra catastrofei naturale de la Mavrovo, care îndo-liase întreg poporul. În prima pagină și în paginile interioare apăreau știri, reportaje, fotografii despre uriașele avalanșe de zăpadă, despre lupta dramatică pentru salvarea vieților omenestii, despre curajul și solidaritatea care s-au manifestat în fața nenorocirii. Presa aducea în centrul atenției opiniei publice întâmplările tragice petrecute lângă noua hidro-centrală din Macedonia.

Citeva zile aceste întâmplări au scos parțial din prima pagină a ziarelor informațiile politice care-și gă-sesc de obicei locul aici. Continuau totuși să fie prezente în prima pa-gină unele din evenimentele din străinătate, ca alegerile parlamentare din Grecia, despre care informau tri-misul special al ziarului „Borba” la Atena și agențiile de presă. În pa-ginile de interior se publicau nume-roase știri referitoare la evenimen-tele politice externe și interne, la viața culturală, artistică, științifică, sportivă etc.

Numeroasele cotidiene și periodice care apar la Belgrad, Zagreb, Lu-bliana și în alte localități din Iu-goslavia acordă un spațiu însemnat actualității interne și de peste ho-tare. Principalele ziare — ca „Bor-ba” și „Politika”, de exemplu — au corespondenți permanenți sau spe-ciali în toate regiunile Iugoslaviei precum și în multe țări străine.

Tirajul ziarelor iugoslave a cres-cut simțitor față de perioada de dinainte de război.

În ianuarie 1941, de pildă, tirajul global mediu zil-nic al presei din Iugoslavia era de 384.900 exemplare. În 1953 el era de 811.000 exemplare, iar ulterior a con-tinuat să crească. În 1945 apăreau 97 ziare, iar azi nu-mărul lor se apro-pie de 500 (coti-diene și diferite periodice).

Ziarul cu cea mai largă răspin-dire este „Borba” care era pînă de curînd organul U-niunii Comuniștilor din Iugoslavia și care a devenit

PRESA ÎN IUGOSLAVIA

MARIN ROBAN

organul Alianței socialiste a poporu-lui muncitor din Iugoslavia. „Bor-ba” este tipărită în ediții separate — cu caractere cirilice în limba sîrbă și cu caractere latine în lim-bile croată și slovenă. În ordinea ti-rajului, ea este urmată de „Politika” din Belgrad, de „Vjesnik” din Za-greb, „Slovenski Porocevalek” din Liublana, „Oslobodjenje” din Sa-rajevo, „Nova Makedonija” din Skoplje și altele.

La Vrșet, centru locuit de minori-tatea națională romînă din Iugosla-via, am avut ocazia să fac cunoștință cu activitatea Casei de Editură „Libertatea”. Ea tipărește în limba romînă ziarul „Libertatea”, cîteva pu-blicații periodice precum și numeroase lucrări literare.

În Iugoslavia apar mai multe ziare în limbile minorităților naționale. De exemplu în ungară, italiană, albane-ză, turcă, bulgară etc.

Numărul revistelor din R. P. F.

Reprezentanți ai Ambasadei R. P. F. Iugoslavia și numeroși ziaristi străini și romîni asistă la concertul dat la Casa Ziaristilor din București de Nada Puttar și Draga Bernardici, so-liști la Opera din Zagreb

Iugoslavia a crescut de asemenea mult în ultimii ani. Față de 178 în 1947 acum sînt peste 500. Printre ele reviste literare, teatrale, muzicale, cinematografice, pentru probleme de sănătate, instrucțiune publică etc. Uniunea Ziaristilor din Iugoslavia editează bilunar reviste de politică internațională care apar în limbile engleză, franceză și germană. Exis-tă de asemenea și alte publicații în limbi străine. Așa este revista ilus-trată „Iugoslavia”, „Buletinul Pe-riodic” editat de Alianța socialistă a poporului muncitor din Iugosla-via, și altele.

În afară de materialele pe care le primesc de la proprii corespondenți, așa cum am mai arătat, ziarele ju-goslave publică numeroase știri transmise prin cele două agenții de presă „Tanjug” și „Iugopress”, „Tanjug”, care are corespondenți proprii în diferite țări și legături cu agenții din străinătate, publică zil-nic cîteva buletine de știri, un „Bu-letin economic” etc. „Iugopress” ur-mărește să dea în special comentarii asupra problemelor de politică inter-nă sau externă, economice, culturale etc. Ea publică un „Buletin de poli-tică externă”, un „Buletin economic special” și posedă un serviciu care furnizează pentru străinătate articole, comentarii și fotografii despre Iu-goslavia.

Din păcate, preocupările mele în timpul acestei călătorii în Iugoslavia nu mi-au dat răgaz să iau cunoș-tință mai îndeaproape de activitatea presei și a ziaristilor iugoslavi. Sper însă — și cred că cele ce am dis-cutat cu tov. S. Stoilkovici, director adjunct al ziarului „Politika” și președinte al Uniunii Ziaristilor din Iu-goslavia precum și cu alți gazetari iu-goslavi, îmi dau dreptul să afirm aceasta — că con-tactele și întilni-rile dintre ziarisții romîni și iugoslavi se vor înmulți, că legăturile noastre prietenești se vor întări și dezvolta și pe acest tărîm și astfel se va pu-tea ajunge la o cunoaștere recipro-că și la o colabo-rare mai bună în-tre ziarisții din ță-rile noastre.

Intîlnirea dintre conducătorii Ministerului Industriei Chimice și ziariștii din Capitală

In luna ianuarie a avut loc la Casa Ziariștilor din Capitală un simpozion cu tema: „Dezvoltarea industriei chimice în lumina Directivelor Congresului partidului cu privire la cel de-al doilea plan cincinal“.

Din expunerea făcută de tov. Ing. Mihail Florescu, ministrul Industriei Chimice, ing. Ion Velea, prim locuitor al ministrului Industriei Chimice și de alți tovarăși cu munci de răspundere din acest minister, noi, ziariștii, am putut cunoaște mai amănunțit aspectele principale ale dezvoltării de pînă acum a industriei chimice, rezervele de materii prime pe care se bazează în dezvoltarea sa viitoare această ramură importantă a economiei noastre naționale.

Vorbind despre uriașele bogății naturale care se află în subsolul patriei noastre, tov. M. Florescu spunea, printre altele: „Rareori se întimplă să sapi undeva o sondă și să nu dai peste ceva util. Iar dacă nu este util imediat, ceea ce se descoperă intră în rezerva mare a bogățiilor naturale și, fără îndoială, că toate aceste bogății vor fi valorificate“.

Despre ce fel de bogății este vorba și cum anume pot fi ele transformate în produse mai folositoare omului?

În primul rînd este vorba de țitei, care reprezintă cea mai importantă bază de materie primă pentru industria chimică. Se pot da multe exemple care arată însemnătatea chimizării produselor petroliere. Un exemplu edificator ne este cunoscut din Raportul de activitate al C.C. al P.M.R. la Congresul al II-lea al partidului, prezentat de tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej. În 1955 valoarea gazelor de rafinare care s-au consumat drept combustibil reprezenta doar 45 milioane lei; dacă aceeași cantitate de gaze ar fi fost prelucrată în produse chimice, s-ar fi obținut o producție în valoare de 800 milioane lei.

Explicațiile date de tov. M. Florescu, prezentarea în cadrul simpozionului a unor produse obținute prin chimizarea gazelor petrolifere au îmbogățit cunoștințele ziariștilor în această direcție. Stofe de calitate superioară, fibre sintetice, mult mai rezistente decît cele de lînă sau mătase naturală, cauciuc sintetic, o serie de alte produse valoroase se pot produce prin chimizarea gazelor de sondă.

Rezultă deci că țiteiul este o materie primă mult mai ieftină și, ceea ce este mai important, el se găsește din belșug în patria noastră. Rezervele de țitei nu numai că nu scătuiesc, așa cum „prooroceau“ capitaliștii, ci, dimpotrivă, au crescut și cresc neconținut. Dovada o fac apariția pe harta patriei a noilor regiuni petrolifere — Moldova, Pitești, Oltenia, — și, drept urmare, creșterea considerabilă a producției de țitei în anii primului plan cincinal. Din țitei se pot obține pe calea chimizării o gamă mai variată de produse, la un preț de cost mai redus, decît cele fabricate pe bază de cărbune.

O altă problemă importantă, nouă pentru industria noastră chimică, este chimizarea gazului metan. În legătură cu aceasta, tov. ing. M. Florescu și specialiștii din minister au arătat că gazul metan aflat în zăcămintele din podișul Ardealului este de o puritate excepțională — 99,98 la sută, iar diferența de 0,2 la sută formată din azot nu încurcă cu nimic munca chimiștilor. Amoniacul — unul dintre semifabricatele de bază necesar îngrășămintelor azotoase — obținut din gaz metan este cu 50 la sută mai ieftin decît în cazul cînd s-ar obține pe bază de cărbune. Dacă adăogăm la acest produs întreaga gamă de articole și compuși chimici ca acetilenă, mase plastice, acetonă etc., avem imaginea completă a importanței chimizării gazului metan.

Iată așa dar temelia puternică pe care se sprijină în dezvoltarea sa una din cele mai noi și valoroase ramuri ale industriei chimice — petrochimia —, care va valorifica pe scară industrială gazele de sondă și gazul metan. În acest domeniu se fac abia primii pași. Este de datoria presei noastre să se ocupe îndeaproape de această ramură tinăra a industriei noastre, s-o facă cunoscută maselor largi de cititori.

Activitatea industriei chimice în noul plan cincinal, așa cum au arătat mulți dintre conducătorii ministerului, este călăuzită de preocuparea pentru o valorificare mai economică a bogățiilor naturale. Cocsificarea cărbunelui la uzina nou construită în centrul siderurgic Hunedoara va asigura industriei chimice importante materii prime pentru fabricarea coloranților și medicamentelor.

O altă mare bogăție a subsolului patriei noastre este sarea — materie primă de bază în dezvoltarea industriei de produse sodice. De felul cum se dezvoltă extracția de sare, a subliniat în cuvîntul său tov. ing. I. Velea, depinde în primul rînd dezvoltarea industriei chimice, precum și a altor ramuri industriale. În multe locuri zăcămintele de sare se exploatează pe cale umedă, prin sonde, fapt care asigură obținerea unui preț de cost care reprezintă 20 la sută din costul sării extrasă pe cale minieră. Asemenea sonde în funcțiune se pot vedea la Ocna Mureșului și se vor introduce și la alte saline.

Cu aceasta nu se termină însă șirul materiilor prime existente în subteran și folosite de industria noastră chimică. Cercetările întreprinse au dat la iveală mari rezerve de mineruri de tot felul: neferoase, pirită cuprifere, ghips, caolin etc.

La toate acestea, se adăogă bogățiile naturale de la suprafața solu-

lui: stuful și lemnul. Industriei celulozei i se deschid mari perspective de dezvoltare prin valorificarea stufului care acoperă numai în Delta Dunării zeci de mii de hectare. Delta Dunării se va transforma încă din acest an într-un adevărat șantier al chimizării stufului. Cu ajutorul mașinilor moderne care vor recolta mecanizat stuful, se va asigura încă de pe acum materia primă necesară viitorului combinat de celuloză a cărui construcție va începe încă din acest an. Dar nu numai celuloză și viscoză pentru industria textilă se va fabrica din stuful recoltat din Delta, ci și alte produse valoroase cum sînt: plăci pentru construcție, alcool și furfurool, drojdie furajeră concentrată, brichete de foc etc.

Industria de antibiotice — o altă ramură importantă a industriei chimice despre care a vorbit dr. C. Gherondache — are, de asemenea, mari perspective de dezvoltare.

Sintetizînd expunerile făcute de conducătorii Ministerului Industriei Chimice la împlinirea cu ziarisții din Capitală, rezultă pentru noi, ziarisții, sarcini de mare însemnătate. Presa trebuie să oglindească prin materiale vii, convingătoare, activitatea din fiecare sector al industriei chimice. În decurs de 2—3 cincinale, industria noastră chimică nu numai că va satisface toate nevoile interne, dar va crea mari disponibilități pentru export.

Ziarisții au datoria de a mobiliza prin materiale convingătoare colectivele de muncitori, ingineri, tehnicieni, pe oamenii de știință, la lupta pentru creșterea continuă a producției și productivității muncii, la reducerea prețului de cost; să îndrumeze și să atragă astfel către noile sectoare ale industriei chimice cadre bine pregătite, care să-și poată pune în practică experiența și priceperea lor.

Este adevărat că pentru ziarisți noua ramură a industriei chimice — petrochimia — repre-

zintă un teren mai puțin bătătorit. Lucrătorii din presă trebuie să găsească formele potrivite pentru oglindirea activității acestei ramuri. O prezentare sistematică a activității de cercetare științifică, a experiențelor de laborator și a extinderii acestor experiențe pe scară industrială, popularizarea experienței dobândite de țările prietene în domeniul chimizării gazelor de sondă și a gazului metan va aduce mari foloase.

De asemenea, este necesar ca atenția ziarisților să fie îndreptată și spre alte ramuri importante ale industriei chimice cum sînt: extracția de mineruri, industria farmaceutică, de coloranți, îngrășăminte chimice și altele.

Prezentînd maselor largi de cititori perspectivele de dezvoltare a acestor ramuri, presa nu trebuie să neglijeze tratarea unor probleme importante cum ar fi realizarea sistematică a celor mai importanți indici ai planului de producție — productivitatea muncii și prețul de cost. Este cunoscut faptul că industria chimică a realizat acești indici în primul plan cincinal. Dar nu toate întreprinderile și-au adus contribu-

ția în măsura posibilităților. Iată un prilej de analiză, în scopul transmiterii experienței întreprinderilor fruntașe, al generalizării acestei experiențe.

La citeva zăcăminte sarea se extrage acum pe cale umedă, cu ajutorul sondelor, o metodă foarte avansată, economică. Pe această temă însă nu a fost publicată decît puține materiale. Oare noi n-am vizitat salinele de la Ocna Mureșului unde se zăresc de departe asemenea sonde? S-a împotrivit atunci conducerea Ministerului Industriei Chimice în popularizarea acestei metode? Fără îndoială că mai sînt și lipsuri în direcția extinderii metodei de extracție a sării pe cale umedă. În acest caz dacă s-ar fi publicat materiale de analiză critică, ajutorul presei era cît se poate de substanțial.

Trebuie, de asemenea, reflectată preocuparea industriei chimice pentru pregătirea cadrelor de specialiști în domeniul fabricării antibioticelor. În același timp, ziarele centrale trebuie să îndrume masele asupra felului cum să se folosească antibioticele, solicitînd concursul medicilor.

În domeniul chimizării stufului, de pe acum se pot publica materiale privind începerea recoltării mecanizate a stufului în Delta, sprijinul pe care-l dă industria constructoare de mașini în fabricarea agregatelor necesare.

O mai mare atenție va trebui să acordăm îndrumării țărănimii muncitoare în folosirea îngrășămintelor chimice.

Salutînd inițiativa Casei Ziarisților din București, care a organizat acest simpozion bogat în învățăminte, exprimăm convingerea că presa noastră se va strădui să facă cunoscută cititorilor activitatea multilaterală a chimiștilor care luptă pentru a valorifica bogățiile naturale ale patriei noastre, spre binele popoului muncitor, pentru ridicarea continuă a nivelului de trai al celor ce muncesc.

MIHAI CORUȚ

ACORD ASUPRA UNOR VIZITE RECIPROCE

Asoціаția ziarisților unguri și Asociația ziarisților polonezi au semnat un acord asupra unor vizite reciproce, al căror scop este schimbul de experiență și cunoașterea mai bună a muncii depuse în anul 1956. Colaborarea celor două asociații în cursul ultimului an a fost atît de fructuoasă, încît ele au decis să trimită și în acest an grupuri de cite șase ziarisți care vor petrece cite trei săptămîni în țara prietenă. Se vor organiza în afară de aceasta concedii de vară ale ziarisților polonezi în Ungaria și ale ziarisților unguri în Polonia.

CATEDRĂ DE RADIOZIARISTICĂ LA LEIPZIG

La Facultatea de ziaristică a Universității „Karl Marx” din Leipzig (Republica Democrată Germană) a fost creată recent o catedră de radioziaristică. Ea va avea ca scop studiul problemelor teoretice și practice ale radioziaristicii și de a da o pregătire temeinică viitorilor lucrători ai Radiodifuziunii din R.D.G.

BIBLIOGRAFIE ȘI DOCUMENTARE

SCURTĂ PRIVIRE ASUPRA ISTORIEI PRESEI CHINEZE

A apariția publicațiilor periodice în China este legată de primele secole ale erei noastre. Începând din secolul 15 au fost editate enciclopedii în mai multe volume din diferite ramuri ale științei, din domeniul filozofiei, istoriei și literaturii. Până în secolul 19 publicațiile periodice aveau caracterul unor știri oficiale. Cotropitorii străini care au pătruns în China au editat zărele și cărțile lor, au înființat agenții, folosind pe scară largă presa în scopul subjugării spirituale a poporului chinez. La sfârșitul secolului 19 și începutul secolului 20, presa începe să fie folosită ca armă politică în lupta împotriva dinastiei Manjure. O însemnătate foarte mare pentru dezvoltarea presei a avut-o mișcarea antiimperialistă, antifeudală din 4 mai 1919, pornită sub influența Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Propaganda ideilor marxism-leninismului de către revistele „Sin Tinnian”, „Siantzian Pinlun” și altele, a avut o mare importanță pentru pregătirea ideologică a maselor de oameni ai muncii, în vederea creării Partidului Comunist Chinez (1921). Începând din perioada aceea, presa devine o armă importantă în mîna clasei muncitoare chineze. Între anii 1924—1927, în perioada primului război civil revoluționar au fost editate următoarele organe de presă: „Sian-dao” (începînd din 1922) „Cijungo Tinnian” (din 1924), „Cijungo Gunjen” (din 1924) și altele. În perioada celui de-al doilea război civil revoluționar au fost editate la baza revoluționară, în provincia Tzianci, următoarele organe de presă: ziarul „Hunce Cijunhua” (din 1931), revista „Doucjen” (din 1932) și alte publicații. În perioada războiului cu cotropitorii japonezi, publicații mai importante au fost: ziarul „Sinhua Ji-

bao” (din 1938), ziarul „Tzefan Jibao” — organ al C. C. al Partidului Comunist Chinez (din anul 1941) și altele; revistele „Tzefan” (din 1937), „Tiuncijun” (din 1937) și altele. Totodată, în raioanele eliberate au apărut zăre populare. În anul 1938 a fost înființată la Ianian agenția de informații Sinhua și editura de cărți „Sinhua Șudian”, care a editat operele clasicilor marxism-leninismului, lucrările lui Mao Tze-dun, cărți despre războiul de eliberare și opere traduse din literatura sovietică. În perioada celui de-al treilea război civil revoluționar, presa din raioanele eliberate a cunoscut o dezvoltare și mai mare.

În China gomindanistă presa se afla în mîinile clicii reacționare gomindaniste și era folosită în scopul înrobirii și asupririi poporului chinez. Presa progresistă era interzisă. Cu toate acestea, Partidul Comunist Chinez a folosit toate mijloacele în vederea editării publicațiilor ilegale.

PRESA CHINEI DE AZI

După eliberarea Chinei de sub stăpînirea clicii reacționare gomindaniste (1949) redacțiile și editurile au fost naționalizate, iar zărele și revistele anti-populare interzise. Au fost create toate condițiile în vederea unei dezvoltări libere și în masă a adevăratei presei populare. Caracterul presei în R. P. Chineză a fost stabilit în programul general al Consiliului consultativ politic popular chinez: „Libertatea transmițerii informației adevărate va fi apărută. Se interzice folosirea presei pentru clevetiri, pentru uneltiri împotriva intereselor statului și a poporului și pentru ațîțarea la un nou război mondial. Se va dezvolta radioficarea, munca de editură și

se va acorda o atenție deosebită editării cărților și zărelor populare, folosite de poporul”. A fost înființată direcția generală a editurilor în vederea conducerii presei și a editurilor. La conferințele închinăte problemelor presei și publicațiilor periodice, conferințe care au avut loc în anul 1950 și în hotărîrile luate de către partidul comunist și de către guvernul popular au fost adoptate o serie de măsuri în vederea întăririi continue a legăturii dintre zăre și mase, a desfășurării criticii și autocriticii în presă, a măririi tirajului literaturii politice, a manualelor, a literaturii populare, a zărelor și revistelor pentru muncitori și țărani. Pentru o mai bună difuzare a presei periodice și a cărților au fost înființate centre de difuzare.

În anul 1952 au fost editate 624 zăre, cu un tiraj total de aproximativ 8 milioane exemplare. În afară de aceasta, un număr însemnat de zăre au fost redactate de către armata populară de eliberare. Un rol de frunte au jucat zărele, cotidiene editate de către C.C. al Partidului Comunist Chinez, de către birourile locale ale Comitetului Central, de către comitetele provinciale și orașenești ale partidului comunist. În localitățile sătești, în întreprinderi și în instituții sint răspîndite pe scară largă gazetele de prete. Zărele cele mai importante „Jenminjibao” — organul C.C. al P.C.C. se editează din anul 1949; „Dunbei Jibao” organ al Biroului C.C. al P.C. din China de nord-est (din 1945 — la Harbin, din 1949 — la Mucden); „Tzefan Jibao” — organul Biroului C.C. al P.C. din China de răsărit, se editează la Șanghai din anul 1949; „Gunjenjibao” — ziarul Federației chineze a sindicatelor, apare la Pekin din anul 1949; „Cijungo Tinnian

Bao" — organul Uniunii tineretului nou democrat, apare din anul 1951 la Pekin; „Guanminjibao" — organul ligii democratice chineze, se redactează la Pekin din anul 1949; ziarele „Sinven Jibao" (apare la Şanghai) și „Tzinbu Jibao" (apare la Tiantzin) din anul 1949, fiind destinate cercurilor comerciale și industriale. Izvorul principal al informațiilor interne și internaționale este agenția de informații de stat Sinhua.

În R.P. Chineză apar diferite organe periodice. În anul 1952 s-au editat peste 400 publicații periodice. Cele mai importante reviste politico-sociale sînt: „Sin Guancia" — care apare de 2 ori pe săptămîină; „Sin Tzianze" — revistă politico-economică, (apare din anul 1948 de două ori pe săptămîină); „Siuesi" — revistă politică, (apare din 1949); „Sițze Cijiși" (apare săptămînal și este închinat problemelor politicii internaționale); „Șiși Sanțe" — revistă de propagandă, (apare de două ori pe săptămîină); „Sinhua Iuebao" — o culegeră de materiale din presa periodică, (apare lunar); „Sin Cijungo Fu-

niui" — revista Federației Democratice Chineze a Femeilor; „Jennin Vensiu" (lunar) și „Venibao" (de două ori pe lună) — reviste literare ale Asociației chineze a lucrătorilor din domeniul literaturii și artei — care apar la Pekin din anul 1949. Revista social-politică „China Populară" apare de două ori pe săptămîină în limbile rusă și engleză. Una din cele mai cunoscute publicații ilustrate este „Jenmin Huabao" (ediția rusă, apare sub titlul „China").

CITEVA CUVINTE DESPRE RADIODIFUZIUNE

Primul post de radio din China a fost înființat la Şanghai în anul 1927. În anul 1947 existau în China gomindanistă 42 posturi de radio de stat, 90 posturi particulare și străine — mai ales americane și engleze —, printre care 40 posturi la Şanghai. În scopul influențării ideologice a maselor populare, imperiaștii americani au înființat posturile lor de radio la Şanghai. Radiodifuziunea țării a fost monopolizată de către cor-

porația de radiodifuziune chineză care aparținea clicii domnitoare a „celor patru familii" în frunte cu Cian Kai-și — agenție a imperialismului american. Rețeaua locală de radiodifuziune lipsea. În raioanele eliberate primul post de radio denumit „Sinhua" a fost înființat în anul 1945 la Ianian. După victoria revoluției populare și formarea R. P. Chineze (1949) radiodifuziunea a trecut în miinile poporului, iar posturile de radio care aparțineau înainte clicii gomindaniste, capitaliștilor autohtoni, proprietarilor străini au fost naționalizate. În anul 1952 existau 73 posturi de radio populare (de stat) cu 139 posturi de emisiune. Cel mai puternic post de radio este postul popular central de la Pekin care emite pe unde lungi, medii și scurte. Emisiunile străine se fac în 12 limbi. De asemenea, posturile de radio locale transmit programul lor. Pe zi ce trece rețeaua de radiodifuziune se extinde tot mai mult, fiind unul din mijloacele cele mai puternice de agitație în masă, de propagandă și de educare cultural-politică a poporului.

ZIARIȘTII ȘI ZIARELE DIN INDIA

D. KRAMINOV

În India apar peste 8.000 de ziare și reviste dintre care aproape 700 de cotidiene. Ele sînt foarte diferite prin aspectul exterior, prin orientare, prin limba în care sînt scrise. În India se editează ziare mari, cu multe pagini, care, prin aspect și proporții se aseamănă cu ziarele americane și engleze. Alături de ele apar ziare foarte mici, destinate unui grup foarte restrîns de cititori. Ziarele apar în aproape 20 de limbi. Principalele limbi sînt — hindi, bengali, tamil, urdu, gudjurași și altele. Foarte multe ziare apar în limba engleză (74 cotidiene și 300 săptămînale). Conform Constituției, limba engleză este o limbă oficială în întreaga Indie pînă în anul 1965. După 1965 ea va fi înlocuită prin limba hindi. Pînă în prezent limba engleză este unica limbă care poate fi folosită în toate regiunile țării, deși o parte cu totul neînsemnată din populația indiană cunoaște engleza.

Orientarea ziarelor este tot atît de variată ca și aspectul lor exterior sau ca limba lor. Cea mai mare parte din ziare sprijină linia politică a partidului de guvernămînt

— Congresul Național Indian. O parte din ziare propagă idei ale unor partide care se consideră mai de dreapta sau mai de stînga decît Congresul Național Indian. Inșă hotărîtor pentru poziția multor ziare indiene este faptul că aproape toate ziarele influente și de mare tiraj aparțin unui mînunchi de mari capitaliști din India — Birla, Dalmia, Goenka, Ghosh, Sadanand și alți cîțiva. Și deși acești capitaliști afirmă că ei consideră editarea ziarelor și revistelor ca o chestiune comercială obișnuită, ei au folosit și folosesc presa ca un instrument al influenței lor asupra opiniei publice din țară. Acest lucru s-a manifestat deosebit de grăitor, chiar în ultima vreme. Guvernul Indiei a emis un mandat de arestare împotriva marelui capitalist Ramakrish Dalmia, magnat al finanței și proprietarul citorva ziare de mare tiraj. Dalmia a fost arestat pentru că a făcut speculă cu hirtii de valoare emise de guvern, aducînd prejudicii intereselor statului. Deși această arestare a constituit un subiect senzațional din punct de vedere ziaristic, ziarele au scris despre aceasta doar

cîteva rînduri cu caractere mici, ascunse în paginile interne. Evenimentul a trecut neobservat de masele largi ale opiniei publice.

Ulterior s-a stabilit că concernul Dalmia l-a însărcinat pe redactorul responsabil al ziarului „Times of India" să exercite presiuni asupra tuturor celorlalte ziare, silindu-le să treacă sub tăcere arestarea lui Dalmia. Marele afacerist și speculant nu a ajuns în fața judecării opiniei publice tocmai pentru faptul că principalele ziare indiene se află în miinile unor mari afaceriști care apără interesele grupului lor mai mult decît orice.

În afară de „Times of India", financiarului Dalmia îi aparțin cotidienele „Evening News", care apar la Bombay, „Navbharat Times", precum și trei săptămînale: „Illustrated Weekly of India", „Filmfire" și „Darmaug".

Cel mai răspîndit ziar din țară este „Times of India" (tirajul său este de aproximativ 100.000 de exemplare). Deși în mod oficial el nu este legat de niciunul din partidele politice indiene, în linia generală el sprijină politica internă a

Congresului Național Indian criticând uneori anumite aspecte ale politicii sale externe.

Ziarul publică un bogat material informativ atît despre viața Indiei cît și despre evenimentele internaționale.

„Evening News“, care este ediția de seară a ziarului „Times of India“, apare la Bombay. Tirajul lui nu este mai mare de 10.000 de exemplare și se vinde numai în această regiune. „Navbhara Times“, care apare în limba hindi simultan la Delhi, Calcutta și Bombay, prin conținutul și orientarea sa nu se deosebește cîtusi de puțin de „Times of India“. Ziarul este condus de Vidialankar, membru al partidului șovinist reacționar „Djan Sang“, care folosește ziarul pentru propagarea concepțiilor acestui partid.

O serie de ziare indiene cunoscute sub denumirea de grupul „Hindustan Times“ aparțin marelui industriaș și financiar Birla. Din acest grup fac parte ziarele „Hindustan Times“, „Hindustan Leader“, „Searchlight“ și altele.

„Hindustan Times“, care apare în limba engleză la Delhi, publică ample informații despre evenimentele internaționale precum și despre problemele indiene interne. Ziarul acordă o deosebită atenție problemelor dezvoltării economice a tinerii republici, consacrand acestor probleme coloane întregi. Ziarul sprijină politica Congresului Național Indian, deși critică actualul guvern în unele probleme. Exprimînd punctul de vedere al cercurilor industriale și financiare din India, ziarul exprimă uneori nemulțumirea față de politica guvernului care tinde să treacă industria grea sub controlul statului.

Ziarul „Hindustan“ care apare în limba hindi în mod practic nu se deosebește cu nimic, cu excepția limbii, de „Hindustan Times“. Ziarele „Leader“ și „Searchlight“ care apar în provincie (primul la Alahabad, al doilea — la Patna) apar într-un tiraj relativ redus și în linii generale exprimă aceleași concepții ca și „Hindustan Times“.

Marele concern de ziare care aparține lui Goenka, editează o serie de ziare cunoscute sub denumirea

de grupul „Express“. Din acest grup fac parte ziarele „Daily Express“, „Indian Express“, „National Standard“, „Sunday Standard“, „Dinamani“, „Andhra Prabha“ și altele. Acest grup adoptă în problemele principale aceași poziție, intrucît proprietarul acestui concern, Ramnath Goenka, este în același timp și redactor responsabil al grupului de ziare. Poziția politică pe care o adoptă ziarele din acest grup nu se prea bucură de popularitate printre păturile largi ale populației.

Doi mari afaceriști din domeniul presei — Ghosh și Sadanand — dispun de două mai grupuri de ziare. Primul grup se numește grupul „Amrita Bazar Patrika“, cel de al doilea — „Free Press“. Ziarul „Amrita Bazar Patrika“ apare simultan la Calcutta și Alahabad, în limba engleză. Aceluiași Ghosh îi aparține ziarul „Djugantar“, care apare la Calcutta în limba bengali. Ziarele din acest grup sprijină în linii esențiale politica Congresului Național Indian, deși critică actualul guvern pentru planurile sale în domeniul industrializării țării.

Ziarul „Free Press Journal“, care apare în limba engleză la Bombay aparține cunoscutului ziarist indian Sadanand, care vreme îndelungată a colaborat la agenția Reuter și a participat activ la crearea agenției de informații Free Press of India. Prin orientarea sa politică „Free Press of India“ este apropiată socialiștilor de dreapta din India, ai căror lideri colaborează activ la ea.

Din numărul uriaș de ziare care apar în India trebuie relevat în mod deosebit cotidianul „Statesman“, care este un ziar influent și bine informat. Unul din conducătorii ziarului, cu care am făcut cunoștință la Delhi, a spus:

— Ziarul meu este englez nu numai prin limbă; el aparține englezilor și propovăduiește concepțiile lor...

Și deși ziaristul a făcut imediat rezerva că are posibilitatea de a-și exprima propriul său punct de vedere, este indiscutabil că „Statesman“ este fără doar și poate un ziar pe deantregul englez.

Acest ziar propagă în mod con-

secvent și cu persistență politica guvernului britanic și, în lumina ei, critică destul de deschis comportarea guvernului Indiei, cînd politica sa diferă de politica Londrei sau a Washingtonului. „Statesman“ încearcă să prezinte nemulțumirea Londrei și a Washingtonului ca o nemulțumire a opiniei publice indiene, deși evident, dă greș în încercările sale.

Partidul Comunist din India, editează ziarele „New Age“, „Svadhinita“, „Cross Roads“, „Djanaiug“, „Deșabhimani“, „Navaiugam“ și altele. Trebuie menționat că serviciul de informații al Statelor Unite, precum și organele de propagandă ale guvernului britanic în India întreprind eforturi disperate pentru a exercita o influență asupra ziarelor indiene.

În primul rînd ele folosesc agențiile telegrafice americane și engleze pentru a furniza ziarelor indiene informația internațională corespunzătoare scopurilor lor. Prin alegerea și prezentarea faptelor, ele încearcă să exercite o influență asupra politicii informative a ziarelor indiene, care nu au surse proprii de informații cu străinătatea. În afară de aceasta, ele difuzează în mod gratuit un număr uriaș de diferite articole, reportaje, schițe și fotografii. Aceste informații livrate de agențiile americane și engleze cît și materialul de propagandă, au un fățiș caracter anti-sovietic.

În ultima vreme situația s-a îmbunătățit în mod simțitor. Îmbunătățirea relațiilor de prietenie dintre Republica India și Uniunea Sovietică nu putea să nu aibă repercursiuni asupra poziției presei. Ziarele indiene publică tot mai des materiale despre Uniunea Sovietică, despre viața popoarelor lor, acordînd o deosebită atenție popoarelor sovietice din Asia Centrală.

Ziaristii indieni cu care ne-am întîlnit, ne-au dat asigurări că ei în mod sincer sînt gata să contribuie la o apropiere între popoarele indian și sovietic și la stabilirea unei adevărate prietenii între ele. Noi am răspuns că avem încredere în ceea ce spun ei. Timpul care s-a scurs de atunci a arătat că în multe privințe această încredere a fost justificată.

(Din „Sovietskaia Peciati“)

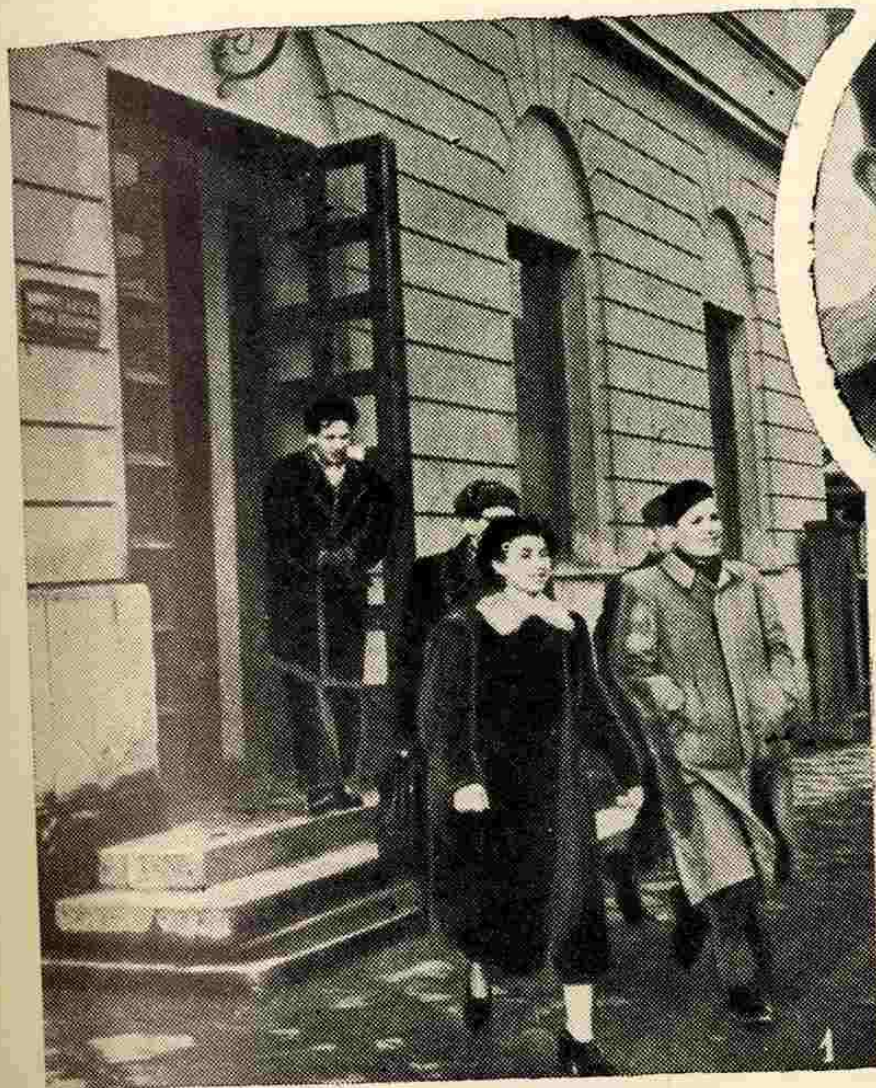
COLEGIUL DE REDACȚIE: Const. Antip, Virgil Dănculescu, Henri Dona, Vasile Dumitrescu, Ion Felea, Nestor Ignat, Gavril Incze, Nicolae Moraru, Gh. Năstase, Marin Roban, Al. N. Trestieni (redactor șef)

REDACȚIA ȘI AD-ȚIA: str. C. Dobrogeanu-Gherea, 5. Telefon: 3.26.20 (int. 359), 5.65.25, 6.36.39

ABONAMENTE: lei 12 pe 6 luni; lei 6 pe 3 luni

Tiparul executat în Întreprinderea Poligrafică nr. 2, București, str. Brezoianu nr. 23--25

FACULTATEA DE ZIARISTICA DIN VARȘOVIA

2

1. Cursurile s-au terminat. Încep pregătirile pentru examene.
2. Studenții facultății de ziaristică își citesc articolele apărute în coloanele ziarelor.
3. Studenții din anul trei învață să fotografieze.
4. Kristina Pelo, studentă în anul patru, care se specializează în problemele industriale, vizitează adeseori uzinele și fabricile.

DE LA CASA ZIARIȘTILOR DIN BUCUREȘTI

SUS: Vorbește tov. Kadar Colman, atașat de presă la Ambasada R. P. Ungare, cu prilejul zilei presei maghiare.

SUS: John Feeney, cineast din Noua Zeelandă, prezintă câteva filme documentare.

J O S: Concertul cântăreței Alicia Dancowska de la Opera din Poznan (R. P. Polonă).

LA MIJLOC: Dramaturgul francez Jean de Beer vorbește despre Comedia Franceză.

full 4-2-5-
Municat

PRESA NOASTRA

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII ZIARIȘTILOR DIN R. P. R.

IUNIE

2

1956

- P. 22. 459
- Pentru o colaborare prietenească a ziariștilor — IAROSLAV KNOBLOCH
 - Ziaristica și literatura — DEMOSTENE BOTEZ
 - Convorbire cu scriitorul GEO BOGZA despre reportaj
 - Despre pamflet — EUGEN CAMPUS
 - Ceva despre oglindirea problemelor productivității muncii în presă — CONST. MITEA
 - Convorbire cu ing. Ion Moise: „Ce ați vrea să citiți în presa noastră?” — MIHAI CORUȚ
 - Descoperirea și promovarea noului — ȚICU SIMION
 - Despre verificarea materialului — V. NAMOLARU
 - Opiniile lui Grămătic — L. SARAȚEANU
 - Din experiența personală — ADRIAN COSTA
 - Vechi încercări de apariție a unor periodice în limba română — NICOLAE DELEANU
 - Din munca radioreporterilor la o mare întâlnire internațională — RAUL BART
 - Moravuri... (foileton) — TH. MARCAROV
 - Cercul de satiră și umor a prins viață
 - Recenzii: Insemnările și amintirile unui ziarist (Zaharia Stancu) — Z. ALAMARU
 - Documentare și bibliografie

DE LA CASA ZIARIȘTILOR DIN BUCUREȘTI

Sus : Sărbătorirea zilei presei comuniste în Capitală. În fotografie : prezidiul adunării.

Mijloc : Adriana Lombardo de Silva, secretara Universității Muncitorești din Mexic, vorbind la Casa Ziariștilor din București despre istoricul gândirii populare în Mexic.

La 29 aprilie a avut loc comemorarea împlinirii a 540 ani de la moartea lui Shakespeare. A vorbit acad. Tudor Vianu. Jos, stînga : Ziariști romini și străini în timpul conferinței.

Dreapta : Ambasadorul R. D. Germane, W. Eggerath, vorbind despre Conferința Națională a P. S. U. G.

PRESA NOASTRĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII ZIARIȘTILOR DIN R. P. R.

ANUL I

Nr. 2

IUNIE 1956

ÎNȚILNIREA INTERNAȚIONALĂ A ZIARIȘTILOR DE LA HELSINKI

PENTRU O COLABORARE PRIETENEASCĂ A ZIARIȘTILOR

IAROSLAV KNOBLOCH
Secretarul general al Organizației
Internationale a Ziaristilor

Anul acesta este extrem de bogat în evenimente pe plan ziaristic. Spunând aceasta nu mă gîndesc numai la reflectarea în presă a marilor evenimente politice internaționale ci și la manifestările care privesc în mod direct pe ziaristi. Este vorba de discutarea problemelor care sînt proprii ziaristilor și care pot influența într-o anumită măsură sau frîna desfășurarea situației internaționale. Anul acesta urmează să aibă loc patru mari întîlniri internaționale ale ziaristilor. Insuși acest fapt arată cît de puternică este dorința ziaristilor de a colabora în condiții prielnice, de a face un rodnic schimb de experiență și de materiale și, în primul rînd, de a înfăptui unitatea lor.

Prima întîlnire internațională a ziaristilor din cele patru de care am vorbit mai sus, adică cel de al III-lea Congres Mondial al Organizațiilor de presă din America Latină urma să aibă loc la jumătatea lunii aprilie la Montevideo. El a fost convocat din inițiativa organizațiilor de presă din America Latină și scopul principal al Congresului era realizarea unității și a colaborării tuturor ziaristilor din

această parte a lumii. Acest fapt în sine, precum și faptul că la acest Congres au fost invitate organizațiile de ziaristi din lumea întreagă fără nici o deosebire, a îngrijorat în așa măsură Uniunea Americană a ziaristilor și pe unii membri ai Federației Internaționale a Ziaristilor, încît aceste două organizații au exercitat o presiune nemaipomenită și au dezlănțuit o campanie de minciuni pentru a împiedica desfășurarea Congresului. La această campanie au luat parte și cercurile oficiale din Statele Unite și din unele state din America Latină. Aceste cercuri au reușit să împiedice ținerea Congresului de la Montevideo. Aceasta nu a putut frînge însă dorința de unitate și colaborare a ziaristilor din America Latină care s-a întărit și mai mult în urma acestei acțiuni.

Cea de a doua întîlnire internațională a ziaristilor a fost convocată de către Federația Internațională a Ziaristilor care își are sediul la Bruxelles. Congresul acestei organizații a avut loc recent. Conducerea Federației continuă însă să refuze de a colabora cu ziaristii din țările lagă-

rului socialist. Această poziție nu numai că este contrară intereselor ziaristilor din lumea întreagă, ci este depășită de dezvoltarea impetuoasă a progresului în toate domeniile științei, culturii etc. care reclamă un larg schimb de păreri între oamenii de știință, artă și cultură din toate țările, printre care și ziaristii. Opoziția puternică de care se lovește actuala orientare a Federației Internaționale a Ziaristilor poate fi ilustrată și de faptul că numai 60 de ziaristi din 18 țări au participat la congresul „mondial” de la Bruxelles.

Cel de al treilea eveniment din viața ziaristilor este Întilnirea internațională a ziaristilor care a avut loc între 10 și 15 iunie la Helsinki. Și, în sfârșit, cea de a patra manifestare importantă va fi Congresul Asociației Italiene a Presei.

Întilnirea internațională a Ziaristilor de la Helsinki a stîrnit un mare interes în rîndul ziaristilor din lumea întreagă și este considerată ca cel mai important eveniment în istoria presei.

Întilnirea internațională de la Helsinki se bucură de sprijinul deplin al Organizației Internaționale a Ziaristilor (O.I.Z.). Această organizație, cea mai mare organizație internațională a ziaristilor și-a afirmat în repetate rînduri voința de a promova

o colaborare activă cu toate organizațiile naționale și internaționale ale ziaristilor. O.I.Z. este de părere că situația actuală anormală care se exprimă în slabele relații care există între ziaristii din Răsărit și Apus constituie o frînă în calea dezvoltării profesiei de ziarist, că ea este dăunătoare destinderii internaționale. De asemenea, aceasta a contribuit într-o oarecare măsură la lipsa de obiectivitate în știrile din presa occidentală care de multe ori dezinformează opinia publică.

Întilnirea internațională a ziaristilor de la Helsinki urmărește în primul rînd să dea posibilitatea tuturor ziaristilor, fără deosebire de convingeri politice să facă un schimb liber de opinii în toate problemele privind profesia lor. Numeroși ziaristi au trimis propuneri concrete în vederea desfășurării discuțiilor la Întilnirea de la Helsinki. Printre aceste probleme sînt colaborarea între ziaristi, problema unității, înlesnirea călătoriilor pentru ziaristi etc. Acestea sînt desigur probleme importante. Realizarea unui acord în legătură cu aceste probleme ar avea, fără îndoială, urmări pozitive în presa internațională.

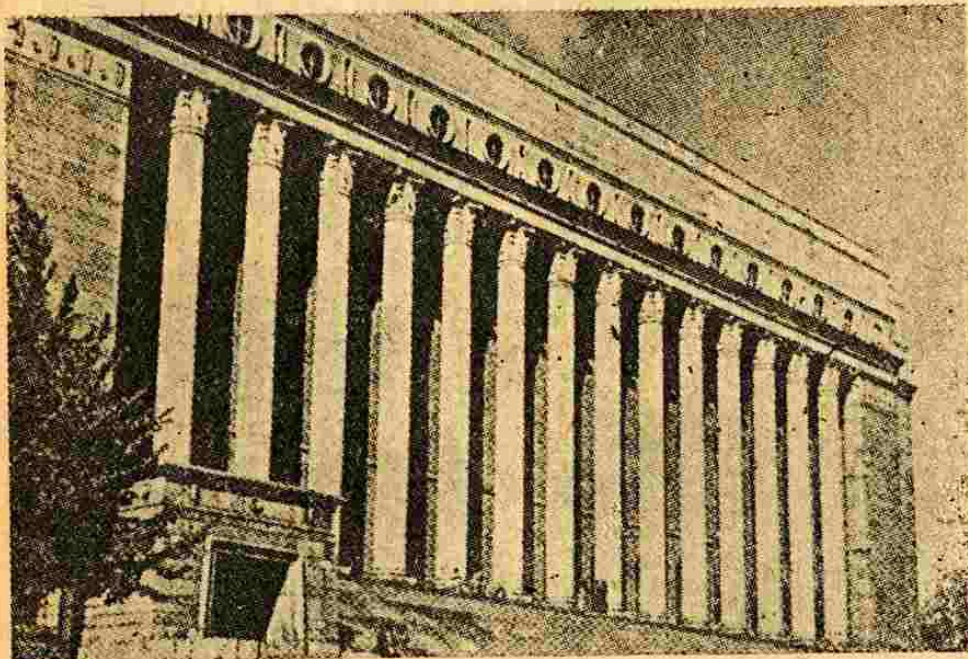
Aproape toate țările lumii consideră coexistența pașnică ca o necesitate vitală. Dar în presa occiden-

tală se vorbește însă destul de puțin despre această problemă. Trebuie subliniat că cele două mari puteri — Uniunea Sovietică și Marea Britanie — au ajuns la recente tratative de la Londra la un acord asupra dezvoltării posibilităților de cunoaștere reciprocă a popoarelor respective. Ambele țări vor lua măsuri practice în vederea unui schimb mai larg de informații prin radio și presă.

Trebuie subliniat că Uniunea Sovietică, R. P. Chineză și alte țări pun în practică astfel de măsuri. Un număr tot mai mare de ziaristi străini vin în aceste țări pentru a vedea cu ochii lor tot ceea ce îi interesează.

Nu putem nega că toate acestea constituie doar primii pași. Ne aflăm încă în fața unor mari probleme și dificultăți. Inceputul este totuși bun. El ne dă posibilitatea să sperăm că ziaristii din Uniunea Sovietică, din țările de democrație populară, împreună cu ziaristi democrați din țările capitaliste și coloniale vor contribui într-o măsură tot mai mare la făurirea noilor relații prietenești dintre ziaristi.

Pe această cale Întilnirea internațională a ziaristilor de la Helsinki constituie fără îndoială o etapă importantă.

► În fotografie: fațada clădirii societății studențești a școlii tehnice superioare din Helsinki unde a avut loc Întilnirea internațională a ziaristilor.

ZIARISTICA ȘI LITERATURA

DEMOSTENE BOTEZ

Ziaristica și literatura realistă sînt două cronici ale timpurilor. Ele consemnează paralel, efermer sau cu pretenție de nemurire, întîmplări și fețe omenești. Prin ziar, cotidianul are pentru douăzeci și patru de ore aspectul unei cronici cuprinzătoare care intrunește laolaltă tot ce s-a întîmplat mai important în lume, într-o zi.

Cînd în cursul unei zile au avut loc evenimente mai numeroase, din acele care merită să fie însemnate, — și sînt zile de acestea care împing mai repede istoria înainte, — materialul publicat de ziar poate constitui subiectul unui interesant roman în care să se oglindească veridic o epocă întreagă. Nici nu înțeleg chiar cum nu s-a gîndit nici un romancier să reconstituie timpul său pe baza articolelor și informațiilor publicate în presă, în aceeași zi. În ele doar se reflectă tot.

Asta înseamnă că între ziaristică și literatura realistă este o strînsă legătură. Doar unul din mijloacele de documentare pentru un roman istoric, de pildă, sînt ziarele timpului. Cu ele în față, nu poți face greșeli, dacă nu pornești cu idei preconcepuate.

Dar ziarele nu prezintă numai materia primă pentru literatură. Ziaristica a dezvoltat în decursul istoriei o serie de genuri literare. Foiletonul, care mi se pare și el o speță literară, e un specific al gazetelor. Heine, dacă nu este părintele lui, apoi este unul dintre acei care l-au ilustrat.

Pamfletul este de asemenea un produs al ziaristicii, de altfel ca și portretul, — ca să nu vorbim de reportaj care a devenit dintr-o simplă relatare, un gen literar mult apreciat. Notele de călătorie, un anumit fel de literatură fantastico-

științifică, precum și „cronica“ literară sau altfel, au înflorit la început în paginile ziarelor.

Firește că între ziar și cartea literară este o deosebire, căci ziarul nu folosește în măsura în care folosește literatura, imaginea ca mijloc de redare a realității, ci faptul așa cum se întîmplă, cu comentariul care convinge prin logică,

Stil de proces verbal sau stil atrăgător?

„Adeseori corespondenții înfățișează construcțiile, industria, economia agricolă, cultura etc., într-un stil de proces-verbal. Așa nu merge. Corespondenții trebuie să tindă ca informația, schițele și articolele lor, să aibă o formă atrăgătoare. Descriind, de pildă, succesele unui colhoz sau ale unei uzine, trebuie să interesăm pe ascultătorii de la radio și pe cititori, dacă vreți, chiar să-i captivăm pentru ca ascultătorul să nu închidă aparatul, iar cititorul să nu arunce gazeta“.

M. I. Kalinin

argumente și demonstrații, după maniera științifică.

Dar de la asta la pejorativul folosit de unii cînd spun: „stil gazetăresc“ e o mare deosebire. O diferență e doar în metoda de oglindire a realității, dar nicidecum în stil.

Se folosește foarte mult expresia „limbă literară“. O întrebunțează chiar și dicționarul nou al Academiei care se definește „dicționarul limbii literare“.

Să însemne oare aceasta, — așa cum ar fi dispuși unii să creadă, — un fel de limbă în haină de

„mare finută“ suprapusă celei vorbite, sau chiar străină de cea vorbită?!

Desigur că nu. Ci numai că o limbă literară tinde să se purifice tot mai mult de expresiile improprii, de cuvintele parazitare sau străine firii limbii noastre. Limba vorbită tinde tot mai mult să devie „limbă literară“, adică mai curată, iar cea literară luptă pentru ca prin tendința limbii vorbite să se contopească desăvîrșit cu aceasta.

Limba folosită în gazetărie trebuie deci să nu fie alta decît limba literară, iar stilul literar să devină simplu, clar, așa cum are ca ideal și stilul gazetăresc.

Mie mi se pare deci că nu poate fi vorba de un stil gazetăresc și de unul literar, ci de oameni care știu a scrie, și oameni care nu știu. Asta se întîmplă și în ziaristică și în literatură.

În această direcție, o tendință generală este atragerea într-o măsură cît mai largă a scriitorilor, a oamenilor de literatură, spre ziaristică.

Tendința aceasta s-a manifestat de mult. Ea nu a fost îndreptată numai de ziare, dar, de multe ori scriitorii înșiși, în epoci de luptă socială, îndrumași de conștiința lor de a da scrisului un caracter mai pronunțat militant, din inițiativă proprie au început să facă și ziaristică, să scrie la ziar articole politice, articole de luptă, de demascare, de atitudine.

Catalogul scriitorilor care au scris la ziare nu este nici în țara noastră prea sărac în nume. Din contra.

Nu mă voi întinde deci să dau exemple ilustre cu scriitori universali care, realiști sau romantici, în vremuri de frământări sociale, au făcut treabă de ziariști, ca oricare

ziarist. Căci un adevărat scriitor, și cu atât mai puțin un mare scriitor, nu poate rămâne indiferent la ceea ce se întâmplă în jurul lui, și ia, cu pasiune aprigă de scriitor, o poziție care, în marea majoritate a cazurilor, a fost întotdeauna cea progresistă.

Avem destule exemple la noi. Un istoric literar, bine informat, ar găsi cu siguranță numele tuturor marilor noștri clasici în paginile ziarelor.

Este atât de cunoscută munca lui Eminescu la „Timpul”. Dar au scris ca ziariști: Caragiale, Vlahuță, Mihail Sadoveanu, N. D. Cocea, Tudor Arghezi, Gala Galaction... Dar ce scriitor mai de seamă de la noi n-a făcut ziaristică? Unii, cum e cazul maestrului Sadoveanu, Cezar Petrescu sau Zaharia Stancu, au condus chiar ziare.

Au scris toți aceștia în stil gazetaresc ?

Sau, au distonat scrierile lor în paginile ziarelor?

Cel mult au imprimat ziarelor un stil mai viu, mai puternic, mai nou.

Dar procesul acesta de reînnoire e în firea lucrurilor și el se petrece în toate stilurile, oricât de literare ar fi.

Desigur că altfel se scria în ziare înainte de a face ziaristică Tudor Arghezi și N. D. Cocea. Dar altfel s-a scris și în literatură înainte de pleiada scriitorilor contemporani cu aceștia, pentru că de la stilul semănătorist, la cel curent, născut între cele două războaie mondiale, e o mare deosebire de nivel artistic, de descătușare de limbaj și de expresii, de frământare și înnoire a limbii.

Transformări nu au avut loc, paralel, și în ziare și în literatură, numai în ce privește forma, stilul, dar în însuși fondul, în altitudinea și a scriitorilor și a ziariștilor laolaltă care, în cea mai mare parte au afirmat o atitudine progresistă, de simpatie sau de luptă pentru fărănime sau pentru clasa muncitoare.

Dar, un fenomen semnificativ e faptul că unii dintre scriitorii cei mai progresiști au început prin a fi ziariști și apoi scriitori. M-aș referi numai, pentru a nu înșira prea multe nume, la Alexandru Sahia și N. D. Cocea. Dacă ai sta să cin-

„Am primit... revista... și am citit-o cu ciudă. Nu vreau să tăgăduiesc că lucrurile ce le conține n-ar fi bune, dar trebuie să mărturisesc sincer — chiar dacă ar afla și redactorul — că cea mai mare parte, trei sferturi din caietul al treilea, nu poate fi gustată din pricina formei foarte neglijente. Nu vreau o limbă goetheană, dar una de înțeles, și sint ferm convins că lucrurile pe care nu le înțeleg eu, nu le înțeleg nici XXX. Am studiat toate dialectele limbii germane: germana saxonă, germană suabă, germana franconă — dar germana revistei noastre îmi pricinuieste cele mai mari greutăți“.

Heinrich Heine

tărești, ce au fost ei mai mult : ziariști sau scriitori, te-ai încurca. Asta fiindcă ei au contopit într-o măsură mai pronunțată ziaristica și literatura.

Fenomenul mi se pare foarte semnificativ dintr-un anumit punct de vedere. Aș fi chiar inclinat să

afirm, bizuit pe el, că ziaristica e o școală, tot atât de necesară ca și cunoașterea vieții, pentru un scriitor realist.

E, acolo, în redacția agitată a unui ziar, în năvala informațiilor, în noianul de fapte, în multipla lor variație, în această imagine nefardată, nemijlocită, a vieții, o școală de neînlocuit. Pulsul vieții, al cotidianului care, multiplicat, face istoria, miezul ei, acolo bate, și cel ce trăiește într-o redacție de ziar nu se poate să nu-l simtă. El e în trepidația muncii de fiecare zi, de fiecare ceas, aproape de fiecare minut. În afară de redacție poți lua contact cu prea puține aspecte ale vieții, legate de cercul strimț în care te învîrți, și nu poți stabili justa lor proporție în perspectiva timpului și a ansamblului. Ziarul e viața concentrată. Și nu numai cea dimprejur, ci acea de pe toată fața pământului. Acolo poți înțelege bine, din concret, și mișcarea ca principiu, și teza marxistă a înlănțuirii fenomenelor și a continuii lor transformări, și direcția cea adevărată a dezvoltării societății, nu teoretic, ci demonstrativ, prin succesiunea strinsă a evenimentelor al căror tablou îl ai, în fiecare zi, întreg.

De aceea, tinerii scriitori să nu considere ca o treabă străină meseriei lor de scriitori, munca dusă în redacțiile ziarelor. Alții înaintași de seamă, de mare talent, au făcut-o de la sine, s-au dedicat ei.

Oricât de departe ar ajunge în viitor, în literatură, munca aceasta va constitui totdeauna un titlu de glorie, și se va resimți favorabil în opera lor, chiar dacă nu-și vor da seama. Structura noastră sufletească se formează, de multe ori, fără să știm bine cum și de unde.

Ziaristica, prin contactul ei direct cu viața și oamenii, cu toate năzuințele, necazurile și succesele lor, face pe om mai înțelegător, mai bun, cu o concepție mai bogată a vieții.

Și oare, unui talent, ce i-ar mai trebui pentru a se dezvolta, pentru a crește sănătos ?

GENURI ZIARISTICE

DESPRE REPORTAJ

CONVORBIRE CU SCRITORUL GEO BOGZA

La Casa Ziariștilor din Capitală a avut loc în urmă cu câteva luni, în cadrul Cercului de reportaj literar, o convorbire cu scriitorul Geo Bogza despre reportaj.

Data fiind actualitatea problemelor ridicate cu ocazia acestei convorbiri, publicăm expunerea tov. Geo Bogza și o parte din răspunsurile date de scriitor numeroaselor întrebări puse de cei prezenți.

A m fost rugat să vin aici pentru ca d-voastră să învățați ceva de la mine despre reportaj și m-am speriat. Cred că despre reportaj fiecare dintre d-voastră știe mai mult ca mine, mai ales în ceea ce privește teoria reportajului. Sinteți aici în situația unor tineri agronomi, absolvenți ai Facultății de Agronomie, care se duc la țară să stea de vorbă cu un simplu cultivator.

Dacă este să vă vorbesc — ca să spun așa — în baza experienței mele, deși mă tem că este un cuvânt prea pretențios, aș spune că reportajul a fost la început de tot, înaintea tuturor genurilor. Reportajul e cel mai, vechi gen cu puțință și eu cred că din miliardele de oameni care au trăit pe pământ, cel puțin trei sferturi au fost reporteri. Din milionul de locuitori ai Bucureștiului eu cred că sute de mii sunt reporteri și fac reportaje excelente.

Ce este atunci un reportaj? După mine, povestirea în chip realist a unor fapte reale. Or, asta se petrece zi de zi, în fiecare oraș, în fiecare casă. Cineva se întoarce de la slujbă și spune că pe strada Smirdan s-a întâmplat un accident de tramvai, povestind tot ce s-a petrecut acolo, cum o femeie a alunecat sub roți și s-a ales cu piciorul tăiat. Acesta este un reportaj. Mătușile, părintii, frații noștri, fără să aibă carnet de reporter, fac reportaje și adeseori foarte bune.

În ce mă privește, cei dintii reporteri pe care i-am auzit au fost țărani. Eu mi-am petrecut copilăria la țară și cred că prima manifestare a spiritului omenesc care m-a impresionat, care s-a impus sensibilității mele, au fost reportajele orale făcute de țărani. Desigur că întâi și întâi m-a impresionat spectacolul naturii, un plop care se zbătea în furtună, un foc care ardea noaptea în cîmp... Dar uneori, pe cînd eram copil, în preajma aceluia foc am auzit oameni vorbind și aceasta m-a impresionat și mai mult. Ei povesteau ce se petrecuse în sat sau în satele vecine, cum, o fată se aruncase în puț, fiindcă flăcăul cu care era în dragoste o părăsise. Era povestirea unui fapt real, era un reportaj, pe care îl făcea o femeie sau un bărbat, și ei nu știau că sint reporteri.

Cunoaștem acum termenul de „reportaj de război”. Primii reporteri de război pe care i-am auzit au fost tot țărani romini, printre care am copilărit. Mulți luaseră parte la războiul din 1877, și, uneori, povesteau o luptă sau alte fapte din timpul războiului, așa cum se petrecuseră.

Toate acestea au pus o puternică pecete, o amprentă de neșters pe spiritul meu, anume oglindirea vieții în cuvinte.

Cred că am cunoscut în copilăria mea, înainte de a fi știut să citesc, mari și autentici reporteri, cărora le sint recunoscător. Ei izbuteau să mă impresioneze, să capteze atenția mea, nu prin

născociri, nu prin basme, ci prin relatarea unor fapte adevărate, la care fuseseră martori.

Prin urmare, vedeți că acest gen este foarte vechi, și eu cred că problema care ne interesează pe noi, ca reporteri profesioniști, este de a ști să ne apropiem în mod firesc și simplu de ceea ce constituie esența și natura reportajului. Pentru asta trebuie să învățăm de la oamenii în mijlocul cărora trăim și care fără să știe că fac reportaj, sint totuși reporteri.

De câte ori merg cu trenul, foarte rare ori mi se întâmplă să nu întilnesc, sub o înfățișare sau alta, un reporter. Doi oameni stau de vorbă și eu ascult, ascult cum unul povestește celuilalt lucruri foarte interesante și învăț.

Vă reamintiți cum cinematografia sovietică a uimit Europa cînd au început să vină primele filme, prin naturalitatea cu care erau jucate și s-a aflat că mulți dintre interpreți nu erau actori de meserie, procedeu reluat acum de cinematografia italiană. Putem aplica această experiență și la reportaj.

Ce vreau să spun? Că dacă am putea să ne apropiem mai mult de mecanismul relatării exacte a faptelor, pe care o fac mii și mii de oameni, am învăța mult mai multe, sau în orice caz am învăța lucruri foarte importante și utile nouă, decît făcînd teorie despre reportaj. Desigur că nu oricine știe să povestească poate să și scrie. Ei aici o problemă de

inhibiție. Mi s-a întâmplat de multe ori ca participând la un eveniment oarecare, să mă întâlnesc cu un prieten și să-i povestesc mult mai bine decât atunci când m-am așezat la masă și am încercat să scriu. Este aici un șoc pe care-l primim din partea hirtiei albe. El se poate ase-măna în mare măsură cu șocul pe care-l primim din partea obiectivului cinematografic. Eu, de pildă, pot să stau foarte bine de vorbă cu un prieten, la o festi-vitate, în modul cel mai natural, dar în clipa în care văd că se apropie un repor-ter cinematografic, gesturile mele în-ghiață, nu mai sînt naturale. Toată pro-blema este să știm să fim naturali, să povestim în mod simplu ceea ce am văzut, iar realitatea ne oferă destule fapte pe care să le povestim. Dar pentru aceas-ta, bineînțeles trebuie să cunoaștem rea-litatea.

Un reporter este un om care vede. Numai Homer a fost un mare reporter orb. Dar noi, aștilalti, trebuie să vedem, să vedem cu proprii noștri ochi. Dacă nu am văzut cu proprii noștri ochi și totuși scriem, se cheamă, ca să spun așa, că măsluim. Și măsluirea se pedep-sește. Trebuie deci să vedem.

Mi s-a întâmplat de multe ori, pe cînd eram ziarist, pe cînd lucram în redacția unui ziar, într-o cele două războaie mon-diale, să primesc o scrisoare în care un om îmi povestea cum locuiește într-o singură odaie, construită din cutii goale de conserve sau din bidoane de ulei, cu cinci copii desculți cărora le-ar tre-bui ghețe. Scrisoarea venea de undeva de prin Giulești sau Bucureștii Noi. Îmi spuneam: lucrurile sînt evident așa, ce să mă mai duc acolo, să iau tram-vaiul, mai bine să transform în repor-taj scrisoarea, că e destul de dramatică. Dar o clipă mai târziu, tot eu îmi spu-neam: dacă mă duc totuși, cine știe, poate voi vedea ceva ce mă va impres-iona și mai mult. Vreau să vă asigur tovarăși că de cite ori am stat la în-doială că un lucru nu mai trebuie vă-zut și totuși m-am dus, de fiecare dată n-am avut de ce să-mi pară rău. Chiar dacă era un caz care repeta alte zeci de cazuri, de fiecare dată era ceva, un de-taliu în înfățișarea omului, în felul cum un copil se uita, gol, dintr-un colț al odăii, în felul cum o pisică flămîndă mieuna, care mă impresiona mai mult. Așa că o condiție, — dacă e să stabi-lim condiții, să învățăm ceva — o con-diție ar fi că trebuie neapărat să vedem cu ochii pentru a fi reporteri, că trebuie să fim martori ai evenimentelor pe care vrem să le descriem.

Mi s-a întâmplat de multe ori, pe vremea cînd războiul nu ajunsese în ace-ste părți ale Europei, cînd bîntuiau doar în China sau în Spania, să mă înfior de o telegramă în care se vorbea de 5.000

de morți. Plecam de la redacție, plin de minie împotriva războiului, îngrozit de numărul de 5.000 de morți. Plecam și pe undeva, prin piața 6 Martie, care pe atunci se numea Piața Mare, auzeam de odată un țipăt care îmi îngheța inima și vedeam cum o femeie era scoasă de sub roțile tramvaiului, încă vie, dar cu hainele sfișiate și plină toată de sînge. Era o singură femeie, dar o vedeam cu ochii mei, iar înfățișarea ei mă impres-ionea mai mult decât telegrama zgudui-toare despre cei 5.000 de morți. Mi s-a întâmplat de multe ori ca un ciine călcat de tramvai să-mi stringă inima într-un mod mai dureros, mai direct, mai atroce, decât citirea unor telegrame care relatau catastrofe îngrozitoare dar îndepărtate și nevăzute.

Vorbeam adineauri de acei oameni în mizerie care-mi scriau și la care mă du-ceam. De obicei, eu despre ei am scris, pînă în 1940, cînd n-am mai putut să scriu. Acesta era materialul reportajelor mele.

Mai pe urmă, după 23 August am scris mai ales despre șantierele de cons-trucții. Vechile barăci continuau să existe și nu au dispărut nici la ora aceasta. Dar de data aceasta tipicul — pentru a pronunța un cuvînt care face parte din teoria literară — tipicul era reprezentat prin șantier. Așa cum în societatea bazată pe exploatare, tipic erau colibele în care locuia o bună parte din populația orașelor, în epoca de construire a socia-lismului cred că tipicul poate fi găsit, pentru reportaje, pe marile șantiere.

Astfel, în trecut, am atins și pro-blema tipicului în reportaj.

Ar mai fi de lămurit problema noului pentru d-voastră. Mie această problemă mi s-a pus în mod foarte acut acum doi ani și jumătate, cînd m-am aflat în fata alegătorilor din circumscripția electorală Babadag. Era o toamnă ploioasă, pe străzile din Babadag intrați în noroi pînă la genunchi. Casele, de chirpici, aveau igrasia pînă aproape de acoperis. Există acolo și un fel de uzină electrică, în starea de ruină a unui șaloș vechi, purtat prin toate noroaiile. Și venea seara, cînd trebuia să mă întîlnesc cu alegătorii și mă întrebam îngrozit: Ce-o să le spun eu acestor oameni? Fiindcă nu-mi place să spun un lucru care să fie în mod evident o minciună. (ilaritate).

Pot să vă spun că am avut noroc. Chiar în ziua în care urma să vorbesc în Babadag, fusesem într-o comună, Sa-richioi. Pe cînd eram cu 2—3 tovarăși, am văzut la o răspintie a satului un grup de vreo 20 de lipoveni, bărbosi așa cum sînt lipovenii, și un ofiter cu capca în cap și cu uniformă. Am tresărit: ce căuta ofiterul acela în sat și ce voia cu lipovenii? Mi s-a răspuns: e băiatul unuia dintre pescari.

Or, acesta era noul. Pentru mine, care am trăit în vechea lume, un ofiter între țărani însemna conflict, însemna clasa dominantă care venea să-și spună acolo cuvîntul, într-un mod care putea să în-semne suferință pentru acel sat. Și iată că ofiterul era băiatul unui pescar lipo-vean și prezența lui acolo nu însemna o nenorocire pentru nimeni.

Noroaiile erau foarte mari, dar băia-tul acela de pescar în uniformă de ofi-ter era un fapt pozitiv.

Tot în acea zi mă opresc pe stradă două fetișcane: Cînd mai veniți pe la noi?

Pe una o recunosc, era socotitoarea gospodăriei colective din Zebil, pe unde trecusem în ajun. Privind-o pe cealaltă fată, o întreb:

— Și dumneata ești din Zebil?

— Da.

— Tot la gospodărie?

— Nu, sînt aici în Babadag, la ju-decătorie.

— Ce faci la judecătorie?

— Sînt asesoare populară.

În clipa cînd am întrebat-o vă măr-turisesc că mă așteptam să răspundă: „spăl scindurile”. Fiindcă o fată de la țară care mi-ar fi spus în trecut „sînt la judecătorie”, ce putea să facă acolo decît să măture? Și iată că acea țar-rancă era asesoare populară.

Așa că am putut să vorbesc alegăto-rilor din circumscripția Babadag despre ceea ce se petrece în țară, despre marile șantiere și marele efort de industrializare a țării, dar și despre ceea ce se petrece la ei, povestindu-le aceste două întîlniri și arătîndu-le că în pofida noroaielor foarte mari, ce te-ar fi putut face să crezi că nimic nu se schimbese de pe vremea turcilor, totuși în țară la noi se petrecuse o revoluție de care și ei puteau să-și dea seama. Oamenii m-au ascultat și au priceput.

Prin urmare cred că noi, ca reporteri ai unei țări în care se construiește socia-lismul, sîntem datori să căutăm, să descoperim aceste fapte. Dar să le des-coperim și să fie reale, să nu le inven-tăm și să nu le tragem în serie, după șablon. Cred că sînt neînchipuit de multe și de toate felurile.

Vreau să vă mai dau un exemplu. Într-o zi mă aflam la „Casa oamenilor de știință”. Casa asta a aparținut unuia dintre bogătașii Bucureștilui, unui Assan. În cabina portarului, unde se află condica de prezență a personalului, a oamenilor care fac curățenie, văd că intră o femeie de vreo 55—60 de ani. O văd că ia un plaiș și puchinește acolo — în condica de prezență — și își sem-nează numele.

Mai mult nu știu, dar ușor mi-am imaginaț — și aici ajungem la problema

ce are dreptul să-și imagineze reporterul — mi-am imaginat că acea femeie fusese servitoare la vechiul stăpîn al casei, la Assan, și după cum știu că se petreceau lucrurile, fără îndoială că venind dimineața la slujbă și întîlnind stăpînul, îi spunea „sărut mina”. Și atunci, într-o secundă, a țîșnit în mintea mea titlul unui viitor articol: „De la sărut mina — la condica de prezență”. Este un titlu al noului, un titlu care vorbește despre saltul din viața acelei femei. Fusese poate analfabetă, acum a învățat carte și cînd vine la slujbă, în mod demn își semnează numele, în loc să se incline pînă la pămînt și să spună: „sărut mina”.

Tovarăși, acum am să fac și eu un salt cu totul neașteptat și am să trec la frizerii bucureșteni, ca să găsesc un prilej de a mă apropia de sfîrșit.

Tovarăși, sînt în București mulți frizeri care nu-și cunosc meseria. De cîte ori am nevoie să mă tund, intru într-o frizerie și-i spun omului care se apropie cu foarfecele de mine: te rog să fii bun și să mă tunzi cît mai bine. El răspunde: n-aveți nici o grijă, și se apucă de lucru cu un aier foarte competent. Pe urmă, cînd plec, primul prieten care mă întîlnește pe stradă mă întreabă: cine te-a pocit așa?

Foarte mulți oameni se apucă de meserii de care-și bat joc. Dar dacă atîți frizeri fac scări în capul celor pe care-i tund, noi, care sîntem reporteri, noi care avem misiunea să ridicăm la treapta ziarului, a rotativei, a tirajelor de sute de mii exemplare, ceea ce, fără pretenții, atît de modest și cu un atît de mare talent realist au făcut părinții noștri, descriind faptele pe care le-au văzut, noi să avem mindria și ambiția de a nu cîmpări această meserie, de a nu face scări prin capul — dinăuntru — al cititorului, fiindcă este o meserie frumoasă și cu o veche tradiție, pe care noi, în momentul de față sîntem datori s-o ridicăm la treapta unui bun al poporului, redat poporului prin marile mijloace tehnice pe care epoca actuală ni le pune la dispoziție.

Eu aș încheia aici, dar fiecare dintre d-voastră poate să mă întreb. Vă stau la dispoziție, și mi-aș permite un cuvînt poate cam pretențios: ca piinea scoasă din cuptor. Nu întotdeauna sînt ca piinea scoasă din cuptor, dar în momentul de față mi se întîmplă să am această dorință de a fi hrană celorlalți. Dacă vreți, întindeți mina, rupeți cite un colț, eu vă stau la dispoziție (vii aplauze).

Tov. Cornescu: Tovarăși, cine dorește să răspundă invitației călduroase a tov. Geo Bogza și să pună întrebări?

Tov. Geo Bogza: După cum știți, cartelele s-au desființat, așa că aveți cu-

Tov. I. Raicu: Eu vreau un răspuns, puțin mai larg, așa că depinde de... piine.

Tov. Geo Bogza: O să mai rămînă și pentru ceilalți.

Tov. I. Raicu: Eu cred că lipsește ceva în expunerea aceasta...

Tov. Geo Bogza: Dacă este vorba de lipsuri... (mare ilaritate). Nu pronunța acest cuvînt.

Tov. I. Raicu: Lipsește o chestiune importantă și anume, tov. Bogza probabil că citește reportajele celor mai tineri.

Tov. Geo Bogza: Le citesc.

Tov. I. Raicu: ...care își fac meseria cu mai mult sau mai puțin talent. Am vrea să ne vorbească și despre părerile sale asupra reportajelor care apar azi și anume — nu e vorba de caracterizat un reportaj sau altul, un reporter sau altul, este vorba aici de o chestiune: cum se face că fapte vii pot să fie — și aceasta ne-ar folosi foarte mult — să fie acoperite, încît să nu mai fie sensibilitatea reporterului, care se comunică ascultătorului și cititorului. Și care este din genul acesta de reportaj — poate-și aduce aminte 1-2, unul din cei mai buni și altul mai slab — care crede că este calea pe care reporterul trebuie s-o urmeze pentru ca să ducă cu succes munca lui?

Tov. Geo Bogza: O să răspund imediat: calea talentului.

Tov. I. Raicu: Vreau să completez întrebarea: despre împrejurarea în care reporterul poate să-și folosească imaginația în reportaj.

Poate că, legat de această întrebare, atî da un răspuns în ce măsură credeți că poate fi folosită imaginația, în raport cu faptele, dacă există o anume măsură și ce anume caracteristică trebuie să îndeplinească folosirea imaginației, pentru ca ea să nu strice nici realității, dar în același timp să aducă reportajul la nivelul apropierei oamenilor.

Tov. Geo Bogza: Cred că acest caz pe care l-am relatat pe scurt e tipic pentru problema „ce poate să-și imagineze un reporter”. Eu am văzut femeia aceea, o femeie de vreo 55-60 de ani, imbrodită, de origină rurală fără îndoială, sosită în București de mult timp, poate din tinerețe; am văzut-o iscăind în condica de prezență a unei instituții, instalată în casa unui fost boier din București. Atît. Nici n-am știut cum o cheamă. Nu mi-am propus să scriu un reportaj, dar s-ar putea să scriu. Cred că pot să-mi iau libertatea să-mi închipui că ea a venit acolo în trecut și a spus: „Sărut mina”; pentru că dacă n-a venit ea, a venit sora ei, sora ei socială — n-are importanță. Eu cred că asemenea libertate un reporter poate să-și înăduie.

Dar sosim și la întrebarea d-voastră, tov. Raicu.

De, tovarăși... știu eu... ce trebuie

făcut? Am spus că reportajul, după părerea mea, a apărut înaintea baladei, înaintea poeziei populare, a basmului; eu cred că reportajul este primul fapt literar. Un locuitor al cavelor a văzut cum un lup sfișia o căprioară și a povestit celorlalți. Aceasta s-a putut petrece acum 50.000 de ani și este fără îndoială un reportaj. Reportajul a apărut, cred eu, cu mult înaintea acelor picturi celebre din peșterile Asturiei, și poate fi considerat drept prima încercare a umanității de a reflecta realitatea.

Prin urmare, contactul cu realitatea este prima condiție a reportajului; reporterul ca și Anteu capătă putere cînd atinge pămîntul.

Noi, cei care scriem reportaje, nu sîntem decît mandatarii poporului și trebuie să exprimăm viața poporului cu forța cu care el singur și-o exprimă. Luați trenul pînă la Giurgiu și o să auziți — nu sigur, dar sînt cele mai mari probabilități să auziți — un excelent reportaj, făcut de unul din călătorii din clasa a III-a.

Toți oamenii fac reportaje, dar nouă ne este dat să le scriem, și le scriem uneori mai prost decît cei care le fac oral. Cred că primul nostru efort ar fi să învingem inhibiția paginii albe, cea întopeneală schematică pe care atîți oameni o iau în fața aparatului fotografic, și să povestim simplu, degajat. Cred că asta e. Nu pot da nici formule, nici soluții.

Fără îndoială că reporterul, mai mult decît ceilalți oameni, trebuie să vibreze. Am fost în Polonia, în decembrie 1954, și auzind ei că eu fac reportaje, au organizat la Uniunea Scriitorilor o întîlnire cu discuții despre reportaj. Și oamenii s-au pregătit din timp cu întrebări, vrînd să verifice diferite rețete pe care le știau. Un tov. de acolo, cum a deschis gura a întrebat: „Dacă nun ceva de la mine în reportaj?”

— Tovarăși, i-am răspuns, nu pun absolut nimic și pun absolut totul. Descriu numai ceea ce am văzut, cu cea mai mare participare a ființei, a conștiinței mele. Cred că trebuie să participăm la evenimentele pe care le descriem, să vibrăm în fața lor, să nu fim indiferenți. Cred că indiferența ca și — am uitat cuvîntul pe care l-am spus adineaori — ca și măsluirea, se pedepesc.

Îmi închipui că pe d-voastră vă mai stînjenește o serie întreagă de probleme tehnice, raporturile cu redacția, cu secretariatul de redacție, cu direcțiile respective. Nu cunosc care-i situația, fiindcă nu mai lucrez la ziare, dar acei dintre d-voastră care au un pic de talent să mai bată cu pumnul în masă și să-și impună punctul de vedere, cînd cred că vorbesc

în numele vieții și al adevărului, și să le spună celor care vor să le stâlcească rodul muncii că sînt birocrați — cînd sînt siguri de asta, — fiindcă de multe ori cei care nu știu nimic vor să-i învețe pe cei care știu puțin, dar tot știu ceva. Asta nu se poate. Să vă bateți ca niște cocosi — fără pîteni din aceia care sfișie — dar să vă bateți pentru a vă împune creația.

Tov. M. Radian: Nu pun o întrebare ci fac o rugăminte: dacă vrea tov. Bogza să ne spună cum își culege materialul — unele amănunte — și cînd se apucă să scrie, cînd se află în fața acelei foi albe de hîrtie, dacă obișnuiește să facă un fel de plan sau schiță, înainte de a scrie? În general cum lucrează? Pe mine personal m-ar fi interesat foarte mult să știu.

Tov. P. Lucaci: Ca o completare. Am dori să aflăm de la tov. Bogza cum a muncit dînsul, cum a realizat, de pildă, reportajul „Cartea Oltului” sau „Oamenii de pe Valea Jiului”, de pildă. Acestea sînt reportaje de mari proporții și ridică multe probleme. Asemenea chestiuni ne-ar interesa.

Tov. Geo Bogza: Tovarăși, pe vremea cînd eram tînăr și nu sufeream de reumatism atît de îngrozitor ca acum, făceam de multe ori bucuria soției mele — care știa ce fel de înotător sînt — și spaima celor care erau pe malul mării, sărînd în apă și dispărînd pentru multă vreme. Mulți mă credeau chiar mort, fiindcă întîrziam să mai apar. Dar eu înotam pe dedesubt, grozav înotam pe dedesubt și, în cele din urmă, cînd ieșeam, departe în larg, auzeam pe mal tof felul de chiote: uite-l, uite-l unde a ajuns!

Cred că așa trebuie să faceți și d-voastră. Să vă duceți la strand și să învățați să aveți respirația lungă. Eu nu făceam aceasta cu scopul de a deveni reporter (ilaritate) ci am trăit din totdeauna pe malul apei, am înotat pe dedesubt și am căpătat respirație lungă. Astfel am putut scrie „Cartea Oltului”. Cred că este nevoie de respirație lungă și ea se poate căpăta înotînd mult. Nu toată lumea o să izbutească, dar unii vor izbuti.

Cum se poate căpăta — literar vorbind — respirație lungă? Citînd, citînd marile cărți ale omenirii, acele grele tomuri nemuritoare. Citînd sute și sute de asemenea pagini, plămîinii d-voastră se vor dezvoltă și veți putea începe, cu mai multă ușurință, munca grea a scrișului. Nu știu dacă pentru a face un reportaj despre potcovăria unei gospodării colective este neapărat necesar să-l fi citit pe Shakespeare, dar sînt sigur că în acest caz reportajul va fi mai bun. Noi oglîndim viața, realitatea, dar și oglînzile sînt de mai multe feluri. Să

căutăm să fim, cit mai mult cu putință, oglînzii venețiene.

În ceea ce privește documentarea, materialul de viață, el se culege cel mai bine trăind. Este o catastrofă să faci o ruptură între viața pe care ai trăit-o și profesiunea de reporter.

Nu devii reporter la comandă, la ora fixă, cînd treci în documentare. Nu poți spune, la un moment dat: de acum înainte sînt reporter. Eu mă documentez de la etatea de doi ani (ilaritate) și mă documentez în continuare; n-am întrerupt niciodată documentarea mea. Penarul acela pe care l-a avut fratele meu mai mare, care se deschidea într-un mod ciudat, numai cînd apăsa într-un punct anumit, mi-a trezit foarte mult curiozitatea. Mai tirziu, cînd mama m-a trimis cu o pereche de sandale la cizmar și am văzut toate sculele cu care lucra meșterul, atelierul de cizmărie a fost pentru mine un vast teren de documentare. Și acum tot așa fac, pentru că nu există ruptură între viață și documentare.

Tov. Victor Vintu: Este adevărat că ar fi mai multe întrebări de pus. O problemă care m-a frămîntat de curînd, cînd am fost la Sighișoara într-o anumită împrejurare cu o colegă de redacție a fost aceea a autenticității reportajului.

În urma unor discuții pe care le-am dus, m-am gîndit la un moment dat la lucrul următor: pînă unde poate pătrunde reporterul în redarea stării civile a eroului ales; mă refer la acest om în momentul de față. Romancierul sau nuvelistul, adică scriitorul care se bazează în principal pe ficțiune — să spun așa — are posibilitatea de a completa linia caracterului sau de a imagina foarte multe lucruri, de a îmbogăți acest caracter pe linia adevărului vieții; reporterul însă, din anumite împrejurări nu poate cunoaște — cred eu — pînă în adîncime omul respectiv. Tov. Bogza vorbea despre femeia aceea care si-a pus iscălitura acolo. Această femeie a existat și despre ea se vor spune multe lucruri. — această imaginație despre care vorbea tov. Bogza. Dar într-un anumit reportaj, care trebuie să vorbească de anumiți oameni, o anumită realitate, dintr-un anumit loc. Se pune această problemă: pînă unde se poate pătrunde și ce se poate spune? Pentru că pe de o parte, pentru a pătrunde într-un om oarecare — și să mă iertați pentru acest termen — nu poți să-l cunoști suficient de bine și la aceasta se adaugă de multe ori și timoul foarte scurt pe care ti-l pune la dispoziție gazeta; pe de altă parte, atunci cînd scrii despre el, dacă vrei să păstrezi adevărul și imaginezi, ai mereu simțămîntul că ai adăugat ceva, care nu este al lui, o notă care va suna

fals, un lucru care nu este exact adevărat ad literam, în ceea ce privește individul cutare și cutare, iar neredînd aceste amănunte, firește cititorul ar avea acest simțămînt, că omul respectiv, caracterul omului din reportaj nu este dus mai departe, pînă unde ar trebui să fie dus.

Această problemă este una din cele pe care mi le-am pus.

Tov. Geo Bogza: Am priceput. Nu este nici o problemă. Stai jos. (mare ilaritate).

Uite, nimeni nu te obligă ca atunci cînd ai sentimentul acesta al nepătrunderii pînă în adîncime a omului, să-i faci un portret în toate detaliile. Poți să spui multe despre el încadrîndu-l în lumea în care trăiește. Mai există, în afară de portrete, fresce, iar frescele sociale pot fi foarte expresive. Atunci cînd ți se întîmplă să intuiești cel mai profund sentiment al unui om, poți să redai acel sentiment. Dar dacă nu l-ai intuit, nu trebuie să-ți faci o problemă din asta. Sînt foarte mulți oameni și foarte multe zile într-un an. Mergi mai departe și găsește altceva. Nimeni nu te obligă să scrii despre ceea ce nu ți s-a dezvăluit într-un mod multumitor.

Tov. M. Radian: Exact aceeași chestiune ridicată de tov. Vintu și care ridică de fapt problema raportului între fapte și imaginație, adică dreptul reporterului de a interveni în caracterul oamenilor. De fapt în redacții aceasta este o problemă centrală în momentul de față, pentru că lucrurile se petrec în felul următor: omul pleacă cu o adresă precisă, se duce de pildă la uzinele „Ernst Thälmann” care și-au îndeplinit planul cincinal înainte de termen și are obligația ca într-un timp scurt relativ să scoată la iveală forțele care au dus la îndeplinirea planului înainte de termen. Nu are timp de documentare prea larg și nici prea mult timp pentru a scrie reportajul. Astfel, reporterul este pus în situația că la un moment dat simte că trăsăturile pe care le dă unui personaj sau altuia nu se potrivesc cu etica personajului respectiv și că personajul acesta s-ar putea simți lezat de unele lucruri adăugate, fie într-o anumită măsură demobilizat de unele trăsături enunțate, iar pe de altă parte, dacă se întoarce la redacție fără a fi descris anumite trăsături ale oamenilor — pe care a fost destul de cîștit ca să nu le adauge de la sine — reportajul este pîșit ca fiind fad sau insuficient de adîncit ș.a.m.d.

Noi am avut o discuție pe redacție și un reporter a spus la un moment dat că numai faptele găsite pe teren trebuie să constituie nu numai baza, dar însuși conținutul reportajului, că trebuie res-

pectat materialul faptic pînă la cele mai mici amănunte.

Este oare just că reporterul trebuie să fie un rob al faptelor în situația cînd trebuie să facă un reportaj cu temă precisă, cu nume de oameni, într-un timp limitat?

Tov. Geo Bogza: Aceasta este o problemă foarte serioasă — cum ai impresia și dumneata — și care nu se mai referă la problema meseriei de reporter, ci la felul cum sînt organizate ziarele.

Păreră mea personală — și repet a mea personală — este că nu se poate împușca ursul cu un singur glonț. Adică, pentru a avea o pagină în revista „Flacăra” să se trimită la fabrică — nu știu care — reporterul cutare. Nu e bine. Trebuie trimis la șapte fabrici, șapte reporteri, iar dintre cele șapte materiale o să fie unul bun. Pentru că dacă se duce un singur reporter se poate întîmpla ca pușca să nu ia foc și atunci iese prost. Să nu credeți că orice ieșire pe teren poate să dea roade. Poate să dea roade din punct de vedere cantitativ, poate să umple ziarul, dar dacă este vorba să facem o treabă ca lumea — și se cheltuiesc la noi în țară mulți bani pentru cultură — atunci să avem mai mulți reporteri și să-l publicăm pe acela care a reușit. Eu așa cred. Reporterul să aibă voie să spuie: uite, am fost și n-am putut scoate nimic de acolo. Dar nu să-și facă din asta un obicei. Să fie un om conștiincios, încît atunci cînd va spune un asemenea lucru, redacția să-l creadă.

Dar și noi trebuie să ne facem meseria cu un mare simț de răspundere, să fim puțin... cum să spun...? asemeni chirurgilor care la fiecare operație au viața cuiu în joc. Trebuie să facem totul pentru a salva materialul căruia ne-am dedicat.

Bineînțeles, dacă sînt necesități să se publice un reportaj dintr-o anumită întreprindere, la nevoie se poate publica și un reportaj mai slab — nu toate trebuie să fie excelente, dar cînd aveți o pagină sau două despre care spuneți: „acestea sînt pagini de reportaj literar” — acelea să nu se facă pe termen scurt.

Tov. V. Birlădeanu: Eu vreau să pun întrebări tot legate de o serie de probleme care se discută și în rîndurile reporterilor din redacția noastră și, probabil și din alte redacții; e vorba de personajele reportajului și în mod special de eroul pozitiv în reportajul literar. Aceasta este o problemă mai generală a literaturii noastre — problema eroului pozitiv, și discuțiilor care s-au purtat și se poartă în legătură cu

această problemă nu o să le dăm o rezolvare aici. Totuși, în legătură cu reportajul propriu zis, o anumită tendință, la anumiți tov. reporteri, care, căutînd să se ferească de schematism, încercă să creeze eroi pozitivi, să-i descopere în viață, avînd însă și anumite conflicte, anumite probleme în viață, anumite proporții între alb și negru în caracterul lor care — cum s-ar zice — să le dea oarecare umanitate. De pildă, — iau un exemplu care mi-a venit în minte din ziare, — dacă se descrie un secretar de U.T.M., o figură de utemist înaintat, nu se mulțumește cu o descriere fugară a acestui utemist, în ceea ce are caracteristic, ci să-l umanizeze neapărat și pentru aceasta descrie și faptul că joacă la „Pronosport” sau la „Loto”, ca să cîștige pentru a-și cumpăra o bicicletă — aceasta ca să-i creeze o așa zisă „umanitate a personajului”.

Eu întreb dacă descoperirea eroului pozitiv în viață trebuie să meargă pe această cale și nu pe descoperirea acelor oameni al căror exemplu înaintat poate să servească într-adevăr drept pildă pentru ceilalți?

Tov. Geo Bogza: Tovarășe Birlădeanu, eu cred că această așa zisă „încercare de a umaniza eroul pozitiv” prin unele slăbiciuni, este o mare confuzie și eroare a unor oameni care duc mai departe meseria noastră, a romancierilor și nuvelistilor. Reporterul nu trebuie să-și pună asemenea probleme — după părerea mea.

Cît de mare este un reportaj ca acolo să mai încapă și asemenea nădrăvănii și pentru ce? Reportajul trebuie să pornească de la fapte reale. Problema este: sînt sau nu fapte reale? Trebuie să căutate faptele reale și odată găsite acele fapte reale și descrise, reportajul e gata și nu mai are nevoie de nimic altceva.

Omul despre care vorbește reporterul e acela care a făcut o faptă demnă de a fi relatată. Prin aceasta, prin fapta lui, devine uman. În reportaj nu e nevoie de acele probleme pe care și le pun romancierii și cred că și ei greșesc. Eu nu mă pricep la romane, dar cred că reporterul nu trebuie să se amestece în această — să-i zic — nenorocită dozare a aspectelor negative într-un erou, pentru a-l umaniza. Cred că aceasta este o eroare. Aspectele negative nu au importanță pentru reporter. Pentru el e important ceea ce a

făcut omul acela, ceea ce a produs actul lui din acea clipă supremă, — pentru că aceasta descrie reporterul.

După mine, funcțiunea reporterului este să participe la o realitate pe care ceilalți oameni nu o cunosc și să vorbească despre ea în mod simplu, firesc, s-o descrie. Acesta este adevăratul rol al reporterului.

Desigur că pentru aceasta trebuie să se pregătească, să-și însușească maximum de cunoștințe. Dacă se duce într-un loc și poate să afle ceva despre locul acela înainte, s-o afle. Dacă se duce într-un oraș și găsește o monografie a orașului, s-o citească. Dacă se duce la o industrie de bumbac și poate cite o broșură despre bumbac, e foarte bine, fiindcă își creează un fel de cadru, cum face prișăcarul cu rama, în care vin albinele să-și depună mierea. Adică, să aibă cunoștințe teoretice, urmînd ca acest cadru să se umple cu faptele vieții.

Tov. I. Mandric: Am să revin asupra unei chestiuni, la care s-a răspuns oarecum, pe noi însă ne frămîntă chestiunea aceasta.

Noi nu mergem la antipozi, ci pe teren. Trebuie să scriem de exemplu despre un tractorist care își depășește norma permanent, așa încît este vorba de niște fapte. Acești tractoriști nu sînt altceva decît niște buni muncitori, oameni înaintați și nu fac nimic care să iasă din comun, așa ca să putem izbi atenția cititorului cu faptele lor; acești tractoriști depășesc norma cu un anumit procentaj și noi sîntem obligați să imprimăm reportajului acest caracter de încercare de a adînci omul, tipul omului. Trebuie să facem foarte multe portrete și să povestim despre om.

Legat de aceasta aș vrea să știu dacă tov. Bogza e de părere că fotografia pe care o facem noi despre om trebuie să fie ca la poliție — din față, din profil — sau o fotografie nr. 21, în care mai aranjăm puțin luminile, ca să iasă omul mai luminos, mai pozitiv și mai lipsit de părțile lui care sînt mai puțin luminoase?

Tov. Geo Bogza: Eu vreau să lămuresc foarte bine problema aceasta.

Nu cred că un reporter de talent are o activitate întotdeauna egală. Face lucruri mai bune și mai puțin bune. Dacă ne ambiționăm să facem numai lucruri bune, nu le mai facem niciodată. Atunci ce cred că trebuie făcut?

Nu e aici tov. Nicu Vasile? Eu am avut întotdeauna mare admirație pentru

fotografi. A fost în presa noastră un mare reporter fotograf, Bermann. Lucra la „Adevărul” și „Dimineața” — și de mic copil privind fotografiile lui stăteam minute întregi și le admiram. Mai tirziu, am fost foarte mindru când am mers cu el în Țara Moșilor, să facă fotografii, pentru ceea ce scriam eu.

Eu cred că se pot face fotografii de toate felurile. Atunci când se ivește un lucru care prin natura lui reclamă un instantaneu, faci un instantaneu. Să zicem că a luat foc o gospodărie agricolă colectivă și grajdurile erau închise și vitele amenințate să ardă. Un om se repede, pune mâna pe topor, sparge ușa și salvează vitele. Descrii fapta lui, ceea ce a făcut, și dacă spui cum îl cheamă pe acel om nu mai e nevoie de nimic altceva. Dar, în alte împrejurări, printre țărani unei gospodării vezi un om care nu ți se pare interesant, pentru ceea ce scrii. Scrii despre alții, publici, și pe el îl lași la o parte. Dar într-o duminică, în loc să te duci la un meci de fotbal, îți aduci aminte de acel om și îl descrii cu multe detalii, îi faci un adevărat portret.

Nu trebuie ca aceste lucrări, să zic de adincime, cu o valoare mai mare, să fie neapărat comandate; de obicei sînt rezultatul unor acumulări.

Tov. I. Mandric: Ați spus că lucrurile care nu sînt de partea pozitivă a omului nu sînt importante în reportaj.

Tov. Geo Bogza: Eu așa cred. Sînt convins. La ce folosește?

Tov. I. Mandric: Noi avem pretenția să facem portretul omului. Caracteristic reportajelor cerute de redacție, la care ne obligă și realitatea, este să adincim omul.

Tov. Geo Bogza: Eu am scris mult, într-o epocă de mare destrăbălare, între anii 1930—1940, când se putea scrie despre oameni cele mai mari grozăvii și de obicei scriitorii le scriau, pentru a atrage atenția. Totuși, nu-mi aduc aminte să mă fi simțit tentat să scriu la fel. Puținii oameni despre care am scris nu i-am văzut niciodată într-o lumină defavorabilă, iar aceasta era realitatea. Iată un om, în tren, în clasa a III-a, scoate din traistă o piine și o bucată de slănină și începe să mănînce și spune că vine de la spital unde copilul lui e bolnav. Descrierea celui om, a felului cum mănîncă și povestește poate alcătui un reportaj. Eu cred că reportajul trebuie să se oprească aici și să nu meargă

mai departe. La surprinderea unui moment, dar semnificativ. De ce în portretul celui om care reprezintă drama unei vieți de țaran ar mai fi nevoie și de trăsături negative? Se prea poate ca el să aibă și defecte, poate chiar mari păcate, dar personal nu socotesc că această trăsătură a firii omenești urmează să fie redată în reportaje, în ceea ce se cheamă reportaj. Nu același lucru e cu romanul sau cu piesa de teatru, ele chiar sînt datoare să redea asemenea trăsături, dar reportajul se mărginește la ceea ce e dominant la un moment dat într-un om sau într-o împrejurare, fără să dozeze și celelalte aspecte. Nu știu... spune-mi, te rog, ce crezi dumneata?

Tov. Mandric: La noi se întîmplă unele confuzii din pricina că încercăm să facem reportaje, din ceea ce de fapt aparține povestirii, schiței și altor genuri, cu elemente și lucruri care nu mai sînt fapte.

Tov. Geo Bogza: Poate să fie și altceva, nici reportaj, nici povestire. Nu trebuie să catalogăm neapărat lucrurile. Pornind de la realitate, poți construi în toate felurile.

Dar reportajul se simte că e reportaj, fie că este cules cu litere cursive sau drepte, fie că deasupra lui scrie reportaj sau nu. Reportajul are o vibrație, a adevărului, a vieții, care-l recomandă ca atare, fără să mai scrie secretarul de redacție acest lucru. De multe ori se scrie acest lucru și totuși se vede că nu sînt reportaje.

Tov. M. Roban: D-voastră ați insistat aici foarte mult asupra faptului că reporterii sînt multe milioane de oameni.

Tov. Geo Bogza: Sînt convins. Și mai buni ca noi și putem învăța de la ei.

Tov. M. Roban: Și eu sînt convins de același lucru. Totuși e o deosebire și cred că și aici aș vrea o lămurire: este o deosebire între reporterul oral și reporterul care pune mâna pe condei și scrie. Ce se întîmplă? Citind reportajele d-voastră mie mi se pare că nu este vorba numai de prezența noastră la fața locului, adică recunoașterea de către noi, direct, a faptelor, ci pur și simplu este vorba de redarea lor, și cred că este vorba de găsirea unei idei a întregului material, în jurul căreia să se grupeze toate aceste fapte. După părerea mea, ceea ce este impresionant în materialele d-voastră este tocmai faptul că nu există o singură piesă care să

nu aibă o idee — să spun — poetică, cu mare forță de generalizare.

Or, aici ridic problema în legătură cu sarcinile noastre din redacție și vă întreb: vedeți d-voastră în aceste condiții, în condițiile pe care realitatea noastră le impune, necesitatea de a servi gazeta prompt cu o serie de materiale, care să oglindească mersul, mișcarea înainte — ca să spun așa — într-o simplă relatare a faptelor, sau vedeți necesitatea — mă refer la reportaje de calitate și nu vreau să le categorisesc — nici nu este necesar — ca să existe anumite reportaje pe care noi le denumim „literare” și care vrem să fie un eveniment în publicistică și aceste reportaje, după părerea mea, după experiența pe care o am, trebuie să fie legate de ideea aceasta a generalizării, nu să conțină numai fapte brute.

Tov. Geo Bogza: Am priceput.

Tov. Raicu, primul, a pronunțat un cuvînt care pe mine m-a supărat foarte mult — cuvîntul „lipsuri”. Eu mă întorc, reiau acest reproș și mi-l însușesc. Aceasta a fost o lipsă în cele ce am spus și dumneata ai ridicat foarte just problema.

De ce n-am spus-o?

Mărturisesc că nu am avut un plan al acestei consfătuiri a noastră, absolut nici unul. Mi s-a părut că este mai important de a vorbi de lucrări vii, concrete. Nu încapă îndoială că asemenea idee centrală trebuie să existe. În ceea ce am spus eu e ca și cum aș fi vorbit de ochii unui om, de miinile lui, de brațe, dar dumneata ai ridicat problema coloanei vertebrale. Eu nu am mai vorbit despre ea socotind-o ca pe un lucru de la sine înțeles, dar coloana vertebrală trebuie să existe și ea poate fi însușită în mai multe feluri, toate aceste feluri completîndu-se unul pe celălalt: și citind ideologie — și eu nu vă prelucrez aici, vă rog să mă credeți — citindu-i pe clasicii marxism-leninismului, cu pasiune, și — iarăși îmi pare rău că repet — iubind viața, iubind poporul. De aici ies apoi toate celelalte.

Dar dragostea de popor, nici ea nu se învață la școală; trebuie să fie în om, de mult — să pîlpiie ca un foc la care se poate încălzi, — de cînd era mic copil, de cînd l-a văzut pe tată-su că vine acasă, ca un uriaș, și-și scoate pîncile și povestește ce i s-a întîmplat la cîmp. Fiecare dintre noi a avut un tată, care a muncit la cîmp, în fabrică,

la pădure, sau în armată, și venind seara acasă a spus ceva care a lăsat o urmă de neșters. De atunci am început să devenim reporteri, nu de cînd am intrat în școala de ziaristică. Interesul nostru față de viață, darul nostru de a povesti, au rădăcini vechi. Rădăcinile acestea trebuie să meargă adînc de tot, în viața poporului, în suferințele părinților și bunicilor noștri; pentru că numai avînd rădăcini vechi și adînci putem fi foarte revoluționari. Dacă nu o să avem aceste rădăcini, în care se acumulează seva vieții poporului — și acesta este cuvîntul, pentru că toți oamenii pe care i-am cunoscut în tren, în clasa a III-a, și i-am ascultat povestind cum au luptat în război, fie la 77, fie în 1916, sau cum au făcut greve; ei toți sînt poporul și nu cred că e cîeva dintre noi care să nu fi respirat același aer cu el — așa dar dacă n-o să avem aceste rădăcini în popor, degeaba o să căutăm o idee călăuzitoare.

Ideia de aici vine. Fiecare om o are mai limpede sau mai puțin limpede; poate s-o exprime cu forță, sau cu mai puțină forță, după talentul și pasiunea lui.

Eu cred că un om pasionat este și talentat. Talentul este o formă a pasiunii. În orice caz nu poți fi indiferent și talentat. Dacă nu ți-a venit niciodată să te bați cu acei ce fac nedreptăți, cu cei ce asupresc poporul, n-ai să poți nici să scrii împotriva lor. După mine, întîi vine pasiunea și apoi scrisul. Și dacă e pasiune sinceră, adevărată, dacă e dragoste față de popor, căruia îi datorăm totul, nici scrisul nu mai prezintă atîtea dificultăți. Aceasta e problema.

Și cu asta propun să încheiem.

Tov. Birlădeanu: Cred că sînt în asentimentul d-voastră dacă mulțumesc tovarășului Geo Bogza pentru expunerea și pentru răspunsurile pe care le-a dat multor probleme care ne frămîntă pe noi, răspunsuri care, în ciuda prudenței pe care a manifestat-o la început tov. Geo Bogza, totuși au constituit o foarte bună școală pentru noi, o școală plină de învățături.

Profit de această ocazie pentru a face, tot în numele d-voastră, o invitație tovarășului Bogza, ca această prezență a lui în mijlocul nostru, de astăzi, să nu fie ultima — să fie continuată și de altele. (Vii aplauze).

ȘTIRI DE PRETUTINDENI

10 ani de existență a Uniunii Iugoslave a Ziariștilor

Uniunea Iugoslavă a Ziariștilor, care a împlinit de curînd 10 ani de existență, grupează aproximativ 2000 de lucrători din presă. În prezent, în țară apar 18 ziare cotidiene

cu un tiraj total de peste 750.000 de exemplare. Apar de asemenea 130 ziare săptămânale cu un tiraj total de aproximativ 1.500.000 de exemplare.

„Buletinul științific” al Institutului de cercetări ziaristice din Varșovia

Institutul de cercetări ziaristice din Varșovia a editat primul număr al „Buletinului științific”. Aici sînt publicate articolele lui A. Mauerzberger — „Publicistica lui Mickievici”, a lui Z. Mintzer „Problemele formei și conținutului în ziaristică”, articolul lui K. Kozniewski — „Reportajul” și articolul lui H. Smetansky — despre conducerea presei.

Institutul anunță că buletinul va publica materiale cu caracter de discuție. La buletin este anexat un plan de publicații științifice în problemele ziaristicii. Dintre acestea cităm: „Presa și ziaristica poloneză”, „Activitatea științifică din Polonia în domeniul ziaristicii”, „Legile referitoare la presă și ziaristică” și altele.

O provocare nereușită împotriva ziarului „Daily Worker”

După cum am comunicat zarele, la 27 martie agenții direcției de impozite din New York, însoțiți de poliție, au ocupat arbitrar redacția ziarului „Daily Worker”. Ei au deschis casele de bani, au strîns listele abonaților ziarului, au sigilat localul și au plecat lăsînd în fața ușilor polițiști.

Pretextul oficial al samavolniciei — „neplătirea impozitului” — a fost inventat. Se știe că „Daily Worker”, care, spre deosebire de alte ziare americane, nu publică aproape de loc anunțuri comerciale, are în fiecare an un deficit acoperit cu cotizațiile voluntare ale cititorilor. Iar cotizațiile voluntare nu sînt supuse la impozit nici măcar în America. În afară de aceasta, înștiințarea cu privire la plătirea impozitului a fost trimisă după atacul asupra redacției.

Atîrnînd un lacăt pe poarta redacției „Daily Worker”, un participant la operația polițistă a spus unui reporter al acestui ziar cu un umor sumbru: „Ne pare foarte rău că nu veți putea tipări o știre cu privire la cele întimplate”. Dar el a greșit. La 28 martie „Daily

Worker” a apărut ca de obicei, cu singura deosebire că au fost tipărite și vîndute cu 5.000 exemplare mai mult. Titlul pe prima pagină suna: „Localul nostru este ocupat, dar noi apărăm”.

Inercarea de a pune capăt apariției ziarului „Daily Worker” a indignat chiar și pe acei oameni care nu împărtășesc deloc ideile ziarului. Ei vîd pe bună dreptate în atacul săvîrșit asupra lui „Daily Worker” un atentat la libertatea presei. Redactorii ziarului „Daily Worker” au primit multe telegrame de simpatie și solidaritate. Colaboratorii ziarului catolic „Catholic Worker” au declarat în telegrama lor că dacă ar avea un local puțin mai bun ar adăposti cu plăcere sub acoperișul lor redacția „Daily Worker”.

Ziare ca „New York Times” și „New York Post” au condamnat represiunile împotriva lui „Daily Worker”, represiuni care discreditează SUA în ochii lumii întregi.

Sub influența indignării generale, autoritățile americane au fost nevoite să permită ziarului „Daily Worker” să-și ocupe localul său.

DESPRE PAMFLET

EUGEN CAMPUS

In literatura noastră pamfletul are o îndelungată și frumoasă tradiție. Pagini de virulent pamflet întâlnim la cronicari, în scrierile lui Șincai sau Maior din Școala ardeleană. Caracter de pamflet au cuvintele de dreaptă minie ale lui Ion Tăutu la începutul secolului XIX. Generația de la 1848 a folosit din plin această armă în lupta revoluționară. Către sfârșitul secolului, Eminescu și Caragiale au dat nimicitoare atacuri împotriva pseudo-democrației burghezo-moșierești. Dezvoltarea mișcării muncitorești a creat noi tradiții de luptă, dând astfel un puternic impuls și pamfletului: scriitori din cadrul curentului „Contemporanului” ca Anton Bacalbașa, Constantin Mille, Traian Demetrescu, ajutați de contactul cu ideologia clasei muncitoare au înțeles mai profund anumite realități și au minuit cu sporită combativitate arma pamfletului.

În secolul nostru, pamfletul și-a câștigat definitiv dreptul de cetățenie ca specie literară egal îndreptățită, prin îndelungata și pasionată activitate a unuia dintre cei mai temuți pamfletari, N. D. Cocea; a căpătat strălucire de piatră prețioasă prin măiestria lui Tudor Arghezi; a fost prezent — ca o modalitate de luptă paralelă cu aceea de poet sau reporter, romancier sau dramaturg — în activitatea dintre cele două războaie a lui Camil Petrescu, Geo Bogza, Cezar Petrescu și Zaharia Stancu.

Sub îndrumarea partidului, în publicații legale și ilegale s-a dus o luptă hotărâtă împotriva fascismului, împotriva dictaturii antonesciene, pentru ieșirea din criminalul război antisovietic și răsturnarea regimului de exploatare.

Pamfletul este o specie literară foarte elastică și tocmai de aceea cu mari posibilități pentru a pune cu ascutime problemele. Oricum

ar fi alcătuit — sub forme asemănătoare cu acelea ale portretului, ale schiței, ale reportajului etc. — ceea ce-l caracterizează este intenția satirică și vigoarea atacului. Pamfletul nu cunoaște cruțarea: taie în carne vie pentru a nimici răul cât mai repede și cât mai radical cu putință.

Condiția esențială a unui bun pamflet este legătura cu viața, cu actualitatea, cu preocupările majore ale epocii respective. Pamfletul izvorăște dintr-o puternică și justă minie. Resimțită întâi de pamfletar, minia aceasta nu trebuie să fie însă numai a lui. Juste și înălțătoare sînt miniele care adună și condensează minia maselor populare. Forța de neînvinș a scrierilor pamfletare de aici vine. Prin glasul lor vorbesc mulțimile. Vorbește poporul.

Eficacitatea pamfletelor publicate de scriitorii de la „Contemporanul”, de pildă, decurge din legătura lor cu sentimentele maselor exploatate din acea vreme și îndeosebi cu cea mai înaintată parte a acestor mase, cu clasa muncitoare.

Scriindu-și articolul - pamflet „Furt fără efracție”, Anton Bacalbașa a exprimat revolta generală a maselor populare împotriva dotației votate de parlament prințului moștenitor Ferdinand, revolta acestor mase împotriva monarhiei și împotriva întregului regim de exploatare patronat de regele burgheziei și moșierimii. Dar numai legătura cu mișcarea muncitorească, în rîndurile căreia activa în acea vreme, i-a îngăduit să vadă aceste implicații ultime, profunde și să le scoată permanent în evidență. În disprețul cu care Ferdinand e apostrofat ca „băiatul României burgheze”, în insistența cu care se vorbește despre „dotațiunea făcută de Camera burghezească”, sau despre faptul că „bur-

ghezimea românească a vrut să-și plătească luxul regalității și al unei dinastii ereditare” se simte influența directă a clasei muncitoare, a unei ideologii care ține seama de existența claselor antagonice și reportează totul la lupta ce se desfășoară între ele:

„Băiatul României burgheze se însoară — să-l înzestreze burghezia, căci al ei este băiatul, pe dînsa o reprezintă, pe dînsa o apără, din ea este născuț, în ea trăiește și în ea va muri. Ce caută la noi? Ce caută la banul săracilor milogul acesta de carnaval care stă pe saci cu aur și strigă că-i e foame?”

Astfel, în locul unui simplu bobîrnac dat neobrăzării princiare, avem o lovitură serioasă dată claselor stăpînitoare care susțin monarhia. Și în final eficacitatea atacului este și mai mult sporită prin faptul că sînt puse în discuție nu numai problema dotației și nici numai problema monarhiei ci însuși bazele economice ale unui regim bazat pe exploatare. Utilizînd idei marxiste care începeau să fie popularizate în cadrul mișcării muncitorești din acea vreme, Bacalbașa arată că esența societății capitaliste este furtul; zi de zi și ceas de ceas în toată liniștea și cu toate formele legale i se fură muncitorului produsul muncii sale. În fața acestei hoții „normale” pe scară largă, hoția cu dotația — revoltătoare și condamabilă — apare totuși derizorie. Împotriva acestei hoții generalizate își îndreaptă pamfletarul în ultimă instanță atacul. Exprimînd revolta și năzuințele clasei muncitoare, el îndeamnă la răsturnarea regimului capitalist. Problema dotației acordată lui Ferdinand de Hohenzollern — a lui „Friedl” cum îi zice el cu dispreț „băiatului României burgheze” — este redusă astfel la justele ei proporții: o

rușinoasă și meschină potlogărie în cadrul unui uriaș jaf organizat și legalizat pe planul statului în-țreig, jaf decurgînd din însăși orin-duirea capitalistă.

„...aceste trei sute de mii de lei sînt o sumă neînsemnată pe lângă furtul ce se săvîrșește zilnic de către clasa stăpînitoare. În fiecare zi această clasă își face singură o dotație mult mai mare decît cei trei sute de mii de lei ce se dau lui Ferdinand de Hohenzollern. Această dotațiune, care a ajuns o hoție normală apărută de legile economiei politice burgheze, ne revoltă mai mult decît furtul celor trei sute de mii de lei.

Cînd vom fi făcut să înceteze sistemul acesta al dotațiunilor si-lite, dotația lui Friedl va înceta de la sine”.

Cînd — ceva mai tîrziu, spre sfîrșitul scurtei sale vieți — An-ton Bacalbașa se va îndepărta de mișcarea muncitorească, virulența pamfletelor sale va scădea considerabil. Apostrofele și butadele sale rămîn atunci niște simple focuri de artificii, nu mai au acel ecou profund și îndelungat în sufletul cititorilor.

Același lucru rezultă și din cer-cetarea activității lui Cocea. Pe alocuri se observă că pamfletarul n-a depășit pozițiile unui individualism anarhic mic burghez. Luptă, își manifestă indignarea, dar o face de unul singur și pentru el singur.

Dar, în pofida unor atari alunecări, activitatea lui Cocea în ansamblul ei rămîne exemplară toc-mai prin faptul că a exprimat nă-zuințele epocii sale.

Ecoul adînc provocat de lupta „Faclei” înainte de primul război mondial se datorește nu pur și simplu varietății și ingeniozității mijloacelor folosite de un pamfle-tar expert, ci faptului că lupta „Faclei” era o luptă de pe pozi-țiile înaintate ale vremii și că mij-loacele ei variate și ingenioase au fost puse tocmai în slujba unei atari lupte, au decurs organic din țelurile și condițiile ei.

Forța pamfletelor lui Cocea vine din profunzimea vieții poporului. Răzbate în ele ecoul răscoalelor

țărănești din 1907 și a năzuințe-lor clasei muncitorești în rîndurile căreia activa intens în acei ani.

Și N. D. Cocea e conștient de acest lucru. Chiar în numărul prim al „Faclei”, în articolul program, el declară răs-picat că va duce mai departe lupta răscoalelor de la 1907, că va înfățișa faptele în lu-mina focurilor aprinse atunci, lu-mină crudă dezvăluind fără cru-țare contururile hidoase ale unei civilizații monstruoase.

„Cei vechi își transmiteau din mînă în mînă, din generație în generație, focul sacru. Ca și dînșii, în ziua celei de a treia aniversări a marii răscoală țărănești, la ulti-mele răsfrîngeri ale incendiilor din primăvara anului 1907, aprindem Facla aceasta”.

Iar ceva mai tîrziu, într-un ar-ticol bilanț intitulat „Activitatea noastră”, găsim afirmată tot atît de răs-picat legătura cu mișcarea muncitorească. Revista — se spune în acest articol — a ținut să fie și a fost „a clasei muncitoare și a celor care i-au îmbrățișat năzuin-țele”.

Cercetînd cît de sumar materia-lul pamfletelor lui Cocea, consta-tăm într-adevăr că tema răscoa-

Anton Bacalbașa

lelor revine mereu și mereu ca un leit-motiv. Scriitorul nu uită cri-mele săvîrșite atunci și nu îngă-duie nimănui să le uite. În numele acelor victime acuză el pe călăii din 1907, acuză întregul regim în-cepînd cu regele și partidele po-litice burgheze și sfîrșind cu ulti-mele unelte; îi acuză pentru fap-tele săvîrșite atunci și pentru cele pe care continuau să le săvîrșescă zi de zi. Încărcat cu această mînie populară, aducînd mereu ceva din atmosfera de furtună a răscoaale-lor, glasul pamfletarului capătă o nebănuită putere. Se rostogolește ca un tunet, în accente tragice, cutremurătoare.

Legătura vie cu poporul, cu pro-blemele cele mai acute ale vremii sale se vedește la Cocea și într-un alt chip. Chiar reluînd în aparență aceeași temă, el îi dă în momente deosebite alte sensuri, o orientează spre atingerea altor obiective, a obiectivelor celor mai importante în epoca respectivă. Astfel, în noile condiții de după primul război mondial, „Facla” reapare pentru a duce mai departe lupta. Scriito-rul reamintește și acum despre 1907, despre partidul liberal care pe vremuri urcase „treptele pu-terii proptindu-și picioarele în sin-gele încheag al țărănimii”, despre întărirea reacțiunii care atunci se manifesta prin agitarea unui așa zis pericol anarhist „dovedit” prin „atentate puse la cale în cabinetele siguranței”. Dar atrage atenția a-supra gravității noilor fenomene:

„Ca și în urma răscoalelor ță-rănești din 1907, un vînt cumplit de reacțiune suflă asupra țării... Sub pavăza protectoare a guver-nului liberal, în exasperarea sufle-telor și patimilor răscolite de răz-boi, incolțesc într-o măsură necu-noscută pînă acum germenii uri-de de rasă, de religie, de naționa-litate”.

În aceste împrejurări, atacul împotriva naționalismului nu mai are numai aspectul demascării pla-giatelor lui Cuza și dezvăluirii a-devăratelor mobile ale agitațiilor antisemite, ci capătă amploarea unei campanii de prevenire împo-triva dezvoltării fascismului. Ace-

leași implicații sînt cuprinse în înverșunarea cu care sînt urmărite partidele istorice: sub pavăza lor — arată pamfletarul — prinde putere huliganismul. Și tot asupra tendințelor de fascizare atrage atenția și campania antidinastică din aceeași perioadă. Înainte, în pamflete ca „Vișelul de aur“, „Palatul gazdă de hoți“, „Jertfa celor douăsprezece mii“, regele era condamnat în primul rînd pentru hrăpăreția sa, pentru că jefuia și patrona jaful caracteristic unui regim de exploatare, pentru că patronase asasinarea celor 12.000 de țărani. Acum, în pamflete ca „Răspunză-

sugerată indirect prin spaima pe care o insuflă guvernului care, deși adăpostit în dosul unui zid de tunuri, e palid de spaimă:

„Satele sînt încercuite și izolate. Nimeni nu se poate urni din comuna lui fără prealabilul „aus-weiss“. Pumnul jandarmului și baioneta soldatului stăpînesc țara de la un capăt la altul. Zapcii sînt stăpîni, generalii guvernează. Iar guvernul, palid de spaimă îndărătul zidului de tunuri, puști și mitraliere, înregistrează actul de naștere al constituției lui avortate în duhoarea pestilențială a împutitului parlament din Dealul Mitropoliei“.

După un circumstanțiat și nimicitor rechizitoriu, în final aduce, ca o sentință definitivă, confirmarea acelei spaima ce se întipărise, fără știrea lor, pe fața guvernanților.

„Baionetele, oricît de numeroase, n-au apărut niciodată pe regii nemernici de inevitabila răspundere“.

Să ne mai oprim la un singur exemplu din istoria glorioasă a pamfletului românesc. În „Baroane“ Tudor Arghezi se dovedește un neîntrecut meșter în mînuirea cuvîntului. Dar calități „tehnice“ au multe alte lucrări ale sale. Și nu toate au aceeași valoare, nu toate au cunoscut aceeași binemerităta, celebritate. Explicația? Se impune de la sine. Ca în majoritatea altor opere ale autorului „Cuvintelor potrivite“, dar încă în mai mare măsură decît în ele, aici există o concordanță perfectă între sentimentele autorului și sentimentele poporului, între obiectivele majore urmărite și mijloacele folosite.

Mai mult ca oricînd înainte, poporul a regăsit în glasul cetezător al pamfletarului ecoul propriilor sale năzuințe. Problema acută a acelui moment era scuturarea jugului fascist. Hitleriștii transformaseră țara noastră — cu binevoitorul și gras plătitul concurs al generalului Antonescu — într-o satrapie a marelui Reich. Toate bunurile economice erau luate cu japca. Bunurile spirituale erau și ele nesocotite cu o sfidătoare grosolanie ce se pretindea

suprema expresie a civilizației umane. Demnitatea națională era călcată în picioare. Pături tot mai largi ale populației se grupau în acel larg front antifascist inițiat și condus de Partidul Comunist Român. Ura împotriva hitleriștilor, dorința de a-i alunga din țară, de a întoarce armele împotriva lor, clocotea tot mai puternică.

Acestei mîni populare îi dă glas pamfletul lui Tudor Arghezi. De aceea vehemența tonului, invecțiva apar aici deplin justificate:

„Incepi să tremuri acum, căzătură. Așa s-a întîmplat cu toți ciți au umblat să-mi fure binele ce mi l-a dat Dumnezeu. Te-ai cam subțiat și învinețit“.

Hiperbola, aparent absurdă și sfidînd realitatea, nu este aci un joc „gratuit“ menit să ascundă realitatea și să provoace o stearpă uimire în fața echilibristicii unui autor formalist. Dimpotrivă, ea scoate în evidență realitatea în ce are ea mai profund, subliniază cu mijloace ce merg pe linia grotescului, josnicia prezumțiosului satrap și ura împotriva lui:

„Mi-ai împutit salteaua pe care te-am culcat, mi-ai murdărit apa din care ai băut și cu care te-ai spălat. Picioarele tale se scaldau în Olt, și mirosea pînă la Calafat“.

Bogăția imaginilor înșiruite într-o serie ce pare inepeizabilă, noutatea și chiar caracterul lor straniu pe alocuri (pasărea roșie rotată, cu miezul de aur sau pliscul cu zece mii de nări) nu-și au izvorul în aceea condamabilă tendință de a făuri imagini de dragul imaginii. Distilate cu rafinement, simți tresăltînd în ele dragostea de patrie și revolta provocată de pîngărirea și jefuirea ei, nostalgia după o viață în care să existe puritate, frumusețe, fericire demnă:

„Mi-a ieșit o floare-n grădina, ca o pasăre roșie rotată, cu miezul de aur. Ai prihănit-o. Ți-ai pus labele pe ea și s-a uscat. Mi-a dat spicul în țarină cît hulubul și mi l-ai rupt. Mi-ai luat poamele din livadă cu carul și te-ai dus cu el. Ți-ai pus pliscul cu zece

1907 No. 10

Facula

Desen de ISER

torul“, „Regele țărănilor“, el este condamnat pentru că a înșelat încă odată nădejile maselor, pentru că a înstituit un regim de teroare. Și aceasta cînd? Tocmai în preajma votării așa zisei constituții democratice din 1923. Tabloul, creionat din cîteva trăsături sigure de condei, este impresionant tocmai prin această vastă perspectivă care îngăduie sezișarea pînă în profunzime a răului și totodată indică just raportul de forțe: de o parte puterea zdrobitoare a unui uriaș aparat represiv, de altă parte masele revoltate, a căror prezență e

mii de nări pe stinca izvoarelor mele, și le-ai sorbit din adînc și le-ai secat. Mocirlă și bale rămîn după tine în munți și secetă galbenă pustie în șes — și din toate pasările cu graiuri cîntătoare, îmi lași cîrdurile de ciori“.

Sub conducerea partidului, lupta organizată împotriva fascismului a continuat în noile condiții create după 23 August. În timp ce diviziunile noastre, alăturîndu-se glorioasei armate sovietice, luptau pentru a zdrobi definitiv trupele hitleriste din Ungaria și Cehoslovacia, în țară guverne reacționare, sprijinite de camarila regală, cochetau cu elementele profasciste, submineau prietenia cu U.R.S.S., sabotau opera de refacere a economiei naționale, de îmbunătățire a vieții maselor.

Indignarea crescîndă a maselor împotriva unei atari politice criminale o exprimă, de pildă, Gr. Preoteasa, în vehementul său protest împotriva guvernului Sănătescu, intitulat: „Între voința unei clici și voința poporului“ (20 oct. 1944, în „Romînia liberă“).

Prima parte a articolului ia aspectul unui rechizitoriu. Fiecare frază constituie un alineat și fiecare alineat un punct de acuzare:

„Guvernul, prin unii dintre membrii săi, s-a făcut complice cu elementele hitleriste și antonesciene. A dăstrat în sînul său criminali“.

★

Expresie a miniei populare, trăgîndu-și întotdeauna forța din contactul viu și permanent cu actualitatea, cu năzuințele poporului, ceea ce îi îngăduie sezizarea celor mai acute probleme ale momentului, pamfletul nu este și nu trebuie să fie mereu același.

Adecvarea mijloacelor la conținut este cea de a doua mare lecție pe care ne-o servește istoria literară, este cea de a doua condiție esențială a unui bun pamflet. În conformitate cu obiectivul urmărit, cu condițiile concrete ale luptei din acel moment, în conformitate cu propria sa personalitate, autorul trebuie să recurgă la procedee cît mai variate.

Arta pamfletarului are ceva asemănător cu strategia. Prin felul cum și-a organizat campania, înălțînd loviturile și gradîndu-le, folosind cu pricepere momentele prielnice și alegînd arma cea mai potrivită pentru situația dată, N. D. Cocea poate fi un bun exemplu pentru ceea ce înseamnă strategia pamfletarului.

Număr de număr, în „Facla“ sînt continuate campaniile inițiate. Treptat, cîmpul de acțiune este lărgit, izbindu-se și în alte aspecte ale regimului. Totodată natura armamentului se schimbă. După primele ciocniri, după seria de lovituri în cascadă, se trece la atacuri masive. Sînt organizate numere întregi cu un singur obiectiv: atacul împotriva monarhiei, sau atacul împotriva magistraturii burgheze etc. Incepînd cu caricatura de pe copertă și sfîrșind cu ultima pagină, totul este pus aici în slujba scopului urmărit. Problema este dezbătută sub toate aspectele prin articole și pamflete cu structuri variate, ilustrațiile și caricaturile, textele cu explicarea acestor gravuri dezvăluie alte laturi. Nimic nu e lăsat de o parte pentru reușita acestui atac masiv.

De la Cocea se poate deci învăța cum, fără a ne îndepărta de cursul viu al vieții, putem totuși organiza campanii de mai lungă durată, dezvoltînd sistematic ofensiva: faptele mereu noi pe care ni le oferă actualitatea sînt utilizate cu pricepere pentru a duce mai departe lupta, lărgind-o și adîncind-o.

Dar, în afară de organizarea unor atari ofensive sistematice de lungă durată este necesară și utilă varierea mijloacelor din cuprinsul fiecărui pamflet în parte.

Anton Bacalbașa, de pildă, a recurs uneori la elemente fantastice. În „Strigoii la guvern“, el prezintă pe conservatorii adunați la miezul nopții în parlament ca să voteze ei, strigoii altor vremi, convenția comercială cu Germania.

Fedor Arghezi. Autoportret.

În „Urechilă moștenitor“ este pusă la contribuție forma basmului popular.

„A fost odată un împărat. Și împăratul ăsta era calic de mama focului. Își întorcea chipul pe dos cînd se înveselea...“

În același stil sînt povestite memorabilele întîmplări ce au urmat. Ca să facă economie cu întreținerea unui copil și cum nevoie de moștenitor simțea, împăratul s-a hotărît: „Mai bine haide, iau unul făcut gata de altul“.

Moștenitorul adoptat este o copie caricaturală a ceea ce fusese însuși împăratul înainte de a se îmbogăți pe spinarea țării: „...sfrijit și jerpelit, cu urechile pleoștite... era urîtă jigodia de speria lumea“. Ideea acestei asemuirii este subliniată de autor prin înseși reflecțiile împăratului: „Lasă, măre, că și eu eram slut cînd eram tîngău și am venit în țara asta, dar pe urmă s-au deprins toți cu mine, că de la o vreme se deprinde omul și cu ciuma“.

Sfîrșitul poveștii diferă de acela la care ne-am așteptat. În locul formulei: „Și au trăit fericiți pînă“

Joi 2 Februar 1928

Nc 1.

bilete

DIRECTOR
ARGHEZI

de papagal

la adînci bătrînețe, întîlnim o altă dezlegare. Abia acum apare adevăratul erou — poporul — și îl zvîrle cît colo pe hrăpărețul împărat. Este anticipată astfel încă îndepărtata dar inevitabila răsturnare a monarhiei:

„Și numai ce s-a adunat poporul într-o zi, și... să te ții, Pîrleo! L-a înșfăcat pe unchi, l-a legat de un cal neînvățat, cu un sac de nuci și i-a dat drumul... și unde cădea nuca cădea și apanajul...”

O formă des întrebuintă și căreia i s-a dat o deosebită strălucire în istoria literaturii noastre este portretul-pamflet.

L-au practicat Caragiale (Romînul, Romîncea) și colaboratorul său de la Moftul romîn, Anton Bacalbașa (Moș Teacă, Spanachidi), Vlahuță (seria Paraziților și Profilurilor), Cocea (Alesul națiunii, Hienele, Pherekidy), Arghezi (Lae Chiorul, Un om providențial, Un altoi).

Iată, de pildă, cum este prezentat Intendentul:

„Un personaj de mare autoritate este Domnul Intendent. Afară de darul natural de a ști să iscălească, el e bălan ca un vierme. Diferența dintre Domnul Intendent care locuiește la arhiepiscopie sus și viermele din canal e numai o treaptă. Iar intendentul se rade pe cînd viermele ba. Apoi, viermele nu e blond, nici nu face recepții, ca astăzi domnul intendent la care ne-am transportat cu toții, preoți și diaconi, după liturghie”.

Remarcăm aici comparația prelungită dintre domnul intendent și vierme. Insistența cu care sînt enumerate deosebiriile dintre cele două elemente ale comparației nu face decît să sublinieze, prin însăși caducitatea acestor diferențe, profunda lor asemănare, nu atît fizică pe cît „morală”. Domnul Intendent s-a țîrit toată viața și e greșos ca un vierme. Văzută dintr-un alt punct de vedere, aceeași trăsătură e subliniată prin prezentarea decorului. Domnul Intendent, care dă acum recepții, își primește oaspeții în casa în care totul a fost furat, cu plecaciuni slugarnice și mutră de recunoștin-

ță, de la superiorii ierarhici pe care i-a servit cu abnegație.

„Străin între lucrurile eterogene și în atitudinea pe care i-a imprimat-o meseria, el pare valetul propriului său apartament”.

Descoperirea unei trăsături esențiale, definitorii, și construirea întregului portret prin raportare la un punct de reper concret într-un sistem de imagini unitar, eventual cu bine drămuite exagerări caricaturale — iată un procedeu folosit adesea și de Cocea. În portretul lui Banu, de pildă, întreaga atmosferă are un iz farmaceutic. „Dulceața” comportării lui, aspectul lui general „evocă plante fade, mucilagii, gargare și fierturi emoliente”. Gesturile sînt drămuite ca la farmacie: „gesturile, jumătăți și treimi de gesturi”. Ideile și cuvintele sale sînt anulate cu același procedeu: „cuvînte-hapuri”, „idei supozitoare și cataplasme”. Demascarea finală ne duce în „subteranele sale sufletești” unde — afirmă pamfletarul — „se distilează cel mai gros și tulbure venin și zace pîcla verzuie a invidiei pentru concurenții politici dinlăuntrul partidului care-l utilizează”.

Pentru a-și marca revolta, autorul poate recurge la parodierea comportării personajului său. El pare că s-a integrat cu totul în felul de a gîndi și a vedea pe care, în fond, îl condamnă. În „Jertfa celor 12.000”, N. D. Cocea mimează la început stilul unui cronicar de curte, care nu scrie decît pentru a-și lăuda stăpînul și se indignează de orice abatere de la practicile sacrosancte, încetățenite printr-un îndelungat uz și abuz, al stăpînului.

„În al patruzecilea an al domniei m. s. regelui Carol, cînd nu se stinseseră încă ultimele ecouri ale toasturilor oficiale, s-au răscolat țărani, robi sălbateci, leneși și incuți de pe întinsul nesfîrșit al moșiilor boierești. Fără să fie nepoți de politicieni și de miniștri sau măcar alegători cu trecere pe lângă deputați, au îndrăznit să ceară pămînt, învoieli mai ușoare, dări mai puține și mai multă dreptate”.

O parodie pe plan amplu întîlnim și în „Romîni verzi” de Caragiale. În introducerea, autorul, punîndu-și o mască foarte gravă și serioasă, dizertează despre însemnătatea „spiritului de asociație” care „trebuie să constatăm cu bucurie, a luat un mare avînt la noi”. Pe același ton vorbește despre pasiunea romînilor de a face parte din cît mai multe societăți, pasiune care s-a transformat într-o datorie națională: „romînul cît trăiește trebuie să fie membru în cît mai multe societăți; ba, ceva mai mult, sînt romîni care, chiar înainte de moarte sînt membri în „Cornelia, societatea mamelor romîne pentru ajutorul mutual în caz de naștere”, iar alții chiar după ce mor, continuă a fi membri activi în societatea de îngropăciune mutuală...”.

După aceea, dă cuvîntul însuși „promotorului” noii societăți „Romîni verzi”, Marius Chicoș Rostovan, pîrînd a fi de perfect acord cu „princiipiile” expuse de acesta:

„A iubi neamul este peste puțință din partea aceluia care nu urăște celelalte neamuri”.

Sau: „Un neam nu poate avea vrăjmași în propriile sale defecte; vrăjmașii lui sînt numai și numai calitățile altor neamuri”.

Însfîrșit, cu aceeași falsă seriozitate, sînt date, pe capitole și paragrafe, cîteva extracte din statutele societății „Romîni verzi”.

Cu meticulozitate și bună ordine, ca în orice statut „respectabil” sînt notate aici, pe articole, datoriile și drepturile membrilor societății, datorii și drepturi care sînt o aplicare, dusă pînă la limitele absurdului, a tendințelor șovine formulate cu sfidătoare obrăznicie dogmatică în „princiipiile introductive”.

Alte ori, pamfletarul zvîrle masca aceasta a seriozității și pseudo-acceptării. Își manifestă direct, într-o formă patetică și vehementă, sentimentele. Este ceea ce face, de pildă, Bacalbașa în „Incepe”. În prima parte a pamfletului, prezintă într-un amplu tablou agitația frenetică din preajma alegerilor: „În numele regelui și cu voia lui Lascăr Catargiu, vom asista din nou

și vom lua parte la cea mai dezgustătoare și mai barbară petrecere ce-i e dat din cînd în cînd țării să sufere. Cursele se deschid. Taurii guvernamentali ațîțați de fanionul roșu al cărciumarilor și al starostelui de bătauși, se vor năpusti curînd în arenă“.

Sub forma unor apostrofe ironice, autorul se adresează pe rînd: pungilor boierești și cărciumelor, chemate să se deschidă larg pentru beneficiul bătaușilor; codrilor,

„Cînd n-ai o inimă în piept, nu poți scrie pentru mulțime“.

★

„Sînt atît de capricios, încît arunc azi ceea ce am scris eri, dacă nu-mi place stilul, și am o adevărată pasiune pentru comprimare“.

Heinrich Heine

care vor fi devastați pentru a se obține bîtele electorale; și tipografiilor, care vor avea din abundență de lucru pentru a tipări manifestele tuturor lingăilor.

Iar în partea a doua a pamfletului, cu aceeași vehemență, dar cu ton cald și mobilizator, este lansat un înflăcărat apel poporului muncitor să se ralieze în jurul mișcării socialiste:

„Voi toți pe care v-a nedreptățit orînduiala crudă a zilei de azi, voi care suferiți, care tremurați, care plîngeți, voi toți pentru care soarele nu încălzește și stelele nu lucesc, veniți la noi! Veacuri de suferință vă îndeamnă, o mare de nevoi vă adună, vă înlănțuie un noian de năzuințe!“.

★

Deși avem o tradiție atît de bogată din care s-ar putea învăța multe, se scriu astăzi relativ puține pamflete.

De ce?

Oare își mai închipuie cineva cu adevărat că astăzi el și-a pierdut cu totul rostul de a fi sau ar fi devenit mai puțin util? Intr-un articol publicat în „Comunist“, Agapov, Galin și Zaslavski, vor-

bind despre publicistica revistelor literare și arătînd că nu i se acordă acesteia locul cuvenit, pomeneau despre înflorirea acestui gen în timpul războiului pentru apărarea patriei sovietice și încheiau afirmînd:

„În prezent publicistica combativă este tot atît de necesară țării ca și în timpul războiului“.

Lucrul este evident. Atîta vreme cît, pe plan internațional există încă state imperialiste care-și îngăduie să primejduiască pacea, atîta vreme cît pe plan intern există dușmani care uneltesc împotriva fericirii poporului, atîta vreme cît în felul nostru de a gîndi și a simți există încă rămășițe ale vechii mentalități, atîta vreme cît există piedici și greutăți care frînează progresul, dorința noastră de o viață din ce în ce mai bună, atîta vreme pamfletul nu poate deveni inactual.

Dacă unii se mai codesc să-l folosească, este pentru că — fie că-și dau sau nu seamă — sînt încă influențați de vechea prejudecată a „artei pure“. În nesocotirea publicisticii în general și a pamfletului îndeosebi se manifestă în fond, sub o formă camuflată, apolitismul.

Succesele îmbucurătoare din ultima vreme, puține încă la număr, trebuiesc dezvoltate pe baza folosirii tradiției glorioase a pamfletului în literatura noastră. În literatura rusă și sovietică, în literatura universală.

Intr-o modalitate sau alta — noi n-am dat în articolul de față decît cîteva exemple — să exprimăm

prin pamflete atitudinea noastră față de problemele cele mai acute ale momentului, căutînd de fiecare dată mijloacele cele mai adecvate, potrivit cu obiectivul urmărit. Pe această linie ne îndeamnă exemplul înaintașilor să mergem. Așa au făcut ei în perioada respectivă. Așa trebuie să facem noi astăzi.

Putem și avem datoria s-o facem.

Învățătura marxistă ne luminează calea, ne ajută să înțelegem mai profund realitatea, să descoperim ce se ascunde în dosul apa-

„Ceea ce gîndești bine, exprimi limpede și astfel găsești ușor cuvintele“.

Boileau

rențelor, care sînt liniile mari pe care se desfășoară în mod necesar mersul înainte al istoriei.

Lovind în dușmani fără cruțare, criticînd rămîinerile în urmă pe care analiza concretă a lucrurilor ni le dezvăluie, utilizînd resursele bogate cuprinse în documente de partid ca acele recente ale Congresului al II-lea al P.M.R. și al Congresului al XX-lea al P.C.U.S., dar mai cu seamă trăind intens alături de oamenii muncii problemele contemporaneității, ne vom putea apropia și prin pamfletele ce le vom scrie de ceea ce Lenin arată că este sarcina întregii publicistici, „servirea istoriei contemporaneității“.

„Trebuie — scria el în 1905 în articolul „Zile revoluționare“ — să facem ca sarcina permanentă a publiciștilor să fie scrierea istoriei contemporaneității și trebuie să stăruim s-o scriem în așa fel încît citirea lor să ajute în cît mai mare măsură pe participanții direcți la mișcare și pe eroii proletari acolo, pe locul unde acționează, s-o scriem în așa fel, încît să contribuie la extinderea mișcării, la alegerea conștientă a mijloacelor, procedurilor și metodelor de luptă, capabile să dea cu o cît mai mică cheltuială de forțe, rezultate cît mai multe și mai temeinice“.

PE TEME ECONOMICE

CEVA DESPRE OGLINDIREA PROBLEMELOR PRODUCTIVITĂȚII MUNCII ÎN PRESĂ

CONST. MITEA

măbru în colegiul de redacție al ziarului „Știința”

Cel de al doilea Congres al P.M.R. a marcat puternic însemnătatea deosebită a creșterii sistematice, de zi cu zi, a productivității muncii în toate ramurile economiei naționale — subliniind că aceasta este o sarcină centrală a întregii noastre opere de construcție socialistă. Critica făcută în raportul prezentat la Congres, desvăluirea principalelor lipsuri manifestate în această direcție, precum și indicațiile concrete, amănunțit enunțate în raportul privitor la cel de al II-lea cincinal, au înarmat poporul nostru cu un program concret de luptă multilaterală pentru punerea mai deplină în valoare a marilor izvoare de creștere a productivității muncii, — izvoare proprii unei economii aflate în plină dezvoltare pe făgașul socialismului.

În perioada care s-a scurs de la Congres, presa, încadrându-se în eforturile desfășurate de întregul partid, a militat zi de zi, în forme variate, pentru mobilizarea activă a maselor de oameni ai muncii din industrie, construcții, transporturi etc., la îndeplinirea cu succes a sarcinilor pe care noul cincinal le pune în legătură cu creșterea productivității muncii. Cine răsfoiește colecțiile ziarelor noastre pe primele cinci luni ale anului nu se poate să nu remarce eforturile pe

care presa le-a depus pentru a face cât mai populară, cât mai înțeleasă de mase noțiunea de progres tehnic, pirghie principală și hotăritoare de creștere a productivității muncii. Prin mijloace și sub unghiuri diferite, în paginile ziarelor au apărut în acest interval de timp articole, colaborări, însemnări, note și scrisori către redacție — materiale care, fiecare în parte redau aspecte, arătau noi forme, mai mult sau mai puțin concrete, diferite probleme, pe care le ridică practica în domeniul luptei pentru progres tehnic.

Unul din principalii factori de progres tehnic este, cum se știe, perfecționarea continuă a mașinilor, ridicarea randamentului și a economicității lor în exploatare. Sarcina pusă de Congres de a făuri mașini și utilaj care, din punct de vedere al tehnicității lor, să fie la nivelul celor mai de seamă realizări obținute în acest domeniu de tehnica mondială — deși explicată și repetată într-o serie de materiale apărute în presă, a fost totuși „atacată” destul de timid — (poate și din pricina complexității problemei); — prea puține materiale au apărut pînă acum în presă în care persoane competente să-și spună cuvîntul în legătură cu această problemă, prea puține (sau aproape de loc) au fost articolele

care și-au propus să analizeze cu îndrăzneală activitatea diferitelor institute care proiectează mașini și utilaje noi.

Un alt aspect al luptei pentru progres tehnic — deci pentru o mai înaltă productivitate a muncii — este felul în care se introduce tehnica nouă în întreprinderi. În legătură cu această problemă s-au publicat numeroase articole; aproape zilnic presa a publicat articole, reportaje, informații, în legătură cu mecanizarea unor procese de muncă, cu introducerea de mașini noi, cu avantajele concrete, materiale, pe care acestea le aduc întreprinderii prin înlocuirea și ușurarea muncii omului. Dar cite din redacțiile ziarelor noastre se pot lăuda că au tratat mai adîncit, analitic, activitatea unor direcții tehnice din Minister, sau a serviciilor tehnice din întreprinderi în legătură cu introducerea tehnicii noi. Cite redacții și-au propus să analizeze, de pildă, planul tehnic al vreunei întreprinderi, felul în care el se realizează?

Presa a dat în ultima vreme un ajutor mai substanțial în ce privește antrenarea colectivelor de muncitori și tehnicieni la folosirea mai bună a tehnicii existente — sarcină pe care s-a pus de asemenea un accent deosebit la Congres. Au fost popu-

larizați — și în „Scinteia“ și în „Munca“ și în „Scinteia Tineretului“ etc. — numeroși muncitori frunțași care, prin faptele lor de zi cu zi, dovedesc practic că „mașinile pot da mai mult“ atunci când sînt judicios folosite. Au fost publicate numeroase materiale care au redat experiența concretă a frunțașilor luptei pentru o înaltă productivitate, s-au publicat scrisori de la muncitori, maiștri, ingineri, prin care aceștia au luat atitudine împotriva acelor lipsuri care împiedică folosirea deplină a mașinilor (fenomene de „neritmicitate“, de slabă aprovizionare tehnico-materială, de lipsă de interes pentru răspîndirea metodelor înaintate, a inovațiilor și raționalizărilor etc.).

Prin presă au fost popularizate larg — și se poate spune că în unele cazuri s-a reușit să se facă accesibile — unele probleme legate de perfecționarea tehnologiei producției, de introducerea unor procedee tehnologice noi, de mare productivitate. Metoda turnării în coji și a turnării în forme metalice și cu modele ușor fuzibile — în metalurgie, metoda forării a două sonde cu aceeași instalație, a fisurării hidraulice a straturilor — în industria petrolului, metoda exploatării fagului „în catarge“ — în industria lemnului, iată numai cîteva din procedeele tehnologice și metodele noi despre care s-a scris frecvent în presă în timpul din urmă.

Cu toate acestea, în domeniul luptei pentru introducerea tehnicii și tehnologiei înaintate, în fața presei rămîne deschis un larg cîmp nedesfătat, probleme multe și importante neatacate. Nu pare să existe o preocupare vizibilă din partea presei de a selecționa și a trata probleme legate de introducerea tehnicii și tehnologiei noi tocmai în acele sectoare și faze de muncă care au un rol hotărîtor în desfășurarea întregului proces de producție, acolo unde se poate obține maximum de eficacitate — așa cum a recomandat Congresul. De cele mai multe ori popularizarea procedeele tehnologice și a metodelor nu se face după aceste criterii, ci în ordinea accesibilității și a posibilităților redacțiilor respective de a trata asemenea probleme. Tot la acest capitol mai trebuie adăugat că materiale de felul acesta sînt slab prezentate, nu conving pe muncitori (și nu trebuie evitate nici socotelile

simple în privința avantajelor materiale personale, a ciștigurilor) — că ei sînt adînc interesați să folosească cutare sau cutare procedeu nou, cutare sau cutare metodă înaintată etc. Există un pericol mare ca acest soi de materiale să se mențină într-un tehnicism plat, să devină materiale necitite pentru cititorul „nespecialist“ și, prin urmare, să îngusteze oarecum caracterul larg de masă al presei noastre. Măiestria noastră, a gazetarilor, care avem sarcina de a trata în presă acest soi de probleme — așa zis „tehniciste“ — trebuie să fie aceea de a realiza aceste materiale într-un stil și o manieră încît să interesăm pe toți cititorii pentru asemenea probleme, să țintim să ajungem pînă acolo încît nu numai pe inginerul sau muncitorul metalurgist să-l intereseze procedeul turnării în coji, ci și pe medic, avocat, profesor etc. În definitiv, pe cine nu-l interesează să afle cum putem munci mai bine pentru a trăi mai bine? Și oare e greu de explicat că introducerea turnării în coji se încadrează tocmai în această luptă pentru mai bine? Și nu numai acest lucru trebuie făcut. Există posibilități — experiența bună a unei redacții a confirmat-o — că cei mai inaccesibili termeni tehnici, atunci cînd se depune o muncă susținută cu autorul articolului respectiv, să fie făcuți accesibili, pe înțeles, fără a diminua, prin aceasta, cu nimic conținutul materialului.

În ultimele 3—4 luni presa a remarcat unele inițiative născute în plină întrecere socialistă pentru îndeplinirea noului cincinal și legate nemijlocit de lupta maselor pentru mai buna folosire a mașinilor și a timpului de lucru, pentru o mai înaltă productivitate a muncii. „Scinteia“, „Munca“ și alte ziare au popularizat și, într-o măsură, au ajutat la răspîndirea unor inițiative ca, de pildă, cea a oțelarilor hunedoreni — „600 șarje rapide anual, pe schimb“, a metalurgiștilor de la uzinele „1 Mai“ Ploești: „întregul schimb la nivelul celor mai productive ore“, a petroliștilor din Moldova: „Schimbul de noapte la nivelul celui de zi!“ etc. Sprijinirea inițiativelor prețioase care se nasc în practica întrecerii trebuie să stea în fața presei ca o sarcină permanentă și ea trebuie făcută în forme mai sistematice și cu mai multă perseverență decît pînă acum. Este cu totul nefirească acea „specializare“ intervenită tacit între ziare în

susținerea și popularizarea unor a-nume inițiative. În acest domeniu, munca trebuie desfășurată pe un plan larg și nu e deloc o impietate dacă o inițiativă prețioasă sezișată de un ziar este reluată și sprijinită apoi de redacțiile celorlalte ziare.

Încă un lucru care cred că nu trebuie să scape presei noastre în legătură cu tratarea problemelor productivității muncii. Anume că, productivitatea este legată — așa cum spunea Lenin — de ridicarea disciplinei muncii, de priceperea de a munci, de buna organizare etc. Este necesar ca în presa noastră să-și găsească acum un spațiu mai mare și o tratare mai adîncă și mai combativă problemele legate de întărirea disciplinei în producție, de combatere a tendințelor de chiul și de nesocotire a intereselor obștești. De asemenea, cred că în ultimul timp a scăzut frecvența materialelor care tratează probleme legate de calificare și ridicarea calificării, de necesitatea însușirii experienței avansate etc. Chiar și în „Scinteia Tineretului“, care altădată ne obișnuise cu accenté convingătoare, adresîndu-se tineretului și îndemnîndu-l să se califice, să-și însușească cu pasiune tehnica nouă, asemenea materiale au început să apară mai rar. Or, este timpul ca odată cu explicarea necesității introducerii tehnicii noi, a bunei organizări a muncii, presa să desfășoare cu intensitate sporită acțiunea de stimulare a muncitorilor și tehnicienilor pentru calificare, pentru ridicarea nivelului lor de cunoștințe profesionale. Trebuie să ne fie clar că noțiunea de progres tehnic înseamnă nu numai perfecționarea mașinilor, crearea și introducerea de mașini noi, ci și perfecționarea profesională a muncitorului, capacitatea lui de a folosi cît mai deplin această tehnică nouă.

Problemele legate de tratarea în presă a diferitelor aspecte ale luptei pentru creșterea productivității muncii sînt multiple și variate și este de parte de mine gîndul de a fi reușit cît de cît în spațiul acestui articol să epuizez problema. Sugerez că ar fi bine ca în paginile publicației Uniunii Ziariștilor să se organizeze o discuție despre felul cum secțiile industriale ale diferitelor redacții se ocupă de tratarea problemelor concrete ale creșterii productivității muncii în industrie — socotînd că aceste probleme trebuie să stea în centrul preocupărilor noastre.

CE AȚI VREA SĂ CITIȚI ÎN PRESA NOASTRĂ?

Convorbire cu tov. Ion Moise, inginer principal în Direcția tehnică
a Ministerului Industriei Metalurgice și Construcțiilor de Mașini

Pe întreg cuprinsul patriei, în fabrici și uzine, pe șantiere ca și pe ogoare, oamenii muncii desășoară o activitate rodnică pentru îndeplinirea mărețelor sarcini trasate prin Directivele Congresului al II-lea al P.M.R. cu privire la cel de al doilea plan cincinal. Realizarea acestor sarcini a devenit cauza scumpă a întregului popor, care este direct interesat în întărirea economică a patriei noastre și, prin aceasta, la ridicarea nivelului său de trai material și cultural.

În aceste condiții este firesc să crească interesul și exigența cititorilor față de presa noastră ca aceasta să-și îndeplinească cu cinste rolul său de propagandist colectiv, de agitator și organizator al maselor largi de oameni ai muncii.

Am considerat oportun să cunoaștem și să înfățișăm pe această cale părerile și observațiile critice ale cadrelor noastre din economie cu privire la felul în care presa noastră se ocupă de problemele actuale ale industriei.

INTREBARE: Așa cum indică documentele Congresului partidu'ui, una din căile principale pentru ridicarea productivității muncii în industrie este introducerea tehnicii noi. Ce ați vrea să citiți în presa noastră în legătură cu această problemă și cum credeți că trebuie să răspundă ea acestor cerințe?

RASPUNS: Cred că presa noastră și, în primul rând, presa centrală a popularizat pe larg rezultatele introducerii în producție a unor procedee tehnologice noi și a tehnicii noi în general. Caracterul materialelor publicate însă a fost foarte general și de multe ori la un nivel scăzut, ceea ce, evident, duce la slăbirea eficacității unei asemenea propagande.

Este indicat să se treacă de la popularizarea în general la propaganda tehnico-industrială concretă, făcută permanent și cu competență în care să se descrie în ce constă fiecare realizare din punct de vedere tehnic, să se arate în ce constă „noul” acestei realizări și, mai ales, să se exemplifice în mod concret rezultatele economice superioare obținute și cele ce se pot obține. Pentru aceasta este necesar, bineînțeles, să se folosească un stil care să placă maselor largi de cititori, dar care totodată să nu păcătuiească prin inadverență sau confuzii științifice. După părerea mea, redacțiile ziare-

lor ar putea evita asemenea eventuale erori dacă s-ar manifesta mai multă exigență față de felul cum se informează reporterii sau, mai precis dacă s-ar introduce ca o practică obligatorie pentru ziariștii care merg pe teren o serioasă documentare asupra temei și consultarea cu specialiști nu numai în ceea ce privește exactitatea unor cifre sau date certe, ci și în ceea ce privește termenii tehnici necesari, descrierea procedeele etc. Aceasta ar evita străcurarea unor greșeli în prezentarea materialelor, care, uneori, discreditează presa în fața cititorilor. De pildă, în unele ziare au apărut fotografii care reprezentau pe anumiți muncitori frunțași la locul lor de muncă. Cu toate că în fotografiile erau prezentate mașini de frezat, explicația se referea la strunguri sau vice versa.

Eu aș dori să citesc articole despre felul cum sînt aplicate în diverse uzine procedeele tehnologice noi ca: forjarea în matrițe, turnarea în cochile, turnarea centrifugală, metode moderne de așchiere etc., redată în spiritul celor arătate mai sus, indicîndu-se totodată în ce proporție se aplică metodele respective în uzinele despre care se scrie, care sînt principalele piedici în extinderea metodelor, ce rezultate economice s-au obținut etc.

Consider că este necesar să existe

o preocupare permanentă din partea redacțiilor de a spici din presa sovietică și a țării de democrație populară materiale informative despre realizări în introducerea tehnicii noi. Asemenea relatări dacă ar apare toate grupate într-un număr de ziar, odata sau de două ori pe săptămînă, ar reține atenția și ar putea contribui la îndeplinirea rolului de organizator al presei. Cred că de asemenea grupaje ar fi indicat să se ocupe ziarul „Munca”.

INTREBARE: Ce puteți spune despre stilul folosit în ziare; nu cumva este prea greoi, tehnicist? Îl înțeleg muncitorii cu o calificare medie?

RASPUNS: Consider că stilul nu este nici greoi și nici tehnicist, ci ni se pare uneori prea simplist pentru muncitorii cu o pregătire medie. Nu trebuie să se uite faptul că în prezent muncitorii au un nivel de cunoștințe tehnice și de cultură generală mult mai ridicat decît în anii 1948—1949.

De la reforma învățămîntului și pînă în prezent au pășit în industrie un număr foarte mare de absolvenți ai școlilor medii tehnice și ai școlilor profesionale, care au adus cu dînșii un suflu nou, o concepție sănătoasă despre progresul neîncetat al tehnicii în industrie. Indiscutabil însă că este greșit să se

facă risipă de expresii pur tehnice; acestea trebuie utilizate chibzuit și în fraze bine încheiate și corecte din punct de vedere literar.

INTREBARE: După părerea dvs. care sînt genurile publicistice cele mai interesante în care se pot reda, pe înțelesul cititorilor — nu numai al celor care lucrează direct în industria respectivă —, problemele actuale ale tehnicii noi care tratează experiența concretă în producție.

RASPUNS: Toate genurile publicistice sînt interesante, însă ele trebuie utilizate gradat în funcție de importanța și stadiul în care se află rezolvarea problemei respective despre care se scrie. De pildă, punerea în fabricație a unui produs sau executarea unui produs nou de importanță secundară pot fi aduse la cunoștința opiniei publice printr-o informație, însă executarea unui produs nou de mare importanță sau utilizarea unui procedeu tehnologic avansat, cu valoare de generalizare, necesită publicarea unuia sau mai multor articole sau reportaje mai detaliate.

Socot că se publică suficiente articole în legătură cu problemele din industrie. Chiar prea multe uneori în același număr de ziar. Trebuie să se aibă în vedere că publicîndu-se prea multe articole într-un singur număr de ziar, implicit se scade din eficacitatea acțiunii de propagandă tehnică.

INTREBARE: S-ar părea că există o preferință a ziaristilor în prezentarea realizărilor tehnicii noi mai cu seamă la construcțiile industriale ce se ridică, neglijîndu-se însă prezentarea progresului tehnic în întreprinderile existente. Cum se explică, după părerea dvs., faptul că unii ziaristi preferă să scrie mai mult despre construcțiile noi și trec cu vederea peste ceea ce este nou în întreprinderi?

RASPUNS: Bineînțeles că este absolut necesar să se publice articole despre construcțiile noi, despre stadiul în care ele se află. De exemplu: cititorii sînt interesați să afle care este stadiul construcției pe diferite șantiere: la noul furnal de 700 m. c., uzina cocso-chimică, laminorul de țevi de la Roman etc. În legătură cu aceste realizări, de bună seamă că ziaristii se pot informa mai ușor și această informare nu necesită prea multă strădanie și nici o competență prea mare.

Pentru a putea scrie despre realizări din procesele de producție, fie în întreprinderile existente fie în cele noi, pentru a prezenta preocu-

pările colectivelor în direcția introducerii pe scară largă a tehnicii noi, ziaristii, după părerea mea, trebuie să depună un efort mai mare. Pentru a putea redacta într-o formă plăcută dar și folositoare informația respectivă, ar fi necesară o pregătire tehnică, cel puțin la nivelul mediu al unui tehnician, și o informare continuă în problemele de specialitate. Evident, mulți ziaristi probabil nu au încă o asemenea pregătire, dar cred că nu greșesc cînd afirm că și cei care o au nu acordă suficientă atenție informării lor prin literatura de specialitate, discuții etc.

INTREBARE: În cadrul activității dvs. ați avut prilejul să stați de vorbă cu ziaristi care să vă solicite unele indicații asupra problemelor actuale ale introducerii tehnicii noi? Care este rezultatul acestei legături?

RASPUNS: Nu am întreținut o legătură permanentă cu ziaristii, însă am discutat în diverse împrejurări cu unii tovarăși de la ziarele centrale asupra problemelor introducerii și extinderii procedurilor tehnologice noi. Am observat că cei mai mulți dintre ei erau dornici să afle unele realizări „de efect” decît să cunoască temeinic ceea ce e mai important. Este desigur mai ușor pentru ziaristi să se „documenteze” în acest fel decît să-și îndeplinească cu adevărat obligațiile profesionale ce le revin. Cred că o asemenea atitudine nu este justă și tovarășii ziaristi trebuie să scrie despre realizările care se obțin zilnic în întreprinderile noastre, mergînd în secțiile uzinelor și fabricilor unde să studieze mai mult procedeele, căile concrete care duc la o permanentă ridicare a nivelului tehnic și a felului în care acesta se reflectă în ultimă instanță în îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață ale oamenilor muncii.

INTREBARE: Introducerea tehnicii noi este, după cum se știe, mijlocul principal pentru sporirea productivității muncii. După părerea dvs. e preferabil să se scrie mai multe informații, sau pentru practica întreprinderilor ar fi preferabil să se scrie mai mult articole generale?

RASPUNS: Pentru practica întreprinderilor sînt utile articole detaliate în care să se arate clar realizările obținute, să se prezinte mijloacele prin care au fost obținute aceste realizări, care sînt rezultatele tehnico-economice înregistrate, precum și ce cheltuieli a comportat execuția lucrărilor de introducere a tehnicii noi. Informațiile sînt utile cînd seizează noul sau cînd au un caracter general de prezentare a activității depuse într-un anumit do-

meniu, deoarece ele permit să se facă o apreciere de ansamblu asupra felului cum se rezolvă o anumită problemă și oferă totodată posibilitatea să se tragă concluzii pentru activitatea de viitor.

INTREBARE: Credeți că ar fi util să se organizeze consfătuiri, schimburi de experiență, demonstrații practice privind extinderea tehnicii noi, a procedurilor avansate cu același specific de producție de către ASIT, Ministerul Industriei Metalurgice și Construcțiilor de Mașini și CC al Sindicatului muncitorilor din industria metalurgică și construcțiilor de mașini în unire cu redacțiile unor ziare?

RASPUNS: Consider că s-ar crea un paralelism inutil de consfătuiri care ar antrena scoaterea din producție a unui număr important de oameni, dacă s-ar organiza consfătuiri speciale de către ziare în colaborare cu ministerele și celelalte organizații de masă și științifice. În realitate se sînt suficiente consfătuiri pe probleme foarte importante. Trebuie numai ca la aceste consfătuiri să participe și ziaristii care să scrie nu numai o simplă informație privind ținerea consfătuirii respective, ci să publice reportaje detaliate despre problemele discutate și rezoluțiile adoptate. Aceasta încă n-ar fi suficient dacă urmărirea punerii în practică a hotărîrilor luate în aceste consfătuiri nu va constitui o preocupare permanentă a presei. Cred că se publică foarte rar materiale privind felul cum au fost traduse în viață hotărîrile luate în asemenea prilejuri, articole de critică în cazul nerespectării hotărîrilor luate de consfătuiri etc.

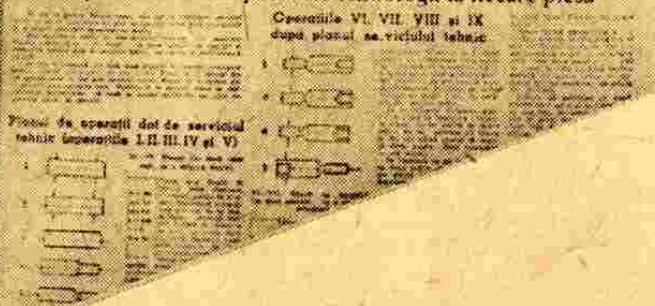
INTREBARE: Dacă ne puteți spune cîteva cuvinte în legătură cu formele de prezentare și informare științifică a problemelor tehnicii noi la emisiunile noastre de radio.

RASPUNS: Am ascultat la radio doar cîteva informări privind diferite realizări în domeniul tehnicii înaintate, și acestea cu totul întîmplător, datorită faptului că în programul de radio nu sînt anunțate emisiunile de acest gen. De asemenea, ele se transmit la ore nepotrivite, cînd un mare număr de ascultători interesați direct se află în producție. După părerea mea intervalul cel mai potrivit pentru emisiunile dedicate informațiilor tehnico-științifice ar fi între orele 18—20, în zilele de marți și sîmbătă, iar duminică în cursul dimineții între orele 9—11.

Să folosim regimuri înalte de aşchiere

Adaptarea celei mai potrivite tehnologii la fiecare piesă

DESCOPERIREA ŞI PROMOVAREA NOULUI

TICU SIMION
redactor la ziarul „Munca“

În viaţa noastră care devine tot mai plină de conţinut, de la cătunul pierdut undeva prin văile şi coclaurele munţilor sau în stepa dobrogeană, până în Capitala ţării se desfăşoară o luptă permanentă, îndirjită, uneori lesne vizibilă, alteori însă mai anevoie, între noul care se naşte şi-şi cere dreptul la viaţă şi vechiul care şi-a trăit traiul. De cele mai multe ori această luptă între nou şi vechi redă însuşi conţinutul vieţii, înfringerea vechiului de către nou constituind mijlocul de a face paşi înainte pe calea înfăptuirii socialismului în ţara noastră.

Ştim cu toţii că noul este motorul dezvoltării. Prin nou înţelegem ceea ce apare şi se dezvoltă, ceea ce se poate dezvolta, aducându-şi contribuţia la dezvoltarea progresivă a societăţii în ansamblu sau măcar a unor laturi a acesteia. „Vechi“ este tot ce încetează a mai fi motorul dezvoltării, transformându-se într-o piedică, într-o frână a progresului. Vechiul şi noul se află permanent în luptă. Aceasta poate fi cînd mai vie, mai vizibilă, cînd mai latentă. Lupta aceasta îşi are izvorul în faptul că vechiul şi noul exprimă diferite tendinţe ale realităţii — trecutul şi

prezentul ei, ceea ce şi-a trăit traiul şi ceea ce se naşte, ceea ce e negativ şi ceea ce e pozitiv, ce este conservator şi ce este revoluţionar în ea. Lupta dintre vechi şi nou este o importantă lege a dezvoltării. Şi deşi această luptă se termină în mod necesar cu victoria noului, căci noul este de neînviat, noi, gazetarii, avem sarcina de a ajuta la victoria mai rapidă a noului, contribuind, astfel, la progresul mai rapid al societăţii noastre.

Aceasta este una dintre sarcinile de cînte ale presei, ale gazetarilor. Dar nu este de loc o sarcină uşoară. De cele mai multe ori mlădiţele noului sînt atît de plîpînde, de firave, încît nici nu pot fi observate. Adesea, vechiul are tendinţa de a îmbrăca haina noului, tocmai ca mijloc de a înşela pe naivi. Noul se loveşte întotdeauna de puternice rezistenţe — conservatorismul, birocratismul, rutina, comoditatea, lipsa de curaj etc. Tocmai de aceea noul are nevoie de sprijin la timp şi în mod hotărît. În fiecare uzină, fabrică, mină, întreprindere sau instituţie din patria noastră, patriotismul, elanul creator al oamenilor muncii este sursa a noi şi noi iniţiative, de mai mică

sau mai mare însemnătate, care toate au însă ca scop grăbirea mersului nostru înainte spre socialism. Dar cite din aceste iniţiative ale masei nu sînt respinse de la început de birocrăţii înrăiţi, cite dintre ele nu mor sub yrafal de referate şi studii, devize şi avize! Oriunde mergem şi nu ne mulţumim doar cu cele ce se văd la suprafaţă ci pătrundem cît de puţin în adîncul lucrurilor, dăm lesne de mlădiţe ale noului care se cer a fi sprijinite. Şi a le aduce, doar, la cunoştinţa opiniei publice este puţin. Popularizarea lor largă şi susţinută, urmărirea aplicării lor pretutindeni unde ele pot fi aplicate, verificarea rezultatelor aplicării lor, cere nu numai publicitate ci şi o muncă organizatorică intensă.

În articolul său „Despre caracterul ziarelor noastre“ V. I. Lenin subliniază importanţa deosebită a aspectului de toate zilele ale vieţii fabricii, dinlăuntru satului, unde se zideşte cel mai mult noul, unde e nevoie de cît mai multă atenţie, publicitate, critică publică, combatere a tot ce nu e bun, de îndemn de a învăţa din ceea ce este bun.

Presă sovietică ne oferă minunate pilde de felul cum trebuie sprijinite mlădiţele noului, de organizare a unei largi publicităţi în jurul acestora, de propagare pricepută şi susţinută a tot ce e valoros în experienţa construcţiei sovietice, de popularizare a noii organizări a producţiei, a vieţii sociale, culturale, în general a tot ce este nou şi înaintat în traiul de zi cu zi al oamenilor sovietici.

În domeniul descoperirii şi promovării noului, ziarul „Munca“ are, ca ori care alt organ de presă, o experienţă a sa. Ca organ al Consiliului Central al Sindicatelor, „Munca“ este, fireşte, legată de muncitori, tehnicieni, ingineri şi funcţionari din fabrici, mine şi ateliere, de mecanizatori şi muncitori din S.M.T. şi G.A.S., de sute de mii de membri ai sindicatelor. În coloanele ziarului şi-au făcut loc dovezile avîntului creator al muncii maselor, numeroase iniţiative preţioase care aveau ca scop o mai bună organizare a muncii, aplicarea unor metode înaintate de muncă ş.a.m.d. De altfel, una din sarcinile de seamă ale ziarului „Munca“ este tocmai aceea de a descoperi, sprijini şi populariza larg atari iniţiative. De aceea, ocupîndu-ne de descoperirea şi promovarea noului de către colectivul ziarului nostru, ne vom limita, îndeosebi, la acele acţiuni ale ziarului care au dus la cunoaşterea şi popularizarea unor astfel de iniţiative.

Vom începe cu o acțiune care reprezintă interes nu numai prin valoarea ei mare pentru economia națională, ci și prin felul cum s-a dezvoltat, ea putând constitui un exemplu bun de studiat. Este vorba de acțiunea organizată de „Munca” pentru răspândirea metodelor de lucru ale lui Constantin Vasilache, Eroul Muncii Socialiste. Se știe că despre acest strungar destoinic, care obține rezultate cu totul excepționale, s-a vorbit de mulți ani în toată presa noastră. Încă în primii ani de economie planificată, Constantin Vasilache s-a făcut cunoscut prin obținerea unor adevărate recorduri în producție. Ziarele, printre care și „Munca”, publicau, destul de des, știri despre victoriile lui. Ani de-a rândul lucrurile au rămas în acest stadiu: Constantin Vasilache îndeplinea 10—15 și uneori chiar mai multe norme zilnice și presa publica rezultatele sale, deadreptul uimitoare. La „Uzinele Metalurgice” din Tirgoviște, unde lucrează Constantin Vasilache, era un adevărat dute-vino al gazetarilor. Aproape că nu era zi fără ca cel puțin un gazetar să nu fi fost în uzină. Ziarele publicau știri care erau citite, fără doar și poate, căci materialul cuprins era destul de senzational: Constantin Vasilache a dat 20 de norme; Constantin Vasilache lucrează în contul anului 1960, apoi în contul lui 1965 ș.a.m.d. Studioul de filme documentare l-a popularizat în câteva jurnale. Păcat numai că deseori omul nici nu se mai vedea din mormanul de piese produse de el într-o singură zi, piese care, stivuite frumos în juru-i, se ridicau aproape de bolta halei.

Mulți citeau, vedeau, auzeau, dar dădeau din cap a mirare și îndoială. După ce a apărut în presă știrea că C. Vasilache a prelucrat într-o singură zi 30 de tone de material, notați bine: 3 vagoane de material brut, am discutat cu un muncitor din Capitală. Era și acesta un muncitor calificat, dornic de a merge cu pași cit mai mari înainte. Dar isprava aceasta a lui Vasilache nu o credea. A ridicat din umeri și a spus că este imposibil, că așa ceva e cu puțință doar în coloanele ziarelor și în mintea gazetarilor.

Deabia după 4—5 ani ziarul „Munca” s-a hotărât să organizeze studierea temeinică a metodelor lui Vasilache și serioasa lor popularizare. Aceasta s-a întâmplat abia în 1955.

Dar pină atunci? Cîți gazetari de la „Munca”, pe lingă marele număr al celor de la alte ziare, nu au tre-

cut pe lingă noul conținut în felul de a-și organiza locul de muncă și de a munci al lui Constantin Vasilache, fără a-l observa?

A fost nevoie să fim sezisați de C.C.S. ca lucrurile să fie puse pe făgașul cel bun. S-a constituit o brigadă a C.C.S., din care a făcut parte și un gazetar de la „Munca”, brigadă care a studiat temeinic metodele folosite de Constantin Vasilache. Abia după aceasta colegiul nostru de redacție a hotărât pornirea unei acțiuni organizate și susținute de popularizare a tot ce e nou și înaintat în metodele lui C. Vasilache. Deci, întâi a fost o trecere pe lingă nou, nesezisarea noului. Cîți dintre gazetari nu se simt oare cu musca pe căciulă? Apoi, după ce a fost sezisat, repet că au trecut 4—5 ani, s-au luat măsuri, bune de altfel, de sprijinire și dezvoltare a noului conținut atât de multilateral în felul de a munci al lui Constantin Vasilache.

Trebuie arătat că chiar secția industrială a ziarului „Munca” care a contribuit la ducerea cu succes a acțiunii de popularizare a metodelor lui Constantin Vasilache, are și ea lipsurile sale în ceea ce privește întârzierea neîngăduită a acestei acțiuni. Și tovarășii din această secție au trecut cu destulă ușurință pe lingă nou fără a-i sezisa întreaga importanță.

Și acum câteva cuvinte despre felul cum a dus „Munca” această acțiune. Se știe că C. Vasilache folo-

Eroul Muncii Socialiste C. Vasilache, studiind în locuința sa

sește un complex de metode înaintate, unele folosite și de alți muncitori înaintați, altele necunoscute, care privesc pregătirea locului de muncă, folosirea unor cuțite speciale, adecuate piesei în lucru, studierea atentă a fiecărui reper și găsierea unor soluții tehnice (de fapt raționalizări și uneori chiar adevărate mici inovații) pentru grăbirea strunjirii etc., etc. Cît privește marea importanță pentru economia națională a aplicării metodelor lui Constantin Vasilache este suficient să amintim că dacă numai 20 la sută dintre muncitorii uzinelor de utilaj agricol ar aplica aceste metode, producția întreprinderilor respective ar crește cu cel puțin 70 la sută.

„Munca”, după ce a publicat o pagină specială scrisă de C. Vasilache, ajutat de un grup de tovarăși din secția industrială, care au studiat temeinic metodele sale de lucru, a organizat — cu sprijinul C.C.S. — predarea practică de către vestitul strungar a metodelor sale în diferite uzine și fabrici. Fără ajutorul permanent al C.C.S. și al C.C. al Sindicatului muncitorilor din industria metalurgică și al construcțiilor de mașini, acțiunea noastră nu s-ar fi putut desfășura. Luni de zile ziarul a publicat reportaje de la schimburile de experiență organizate, scrisori de la muncitori care-și însușeau metodele lui Vasilache, materiale diverse care arătau fie indolența față de aplicarea celor învățate de la Eroul Muncii Socialiste, fie rezultatele remarcabile ale aplicării lor. La popularizarea metodelor de muncă ale lui C. Vasilache au contribuit, firește, într-o largă măsură și celelalte organe de presă din Capitală și chiar din regiuni.

În afară de această acțiune de popularizare, Constantin Vasilache a fost invitat la redacție unde a ținut o conferință în fața întregului colectiv redacțional. A fost pentru toți un bun mijloc de a învăța (mijloc, din păcate, folosit arareori). În afară de aceasta, acum după aproape un an de cînd a început acțiunea ziarului nostru, colegiul redacțional intenționează ca Vasilache, personal, ajutat de 2—3 tovarăși din redacție, să studieze la uzinele „23 August” din București cum s-au aplicat cele arătate în schimbul de experiență de anul trecut și rezultatele obținute.

Să ne ocupăm acum puțin de o altă acțiune a ziarului „Munca” și anume de inițiativa grupei sindicale nr. 19 de la uzinele „21 Decembrie” din Capitală. Aici avem un bun exemplu de descoperire și sprijinire a noului de către ziar.

Lucrurile s-au întâmplat astfel: Preziđiul C.C.S., analizând în cursul anului 1954 felul cum se desfășoară întrecerea socialistă, a constatat că esențialul în întrecere și anume, ajutorarea celor rămași în urmă pentru a ajunge la nivelul frunțașilor, este neglijat. Pe baza acestei constatări, redacția a hotărât să se preocupe mai mult de sprijinirea acelor forme pozitive care există pe teren și care ar duce la aplicarea a ceea ce este esențial în întrecere. La uzinele „21 Decembrie“ în grupa nr. 19 s-a găsit un simbur de ajutorare a celor rămași în urmă. Sesizând acest simbur, destul de slab — de altfel — ziarul a organizat — cu sprijinul C.C.S. — mai întâi acțiunea pe teren, la grupa nr. 19 și, apoi, a popularizat larg și a susținut experiența de aici. O pagină specială, știri nenumărate, reportaje literare, informații, note, foiletoane, schițe, convorbiri, toate genurile gazetărești au fost folosite. Important este că de astădată ziarul s-a interesat îndeaproape și de rezultatul concret al aplicării inițiativei, adică de felul cum, prin aplicarea ei, crește producția și productivitatea muncii. În felul acesta am remediat o lipsă mare din trecut și anume aceea că prezentam aspecte, îndrumări, diferite rezultate cifrice în ce privește întrecerea, dar nu ne ocupam de adevăratul fel al întrecerii: creșterea producției, pe baza unei tot mai înalte productivități a muncii, concomitent cu reducerea prețului de cost.

Se cunoaște că C.C.S. a inițiat acțiuni concrete de îmbunătățire a felului cum se desfășoară consfătuirile de producție, mijloc important de a atrage masele să contribuie în mod creator la o mai bună organizare a muncii, la îndeplinirea sarcinilor trasate de Congresul partidului. Ziarul „Munca“ se ocupă îndeaproape de această acțiune. În cadrul unei astfel de consfătuiri, la combinatul siderurgic Hunedoara, prim-topitorii din schimbul maistrului Ioan Gogu și-au luat angajamentul să dea 600 șarje rapide pe an. Ziarul a popularizat larg această inițiativă care se poate răspîndi la toate oțelăriile. Presa centrală și locală poate găsi în consfătuirile de producție un izvor nesecat de valoroase inițiative.

Din domeniul agrar o să alegem acțiunea ziarului pentru sprijinirea inițiativei Eroului Muncii Socialiste V. Voichiță: „Cu fiecare tractor 1.000 de hantri anual“. La început, un gazetar din redacția noastră, a adus de pe teren o știre în care se vorbea de angajamentul lui V. Voichiță. În secția agrară știrea a trezit un in-

teres deosebit. Reporterul se afla, de fapt, în situația neguțătorului care nu știa ce vinde. El nu și-a dat seama cât de valoroasă este știrea adusă. După discuții purtate în secție, în colegiul de redacție, la C.C.S. și minister, ziarul nostru, cu sprijinul organelor interesate și a C.C. al Sindicatului muncitorilor agricoli, a pornit acțiunea cunoscută. Deși acțiunea nu s-a răspîndit peste tot, ea întîmpinînd mari rezistențe (comoditate, rutină, lipsă de interes etc.) reprezintă, fără îndoială, noul, progresul, în domeniul muncii mecanizatorilor și trebuie dusă în continuare lupta pentru largă ei aplicare.

În redacția noastră sînt unii tovarăși tineri care vădesc reale calități în domeniul de care ne ocupăm în acest articol. De unde în primii lor ani de gazetărie nu se prea orientau „pe teren“, în ultimul timp ei se descurcă mult mai bine, revenind — mai întotdeauna — în redacție cu tobla plină de lucruri interesante și „prospete“. Cîteva exemple. Tovarășii din brigada noastră „Pe șleau“ — au adus redacției, deseori, materiale interesante prin dezvoltarea unor manifestări periculoase ale vechiului care, de cele mai multe ori, era îmbrăcat, în mod mincinos, cu haina noului.

Aceste exemple, precum și altele care n-au fost amintite aci, nu trebuie să facă pe nimeni să creadă că la ziarul „Munca“ lucrurile stau pe roze în ceea ce privește descoperirea și promovarea noului. La drept vorbind, majoritatea colaboratorilor ziarului dovedesc încă multe slăbiciuni în acest domeniu. Numeroși sînt tovarășii din redacția noastră care reușesc să facă un material corect, uneori chiar interesant, dar trec pe lingă nou fără să-l vadă. Unii dintre ei se întorc adesea în redacție spunînd că „pe teren“ nu au găsit... ce au căutat. Asta este adevărat. Dar ei nu au văzut ce se găsea, nu s-au preocupat să vadă ce frămîntă colectivul respectiv de muncă, realizările sale, mici de multe ori, dar care trebuie sprijinite pentru a deveni mai mari.

Am ajuns acum la o problemă, să-i zicem, delicată. Ne referim la „planificarea“ materialelor corespondenților regionali, așa cum se proceda pînă nu de mult în redacția noastră. Corespondenții care aleargă toată ziua pe teren trebuiau neapărat să găsească fapte pentru materialele așa zis planificate din birou, deseori de oameni care nu au mai fost „în deplasare“ de luni de zile.

La cererea corespondenților s-a revenit la o planificare mai elastică. Corespondenții indică anumite teme care se trec în planurile secțiilor. Viața are apoi grijă să corecteze la zi și aceste planuri. Doi dintre corespondenții noștri regionali nu au acum nici un plan stabilit de redacție. Ei vor scrie ce le va cere viața. Și va fi, în orice caz, mai interesant.

Este cazul să subliniem, cu hotărîre, că în coloanele ziarului „Munca“ mai apare, foarte anevoie, noul din afara procesului de producție propriu zis. Se poate lesne observa că unii tovarăși din colectivul nostru redacțional, observă greu ce apare nou în viața culturală, socială, în dezvoltarea orașelor, în îmbunătățirea necetată a deservirii oamenilor muncii. Deseori în consfătuirile de producție ale colectivului nostru redacțional se aud numeroase voci care critică faptul că ziarul nostru prezintă un tablou sărac al vieții, că limităm viața în special, sau aproape în special, la domeniile producției. Cu toate acestea nu pot spune că ziarul „Munca“ a făcut o cotitură în această privință. Ziarul nostru — și mi se pare că și alte ziare — mai au multe de făcut în această privință.

Înainte de a încheia este bine să spun cîteva cuvinte despre o altă lipsă a colectivului nostru redacțional. Nu descoperim cu suficientă operativitate ce e vechi și perimat. Și asta cu deosebire în domeniul muncii organizatorice sindicale. Lipsim astfel C.C.S. de un ajutor prețios. Recent un corespondent regional a făcut un astfel de material interesant. Dar lucrurile erau de mult cunoscute la C.C.S. care și luase măsurile necesare, dar nu erau încă aplicate.

În „geografia“ materialelor publicate de „Munca“ mai sînt unele pete albe. Ne referim la unele regiuni întregi sau raioane despre care rareori răzbate vreo știre în coloanele ziarului. Regiunea Suceava (cu excepția orașului Botoșani și intrucitva a exploatărilor forestiere din jurul Vatra Dornei), Maramureșul și alte raioane ale regiunii Baia Mare trebuie trecute la acest capitol.

Fără îndoială că problema nu a fost epuizată cu cele de mai sus. Formule, rețete, lecții nu se potrivesc aici. Față de importanța temei, socot firesc ca și alți tovarăși de breaslă să-și spună cuvîntul. La experiența ziarului nostru, adăugîndu-se aceea a altor ziare, vom putea afla cu toții mai bine, mai clar, căile descoperirii și promovării noului. Așa vom folosi cu toții.

CÎTEVA CUVINTE DESPRE VERIFICAREA MATERIALULUI

V. NĂMOLARU

Inchipuiți-vă următoarea situație. Ești chemat la telefon și de la celălalt capăt al firului auzi o voce indignată:

— Bine, tovarășe, despre altul mai bun decît N. G. n-ai găsit să scrii?... Articolul pe care l-ai publicat azi i-a indignat pe muncitorii noștri... Auzi dumneata, N. G. frunțaș!... Frunțaș!.. De trei săptămîni nici norma nu și-o îndeplinește...

Moment penibil, nu-i așa? Ce să-i răspunzi omului? Încerci să dai explicații, să invoci motive, mai mult sau mai puțin „obiective”, dar ceea ce ai făcut nu se mai poate repara. Articolul a apărut. A rămas imprimat în zeci sau chiar sute de mii de exemplare, a fost citit de milioane de cetățeni, pe care tu, lucrător neconștiincios, i-ai înșelat, prezentînd într-o culoare trandafirie ceea ce în realitate este cenușiu. Motivul: insuficienta verificare a faptelor, datelor și numelor cuprinse în materialul pe care l-ai dat spre publicare. Consecința: denaturarea adevărului.

Meseria noastră cere, printre altele, operativitate și promptitudine. Dar acest lucru nu scuză și nu va justifica niciodată superficialitatea, munca de mîntuială. A împiedica strecurarea greșelilor în toate materialele pe care le redactezi — fie că e vorba de o simplă informație sau de articolul de cea mai mare răspundere — a da cititorului o imagine reală a ceea ce se întîmplă într-adevăr în uzină, în gospodăria colectivă sau în institutul științific, aceasta este o regulă elementară ce trebuie însușită și aplicată în activitatea de zi cu zi, de fiecare ziarist.

Pentru a o traduce în practică, se cere, în primul rînd, să scrii în cunoștință de cauză, să cunoști viața în sensul cel mai larg al cuvîntului, să știi pe care anume din elementele înțîlnite pe teren să-ți axezi materialul, ce fapte sau fenomene să le sprijini și să le susții sau, dimpotrivă, să le combați; dar odată rezolvat acest lucru, nu-i mai puțin adevărat că un rol însemnat începe să aibă acum *stilul* personal de muncă al fiecărui, seriozitatea cu care culegi întregul material documentar, grija deosebită pe care o ai în verificarea faptelor, datelor și numelor pe care ai de gînd să le

folosești. Nu ni s-a întîmplat niciodată ca în deplasările noastre pe teren să luăm drept literă de evanghelie afirmația critică despre cutare sau cutare lucru, deși această afirmație a fost făcută numai de un singur om? Nu am luat niciodată drept exacte depășirile de plan pe care ni le-a dat însuși șeful de echipă și nu ni s-a întîmplat să credem — potrivit celor ce ni se afirmă — că proasta calitate a materialului se datorește, nu oamenilor care-l fabricau, ci, dimpotrivă, aceluia care se ocupau cu... transportul lui? Să recunoaștem că nu puține au fost cazurile cînd, procedînd astfel, am greșit și, prin aceasta, am comis, uneori, erori din cele mai grave.

De aici, necesitatea de a lupta împotriva greșelilor și inexacțiilor, de a închide orice porțiță prin care ele s-ar putea strecura în paginile publicațiilor noastre.

Ce trebuie să întreprindem pentru a atinge obiectivul pe care ni l-am propus? În primul rînd, cred că e bine să înțelegem că principalul răspunzător de exactitatea celor cuprinse într-un material, este însuși autorul lui. Aceasta, deoarece sînt unii tovarăși care cred că sarcina lor este să scrie, să scrie operativ, să scrie bine și frumos. Celelalte „mărunțuri”: control, verificare etc... toate acestea nu-i privesc pe ei. Greșită concepție. Autorul articolului este obligat să verifice *multilateral* datele pe care le va folosi, începînd chiar din momentul culegerii lor, pe teren, și acest lucru trebuie să-l facă la toate organele competente (de stat, de partid, sindicale etc.). Experiența arată că e foarte bine ca informațiile de producție culese într-o întreprindere sau pe un santier să fie verificate pe loc, la șeful serviciului producției ca și la șeful serviciului planificării: exactitatea termenilor tehnici folosiți, descrierea anumitor metode de muncă sau ale unor procese tehnologice, ca și faptul de a ști în ce măsură aceste metode sau procedee tehnologice trebuie să fie popularizate, ținînd seamă de progresele tehnicii, socot că e necesar să fie verificate la inginerul șef al întreprinderii sau al secției respective.

Nu de mult, Maria Noslăcan, corespondent voluntar al ziarului „România liberă” a informat redacția că la întreprinderea economică industrială raională

Mediaș, inovația presătorului Andrei Wagner de modificare a matriței capului de sifon, a dus la creșterea cu 200% a productivității muncii. Verificînd știrea, redacția a aflat de la inginerul șef al întreprinderii că această inovație nu este deplin satisfăcătoare, deoarece creșterea numărului de piese se face în dauna calității lor. Inovația a rămas mai departe în studiu.

Iată cum un simplu telefon pentru efectuarea a ceea ce se numește operația de verificare a datelor a împiedicat ca o greșeală de genul celei arătate mai sus să vadă lumina tiparului.

O atenție deosebită cred că e bine să fie acordată datelor și faptelor pe care le culegem la sate. Sintetizînd experiența mai multor tovarăși care scriu îndeobște materiale pe teme sătești, aș vrea să arăt că în deplasările pe care ei le-au făcut, totdeauna și-au verificat datele, în primul rînd, la factorii de răspundere din comuna respectivă (președintele sfatului popular, directorul gospodăriei agricole de stat, secretarul organizației de partid, de tineret etc.). Dar ei nu s-au mulțumit cu atît. Întregul material documentar — date, fapte, oameni — era apoi discutat la comitetul raional de partid. Unul din acești tovarăși mi-a povestit că după o asemenea verificare a datelor la comitetul raional Focșani, a trebuit să se întoarcă în comuna unde, chipurile, se „documentase”, dar unde cu bună știință, fusese ținut departe de țărani care voiau să înființeze o întovărășire agricolă.

Lupta pentru adevăr împune celui care lucrează în presă nu numai obligația de a verifica în prealabil datele, cifrele, fanțele etc., pe care are de gînd să le folosească în materialul său. Odată scris, articolul respectiv — pentru a exprima într-adevăr un punct de vedere competent, pentru a se folosi o justă terminologie tehnică etc. — trebuie trimis spre consultare specialiștilor de frunte din sectoarele respective de activitate. Încrederea peste măsură în propriile forte și cunoștințe și, implicit, neglijența activului de specialiști — consultanți, duce în mod cert la greșeli, la denaturarea adevărului. Înțeleg „denaturarea adevărului” chiar și atunci cînd, deși

tot ce se afirmă într-un articol este adevărat, materialul respectiv, din nețeme-nica cunoaștere a problemelor sau din insuficiența documentare, nu tratează to-tuși cele mai importante aspecte, aruncă o imagine incompletă asupra întregii pro-blematici, imagine care, cu siguranță, nu poate să-i scape unui specialist.

În aceeași ordine de idei, cred că e bine ca anumite informații primite chiar de la factorii de răspundere și unitățile unde s-a făcut documentarea, să fie ver-ificate la forurile superioare de resort. Într-o documentare făcută la uzinele „Matyas Rakosi” de pildă, însuși direc-torul uzinei probabil incomplet informat, i-a relatat corespondentului respectiv că anumite motoare fabricate de colectivul acestei întreprinderi sînt exportate peste hotare, pînă în Australia. Verificîndu-se informația la Camera de Comerț Exte-rior, ea s-a dovedit inexactă.

O atenție cu totul deosebită trebuie acordată materialelor critice. La aceste materiale, mai mult ca la oricare altele, cred că se potrivește înțeleapta zicală populară: „măsoară de șapte ori, pînă croiești o singură dată”. De cite ori nu am dovedit, tocmai în elaborarea unor astfel de materiale deosebit de dificile, superficialitate, muncă de mintuală, lipsă de seriozitate? Și cîți dintre noi, sub impresia celor „îndurate” ocolesc și acum materialele de acest gen sau dacă le scriu, apoi... suflă pînă și-n iaurt?

Materialul critic, mai mult decît ori-care altul, ridică, aș spune, numeroase pretenții. El cere autorului nu numai exactitatea absolută a tot ce afirmă — o singură afirmație inexactă poate da peste cap și pune sub semnul întrebării întregul articol — dar și tonul potrivit, și alegerea cu grijă a genului publicistic pe care vrea să-l folosească și oportuni-tatea politică a publicării lui. Materialul critic e bine să fie dat spre publicare numai după o multiplă și minuțioasă verificare, atît pe teren, cît și la minis-terul respectiv sau la organul conducă-tor de stat din ramura respectivă de activitate.

Practica ziarelor cotidiene în cadrul cărora funcționează secții care se ocupă cu verificarea datelor, arată cît de bine-venite sînt măsurile care se iau pentru a împiedica strecurarea greșelilor de orice natură — chiar și celea de genul cînd în loc de „artist emerit al R.P.R.” apare „maestru emerit al artei”.

La materialele redacționale se obișnu-iește a se verifica — înainte de publi-care — numele localităților, raionul, re-giunea (cu ajutorul împărțirii administra-tive a țării), denumirea gospodăriilor co-lective, a S.M.T.-urilor și a gospodări-ilor agricole de stat, în ce localitate, raion și regiune se găsesc ele, citatele, datele,

cifrele, titlurile de cărți, reviste, lucrări, etc.; cu ajutorul enciclopediilor și al ma-terialului documentar indicat de autor, se verifică evenimentele istorice, datele co-memorative, biografiile etc... distribuțiile din cuprinsul cronicilor teatrale, după program și, eventual la direcția teatrului respectiv etc.

Vorbînd numai despre articole, repor-taje etc., n-aș dori să las impresia că fotografiile, graficele etc., nu ar trebui și ele minuțios verificate înainte de pu-blicare. Cu materialele de acest gen, e bine, cred, să se procedeze întocmai ca și cum am avea de-aface cu un material scris.

Date fiind discuțiile ce s-au iscat în ultimul timp în presă, o atenție deose-bită cred că trebuie acordată reporta-jelor literare. Mă refer aici la faptul că unui autori, lăsîndu-se furajii de condei, pun pe seama unor personaje reale, fapte și întîmplări pe care ei nu le recunosc, îi prezintă într-o lumină cu totul falsă, diformează realitățile. Pe bună dreptate, tov. Alex. Matei, muncitor la uzinele „21 Decembrie” București, erou al unui reportaj literar a cerut, în scrisoarea pu-blicată recent în ziarul *Munca* „să se respecte adevărul!”

Afirmam la începutul acestor rînduri că autorul materialului este principalul

răspunzător de exactitatea faptelor, date-lor și numelor date spre publicare. Acea-sta nu înseamnă însă, că șefii și sub-șefii de secție pot fi absolviți de orice răspundere atunci cînd se constată ine-xactități și greșeli în articolul respectiv. Fără îndoială, principala lor datorie e aceea de a urmări ca materialele să fie bine scrise, și să trateze în mod just problemele, dar ca oameni care au mai multă experiență, ei sînt primii datori să ia toate măsurile necesare pentru a avea certitudinea că într-adevăr așa stau lucrur-ile, cum se afirmă în respectivul ma-terial.

Să ne gîndim la cei care, miine, ne vor citi. Cititorii, a căror exigență este în continuă creștere, așteaptă din partea noastră nu numai articole interesante, scrise atrăgător, cu măiestrie; ei ne cer ca tot ce se afirmă în reportajele și arti-colele noastre să fie adevărat. „Un citi-tor simplu din sat — spunea cîndva ma-rele Tolstoi — nu va ierta nici cea mai mică denaturare a realității bine cuno-scută lui”.

Avea deplină dreptate! La fiecare pas al activității noastre trebuie să dăm do-vadă de probitate profesională, fiindcă n-avem niciodată dreptul, așa cum mai facem uneori, să înșelăm încrederea citi-torilor.

Îmbunătățirea condițiilor de muncă ale ziaristilor din India

Pînă în prezent ziaristii din India au lucrat în condiții foarte grele. Ei depindeau în întregime de patroni. Nu exista o lege care să apere drepturile ziaristilor. Acum, grație unității de acțiune manifestată în lupta pentru drepturile lor legitime, grație perseverenței lor, ziaristii indieni au obținut unele rezultate în domeniul îmbunătățirii situației lor.

Anul trecut, în decembrie, Camera Superioară a parlamentului indian a examinat în mod special un proiect de lege referitor la îmbunătățirea condițiilor de muncă ale ziaristilor, la drepturile și la asigurarea lor socială. Acest proiect a fost discutat în prealabil în mod amănunțit de către Federația ziaristilor ce muncesc din întreaga Indie, precum și de Conferința pe întreaga Indie a editorilor de ziar. Proiectul nu a fost pe placul editorilor — mari mo-nopoliști — dar el a fost pe larg sprijinit de toate categoriile de ziaristi. În parlament el a fost de asemenea aprobat în unanimitate.

În India se creează un comitet special care va stabili salariul minim al ziaristilor de diferite categorii, va veghea la îndeplinirea întocmai a hotărîrilor sale. Pentru lucrătorii de la ziare și reviste se stabilește o săptămîna de lucru de o anumită durată. Patronul care încalcă această regulă este amendat. Legea acordă ziaristilor dreptul la concediu plătit și la salarizare în timpul bolii.

Proiectul va deveni lege după aprobarea sa de către Camera interioară a Parlamentului și ratificarea de către președintele Re-publicii.

OPINIILE LUI GRĂMĂTIC

L. SĂRĂŢEANU

„GRĂMĂTIC” — așa îl porecliserăm noi, colegii de liceu. Răspundeam cu o persiflare — în care, la drept vorbind, nu intra atât răutatea pe cât tainica dorință a adolescentului de a face haz de orice — la toate pedantele și doctele lui observații în legătură cu lucrările noastre citite în clasă sau la „cenaclul” însușit de un profesor de română plin de rivnă. Un coleg, înzestrat cu harul desenului, spinzurase odată pe tablă, spre marea veselie a tuturor, o caricatură. Il înfățișa pe „Grămătic” cu călimările în briu, cu pana de giseă prinsă după ureche, întocmai ca creioanele băieților de hăcânie. Și pentru că anticii greci, în marea lor înțelepciune și previziune, nu s-au învrednicit să adauge o a zecea muză, a gramaticii, caricaturistul o înfățișa pe Melpomene, inspiratoarea tragediei, îndreptindu-și brațele spre „Grămătic” al nostru și spunindu-i cu căldură: — „Te iubesc pentru că doar tu ieși în tragic nevinovatele greșeli de gramatică și stil”.

Adevărul este însă că „Grămătic” pune o pasiune plină de noblețe în studierea mecanismului atât de gingaș al sintaxei, în cercetarea grațioaselor flexiuni morfologice, în căutarea legilor tonice sau în descifrarea secretelor acelei „obscure și nedezlegate probleme a stilului” despre care — mai apoi, în vre-

mea studenției — vorbea, prin cartea lui, un domn numit Rémy de Gourmont.

Anii au trecut (aproape 20) de când, după bacalaureat, ne-am împrăștiat. Pe unii foști colegi îi văd mai rar. Pe alții nu i-am mai văzut deloc. Cu Grămătic însă mă întâlnesc foarte des. Nu s-a schimbat deloc. Aceeași pasiune pentru gramatică și stil, dar și aceeași pedanterie în sezișarea greșelilor. Mai este nevoie să spun că — ori de câte ori stăm de vorbă — subiectul discuțiilor este unul singur?

— Presa noastră — îi spun — e azi scrisă mult mai îngrijit decât cea din anii trecutului.

— De acord, consimte Grămătic, dar nu uita că ea are răspunderi pe care presa veche nu și le-a asumat. Într-un moment ca cel pe care-l trăim, când mase uriașe sînt chemate la cultură, când presa este primul și cel mai însemnat mijloc de a lumina aceste mase, de a le îmbogăți nu numai cunoștințele generale, dar — corespunzător — și vocabularul și de a le învăța o vorbire corectă, atenția la felul cum scriu gazetele noastre trebuie să fie maximă.

— Așa și este, răspund eu.

Grămătic nu mă contrazice. Dar îmi atrage atenția că totuși, mai avem și lipșuri. Și cum cu el nu e de glumit, scoate din buzunar un exemplar dintr-un ziar

și-mi drată un articol de politică internațională. Interesant articol; și frumos scris. Nu-nai că, la un moment dat, vrînd să citeze dintr-un ziar străin, autorul face precizarea: „Astfel, ziarul cutare scrie textual...” Urmează apoi citatul.

Grămătic mă fixează; eu las capul în jos.

— „Cum adică „scrie textual”? Un ziar poate scrie și altfel decât „textual”? Încerc să-l apăr pe autor:

— „Omul vrea să spună „citez textual” pentru că, într-adevăr, un citat poate fi textual, atunci cînd reproducem cuvînt cu cuvînt pasajul, dar se poate „cita” și în vorbire indirectă, reproducînd cu vorbele noastre, în mod cit ‘mai fidel’, ideea aceluia pe care-l cităm.

— Perfect, spune Grămătic, dar atunci de ce autorul comite, iar redacția permite o asemenea confuzie? Și amicul adaugă că expresia „scrie textual” a auzit-o în gura citorva oameni. Iată cum presa contribuie, printr-o neglijență, la popularizarea unei expresii care implică un pleonasm destul de supărător.

Și pentru că veni vorba de pleonasm, interlocutorul meu îmi aruncă încă una:

— Ce părere ai de expresia — atât de uzitată din păcate — „aduce un aport”? Mă rog, dacă acceptăm neologismul „aport”, pentru ce îl așezăm lingă verbul „aduce”, cînd știut este că în franțuzește

„apporter“ înseamnă „a aduce“? În loc să spunem: „important este aportul adus de cutare“, nu-i mai corect să formulăm: „Important este aportul cutăruia“? Mă uit la Grămătic și plin de contra argumente, îl zdrobesc:

— Cu tine nu se poate vorbi...

Amicul ride și, la rugămintea mea, consimte să schimbe discuția... Se oferă, zice el, să abordeze tema... fuselor orare. Eu accept bucuros, numai să scap de un subiect în care sînt strîns cu ușa. Dar o secundă mai tirziu înțeleg cursa. Grămătic a scos „Informația Bucureștiului“ și începe un discurs:

— N-am să te întreb de ce capul acestui ziar cuprinde o greșală. N-am să te întreb de ce nu se cheamă el, corect, „Informația Bucureștilor“, cînd se știe că la noi, dacă unele orașe ca Sibiu, Bacău... au forme de singular, în schimb București, Iași etc., nu cunosc decît forma pluralului. Dar am să te rog să-ți spui părerea despre acest mic pasaj. Și prezen-

tîndu-mi pagina patra a numărului din 6 martie, amicul îmi citește din reportajul intitulat „La Melbourne, orașul viitoarelor întregiri olimpice“: „Mai mulți factori arată că sportivii europeni vor avea nevoie de un timp destul de îndelungat pentru acomodare. Și iată de ce: concursurile se vor ține de obicei după amiază, de exemplu la ora 16. La noi în țară însă în acel moment este abia 8 dimineața, și desigur că sportivii noștri nu sînt obișnuiți să participe la concursuri atît de matinale“.

Grămătic mă privește. Așteaptă un minut, două, apoi izbucnește:

— Ei, nu spui nimic?

— Ce să spun? Dacă aș folosi același limbaj ca și confratele cu năstrușnicia din „Informația“, aș spune că... „Mi-a stat ceasul“!

Și apoi, luînd vesel de braț pe amic:

— Hai, Grămătic, să mergem fiecare la lucrul nostru. Ne mai întîlnim noi. Chiar în coloanele acestei reviste.

Ilustrații CIK DAMADIAN

„Ziaristii chilieni în România“

În ziarul chilian „El Siglo“ a apărut recent următorul articol intitulat: „Ziaristii chilieni în România“.

Trei vechi reporteri chilieni vor pleca în România. Aceștia sînt Pedro Gajardo de la „La Nacion“, Herman Millás, de la „Ercilla“ și Ignacio Carranza de la „Las Ultimas Noticias“. Ei au fost desemnați de Cercul Ziaristilor luîndu-se în considerație exclusiv meritele lor profesionale.

Care este origina acestei călătorii? Guvernul de la La Moneda (numele reședinței guvernului chilian, — n. n.), din motive care nu au nimic de-a face cu adevăratele interese ale țării noastre, nu întreține relații diplomatice cu România, ca și alte guverne latino-americane. Cu toate acestea, în România, popor de origine latină, se manifestă o veche atitudine de prietenie față de Chile. În 1953, un mare număr de chilieni au participat la Festivalul Mondial al Tineretului care a avut loc la București și, între aceștia au fost și ziaristii Julio Lanzarotti, Hernan Uribe, Carlos Jorquera și Augusto Olivares. Ei au cunoscut ospitalitatea românească. Și ei nu sînt singurii compatrioți ai noștri care au fost bine primiți în România. Au mai fost acolo și au stabilit legături culturale prietenești generalul Carlos Vergara Montero, pictorul Carlos Ruiz și diferite alte personalități. În Santiago, Centrul Chiliano-Român de Cultură desfășoară o intensă activitate sub președinția lui Humberto Mewes.

România apreciază această prietenie cu Chile și a invitat trei ziaristi de ai noștri să vină să-i cunoască viața. A făcut aceasta fără nici un fel de obligație cu caracter politic sau de oricare altă natură. Mai mult încă, nici nu a desemnat pe acești ziaristi ci a încredințat alegerea lor Cercului Ziaristilor însuși.

Astfel, România procedează în alt mod decît Statele Unite care selecționează persoanele care le pot vizita sau care le pot fi oaspeți.

Este neîndoielnic că procedeul ales de România se dovedește a fi mai demn.

DIN EXPERIENȚA PERSONALĂ

ADRIAN COSTA
Redactor la „Agerpres“

În redacții, ca și în orice loc de muncă, se pune cu ascuțime problema calificării cadrelor. De aceea am socotit util să deschidem rubrica „Din experiența personală“ cu câteva însemnări despre prima etapă parcursă de unul dintre tinerii colaboratori ai unei redacții centrale. Cazul pe care-l înfățișăm aici este perfect autentic și prin aceasta merită cu atît mai multă atenție.

Într-o bună zi a venit în secție un tinăr firav, cu părul negru, privirea vioaie, îmbrăcat simplu, modest. Fusese repartizat să lucreze în secția noastră de informații.

Nu-mi era cu totul necunoscut. Știam că în redacția din care venea era socotit ca lipsit de perspective și, în general, nu se punea prea mult temei pe el. Trebuie să mărturisesc că eram înriurit de părerea formată despre Mircescu — așa se numea tinărul — și l-am privit pieziș.

Eram nemulțumit de faptul că redactorul șef mi-l trimisese „plocon“ tocmai mie. A trebuit totuși să-l primesc și să-l introduc în problemele noastre.

Stătea în fața mea pe o margine de scaun și în timp ce-i vorbeam își frământa miinile, ținînd tot timpul ochii în pămînt. Aveam simțămîntul că vorbesc în zadar. Nu dădea semne nici că înțelege nici că nu înțelege despre ceea ce-i vorbeam.

Simțeam o greutate pe inimă. Prevedeam tot felul de incurcături. Cîteodată, un colaborator nou îți dă multă bătaie de cap. Fie că trebuie să-i „pui condeiul în mină“, fie că trebuie să te lupți cu cine știe ce pretenții de „stilist“, oricum ai necazuri. Acest simțămînt mă frământa atunci mai mult ca orice, cu toate că nu prea era firesc să se întîmple astfel.

Noul colaborator și-a luat locul într-un birou alăturat, la o masă care era liberă. A privit în dreapta, în stînga, a făcut cunoștință cu ceilalți colaboratori — de altfel și ei tineri. Au trecut astfel două-trei zile fără ca cineva să-i dea prea multă atenție. În general era privit cu simpatie și atît.

Într-o dimineață l-am chemat și i-am vorbit din nou. I-am indicat sectoarele de activitate de care se va ocupa și l-am dat în grija celui mai vîrstnic și experimentat colaborator, care urma să-l sprijine direct în pătrunderea „tainelor“

profesiunii. Așa a început tinărul Mircescu să activeze pe tărîmul presei. La început, o bună bucată de timp a fost o adevărată umbră a tovarășului în seama căruia fusese dat. Plecau împreună, veneau împreună, scriau împreună. Mai bine zis Mircescu privea cum acesta scria, îi urmărea cu privirea lui vioaie fiecare gest, fiecare mișcare.

Într-o zi, întîmplarea ne-a pus în fața situației de a nu avea pe cine să trimitem ca reprezentant al redacției la o conferință importantă.

Cineva a dat o idee :

— Să meargă Mircescu !

— Mircescu ?

Am rămas pe gînduri. Va putea oare să se descurce ? Nu vom fi oare puși într-o situație mai grea trimițîndu-l pe el decît dacă nu vom trimite pe nimeni ?

În clipa aceea mi-a venit în minte o întîmplare asemănătoare pe care o tră-

îsem cu câțiva ani în urmă: Mă aflam în biroul redactorului șef căruia i se propusese să fiu trimis pentru prima oară singur pe teren. Îl priveam cu cea mai fierbinte rugă în ochi și așteptam, cu inima cât un purice, să pronunțe acel „da” hotărâtor. L-a pronunțat, dar pînă a făcut-o au trecut citeva clipe care mi s-au părut nesfârșite. La toate acestea m-am gândit — nu fără emoție — cînd m-am decis să-l trimit pe Mircescu singur pe teren. Așa s-a ajuns ca prima știre, de citeva rînduri, scrisă de el, să vadă lumina tiparului. Din ziua aceea s-a afirmat ca unul din cei mai harnici reporteri ai redacției.

Cu timpul Mircescu mi-a devenit drag. Am căpătat pentru el acest simțămînt pentru că el nu a trecut printr-o fază — cred că pot s-o numesc astfel — pe care o străbat unii dintre tinerii gazetari.

Întilnești uneori cite-un tînăr ziarist cu înfățișare mondenă, afectat în vorbire, plin de sine, atotștiutor, veșnic grăbit, cu o privire de cele mai multe ori ironică! Tutuiește pe cei care nu sînt de o vîrstă cu el, dă impresia a cunoaște lucruri de care nu are habar și, în general, e convins că felul său de a lucra — de a scrie, de a se informa — este desăvîrșit. Cîți l-au întilnit, sînt sigur că nu au căpătat pentru el decît antipatie și, poate, puțină compătimire.

Mircescu nu a avut nici una din aceste trăsături. Mi-aduc aminte că într-o seară s-a nimerit să rămîn mai tîrziu împreună cu el. Nu știu cum a

venit vorba despre împrejurările care l-au adus în presă.

— N-aș fi crezut cu puțință ca tocmai eu să lucrez vreodată în presă — mi-a mărturisit el.

Terminase Institutul de științe economice și planificare. Comisia guvernamentală l-a repartizat la institutia noastră. Iată-l în fața șefului serviciului cadre, care-i comunică cu un ton nu lipsit de ceremonie, hotărîrea luată în privința lui.

Vei lucra în redacția de știri externe.

— Bine — remarcă nedumerit Mircescu — dar eu am făcut I.S.E.P.-ul, poate ar fi mai bine să lucrez — eu știu? — la contabilitate sau la administrație...

A intrat în redacție, dar într-un sector cu care — pînă în cele din urmă și-au dat seama și alții — nu avea nimic comun, pentru că din păcate nu știa nici o limbă străină. Așa s-a întimplat — de altfel — că a fost socotit ca „lipsit de perspective”.

Serviciul de cadre a avut un mic eșec, iar Mircescu era cît pe ce să aibă unul mare de tot.

Acum stă în fața mea depănîndu-și puținele amintiri gazetărești.

— N-am crezut că o să pot vreodată să scriu. N-am crezut nici măcar atunci cînd au început să apară în ziare primele informații scrise de mine...

A trecut cităva vreme de la această convorbire. Într-o seară, citind manuscristele pentru ziua următoare, am dat peste un reportaj care pot să spun că m-a captivat de la început. Și, culmea,

nu recunoșteam în el stilul nici unuia dintre colaboratori. Era un reportaj al lui Mircescu, prima manifestare — ce-i drept timidă — a personalității sale de ziarist.

Era vorba despre un miner care urma școala de alfabetizare. Cum a prins Mircescu în obiectivul său acest fapt care nu are nimic neobișnuit? A relatat o scurtă dar foarte aprinsă discuție care a avut loc la sediul comitetului de partid al minei între învățătoarea care-i ajută pe analfabeți să deslușească slovele și cei câțiva tovarăși care vroiau să-l rețină pe miner la o ședință. Această ședință a avut ca rezultat faptul că minerul nu a lipsit de la lecție. Dar ea a avut și un alt rezultat, însemnat pentru redacția noastră: faptul că pasiunea gazetărească a lui Mircescu a vibrat, a făcut să-i incolțeaască în minte tema unui reportaj pe care avea să-l aștearnă apoi cu ușurință pe hîrtie. Firește că reportajul nu a fost scutit de stîngăciile, exprimările greoaie, inerente începutului. Cu toate acestea construcția lui s-a vădit de la bun început valabilă, solidă. De aceea reportajele care au urmat nu m-au mai mișcat, ci m-au bucurat ori de cite ori le citeam.

Mircescu a intrat într-o nouă etapă de dezvoltare, aceea a lărgirii și adîncirii cunoștințelor pe care să se poată întemeia chemarea pentru profesie.

Chiar pentru mine, care-l cunosc de la început, Mircescu a devenit astăzi de nerecunoscut. De pe acum el poate da multora lecții de conștiințiozitate, modestie, avînt în muncă, dragoste de profesie.

Un ziarist american împiedicat de a vizita Uniunea Sovietică

Ziaristul american Allan Max, redactor șef al ziarului progresist „Daily Worker” a făcut o cerere pentru obținerea unui pașaport în vederea călătoriei în U.R.S.S.

La cererea sa, Max a primit răspunsul în care se arată că nu i se poate elibera pașaportul, întrucît călătoria lui în Uniunea Sovietică „ar ajuta scopurilor mișcării comuniste internaționale”.

Primind un răspuns negativ, Max s-a adresat direct secretarului de Stat John Foster Dulles cu o scrisoare, cerînd să se acorde cea mai serioasă atenție acestei probleme, arătînd totodată că concluziile biroului de pașapoarte sînt cu totul neîntemeiate.

CONTRIBUȚII LA ISTORIA PRESEI

VECHI ÎNCERCĂRI DE APARIȚIE A UNOR PERIODICE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

NICOLAE DELEANU

Istoria presei începe de la acele prime periodice care circulau în feudalism (sec. XVI-lea) în țările din Apus sub formă de scrisori-circulări, **Pamflete**, **Novele**, **Avvisi**, **Gazeta** sau **Relationi** cu apariție foarte neregulată, adesea suspectate și prigonite de biserică și de prinții și regii statelor care abia se constituiseră. Publicațiile acestea — de multe ori foi volante — răspindeau în Europa noutățile vremii și nu este lipsit de semnificație faptul că se tipăreau în marile centre comerciale de atunci (spre pildă la Veneția) și că erau difuzate de negustorii constituiți în caravane de cursă lungă.

În colecțiile Bibliotecii Academiei R.P.R. se află câteva exemplare din astfel de Avvisi și Relationi tipărite în Apus în secolul XVI și începutul secolului XVII și în care se descriu pe scurt luptele românilor împotriva expansiunii turcești în vremea lui Mihai Viteazul.

Această formă primitivă de răspîndire prin tipar — rar și neregulată — a noutăților din Europa începe să se dovedească insuficientă spre mijlocul secolului XVII, ca urmare a dezvoltării piețelor și schimbului de mărfuri.

Cînd, în 1631, francezul Théophraste Renaudot a tipărit la Paris **Gazette de France**, cea dintîi publicație cu apariție regulată, cuprinzînd știri din marile centre politice și comerciale ale Europei, Franța se afla încă în plin feudalism, nobilimea era stăpînă pe pozițiile politice cheie, dar formele unei noi orînduiri sociale, cea capitalistă, începuseră să se contureze. Procesul acumulării primitive era în desfășurare; orașele aveau încă o structură feudală, dar burghezia franceză prospera prin lărgirea pieții interne și prînu pătrunderea pe piețele străine disputate de spanioli, olandezi și englezi; manufacturile se înmulțeau; iar capitalurile începuseră să capele forme cămătărești, hogătașii orașelor devenind bancherii nobililor, curții și trezoreriei.

În astfel de împrejurări noi, apariția periodicului „Gazette de France” este semnificativă. Deși în coloanele acelei gazete precumpăneau știri de la curte și în general din lumea desfătării feudale, totuși ea servea și ca mijloc de informare a negustorilor, industriașilor și cămătarilor francezi.

Aceiași factori au stat și la baza începutului — și apoi dezvoltării

— presei din celelalte țări europene. Un secol după apariția publicației lui Renaudot, feudalismul, deși încă puternic politicește, agoniza în toată Europa apuseană și centrală. În marile centre comerciale începură să se tipărească periodice care, deși nu făceau opoziție față de statului feudal, serveau totuși interesele burgheziei în ascensiune, în primul rînd interesele economice. Amintim gazetele **Wiener Zeitung** (în Viena Habsburgilor), **Gazeta de Colonia** (într-un mare centru comercial german), **Gazeta de Aachen**, **Gazette d'Utrecht** (într-un centru comercial olandez), **Gazeta de Londra**, **Gazete des Deuxponts** etc. La sfîrșitul secolului al XVIII-lea toate principalele orașe europene aveau cîte o publicație. Cuvîntul „gazetă” se generalizase în dauna lui „avvisi”, „relationi” etc.

Jugul pe care feudalismul turcesc l-a exercitat asupra Țării Romînești și Moldovei a făcut ca ritmul dezvoltării acestor provincii pe linie economică și culturală să fie foarte încet. În special monopolul turcesc pentru principalele produse romînești a fost multă vreme paralizant. El a însemnat o

frină în calea dezvoltării economice, împiedicând creșterea pieții interne și antrenarea principatelor românești în schimbul european de mărfuri. De aceea despre existența unor gazete românești nu se poate vorbi decât în epoca marcată de tratatul de la Adrianopole (1829) care a dat lovitura de grație monopolului comercial exercitat de Poartă, înlăturându-l cu totul. Atunci a apărut **Curierul Românesc** la București și **Albina Românească** la Iași, ca o necesitate inexorabilă a noilor vremi.

Totuși istoria presei de la noi

cunoaște o perioadă de dibuiri la sfârșitul secolului al XVIII-lea, încercări nereușite dar nu mai puțin caracteristice. Ele au fost urmarea continuilor războaie dintre Rusia țaristă și imperiul otoman, războaie culminate cu pacea de la Kuciuc-Kainargi (1774) care a dat cea dintâi lovitură supremației turcești și a deschis Moldovei și Valahiei o fereastră spre orizonturi noi. Dacă tratatul din 1829 a desființat silnicul monopol și a permis tuturor navelor străine să pătrundă în porturile dunărene, tratatul de la Kuciuc-Kainargi făcuse o pri-

mă spărtură în acel monopol sufocant. Curînd după 1774, Austria, Rusia, Prusia, Franța, ba și Anglia, se interesează tot mai mult de sursele de materii prime și de piața de desfacere a principatelor românești, de unde încep, deocamdată timid, să se aprovizioneze cu lemn de construcție, vite, produse animale, sare, cereale etc. Exploatarea țăranilor se intensifică, dar se extind pășunile și suprafețele agricole cu scopul să se producă marfă tot mai multă pentru export. Paralel, boierii și deținătorii aparatului de schimb încep să cumi-

În stînga: *Un avviso* tipărit la Roma, în 1599, cuprinzînd descrierea bătăliei din 20 mai 1599, în care turcii au fost învinși de armatele principelui Transilvaniei aliate cu cele valahie, conduse de Mihai Viteazul:

Dreapta: Anunțul lui Bernardino Beccari, publicist și

tipograf italian, în care se descrie dezastrul suferit de turci la Giurgiu, două luni după bătălia de la Călugăreni, cînd Mihai Viteazul, înapoiat din munți cu ajutor de oaste transilvană, a atacat coloanele turcești conduse de vestitul Sinan Pașa.

AVISO DELLA VITTORIA

CHE HA HAVVTA IL SE-
RENISSIMO PRINCIPE
di Transilvania

CON L'AVVTO DEL SIGNOR MICHEL
Vainodo della Vallachia, dove s'intende la
morte di sette mila, & cinquecento Tur-
chi, con la presa dell'arteglianerie, &
anco di tre milioni d'oro, &
di una Città, & tre
Fortezze.

A di vinti di Maggio 1599.

In Roma con licenza di superiori.

AVVISO DELLA SECONDA VITTORIA

Del Serenissimo & Inuittissimo
Prencipe di Transilvania
contra Sinan Bassà
in Vallachia

A di 18. d' Ottobre 1599.

Publicato da Bernardino Beccari
alla Minerua.

CON LICENZA DE' SUPERIORI.

In ROMA, appresso Nicolò Mutij 1599.

pere de peste granițe produse manufacturate: mobilă, carete, articole de toaletă, stofe, coloniale, cărți ș.a.

Ca o expresie a interesului pentru piața românească, principalele state europene înființează, treptat, consulate în provinciile de dincoace de Carpați, reprezentanțe care întii de toate erau agenții comerciale. Totodată numeroase orașe se înviorează ca baze de schimb, iar viața politică și administrativă devine mai complexă.

Dar dacă pînă în 1829 nu poate fi vorba de existența unei prese românești, nu putem trece cu vederea că în perioada precedentă, ba chiar din primele decade ale secolului al XVIII-lea, revistele și gazetele străine erau cunoscute în țările românești — nu din simplă curiozitate, ci dintr-o necesitate impusă de împrejurări. Domniile așa zise fanariote au favorizat pătrunderea lor pentru că Mavrocordatii, Moruzeștii, Ipsilanții etc., erau nu numai oameni de cultură, dar mai cu seamă agenți ai Porții pe lângă scaunele de la București și Iași, cu sarcina să comunice sultanului ori ce noutate, ori ce știri cu privire la faptele petrecute în Europa și, mai cu seamă, în Austria și Rusia. Acele noutăți erau însă necesare și domnitorilor și boierilor din protipendada românească, boieri care începuseră să construiască pe moșiile lor tot mai multe manufacturi. Ei erau avizi de vești cu privire la schimbul de mărfuri pe piețele europene. Perioodicele străine ajungeau la Iași, București și Craiova prin casele comerciale de la Lvov, Brașov și Sibiu. Cunoaștem chiar numele unui Serdar Sauli „depozitar“ din Brașov care trimitea în 1777 lui Grigore Ghica Vodă „gazeturile de la Englitera“.

În timpul revoluției franceze și în primii ani ai secolului al XIX-lea astfel de gazete începuseră să încapă și pe mîna boierimii mici și negustorilor de tot felul, care le puteau cumpăra fără să se mai „abonarisească“, chiar de la prăvălii, spre pildă de la magazinul „Universel“, deschis de doi francezi la capul de jos al podului Mă-

goșoaiei. În primele două decade ale secolului trecut, toierimea interesată în schimbul de mărfuri și odraslele franțuzite ale negustorilor bogați citeau *Mercure de France*, *La Gazette de Vienne*, *Le Journal Littéraire*, *Notizie del Mondo*, ba chiar *Almanach des Dames*, iar Ionică Tăutu și Iordache Drăghici, capi ai mișcării cărvunărești din 1822, erau abonați la *Journal de Francfort*.

Nevoia unor publicații proprii, în limba română, se făcea însă tot mai simțită. Fereastra deschisă prin tratatul din 1774, dreptul ce îl căpătase Rusia învingătoare de a se interesa de soarta Moldovei și Țării Românești, ecourile revoluției franceze ale cărei idei înainte pătrunseseră și la noi, necesitatea informării despre situația piețelor comerciale străine, nevoia pe care o simțea stăpînirea de a face cunoscute în pături cît mai largi deciziile administrative și chiar unele modeste reforme în aparatul de stat — toate acestea au militat pentru o presă locală, în limba română, astfel că încă înainte de sfîrșitul secolului XVIII înregistrăm unele încercări de tipărire de gazete, deocamdată sub formă de buletine cu știri oficiale.

În timpul războiului ruso-turc din 1787—1792, încheiat tot cu înfrîngerea Turciei, trupele ruse au staționat în Moldova. Pentru ca populația și cadrele armatei țariste să fie ținute la curent cu evenimentele militare, prințul Potemkin a luat măsuri pentru apariția unui buletin în limbile română și franceză. Astfel a văzut lumina tiparului în capitala Moldovei, *Gazette de la Moldavie*, prima publicație periodică românească. Nu s-a păstrat nici un exemplar din această gazetă, despre care „*Wiener Zeitung*“ din 3 martie 1790 pomenește sub numele de *Courrier de la Moldavie*, iar un alt izvor sub numele de *Gazette de Iassy*. Așa că, nu știm ce format și ce conținut avea. Pare însă neîndoios că era de format mic, obișnuit pe atunci în Europa, că relata vești de pe front și totodată publica dispoziții administrative. Este foarte probabil să se găsea-

scă vreun exemplar din *Gazette de la Moldavie* în marile biblioteci din Moscova sau Leningrad.

De la această dată (1790) și pînă la apariția *Curierului* din București și *Albinei* din Iași, nu s-au mai tipărit alte periodice, cu toate că anumite condiții obiective le impuneau. Cauza a fost reacțiunea ce se întinsese asupra întregii Europe în ultima perioadă napoleoniană și mai cu seamă odată cu crearea Sfintei Alianțe (1815) după căderea lui Bonaparte. Presa, chiar oficială sau oficioasă, ar fi fost un mijloc de deșteptare a poporului, de lărgire a orizonturilor lui de gîndire și aspirații, mai cu seamă în țările românești, unde se închea o conștiință națională. Stăpînirea n-a mai îngăduit decît tipărirea unor cărți didactice, cărți de beletristică tradusă, clasică și cîteva călindare cu conținut inofensiv.

Procesul de radicalizare a unor pături trezite la viață nouă și-a găsit atunci o altă posibilitate de exprimare publică. Astfel, au prosperat în Moldova și Țara Românească pamfletele și manifestele clandestine, cele mai adesea scrise de mînă, așa cum a fost, spre pildă, acel manifest răspîndit la București în 1804, care cuprindea „hulitoare atingeri“ pentru domnie. Sau pamfletul din același an, răspîndit în Moldova, desigur în foarte multe exemplare, de vreme ce Divanul din cetatea de scaun s-a văzut nevoit să alcătuiască o anafora în care se plîngea că autorii „au ajuns într-o așa de mare nesimțire dobitocească, încît fac pomeneire arătătoare de un cuget al nesupunerii franțuzești, cutezînd a zice și către stăpînire cuvînte de îngrozire“.

În Biblioteca Academiei R.P.R. se găsesc astfel de manifeste-pamflete, unele tipărite, cele mai multe scrise și multiplicare de mînă. Ele ilustrează minunat stările de lucruri de la noi în perioada de înfiripare și apoi de ascensiune a burgheziei romîne. De abia în zilele noastre, ele sînt scoase la lumină. Unele din aceste pamflete au fost publicate, în 1950, în volumașul „Satire și pamflete din

preajma anului 1848", de G. Georgescu-Buzău. O culegere mai completă, sub îngrijirea aceluiași istoric, se află în curs de apariție la E.S.P.L.A. Această literatură politică, ilegală, constituia presa a-celor vremuri.

★

În Transilvania secolului XVIII-lea viața economică era dominată de populația de limbă germană. Inșiși ungurii făceau eforturi pentru descătușarea de sub vasalitatea economică și culturală a Vienei habsburgice. Încetul cu încetul se consolida o burghezie maghiară. În 1791 dieta ardeleană se ridicase cu vehemență împotriva dominației limbii germane în viața administrativă a provinciei și cerea prioritatea limbii maghiare. La orașe apăreau tot mai numeroși comercianți și mici industriași unguri. Unele din acestea erau maghiarizate spre sfârșitul sec. XVIII.

Românii se aflau într-o situație specială, deosebit de grea: nu erau recunoscuți, deci nu aveau drepturi egale cu națiunile conlocuitoare. Țărănimea zăcea sub cea mai cruntă exploatare grofescă; biserica ortodoxă nu era sprijinită; școlile românești erau rare; funcțiile publice, inaccesibile pentru români; așezarea comercianților și meșteșugarilor români la orașe — interzisă. Și cu toate acestea se înfiripa și peste munți o viață publică românească. În ciuda opreliștilor pătrunseseră în Brașov și Făgăraș numeroși meseriași și mici negustori români; de asemenea în mahalalele Clujului și Sibiului; în acest din urmă oraș activau cîteva mari angroșiști români cu relații internaționale; la Brașov se afla o companie a negustorilor „greci” (români de credință greco-orientală) cu misiunea să intermedieze comerțul între Apus și Răsărit; ea întreținea cîteva biserici și școli românești.

Începuse deci să se înropească o burghezie română. Ea încerca să se strecoare la masa burgheziilor privilegiate din imperiu.

„Școala ardeleană” n-a fost un simplu curent de opinii, ci expresia

Б И Б Л И О Т Е К Ъ

РОМАНЪСКЪ,

КЪЪ

АДЪНЪРЪ ДЪ МЪЛТЪ ЛЪКРЪРЪИ ФОЛОСИТОАРЪ,

А Т О В А Н Т Ъ

А 12 ПЪРЦЪИ, АЛЪИ ОАРЪ ТЪМЪЧНТЪ ДЪ ПРЪ ЛЪВЪЦАЦЪИ БЪРЕЛДЪИ

ШЪ ЛЪХЪМ АДОА ОАРЪ ТИПЪРНТЪ

ПЪНТЪХЪ НЪМЪЛ РОМАНЪСЪКЪ

П Р В Н

ЗАХАРІВЪ ВАРКАЛЕВЪИ

ИЗВОДНОРОУА ЛЪЧЕСТЪИ БИБЛИОТЕЦЪИ.

Frontispiciul revistei-magazin „Biblioteca Romanească” tipărită de Zaharia Carcalechi la Buda, în anii 1821, 1829, 1830 și 1834:

Biblioteca Romanească sau adunări de multe lucruri folositoare întocmită în 12 Părți, întâia oară tâlmăcită de prea învățați bărbați și acum adoa oară tipărită pentru Neamul Romanesk prin Zaharie Karkaleki izvoditoriul acestei Biblioteci.

culturală a tendințelor către libertate și progres ale burgheziei române ce se înfiripa. Samuil Micu Clain, Gh. Șincai, Petru Maior, I. Budai-Deleanu și alți cărturari mari sau mici, au fost crainicii burgheziei române care, militînd pentru recunoașterea ideii originii romanice a poporului nostru și a limbii sale (atitudine care nu avea caracter șovin), se străduiau să demonstreze că limba română este capabilă să stea alături de limbile celorlalte naționalități din cadrul imperiului habsburgic. Luptînd împotriva intoleranței naționale reprezentanții tinerei burghezii românești ținteau mai cu seamă să cucerescă drepturi egale pentru elementele burgheze, respectiv libertatea pentru meșteșugarii și comercianții români de a se stabili masiv la orașe și de a profesa nestînjeniți meseriile lor, iar pentru intelectualii români dreptul de a ocupa funcții în aparatul de stat. Fără toate aceste drepturi, burghezia română de peste munți se simțea legată de mîini și de picioare.

Spre deosebire de Țara Românească și Moldova, Transilvania avea mai mari posibilități de dez-

voltare datorită apropierii de centrele europene, precum și datorită bogățiilor subsolului. Ochii burgheziei locale și a celei din Apus începuseră să fie atinși spre aceste bogății. Nu este lipsit de semnificație că în 1791 apărea la Viena un volum intitulat „Mineralogische Bemerkungen von den Karpathen” (730 pagini!), iar în 1797: „De commercio et industria Hungariae” (interzisă...).

Intreaga viață politică și economică a Transilvaniei de la sfârșitul veacului al XVIII-lea era în continuă frămîntare și prefacere. Românii făceau sforțări să se ridice și ei. Au început atunci să apară, în special la „Crăiasca tipografie” din Buda: bucoavne, aritmetici, geometrii, cărți de istorie etc., dar broșurile și călindarele (trecute prin aspră cenzură) nu publicau decît lucruri inofensive pentru stăpînire: sfaturi pentru buna lucrare a pămîntului, pentru îngrijirea vitelor, cultivarea cînepii, fabricarea zăhărului din porumb, „economia stupilor”, îngrijirea sănătății, „stihuri politicești” pentru slăvirea împărăției, zodiacuri etc.

Cărturarii ardeleni au simțit însă și nevoia unor publicații periodice care, prin prețul lor modest, să pătrundă în cele mai îndepărtate sate și să ridice cadre noi de luptători din popor.

În 1795 citiva intelectuali din Sibiu au pus la cale apariția unei reviste care trebuia să se intituleze „**Vestiri filosoficești și moralicești**“. Publicația urma să fie un fel de buletin al „Societății filosoficești“ înființată în același an din inițiativa lui Ion Molnar. Stăpânirea austriacă s-a opus proiectului de apariție, deși Gheorghe Banffy, guvernatorul Ardealului, dăduse autorizația. Nu este de mirare că stăpânirea centrală s-a opus. Să nu uităm că faptul se petrecea la 1795, și că împăratul de la Viena era fratele nu de mult decapitatei Maria Antoaneta... Totuși, un istoric maghiar pomenește de o **Valachische Zeitung den Landmann** („Gazeta română pentru țărani“) din acel an, dar n-avem nici o siguranță că „Vestiri“ sau „Gazeta“ au văzut lumina tiparului. Este mai probabil că au rămas doar în faza de proiect.

Dar dacă „**Vestiri**“ n-a apărut, ni s-a păstrat în schimb prospectul gazetei sub numele de „Inșciințarea societății filosoficești a neamului românesc în Mare Prințipatu Ardealului“.

Prospectul este interesant. El dovedește pe de o parte că presa românească a avut la origine o bază progresistă, iar, pe de altă parte atestă interesul burgheziei române din Ardeal de a avea o publicație care să-i sprijine năzuințele

„Inșciințarea“ spune că gazeta va apare „în toată septămîna cite două coale negreșit“ și că va publica nu numai cunoștințe teologice, istorice și geografice, ci „și alte științe spre folosul Economii, cum sunt și Manufacturile neguțătorești... Iar pe lângă toate acestea însufleșite ramuri ale Științelor, nici nu vom uita întâmplările Politicești, adică ale Epochei acestia“...

Pînă în a treia decadă a secolului al XIX-lea toate celelalte sforțări ale intelectualilor ardeleni de a întemeia o gazetă românească

au rămas zadarnice. De altfel, nici burghezia maghiară din Transilvania nu se bucura de privilegii în ceea ce privește presa. Casa de Habsburg continua să trateze Ungaria ca pe o colonie silită să înghită numai mărfuri austriace. După o serie de încercări efemere, străduințele burgheziei maghiare de a avea un organ de presă au fost încununuate de succes abia în 1827. Atunci a apărut la Cluj „**Erdély Hirado**“ („**Curierul de Transilvania**“).

În 1814 românul Alexie Lazaru încerca să tipărească la Buda o foaie intitulată **Novele** care trebuia să apară „în toată septămîna de cite două ori“. Nici **Novelele** n-au apărut. Dar și ele au avut un prospect care ni s-a păstrat. Citim în el: „Toate neamurile Evropei cele deșteptate au aflat cum că a scrie Gazete sau **Novele** și acele a le împărtași oamenilor neamului său e cea mai încuviințată mijlocire de a lumina noroadele... Prin **Novele** ne înștiințăm așa zicînd că mai este lume și afară de țera noastră, și ni se descopere a ști și cele ce se întâmplă în toate zilele prin alte împărății și țeri depărtate...“.

Cum am spus, din acele proiecte de gazete au rămas numai prospectele...

Burghezia română din Transilvania a fost astfel lipsită multă vreme de un organ periodic de informare. Știri ample despre marile evenimente internaționale au putut însă pătrunde, mai tîrziu, prin broșuri tipărite ad-hoc, precum au fost „**Intîmplările războiului Franțezilor**“ (Buda, 1814), „**Trista întîmplare a cetății Dresda**“ (idem) și alte citeva.

În 1817 s-a făcut o încercare de periodic românesc la Lvov, unde se aflau cărturarii români I. Budai-Deleanu și Toader Racocea. Acesta din urmă reușește abia în 1820 să scoată citeva numere la Cernăuți, dintr-o „**Chrestomație Romînească**“, fiind însă mai puțin un periodic cu noutăți și mai mult o „Adunare a tot felul de Istorie și alte fapătorii scoase din Autorii dipe osebite Linbi“, — cum mărturisea chiar pe frontispiciu.

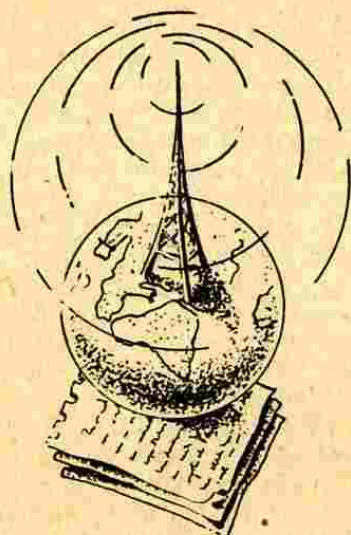
Acelaș caracter de magazin l-a avut și „**Biblioteca Romînească**“ întocmită în 12 părți după numărul celor 12 luni“, scoasă de vestitul Zaharia Carcalechi la Buda, dar nu lunar, ci sporadic, în 1821, 1829—1830 și în 1834. Totuși, în această „**Biblioteca**“, printre istorioare, anecdote, cronologii și sfaturi medicale, reușea să strecoare și unele știri.

O publicație periodică specială, care se poate încadra deopotrivă în istoricul presei de dincoace sau de dincolo de munți, a apărut în 1828. Purta numele de **Fama Lipscei** (tipărită la Lipsca, centru comercial internațional, cu care negustorii români aveau puternice legături). Nu ni s-a păstrat nici un exemplar. Știm că redactor era un I.M.C. Rosetti și că foaia s-a tipărit din îndemnul lui Dinicu Golescu. Este foarte probabil că „**Fama**“ era un fel de mercurial cu știri de la vestitul tîrg din Lipsca.

Pînă la apariția primei gazete românești în Transilvania, de la care ni s-au păstrat exemplare, au mai trecut citiva ani, în care feudalismul pierduse din vechile poziții economice. În decadele a treia și a patra a secolului XIX comerțul națiunilor recunoscute în ținuturile de peste munți prospera; se creaseră întreprinderi industriale de tip capitalist; maghiarii aveau din 1827 o gazetă a lor; iar burghezia română își înzecia eforturile pentru dărîmarea silnicului regim de împiedicare a negoțului, meșteșugurilor și culturii românești. În 1837 apare la Brașov **Foia Duminicii**, iar în 1838 **Gazeta de Transilvania**, urmată de **Foia pentru minte, inimă și literatură**.

Curierul din București, **Albina** din Iași și **Gazeta** din Brașov semnează certificatul de naștere a presei din țara noastră.

Despre împrejurările speciale în care au apărut aceste gazete și despre rolul lor în răspîndirea ideilor înaintate ale vremii, ne vom ocupa într-un alt articol.

RADIODIFUZIUNEA

DIN MUNCA RADIOREPORTERILOR LA O MARE ÎNTÎLNIRE INTERNAȚIONALĂ

RAUL BART

Marile evenimente cu caracter internațional: politice, culturale sau sportive, constituie și un bun prilej — privind prin prizma profesiei noastre — de a ne cunoaște colegii din diferite colțuri ale lumii, de a vedea stilul lor de muncă, de a schimba impresii, de a ne îmbogăți într-un cuvânt bagajul profesional.

În ultimii ani, Radiodifuziunea Română a fost prezentă prin corespondenții ei la majoritatea acestor evenimente, fie că ele se desfășurau în continentul nostru sau în alte continente. Cititorii acestor rînduri își amintesc poate — dacă sînt în egală măsură și ascultători ai radio-ului — de suita de reportaje ale corespondenților care au fost în Uniunea Sovietică, Indonezia, Elveția, Italia, Republica Democrată Germană, Bulgaria, Țările Scandinave și în multe, multe alte locuri.

Scriind aceste rînduri vreau să încerc să arăt cîte ceva din activitatea radioreporterilor romîni peste hotare. Și îmi iau permisiunea să vorbesc (scuzați! deformație profesională. A se citi: să

scriu...) — despre participarea lor la manifestațiile sportive, domeniu în care lucrez.

Deplasarea unui radioreporter dă naștere unui șir întreg de măsuri de pregătire. Dacă pentru un gazetar este suficient, pe lângă documentația sa, blocnotesul și creionul, la noi mai intervine aparatul de înregistrare, aranjarea cablurilor, a orelor de transmisie și o serie de alte măsuri pentru reușita în condiții optime. Întreg acest angrenaj trebuie să aibă o desfășurare precisă de ceasornic, fiecare întârziere fiind de natură să rateze radioreportajul. Să vă dau un exemplu, la Olimpiada de iarnă care s-a desfășurat anul acesta în Italia la Cortina D'Ampezzo, era o afluență deosebită de radioreporteri veniți din toate colțurile lumii. Cu multă vreme încă înainte de începerea jocurilor olimpice, fiecare radiodifuziune și-a rezervat spațiul pe care a fost în măsură să-l pună la dispoziție radioteleviziunea italiană. Radioul nostru avea rezervată o oră în care timp trebuiau executate și probele de circuit. Pe ușa cabinei în care

lucram noi era un grafic pe care se putea citi: Japonia, Uniunea Sovietică, România și Anglia. Iată dar că orice întârziere ar fi fost de natură să decalaze programele mai multor radioreporteri.

Reportajele noastre se transmiteau studiourilor din București, din Italia prin Elveția, Cehoslovacia și Ungaria. Participind — după cum am arătat la început — la marile evenimente internaționale, Radiodifuziunea noastră și-a cîștigat prestigiu și tot mai numeroase sînt invitațiile pe care le primește din partea radiodifuziunilor străine pentru a-și trimite reprezentanți la evenimentele ce se desfășoară în țara respectivă. În buchetul de microfoane, cartate cu numele țărilor, de unde radioreporterii transmit spre toate colțurile lumii, este aproape întotdeauna prezent și microfonul pentru ascultătorii din România.

Urmărirea cursei păcii Praga-Berlin-Vârșovia a ridicat pe parcurs o serie de probleme interesante. Trimisul nostru, care era instalat într-o mașină special amenajată, își lucra pe drum reportajul

între o etapă și alta, urmărea cursa pe alocuri cu motocicletă, se informa de la arbitrii volanți de situația „evadaților” din pluton și pregătea banda de magnetofon pentru transmisie. Apoi, strecurându-se cu mașina printre cicliști, căuta să ajungă mai devreme decît ei la sosire, unde erau instalate microfoanele, pentru a transmite finalul etapei. La Berlin, radioreporterul român a fost invitat în fața microfonului postului din Republica Democrată Germană, pentru a-și spune părerea despre echipa cicliștilor germani, ținîndu-se cont că el a urmărit și pregătirile ei în vederea acestei competiții făcute la noi în țară. (O precizare: nu e vorba de autorul acestor rinduri).

O bună documentație este absolut indispensabilă radioreporterului. Mai ales că în profesiunea noastră sînt cazuri cînd trebuie să te ajuți numai cu memoria, timpul nepermițîndu-ți să cercetezi diferite date. Mă refer în special

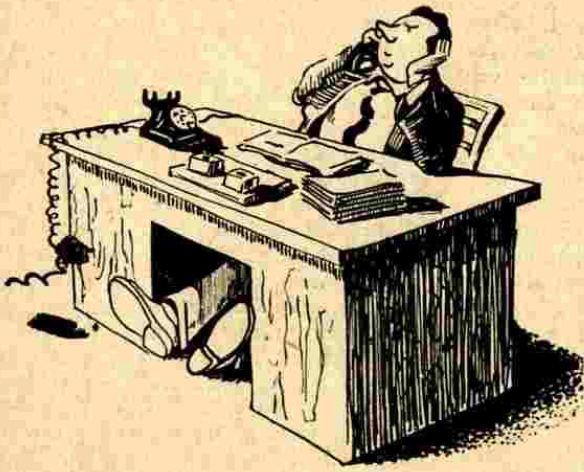
la transmisiile directe pe care le efectuăm de la meciurile de fotbal. Aici pe lingă datele necesare prezentării fiecărei echipe în parte, mai intervine un element nou: cunoașterea perfectă a jucătorilor. Dacă acest lucru nu este o problemă cînd joacă două echipe din campionatul nostru, devine un lucru mai dificil atunci cînd fotbaliștii noștri întilnesc echipele străine. Permiteți-mi să vă dau un exemplu: Anul trecut echipa noastră reprezentativă a întreprins un turneu în țările scandinave. În primul meci întilnea echipa Norvegiei. Nu-i văzusem încă niciodată pe fotbaliștii norvegieni și trebuia să fac transmisia acestui meci la radio. De obicei, după ce-i cunosc pe fotbaliștii unei echipe străine, îmi fixează caracteristicile fiecărui jucător în parte pentru a-mi fi mai ușor să-i recunosc pe teren în timpul jocului. Unul este blond, altul înalt, sau dacă am posibilitatea să-i văd la an-

trenament rețin stilul de fugă al unuia, poziția deosebită de șut a altuia, și toate acestea îmi sînt elemente ajutătoare. Pe fotbaliștii norvegieni nu i-am văzut la antrenament, dar am aflat că toți sînt blonzi, înalți, cu statură atletice. Înainte de meci am avut totuși prilejul să-i întilnesc la un muzeu al Vikingilor și printre relicvele diferitelor ambarcațiuni să mi-i pot fixa în memorie. Desigur, că în timpul jocului, în cu totul altă ambianță, mi-a fost destul de greu să-i cunosc din primele minute. Mai dificil de transmis a fost însă meciul Anglia-Ungaria în care toți cei 22 de jucători care evoluau pe teren erau figuri în parte necunoscute. Pe unii îi văzusem odată, sau de două ori cu ani în urmă. Dar antrenamentele efectuate de fotbaliști au ușurat într-o oarecare măsură sarcina radioreporterilor străini, care au avut astfel ocazia să-i cunoască.

Cea de a 11-a ediție a jocurilor mondiale universitare de iarnă care s-a desfășurat în acest an la Zakopane ne-a dat posibilitatea să folosim în munca noastră un procedeu special de înregistrare a radioreportajului. Pentru a transporta magnetofoanele pînă la locul de desfășurare a competiției, pe pîrțile aflate pe muntele Kastrovi Vierch, era un lucru destul de dificil. Drumurile erau impracticabile din cauza zăpezii căzute din abundență, iar temperatura foarte scăzută făcea să avem defecțiuni în mersul aparatelor din cauza uleiului care îngheța. În condițiile acestea am transmis cu U.K.V.-uri, aparate de undă scurtă. Magnetofonul era instalat în Studioul din Zakopane, iar radioreporterii înregistrau de la zeci de kilometri distanță. Acest lucru l-am realizat în colaborare cu radioreporterii polonezi. În general, buna reușită a muncii noastre este legată într-o măsură și de colaborarea și legăturile care se statornicește între diferiți radioreporterii. În repetate rinduri radioreporterii romîni au colaborat cu radioreporterii sovietici, cehoslovaci, germani, maghiari, francezi sau finlandezi la realizarea reportajelor. Și această colaborare trebuie să se stringă și mai mult acum cînd sîntem în fața celui mai mare eveniment sportiv mondial: Jocurile olimpice de vară. Pentru a reda ascultătorilor europeni desfășurarea Olimpiadei de la Melbourne, se ridică în fața radiodifuziunilor unele probleme deosebit de grele cauzate în special de distanța deosebit de mare. Radiodifuziunea noastră studiază în prezent posibilitățile de transmisie din Australia spre România. Desigur că pînă la urmă se va găsi o soluție și ascultătorii noștri vor putea fi ținuți la curent în timpul cel mai scurt cu desfășurarea pasionantelor jocuri olimpice.

Operatorul Rino Filippini turnează filmul oficial de la Olimpiada de la Cortina d'Ampezzo

MORAVURI...

In luna septembrie anul trecut, priveria unei trecătoare a fost atrasă de coperta ilustrată a revistei „Săteanca” nr. 9, care se afla în vitrina unui chioșc al difuzării presei. Ea a cumpărat revista și a plecat grăbită acasă, unde o așteptau treburile gospodărești.

În timp ce femeia — inginera zootehnică Suzana Posea — pregătea prinzul, soțul ei a luat revista de pe masă și a început s-o răsfoiască.

— De ce nu spui, dragă, că ai un articol! — exclamă el oarecum contrariat. Ai secrete față de mine?

Sofia l-a privit uimită.

— Despre ce articol este vorba?

— Hai, nu te face că nu știi. Uite aici ce scrie.

Sofia se uită. Într-adevăr, pe ultima pagină a revistei se afla un articol iscălit de ea. Citi: „Îngrășarea porcilor ne aduce mari foloase”, iar jos iscălitura ei.

— O fi o confuzie de nume. Redacția revistei nu mi-a cerut de mult o colaborare...

A început să citească articolul. Pe măsură ce citea, fața i se făcea tot mai palidă. Simțea că un cerc de fier i-a prins capul. Din ce cauză?

CU TREI SĂPTĂMÎNI ÎN URMĂ...

...avusese loc următorul dialog:

— ...Alo! Redacția ziarului „Agricultura nouă”? Aici este o tovarășă de la revista „Săteanca”. Vreau să vorbesc cu tov. Teohari Oprea...

— Vă salut... La telefon e chiar el... Aveți nevoie de un articol? Se face. Repede cit ai bate din palme, do-

cumentat și, mai ales, pe înțelesul fărânimii muncitoare. Dar despre ce e vorba? Eu pot să vă scriu despre orice. Fulger? Poștim? A... Cu îngrășatul porcilor. Perfect, s-a aranjat. Sint în materie. Nici nu știți ce bine ați nimerit. Mîine îl aveți gata... Vi-l aduc personal... Alo, aș vrea să vă fac și unele propuneri. V-aș putea scrie și ceva despre îngrijirea noului născut... S-a scris?! Ce păcat! Aș fi putut să vă dau ceva documentat, pe înțelesul... Ceva despre murarea legumelor sau despre petele din lună? Mă pricep. Nu... Mai discutăm mîine, la revedere.

A DOUA ZI

Biroul secției agrare a revistei „Săteanca”. Tov. Oprea a venit cu articolul promis.

Redactorul: — Articolul, după cit se pare, este buniceț. Are cifre. E drept însă că nu e scris cu suficientă pasiune. Ar fi putut să aibă și puțină culoare, o descriere de natură și, de ce să nu spunem, și puțină poezie...

Colaboratorul: — V-am spus de la început că va fi documentat și pe înțelesul...

Redactorul: — Totuși, aș avea o obiecție. Desigur nu cu privire la conținutul articolului. E vorba de semnătură. Nu știu cum să vă explic. Articolul ar fi bine să fie semnat de o femeie. Știți că noi avem sarcina să atragem colaboratori din rîndul femeilor...

Colaboratorul: — Nici nu se poate mai simplu. Îl semnează nevastă-mea.

Redactorul: — Nu merge... Ne trebuie semnătura uneia cu titlu universitar...

Colaboratorul: (după o clipă de gândire): — Ah! Am găsit. Am o nepoată de la Tg. Jiu care și-a trecut examenul de stat la filologie...

Redactorul: Nu se poate. Nu m-ați înțeles. Un titlu de specialitate — inginer zootehnist sau medic veterinar.

Colaboratorul (după o clipă de gândire): — Perfect. Cunosc pe cineva care este și femeie și are și titlul de specialitate. Posea... Da... Suzana Posea, inginer zootehnist.

Redactorul: Așa merge...

DUPĂ APARIȚIA ARTICOLULUI

De data aceasta acțiunea se petrece chiar în lumea eroilor buclucașului articol (în fundul cotețului o tablă neagră, o bucată de cretă și un burete).

Primul porc: — Am auzit pe îngrijitoarea noastră citind azi dimineață un articol. Se vorbea despre felul cum trebuie să fim îngrășați.

Al doilea porc: — Să vezi trai pe noi acum. Îngrijitoarea noastră ne va îngrășa după cum scrie la carte...

Primul porc: — Degeaba te bucuri. Dacă o să facă așa, o să murim de îndrăgă. Autorul articolului a incurcat-o rău de tot. Acum va fi vai și amar de noi.

Al doilea porc: — Nu te înțeleg. Fii mai explicit...

Primul porc: — Uite, să-ți spun ce-am auzit. Autorul articolului începe foarte mobilizator...

Al doilea porc: — Și ce vezi rău în asta?

Primul porc: — De ce mă intrerupi? Începe mobilizator și zice că îngrășarea porcilor aduce „mari venituri ce se pot obține fără o muncă prea grea”.

După cite știm noi, lucrările nu stau chiar așa. Îngrijirea noastră cere pricepere, furaje, eforturi etc. Apoi, autorul articolului încearcă să ne flateze, afirmând că noi cei din specia porcilor putem da un spor zilnic de greutate de 1,300 kgr....

Al doilea porc: — Asta nu se poate! Dar cel puțin a arătat autorul articolului din ce rasă era porcul, ce vîrstă avea cînd a stabilit acest record?

Primul porc: — Da de unde! Autorul a aruncat o vorbă în vînt. Poate se prinde. Mai departe autorul devine agresiv (să știți că ne-a pus gînd rău). Încerc să reproduc din memorie... „este bine ca pentru îngrășat să nu folosim decît scroafele sterpe, tinere sau bătrîne, precum și vierii castrați“...

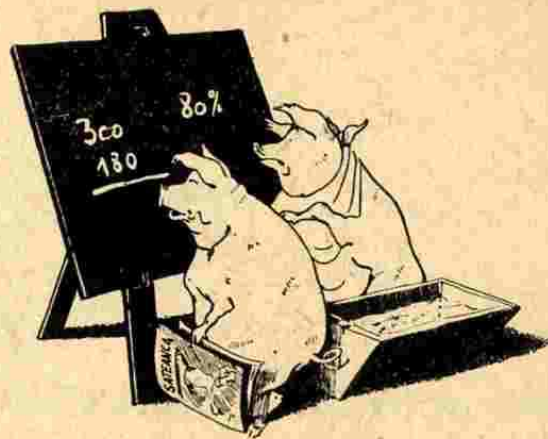
Al doilea porc: — Hai, ne-am dus. Nu mai sîntem prefațați pentru îngrășat noi porcii de 25—30 kgr.

Primul porc: — O să avem și noi o satisfacție. În tot satul numai vreo 10 inși vor avea porci îngrășați. Exact cite scroafe sterpe și vierii castrați se află în tot satul...

Al doilea porc: — Am căzut în dizgrație. Ce ne facem? Hai să-i adresăm o petiție.

Primul porc: — Nu-i nevoie. Autorul articolului, după cîteva rînduri, uită ce-a spus înainte și spune că „prima perioadă de îngrășare... durează pînă cînd porcii ating 60—65 kgr greutate vie“...

Al doilea porc: — Înseamnă că porcii care au atins greutatea aceasta, la sfîrșitul primei perioade de îngrășat au avut o greutate inițială în jurul a 30

de kgr. Atunci cum rămîne cu afirmația că numai scroafele și vierii castrați sînt cei mai buni pentru îngrășat?

— Primul porc: — Ai dreptate. Dar mai există și o altă contradicție aici: Rația care o dă autorul nu știu dacă intrunește 3,5—4 unități nutritive. Pentru a realiza sporul zilnic de 1,300 kgr. ar trebui să avem o rație de cel puțin 6 unități nutritive.

Al doilea porc: — Și altceva ce ai mai auzit?

Primul porc: — La urmă zice așa autorul: „...porcii bine hrăniți și îngrijiți pot avea după 100—120 zile un spor care ajunge la 80 la sută față de greutatea pe care au avut-o cînd au fost puși la îngrășat...“

Al doilea porc: (se apropie de tablă): — Stai să socotesc. Într-o perioadă să zicem de 110 zile cu un spor zilnic de

greutate de 1,300 kgr. — așa cum îl stabilește autorul articolului — tu ar trebui să crești în greutate cu 140 de kgr. Această greutate reprezintă doar 80 la sută din greutatea pe care ai avut-o la începutul perioadei de îngrășare. Cînd îngrijitoarea ne va pune la îngrășat, vei avea 180 de kilograme. Deci, dacă ascultăm pe autor, tu trebuie să ai după 3—4 luni de îngrășare peste 300 de kgr. Vei fi taur și nu porc îngrășat. Așa că vei fi silit — contrazicînd toate regulile științei — să treci în tagma bovinelor.

Primul porc: — Tot ce a scris autorul articolului este o curată... nu știu cum să-i zic...

Al doilea porc: — Curată... porcărie.

TH. MARCAROV
inginer zootehnist

Colaborator literar la „România liberă“

„ȘI ACEASTA S-A ÎNTÎMPLAT ÎN ITALIA!“

De curînd, în orașul Vicenza (Italia) a avut loc o ceremonie oficială cu ocazia încartuirii unei unități militare americane. „Solemnitatea“ a avut loc pe teritoriul cazărmei pe o piață imensă. Aici au sosit numeroși ziaristi, fotoreporteri și reporteri cinematografici. Printre ei se afla corespondentul ziarului „Unita“ la Vicenza, Mario Passi.

Pe neașteptate se apropie de el un om în civil și între ei a avut loc următoarea convorbire:

- Din partea cărui ziar sînteți? — a întrebat americanul.
- De la „Unita“.
- Ce?! Și cum ați nimerit încoace?
- Prin poartă...
- Imi pare foarte rău, dar nu puteți rămîne aici.

Relatînd această întîmplare, ziarul „Unita“ scrie: „Și aceasta s-a întîmplat în Italia! În persoana unui singur ziar italian, au jignit întreaga presă a țării noastre“.

DIN ACTIVITATEA PROFESIONALĂ A UNIUNII ZIARIȘTILOR

CERCUL DE SATIRĂ ȘI UMOR A PRINS VIAȚĂ

Treptat, cercurile profesionale organizate în cadrul Uniunii Ziariștilor din R.P.R. desfășoară o activitate mai bogată. Pe diferite profile, ziariștii din București capătă posibilitatea unui schimb creator de experiență de care se simțea o arzătoare nevoie.

Publicistica satirică, de pildă, gen deosebit de gustat de masele largi de cititori, gen care se bucură de o bogată tradiție în țara noastră, s-a dezvoltat în ultima vreme la întimplare.

Prin intermediul „Urzicii”, al paginilor săptămânale din unele cotidiene, al mult gustatului radiomagazin, au devenit cunoscute numele unor talenți publiciști de satiră și umor care atacă probleme importante într-o formă izbutită. Din păcate, a lipsit în ultimii ani aproape cu desăvârșire o analiză mai serioasă a lucrărilor acestor autori. Desigur, publicistica satirică, gen deosebit de dificil, nu a marcat în ultimii ani numai succese. Au apărut și mai apar încă lucrări slabe, la un nivel artistic coborât și cu un conținut sărac în idei.

În rarele ocazii în care s-a scris în ziarele noastre despre publicistica satirică, vizate au fost mai ales lucrările slabe, lichidate de critici printr-o trăsătură de condei, prin intermediul „notelor” apărute din timp în timp. Lipsa unei analize serioase, cu reliefaarea părților bune și a celor rele din publicistica satirică, a făcut posibilă apariția unor fenomene nesănătoase. Printre acestea se numără și o anumită doză de dispreț „boieresc” față de autorii de satiră și umor. O recentă discuție inițiată de revista „Contemporanul” pe marginea a trei schițe apărute într-un număr din „Urzica” sub semnăturile lui Sadi Rudeanu, I. Avian și Erna Albu a provocat, din motivele

arătate, o puternică reacție în rândurile publiciștilor satirici.

Tocmai de aceea, Uniunea Ziariștilor din R.P.R. a considerat că activizarea cercului de satiră și umor care a funcționat în trecut, sporadic, pe lângă Casa Ziariștilor din București, ar putea să fie făcută cu succes prin organizarea unei dezbateri în jurul discuției din „Contemporanul”.

După cum s-a putut constata ulterior, această inițiativă a fost bună, lucru ilustrat, în primul rând, prin masiva participare a umoriștilor la respectiva ședință cu tema: „Este oare publicistica satirică un gen minor?”.

La această ședință au participat nu numai tovarășii care publică materiale umoristice în coloanele ziarelor, dar și autorii unor texte pentru spectacolele de estradă, dintre care unii înșiși interpreți ai unor asemenea texte.

Materialul de bază în jurul căruia urma să se desfășoare ședința era discutarea celor trei schițe amintite apărute în „Urzica” și criticate de revista „Contemporanul”. Din capul locului, s-au conturat în ședința de la Uniunea Ziariștilor, două linii precise. Prima linie a fost reprezentată de acei care s-au declarat întru totul de partea umoriștilor criticați de „Contemporanul”, reprezentată cu alte cuvinte de acei care au considerat că, mărturisit sau nemărturisit, mulți consideră publicistica satirică drept un gen minor.

Pe această linie C. Cristobald, colaborator permanent al revistei „Urzica”, a deschis focul... ostilităților. Înarmat cu citate din presa noastră, citate culese dintr-o perioadă de timp destul de îndelungată, C. Cristobald a susținut că în repetate rânduri umoriștii noștri au fost ținta unor atacuri netovărășești din partea presei. După părerea lui C. Cris-

tobald, acest lucru a demobilizat pe autori și a compromis prestigiul publicațiilor cu preocupări de satiră și umor.

Cam în același spirit a vorbit și Erna Albu, autoarea uneia dintre schițele criticate vehement de revista „Contemporanul”, care a încercat să ilustreze cu diferite fapte atitudinea de intoleranță față de satiră și umor manifestată de redactorii unor publicații și a afirmat că umoriștii noștri sînt în momentul de față dezorientați din pricina atacurilor repetate, nemeritate, pe care le primesc.

Alăturindu-se acestui punct de vedere, N. Stroe a arătat că, în activitatea sa de autor de texte de estradă, s-a lovit adesea de manifestări de desconsiderare a acestui gen. Cît privește problema dacă publicistica satirică este gen minor, N. Stroe a afirmat: „La întrebarea dacă satira și umorul reprezintă un gen minor sau major, răspunsul este simplu pentru mine: tot ce dorește poporul este major. Prin urmare, așa este și genul pe care noi îl practicăm”.

Șirul vorbitorilor care au îmbrățișat fără rezerve întreaga publicistică satirică respingînd criticile ce i se aduc, a fost întrerupt de Imre Földeș, de la ziarul „Elöre”. El a arătat că deși este și dinsul de părere că se găsesc mulți care subapreciază genul satiric, totuși nu poate fi de acord cu spiritul general în care se desfășurase discuția cercului de satiră pînă în acel moment. „Dacă noi ne apucăm să respingem în ansamblu critica adusă umoriștilor — a spus Imre Földeș — așa cum am început s-o facem aici, cred că nu ajutăm nici pe tovarășii în cauză și nici nu putem contribui la dezvoltarea acestui gen”.

Îmbrățișînd această teză, a luat cuvîntul și T. Caranfil, de la ziarul „Informația Bucureștilui”.

Vorbitorul a susținut că la baza criticilor împotriva lucrărilor de satiră și umor publicate nu se află nici un fel de „persecuție” împotriva umoriștilor, ci slaba calitate a lucrărilor lor. Vorbitorul a afirmat că umoriștii noștri cultivă, de cele mai multe ori, risul gratuit, care nu folosește nimănui, că forma lucrărilor este neizbutită și că simpla frunzărire a paginilor publicațiilor noastre satirice ilustrează nivelul scăzut al satirei și umorului în momentul de față.

A luat apoi cuvântul V. Birlădeanu, de la ziarul „Scinteia”, care a spus printre altele, următoarele: „Discuția de astăzi este utilă. S-au adunat umoriști și neumorști și discută serios despre umor. În ceea ce privește polemica de la „Contemporanul”, eu nu cred că vreunul dintre tovarășii care au participat la ea, a scris ceva de rea credință. Prin urmare, tovarășii criticiți în materialele apărute în „Contemporanul” greșesc când consideră că critica ce li s-a adus ar fi făcută de pe asemenea poziții. Autorii materialelor din „Contemporanul” au fost bine intenționați chiar dacă, poate, fără intenția lor, unii dintre ei au ajuns la minimalizarea publicisticii umoristice, din pricina judecării acestui gen nu după legile sale specifice, ci după anumite legi și criterii generale.

În continuare, V. Birlădeanu s-a oprit la unele noțiuni teoretice legate de satiră și umor, a analizat schițele puse în discuție, subliniind calitățile schiței semnate de Sadi Rudeanu și unele lipsuri însemnate ale schiței apărută sub semnătura Ernei Albu. În încheiere, vorbitorul a pus accentul pe legătura dintre umor și realitate și a repetat părerea lui Belinski privitoare la faptul că adesea este mai grea arta de a înveseli chiar decât aceea de a întrista.

O intervenție utilă în cadrul discuției a avut-o V. Pițigoi, autor al multor lucrări umoristice publicate în diferite publicații. El a subliniat că o atenție mai mare trebuie dată conținutului lucrărilor satirice, deoarece, acolo unde lipsește conținutul, nu se pot crea decât lucrări artificiale, pe care nu le poate salva nici măcar o formă artistică izbutită.

Tovarășii Atanasiu-Atlas, Ștefan Horia și Adrian Dumitrașcu s-au oprit la diferite probleme ridicate în cursul discuțiilor. Printre altele, ei au vorbit despre marea popularitate a satirei și umorului, despre răspunderea autorului de lucrări satirice, despre necesitatea ca personajele negative satirizate să nu fie artificiale. Ștefan Horia a susținut că în momentul de față nu există teme majore și teme minore în publicistica satirică, ci pur și simplu teme.

așa că orice fel de temă poate fi abordată cu succes.

Radu Stănescu, redactor la radiomagazin a arătat că în momentul de față lipsește cu desăvârșire o critică amănunțită a publicisticii satirice, gen atît de iubit de cititori și atît de apreciat.

Sadi Rudeanu a reliefat o serie de atitudini netovărășești din partea celor care au criticat unele din lucrările sale de satiră și umor. Aducînd o notă originală ședinței, Sadi Rudeanu și-a încheiat intervenția cu un reușit cuplet, compus special pentru ședința Uniunii Ziariștilor.

Caricaturistul Nell Cobar, referindu-se la desfășurarea discuțiilor, a arătat că, deși există unele manifestări negative izolate, nu se poate afirma că ar dori cineva în țara noastră să țină publicistica umoristică în postura de cenușă-reasă. Rău nu este faptul că apar materiale critice despre publicistica satirică, ci faptul că asemenea materiale critice sînt scrise cu lipsă de competență. Ar fi necesar să se încetățenească obiceiul ogîndirii în presă a meritelor reale ale tinerilor publiciști satirici talentați. În încheiere, Nell Cobar a luat atitudine față de teza lui Ștefan Horia privitoare la inexistența temelor minore în publicistica satirică.

L. Sărățeanu, redactor la Radiodifuziune, s-a ocupat de felul supărător în care unii umoriști s-au apucat în această ședință să-și ia singuri apărarea, să-și atribuie merite ș.a.m.d. În continuare, L. Sărățeanu a vorbit despre golurile care se simt în presa noastră din pricina neglijării unor genuri satirice, de pildă, a pamfletului. El a propus ca în ședințele cercului de satiră și umor să se inscrie în viitor dezbateri despre varietatea genurilor publicisticii satirice, despre problema tematică, despre nivelul artistic al publicisticii satirice.

Deosebit de apreciată a fost intervenția în discuții a popularului artist Mircea Crisan. Într-o formă umoristică, mult gustată de participanții la ședință, M. Crisan și-a exprimat părerile despre satiră și umor. El a spus printre altele: „La noi nu se acceptă o satiră caricatură și de aceea învidiem pe caricaturiști. Dacă un caricaturist prezintă un boier, care are în buzunarul din stînga jandarmul înarmat cu pusca, nimeni nu se întreabă cum poate jandarmul să încapă în buzunarul unui om. În schimb, cînd este vorba de publicistică sau de estradă, orice „exagerări” sînt adesea criticate, pentru neversimilitate sau vulgaritate. De pildă: mi s-a întîmplat la radio să mi se taie poanta lăsîndu-mi-se... anecdota. Un exemplu. Scrisesem așa:

Se întilnesc două gospodine. A început școala. Ele discută despre acest lucru:

- Nicușor al meu a intrat la școală.
- Cum a intrat? Parcă era mic.
- Acum e mare. Merge de 6 ani!
- Vai, ce obosit trebuie să fie dacă merge de 6 ani!

Acest „vai, ce obosit trebuie să fie” a fost tăiat de redacție, așa că a rămas în forma aceasta:

- Nicușor al meu a intrat la școală.
- Cum a intrat? Parcă era mic!
- Acum e mare. Merge de 6 ani!
- Dacă merge de 6 ani!”

Mircea Crișan s-a ocupat apoi de unele probleme ale cinematografeii satirice.

La discuții au mai luat parte și alți tovarăși.

Concluziile ședinței au fost trase de Sașa Georgescu. În concluzii s-a subliniat că însuși titlul discuției era de fapt un simplu pretext, întrucît nici un om cu simț de răspundere nu poate considera publicistica satirică drept gen minor. La apariția foțuși a acestei păreri greșite a contribuit însă critica, de cele mai multe ori neconstructivă, la adresa umoriștilor. În discuția de la „Contemporanul”, discuție cu o temă interesantă, s-au produs excese în ambele sensuri: pe de o parte criticarea nediferențiată a trei schițe, foarte deosebite ca valoare, unită cu aprecieri nepotrivite la adresa umoriștilor, pe de altă parte, apărarea fără rezerve a unor lucrări umoristice slabe. În ședința cercului de satiră și umor al Uniunii Ziariștilor aceste două excese au reapărut, mergînd de la denigrarea în bloc a publicisticii satirice făcută de T. Caranfil, pînă la autoelogierea practică de Erna Albu sau părerile greșite ale lui C. Cristobald, care ar dori un fel de dispensă de critică acordată publicisticii satirice.

În încheierea concluziilor s-a schițat un program al activității viitoare a cercului de satiră și umor.

*

Nu mult timp după această ședință extrem de utilă și interesantă la cercul de satiră și umor al Uniunii Ziariștilor s-a organizat o nouă manifestare: dezbaterile emisiunilor radiomagazinului. Este regretabil faptul că la aceste ședințe au lipsit o serie de publiciști satirici apreciați, în deosebi foiletoniști din presa centrală.

De altfel, în aceeași ordine de idei trebuie menționată și absența cu totul nejustificată de la prima ședință a tovarășilor din redacția revistei „Contemporanul”, invitați nominal la o dezbateri care îi privea în oarecare măsură... personal.

RECENZII

„ÎNSEMNĂRILE ȘI AMINTIRILE UNUI ZIARIST“¹⁾

Z. ALĂMARU

In ultimii ani au văzut lumina tiparului mai multe culegeri de articole apărute în diverse ziare și reviste în perioada dinaintea de 1944.

Epuizarea unora dintre ele, puțin timp după apariția lor, vădește interesul publicului pentru acest gen. Și e firesc. Pentru publicul larg ele prezintă un documentar viu al unor vremuri trecute, crimpeie din viața economică, politică și culturală a țării din acea vreme. Ele înlesnesc cititorului cunoașterea nu numai a unor stări din trecut, dar și înțelegerea unor situații prezente. Întocmai ca o cumpănă de nivel, ele fixează distanța dintre două puncte: prezent și trecut; dintre prezentul luminos, bogat în perspective și trecutul întunecos, caracterizat prin silnicie, umilință. Dar pentru ziarist o culegere de articole are o semnificație mult mai largă. Un material documentar, care, cercetat cu atenție relevă o varietate multiplă de probleme, un izvor bogat de date și fapte privind o anumită epocă, dar și procedee, metode de creație specifice ziaristului. Astfel, culegerea lărgeste orizontul cultural și profesional al ziaristului.

Privită din toate aceste unghiuri, culegerea de articole „Însemnările și amintirile unui ziarist“ de Zaharia Stancu, îndreptățește interesul din partea publicului, atenția din partea ziaristului.

În circa 1000 de pagini sunt însumate articole apărute în presa progresistă românească în perioada 1934—1940. Sunt anii grei ai luptei împotriva creșterii fascismului și pregătirii războiului, sunt anii în care mizeria economică, asuprirea politică, decăderea culturală, con-

stituiau tabloul întunecat al României burghezo-moșierești. În această perioadă un număr restrins de ziaristi și-au îndeplinit cu cinste datoria lor profesională și patriotică în același timp: să informeze corect și rapid, să comenteze evenimentele interne și externe prin prisma convingerilor lor, care convingeri, trebuie să fie aidoma cu interesele poporului. Aceste idei sunt concretizate în rindurile pline de vigoare, energie, tăioase față de adversar, ale tuturor articolelor. Scopul care a călăuzit grupul restrins de ziaristi militanți pentru progres este mărturisit într-unul din articolele culegerii amintite: „Uniți pînă în fața morții în vederea unui singur scop, să cerem dreptate pentru cei mulți, pentru cei săraci, pentru cei tăcuți, pentru cei care nu pot grăi“... „Făgăduim să ne spunem totdeauna gîndul întreg, fără să menajăm pe nimeni, fără să ne temem de nimeni“.

Continuînd tradiția satirei populare din țara noastră, pamfletul lui Zaharia Stancu a rămas fidel acestui crez.

Ziaristul democrat a cerut dreptate pentru cei mulți. În primul rînd, dezvăluînd mizeria, mizeria neagră a țaranului, a muncitorului, a micului slujbaş, a intelectualului, a imensei majorități a tineretului, a femeilor.

Icoane sumbre de pe ogoare, din mine, din fabrici, din casele oamenilor nevoiași, sînt zugrăvite cu convingere și sinceritate, trezînd indignare și ură împotriva asupritorilor. În articolul „Trei copii înjuțați la un plug“, autorul ne prezintă o scenă pe un cîmp moldovenesc: „Trei copii înjuțați trăgînd după ei într-o țarină uscată un plug rudimentar pe care-l ținea de coarne tatăl copiilor“. În același articol citeva date concludente, ilustrative pentru mizeria și înapoierea

țărănimii: 48 la sută dintre țărani nu aveau nici un porc, 42 la sută nici o oaie, 35 la sută nici o vacă, 32 la sută nici măcar un cal.

Un articol scurt comentează un fapt divers, dar caracteristic vremii de atunci: „Fiind șomer, dau de suflet fetița de 4 ani, sănătoasă, drăguță. I. V. Pîntea, str. Iorgu Ruse“.

Într-o fabrică ca „Filatura Rominească“ munceau din greu fete de 13-17 ani fără aer, fără lumină, în nori de praf și într-o murdărie de neînchipuit.

Un copil de 13 ani s-a sinucis din cauza situației grele ce o îndura în sînul familiei.

Cu căldură, simpatie, autorul pledează în multe articole pentru milioanele de copii ai muncitorilor, care nu cunoșteau culoarea laptelui, gustul ceaiului cald, patul curat, rufa proaspătă, călcată, ciorapul fără petic, gheata întreagă, vestimentul curat, copii care viețuiau îngheșuiți cite o duzină într-o singură odată mizerabilă.

Tot așa de sumbru este și tabloul vieții pe țărîm cultural și sanitar.

Taxele școlare mari și prețurile pipărate ale cărților barează copiilor săraci drumul către învățătură. Lipsa celor mai elementare mijloace igienice, numărul mic de medici în mediul rural și muncitoresc, asistența socială cu totul nesatisfăcătoare, explică situația sanitară dezastruoasă a populației țării.

Iată doar citeva fapte, aspecte din noianul prezentat în culegere și care constituie o parte din marea tragedie pe care a trăit-o imensa majoritate a poporului în perioada descrisă de autor. Cine sînt vinovații acestei tragedii? Care sînt mijloacele variate, fățîșe și ascunse folosite de ei, prin care au dus țara la ruină,

¹⁾ Zaharia Stancu. I: „Sarea e dulce“; II: „Cețe de taur“ E.S.P.L.A.

poporul la sapă de lemn, iar pe dinșii în culmile opulenței și atotputerniciei?

Zaharia Stancu, folosind cu măiestrie pamfletul politic, dă acestor întrebări răspunsuri precise, convingătoare.

Prin fața noastră se perindă, ca în fața unui tribunal, o gamă variată de vinovați, politicieni veroși, fără scrupule, conducătorii principalelor partide burgheze care împărțeau țara între ei, o jefuiau, o pirjoleau, funcționari superiori ai statului, unelte prea plecate ale oligarhiei conducătoare, care se întreceau în abuzuri, scribi plătiți ai acestora, de la marii proprietari ai ziarelor fasciste până la mărunti excroci ai scrisului.

Publicistica lui Zaharia Stancu, deși în mai mică măsură, a demascat în fața opiniei publice și pe principalii vinovați „canaliile din umbră” cum îi numește el pe stăpînii marilor trusturi.

„Canaliile din umbră sînt stăpînii marilor trusturi.

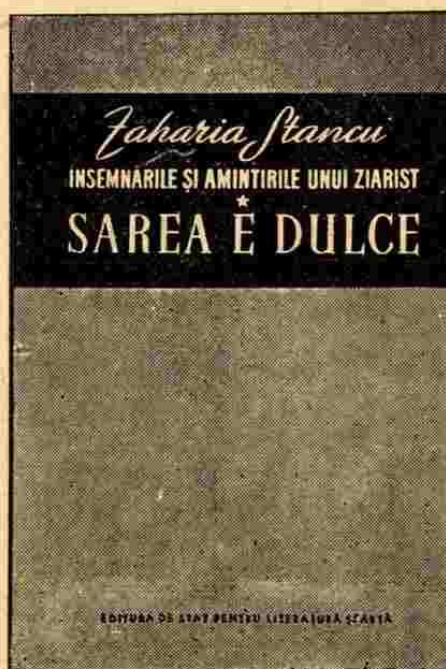
Canaliile din umbră decid legile țării, hotărăsc cu cît trebuie să plătim încălțămîntea și vestmintele, prețul cernelii, al penitelor, al hirtiei, al zahărului, al scîndurilor de sicrie, decid cu ce să ne hrănim, cît să ne hrănim, cum ne este îngăduit să grăim”.

Între aceste canale din umbră și politicienii burghezi exista o strînsă legătură.

Politicienii tipau în fața poporului că vor face dreptate, dar după ce cucereau puterea se puneau cu trup și suflet în slujba trusturilor. Treceau de pe banca ministerială în fruntea diferitelor consilii de administrație sau invers.

Odată cu vinovații sînt conturate mijloacele de care se foloseau aceștia. Demagogia, falsul patriotism, naționalismul, corupția, represiunea fățișă, metode practice pe scară largă de clasele cîrmuitoare de ieri nu sînt numai enunțate, nu apar ca o finichea în coada cutărui sau cutărui politician, ci plasticizate prin fapte. Afacerile veroase ale lui Stelian Popescu și Pamfil Seicaru, promisiunile fruntașului liberal dintr-un județ înainte de alegeri și rezultatele nule pentru cetățeni și fructuoase pentru el la sfîrșitul guvernării partidului care l-a înscăunat prefect, fraudele comise la o întreprindere industrială din Ardeal și alte diverse fapte exprimă gama variată de metode ale claselor cîrmuitoare.

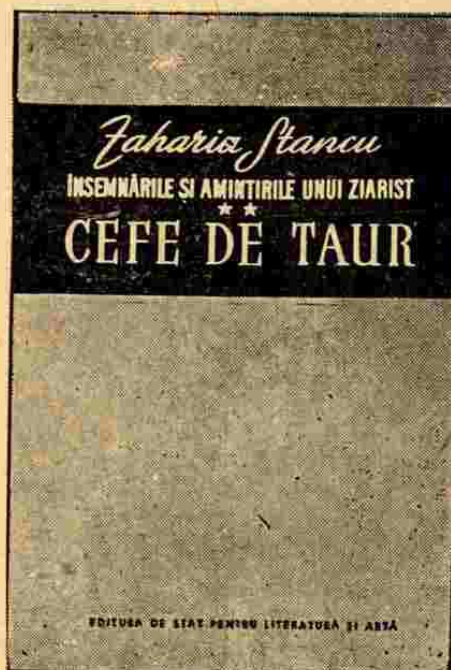
Un loc însemnat în publicistica lui Zaharia Stancu îl ocupă și problemele vieții internaționale. În această privință săgeata pamfletului este îndreptată, în primul rînd, împotriva fascismului și forțelor întunecate ale războiului. Se degăie din articole permanenta preocupare de informare a opiniei publice asupra pregătirii războiului de către Germania hitleristă; cu convingere, făcînd apel la fapte prezente și analogii istorice, au-

torul ține trează opinia publică asupra pericolului real al militarismului german.

Din articole străbate chemarea vibrantă adresată forțelor păcii din diverse colțuri ale lumii de a se uni pentru a împiedica dezlănțuirea măcelului mondial, care se prevestea.

Parcurgînd cele 1000 pagini, cititorul are în fața lui o frescă vie a evenimentelor anilor 1934—1940. Poate că lipsesc unele elemente: forțele militante pentru înlăturarea putreziciunii, mizeriei, corupției, războiului. Pe alocuri, deși palid,

sînt amintite: crimpele din viața nouă din U.R.S.S., aspecte ale politicii ei consecvente de apărare a păcii, prezentarea unor figuri care își ridicau glasul împotriva războiului.

Varietatea de probleme este prezentată de autor printr-o varietate de mijloace, specifice publicisticii. Ele ar necesita o analiză mai atentă. Sînt de reținut cîteva procedee semnificative, care dau forță pamfletului.

În relieful unor probleme, ca, de pildă, a demagogiei partidelor burgheze, scriitorul pune în opoziție două situații, pentru a dovedi contrastul între ceea ce spuneau politicienii burghezi și ceea ce făceau și ce urmări avea politica lor.

Folosirea contrastului este un procedeu frecvent în publicistica lui Zaharia Stancu. Astfel, pentru ilustrarea situației economice a lumii capitaliste în 1934, autorul dă cîteva cifre semnificative: în aproximativ 50 de țări, 2.400.000 persoane au încetat din viață din cauza alimentației insuficiente, 1.200.000 persoane s-au sinucis din cauza mizeriei și șomajului. În același timp 1 milion de vagoane de grîu, 267.000 vagoane de cafea, 258 milioane kg. de zahăr, 26 milioane kg. carne, au fost distruse. Aceasta numai din cauza dificultăților de a fi vindute, ca și pentru a nu se provoca o scădere a prețurilor.

În zgrăvirea unor situații negative, Zaharia Stancu se adresează, de multe ori, direct vinovatului, fie el persoană sau instituție. „Ce faceți cu copiii noștri”. „Cine a comis delapidări la întreprinderea...?”

E de remarcat fraza scurtă, clară, folosită de autor, accesibilă oricui, exprimată într-o limbă vie, colorată.

Atît prin tematica problemelor ridicate, prin materialul faptic prezentat, cît și a metodelor folosite, culegerea de articole a lui Zaharia Stancu este deosebit de utilă pentru fiecare ziarist. Adîncirea publicisticii din trecut ne dă posibilitatea să întărim caracterul combativ al presei noastre de azi.

În paginile lucrării sînt publicate și unele răspunsuri ale cititorilor de atunci adresate ziaristului cu prilejul unei anchete privind sarcinile presei.

Un răspuns mai des repetat a fost cam acesta: „Vrem o presă a adevărului, a celor mulți”.

Acestei presei îi servesc azi gazetarii din țara noastră. Și acest fapt ilustrează de altfel adîncile transformări petrecute în patria noastră, sub conducerea partidului. Fără îndoială că în această privință și-a dat aportul și presa progresistă din trecut,

DOCUMENTARE ȘI BIBLIOGRAFIE

ÎNCEPUTUL ACTIVITĂȚII ZIARISTICE A LUI KARL MARX ȘI FRIEDRICH ENGELS

A. OVCEAROV
(Candidat în științe sociale)

In urma hotărârii Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, Institutul „Marx-Engels-Lenin-Stalin” de pe lângă C.C. al P.C.U.S. editează cea de a II-a ediție a Operelor lui Karl Marx și Fr. Engels. Această ediție, prevăzută să cuprindă 30 de volume, își pune drept sarcină să înlăture lipsurile primei ediții — o serie de denaturări și de inexactități în traduceri, de greșeli în prefețe și în îndreptarul bibliografic.

În noua ediție au fost incluse pentru prima oară o serie de articole ale lui Karl Marx și Fr. Engels publicate la timpul lor în „Noua gazetă renană”, „Ziarul german din Bruxelles”, în ziarul chartist „Steaua Nordului”, în „New York Tribune” și în alte publicații periodice. Aceste materiale au o mare însemnătate pentru studierea moștenirii literare a fondatorilor comunismului științific, în special pentru studierea perioadei din tinerețe a activității lor ziaristice.

Apariția marxismului — moștenitorul firesc, legitim a tot ceea ce a fost creat mai bun în epocile precedente — a marcat o cotitură radicală, o adevărată revoluție în filozofie, în economia politică, în istoria gândirii socialiste. Karl Marx și Fr. Engels au revoluționat și acest domeniu al vieții societății care se nu-

mește ziaristica, presa. Publicistica, în sensul cel mai larg al cuvintului, precum și munca nemijlocită la ziare și reviste, a constituit o parte inalienabilă din activitatea lor revoluționară.

Fondatorii teoriei și tacticii socialismului revoluționar proletar (comunist) au creat o învățătură a lor, sprijinindu-se pe toate ramurile științei, pe tot ceea ce a fost creat mai bun până la ei, au prelucrat în mod critic, au dezvoltat într-un mod nou și au împins înainte știința și activitatea oamenilor, inclusiv și partea frontului ideologic reprezentată de presă. În activitatea lor publicistică, ei porneau de la experiența și tradițiile presei revoluționare și democratice a revoluției burgheze engleze de la mijlocul secolului al XVII-lea, de la revoluția burgheză franceză de la sfârșitul secolului al XVIII-lea, din experiența și tradițiile presei progresiste americane, pătrunse de spiritul luptei de eliberare precum și din experiența presei socialiștilor utopiști și a democraților revoluționari.

Primele două volume ale noii ediții a „Operelor” cuprind lucrări din tinerețe și articole publicistice ale lui Karl Marx și Fr. Engels și care reflectă procesul formării lor ideologice, procesul de naștere a marxismului. Aceste volume cuprind perioada din tinerețe a creației lor

— până la 1844 — perioada cind teoria revoluționară a lui Marx nu a fost încă făurită, cind Marx și Engels se manifestau ca idealisti în filozofie și ca democrați revoluționari în politică. Procesul formării lor ideologice s-a vădit în mod distinct și în activitatea lor ziaristică. Spre sfârșitul acestei perioade se desăvârșește trecerea lor de la idealism la materialism și de la democratismul revoluționar la comunism.

Terminind în 1841 universitatea și susținându-și teza de doctorat, Marx intenționa să se dedice activității științifice, să ajungă profesor la universitatea de la Bonn. Însă regimul reacționar care domnea în Prusia i-a barat drumul spre catedră. Tânărul Marx s-a îndreptat spre ziaristică, care a devenit apoi un mijloc puternic de propagandă a concepțiilor sale. În același an, 1841, în săptăminalul hegelienilor de stînga „Atheneu”, care apărea la Berlin, a fost publicat un ciclu de versuri ale lui Marx, intitulat „Cinzece violente”. Curînd după aceasta, în acest săptăminal au apărut însemnările de călătorie ale tânărului Engels, — „Peregrinări prin Lombardia” (cu semnătura F. Oswald).

La începutul anului 1842, Marx a

scris „Insemnări despre noile instrucțiuni ale cenzurii prusace“. Cu acest articol, scris de pe pozițiile democratului revoluționar, Marx a început elaborarea problemelor de presă. Cu acest articol începe primul volum al celei de a doua ediții a *Operele*. În articolul acesta Karl Marx a emis, pentru prima oară, o serie de teze asupra presei, despre rolul și locul presei în societate. Curînd, ideile acestui articol au fost prelucrate într-un mod mai amănunțit în perioada cită lucrat la „Gazeta renană“.

Munca redacțională a lui Karl Marx începe de fapt la „Gazeta renană“ — organ de opoziție al burgheziei radicale din Renania. La acest ziar el a început să colaboreze în aprilie 1842, iar din octombrie 1842 pînă în martie 1843 Marx a fost redactorul ziarului. Tot la redacția ziarului „Gazeta renană“, care apărea la Köln, cel mai mare centru industrial al Prusiei, a avut loc prima întîlnire dintre Fr. Engels și Karl Marx. Aceasta s-a întîmplat în cea de a doua jumătate a lunii noiembrie 1842.

În paginile „Gazetei renane“ Marx a desfășurat, de pe pozițiile democratului revoluționar, o luptă curajoasă împotriva regimului absolutist din Prusia, împotriva jugului social și politic, în apărarea programului burghezo-democrat, revoluționar. După cum arată V. I. Lenin, „Orientarea democrat-revoluționară a ziarului în redactarea lui Marx a devenit tot mai precisă“.

Activitatea lui Marx la „Gazeta renană“ reprezintă un deosebit interes din punctul de vedere al elaborării ulterioare de către el a problemelor presei. Într-o serie de articole „Dezbateri despre libertatea presei și despre publicarea protocoanelor adunărilor“, „Justificarea corespondentului din Mosel“, „Interzicerea „Gazetei generale din Leipzig“ și altele, el a continuat elaborarea acestei probleme, muncă pe care o începuse în 1842.

Activitatea ziaristică din acea perioadă a avut pentru K. Marx o deosebită importanță. După cum arăta V. I. Lenin, „munca la ziar i-a arătat lui Marx că el nu cunoaște îndeajuns economia politică și el a început cu sîrg studiul acesteia“.

Munca asupra articolului „Justificarea corespondentului din Mosel“ a constituit pentru Marx un prilej direct pentru a studia problemele economice. Karl Marx s-a ridicat în apărarea tezelor emise în articolele anonime ale corespondentului din Mosel, Koblenz, care a fost invinuit

de von Schappel, ober-președinte al provinciei Renania, de denaturare a faptelor cu privire la situația țărănilor, de calomnii la adresa guvernului prusian. Koblenz nu a putut fundamenta profund și sub toate aspectele tezele sale și în felul acesta nu a putut să respingă acuzațiile care i s-au adus. Această sarcină și-a asumat-o Marx. Sprijinindu-se pe un material vast despre situația țărănilor viticultori din ținutul Mōsel, material adunat de el, Marx a scris în paginile ziarului „Gazeta renană“ în numele corespondentului acestuia și a făcut o critică consistentă a întregii orînduirii social-politice a Prusiei. Totodată el și-a expus în acest articol vederile sale cu privire la rolul ziarului în societate, cu privire la presă ca cea mai puternică armă ideologică. Karl Marx a subliniat cu deosebire însemnătatea principiului colectiv în munca ziarului, al principiului răspunderii tuturor aceluia care lucrează la ziar în condițiile unei riguroase diviziuni a muncii și existenței diferitelor funcții. „Correspondentul ziarului — scria Marx — se poate considera numai o părțică dintr-un organism extrem de complex, în care el își alege liber o anumită funcție. Unul, de pildă, va zăgrăvi mai mult impresia pe care a cules-o din contactul cu poporul; altul se va ocupa de problemele de istorie; un om emotiv va descrie însăși situația dezastruoasă; economistul va analiza mijloacele necesare pentru desființarea acestei situații?“

Astfel, în dezvoltarea vie a presei se dezvoltă întregul adevăr prin diviziunea muncii, prin colaborarea tuturor care formează colectivul redacțional.

Articolele publicate de Marx la „Gazeta renană“ l-au situat în primele rînduri al ziaristicii democrat-revoluționare din acea vreme. Perioada de muncă a lui Marx la „Gazeta renană“ reflectă (și lucrul acesta este principal) procesul formării sale ideologice. Tocmai în această perioadă, după cum arăta V. I. Lenin, are loc trecerea lui Marx de la idealism la materialism, de la democratism revoluționar la comunism. Munca la ziar a contribuit la această trecere, care a avut o importanță atît de mare în dezvoltarea marxismului și care a determinat un important punct de cotitură în viața lui Marx.

O colaborare activă la „Gazeta renană“ a avut-o și Engels. Aflîndu-se în cea de a doua jumătate a lunii noiembrie 1842 în Anglia, el a publicat în acest ziar articolele sale: „Punctul de vedere englez asupra

crizei interne“, „Crizele interne“, „Poziția partidelor politice“, „Situația clasei muncitoare în Anglia“, „Legile cu privire la cereale“ și altele. În aceste articole Engels analizează de pe pozițiile democrat-revoluționare situația din Anglia, țara cu cea mai dezvoltată industrie capitalistă din acea vreme.

Totodată Engels a publicat articole în diferite organe de presă — în publicația chartistă „Steaua Nordului“, în ziarul socialiștilor utopiști englezi „Noua lume morală“, în „Republicanul elvețian“ și în altele. Articolele tinărului Engels se disting prin caracterul lor încheșat, prin perfecțiunea formei, prin profunzimea conținutului și reprezintă un model înalt de corespondență de ziar sau revistă.

Este important de subliniat că prietenia dintre Engels și Marx, ale căror relații — după expresia lui Vladimir Ilici, depășeau cele mai emoționante legende antice despre prietenie — a început tocmai în legătură cu munca lor în presă și tocmai în această perioadă timpurie din activitatea lor publicistică, cînd Marx l-a atras pe Engels la colaborare în paginile „Anuarului germano-francez“. Tocmai în această perioadă, în legătură cu publicarea în 1884 în Anuar a articolului lui Engels „Schită la critica economiei politice“, începe corespondența între Marx și Engels.

★

Pe cînd se afla în Germania și înainte de a fi fost interzisă „Gazeta renană“ Marx s-a gîndit să organizeze peste hotare editarea unui organ de presă combativ, a cărui sarcină principală trebuia să fie critica necruțătoare a tot ceea ce există, necruțătoare într-un dublu sens — în sensul că această critică nu se teme de propriile-i rezultate și nu dă înapoi în fața ciocnirilor cu autoritățile asupritoare. Un astfel de organ de presă a fost tocmai „Anuarul germano-francez“ creat de Marx curînd după plecarea sa la Paris la sfîrșitul lunii octombrie 1843. În acest anuar au fost publicate lucrările lui Marx „Cu privire la critica filozofiei hegeliene a dreptului“, „Introducere“ și „Cu privire la problema evreească“, V. I. Lenin spune: „În articolele sale din această revistă Marx se manifestă deja ca un revoluționar care proclamă „critica necruțătoare a tot ce există...“, care face apel la mase și la proletariat“.

Astfel, încă înainte de stabilirea contactului personal, Karl Marx și

Fr. Engels, s-au definit ca socialiști, au revizuit în mod radical concepțiile lor filozofice, au străbătut o cale complicată de la idealism la materialism. Într-un rol deosebit s-a vădit procesul formării concepției lor de viață în operele „Cu privire la critica filozofiei burgheze a dreptului” și în „Sfânta familie”; la această lucrare Marx și Engels au început munca comună în toamna anului 1844 la Paris. Prin publicarea primului și singurului număr al Anuarului se termină această primă etapă din tinerețe a activității ziaristice a lui Karl Marx. Noile trăsături ale activității sale ziaristice au fost formate în polemica cu A. Ruge, care a fost într-o vreme corector la Anuar. Era vorba despre aprecierea răscoalei țesătorilor din Silezia din 1844. În polemica susținută — care din inițiativa lui Marx a luat un ascuțit caracter politic și partinic — s-au vădit în mod viu trăsăturile remarcabile ale lui Marx ca ziarist, tribun înflăcărat, publicist revoluționar. În articolul „Regele prusac și reforma socială” publicat sub pseudonimul „Prusacul”, Ruge a zugrăvit răscoala țesătorilor din Silezia ca o răzmeriță oarbă, lipsită de sens. În răspunsul dat lui Ruge, în notele critice la articolul „Prusacul” K. Marx a salutat cu entuziasm apariția proletariatului pe arena istorică și a subliniat cu deosebire primele elemente ale conștiinței de clasă, ale spiritului de organizare a muncitorilor din Silezia care s-au ridicat la lupta împotriva jugului capitalist. Sub influența lui Karl Marx care, din vara anului 1844, a luat parte activă la redactarea ziarului „Inainte”, în paginile acestuia s-a desfășurat o critică ascuțită a regimului absolutist, din Prusia. În acest ziar au apărut atunci și unele articole ale lui Fr. Engels.

Spre sfârșitul lunii august 1844 Engels a sosit la Paris venind din Anglia. Aici a avut loc importanta sa întâlnire cu Marx, întâlnire care a însemnat începutul colaborării lor ideologice creatoare în toate domeniile activității revoluționare, teoretice și practice. Din această perioadă a început o nouă etapă în munca lor ziaristică, care s-a desfășurat de atunci în atmosfera celei mai strînse colaborări. Amândoi erau excelenți cunoscători ai presei contemporane lor și foloseau în mod strălucit această presă, în activitatea lor publicistică curentă, pentru propagarea teoriei revoluționare, a cărei elaborare se extindea și se aprofunda tot mai mult.

Astfel, în decursul întregului său drum al vieții și pe măsura în care „...Marx devenea abia Marx, adică fondatorul socialismului ca știință, fondatorul materialismului modern” (V.I. Lenin) a crescut și s-a dezvoltat Marx — cel mai mare publicist revoluționar. Unul din cele mai importante mijloace de luptă pentru lichidarea societății capitaliste, pentru lichidarea bazelor sale, pentru luminarea și eliberarea proletariatului — iată ce a fost în esență ziaristica pentru Karl Marx și pentru credinciosul său prieten și tovarăș de luptă, Friedrich Engels.

În cel de al doilea volum din

ediția a doua a Operelor lui Karl Marx și Fr. Engels în limba rusă au fost incluse unele dintre articolele și materialele lor publicate în presa periodică și care nu au intrat în prima ediție. Lucrătorilor din presa sovietică, din presa partidelor frățești comuniste și muncitorești de peste hotare, întregii prese progresiste din lume li se oferă posibilitatea de a studia mai profund și sub toate aspectele activitatea ziaristică a lui Karl Marx și Fr. Engels, să-și facă o imagine mai vie a marilor publiciști revoluționari, a experienței și tradițiilor lor și să sporească neîncetat rolul presei în lupta pentru triumful socialismului și comunismului. (Din „Sovietskaia Peceati” nr. 2)

Articole apărute în ziarul „Munca” la sfârșitul veacului trecut

La 25 februarie 1890 a apărut primul număr al ziarului „Munca”, oficiul clubului muncitorilor din București. Ziarul populariza operele clasice ale lui Marx și Engels, publicând expuneri și dări de seamă, însemnări biografice și bibliografice, sau reprezentând fragmente din lucrările lor.

Menționăm astfel lucrările lui Fr. Engels: Preistoria familiei (introducere la ediția a IV-a a cărții Originea familiei, a proprietății private și a statului), în Munca, 1891, august 18; K. Marx: Lupta de clasă, ibid., 1891, februarie 24; K. Marx: Teoria valorii (după Berliner Volksblatt) articol reprodus din Le socialiste, Socialismul în Germania, ibid., 1892, iunie 14, 19 și 21; Fr. Engels: Capital și salariu, ibid., 1891, aprilie 30; K. Marx: Dumnezeu față cu materialismul economic, ibid., 1892, iunie 28. Despre viața și opera clasicilor marxismului, vezi Schițe din viața lui Karl Marx, în Munca, 1890, iunie 20 și articolele cu caracter bibliografic scrise cu ocazia împlinirii vârstei de 70 ani de către Fr. Engels și publicate în același ziar, 1890, decembrie 9 și 1891, martie 3.

Dintre articolele conducătorilor Clubului muncitorilor din București și ale altor conducători ai mișcării social-democrate internaționale cităm: C. Mille, Votul obștesc, publicat în Munca, 1890 aprilie 6 și Repausul săptăminal în același ziar la 15 iulie 1891; articolele semnate de: C. Dobrogeanu-Gherea: Chestii de tactică, în „Munca”, 1891, ianuarie 27 și februarie 10; A. Bacalbașa: N-avem proletari?, ibid., 1891, iunie 1; Al. Ionescu: Societățile de muncitori, ibid., 1891, iunie 10; Paul Lafargue: Materialismul economic după Karl Marx, ibid., 1892, ianuarie 26 și Evoluția proprietății, în „Munca”, 1891, iulie 7 și urm.; Clara Zetkin: Chestia lucrătoarelor și a femeilor de acum, ibid., 1891, mai 19 și urm.; G. Davilla: Imputinarea ceasurilor de lucru (prelucrare), ibid., 1890, aprilie 8 etc.

Ca lucrări de știință popularizată ne mărginim să cităm articolul: Fulger, tunet și trăznet, îndreptat împotriva superstițiilor legate de aceste fenomene și apărut în Munca, 1891, iunie 30. Iar ca lucrări literare: M. Eminescu, Vieța, în Munca, 1890, martie 18; (C. Mille), La Clubul muncitorilor, dialog într-un act și în versuri, ibid., 1891, februarie 10; I. Catina, Pentru a douăsprezecea aniversare a Comunei din Paris (versuri), ibid., 1891, martie 10; I. S. Turgheniev, Pragul, ibid., 1890, decembrie 2; Visul lui Matei (Imitație după Korolenko) ibid., 1892, februarie 9; E. Zola, Moartea socialistului (din romanul Bani), 1891, ianuarie 1 etc.

(Din articolul „O bibliotecă socialistă la sfârșitul veacului trecut” de Nicolae Liou, articol apărut în „Studii și cercetări de bibliologie” I—1955, Edit. Academiei R.P.R.)

ZIARELE DIN ANGLIA

În Anglia apar 125 de cotidiene și ziare de duminică, aproximativ 1.000 de publicații periodice săptămânale, 3.500 de reviste săptămânale, bilunare și lunare.

În comparație cu perioada dinaintea de război, tirajul publicațiilor periodice engleze a crescut odată și jumătate. Tirajul zilnic global al ziarelor engleze se ridică la 30-32.000.000 de exemplare. Pentru o țară cu o populație de 50.000.000 de locuitori, aceasta nu e puțin.

Apar în tiraje de milioane de exemplare ziarele „Daily Mirror”, „Daily Herald”, „News Chronicle”, „Daily Telegraph and Morning Post” și altele. Dintre revistele cele mai cerute fac parte săptămânalele ilustrate, ieftine, ca, de pildă, „Weekend Review”, „Weekend Mail”, „Illustrated Picture Post”, precum și revistele pentru femei.

Creșterea tirajului ziarelor engleze este în proporție inversă cu numărul titlurilor de ziare. Dacă în 1921 la Londra apăreau 12 ziare de dimineață, în prezent apar 9. Din 6 ziare de seară au mai rămas 3. A scăzut și mai mult numărul ziarelor provinciale de dimineață — de la 169 la 109.

În lupta de concurență crincenă, ziarele slabe din punct de vedere financiar pier, cedând pozițiile în fața giganților industriei de ziare. Ca urmare, în 30 de orașe din Anglia din cele 53 cu o populație de 100.000 de locuitori și mai mult, își exercită monopolul o singură societate de ziare. Numai în șase orașe ziarele locale sînt editate de câteva societăți.

La Londra apar 9 ziare cotidiene de dimineață și 3 de seară. Primele ediții ale ziarelor de dimineață apar înainte de miezul nopții. Conținutul edițiilor ulterioare ale aceluiași ziar poate să difere de primele ediții. Știrile care sosesc în cursul nopții înăltură parțial sau complet materialul apărut în prima ediție, dacă redactorul de noapte îl consideră mai puțin interesant sau mai puțin important.

În afară de aceasta, este de datoria redactorilor de serviciu de a consulta operativ primele ediții ale altor ziare și de a înlătura greșelile care s-au strecurat în coloanele ziarului propriu. Primele ediții ale ziarelor de seară apar la ora 10-11 dimineața, ultimele la orele 3-5 după amiază.

În orele de dimineață și de seară, în metro, în autobuz, troleibus se poate vedea unul și același tablou: călătorii sînt cufundați în paginile ziarelor încit nici nu li se mai văd fețele. Un tinăr este cufundat în citirea publicației săptămânale „Weekend Mail” care s-a specializat în tot felul de cronici, mai ales în cronici judiciare. Un bărbat cu o gambetă — se vede a fi un om de afaceri

— studiază coloanele paginii financiare din „Times”. O tinără ține în mână „Daily Mirror”, care nu se deosebește însă cu nimic esențial de tematica publicației „Weekend Mail”. Coborînd la stație, călătorul lasă ziarul pe scaun. Nu mai are nevoie de el.

În rîndurile multor ziaristi englezi s-a înrădăcinat părerea că ziarul trebuie numai „să distreze”. Harold Five scrie în cartea sa „60 ani ai Fleet-Streetului”: „Milioane de bărbați și femei citesc ziarele nu pentru a se informa, ci pur și simplu pentru a-și petrece timpul și a nu se gîndi la nimic”.

Fleet-Street-ul, unde se află redacțiile majorității marilor ziare engleze, este astăzi tot așa cum a fost acum 50 de ani. Străzi înguste, întunecate, clădirile afumate, cafelele și berării inghesuite care, în cursul zilei, sînt pline de ziaristi, tipografi. Totul este aici ca și la sfîrșitul secolului trecut și începutul secolului acesta. Dar fațada este învelitoare. Multe s-au schimbat în ultima jumătate de secol.

În 1896, Alfred Harmsworth, care, ulterior a căpătat titlul de lord Nordcliff, a întemeiat aici un nou ziar — „Daily Mail”.

Într-un scurt timp, Nordcliff a acaparat controlul asupra unor ziare ca, de pildă, „Observer”, „Evening News”, „Times”. În afară de aceasta, el a editat într-un tiraj de milioane de exemplare foi ieftine — „Daily Mail” și „Daily Mirror”. Nordcliff și-a procurat un lot însemnat de pămînt pe insula Newfoundland, unde a început să exploateze bogățiile forestiere și a creat combinate de hirtie pentru deservirea concernului său de ziare „Amalgamated Press”. Ulterior „Times” și „Observer” au trecut sub controlul familiei Astor, „Daily Mail” și „Evening News” au ajuns în mina lordului Rothermere, fratele lui Nordcliff. „Daily Mirror” s-a separat de concern, trecînd pe mina altor rude. Însă exemplul arătat de Nordcliff de concentrare a citorva ziare în aceleași miini a fost contagios și pentru alți oameni de afaceri.

În același fel și-au organizat imperiul lor de ziare frații Berry, care au devenit ulterior lordul Kemsley și lordul Kamroth. În 1915 ei au cumpărat ziarul „Sunday Times”; curînd după termina-

rea primului război mondial, ei au stabilit un control asupra ziarului „Financial Times”, iar apoi au acaparat editura „Kassels”, iar în 1928 — ziarul „Daily Telegraph and Morning Post”.

Într-un mod și mai rapid ei au acaparat ziarele de provincie și au devenit curînd cei mai mari proprietari de ziare de provincie. În 1937, frații Berry și-au împărțit „posesiunile”: lordul Kamroth și-a păstrat „Daily Telegraph and Morning Post”, iar lordul Kemsley ziarele provinciale.

Cînd lordul Kamroth a murit, pe la mijlocul anului 1954, locul de președinte al societății care editează „Daily Telegraph and Morning Post” l-a ocupat prin moștenire fiul său — John Seymour Berry. Un alt fiu al lui, Michael Berry, a devenit redactorul șef al ziarului, de asemenea pe baza dreptului de moștenire. În sfîrșit, cel de-al treilea fiu al lordului Kamroth, Rodney Berry, este directorul concernului „Associated Iliffy Press”, care controlează editarea a 33 de reviste tehnice.

Aproximativ jumătate din cititorii care cumpără în fiecare dimineață ziare de provincie cumpără producția concernului Kemsley. Același lucru se referă și la a 5-a parte din cititorii ziarelor de seară din provincie.

Valoarea pe piață a acțiunilor concernului Kemsley este în prezent de 23.000.000 de lire sterline și este cea mai ridicată.

Nepotul lordului Nordcliff, V. Rothermere, controlează ziarele „Daily Mail”, „Daily Schetch”, „Evening News”, „Sunday Dispatch” și un mare număr de ziare de provincie. Valoarea acțiunilor concernului Rothermere („Associated Newspapers Limited”) este apreciată la 14.000.000 de lire sterline.

Nepotul lordului Rothermere, Cecil Harsworth King, este în prezent președintele unui alt mare concern de ziare — „Daily Mirror News Papers Limited” — „Sunday Pictorial”. În afară de aceasta, el ocupă postul de director al ziarului „Daily Mirror”, la agenția Reuter și la societatea „Anglo-Canadian Pulp and Paper Mills”, care produce hirtie. Grupul „Daily Mirror” — „Sunday Pictorial” controlează de asemenea ziare în Australia și Africa de vest. El este legat de Middland Bank care face parte din cele cinci mari societăți bancare engleze.

Ziarul „Daily Mirror” afirmă că are cel mai mare tiraj din lume. El cuprinde multe fotografii. În paginile interne sînt inserate materiale scurte, cu caracter senzațional. Ziarul publică un număr destul de mare de scrisori din partea cititorilor.

Comentariile proprii ale ziarului se rezumă la un scurt articol de fond. De regulă se mai publică o coloană — un

VERIFICAT
2007

comentar de Casandra (pseudonimul lui William O'Connor, un ziarist care scrie cu aceeași ușurință orice temă).

De curind au început să apară cronici periodice ale lui Richard Crossman, asupra problemelor politice.

Comentatorul pentru problemele diplomatice al ziarului „Daily Mirror” este Michael King, fiul lui Cecil Harmsworth King. Redactorul șef este Hugh Cadlipp, din „familia redactorilor”. Fratele lui Hugh Cadlipp, Percy Cadlipp, a fost până nu de mult redactorul șef al ziarului „Daily Herald”, un alt frate al său, Reginald Cadlipp este în prezent redactorul șef al ziarului de duminică „News of World”.

Ziarul „Daily Express” este un rival serios al lui „Daily Mirror” în goana după tiraj. „Daily Express” reprezintă un alt grup de monopolizati din presă, care este asociat de numele lordului Beaverbrook, un prieten apropiat al lui Churchill. Încă în 1927, lordul Beaverbrook a spus că presa îl interesează în primul rând din punctul de vedere al „stoarcerii de bani”. Avera sa pe care și-a făcut-o în Canada și-a investit-o în ziarul „Daily Express”.

Firește, ziarele sus-menționate diferă prin diferite nuanțe. Așa, de pildă, „Daily Express” pledează în mod sistematic pentru întărirea legăturilor dintre țările Commonwealthului. Din acest punct de vedere el a criticat la timpul său acordurile de la Paris. „Daily Express” consideră că participarea Angliei la acordurile de la Paris va avea repercusiuni negative asupra poziției Angliei în imperiu.

În ultimii ani, „Daily Mirror” a sprijinit mai des partidul laburist decât cel conservator.

„Daily Mail” încearcă să facă apel la păturile burgheziei mici și mijlocii, erijându-se în „ziar de familie”. Însă aceste nuanțe în orientarea ziarelor sus-menționate nu determină în mod serios caracterul fiecăruia dintre ele.

Noutățile și reclama sînt pilonii prin-

cipali ai ziarelor cu tiraje de milioane de exemplare. 40% din profiturile marilor ziare londoneze sînt vărsămintele din partea firmelor care fac reclamă produselor lor în ziarul respectiv. Directorul de ziar care se ocupă de acest sector poate cere scoaterea din coloanele ziarului a unui material care nu este dorit de firmele ce-și publică reclame.

După noutăți și reclame ziarele engleze acordă cel mai mare spațiu sportului.

Multe ziare au colaboratori externi — așa-ziii specialiști pentru diferite probleme. Articolele lor sînt publicate fie pentru a trata mai pe larg „noutățile” corespunzătoare, fie atunci cînd nu sînt materiale.

Redactorii se întrunesc în consfătuiri zilnice pentru a-și planifica numerele curente de ziare. La aceste consfătuiri nu sînt analizate probleme de „politică înaltă” — orientarea sau caracterul ziarului. Acestea sînt prerogativele exclusive ale proprietarului ziarului, care transmite redacției instrucțiunile sale prin intermediul directorului ziarului.

Trecînd la caracterizarea presei engleze contemporane, trebuie să se releve că ziare ca, de pildă, „Times”, „Manchester Guardian”, „Daily Telegraph and Morning Post”, „Yorkshire Post”, „Birmingham Post”, „Scotsman” se deosebesc prin fizionomia lor de „Daily Mirror”, „Daily Mail”, „Daily Express” etc. Primele cuprind mai puține ilustrații, acordă un mai mare spațiu articolelor și comentariilor. Ele sînt mult mai scumpe decât ziarele cu tiraje de milioane. De aceea, numărul cititorilor lor este mult mai mic decât al ziarelor relativ ieftine.

„Times” întreține o vastă rețea de corespondenți în străinătate, ca și „Manchester Guardian” și alte ziare din această categorie. „Times” consacră întotdeauna un articol redacțional sau două problemelor externe; în afară de aceasta se publică corespondențe și articole speciale.

Stăpînii concernului „Oddams Press Limited” sînt mari proprietari de ziare. Împreună cu filiala acestui concern — „Daily Herald Limited” și cu Consiliul general al sindicatelor britanice, ei editează ziarul „Daily Herald”. Concernul controlează de asemenea o serie de alte publicații: ziarul „Peoples”, revistele „Illustrated”, „John Bull”, „News Review”.

Partidul Comunist al Marii Britanii editează cotidianul „Daily Worker”, buletinul „Views and News” și revista „Labour Monthly”.

În ultimele luni se constată o oarecare schimbare a tonului informațiilor din presa burgheză cu privire la evenimentele internaționale. Conferința de la Geneva a șefilor guvernelor celor patru puteri a luat prin surprindere unele organe ale presei reacționare engleze care se specializase în aștarea „războiului rece”. Ele au trebuit să schimbe de urgență macazul pentru a nu rămîne în coada evenimentelor. O serie de ziare, printre care „News Chronicle”, „Daily Mirror” au început să publice tot mai des materiale în favoarea întăririi legăturilor dintre Uniunea Sovietică și Anglia. Ziarul „News Chronicle” a fost inițiatorul vizitei în Anglia a unei delegații agricole sovietice. Vizita în Anglia a numeroase delegații de oameni ai culturii, științei, de specialiști din industria din U.R.S.S., concertele date în Anglia de artiștii sovietici, vizita de prietenie făcută de escadra militaro-maritimă sovietică, precum și vizitele de răspuns ale unor delegații și diferite persoane din Anglia în Uniunea Sovietică — toate acestea ajută pe oamenii muncii din Anglia să se împotrivescă campaniei dușmănoase de calomnii la adresa Uniunii Sovietice pe care au dus-o aici timp de mulți ani ziarele reacționare. Ieșirile adepților „războiului rece” în coloanele acestor ziare, care se mai manifestă din timp în timp, întîmpină o ripostă tot mai hotărîtă din partea opiniei publice.

(din „Sovietskaia Peciat” nr. 4-1956)

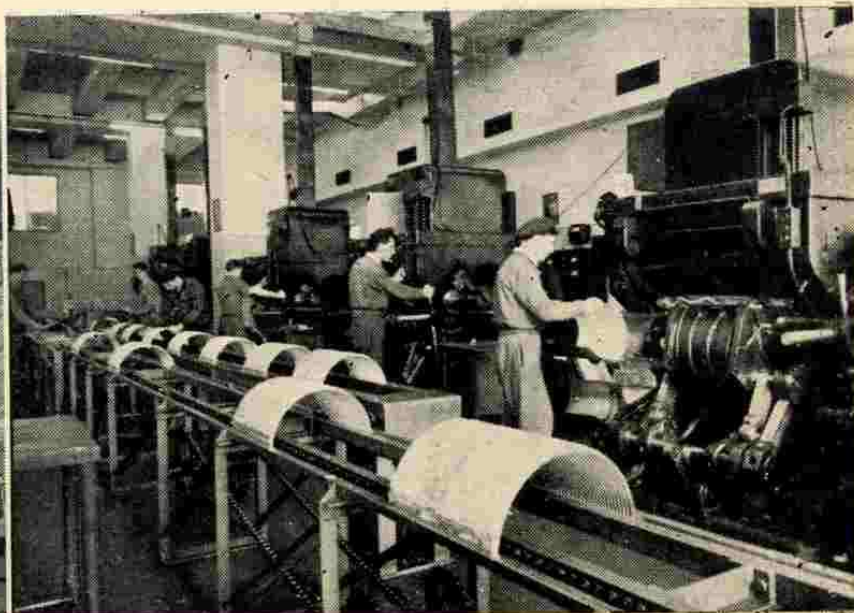
COLEGIUL DE REDACȚIE : Const. Antip, Virgil Dănciulescu, Henri Dona, Vasile Dumitrescu, Ion Felea, Nestor Ignat, Gavril Ince, Nicolae Moraru, Gh. Năstase, Marin Roban, Al. N. Trestieni (redactor șef)

REDACȚIA ȘI AD-ȚIA : str. C. Dobrogeanu-Gherea, 5. Telefon: 3.26.20 (int. 359), 5.65.25, 6.36.39

ABONAMENTE : lei 12 pe 6 luni ; lei 6 pe 3 luni

Tiparul executat în Intreprinderea Poligrafică nr. 2, București, str. Brezoianu nr. 23-25 c. 1644

DUPĂ 5 ANI

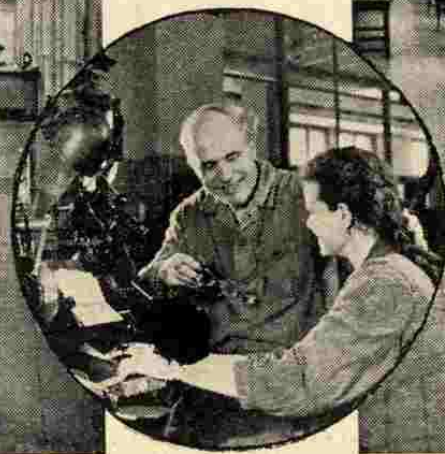
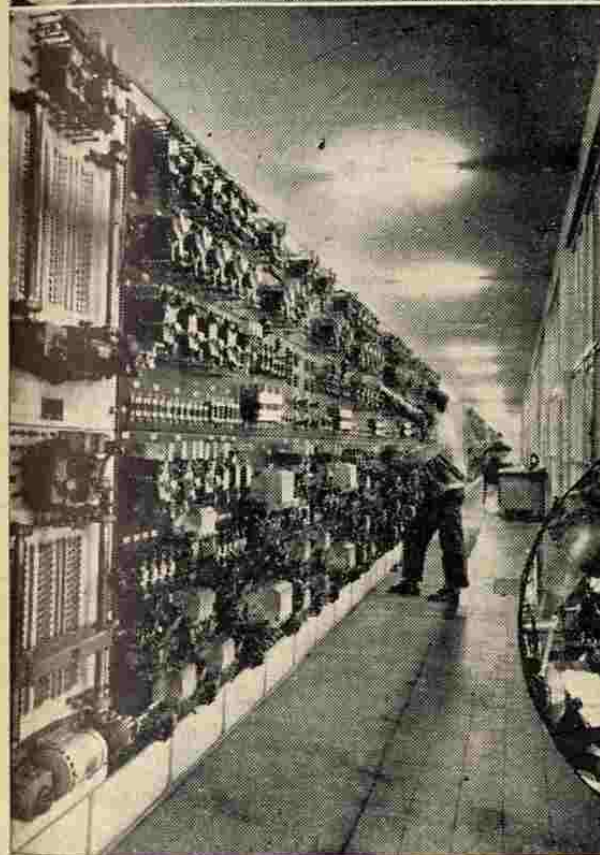
S-au împlinit de curînd cinci ani de la intrarea în funcțiune a Combinatului poligrafic „Casa Scînteii”.

Sus stînga: Uriașă rotativă a Combinatului poligrafic „Casa Scînteii” are o capacitate de producție de șapte sute cincizeci de mii exemplare pe oră. Ea este dirijată automat. Jos: imensă hală a rotativei.

— Atelierul modern al stereotipiei este înzestrat cu o instalație de condiționare a aerului.

— Bătrînul linotipist Alex. Ionescu împărtășește din experiența sa unei tinere muncitoare.

— O sală de linotype.

HELSINKI — ORAȘUL ÎNTILNIRII INTERNAȚIONALE A ZIARIȘTILOR

Delegația culturală română, condusă de tov. Ion Pas, prim locșitor al ministrului Culturii, care a vizitat recent Finlanda, fotografată în fața statuii lui Aleksis Kivi, scriitor finlandez din sec. XIX

583
Presa

PRESA NOASTRA

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII ZIARIȘTILOR DIN R. P. R.

IULIE

3

1956

- Intilnirea Internațională a Ziaristilor de la Helsinki — C. ANTIP
 - Problemele industriei petrolifere — preocupare centrală a ziarului „Flamura Prahovei” — GH. SECUIU și ION ILIEȘ
 - Unele probleme ale informației în presă — SORIN STRUJAN
 - Presa în ajutorul oamenilor muncii de pe ogoare — GH. BRATESCU
 - Discuții : Pentru îmbunătățirea aspectului grafic al ziarelor — GH. CONSTANTINESCU, N. HOLBAN, CORNEL LEVADITI, A. BIANU și J. VORNIC
 - Profilul ziarului și rubricile fixe — EUGEN ATANASIU
 - „Un rind — e un glonte...” — CAROL ROMAN
 - Cele dintii periodice românești — NICOLAE DELEANU
 - Oaspeți străini despre țara noastră
 - Din activitatea Casei Ziaristilor — I. MANEA
- P. 22-23

ÎNTÎLNIREA DE LA HELSINKI

1. — Delegația ziariștilor italieni.
2. — Delegația sovietică.
3. — Delegația de ziariști brazilieni.
4. — Ziariștii români împreună cu ziariștii francezi.
5. — Un delegat al presei indiene.
6. — Reprezentanți ai presei chineze.

PRESA NOASTRĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII ZIARIȘTILOR DIN R. P. R.

ANUL I

Nr. 3

IULIE 1956

ÎNȚILNIREA INTERNAȚIONALĂ A ZIARIȘTILOR DE LA HELSINKI (10-14 iunie 1956)

— ÎNSEMNĂRILE ŪNUI DELEGAT —

C. ANTIP

Nu mi se pare deloc o exagerare dacă afirm că între 5 și 10 iunie 1956, pe majoritatea liniilor aeriene ale globului, în avioane Aeroflot, Air France, SAS, Finnair etc., multe din locuri erau ocupate de oameni aparținând aceleiași profesii — ziariști, pe ale căror bilete era înscrisă aceeași destinație — Helsinki, călătorind în același scop: Întilnirea internațională a ziariștilor.

Helsinki, în conștiința lumii contemporane, nu este pur și simplu capitala unei țări nordice, cunoscută prin calitățile poporului său, prin frumusețile sale naturale, prin nopțile albe, peisajul interesant al Laponiei și alte particularități care fac ca țara lui Ian Sibelius și a lui Aleksis Kivi să fie obiectul unei binemeritate atenții din partea turiștilor de pretutindeni. Helsinki este asociat tot mai mult în conștiința oamenilor de bună credință cu cele mai nobile aspirații ale omenirii: pacea, prietenia, co-

laborarea între națiuni și între oameni. Căci în repetate rânduri, orașul Helsinki a găzduit reuniuni internaționale consacrate acestor scopuri înalte. Ne sînt proaspete în minte ecurile întilnirii de pace din iunie anul trecut, cînd în vestita sală Messuhali și-au spus cuvîntul în apărarea liniștii noastre și a generațiilor viitoare nenumărați soli ai popoarelor.

Spre această „cetate a soarelui“ — cum a denumit capitala Finlandei un confrate și bun amic — se îndreptau călătorii despre care am vorbit, mesageri de bine ai ziaristicii din diverse țări ale pămîntului.

Zilnic reprezentanți ai Comitetului de inițiativă și ziariști finlandezi au întîmpinat, pe simplul dar elegantul aeroport din Helsinki, solii ziariștilor din 42 de țări. De data aceasta Helsinki era sortit să fie gazda celei mai importante întilniri din istorie a ziariștilor, con-

sacrată discutării problemelor lor proprii, profesionale. Se poate spune că această întilnire internațională a început cu mult înainte de deschiderea ei oficială, chiar aici pe aeroport. Coborînd din avioane, ziariștii din diferite țări făceau cunoștință, se împrieteneau, începeau să facă schimburi de păreri. Doar însuși unul din scopurile principale ale întilnirii era cunoașterea reciprocă, stringerea legăturilor de prietenie, schimbul de păreri sincer și deschis în vederea realizării unei încrederi și colaborări trainice între oamenii care muncesc în cadrul unei profesii dintre cele mai responsabile în fața popoarelor, în fața umanității.

Parcă însăși natura se asocia luminosului țel care reunea pe participanții la întilnire. Helsinki, orașul elegant al nordului, scaldat în razele unui soare strălucitor, surîdea delegaților, observatorilor și corespondenților de presă, care, în mașini, străbăteau orașul îndrep-

tîndu-se spre Otaniemi, simpatica localitate unde urma să se desfășoare lucrările întîlnirii.

Delegația ziariștilor romîni a sosit la Otaniemi în ziua de 8 iunie. Dar ea nu era prima. Încă cu cîteva zile înainte sosiseră delegați și observatori din țările Asiei, Americii Latine, Europei și din alte părți. Pe aleile curate și proaspete, în fața blocurilor Institutului tehnic unde eram găzduiți, la mesele restaurantului „Servin Mokki“ unde luam masa, se continua întîlnirea începută pe aerodromul din Helsinki. Grupuri de ziariști din țări diferite, cu concepții politice, filozofice, sociale diferite, discutau însuflețiți, cu cordialitate și bună voință.

În fața blocului „A“ cîteva membri ai delegației romine făceau cunoștință cu ziariștii indonezieni. Ni se păreau niște băiețandri, și dacă n-am fi observat firele de păr alb de pe tîmplele lor, cu greu am fi putut bănui vîrsta adevărată. Nu ne cunoșteam reciproc limba, totuși ne înțelegeam. Am fixat întîlnirea noastră pe pelicula unui film fotografic. Din clipă în clipă, legăturile dintre delegați se înmulțesc. Pînă la deschiderea oficială a întîlnirii participanții se cunosc ca de cînd lumea. Aș vrea să subliniez că pe această linie, a strîngerii relațiilor de prietenie și profesionale cu ziariștii din alte țări, delegația noastră a fost foarte activă.

În ziua de 10 iunie, ora 11, cînd au început lucrările, Sala Sporturilor de la Otaniemi, împodobită cu insigna întîlnirii și drapelele celor 42 de țări participante, era plină de însuflețirea proprie unei reuniuni de prieteni cunoscuți, fără nici un fel de urmă de glacialitate inerentă de multe ori întîlnirilor la care participă delegați ce se cunosc pentru prima dată.

Cînd Rana Jang Bahadur Singh din India, deschizînd ședința plenară a întîlnirii, a invitat la tribună pe membrii Comitetului de inițiativă, toți participanții, în picioare, au aplaudat furtunos. Se descifrau în aceste aplauze sincere semnale de bun augur.

REZOLUȚIE

I.

Ziariștii adunați la această întîlnire internațională, devotați cauzei cooperării și unității în profesiunea lor, sînt pe deplin conștienți de rolul deosebit și de răspunderea ce le revine, pentru ca să predomine un spirit de bună voință și de înțelegere între oameni și între națiunile din lumea întreagă.

În acest scop, ei își iau angajamentul de a fi obiectivi, de a respecta adevărul, de a fi loiali și cinstiți, de a subscrie la principiile codului de onoare internațional elaborat de Comisiunea Națiunilor Unite pentru libertatea de informare, în îndeplinirea sarcinilor lor profesionale.

RECOMANDARE

II.

Întîlnirea Internațională a Ziariștilor de la Helsinki, la care au participat reprezentanți și observatori ai asociațiilor profesionale și de ziare, precum și participanți individuali, veniți din 42 de țări, își exprimă părerea că munca depusă de Națiunile Unite și în special de UNESCO în domeniul presei, al radioului, al televiziunii și al informației, reprezintă o prețioasă contribuție la dezvoltarea și întărirea legăturilor de prietenie, de înțelegere internațională și de colaborare profesională între organizațiile de ziariști din toate țările. În consecință, ei consideră că această muncă ar trebui să servească drept bază eforturilor ulterioare în această direcție, în special în ceea ce privește aplicarea măsurilor următoare:

— 1. Crearea de către UNESCO a unei legitimații internaționale de ziarist eliberată numai pe bază de adeverință de către asociațiile profesionale naționale. În caz că nu ar obține adeverință de la asociația lor națională, ziariștii vor putea să se adreseze direct UNESCO-ului, care, după verificarea calității profesionale a celui interesat, va acorda direct legitimația internațională.

— 2. Diverse și multiple schimburi între diferite redacții, pentru a ajuta pe ziariști să se familiarizeze cu diferitele tehnici redacționale, și, în general, cu presa din toate țările.

— 3. Schimburi — pe bază de reciprocitate — de programe de radio și de televiziune, precum și de documentație de presă între ziare, agenții de presă, stații de radio și de televiziune.

— 4. Stabilirea, sau perfecționarea, pe lingă organizațiile profesionale din diverse țări a unor servicii destinate să acorde ajutor ziariștilor străini, sau a unei rețele de corespondenți oriunde nu se va putea crea asemenea servicii; numele și adresa fiecărui corespondent vor fi comunicate tuturor organizațiilor naționale.

— 5. Organizarea, pe scară largă, de călătorii colective sau individuale, profesionale sau în timpul vacanței. Crearea de burse de călătorie sau de instituții care ar putea favoriza acest scop.

— 6. Organizarea, cu sprijinul UNESCO-ului, ca și prin alte mijloace, a unor conferințe internaționale de ziariști de diferite ramuri și categorii: corespondenți de agenții, reporteri sportivi, comentatori de radio sau de televiziune, fotoreporterii, critici literari și alții.

— 7. Crearea sau lărgirea în toate țările a unor centre de documentare pentru toate organizațiile ziaristice, iar cu sprijinul UNESCO-ului, crearea unui centru internațional analog pentru informarea ziariștilor.

Aparatele fotografice făceau mereu. Ele fixau pe peliculă numeroasele delegații, numeroșii participanți: Ernest Platz — Australia, L. Guimaraes — Brazilia, Helene Gagnon — Canada, Moburu Nomurra — Japonia, Cin Ciun-Hua — R. P. Chineză, Kaisu-Mirjami Ridberg — Finlanda, Veerapperuma Hema — Ceylon, Jean Schwoebel — Franța, Pothan Joseph — India, Gordon Schaffer — Anglia, Ali Athar — Pakistan, Schiavetti Fernando — Italia, Le Huy Vin — Vietnam, Dr. Ștefan Litauer — Polonia, Mahomed Lakdar Hadji — Tunisia, Martinez de la Vega — Mexic, D. Kraminov — U.R.S.S., Belfrage Cedric — S.U.A., L. Alémanez — Uruguay, Joze Smole — Iugoslavia, Dr. Karl Bittel — R. D. Germană, Ludwig von Schroeter — R. F. Germană, Seritel Zekeriya — Turcia, Fernando Baldivieso — Bolivia, Nemer Nasib — Liban, Helge Paulsen — Norvegia, K. Koerwett — Indonezia, Abucos — Siria, Grosfeld Frans — Olanda, Prof. Honoralo — Chili, Glaubauf Fritz — Austria etc. Este greu să fie consemnați în aceste scurte note toți participanții la întâlnire. Ei au fost peste 280. S-au remarcat delegații reprezentative ca acelea ale Indiei, Braziliei (37 membri), Germaniei, Japoniei, R. P. Chineze, Franței, Italiei și altele. Mulți dintre ziariștii prezenți au avut de înfruntat nenumărate piedici din punctul de vedere al pașapoartelor, vizelor, greutatea materiale pentru a fi prezenți la această importantă întâlnire. Brian Bunting, de pildă, din Uniunea sud-africană, membru în Comitetul de inițiativă, n-a putut veni la Helsinki, pentru că i s-a refuzat eliberarea pașaportului.

În ședințele plenare care au avut loc în zilele de 10 și 11 iunie, la tribuna întâlnirii — după expunerea referatului Secretarului general al Comitetului de inițiativă, Francisco Martinez de la Vega — au luat cuvântul zeci și zeci de delegați și observatori care și-au expus punctul lor de vedere sau al organizațiilor de ziariști pe care le reprezentau asupra importantelor

RECOMANDARE

III.

Întilnirea Internațională a Ziariștilor de la Helsinki, la care au participat reprezentanți și observatori ai ziarelor și ai asociațiilor profesionale, precum și participanți individuali, veniți din 42 de țări, a examinat situația actuală a ziariștilor, precum și faptele și împrejurările care împiedică activitatea lor de informare justă, ajungând la concluzia că libera circulație și activitatea fără piedici a ziariștilor fără deosebire de naționalitate, rasă, religie și opinii politice constituie, după părerea tuturor ziariștilor, revendicările lor cele mai imediate.

Pentru a face posibilă libera circulație și activitatea nestinjenită a tuturor ziariștilor, Întilnirea Internațională a Ziariștilor este de părere că trebuie să se ajungă la convenții internaționale care să garanteze următoarele înlesniri fundamentale pentru ziariști (aceste convenții vor putea fi încheiate fie în bloc, fie în parte prin acorduri între guverne, cu ajutorul organizațiilor profesionale ale ziariștilor):

1. Orice ziarist care dorește să plece în străinătate trebuie să aibă posibilitatea să obțină fără întârziere:

- pașaportul și vizele de ieșire și intrare pentru toate țările;
- permisiunea de a circula liber pe tot teritoriul fără nici o discriminare.

2. Reducerea la toate mijloacele de transport feroviar, aerian, rutier sau maritim, în virtutea unor adeverințe speciale eliberate ziaristului, stabilind că este în deplasare de ordin profesional.

3. Acordarea unor cursuri speciale de schimb pentru acoperirea cheltuielilor de călătorie și de ședere în țara unde se află ziaristul în deplasare profesională.

4. Autorizație de a trimite în toate țările telegrame de presă prin sistemul „collect” și de a telefona la P.C.V., plata comunicațiilor fiind în sarcina destinatarului. Reducerea tarifelor comunicațiilor telefonice și telegrafice de presă.

5. Desființarea cenzurii telegramelor de presă, comunicațiilor telefonice sau scrisorilor trimise în străinătate, de corespondenții străini ca și a oricărei alte îngrădiri de această natură.

6. Autoritățile guvernamentale ar trebui să acorde corespondenților străini în mod regulat maximum de înlesniri în ceea ce privește posibilitatea de informare.

7. Trebuie ușurate transferurile necesare plății drepturilor de autor și a onorariilor convenite ziariștilor pentru articole apărute sau comandate în străinătate.

RECOMANDARE

IV.

Întilnirea Internațională a Ziariștilor de la Helsinki, la care au participat reprezentanți ai asociațiilor profesionale și ai ziarelor precum și participanți individuali veniți din 42 de țări, consideră că în țările care sînt în mod vremelnice împărțite în două, libertatea deplasării ziariștilor acestor țări pe întreg teritoriul național ca și libera trecere a corespondenților străini dintr-o parte în cealaltă a

probleme înscrise pe agenda întâlnirii internaționale. Toate intervențiile au constituit, într-adevăr, pentru lumea întreagă, un exemplu viu și promițător al coexistenței pașnice. Toate consultările s-au subordonat scopului principal al întâlnirii: găsirea mijloacelor necesare în domeniul presei pentru a informa opinia publică nu spre răul, ci spre binele umanității, al tuturor popoarelor. Toți participanții au fost de acord că spiritul întâlnirii trebuie să constea în a căuta și găsi nu ceea ce ne desparte, ci ceea ce ne unește. Or, toate problemele puse în discuția întâlnirii erau și sînt comune ziariștilor de pretutindeni, constituind astfel un teren propice pentru înțelegere și colaborare. În numeroase discursuri s-a accentuat asupra responsabilității ziaristului de a munci cu bună credință, de a informa just și obiectiv opinia publică. Informarea neobiectivă, neconformă adevărului, falsă, calomnioasă, a fost socotită, pe drept cuvînt, ca incompatibilă cu demnitatea de ziarist. Ascunderea adevărului a fost calificată de mulți delegați ca trădare a misiunii de ziarist. Cuvintele să fie conforme gândurilor, iar gândurile să fie conforme faptelor, a subliniat în mod just unul din numeroșii ziariști indieni care au urcat la tribună.

Pe lângă problema respectării adevărului în presă, a informării obiective și a căilor de obținere a acesteia, participanții au discutat problemele înlăturării cauzelor care împiedică cooperarea internațională a ziariștilor, ale pregătirii lor profesionale, au examinat mijloacele de îmbunătățire a condițiilor de lucru ale ziariștilor, asigurarea demnității profesiei, ca și diverse alte chestiuni.

Au fost îmbrățișate cu căldură propunerile concrete făcute în intervenția sa de Dr. Ștefan Litauer din Polonia, care au fost socotite ca o valoroasă bază de discuție în cadrul întâlnirii. Cu interes deosebit au fost primite intervențiile delegatului iugoslav Joze Smole, a șefului delegației sovietice D. F. Kraminov, a lui Velio Spano — Italia, Butheau — Franța, Prof.

acestor țări ar trebui să fie asigurate pentru a face posibilă îndeplinirea obligațiilor lor profesionale în slujba unei informări juste.

Întîlnirea îndeamnă pe ziariștii din diferitele regiuni să depună toate eforturile în vederea înmulțirii călătoriilor între zonele aceleiași națiuni vremelnic împărțită.

RECOMANDARE

V.

1. Întîlnirea Internațională a Ziariștilor privește favorabil recomandările făcute de adunarea UNESCO a specialiștilor în formarea cadrelor profesionale, întrunită la Paris în aprilie 1956, și declară că le aprobă.

Ea consideră că realizarea acestor recomandări va fi mult ușurată prin existența unei organizații internaționale unice a ziariștilor și prin colaborarea tuturor organizațiilor naționale.

2. Întîlnirea Internațională consideră că conducerea școlilor de calificare profesională ar trebui să consulte organizațiile profesionale ale ziariștilor. Ar fi de dorit ca aceștia să aibă reprezentanți în sinul organelor consultative sau de conducere ale acestor școli pentru ca învățămîntul lor să corespundă nevoilor profesiei. Ea cere de asemenea ca morala și simțul răspunderilor sociale ale ziaristului să ocupe un loc important în programul de studii.

3. Pentru a ușura realizarea recomandărilor adunării specialiștilor în formarea cadrelor profesionale a ziariștilor, organizată de UNESCO și pentru a coopera în mod util, Întîlnirea hotărăște constituirea unei comisii însărcinată să intre în legătură cu UNESCO și să coordoneze diversele experiențe naționale. Pentru aceasta se cere în mod insistent asociațiilor naționale să trimită președintelui comisiei toate informațiile și documentele necesare.

Președintele va putea numi un secretar din țara sa și să primească eventualele noi adeziuni.

Membrii comisiei sînt:

Prof. P. P. Singh (India) — Președinte

Dr. Luiz Beltrac (Brazilia)

DI. Radl Beshir (Sudan)

Prof. W. Bildermann (Germania)

Prof. J. Halpern (Polonia)

Prof. Juan Honorato (Chile)

Prof. Matsichi Kido (Japonia)

DI. Isac Mansour (Liban)

DI. Ernest Platz (Australia)

D-na Zdenka Zimova (Cehoslovacia)

REZOLUȚIE

VI.

Ziariștii întruniți la Helsinki hotărăsc să se informeze reciproc asupra situației materiale a redacțiilor și a ziariștilor prin publicații în presa profesională și să completeze aceste informații printr-o corespondență între secretariatele organizațiilor profesionale;

ei lansează un apel către UNESCO și BIM pentru ca acestea să editeze o broșură despre situația materială și morală a ziaristului în

Kido — Japonia, Feinstein — Africa de sud, ale numeroșilor delegați indieni, brazilieni etc. Delegația noastră a avut, de asemenea, două intervenții în ședințele plene, intervenții bine primite de cei prezenți.

Cuvântarea lui Alemanez — Uruguay, care a demască manevrele ce au dus la împiedicarea ținerii Congresului ziariștilor de la Montevideo, a fost apreciată în mod deosebit. Coborînd de la tribună el a fost îmbrățișat și felicitat călduros de numeroși delegați.

Întîlnirea a ascultat cu interes și simpatie mesajele trimise de diferite asociații de ziariști ca și mesajele unor colegi care din diferite motive nu au putut participa la întîlnire ca, de pildă, ziariști din Venezuela, Guatemala și din alte părți. Au fost primite mesajele de salut din partea unor personalități de seamă printre care cel al doctorului Radhakrishnan, vicepreședintele Republicii India, cel al președintelui parlamentului indian, al viceguvernatorului statului Sao Paulo din Brazilia.

Pe baza discuțiilor purtate timp de două zile, în a treia și a patra zi a întîlnirii, delegații și observatorii au lucrat în patru comisii. Comisia I-a a discutat problema colaborării între ziariști; Comisia a II-a a discutat problema ajutorului mutual între ziariști din toată lumea; Comisia a III-a a discutat problema ameliorării condițiilor de muncă ale ziariștilor și pregătirea profesională a acestora, iar a IV-a Comisie a soluționat diversele propuneri care nu făceau obiectul primelor trei Comisii.

Participarea la lucrările Întîlnirii s-a făcut pe bază de înscriere personală, un delegat care s-a înscris într-o comisie putînd să participe și la lucrările altei comisii.

Ca și în cadrul ședințelor plene și în cadrul comisiilor lucrările s-au desfășurat în spiritul cordialității și colegialității. Membrii delegației ziariștilor din R.P.R. au participat activ la toate cele patru comisii, aducînd o contribuție însemnată la elaborarea documentelor Întîlnirii.

lume și cer organizațiilor internaționale FIJ și OIJ, ca și organizațiilor naționale să susțină acest apel. Publicarea acestei lucrări ar putea pune la îndemina ziariștilor de toate naționalitățile un mijloc de a ameliora condiția lor socială, deosebit de dezastruoasă în unele țări;

cer tuturor organizațiilor sindicale ale ziariștilor să procedeze la un schimb de documente privind situația ziariștilor și să le asigure publicarea în diferitele lor țări;

ziariștii întruniți la Helsinki recomandă organizațiilor sindicale și profesionale ale ziariștilor să se unească atît pe plan național cît și pe plan internațional pentru a promova revendicări comune în vederea obținerii îmbunătățirilor profesionale cele mai urgente.

REZOLUȚIE

VII.

Întîlnirea Internațională a Ziariștilor, care a avut loc la Helsinki de la 10 la 14 iunie 1956, își exprimă părerea că împărțirea actuală a ziariștilor în organizații diferite în domeniul internațional, rezultînd din războiul rece și din scindarea artificială a lumii în blocuri antagoniste este dăunătoare intereselor esențiale ale ziariștilor; ea consideră că destinderea internațională deschide posibilități noi de a reveni asupra consecințelor negative ale trecutului și pentru crearea unei organizații internaționale universale a ziariștilor, într-adevăr reprezentativă, bazată pe principiile Națiunilor Unite. Pentru atingerea acestui scop este necesară cea mai largă cooperare posibilă între toate organizațiile naționale ale ziariștilor și asociațiile regionale existente. Această cooperare trebuie să fie condusă cu stricta respectare a principiilor democratice și ferită de orice încercare de amestec în afacerile interne ale altora, ca și de orice încercare de dominare din partea oricui.

Întîlnirea își exprimă speranța că organizațiile naționale ale ziariștilor vor lua inițiative binevoitoare care vor ușura apropierea dintre organizațiile internaționale existente.

Întîlnirea mulțumește Comitetului de Inițiativă care a organizat-o și îl invită să-și continue eforturile în vederea asigurării difuzării rezoluțiilor adoptate la Helsinki, pentru a le traduce în viață și îi cere să continue să activeze pentru o mai bună cunoaștere reciprocă și pentru unitatea ziariștilor.

REZOLUȚIE

VIII.

Întîlnirea Internațională a Ziariștilor de la Helsinki salută propunerea de a se construi o casă de odihnă internațională pentru ziariști în Bulgaria, pe malul Mării Negre, și cere ziariștilor bulgari să obțină sprijinul guvernului lor în vederea realizării acestei inițiative.

Întîlnirea invită organizațiile de ziariști din toate țările să participe la construcția și la întreținerea unei astfel de case de odihnă internaționale și încredințează Comitetului de Inițiativă sarcina de a sprijini organizarea de case de odihnă în toate celelalte țări de unde vor veni propuneri asemănătoare.

Delegația zăriștilor români pe aeroportul Băneasa, înaintea plecării spre Helsinki.

Propunerea făcută în ședința plenară de a se organiza întâlniri internaționale între zăriști specializați într-o anumită ramură de muncă (correspondenți de agenții, comentatori de politică externă, redactori sportivi etc.) a primit aprobarea unanimă și a fost cuprinsă în documentele finale ale întâlnirii.

Fiecare membru al delegației noastre a stabilit legături de prietenie cu zăriști din diverse țări, care au manifestat interes pentru cunoașterea realizărilor poporului nostru.

În cea de a cincia și ultima zi a întâlnirii, participanții adunați în ședință plenară au discutat recomandările comisiilor și au adoptat documentele finale ale întâlnirii, care sintetizează și concretizează toate propunerile făcute în discuțiile din ședințele plenare și în cadrul lucrărilor comisiilor. Asupra acestor documente nu mă voi opri deoarece ele se publică integral în numărul de față al revistei noastre. Subliniez numai că, drept urmare a spiritului unanim constructiv care a dominat tot timpul desfășurării întâlnirii, toate cele opt documente (rezoluții și recoman-

dări) au fost adoptate de participanți — delegați și observatori — în unanimitate. Nu s-a înregistrat nici un vot împotriva și nici o abținere. Acest vot, această unanimitate a unor delegații din țări cu sisteme sociale și politice diferite, oameni cu concepții diferite, demonstrează cu putere, în ciuda tăcerii pe care o anumită presă a păstrat-o în jurul întâlnirii zăriștilor de la Helsinki, posibilitatea concretă de cooperare rodnică, constructivă, între zăriștii din întreaga lume.

După cum se știe, conducătorii zăriștilor americani și englezi s-au situat pe poziția ignorării întâlnirii de la Helsinki, sperând să micșoreze importanța și rezultatele ei. Federația Internațională a Zăriștilor a refuzat să participe la întâlnire, deși comitetul de inițiativă i-a făcut mai multe propuneri. Organizația americană „Newspaper Guild” s-a străduit să împiedice pe mulți zăriști de a se deplasa la Helsinki. Eșecul acestor atitudini și încercări a fost demonstrat prin importante rezultate ale întâlnirii.

Documentele adoptate aduc un suflu nou în rândurile zăriștilor

de pretutindeni și constituie un pas important pe calea realizării aspirației tuturor zăriștilor lumii de a crea o organizație mondială unică a zăriștilor. Toți zăriștii prezenți au fost de acord că eforturile în vederea creării unei organizații mondiale unice a zăriștilor ar trebui continuate și intensificate, fiecare dintre ei legându-se să acționeze în această direcție. De pe acum s-a încetățenit ca un titlu de mândrie, denumirea de otanemist, care înseamnă nu numai participarea la acest însemnat eveniment în viața zăriștilor de pretutindeni ci și răspunderea pentru răspândirea ideilor care au căpătat concretizare în documentele adoptate. Nu există nicio îndoială că prevederile rezoluțiilor și recomandărilor de la Helsinki vor avea o puternică influență asupra organizațiilor profesionale și a zăriștilor individuali care nu au participat la întâlnire. Nu va trece mult timp și în mișcarea zăriștică mondială se va vorbi despre spiritul Helsinki-ului.

★

Nu pot să închei aceste note — extrem de sumare de altfel — fără a sublinia caldă ospitalitate cu care au fost întâmpinați participanții la întâlnire de către poporul și autoritățile finlandeze. Condițiile materiale pentru cazarea și hrana participanților ca și pentru buna desfășurare a lucrărilor au fost din vreme pregătite. Cetățenii Helsinkiului și lucrătorii din presa finlandeză au înconjurat cu simpatie pe participanții la întâlnire. Autoritățile s-au purtat cât se poate de corect în ceea ce privește diversele formalități ce trebuiau rezolvate. Ministrul Educației, Virolainen, a oferit un ceai în cinstea tuturor participanților la întâlnire. Președintele Republicii Finlandeze, Urho Kekkonen, a primit o delegație a întâlnirii noastre.

Delegații, observatorii și corespondenții de presă au plecat cu amintiri plăcute despre poporul primitor al Finlandei, despre orașul Helsinki care a găzduit întâlnirea Internațională a Zăriștilor din 10-14 iunie 1956.

PE TEME ECONOMICE

PROBLEMELE INDUSTRIEI PETROLIFERE — PREOCUPARE CENTRALĂ A ZIARULUI „FLAMURA PRAHOVEI“

GH. SECUIU
Redactor-șef adjunct

ION ILIEȘ
Șeful secției industrie și transporturi

Industria petroliferă ocupă un loc de frunte în economia regiunii Ploești. Este deci lesne de înțeles de ce ziarul „Flamura Prahovei“ și-a îndreptat în mod deosebit atenția spre tratarea problemelor acestei ramuri industriale.

Petroliștii din regiunea noastră au adus un prețios aport la îndeplinirea înainte de termen a sarcinilor primului nostru plan cincinal. Numai petroliștii din schela Boldești au extras peste prevederile primului cincinal câteva sute de mii de tone de țiței. Nici rafinerii nu s-au lăsat mai prejos. Intreaga producție de țiței extrasă în cursul primului cincinal (peste 10.500.000 de tone), a fost prelucrată. Colectivele de muncă din cadrul rafinăriilor nr. 1, 2 și 3 Ploești au adus o importantă contribuție la obținerea acestui succes.

În primele cinci luni ale noului cincinal, petroliștii din regiunea noastră se pot mândri cu îndeplinirea cu succes a sarcinilor sporite ce le stau în față. Ziarul nostru a acordat o atenție deosebită realizărilor petroliștilor. Sarcinile principale ridicate în plenele largite sau în consfăturile Comitetului regional de partid cu activul din industria petroliferă au constituit obiective de frunte în activitatea secției industrie și transporturi din cadrul ziarului.

De la început trebuie să arătăm că una dintre metodele de frunte folosite de ziar în scopul mobilizării petroliștilor în lupta pentru îndeplinirea acestor sarcini a fost susținerea unor

acțiuni organizatorice axate pe cele mai importante probleme ce au stat în fața petroliștilor în lupta pentru îndeplinirea și depășirea planului la extracție și reducerea prețului de cost al tonei de țiței extras.

Printre cele mai importante acțiuni organizatorice susținute de ziar în această privință se numără inițiativele concentrate în următoarele lozinci: „Să exploatăm fiecare sondă în regim tehnologic optim“, „Rafinăriilor noastre țiței de bună calitate în sortimentele planificate și la timp“, „Pentru captarea și valorificarea maximă a fiecărui metru cub de gaze petrolifere“, „Să reducem la maximum timpul ne-productiv al sondelor“ etc.

În practica de zi cu zi a șantierelelor petrolifere acestea s-au dovedit a fi deosebit de importante.

Zeci și sute de sonde de pe șantierele regiunii noastre au produs mai mult în urma efectuării măsurătorilor și lucrărilor tehnologice cerute de exploatarea în regim tehnologic optim. Mii și mii de tone de produse petrolifere de bună calitate și ieftine au dat rafinerii din regiunea noastră în urma îmbunătățirii calității țițeiului ce le-a fost trimis spre prelucrare de schele; din zecile de mii de metri cubi de gaze ce se suflau în aer în schelele din regiunea noastră se scot astăzi mii de kilograme de gazolină și se asigură consumul casnic și industrial cu combustibil ieftin și bun (și nu este departe timpul când din aceste gaze și în special din gazele de cracare care nu sînt încă deplin valori-

ficate, tinăra noastră industrie petrochimică va da oamenilor muncii cele mai variate și folositoare produse ca: lînă sintetică, mase plastice, cauciuc și altele, ieftine și de bună calitate); însfîrșit prin reducerea timpului ne-productiv al sondelor petroliștii din schelele regiunii noastre au dat patriei numai în lunile mai și iunie mii de tone de țiței în plus.

Dar să vedem cum au fost organizate și susținute aceste inițiative de către ziarul nostru.

Încă din anul 1953, la una din consfăturile Comitetului regional de partid, s-a ridicat problema exploatarea fiecărei sonde în mod rațional și la nivelul posibilităților reale de producție. Am citit apoi într-unul din materialele de specialitate din presa sovietică că petroliștii din Baku desfășoară cu intensitate, după inițiativa maestrului Abdulaev, lupta pentru exploatarea fiecărei sonde în regim tehnologic optim.

Ziarul nostru a organizat o acțiune sub lozinca: „Să exploatăm fiecare sondă în regim tehnologic optim“.

Petroliștii din schela Moreni au fost primii care au răspuns la această acțiune și au chemat la întrecere pentru exploatarea fiecărei sonde în regim tehnologic optim toate schelele din regiune. Chemarea a fost primită cu entuziasm și nu după mult timp între schelele noastre a pornit o întrecere pasionantă pentru stabilirea și folosirea unui regim tehnologic optim de exploatare la fiecare sondă în parte.

S-au publicat pe această temă numeroase analize, reportaje, informații, s-au efectuat raiduri. Corespondenții voluntari din schele au informat în permanență ziarul atât asupra realizărilor obținute de petroliști cât și asupra lipsurilor.

Rezultatele? La numai câteva luni de la pornirea acțiunii — și mai ales în cursul anilor 1954—1955 — au sosit la redacție și s-au publicat în coloanele ziarului numeroase materiale în care se vorbește despre faptul că prin efectuarea unor lucrări de îmbunătățire a regimului tehnologic, schimbări de poziție a pompei, modificarea cursei pistonului, efectuarea de acidizări sau tratări termochimice prin reperforări sau perforări adiționale — producția a numeroase sonde a fost mărită cu câteva tone sau chiar zeci de tone zilnic.

Astăzi, petroliștii din orice schelă și regiuni: Ploești vorbesc cu mândrie despre noile lucrări de îmbunătățire a regimului tehnologic și de rezultatele obținute.

În activitatea sa de zi cu zi, ziarul și-a îndreptat atenția spre cele mai acute probleme ale industriei petrolifere.

La o consfătuire organizată de Comitetul regional de partid cu activul din industria petroliferă, rafinerii au arătat că unele schele le trimit țitei cu multe impurități (ană și sare) și că din această cauză întâmpină multe greutăți în prelucrarea lui.

În acest sens, ei au și trimis ziarului o scrisoare în care solicită petroliștilor din schele să acorde mai multă atenție calității țiteiului pe care-l trimit spre prelucrare. Scrisoarea a fost publicată în ziarul nostru sub titlul: „Petroliști din schele, voi ne puteți ajuta să îndeplinim planul de prelucrare“. Această scrisoare a fost primită cu deosebit interes în schele. Dovada o constituie scrisorile de răspuns trimise ziarului de colectivul de muncă din fiecare schelă în parte.

În răspunsurile lor, petroliștii de la Boldești, Moreni, Băicoi și Tirgoviște au arătat că cele relatate în scrisoarea rafineriilor sînt juste și că în schelele lor există condiții pentru îmbunătățirea calității țiteiului care este trimis spre prelucrare.

Pentru a cunoaște mai bine problemele spre care trebuie să-și îndrepte atenția, ziarul a organizat o consfătuire cu colaboratorii ingineri și tehnicieni din industria petroliferă.

Trebuie să recunoaștem faptul că de abia în cadrul consfătuirii cu colaboratorii, am putut pătrunde cu adevărat în esența problemei și de abia cu

acest prilej contururile vagi ale inițiativei pe care voiam s-o susținem au devenit clare. (Dealtfel acest lucru s-a întâmplat cu toate inițiativele susținute de ziarul nostru).

De subliniat că aceste consfătuiri cu colaboratorii au fost deosebit de valoroase. Cu acest prilej colaboratorii ziarului, muncitorii, tehnicienii și inginerii din industria petroliferă nu numai că au lămurit aspectul tehnico-științific și economic al problemei, orientînd ziarul în susținerea lor, ci pe baza discuțiilor purtate (discuții despre care s-ar putea spune că au avut caracterul unui schimb de experiență) s-au stabilit și anumite măsuri eficiente ce pot fi folosite în schele.

Pe baza problemelor ridicate, s-a alcătuit un plan de acțiune pentru tratarea problemelor privind îmbunătățirea calității țiteiului.

De remarcat că în consfătuirea cu colaboratorii s-a scos cu tărie în evidență faptul că în fiecare schelă există suficiente rezerve interne de curățire a țiteiului. Specialiștii din schele au spulberat teoria înapoiată că pentru a se putea trimite rafinăriilor țiteiul curat sînt necesare noi instalații și deci trebuie făcute noi investiții. Ziarul nostru a susținut punctul de vedere al specialiștilor, mobilizînd colectivele respective spre folosirea tuturor posibilităților existente în schele în scopul îmbunătățirii calității țiteiului.

Au fost publicate foiletoane („Povestea unei tone de țitei“), reportaje („Însemnările unui sondor parcagiu“), cît și numeroase analize critice din schelele Moreni, Băicoi, Boldești, Berca, Urlați, etc.

Această acțiune a fost în scurt timp încununată de succes. În câteva luni, media calității țiteiului a fost substanțial îmbunătățită. La aproape un an de zile de la pornirea acțiunii, adică la sfîrșitul anului 1955, media impurităților din țitei scăzuse sub 6 kg. de sare la vagon și sub 1 la sută impurități.

Cît de importante sînt aceste succese se vede din faptul că la data pornirii acțiunii, media impurităților din țiteiul trimis rafinăriilor era de 14 kg. de sare la vagon și peste 2,5 la sută impurități.

Un aspect deosebit al acțiunii pentru îmbunătățirea calității țiteiului este acela că, întrucît la rafinăriile din regiunea Ploești se prelucrează țitei din schelele regiunilor Ploești și Bacău, rafinerii au adresat petroliștilor din aceste schele, prin intermediul ziarului nostru, chemarea de a lupta pentru îmbunătățirea calității țiteiului.

Petroliștii din Bacău, de pildă, au răspuns acestei chemări nu numai prin angajamentele pe care și le-au luat în scrisoarea publicată în ziarul local „Steagul roșu“, ci, mai ales, prin rezultatele bune pe care le-au obținut în ultimul timp.

Colectivul redacțional din cadrul fiecărui ziar își poate închipui bucuria noastră cînd anul trecut, cu prilejul sărbătoririi zilei presei, a sosit la redacție o scrisoare prin care colectivul de muncitori, tehnicieni și ingineri din cadrul rafinării nr. 1 Ploești mulțumea ziarului pentru sprijinul prețios ce i l-a acordat în lupta sa pentru îndeplinirea și depășirea planului de prelucrare, prin desfășurarea acțiunii pentru îmbunătățirea calității țiteiului.

Astăzi, rubrica „Rafinăriilor noastre țitei de bună calitate, în sortimentele planificate și la timp“, ocupă un loc de frunte în coloanele ziarului și fiecare articol publicat vestește noi și noi succese obținute în această privință.

Continuîndu-și tradiția de a-și îndrepta principala atenție spre cea mai acută problemă a zilei din industria petroliferă, ziarul a organizat la începutul acestui an, pe baza sarcinilor trasate de documentele celui de al II-lea Congres al Partidului, acțiunea „Pentru captarea și valorificarea maximă a fiecărui metru cub de gaze petrolifere“.

Procedeul de organizare a acțiunii a fost același. În urma consfătuirii cu colaboratorii, fruntași în producție, inovatori, ingineri și tehnicieni din industria petroliferă, s-a alcătuit un plan de acțiune pentru tratarea sistematică a problemelor legate de captarea și valorificarea maximă a fiecărui metru cub de gaze petrolifere. În acest plan de acțiune au fost trecute probleme deosebit de importante cu privire la captarea gazelor ce emană din țitei în timpul depozitării sau transportului lui, folosirea gazelor de cracare din rafinării etc.

Sprijinul acordat de colaboratori în alcătuirea acestui plan cît și în realizarea obiectivelor lui a fost deosebit de prețios. Tovarășul Donțov Gheorghe Danu, laureat al Premiului de Stat, inginer la trestul II Moreni, de pildă, ne-a trimis un material deosebit de valoros cu privire la aspirarea gazelor din coloană prin folosirea compresoarelor de vacuum acționare de balansier.

Foarte important a fost și articolul scris de unul din colaboratorii ziarului despre inovația maistrului Vasile Paraschivoiu de la același trest.

Că toate aceste materiale și-au a-

tins ținta ne-o dovedește faptul că, dacă înainte în multe din schelele regiunii noastre se suflau în aier zeci și chiar sute de mii de metri cubi de gaze, astăzi aceste gaze sînt captate și valorificate.

Analizele, reportajele, informațiile publicate în coloanele ziarului nostru au arătat că în schela Boldești, prin folosirea supapei de aspirație a gazelor emanate din țitei în timpul depozitării, se captează zilnic peste 25.000 de metri cubi de gaze. În schela Moreni, prin folosirea raționalizării maistrului Vasile Paraschi-voiu, s-au captat zilnic în plus, din unul din șantierele noi, circa 40.000 de metri cubi de gaze. De asemenea, în schela Șuța Seacă, prin lupta dusă pentru valorificarea maximă a fiecărui metru cub de gaze captat se realizează zilnic o tonă de gazolină în plus.

Acestea fiind rezultatele, nu trebuie să trecem cu vederea faptul că în multe din schelele regiunii noastre se mai pierd încă însemnate cantități de gaze. Noi socotim că această stare de lucruri se datorește în mare parte și ziarului nostru care nu a dezbătut suficient problemele legate de captarea gazelor în anumite sectoare de activitate și nu a urmărit cu consecvență îndeplinirea angajamentelor luate de colectivele de muncă din schelele respective.

La ora actuală, atenția ziarului nostru în ceea ce privește tratarea problemelor petrolifere este îndreptată spre una din problemele acute în această ramură industrială, respectiv timpul neproductiv al sondelor.

În chemarea adresată petroliștilor din toate schelele regiunii „Pentru reducerea la maximum a timpului neproductiv al sondelor” petroliștii din schela Dragomirești au arătat că succesele pe care ei le obțin astăzi în îndeplinirea și depășirea planului de extracție a țiteiului se datoresc faptului că au desfășurat o intensă activitate pentru reducerea timpului neproductiv al sondelor. În anul trecut, de pildă, cînd timpul neproductiv al sondelor era în medie de 15 la sută, din totalul de timp de lucru, schela era codașă, nu-și putea îndeplini sarcinile de plan. Astăzi, cînd, printr-o serie de măsuri tehnico-organizatorice, timpul neproductiv a fost redus la circa 5 la sută, schela nu numai că își îndeplinește cu regularitate planul, dar a și dat de la începutul anului și pînă în prezent peste 4000 tone de țitei peste plan.

Interesul cu care a fost primită această chemare este dovedit de faptul că, răspunzînd acestei che-

mări, petroliștii din schelele Ochiuri și Boldești, de pildă, s-au angajat ca pînă la sfîrșitul anului să dea, prin reducerea timpului neproductiv al sondelor 5000 și respectiv 14.000 de tone de țitei peste sarcinile ce le revin.

Au fost însă în cadrul unor schele muncitori, ingineri și tehnicieni, care au privit cu neîncredere această acțiune.

Conducerea schelei Băicoi, de pildă (director Ion Staicu și inginer șef Emil Sădeanu) nu a răspuns chemării petroliștilor de la Dragomirești. Conducătorii schelei respective susțin că neîndeplinirea planului nu s-ar datoră timpului neproductiv mare al sondelor ci, „declinului natural” destul de mare. Or, în luna mai de pildă, timpul neproductiv al sondelor a reprezentat peste 14 la sută din totalul de timp calendaristic. Că acest lucru nu se datorește „declinului natural”, o dovedește faptul că numai din cauza neatenției cu care au lucrat unele echipe de intervenție, ca cea condusă de sondorul șef Stoica Nicolescu, timpul de intervenție a fost cu mult mărit, pierzîndu-se circa 15 tone de țitei.

Trebuie să arătăm însă că ziarul nu a luat încă o poziție hotărîtă față de astfel de atitudini, deși ele s-au manifestat și în cadrul celorlalte acțiuni organizate și susținute de ziar.

În ceea ce privește felul cum tratează ziarul nostru problemele industriei petrolifere este de remarcat că în acest scop a fost atras în jurul ziarului un larg activ de specialiști, muncitori fruntași, tehnicieni. Alături de numele unor corespondenți fruntași ca Stoica Manole de la schela Moreni, D. Săndulescu din schela Băicoi și I. Moldoveanu din schela Gura Ocniței, în coloanele ziarului nostru apar cu regularitate articole semnate de colaboratori ca inginerul Donțov Gh. Danu din schela Moreni, inginerul Dan Popovici de la trestul I Cîmpina, Dumitru Enăchescu, directorul schelei Șuța Seacă, Gheorghe Comănescu, directorul rafinării nr. 2 Ploești, dr. inginer Octavian Jula de la oficiul de conducte țitei și alții.

Dar nu putem trece cu vederea că în tratarea problemelor de petrol mai avem încă numeroase lipsuri. Corespondenții și colaboratorii activi ai ziarului sînt de altfel cei care ne arată printre primii aceste lipsuri.

Însăși susținerea inițiativelor ziarului nu s-a desfășurat din multe puncte de vedere la un nivel corespunzător. În ziar nu au fost publicate aproape deloc grafice comparative sau desene explicative asupra realizărilor obținute în urma susținerii inițiativelor sau a importanței lor economice, deși acest lucru s-a dovedit a fi în practică deosebit de plăcut și folositor cititorilor ziarului.

Astfel, ne-am preocupat prea puțin de introducerea tehnicii noi în foraj și în special de folosirea forajului cu turbina. Am neglijat o serie de sectoare importante ale activității în sectorul petrolifer, respectiv reparațiile capitale ale sondelor, activitatea oficiilor de transport auto etc.

O serie de inițiative și acțiuni prețioase ca, de pildă, inițiativa comuniștilor de la Boldești, de aplicare planificată a metodelor avansate de muncă și inițiativa geologilor de la Cîmpina, de reactivare a sondelor din fondul inactiv, au fost abandonate pe parcurs, deși în schelele regiunii noastre nu s-a făcut încă totul în problemele respective.

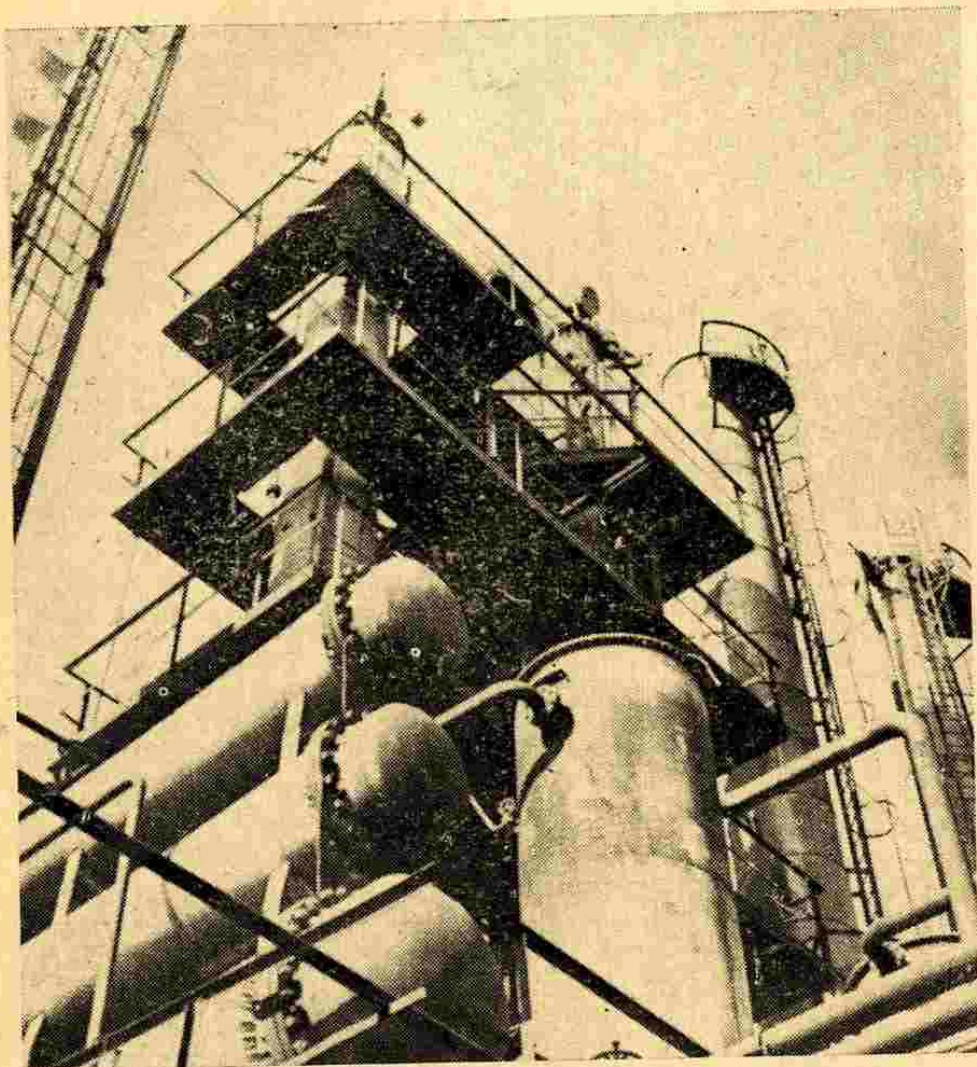
Dacă în general organele economice și de partid răspund cu promptitudine materialelor apărute în ziar, mai sînt și organe de conducere ca, de pildă, cele din schelele Berca și Băicoi, care nu trimit la timp sau deloc aceste răspunsuri.

De altfel, însuși colectivul de muncă din cadrul redacției se preocupă prea puțin de eficacitatea materialelor, ca dovadă în acest sens fiind faptul că de luni de zile n-a mai apărut în ziar rubrica „Pe urmele materialelor publicate” despre sectorul industrial.

Totodată, dacă din punct de vedere tehnic, cititorii din industria petroliferă apreciază ca satisfăcător nivelul ziarului, ei ne atrag foarte des atenția asupra faptului că materialele sînt scrise de multe ori după șablon, sînt plate și nu se folosesc variatele forme publicistice pe care le avem la îndemînă. Apar foarte rar, și, în ultimul timp, deloc, foiletoane, convorbiri, reportaje sau note critice deși acestea sînt citite cu mult interes și apreciate.

Trebuie să ne îndreptăm deci în mod foarte serios atenția spre lichidarea acestor deficiențe.

Secția noastră de industrie are apoi prea puțini colaboratori muncitori din industria petroliferă. Și în această privință trebuie să muncim

Vedere parțială a unei rafinerii din Valea Prahovei

mult mai mult, întrucât foarte mulți muncitori petroliști doresc să devină colaboratori ai ziarului. Pentru aceasta însă ei trebuie ajutați în mod serios.

Anul acesta, cu prilejul zilei presei comuniste, petroliștii din schela Suța Seacă au trimis Comitetului regional de partid Ploești o telegramă în care au anunțat că în cinstea zilei de 1 Mai au dat peste plan 1.600 tone de țiței, au realizat acumulări socialiste în valoare de 1.738.000 lei, și că se angajează să mai extragă până la 23 August încă 1000 tone de țiței peste plan. În această chemare, petroliștii din schela Suța Seacă au arătat că ei socotesc că succesele obținute se datoresc în bună parte și sprijinului pe care l-au primit din partea organului de presă al Comitetului regional de partid.

Iată cel mai frumos dar pe care colectivul nostru redacțional l-a pri-

mit cu prilejul zilei presei comuniste.

Cuvintele care ni s-au adresat de către colectivul schelei Suța Seacă sînt pentru noi un imbold de a munci mai bine și mai organizat spre a ridica și mai mult nivelul de tratare permanentă a problemelor industriei petrolifere în coloanele ziarului.

Ne vom strădui ca prin popularizarea experienței avansate, prin critica hotărîtă a tuturor deficiențelor manifestate în industria petroliferă și prin aducerea la cunoștința maselor largi de petroliști a sarcinilor puse în fața lor de partidul și guvernul nostru, să facem ca „Flamura Prahovei” să fie nu numai un agitator și propagandist colectiv, ci și un tot mai activ organizator colectiv în lupta pentru îndeplinirea înainte de termen a sarcinilor celui de al II-lea plan cincinal.

● **DIN SEPTEMBRIE 1955** apare, pentru prima dată în istoria presei internaționale, un ziar în mai multe limbi, în mod exclusiv pentru traducători. Ziarul este subvenționat de UNESCO, titlul lui este „BABEL” și editorii lui sînt 13 uniunii internaționale de interpreți și traducători.

● „**MANUAL POLITIC**” se numea un ziar întemeiat în 1831 de către un editor englez, ziar ce era tipărit pe pînză calico, pentru ca, după ce era citit, să poată fi folosit ca prosop. Cîțiva ani mai tîrziu, un alt englez a editat un ziar asemănător, patentat, care era recomandat cititorilor ca putînd fi folosit ca batistă, scutindu-i astfel de „grija de a avea cu ei o batistă”...

● **REDAȚIA** organului central al Partidului Comunist din Germania apuseană „FREIES VOLK”, a pornit un proces în legătură cu violarea secretului corespondenței, interceptarea unei scrisori și amenințarea cu moartea.

Violarea secretului corespondenței de către reacțiune are multe paralele istorice. Așa, de pildă, în timpul domniei lui Napoleon al III-lea exista un așa numit „cabinet negru”, adică poliția deschidea în secret coletele poștale. Un ziarist, care știa că scrisorile pe care le adresa unei redacții erau deschise de poliția politică, a avut ideea să scrie într-una din scrisori: „Ajăturat o sută de franci”, fără a pune înăuntru bancnota. Scrisoarea a sosit la destinație și — avea înăuntru o bancnotă de o sută de franci. Cei care au deschis scrisoarea în mod necinstit, au crezut desigur că bancnota căzuse la deschiderea plicului și, pentru a evita un scandal, au plătit curiozitatea lor cu 100 de franci. Astăzi, zbirii lui Adenauer nu lucrează cu astfel de menajamente. Așa, de pildă, ei au furat scrisoarea pe care un senator francez o adresase lui „Freies Volk” și, în locul ei au vîrît în plic o foaie de hirtie în care amenințau cu moartea pe redactori.

● **CEA MAI MARE** și cea mai modernă rotativă de Tieddruck în 8 culori din cîte sînt în Republica Democrată Germană a fost montată anul acesta la Leipzig, în tipografia „Einheit”. Ea are o lungime de 33 m și ocupă două etaje ale clădirii. O dirijare foto-electrică a tonurilor, introdusă pentru prima dată, asigură, la mari viteze de rotație, o potrivire întocmai a celor 8 culori. Viteza de tipărire (8.000 exemplare în 8 culori pe oră) este cu aproximativ o treime superioară celei de pînă acum la cea mai mare din rotativele Tieddruck existente în Republica Democrată Germană. Viteza, în raport cu numărul culorilor necesare, poate fi sporită pînă la producerea a 12.000 exemplare pe oră. În timpul Tirgului mașina rotativă a tipărit o revistă ilustrată a Tirgului, care apare zilnic.

GENURI ZIARISTICE

UNELE PROBLEME ALE INFORMAȚIEI ÎN PRESĂ

SORIN STRUJAN

Redactor-șef al redacției de știri interne „Agerpres“

Printre colegii noștri ziariști, rolul și locul informației în ziar este definit plastic prin comparație cu rolul pe care-l are sarea în bucate. Ni se pare totuși că această comparație nu definește îndeajuns de bine rolul și locul informației în presă. Dacă o mâncare fără sare este lipsită de gust — dar este totuși o mâncare — un ziar fără informații nici nu poate fi considerat ziar.

După concepțiile burgheze asupra presei, menirea ziarului se reduce la răspîndirea de informații. Cercetătorul german Ludwig Salomon, autorul cărții „Istoria generală a presei“, susține foarte hotărît că menirea ziarului este să răspîndească informații.

Definirea ziarului de către cercetătorii burghezi doar ca un răspînditor de informații urmărește să îmbrobodească pe cititori cu iluzia că ziarul ar fi „obiectiv“, un simplu înregistrator de fapte, cînd, în realitate, el este un apărător și propagandist al clasei, al partidului care îl editează.

Lenin a dat presei comuniste o definiție deosebit de precisă și clară, arătînd că ziarul nu este numai un propagandist colectiv, un agitator colectiv, ci și un organizator colectiv. Lenin a acordat totodată o mare însemnătate obligativității pentru un ziar de a prezenta faptele, de a le folosi cu cît mai multă eficiență pentru îndeplinirea triplului rol al pre-

sei, de propagandist, agitator și organizator colectiv.

În articolul despre „Caracterul ziarelor noastre“, publicat în „Pravda“ din 20 septembrie 1918 — perioadă de transformări adînci a presei sovietice, ca urmare a victoriei Marii Revoluții Socialiste din Octombrie și a sarcinilor noi ce se puneau ziarelor în lupta pentru construirea societății noi — Lenin spunea: „Prea mult loc se rezervă agitației politice pe teme vechi — trîncănelii politice. Extrem de puțin loc se rezervă zidirii vieții noi, faptelor și iar faptelor în această privință“.

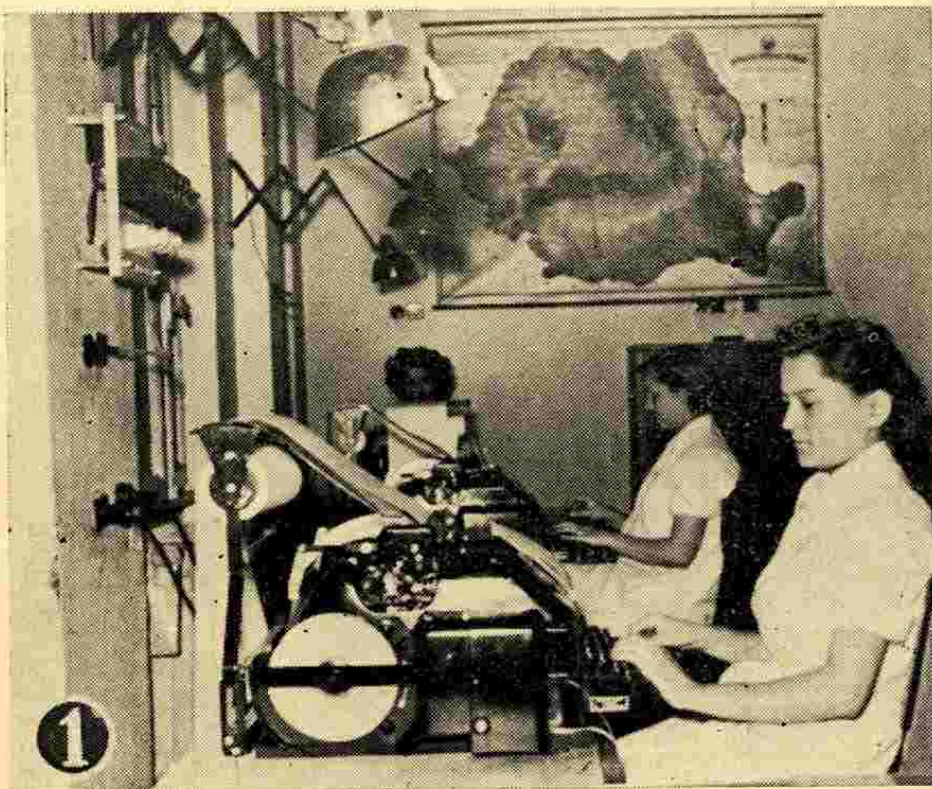
Mai tîrziu, în 1919, în cunoscuta sa lucrare „Marea inițiativă“ V. I. Lenin scria: „Mai puțînă flecăreală politică și mai multă atenție faptelor simple, dar vii, luate din viață, controlate de viață — această lozincă trebuie să repetăm neobosit noi toți scriitorii, agitatorii, propagandiștii, organizatorii noștri etc“. Toate acestea ne arată că Lenin, fără a mărgini rolul ziarului la răspîndirea de informații, acorda o înaltă prețuire rolului informației ca unul din principalele genuri de material din ziar.

Cercetînd istoria presei — de la acele „Acta Senatus“ și „Acta diurna populi romani“, publicate din ordinul lui Cezar la Roma în secolul I, pînă la „La Gazette“ fondată în Franța în 1631 de Theophrast Renaudot și ziarul modern de astăzi

— vom vedea că ziarul este un rezultat al nevoilor societății de a se informa. Epoca noastră, epocă în care omul devine stăpînul energiei nucleare, epocă în care el reușește să străbată spațiul cu viteze mai mari decît sunetul, epocă în care prin radio și televiziune, prin teleprinter și telefoto a devenit posibil să afli și să vezi în aceeași clipă ce se petrece în celălalt capăt al lumii, a sporit enorm interesul cititorului pentru informație, i-a lărgit cerințele. Dacă cetățeanul Romei se mulțumea să știe ce se petrece în cetate și la porțile ei, cititorul nostru vrea să afle cît mai grabnic ce s-a petrecut la Pekin, la Moscova sau la New York, ce se întîmplă în Argentina sau în Australia. Și tocmai pentru că cititorul este deosebit de receptiv, de interesat de genul publicistic care este informația, răspunderea noastră a ziariștilor față de informațiile publicate în presă este considerabil sporită.

Lenin a acordat o însemnătate uriașă agitației pe marginea faptelor, văzînd în această agitație misiunea principală a informației în ziar.

„Faptele sînt încăpătînate“ se obișnuiește a se spune în multe împrejurări. Ei bine, pentru ziarist este o misiune de înaltă răspundere aceea de a oglindi în limbajul viu și convingător al faptelor, mersul nestăvilît înainte al forțelor socialismului, și totodată contradicțiile fără

In secția teleimprimător AGERPRES se perforază în bandă textul știrilor

ieșire în care se zbate lumea capitalistă condamnată de istorie.

O covârșitoare importanță o are informația în propaganda, agitația și organizarea oamenilor muncii în luptă pentru făurirea vieții noi. Lenin ne-a învățat că după înlăturarea exploataților de la putere, după ce poporul muncitor devine stăpînul propriei sale soarte, puterea exemplului crește nemăsurat de mult, căci masele muncitoare își pot desfășura necesitatea lor energie creatoare, din rîndul lor pot apare, în proporție de masă, organizatori talentați.

Înțelegerea justă a rolului maselor în făurirea istoriei implică pentru ziarist o cunoaștere profundă a vieții, adunarea și trierea a mii de fapte din care să desprindă pe cele mai esențiale, pe cele mai valoroase, tot ceea ce este nou și înaintat în luptă cu ce este vechi și retrograd.

Teoreticienii burghezi ai presei caută să acrediteze ideea că ziarul este un înregistrator de fapte, că informațiile apărute în ziar nu sînt decît o redare „obiectivă” a unor evenimente și întîmplări neprevizibile, că în acțiunea de informare a cititorului ziarul burghez nu ar fi decît o „cronică imparțială a faptelor zilei respective, o „istorie a epocii

curente”. În realitate, presa burgheză selectează cu multă grijă informațiile, amplificînd importanța acestora menite să slujească interesele exploataților, promovînd senzationalul în domeniul crimei, al vieții mondene și ignorînd sau denaturînd informația despre adevărata situație a oamenilor muncii, despre lupta lor pentru condiții omenești de trai.

Presă comunistă nu ascunde faptul că informația sa slujește intereselor oamenilor muncii. Ziaristul comunist nu este un simplu înregistrator de fapte. El trebuie să urmărească cu pasiune descoperirea acelor fapte care vădesc nașterea noului, înfrîngerea vechiului, care slujesc țelurilor imediate și țelului final al clasei muncitoare. În presa noastră, informația ca și toate celelalte genuri publicistice folosite de ziar, trebuie să contribuie la îndeplinirea sarcinilor puse în fața presei de către partid. În actuala etapă a construcției socialiste, sarcinile presei ca și ale întregului partid, ale tuturor oamenilor muncii din patria noastră sînt definite cu claritate de importantul document care îl constituie raportul politic al C.C. al P.M.R. la cel de al II-lea Congres al P.M.R.

Sarcini deosebit de importante sînt

puse în fața presei pentru mobilizarea oamenilor muncii în vederea realizării celui de al doilea plan cincinal.

Presă este chemată să-și informeze cititorii despre traducerea în viață a mărețului program de dezvoltare a industriei noastre și în mod deosebit a industriei grele, înfățișînd mersul lucrărilor pe marile șantiere. Ea trebuie să arate inițiativa creatoare a maselor, unită cu grija noilor conducători din economie pentru o mai bună organizare a muncii care să asigure creșterea productivității muncii și reducerea prețului de cost și pe această cale mărfuri mai multe, mai bune și mai ieftine.

Ziaristul comunist este chemat să pătrundă mai adînc în viața satului, să înfățișeze adîncul proces de înnoire a vieții țărănimii prin transformarea socialistă a agriculturii. Și în această direcție munca lui trebuie să cuprindă aspecte variate, de la formele multiple ale agitației politice de masă în vederea formării de unități socialiste, pînă la organizarea socialistă a muncii în G.A.C.-uri și întovărășiri, popularizarea exemplului înaintat din unitățile agricole socialiste, de stat și cooperatiste.

Întreaga activitate a partidului nostru este călăuzită de grija pentru om, pentru satisfacerea nevoilor sale materiale și culturale. Omul cu nevoile sale este în centrul grijii partidului și guvernului. Viața oamenilor muncii, atît a celor din uzină cît și a celor de la sate, a intelectualilor, a cunoscut mari transformări în bine în anii puterii populare. Fără îndoială mai sînt încă greutăți izvorîte în primul rînd din faptul că productivitatea muncii și prețul de cost nu au atins nivelul stabilit de partid și guvern. Este de datoriu presei să arate prin fapte vii împlinirea strînsă ce există între succesele industrializării socialiste și transformării socialiste a agriculturii și ridicarea nivelului de trai material și cultural al oamenilor muncii.

Un păcate însă, unele ziare, îndeosebi dintre cele locale neglijează aceste probleme și din informațiile lor ai impresia greșită că viața oamenilor s-ar desfășura exclusiv în uzină sau pe ogor. Subestimarea importanței informației despre viața de toate zilele a oamenilor muncii (aprovizionarea cu mărfuri de larg consum, problema locuințelor, deservirea sanitară, organizarea concediilor, satisfacerea nevoilor culturale — cinematograf, teatru, biblioteci, activitatea artisti-

că de amatori, sport) — este profund dăunătoare.

Este necesar ca în presa noastră să existe o proporționare justă între informațiile privind activitatea în producție a oamenilor și informațiile privind nevoile de zi cu zi ale oamenilor muncii pentru că astfel vom ilustra prin fapte, vom convinge pe cititori asupra celor arătate de partidul nostru, că ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii este astăzi în propriile lor mâini. Proporționarea justă a materialelor privind activitatea de producție și a celor privind ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii leagă mai strâns presa de mase și implicit întărește legăturile partidului cu masele.

Rezultate pozitive în această direcție are redacția ziarului regional „Drum nou” din Orașul Stalin. În luna iunie, de pildă, ziarul a publicat de câteva ori grupaje intitulate „Ne scriu corespondenții și cititorii despre „problemele mărunte”, în care s-a ocupat de problema întreținerii locuințelor, de proasta funcționare a telefonului în unele comune, de neglijența cu care sînt gospodărite unele hoteluri. Ziarul a introdus de asemenea rubricile „Cetățenii propun” și „De pe strada noastră”. Redacția s-a ocupat mai atent de problemele copiilor și tinerilor, publicînd informații interesante ca cea referitoare la al 630-lea copil născut la casa de nașteri din comuna Cristian sau cea despre tabăra de pionieri de la Hăghig, intitulată sugestiv „În castelul fostului conte”. A fost sprijinită inițiativa tinerilor de a organiza în cinstea Congresului U.T.M. un festival regional al tineretului.

În afara unei preocupări sistematice a redacției, rămîn totuși unele probleme care interesează mult pe locuitorii regiunii: activitatea comerțului de stat și cooperatist, organizarea turismului și a odihnei de vară a muncitorilor, felul în care sînt satisfăcute cerințele de a viziona spectacole de teatru și cinematograful ale locuitorilor regiunii care nu locuiesc în orașul reședință sau la Sibiu etc.

E de dorit de asemenea ca materialele din ziar referitoare la aceste probleme să aibă și ținuta literară corespunzătoare. Ziarul a procedat just, ocupîndu-se de funcționarea cantinelor (la 5 iunie crt.). Dar scriind: „În mod cu totul nejustificat se servește masa la cantina U.I.L. Orașul Stalin, care este foarte slabă”, cititorul va fi înclinat să creadă —

în ciuda logicii — că nu masa e slabă, ci cantina!

Au existat unii care făceau comparația între informație și fotografie și defineau informația ca o factografie, o simplă relatare a faptelor. O astfel de concepție despre informație este străină presei comuniste. Informația trebuie să aibă o orientare precisă, să urmărească un scop precis, acela de a contribui la rezolvarea principalelor sarcini care stau în fața societății.

Ziaristul care publică o informație trebuie să se gîndească că aceasta este un element de agitație cu ajutorul faptelor. În alegerea obiectului informației el trebuie să se îndrepte spre acele fapte, evenimente care servesc la rezolvarea sarcinilor oamenilor muncii în lupta pentru construirea socialismului.

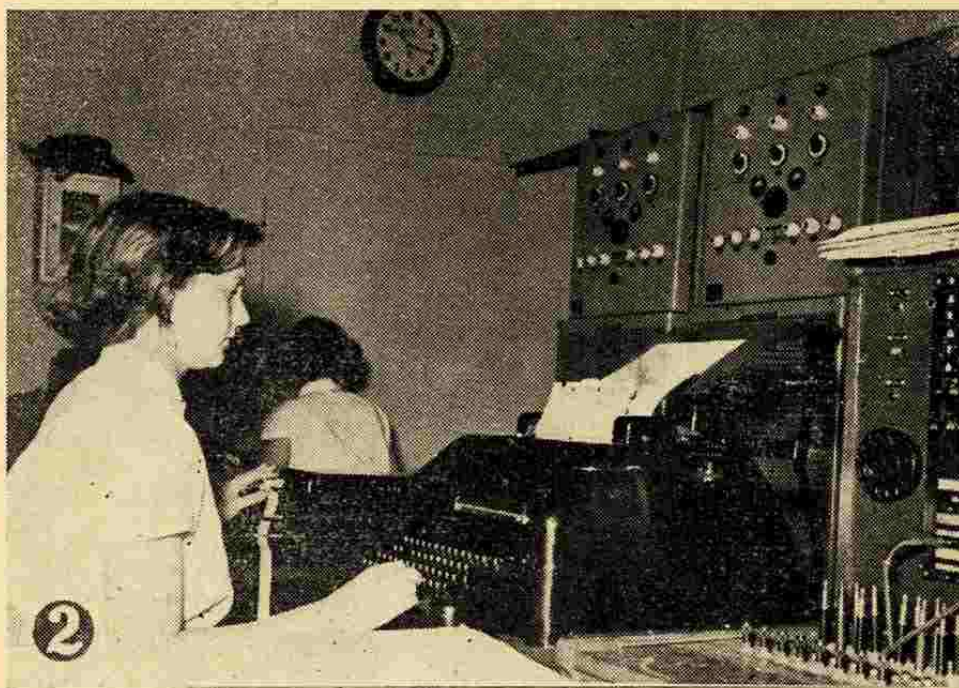
Informația presupune existența unui prilej de informare. Pentru a înțelege mai bine acest lucru să luăm un exemplu: dacă am redacta o știre în care am arăta ce suprafață are Delta Dunării, cîte hectare sînt acoperite de stuf și cîte hectare sînt bălți pentru pescuit, ea nu și-ar avea rostul într-un ziar pentru că faptul cuprins în ea poate fi găsit în cărți de școală, enciclopedii sau monografii. Altfel stau lucrurile în momentul de față cînd în Delta a început acțiunea de valorificare a stufului. Por-

nind de la acest prilej de informare, cititorul va fi interesat să afle cît stuf este în Delta, ce se poate obține din prelucrarea lui, ce s-a făcut pînă acum în direcția valorificării lui, ce se prevede în viitor.

O condiție indispensabilă informației este aceea de a aduce un element nou, necunoscut pînă acum cititorului. În legătură cu aceasta trebuie combătută tendința unor autori de a considera drept lucru nou doar oglindirea unor inovații, invenții, descoperiri științifice și tehnice, intrarea în funcțiune a unor noi întreprinderi, producerea unor noi mașini etc. În realitate prin elementul nou se înțeleg fapte, fenomene, care în împrejurarea concretă respectivă, în manifestarea lor concretă, nu erau cunoscute cititorului ziarului. Să luăm din nou un exemplu.

În primele luni ale acestui an, una din minele Văii Jiului, după multe luni de neîndeplinire a planului, a reușit pentru prima oară să depășească sarcinile lunare de extracție a cărbunelui ce-i reveneau. Un reporter care ar fi lucrat superficial s-ar fi mărginit să anunțe doar depășirea planului. Ziaristul care a fost însă acolo, a căutat să pătrundă mai adînc în problemele minei. El a aflat lucruri deosebit de interesante. În lunile în care planul nu era îndeplinit, acolo lucraseră mineri cu

Banda perforată se transmite ziarelor care primesc știrile prin teleimprimator de la AGERPRES

calificare mai bună decât acei care lucraseră în lunile în care planul a fost depășit. Cum au izbutit totuși mineri cu calificarea mai slabă să depășească planul pe care nu-l îndeplinseseră mineri cu calificare mai bună? Aceasta a fost problema pe care și-a pus-o ziaristul, și la care a găsit următorul răspuns: îngrijorată de slaba calificare a minerilor, conducerea minei împreună cu organizația de partid au făcut o mai justă repartizare a tehnicienilor pe locurile de muncă și aceștia au dat un ajutor mult sporit minerilor. Experiența dobândită de această mină a fost popularizată de reporter în informația transmisă și a fost adusă la cunoștința tuturor minelor.

Din păcate, există la unii ziarști concepția că informația nu cere ciniștie ce pregătire profesională și muncă, că este suficient să stringi câteva fapte răzlețe, să le îmbini într-o redactare mai mult sau mai puțin literară pentru a da ziarului o informație. În realitate, o bună informație necesită să pătrunzi în adîncul lucrurilor, tot atît de minuțios, de competent, de serios, ca și pentru un material de analiză, pentru un articol sau un reportaj literar. Numai atunci cînd ești în posesia unui bogat material factual, cînd selectezi cu pricepere ceea ce este esențial, interesant, nou în acest material, și îl prezinți într-o formă corespunzătoare, numai atunci informația la va fi o informație bună care va interesa pe cititor, care va avea o influență asupra lui.

Se împlinse adesea ca în goana după informații „tari” să treci peste alte informații care nu sînt cu nimic mai puțin interesante. Reportajul procedează în acest caz ca e-roul unei schițe publicată în „Gazeta literară”. Era vorba de un tînăr ziarist trimis să înlocuiască pentru cîtva timp pe corespondentul din Valea Jiului. El pleacă din redacție cu planuri mari: vrea să realizeze un reportaj despre un tînăr miner care biruie împotriva și reaua voință a unor mineri cu experiență; un altul, despre o tînără care devine miner cu prețul ruperii legăturilor cu familia sa și un al treilea material despre un tînăr care evită distrugerea utilajelor cu riscul de a fi accidentat.

Ajuns în mină, tînărul ziarist începe să-și caute „eroii” reportajelor fabricate de acasă. Un tînăr miner cu care discută îi vorbește însă despre ajutorul plin de dragoste pe care l-a primit din partea minerilor bătrîni; o mineriță căreia îi cere să-i

vorbească despre împotrivirea părinților ei la alegerea acestei meserii, îi povestește, dimpotrivă, despre felul cum au încurajat-o părinții la coborîrea în mină. Insfîșit, atunci cînd vrea să afle despre un miner accidentat pentru a salva utilajul de la distrugere, el este informat că în ultimii doi ani, în mină nu a mai avut loc nici un accident. Și, drept urmare, tînărul ziarist nu a scris nici o informație pentru că în mină nu a găsit nici un element „nou”. În realitate, el a trecut nepăsător pe lingă elementul cu adevărat nou din viața minei.

O altă cerință pusă în fața informației este aceea de a fi instructivă, ferindu-se totodată de a deveni didacticistă. În mod deosebit se pune această cerință pentru informațiile referitoare la experiența înaintată. Nu este suficient să vorbești despre realizările obținute, ci este necesar să arăți cum, în ce fel s-a ajuns la obținerea acestor rezultate bune; să stîrnești în cititor dorința de a aplica experiența înaintată.

Ceea ce este în literatură schița și scurta povestire este în gazetărie informația. Așa cum schița nu este nici de cum un gen minor al literaturii (spre a ne convinge de aceasta nu avem decît să vedem cîtă importanță au acordat acestui gen Cehov și Caragiale), tot astfel informația nu este un gen minor. Louis Aragon, cunoscutul scriitor francez, spunea uneodă că el a dobîndit o serioasă cunoaștere a vieții datorită faptului că a lucrat mulți ani în presa comunistă ca reporter la fapte diverse.

Redactarea informației cere ziaristului o temeinică pregătire profesională ziaristică, o cunoaștere calificată a problemelor din sectorul din care informează.

O bună informație trebuie să întrunească calități destul de greu de realizat: să fie completă și totuși scurtă, să fie absolut corectă și redactată și transmisă cît mai operativ. Este suficient să lipsească una din aceste calități, ca informația să-și piardă din valoare, ba, uneori, chiar să dăuneze, să dezinformeze pe cititor.

În bătălia pentru o bună informație, cu respectarea tuturor acestor cerințe, se măsoară calificarea ziaristică, capacitatea lucrătorului de presă. Lucrînd operativ o informație, el trebuie să precizeze repede în ce măsură este important un eveniment sau altul, să afle repede datele și cifrele necesare, să găsească repede expresiile corespunzătoare pen-

tru a reda cît mai precis fenomenul ales ca obiect al informației, să găsească mijlocul pentru a o transmite cît mai repede redacției lui. Operativitatea poate fi realizată de ziarist nu atît prin ușurința redactării, cît prin pregătirea temeinică în vederea redării informației.

Materialele informative, spre deosebire de articole, trebuie să convingă pe cititori nu prin raționamente, ci prin logica faptelor, prin logica vieții, căreia Vladimir Ilici Lenin i-a acordat o atît de mare importanță. Pentru aceasta informația trebuie să fie atrăgătoare, să-l intereseze pe cititor prin conținut, să-l captiveze prin forma literară interesantă a redactării faptului. Pentru a face informația atrăgătoare, trebuie să știm să alegem tema ei astfel încît să stîrnească un interes cît mai general. Redactarea ei trebuie să o deosebească de procesul verbal sau raportul administrativ. Fără a exclude imaginea, comparația vie, cuvinte cu rezonanță mai profundă, informația trebuie să fie totuși redactată mai sobru din punct de vedere al stilului literar. Există însă o poezie a faptelor pe care reporterul talentat va ști să o folosească pentru a-l atrage pe cititor. Redactînd o știre despre pregătirile pentru începerea plutăritului (ce cantități de lemne au fost adunate pe malurile Bistriței, asigurarea plutășilor cu materialele necesare pentru legarea plutelor, măsurile pentru asigurarea condițiilor de trai pentru plutăși), redactorul a dat totodată o imagine clară a forței Bistriței care se izbea pentru a frînge ghețurile. Pornind de la aceasta, el a redactat o știre mult mai atrăgătoare.

Iată mai multe informații redactate pe aceeași temă și felul cum diferiții redactori își încep informația:

„Pe apele involburate ale Dornei n-au dispărut încă sloiurile de gheață. Cu toate acestea, încercatul plutăș Costan Timiș a și condus prima plută spre combinatul forestier „Bernath Andrei” din Vatra Dornei...”

(„Agerpres” 26.III.1955)

„Pe Bistrița răsună din nou cîntecele plutășilor. A venit primăvara și odată cu ea vremea plutăritului. „Trenuri fără fum” — așa le spun oamenii convoaielor de plute care coboară pe ape din mînji spre fabricile de che-restea...”

(„Agerpres” 4.IV.1956)

Din înaltul munților, pe drumul repede al apelor ce brăzdează raionul Vatra Dornei, au pornit din nou în această primăvară, plutele cu bușteni pentru fabricile de cherestea, de hirtie etc...

(„Agerpres” 26.IV.1954)

Nu de mult în munți mai ningea, cind primele plute au pornit pe apele Bistriței. Din schela Haju a pornit atunci la drum brigada de plutași condusă de Aurel Dorneanu...

(„România liberă” 26.IV.1956)

După părerea noastră, nu trebuie să fugim de imagini în informații. În orice caz, ele sînt preferabile unor „redacții uscate” de acest fel:

„Plutașii de pe Bistrița și-au reinceput activitatea. În vederea începerii noii campanii de plutărit, conducerea unității de plutărit din Piatra Neamț a organizat încă la 24 februarie acțiunea de deschidere a riului Bistrița...”

(„România liberă” 14.III.1954)

Vrînd să informeze pe cititori despre începerea pescuitului pe Dunăre, un reporter a pornit de la imaginea bărcilor pescarilor care se întorc pe înserat din larg la cherhana. Și această știre a fost o știre reușită. Și asemenea exemple sînt multe. Mijloacele de a face o știre atrăgătoare sînt extrem de variate, ele reflectînd însăși bogăția vieții. Un redactor, de exemplu, a redactat o informație deosebit de izbutită, pornind de la constatările pe care le făcea într-un sat din preajma Bucureștiului acum o jumătate de veac dr. Ștefan Sîncă, cunoscut luptător revoluționar, și trecînd apoi, prin contrast, la situația de azi din același sat.

Pentru a ajunge la o informație atrăgătoare, ziaristul trebuie să posede o temeinică cultură unită cu pasiunea pentru cunoașterea vieții. Aceasta îi va da capacitatea de a fi nu un simplu fotograf al realității, ci un participant pe prima linie în marea operă de construire a socialismului.

În noțiunea mai largă de informație sînt cuprinse mai multe forme ziaristice. Și acest lucru este explicabil. Bogăția vieții nu poate fi cuprinsă numai într-o formă ziaristică. Pentru redarea ei este necesar să folosim tot felul de arme din arsenalul publicistic.

Alături de forma folosită frecvent

în presă, ca știrea laconică de 5—6 rînduri, cronica, informația independentă, nota, darea de seamă, conferința de presă, fotoreportajul de informații, întîlnim forme de informații mai puțin uzitate, față de care unele redacții se dovedesc mame vitrege.

La unele ziare există încă o rețineră nejustificată în folosirea unei forme interesante de informații și anume interviul sau convorbirea. Unii consideră că asemenea forme pot fi folosite numai cînd e vorba de personalități foarte importante ale vieții politice, științifice sau culturale. În realitate este foarte util și eficace ca sub această formă să-și împărtășească experiența conducătorii de întreprinderi, maiștri, cei mai buni frunțași în producție, maiștri ai recoltelor bogate, oameni ai culturii și artei, sportivi cunoscuți. După ce ziarul a publicat o știre despre un succes deosebit în producție al unui muncitor, este foarte bine și util să publice și o convorbire cu acel muncitor în care el însuși să explice cum a ajuns la aceste rezultate. Convorbirea poate fi folosită de asemenea cu succes pentru a înfățișa sarcinile ce stau în fața unei anumite ramuri a economiei naționale, a unui domeniu al culturii, perspectivele pe care le deschid anumite lucrări pentru înflorirea unei regiuni etc. În cadrul convorbirii deosebită forma de povestire la persoana întîia (declarațiile) și forma de întrebări și răspunsuri. Presa noastră folosește încă mult prea rar interviul schițat, care cuprinde observațiile ziaristului asupra problemelor la care răspund tovarășii întrebăți. Un reușit interviu de acest fel a publicat ziaristul Klinger în ziarul „România liberă” referitor la noile construcții ale Hunedoarei.

Există o strînsă legătură între genul informației și notele de drum care cuprind un bogat material informativ. Și acest gen deosebit de gustat de cititor este prea puțin folosit, mai ales în presa locală. Presa centrală folosește notele de drum aproape numai pentru a informa pe cititor despre diverse țări străine. Dar notele de drum pot fi consacrate tot atît de bine și unei călătorii în țară. Nimic nu împiedică pe ziaristul care a străbătut în nenumărate rînduri cutare sau cutare raion îndepărtat al țării să înfățișeze cititorului ziarului regional sau central transformările din acest raion, să schițeze perspectivele lui de viitor.

Presa centrală, informînd cititorul despre cele ce se petrec în diferite colțuri ale țării, folosește uneori revista presei locale în cadrul căreia reia cele mai importante informații cuprinse în presa locală. Unele ziare locale cărora li s-a reproșat o bună bucată de vreme copierea mecanică a presei centrale, insuficienta atenție acordată problemelor locale, au căzut în cealaltă extremă. Ignorînd cele ce se petrec în restul țării și de multe ori chiar evenimentele mai importante din capitala ei, aceste ziare au căpătat un caracter provincial îngust, privîndu-și cititorii de prezentarea muncii ce se desfășoară în întreaga țară pentru construirea socialismului. În toată luna iunie ziarul regional „Zori noi” din Suceava, de pildă, nu a publicat nici o știre despre munca de pe cuprinsul patriei. Chiar și din Capitală ziarul n-a publicat decît unele vizite oficiale, ignorînd altele. Înălăturarea acestui caracter îngust provincial pe care îl mai poartă încă unele ziare locale trebuie să fie rezolvată folosind forme larg răspîndite în presa sovietică. Presa sovietică republicană, de ținut și raională publică în mod regulat grupaje de știri din Uniunea Sovietică, dînd astfel cititorului ei conștiința participării la uriașa muncă a întregului popor pentru construirea comunismului. Ar fi de dorit ca ziarele noastre locale să-și însușească această experiență publicînd cu regularitate grupaje de știri de pe întinsul patriei.

De îndată ce afirmăm necesitatea că informația să fie orientată spre un scop precis trebuie să recunoaștem și necesitatea planificării informației. Discuția dacă informația poate fi planificată are la unii un caracter scolastic. Ei spun: dacă planificăm informațiile pentru ziar, nu vom seziș noul în viață. Un asemenea raționament nu-l poate face decît un ziarist care-și propune ca, urmărind informațiile planificate, să-și acopere ochii cu ochelari de cal pentru a nu vedea ce se întîmplă în dreapta sau în stînga sa. În realitate, planificînd informațiile, stabilim principalele teme, locurile și sectoarele de unde să culegem informațiile, nu facem decît să înlesnim ziaristului să descopere noul în viață. Bineînțeles, așa cum întreaga planificare de ziar se deosebește de planificarea economică prin continua adaptare a planurilor redac-

ționale la evenimente, tot astfel planul de informații nu este un plan rigid, ci un plan care ne ajută să oglindim cele mai importante evenimente și fenomene din viață. A lucra fără plan în domeniul informației înseamnă a uita că, în concepția noastră, informația înseamnă agitație cu ajutorul faptelor, că această agitație trebuie să slujească la rezolvarea celor mai arzătoare probleme care stau în fața societății.

O problemă importantă ce se pune în domeniul informației este aceea a **cuprinderii geografice a țării**, în cazul ziarelor centrale sau a **regiunilor și raioanelor**, în cazul ziarelor locale. Există încă la mulți ziaristi preferințe în privința locului de unde își culeg informațiile. Corespondentul regional se îndreaptă de obicei asupra acelor centre cu industrie și agricultură mai dezvoltată care îi pot furniza mai lesne informații și ocolește raioanele mai înapoiate din punct de vedere economic. Chiar în cuprinsul unui raion sînt vizitate mai des comunele mai mari, cu legături mai bune, cu cale ferată sau șosea. Pentru asigurarea așa numitei geografii a materialului informativ, este bine ca la redacție să existe o evidență a numărului de informații pe regiuni, iar în urmărirea activității corespondenților regionali, o evidență a informațiilor transmise pe raioanele regiunii respective. La fel, ziarul raional să aibă o evidență a informațiilor pe comune. Cel mai indicat să urmărească repartizarea geografică a informațiilor este secretariatul de redacție.

Informația este un gen ziaristic deosebit de apreciat de cititor. Tocmai de aceea el este foarte exigent, cere o mare corectitudine a informării. Un termen tehnic folosit greșit, o inexactitate de titlu, de calitate, îl supără, și fiecare dintre noi știe că el se adresează cu reproșuri îndreptățite redacției în cazurile cînd se produc astfel de greșeli.

Față de ziaristul care lucrează informații, există cerințe deosebit de mari. Munca sa nu este ușoară, dar ea este o muncă deosebit de frumoasă, pentru că îi oferă zi de zi tabloul mărețelor eforturi ale poporului nostru muncitor pentru construirea socialismului, îi dă sentimentul participării active la această măreață operă. Luptînd neobosit pentru ridicarea nivelului informației în presă, ziaristii comuniști trebuie să fie mîndri de această sarcină, să o îndeplinească cu pasiunea luptătorului pentru socialism.

PRESA ÎN AJUTORUL OAMENILOR MUNCII DE PE OGOARE

La sfîrșitul lunii trecute a avut loc la Casa Ziaristilor din București un simposion cu tema: „Sarcinile care revin oamenilor muncii de pe ogoare în vara acestui an pentru îndeplinirea Directivelor celui de al II-lea Congres al P.M.R. și reflectarea acestor probleme în ziare”, organizat de Uniunea Ziaristilor din R.P.R. în colaborare cu Ministerul Agriculturii, Ministerul Silviculturii și Ministerul Gospodăriilor Agricole de Stat.

Aceasta a fost cea mai importantă

reuniune în legătură cu problemele agriculturii, inițiată sub auspiciile Uniunii Ziaristilor.

Ziaristii prezenți au ascultat expunerile făcute cu acest prilej de tovarășii Ludovic Negrea, locțiitor al ministrului Silviculturii, Alexe Hagi, locțiitor al ministrului Gospodăriilor Agricole de Stat, Dumitru Cumpănașu, director în Ministerul Gospodăriilor Agricole de Stat și Eugen Mewes, redactor-șef adjunct al ziarului „Agricultura nouă”.

Principalele sarcini care stau în fața agriculturii

Despre sarcinile deosebit de importante care stau în fața agriculturii țării noastre în următoarele luni a vorbit tov. Alexe Hagi. Ziaristii au fost informați asupra unor serii de măsuri organizatorice luate de Ministerul Agriculturii și Ministerul Gospodăriilor Agricole de Stat pentru buna desfășurare a lucrărilor de recoltare, treieris și dezmiriștit,

asupra unor probleme specifice anului acesta privind repartizarea mijloacelor mecanice și a brațelor de muncă în agricultură, precum și despre unele greutăți existente.

„In ce privește începerea recoltărilor, a arătat printre altele vorbitorul, Ministerul Agriculturii nu înțelege să fixeze termene arbitrare pe regiuni. Această sarcină rămîne în

Vorbește tov. Al. Hagi, locțiitor al ministrului Gospodăriilor Agricole de Stat. În prezență, de la stînga la dreapta: E. Mewes, redactor-șef adjunct al ziarului „Agricultura nouă”, L. Negrea, locțiitor al ministrului Silviculturii și D. Cumpănașu, director în Ministerul Gospodăriilor Agricole de Stat

grija organelor agricole locale. În această ordine de idei, o problemă care trebuie să preocupe presa este aceea a urzării recoltării în regiunile Galați și Constanța, care au cele mai întinse suprafețe aparținând sectorului socialist al agriculturii; combaterea cu vigoare a obiceiului înapoiat de a se cosi cerealele ca pe furaje și a le face clăi, fapt care provoacă mari pierderi, în loc să se adune recolta în snopi, apoi în stoguri care feresc de scuturare spicul; formarea unei opinii de masă favorabile alcătuirii de cete, de grupe de într-ajutorare, atât între țărani cu gospodărie individuală, cât și între unitățile din sectorul socialist al agriculturii; îndeplinirea indicației date de cel de al II-lea Congres al P.M.R.: „Munca pentru sporirea producției la hectar, pentru creșterea producției agricole, trebuie împletită zi de zi cu munca pentru transformarea socialistă a agriculturii” și altele“.

Fără îndoială, mai sînt și alte probleme. Principalul însă constă în aceea, ca ziariștii să nu precupețească eforturile în descoperirea noului, în combaterea vechiului. Ei trebuie să folosească toate genurile de gazetărești: informația, foiletonul, polemica, reportajul, schița, satira, notele de călătorie, portretul ca și articolul, sub-solul și alte genuri gazetărești. Un sondaj în rîndul cititorilor de la orașe și sate asupra genurilor gazetărești preferate, efectuat în decurs de cîteva ani, demonstrează că majoritatea lor preferă informațiile agricole rigurose exacte, prezentate foarte pe scurt și avînd caracter organizatoric, la un nivel publicistic deosebit. Altfel, altora le plac reportajele, notele de călătorie și, mai ales, foiletoanele, pe care le caută în primul rînd în pagini. Foarte puțini însă și-au manifestat interesul față de grupajele de știri, de articolele și subsolurile scrise într-un limbaj cu pronunțat caracter tehnic. Deși mulți cititori gustă cu plăcere prezentarea problemelor agricole sub forme literare ca schițe sau nuvele, ei ocolesc însă schițele și nuvelele prea lungi — indiferent dacă sînt sau nu publicate integral sau în continuare.

Iată, de pildă, ce părere are în legătură cu acestea Vasile C. Vlad, președintele gospodăriei agricole colective „Dobrogeanu Gherea” din satul Strachina, regiunea Constanța:

— „Nouă nu place să citim sau să ascultăm la radiu, să spun drept, mai mult informațiile și reportajele și bineînțeles paginile de satiră și umor și radio-magazinele inspirate din viața și în graiul nostru, al țara-

nilor. De multe ori sîntem invidioși că alții au avut norocul să fie popularizați, deși au realizări mai mici decît ale noastre. Alteori ne chinuim și noi și chiar inginerul nostru să înțelegem articole, iertat să-mi fie, fără noimă, am scris de specialiști. Am citit și am învățat de la tov. prof. Gh. Văluță, care a scris un articol foarte instructiv intitulat „Prășitul — lucrare importantă pentru ridicarea producției agricole”, publicat în „România liberă”, dar n-am reținut nimic deosebit din articolul „Ingrijirea culturilor”, publicat în același ziar, deoarece deși era scris curgător se vorbește prea la general și despre lucruri știute de noi toți“.

O analiză sumară ne arată că ziarele acordă o importanță încă redusă informării acestor cereri. Iată două informații, cu privire la arături și însămînțări, publicate una în ziarul „Știința” și alta în ziarul „România liberă”. Ambele au 10 rînduri. Cea din „Știința”, publicată la 20 aprilie, deși atât de scurtă, arată că realizările unei brigăzi de mecanizatori de la S.M.T. Roseți nu sînt întîmplătoare, cifre pentru registre, ci rezultatul direct al folosirii integrale a timpului de muncă. Informația din „România liberă”, publicată în 6 aprilie a.c., se referă tot la un S.M.T. Se vorbește despre brigăzile de tractoare și 9 și 10 de la S.M.T. „Remus Opreanu” care, în cîteva zile, au arat aproape 100 ha. Atîta tot! Ce interes poate avea pentru masa de cititori o astfel de informație care nu spune nimic, care este lipsită de caracterul organizatoric, mobilizator, agitatoric? Cum poate reuși redactorul acesteia notițe ca în cîteva rînduri să rețină atenția cititorului, să-l instruiască?

Am putea da și alte exemple. De aici necesitatea imperioasă ca fiecare rînd scris să constituie un izvor de învățămînt practice.

În materie de reportaj agricol se fac încercări evidente de a se pași pe un drum nou. O serie de ziare, printre care „Știința”, „România liberă”, „Știința tineretului” și „Steagul roșu”-București primesc în ultimul timp încurajări din partea cititorilor pentru conținutul nou pe care reușesc să-l imprime reportajelor, în care se simte personalitatea, opinia autorului respectiv, o limbă bogată și un stil nou.

Este oare aceasta suficient? Fără îndoială, nu. Perioada lucrărilor agricole de primăvară ne-a arătat că se pot obține și succese publicistice, dar și efecte negative. Și din acestea, redactorul din secția agricolă trebuie să învețe. Atîta vreme

cît scrisul său nu este interesant, ci fad, tehnicist și general, el demonstrează superficialitatea, diletanțismul, ruperea sa de realitate.

O altă problemă care se ridică în legătură cu sarcinile presei față de agricultură este modul de prezentare a materialelor respective. Uneori, atît pagina I cît și a II-a și a III-a a unor ziare, cuprindea numeroase materiale agri-cole, pentru ca, în numărul imediat următor, ziarul să renunțe, dacă nu total, cel puțin în cea mai mare parte la prezentarea problemelor agricole. În aceste situații s-au găsit și „Știința tineretului” și „Munca” și, uneori, chiar „Știința”.

„În lumina greutăților pe care le prevedem în perioada de recoltare, a arătat tov. Al. Hagi, este necesar anul acesta, mai mult ca în anii trecuți, să mobilizăm toate forțele existente. Trebuie să cîștigăm bătălia, iar presa poate să ne ajute aici foarte mult“.

Ziaristul care lucrează în sectorul agricol nu trebuie să uite nici un moment sarcinile importante trasate oamenilor muncii de pe ogoare de către Congresul al II-lea al P.M.R.. Fiecare fapt, în aparență mărunț, trebuie relatat, fiecare problemă trebuie dezbătută sub toate aspectele și în toate formele. Este aceasta o datorie de onoare, cu care colaboratorul secției agricole se poate mîndri.

Nu pot fi desconsiderate desigur nici celelalte lucrări agricole care urmează recoltării.

O problemă care trebuie să preocupe presa, a subliniat în cadrul simpozionului tov. Al. Hagi, este executarea dezmiriștitului.

Problema dezmiriștitului se discută în ultimul timp foarte aprins între specialiștii din agricultură. Se pune problema dacă trebuie sau nu să se mai facă; dacă nu cumva este necesar și mai bine să se treacă direct la executarea arăturilor de vară, pentru însămînțările de toamnă.

Ministerul Agriculturii nu renunță la ideea dezmiriștitului; din contră, insistă să se facă imediat după recoltare.

Care sînt problemele cele mai importante în perioada treieratului care interesează presa? a continuat vorbitorul.

Concluziile prezentate demonstrează într-adevăr posibilitatea terminării treieratului într-un timp foarte scurt, în mod practic la 15 august. În realitate, lucrurile se întîmplă altfel. Avem experiența anului 1955, cînd treieratul s-a prelungit în unele re-

giuni pînă la sfîrșitul lui septembrie. Sînt raioane unde coacerea culturilor se face mai tîrziu și ca atare se seceră mai tîrziu și se treieră mai tîrziu. Dar regiunea București, spre pildă, nu are nici un motiv să întîrzie treieratul peste 30 de zile; Constanța, Craiova, Timișoara, ș.a.m.d. la fel.

Care sînt cauzele întîrzierilor?

În primul rînd nu se iau măsuri de către organele locale și de către Ministerul Agriculturii ca să înceapă treieratul din primele zile după secerat. Pe de altă parte, în majoritatea regiunilor nu se iau măsuri pentru începerea transportului cerealelor la arii, la locul unde se treieră. Este cunoscut faptul că anul trecut, din cauza ploilor, în primul rînd, s-a pierdut o importantă cantitate de recoltă, iar pe de altă parte, tot din cauza ploilor, s-a depreciat calitatea semințelor. Dacă anul acesta există în unele locuri suprafețe de teren însămînțate cu cereale, cu o producție scăzută, aceasta se datorește mult și faptului că n-am avut suficientă grijă anul trecut să transportăm din timp la arie recolta și să o asigurăm împotriva ploilor, ca să avem semințe de bună calitate.

Dacă s-ar urmări de exemplu situația mazării după recoltare, s-ar putea constata că noi pierdem o mare parte din recoltă din cauză că nu se treieră la timp și, în al doilea rînd, pentru că cea mai mare parte din această mazăre este distrusă de gîrgărițe. Deci anul acesta este necesar — și presa centrală și locală poate ajuta substanțial în această privință — să atragem atenția cu deosebită tărie, în baza greșelilor din trecut, asupra necesității recoltării din timp a mazării și mai ales a treieratului ei imediat după recoltare.

La arii se pot face stoguri, dar acestea pot favoriza și mai bine putrezirea și deci pierderile din recoltă, dacă nu vor fi alcătuite astfel încît să se asigure scurgerea apelor, să fie acoperite la vîrf cu coceni sau cu alte materiale.

De fapt, nici nu se poate transporta întreaga recoltă la arii. Pentru a transporta întreaga recoltă ar trebui să se facă arii extrem de mari. Pe de altă parte, există pericolul de incendii. Atunci, ca să se poată feri recolta de ploi, este necesar să pornim o acțiune susținută pentru alcătuirea de stoguri mici pe cîmp, bine acoperite, din care apoi să se transporte pe arie pe măsura nevoilor.

Dar nu numai atît. Chiar dacă s-ar transporta recolta la arii, dacă nu am organizat bine munca la batoză, dacă nu vom căuta să introducem cele mai înaintate metode de treierat — de exemplu treieratul pe bază de grafic orar —, nu o să putem utiliza capacitatea garniturilor de treier în măsură suficientă și vom avea goluri foarte mari. De asemenea, trebuie să luptăm împotriva unei practici deosebit de dăunătoare la treierat: anume aceia de a se scutura batoza după fiecare jumătate sau sfert de hectar.

Organizarea pazei la arii de asemenea trebuie să constituie o preocupare permanentă și pentru minister și pentru organele locale de stat și pentru presă.

O altă problemă importantă este aceea a semințelor. Pînă acum ea a fost foarte slab reflectată în presă. În perioada de recoltare trebuie să fie publicate asemenea materiale, sau să se analizeze eventual situația unei gospodării raionale bune, la fața locului.

„Cred că n-ar fi de prisos — și-a încheiat expunerea tov. Al. Hagi, dacă și în privința aceasta ar exista mai mult interes manifestat din partea presei centrale. Trebuie să recunoaștem (nu știu dacă sînt socotite cererile noastre prea mari) că spațiul pentru problemele agrare este limitat. Apar materiale puține în presă. Nu trebuie uitat în orice caz că sînt cîteva probleme cheie, care trebuie acum obligatoriu tratate în presă. În primul rînd este problema cerealelor, în al doilea rînd, problema semințelor de plante furajere și în special de trifoi și lucernă.“

Iată dar o serie întreagă de probleme, constituind un îndreptar. Fi-rește, așa cum s-a mai arătat, ziaristul poate, și are chiar datoria, ca din varietatea înfinită de fapte de care se lovește permanent, să aleagă, să analizeze și să le facă cunoscute pe acelea care i se par cele mai importante, cele mai tipice și, în sfîrșit, acelea care prin caracterul lor pot îmbogăți tezaurul experienței comune. Ziaristul înfilnește pe teren un material deosebit. Dar pe lîngă elementele pozitive sînt și lipsuri. Acestea trebuie lichidate, trebuie făurită o largă opinie publică în favoarea noului, în sprijinul transformării socialiste a agriculturii. Exemplele date de ziarul „Steagul roșu“, inițiatorul discuției publice în jurul scrisorii „Veniți alături de noi“, de ziarul „Scînteia tineretului“ în domeniul unor probleme ale tineretului de

la sate, pot fi considerate, după părerea noastră, edificatoare prin rezultatele lor.

Mai multă preocupare pentru gospodăriile agricole de stat

„Foarte multe organe de presă au neglijat în ultimul timp sectorul agricol de stat, a arătat în continuarea simposionului tov. Dumitru Cumpănașu. Organele de presă locale, din regiuni în care gospodăriile de stat prezintă o importanță deosebită, s-au ocupat foarte puțin de oglindirea acestei probleme.

Este cazul regiunii Constanța, unde peste 25% din suprafața arabilă o dețin gospodăriile de stat, gospodării care în ultimul timp demonstrează superioritatea agriculturii pe suprafețe mari, lucrate cu mijloace mecanizate, importanța economică a faptului că acolo unde ne obișnuisem cu recolte de 200—300 kg. grîu la hectar, se obțin acum producții care depășesc 1.500 și chiar 2.000 kg. grîu la hectar.

În regiunea Timișoara, care numără cam 30 de gospodării de stat, ziarul „Drapelul roșu“ nu a publicat în luna mai, cînd era în plină desfășurare campania agricolă de primăvară, decît 4—5 notițe scurte, cu nu știu ce a făcut tractoristul X din gospodăria de stat Y, sau cîtare brigadier și... atîta tot. Ce să mai vorbim de „Drum nou“ din regiunea Stalin, regiune unde în luna mai s-a desfășurat o activitate deosebit de serioasă în ceea ce privește munca în vii și unde gospodăriile de stat dețin peste 3.000 de hectare de vie? Este cunoscută faima vinurilor de Tirnave. Ziarul local nu a rezervat măcar un rînd pentru a vorbi despre activitatea care se desfășoară în gospodăriile de stat, despre metodele de muncă folosite de diferiți viticultori.

Ce am găsit în „Drum nou“ în această lună?

O fotografie, în care era prezentat Eroul Muncii Socialiste Constantin Adochiții, brigadier în gospodăria de stat Coțușca, din regiunea Suceava, motivată această fotografie de faptul că... un sculptor din Orașul Stalin îi face bustul.

În același ziar mai era un articol, e drept destul de interesant, privitor la o cramă cu etaje, care se construiește la Jidvei, unde există o plantație masivă de viță de vie de circa 1.000 de hectare. O greșală de tipar a denaturat informația.

Se scria că această construcție va adăposti nici mai mult nici mai puțin de 1.000 de vagoane de vin. O socoteală sumară arată că o crămă care să poată adăposti 1.000 vagoane de vin ar trebui să aibă 3 km. de boltă! Era însă vorba de 100 de vagoane. Rectificarea nu s-a dat și cititorul a rămas dezinformată.

Am putea cita și alte ziare..."

Ce se degajă de aici? Mai întâi o supărătoare inconsecvență a unor ziare regionale și raionale în tratarea problemelor care animă atât conducerea ministerului, cât și masa de muncitori din gospodăriile agricole de stat din întreaga țară, apoi după cum s-a ilustrat, un diletanțism accentuat. Or, este lucru știut că, fără studiul problemelor respective, fără cunoașterea în întregime a regiunii pe care trebuie să o prezinți masei de cititori care o locuiesc, fără ca ziaristul să depună pasiune în munca sa, rezultatul — chiar după îndelungată străduință — este searbăd. Unii tovarăși de la ziarele regionale și raionale se entuziasmează uneori de capacitatea publicistică și organizatorică a ziarelor centrale, de talentul unor colaboratori ai acestor ziare. De ce oare trebuie numai să se entuziasmeze și să nu pună ei înșiși mina pe condei cu același entuziasm? Să nu se uite că foarte mulți din redactorii „cu talent” din București provin chiar din sînul redacțiilor locale.

„Anul acesta — a subliniat în expunerea sa tov. Dumitru Cumpănașu — toate eforturile, toată forța mecanică de care dispune statul în materie de recoltare, sînt concentrate, în primul rînd, pentru a strînge produsele de pe terenurile gospodăriilor de stat; adică statul este hotărît de data aceasta să adune mai întîi recolta lui, la timp și fără pierderi, recolta în care a investit milioane și sute de milioane de lei.

Ce s-a constatat în procesul de executare a acestei dispoziții?

Unele organe locale nu au sprijinit îndeplinirea acestor măsuri. Asemenea atitudinii de urmărire a liniei celei mai ușoare rezistențe, de asigurare a unei popularități ieftine — în sensul că, ne îndreptăm toată grija spre gospodăriile agricole colective și întovărășiri și ajutam fărănimea individuală și nu ne pasă că producția statului rămîne pe cîmp și se risipește — trebuie urmărite de presa noastră și centrală și locală, pentru a se scoate în evidență elementele care nu sînt pătrunse de grijă și de simțul de răspundere în aplicarea

și execuția întocmai a măsurilor pe care partidul și guvernul le-au luat în această campanie.

Aceasta este posibil și necesar. Este posibil pentru că în orice parte a țării și în orice caz producția gospodăriilor de stat se poate strînge cu cîteva zile mai devreme decît în sectorul individual și chiar colectiv. Și este necesar, pentru că trebuie să strîngem mai întîi această producție a statului, în care statul a investit capital și care trebuie recuperat și create condiții de a participa la fondul de acumulare. Dar în același timp, strîngînd la timp recolta aceasta, realizăm și fondul de semințe, care se pune la îndemina întregii agriculturi din țară și care constituie una din garanțiile unei producții mai bune și mai spornice în viitor.

Sub lozincă strîngerii la timp și fără pierderi a recoltei în gospodăriile de stat, se poate desfășura o acțiune largă de presă, dar nu numai urmărind lozincă respectivă, ci tinzînd să avem în organele de presă acel organizator colectiv al schimbului de experiență pe întreaga țară. Desfășurarea campaniei agricole de recoltare trebuie s-o urmărim și în sistemul de organizare a muncilor, trebuie s-o urmărim și în ritmul în care se desfășoară activitatea, s-o urmărim și în rezultatele obținute, din punctul de vedere al solului, al climatei, precipitațiilor, din punctul de vedere al dotării cu utilaje și mașini.

Acest lucru nu se oglindește în presă. Noi venim la zile mari și sărbătorim rezultatele obținute de cultare gospodărie de stat, îi înminăm drapelul de gospodărie fruntașă, arătăm rezultatele obținute, dar nu venim să analizăm cum s-a ajuns la aceste rezultate și de ce gospodăria vecină, cu aceleași condițiuni, nu a obținut rezultate asemănătoare. Trebuie să lichidăm sistemul de a ne încălzi atunci cînd este vorba de întreceri între gospodării de stat din aceeași regiune, sau din regiuni diferite și apoi să nu mai vorbim de ea. Presa publică în prima pagină chemarea respectivă la întrecere, cu semnături ș.a.m.d. pentru ca apoi totul să se stingă ca un foc de paie și nimeni nu urmărește pe parcurs cum se desfășoară, care sînt rezultatele, ce metode au folosit fruntașii. Anul trecut știm că s-a lansat o chemare la întrecere din partea S.M.T.-urilor din regiunea Constanța și s-a răspuns la această chemare. Dar care au fost rezultatele ultime și metodele folosite, nu le-am aflat.

Pe linia aceasta a griji de a strînge în primul rînd recolta de pe

terenurile statului se poate duce o acțiune susținută de creare a condițiilor unei colaborări tovarășești, a unui sprijin reciproc între gospodăriile agricole colective și gospodăriile de stat în sensul: „azi mergem să strîngem recolta din gospodăria de stat, contribuind cu munca și cu atelajele noastre, iar miine gospodăria de stat vine la noi și ne sprijină cu mijloacele mecanice pe care le are”.

Dacă reușim să creăm condițiile pentru această într-ajutorare între gospodăriile agricole colective și gospodăriile de stat, noi aducem un aport prețios în desfășurarea activității în gospodăriile de stat, care suferă în activitatea lor în principal de lipsa brațelor de muncă.

De asemenea, presa poate să ajute foarte mult ca strîngerea recoltelor la gospodăriile de stat să se facă la timp și fără pierderi și mai ales ca să se înmagazineze toată cantitatea ce se recoltează, fără risipă, condiționată, selectată. În această privință presa poate trezi interesul, grija și simțul de răspundere al organelor de colectare, în sensul de a le îndemna să organizeze recepționarea fără intrerupere a produselor care vin din gospodăriile de stat la bazele de recepție, să asigure înmagazinarea separată a producției din gospodăriile de stat etc.

De sigur, sînt multe de spus. Este necesar să examinăm permanent cum se reflectă în ziare desfășurarea campaniei respective, pe de o parte, și pe de altă parte cum și-a manifestat Ministerul Gospodăriilor de Stat grija de a crea condițiile necesare presei pentru a avea sprijinul ei efectiv în desfășurarea acțiunii. În același timp este necesar ca serviciile de propagandă din ministerele noastre (și mai ales Buletinul serviciului de propagandă din Ministerul Gospodăriilor de Stat), să țină o strînsă legătură cu organele de presă centrale și chiar locale, să pună la îndemina lor material documentar în legătură cu gospodăriile de stat, subliniind problemele cheie care trebuie urmărite, fiindcă numai așa putem să fim de un real ajutor tovarășilor care se străduiesc ca ogoarele statului să dea producții cît mai multe, de calitate cît mai bună, ca să vină la fondul centralizat al statului an de an cu cantități cît mai spornice, ca să putem răspunde cu cinste sarcinii trasate de Directivele Congresului al II-lea.

Ceea ce cerem ziaristilor este să studieze cît mai bine problemele, să

facă o critică justă și curajoasă, pentru că este nevoie și dintr-o parte și din alta, să ne sprijinim reciproc și să sprijinim cauza careia ne-am dedicat — și-a încheiat expunerea tov. D. Cumpănașu.

Cîteva din sarcinile silviculturii

Despre sarcinile care revin silviculturii în următoarele luni, precum și despre sprijinul pe care îl poate acorda presa acestui sector, a vorbit tov. Ludovic Negrea.

„Peste un sfert din întreaga suprafață a țării noastre este ocupată de păduri, care constituie o importantă bogăție a patriei, a subliniat vorbitorul. Ele produc materialul lemnos de care se folosesc aproape toate ramurile economiei noastre naționale. Dar aici nu este vorba numai de materialul lemnos, pentru că pădurile produc o serie de alte bogății, care ajută dezvoltarea și altor ramuri ale economiei naționale. Astfel, în ce privește industria alimentară, pădurile contribuie cu fel de fel de fructe de pădure, cit și — ceea ce este mai important — cu cantități importante de carne de vînat; industriei ușoare i se pun la dispoziție piei și blănuri. O strînsă legătură cu pădurile o are și agricultura, pentru că pădurile sînt un element care sprijină în mod cert agricultura, atît în ceea ce privește folosirea materialului lemnos, cit și perdelele de protecție. În general, pădurile influențează asupra apelor, asupra climatului local și în ceea ce privește punerea în valoare a terenurilor neproductive și degradate, care nu pot primi altă destinație.

Există încă foarte multă risipă de material lemnos și aici ne revine sarcina să arătăm oamenilor muncii și tuturor sectoarelor de activitate căile care trebuie folosite pentru economisirea materialului lemnos, deoarece nevoile economiei naționale sînt pe zi ce trece mai mari și pădurile cresc într-un timp relativ lung.

Legată de aceasta este problema metodelor care trebuie folosite. Noi dispunem de o mecanizare destul de avansată. Cu toate acestea există o serie de lipsuri. Presa ne-ar fi de mare folos dacă din documentarul pe care sîntem bucuroși să-l punem la dispoziție, sau cu prilejul vizitelor mai dese în păduri, ar alcătui materiale care să contribuie la rezolvarea problemelor importante

ale economiei naționale: materialul lemnos, economisirea lui.

Alt aspect care ar trebui ridicat de presă este acela privind mărirea productivității pădurilor noastre, a productivității muncii din sectorul forestier, a reducerii prețului de cost, metodele folosite în muncă, folosirea brigăzilor complexe în lucrările de exploatare a pădurilor, acțiunea de refacere a pădurilor, asigurarea circulației normale a apei pentru buna funcționare a hidrocentralelor etc.

S-au obținut succese importante în primul cincinal, dar sarcini mari ne stau în față în cel de al doilea. La îndeplinirea lor trebuie să atragem masele de țărani muncitori. Deși presa ne-a sprijinit cu fotografii și... cu cite un scurt reportaj, arătînd unele succese, sîntem încă la început. Am moștenit de la regimurile trecute păduri atacate, devastate, distruse. Sîntem obligați să asigurăm starea sanitară a acestor păduri, căci aceasta contribuie efectiv la îmbunătățirea pădurilor și a calității materialului lemnos. Sîntem la început în această acțiune, însă datorită succeselor obținute cu ajutorul substanțelor chimice fabricate în țară și cu ajutorul aviației am reușit să obținem succese deosebite în acest an. Presa a tăcut însă!

Această acțiune, atît succesele noastre, cit și neajunsurile noastre, trebuie popularizate, ca să fie cunoscute oamenilor și să fim sprijiniți de ei.

Deși Ministerul Silviculturii a întocmit un plan tematic și l-a prezentat ziarelor, el nu a fost în suficientă măsură sprijinit. Consider că sectorul silvic nu este cunoscut în-deajuns.

Cîteva propuneri

În încheiere a vorbit tov. Eugen Mewes care a arătat printre altele:

„Întîlnirile organizate de către Casa Ziaristilor cu reprezentanții diferitelor ministere, cu conducătorii ministerelor, sînt foarte utile pentru secțiile de specialitate ale ziarelor noastre, pentru că le ajută să se orienteze mai bine în problemele care intră în cercul lor de preocupare.

De la înființarea ministerelor Agriculturii, Gospodăriilor Agricole de Stat și Silviculturii, aceasta este cea mai importantă întîlnire dintre conducerea ministerelor respective și reprezentanții presei. De aceea considerăm ca binevenită ședința organizată și problemele discutate.

În această privință trebuie să spunem că este pentru prima dată cînd se dezbate preocupările sectorului silvic. Cu această ocazie credem că vom reuși ca ziaristii să-și facă o idee mai clară asupra acestei probleme atît de importante pentru economia noastră națională și, de aici înainte, să publice mai multe materiale, cu competență tratate, din acest sector al producției agricole.

Expunerile făcute au reușit să ne arate pentru perioada imediat următoare sarcinile presei, ale tovarășilor care lucrează în domeniul agriculturii. În legătură cu aceasta este bine ca în afară de aceste informări de natură organizatorică, să se inițieze dezbateri pe probleme foarte acute, în domeniul producției. Ar putea constitui teme de dezbateri pentru lămurirea tovarășilor care lucrează în secțiile agricole și să se pună în discuție subiecte ca: „Raportul dintre baza furajeră și dezvoltarea sectorului cerealier în gospodăriile de stat”; „Îndrumarea agriculturii în condițiile trecerii micilor gospodării pe calea socialismului”; „Rolul S.M.T.-urilor în perioada actuală” și altele asemănătoare.

Noi sîntem convinși că aceste lucruri sînt cunoscute, însă nu în mod suficient, pentru că sarcinile se schimbă în măsura transformării socialiste a agriculturii. S.M.T.-urile din raionul Negru Vodă, de exemplu, trebuie să aibă de aici înainte ca sarcină întărirea organizatorică a gospodăriilor colective; altele, care lucrează în raioane unde sectorul socialist este încă slab reprezentat în agricultură, au alte probleme specifice.

Vorbitorul a mai propus organizarea unor dezbateri cu privire la „Problema chimizării agriculturii în al doilea cincinal, condiție fundamentală pentru propășirea agriculturii”, „Legislația agrară în etapa actuală”, „România și piața mondială de cereale, locul pe care-l ocupă ea în momentul actual” și altele.

S-a arătat apoi interesul ca unele probleme importante ale agriculturii să fie expuse de tovarășii care lucrează în producție.

Simposionul a constituit un bun prilej de trecere în revistă a problemelor importante din domeniul agriculturii, un prilej de analiză a lipsurilor și sarcinilor care revin presei din întreaga țară pentru traducerea în fapte a Directivelor celui de al II-lea Congres al P.M.R. în domeniul agriculturii.

GH. BRĂTESCU

DISCUȚII

PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA ASPECTULUI GRAFIC AL ZIARELOR

În ultima vreme se impune cu tot mai multă stăruință în presa noastră realizarea unei prezentări grafice cât mai atractive a paginilor de ziar. Aceasta constituie o preocupare atât a redacțiilor cât și a cititorilor. Se tinde spre o paginație vie, ținându-se seama în prezentarea materialelor de conținutul lor.

Problema unei paginații variate și atrăgătoare care constituie astăzi o frământare în redacțiile ziarelor este legată de experiența presei noastre din trecut, de realizările în această direcție a presei mondiale, de progresul tehnic în arta poligrafică din țara noastră, ca și de cerințele publicului cititor.

Monotonia supărătoare de care a suferit prezentarea grafică a unor ziare a fost sesizată de numeroși cititori din Capitală și din țară.

Plecînd de la constatarea că exigențele cititorilor față de presa noastră au crescut considerabil în ultimul timp, ca urmare a culturalizării intense a maselor, revista noastră deschide discuția asupra acestei probleme importante. Considerăm că un larg schimb de opinii între ziariști, tehnicieni și cititori va contribui la găsirea unor forme noi, corespunzătoare conținutului ziarelor noastre.

În acest număr publicăm câteva din răspunsurile primite.

L U P T A P E N T R U M A T E R I A L E S C U R T E

De la bun început trebuie să spun că atât ziarul nostru cât și alte ziare păcătuiesc prin lungimea nejustificată a unor materiale. Odată cu trecerea la formatul pe 7 coloane, în redacția noastră s-a pornit lupta împotriva „kilometriștilor”. Rezultatele: materialele mai scurte au ușurat trecerea la o paginație mai vioaie, mai atrăgătoare. Totodată au permis cuprinderea mai multor probleme în același număr de ziar și, deci, îmbogățirea tematicii unui număr de ziar luat aparte și a ziarului în general, datorită folosirii mai chibzuite a spațiului.

Intocmirea paginii I cu mai puține materiale fixe, cum ar fi, de pildă, articolul zilnic de fond, a dus la înviorarea paginației, la o prezentare care nu seamănă de la o zi la alta. În același timp, renunțarea la grupajele de știri neatrăgătoare la citit și înlocuirea acestora cu articole pe aceeași problemă au îmbunătățit și conținutul paginii respective.

Trecerea la o paginație mai vioaie a reclamat, printre altele, și utilizarea paginației cu picior, care, atunci cînd este folosită cu pricepere, creează diferite avantaje tehnice. Dar, în

același timp, s-a ivit și un pericol: acela de a se pagina „din picior în picior“ și de a se crea astfel greutăți cititorilor în urmărirea continuității articolelor. În această direcție cred că „Scinteia tineretului“, care, în ultimul timp, în general are o paginație din cele mai vioaie, exagerează câteodată în folosirea picioarelor inutile, în folosirea unei paginații, vioaie la prima vedere, dar greoaie la citit. Folosirea mai judicioasă a fotografiilor, precum și mai completa întrebuințare a materialelor tipografice (diferite caractere de literă la text și titluri, texte pe format și în chenar etc.) a dat posibilitatea întocmirii unui ziar mai aproape de cerințele cititorilor.

Toate aceste condiții tehnice cer însă materiale de conținut care să justifice un anumit fel de prezentare, o paginație mai vioaie. Or, în această direcție, putem fi siguri că se mai greșește, pentru că de dragul formei se nesocotește conținutul. Și când afirm aceasta nu trebuie să mă uit în alte ziare. Pot găsi exemple chiar în ziarul la care lucrez. Fie că este vorba de articole sau știri de conținut necorespunzător, dar care își găsesc loc, uneori chiar și în pagina I în chenar și cu un corp de literă

ce le scoate în evidență, fie că este vorba de materiale bune ce abia pot fi zărite printre altele mai puțin bune, în ambele cazuri este vorba de un singur lucru: neglijarea conținutului în goană după o paginație cit mai „frumoasă“. Decît așa paginație de dragul paginației, mai bine lipsă.

Am ținut să fac aceste precizări pentru că cititorii nu mai vor să treacă cu vederea neglijențele noastre! Ei trag semnalul de alarmă ori de cîte ori greșim.

Bunăoară, la consfătuirea cu cititorii ziarului nostru din raionul Sibiu, cititorii Ținingher, Oniga și încă vreo cîțiva s-au ridicat și au discutat mult despre felul cum se prezintă zia-

rul din punct de vedere grafic. Pe lângă dorința de a găsi în ziar materiale cit mai mici și mai bogate în conținut, ei au cerut să primească un ziar cu o paginație sistematizată, atrăgătoare. Exemplele ce ni le-au dat ne-au dovedit că mai avem mult de făcut pentru a îmbunătăți aspectul grafic al ziarului. Or, eu consider că aceste semnale care ne vin din partea celor ce primesc produsul muncii noastre trebuie să constituie un îndemn spre găsirea continuă de noi forme de prezentare a ziarului, cit mai frumoase și mai interesante.

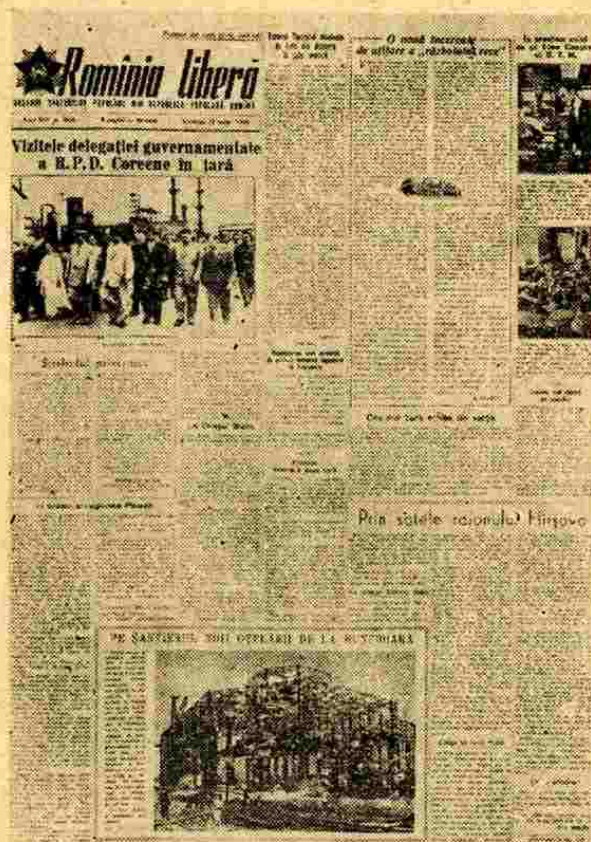
GH. CONSTANTINESCU
secretar responsabil de redacție
al ziarului „România liberă“

LEGĂTURA STRÎNSĂ ÎNTRE CONȚINUT, FORMAT ȘI PREZENTARE GRAFICĂ

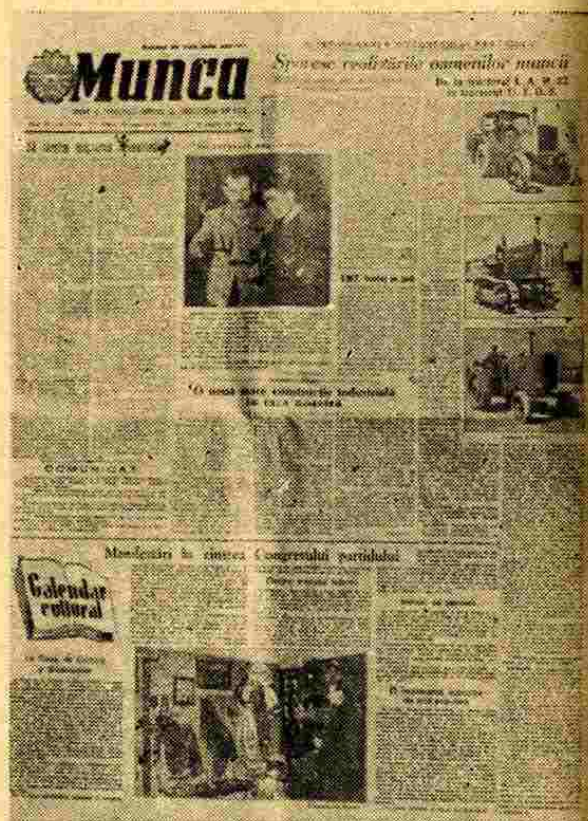
Incercări de a înviora paginația ziarului nostru au mai existat în decursul anilor; de cele mai multe ori însă aceste încercări erau timide, și se rezumau la pagina I. Dacă la aceasta mai adăugăm și faptul că nu exista perseverența necesară,

ne putem da și mai bine seama de ce nici colectivul nostru redacțional și, mai cu seamă, nici cititorii noștri, nu erau întotdeauna mulțumiți de felul cum se prezenta ziarul.

În ultima vreme, în redacția noastră au fost dese discuții iscate prin-

Pagini ale ziarelor „România liberă“ și „Munca“, din care reiese efortul redacțiilor pentru înviorarea aspectului lor grafic

tre altele de necesitatea unei mai bune prezentări grafice a ziarului. Dacă la început această problemă era abordată tangențial, împreună cu multe altele, apoi încetul cu încetul discuțiile au devenit atât de numeroase, și, uneori, atât de aprinse, încât a fost necesar ca problema să fie dezbătută în ședințe și consfătuiri organizate.

Se știe că prezentarea grafică a ziarului e subordonată conținutului acestuia, evenimentelor dintr-o zi sau alta. Pentru colectivul nostru redacțional era limpede că zadarnic s-ar încerca aplicarea a fel de fel de formule grafice, dacă nu vom încetățeni un sistem de muncă prin care să se ceară ca fiecare articol să fie scris într-o formă vie și atractivă.

Fără îndoială că la această concluzie a ajuns nu numai colectivul ziarului nostru.

Dacă am arătat toate acestea, am făcut-o numai din dorința de a sublinia încă odată faptul îndeobște cunoscut că nu putem vorbi de o prezentare grafică atractivă, interesantă, dacă nu va fi îmbunătățit conținutul materialelor, dacă materialele nu vor căpăta la rîndul lor forme noi și interesante. Nici cel mai ingenios secretar de redacție, nici cel mai experimentat paginator, nu vor putea face un ziar atractiv și interesant, dacă materialele n-au un conținut bogat, dacă ele sînt scrise șablon, sec, fără pasiune. Se poate spune că colectivul nostru redacțional a înțeles aceasta și că între secretariatul de redacție și numeroase secții din redacție există o colaborare creatoare care se dovedește, pe zi ce trece, mai rodnică.

Străduindu-ne să prezentăm din punct de vedere grafic ziarul cât mai atrăgător, am pus în primul rînd accentul — așa cum am mai arătat mai sus — pe îmbunătățirea conținutului materialelor noastre, pe folosirea cu curaj a tuturor genurilor gazetărești, dînd o atenție deosebită îmbunătățirii calității reportajelor, foiletoanelor etc. Ne străduim să ridicăm și nivelul publicistic al articolelor de analiză. Unii tovarăși din redacția noastră au obținut unele succese în această direcție. Poate servi drept exemplu articolul intitulat: „Cît costul unei case”, (ziarul „Munca” nr. 2697 din 21 iunie 1956) care, într-o formă interesantă ridică problema reducerii procentului de steril în minereu. Dorința noastră este ca asemenea articole să fie prezente mai des în ziarul nostru. Desigur, în privința aceasta, mai avem încă multe de făcut.

Prin cele ce am arătat mai înainte nu vreau să spun deloc că am făcut tot ceea ce se poate face pentru a înviora ziarul; n-am făcut nici măcar tot ce ne-am propus în legătură cu aceasta. Nu toți tovarășii din secretariatul de redacție au suficientă experiență; mai avem greutăți din păcate și cu unii colaboratori din redacție care scriu încă materiale șablon, lungi și plictisitoare. Trecerea la paginarea gazetei pe 7 coloane a creat posibilitatea de a se face o paginație mai vie; se folosește mai mult jocul de literă, se dă atenția cuvenită titlului; am introdus de asemenea rubrici ca „Ieri în țară”, „Ultimele știri externe” (la pagina 1), „Din carnetul corespondentului voluntar”, „La zi” (rubrică ce se ocupă de principalul eveniment internațional al zilei), „În citeva rînduri” etc. Din păcate, însă, aceste rubrici nu apar cu suficientă regularitate. Publicăm mai multe foiletoane, note, reportaje. Redacția noastră socotește de asemenea că articolul de fond nemai apărînd zilnic, a făcut ca, pe de o parte, în zilele cînd nu avem articol de fond ziarul să poată publica mai multe știri și reportaje, iar pe de altă parte, cînd acest articol de fond apare, el să ridice într-adevăr problemele cele mai importante și la un nivel pe care ne străduim să-l facem cît mai corespunzător. Țin să mai menționez că înainte de a ne hotărî să abandonăm sistemul de a da zilnic un articol de fond cu orice preț —

chiar dacă nu aveam lucruri deosebite de spus și chiar dacă articolul de fond nu se prezenta la înălțime — am organizat cîteva consfătuiri cu cititorii noștri, cărora le-am cerut părerea. Abia după aceea am luat măsurile corespunzătoare.

În consfătuirile pe care le-am ținut cu cititorii noștri în ultima vreme, aceștia ne-au arătat că ei găsesc acum ziarul mai atractiv, că prezentarea sa grafică s-a îmbunătățit. E limpede însă că nici cititorii noștri, nici colectivul nostru redacțional, nu pot fi încă mulțumiți cu ceea ce s-a făcut pînă acum. Mai avem încă multe de făcut pentru a îmbunătăți conținutul și forma de prezentare a ziarului nostru.

Ziarul poate fi asemuit unui organ viu, lui i se potrivesc cele mai puține rețete și formule care să poată fi prezentate gata ambalate! De la o zi la alta, ziarul trebuie să fie mai bun, mai interesant. Învățînd mereu din experiența presei sovietice și în genere din presa progresistă din întreaga lume, conținînd și dezvoltînd tradițiile presei muncitorești și democratice din cursul anilor, cerînd mereu părerea cititorilor noștri, colectivul nostru redacțional se străduiește să-și ridice o calificare gazetărească și să poată deci scrie asemenea materiale, încît ziarul să poată fi prezentat într-o formă cît mai atractivă.

N. HOLBAN

secretar responsabil adj.
al ziarului „Munca”

NECESITATEA UNEI COLABORĂRI MAI STRÎNSE ÎNTRE ZIARIȘTI ȘI TEHNICIENII POLIGRAFI

In ultimul timp se observă ca tendință generală la toate ziarele dorința de a se obține un aspect mai viu al paginei, de a evita monotonia în paginație.

În problema paginației ziarelor nu au fost stabilite pînă în momentul de față reguli general valabile, analoge celor existente în tehnologia paginației cărților și revistelor. De aici rezultă o îngreunare destul de simțitoare în realizarea unei apariții deosebite.

Lipsa unor criterii precise împinge pe redactorul paginei să facă mereu alte și alte încercări pentru găsirea soluției celei mai fericite,

fapt care provoacă repaginarea repetată a aceleiași pagini, irosirea muncii tipografului, transformări repetate ale zăfului, irosirea capacității de culegere a linotipelor, pierderea timpului disponibil pînă la pornirea rotativei etc.

Nu trebuie trecut cu vederea că, dibuînd în găsirea unei forme corespunzătoare, se realizează de multe ori tocmai contrariul; se apreciază uneori, de exemplu, că ultima încercare obținută pe dibuite a fost nereușită. Constrîns de graficul de producție, redactorul se vede astfel nevoit să dea drumul paginei, într-o formă improvizată în ultimul mo-

ment, ori cum ar fi, și se înțelege că ziarul numai frumos nu apare în asemenea condițiuni.

Eu consider că organizarea unor discuții de specialitate în jurul tehnologiei paginării de ziar, în care să fie atrase cele mai bune elemente, atât din rândurile ziariștilor, cât și din rândurile paginatorilor de ziare, ar putea duce la lămurirea multor probleme, ceea ce ar contribui la ușurarea muncii în realizarea ziarului.

Se va realiza astfel nu numai o îmbunătățire în ceea ce privește calitatea ziarului, dar și o creștere a productivității muncii, eliminându-se întârzierile și asaltul din ultimele clipe.

În legătură cu aceste probleme, în întreprinderea noastră a avut loc o discuție, cu care prilej paginatorul fruntaș Vasile Roman a venit cu următoarele propuneri pe care ni le-am însușit:

Machetarea paginilor să se facă la toate ziarele cu picior. Paginația cu picioare, bineînțeles fără exage-

rări, dă variație paginației și contribuie la un aspect grafic foarte plăcut.

Se observă că la unele numere de ziare apar articole alăturate care au același caracter de literă, adică aldin lîngă aldin sau cursiv lîngă cursiv, ceea ce face ca să fie o masă compactă din aceeași literă.

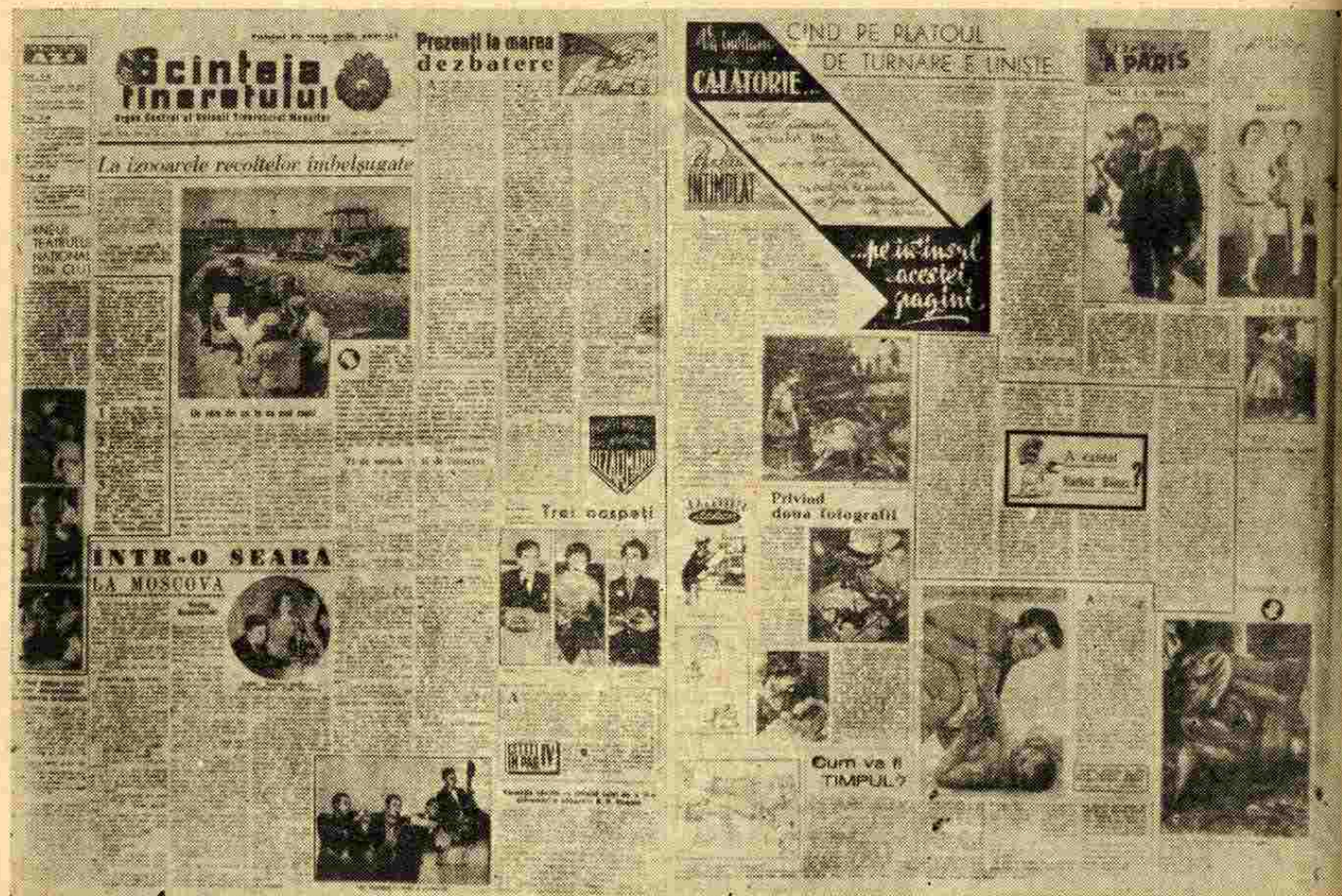
De asemenea mai există la unele ziare paginații care alătură texte de același format de cvadrați — de pildă 4 cvadrați lîngă 4 cvadrați. Din nou acest fapt dă uniformitate paginei. Tot așa se întâmplă și cu chenarele care, uneori, se alătură sau se machetează doar într-o singură parte a paginei.

Tot în legătură cu chenarele trebuie să fac două observații: în primul rînd e vorba despre grosimea chenarelor. În general se folosește același chenar și aceeași grosime de chenar fie că este vorba de o coloană sau mai multe. Chenarul de o coloană ar trebui să fie mai subțire, cel de două coloane mai gros,

cel pe trei coloane și mai gros, adică respectiv chenare variate care au din turnare albitură pe margine. În al doilea rînd, ar trebui să existe o variație de chenare în cadrul aceleiași pagini și să se caute pe cît posibil ca această variație să fie chiar în cadrul întregului ziar. În legătură cu problema chenarelor ar trebui să se înlăture sistemul greșit de dublare a chenarelor cu linii de coloană prin pornirea liniei de coloană de la sfîrșitul chenarului cu un colțar.

O frumoasă și atrăgătoare ilustrație a paginilor se poate face numai dacă clișeele sînt răsbindite proporțional pe pagini. Aceasta duce la ilustrarea uniformă a ziarului și elimină deficiența ca pe o pagină să existe multe clișee, iar pe alta doar unul sau două. De ilustrarea bună a ziarelor se leagă în primul rînd condiția ca desenele și fotografiile să fie date în lucru la zincografie în cît mai bune condițiuni. Rețușul are o mare importanță și pu-

Două pagini din „Scinteia tineretului” paginate pe opt coloane

ține sînt zierele care acordă acestei operații importanța cuvenită. În legătură cu zinerile cred că este necesar să se treacă la luarea cu raster 28, deoarece pe actualul raster se pierde foarte mult din tonurile fotografiei originale.

În privința titlurilor este necesară înlăturarea unei defecțiuni de paginație care constă în aceea că titlurile se culeg cîteodată cele negre pe o singură parte a paginei, iar cele albe sînt grupate pe partea cealaltă. Culegerea titlurilor trebuie făcută pe principiul contrastului dintre alb și negru și contrastul dintre alb și cursiv, în așa fel încît pagina privită în ansamblu să fie stabilă și echilibrată. Se poate face o culegere de titluri cu caractere diferite în cadrul aceluiași titlu și chiar este posibilă o variație de literă de titlu chiar pe un singur rînd de titlu. Exemple de culegerea rîndurilor din cadrul unui titlu sînt: în scară egală, sistem bloc, adică rînduri întregi, rînduri două cîte două în zigzag egal, în piramidă normală și piramidă inversă. Titlurile culese la mîna dau în general un aspect frumos și îngrijit ziarului. Se omite însă folosirea unui sistem de titluri care ar contribui mult la înfrumusețarea paginilor și anume tragerea titlurilor pe hirtie și clișarea lor pe raster negativ sau pozitiv ori pe fontă negativă. Reintroducerea acestui sistem ar face să se simtă mai puțin insuficiența variație a literelor din case și în special la ludlow.

Și acum unele propuneri în ceea ce privește zierele „Informația Bucu-

reștiului“, „Steagul roșu“ și „Sportul popular“ care se paginează la noi.

„Informația Bucureștiului“

Pagina IV-a nu poate avea un aspect grafic satisfăcător din cauza abundenței programului de radio și memento precum și a publicității care în general se face cu chenare groase și de cele mai multe ori uniforme. Ar fi necesar ca memento și programul de radio să fie trecute în pagina II-a, publicitatea să se culegă mai cu grijă iar titlurile să se facă cu atenția care li se acordă în celelalte pagini.

„Steagul roșu“

Aici pagina IV-a ar trebui să fie mai mult ilustrată, iar titlurile să fie lucrate mai vii după importanța materialului, nu uniforme cum se prezintă acum. Pentru ca pagina să aibă un aspect plăcut ar fi indicat ca memento și radio să fie trecute în pagina II-a.

„Sportul popular“

După părerea noastră titlurile sînt prea uniforme și pale. Nu se scot în evidență materialele importante prin titluri. Ilustrația este insuficientă, deși ziarul are un specific care s-ar preta la o ilustrare bogată. Se procedează greșit atunci cînd se dă importanța grafică doar paginilor 1, 4, 5 și 8.

CORNEL LEVADITI
Directorul întreprinderii
poligrafice nr. 2
București

prima fază — o fază de tranziție care a început în septembrie 1955 — am început publicarea „paginilor magazin“ („Din duminică în duminică“) cu materiale foarte variate. Totodată am început să folosim mai multă ilustrație și formate variate la culegerea materialelor (mai cu seamă pentru pagina I, pagini speciale și grupaje).

Folosirea formatelor variate, speciale, prezenta o seamă de inconveniente: dificultăți tehnice — frecvența schimbare de formate ducea la întirzieri în apariție, pierderi bănești — prețul de cost se urca destul de mult. Din pricina aceasta am hotărît să trecem la un alt format fix (pe vremea aceea, ziarul nostru — ca și celelalte — se pagina pe 6 coloane). După cercetări, consultări și probe, studiind experiența ziarelor frățești ca și propria experiență mai veche, am hotărît — pe la sfîrșitul lunii ianuarie 1956 — trecerea la paginația pe 8 coloane. Totodată, am început să folosim mai intens variația de caractere la culegerea materialelor. Tot pentru înviiorarea și deșablonizarea paginei I-a, am renunțat la locul fix al fondului, iar mai tîrziu la obligativitatea prezenței sale cotidiene (indiferent dacă aveam sau nu ceva foarte important de spus).

Era inerent ca, în dibuirile de la început, să avem unele exagerări inutile sau de gust inoioelnic. De pildă, uneori s-a mutat articolul de fond pe ultimele două coloane ale paginei întia — în loc de primele două — fără nici o justificare, prin aceasta neobținindu-se decît o simplă răsturnare a paginei. Impotriva acestor lipsuri, colectivul nostru continuă să lupte.

Dacă alcătuirea și definitivarea schemelor de paginație ar fi rămas un apanaj exclusiv al secretariatului de redacție, ar fi fost de înlăturat o oarecare limitare și chiar crearea de șabloane noi — pe 8 coloane — în locul șabloanelor vechi — pe 6 coloane. De aceea, inițiativa întregii redacții este stimulată, iar un grup numeros de tovarăși, apreciați pentru fantezia, gustul și experiența lor gazetărească, sînt consultați, prin rotație, la alcătuirea schișelor de către secretariatul de redacție.

Trecerea la paginația pe 8 coloane a impus renunțarea la materialele foarte lungi și lungi. Am început să publicăm mai multe însemnări și articole scurte, cursive și note satirice etc. Tot pe această linie — și fiind seama de cererile insistente ale cititorilor — au avut loc unele

SPRIJINUL CITITORILOR ÎN ÎNVIORAREA CONȚINUTULUI ȘI ASPECTULUI ZIARELOR

Este îndeobște cunoscut faptul că la începutul anului trecut șablonizarea aspectului unora dintre zierele noastre ajunsese la o atare perfecționare, încît era de ajuns să acoperi capul ziarului și eventualele semnături redacționale, din pagină, pentru ca aflarea numelui ziarului ce-l aveai în față să fie o șaradă greu de rezolvat.

Lucrul a fost observat și de cititori care, prin numeroase scrisori, și, în cadrul unor consfătuiri, și-au exprimat nemulțumirea.

La toate acestea, colectivul ziarului „Scînteia tineretului“ n-a putut rămîne nepăsător. Pe tema a-

ceasta a aspectului gazetei — ca și pe tema mai largă a „întineririi“ ei nu numai în aspect, ci și în conținut — au fost purtate, în primăvara și vara trecută, discuții aprinse spontane sau organizate în adunările organizațiilor de partid și U.T.M., în ședințele de producție („letucica“) și la gazeta de perete, care au rodit în numeroasele propuneri făcute.

Aceste propuneri au fost discutate de către colegiul de redacție și concretizate într-un plan de măsuri care, la rîndul său, a fost discutat și aprobat de către Comitetul Central al U.T.M. Trecerea la aplicarea acestor măsuri s-a făcut treptat. În

schimbări chiar în tematică: am început să publicăm mai multe materiale de știință și tehnică, de sport (chiar pagini speciale periodice), cîntece de masă, jocuri de societate, cuvinte încrucișate etc. Foarte apreciate — deși încă puține — au fost materialele pe teme de morală. De pildă, articolul tov. B. Dumitrescu — „Poveste adevărată” — a avut un ecou extrem de larg. Sute și sute de scrisori au parvenit fie direct redacției, fie eroului povestirii.

Este limpede, deci, că nu se poate vorbi numai de o schimbare de aspect, ci și de una mai profundă, de conținut, care — ce-i drept — se desfășoară mai lent.

În încercările de înviorare a conținutului și aspectului gazetei noastre am fost neconținut sprijiniți de criticile, propunerile și încurajările cititorilor noștri — atât prin numeroasele scrisori primite, cât și prin părerile exprimate în consfăturile ținute cu prilejul Zilei presei comuniste și în conferințele raionale și regionale U.T.M. care au premers celui de al II-lea Congres al U.T.M.

Pe linia pe care am pornit, avem, neîndoios, încă multe de făcut. Pentru a putea asigura ziarului un conținut valoros și variat, redactorii noștri trebuie, în mod continuu, să-și îmbogățească cunoștințele și să se

perfecționeze din punct de vedere profesional.

La înfrumusețarea ziarelor noastre și-ar putea aduce contribuția și alți factori. În acest sens, tipografiile ne-ar putea sprijini mai mult dacă și-ar îmbogăți matricele, casele de litere și semnele ornamentale, dacă și le-ar reimprospăta periodic. De asemenea ar folosi mult și îmbogățirea ilustrației, ceea ce s-ar putea realiza prin înzestrarea redacțiilor cu tehnica fotografică modernă (aparate etc.) în cantitate suficientă și prin înarmarea reporterilor noștri cu calificarea necesară pentru folosirea acestei tehnici. O importantă contribuție ar putea aduce, în această direcție, dezvoltarea secției foto „Agerpres”. Apariția în două culori — salutăată cu atîta bucurie cu prilejul apariției numărului de 1 Mai și a numerelor din perioada desfășurării lucrărilor celui de al II-lea Congres al U.T.M. n-ar putea deveni un obicei cotidian?

Pentru folosirea cu maximum de eficiență a tuturor acestor posibilități, se mai pune, în sfîrșit, încă o cerință — și deloc cea mai puțin importantă: ridicarea culturii gazetărești a lucrătorilor noștri.

A. BIANU

secretar responsabil
de redacție al ziarului
„Scînteia tineretului”

ÎN FIECARE ZI ALT ZIAR — ALTĂ PAGINAȚIE

Este tot mai evidentă preocuparea ziarelor noastre, a ziaristilor din presa centrală în primul rînd, pentru o prezentare mai vie, mai atrăgătoare din punct de vedere grafic.

Sînt de asemenea evidente și rezultatele pozitive ale acestei preocupări. Trecerea la paginația pe 7 coloane, care a dat mai multă posibilitate desfășurării și distribuirii materialelor în pagină, folosirea pe scară mai largă a informației, a ilustrației și a altor forme de exprimare gazetărească, însfîrșit grija de a se reduce numărul și mărimea articolelor lungi, neatrăgătoare și uneori obositoare la citit, — toate acestea au contribuit la înviorarea sensibilă a aspectului grafic al presei noastre.

În această mișcare innoitoare, unele ziare, ca de pildă „România liberă” sau „Munca”, au mers poate

mai domol, mai potolit, mai legate parcă de formele cu care sîntem obișnuiți de mai mulți ani; altele ca „Scînteia tineretului” sau „Informația Bucureștiului”, au mers ceva mai repede, s-au avîntat cu îndrăzneală. Îmi îngădui să spun: poate cu prea multă îndrăzneală. Recurgînd uneori la forme de exprimare care nu pot ajuta pe cititor. Dar încercînd în general să spargă tiparele învechite, să inoveze.

Socot că ceea ce s-a făcut pînă acum este un început bun, dar că problema schimbării aspectului grafic al ziarelor noastre abia trebuie pusă. Ziarele noastre mai sînt încă destul de cenușii și de monotone.

Este, desigur, elementar ca aspectul grafic să reflecte conținutul ziarului. Nu cred însă că acest lucru se întîmplă în fiecare zi în coloanele presei noastre și una din cauzele principale este de ordin organi-

zatoric: nu toate redacțiile asigură condițiile unei operativități prompte, nu toate ziarele reflectă în mod strict actualitatea. Ziarul, prin însăși definiția lui, trebuie să fie o cronică zilnică. Dar așa cum nici o zi nu seamănă cu alta, cum fiecare zi nouă aduce ceva nou, mai ales în lumea și în epoca noastră de prefaceri revoluționare în toate domeniile de activitate omenească, tot așa nici ziarul de azi nu trebuie să semene cu cel de ieri, sau cel de mîine cu cel de azi. Cu alte cuvinte, forma ziarului, aspectul lui, trebuie să corespundă faptelor, evenimentelor, care sînt azi totdeauna altele decît au fost ieri. În fiecare zi alt ziar, — altă paginație. Un fapt mărunț nu poate fi prezentat la fel cu un fapt excepțional. Nu este de conceput ca un material neînsemnat să fie plasat în același loc cu un material foarte important din ziarul de ieri, numai pentru motivul că șablonul paginației ne obligă să umplem un anume loc prestabilit.

Pentru ca ziarul să fie cît mai atrăgător nu este însă suficientă numai preocuparea secretariatelor de redacție. Trebuie ca fiecare redactor, fiecare colaborator literar să caute noul, să-l aducă cu el în tolbă la gazetă și să-l pună pe hirtie. Secretarii de redacție trebuie să fie, în cadrul colectivelor redacționale, promotorii unei acțiuni de trezire a interesului ziaristilor noștri pentru nou, pentru actual. În convorbirile personale cu ziaristii dintr-o redacție aflăm mult mai multe, mai interesante și mai instructive lucruri decît cele pe care le poți citi în gazeta la care lucrează.

Trebuie trezit acolo unde există și doarme, trebuie cultivat acolo unde nu există încă dar se poate forma, spiritul gazetăresc, atent la tot ceea ce se petrece lingă noi și mai departe de noi.

Cred că și ziarele noastre trebuie să cultive tradiția „paginei I-a”, care trebuie să fie o oglindă a faptelor și a evenimentelor dominante ale zilei. Cred că trebuie renunțat la ideea preconcepțată că „nu orice material merge la pagina I-a”. Dacă aseară a avut loc strălucita premieră a ansamblului MHAT, dacă după amiază 100.000 de spectatori vor asista la jocul de fotbal Suedia—România, dacă corespondentul din Paris ne telefonează seara tirziu despre succesul spectacolului dat de ansamblul Teatrului Național din București, dacă la 11 noaptea sosește telegrama Agerpres care anunță vic-

toria partidelor de stînga în alegerile comunale din Italia, — toate acestea unde le plasăm mai bine dacă nu în pagina 1? Iar noi, secretarii de redacție, trebuie să găsim încă timp pentru un aranjament cit mai corespunzător și mai plăcut, trebuie să găsim timp și mijloace pentru ilustrarea acestor materiale.

Pagina 1-a sintetizează evenimentele zilei — iată una din condițiile prezentării cit mai vii și mai atractive a ziarului. Aplicarea acestui principiu atrage în mod fatal înlăturarea șablonului, permanenta înnoire a formelor de exprimare grafică.

O puternică infuzie de informații: informații economice, informații tehnico-științifice, medicale, culturale, artistice, cinematografice, de la noi și de peste hotare, adăugate materialelor deja existente, o atenție mai mare prezentării faptului extern, iată alte posibilități pentru obținerea unei paginații atrăgătoare și în fiecare zi nouă.

Desigur că toate acestea — după cum am mai spus — impun un efort organizatoric serios din partea secretariatelor de redacție, impun noi grafice-orare pentru realizarea, controlul și închiderea paginilor. În momentul de față graficul de producție al unui ziar este mult prea întins în timp. Unele pagini se închid mult prea devreme, astfel că în mod fortuit materiale deosebit de interesante, dar care sosesc mai târziu și neprevăzut, sînt paginate oarecum la întîmplare, unde se mai poate găsi un loc în pagina rămasă deschisă. Ritmul de producție în redacție și în tipografie — socot eu — este încă lent. Uneori e prea mare liniștea și prea mică mișcarea în orele de seară prin boxele de paginație ale ziarelor de la „Casa Științei“. Auzisem cîndva că în presa sovietică munca redacțională începe la ora 4 d.a. La noi, la această oră, munca se încheie pentru cea mai mare parte a redacției.

Cred că aspectul ziarelor ar cîștiga prin adoptarea cu mai multă îndrăzneală — tocmai pentru a se putea fugi de tipare fixe — a principiului asimetriei în paginație și a folosirii, fără excese, a paginației „cu picior“. Aspectul adesea cenușiu al ziarelor ar dispărea prin utilizarea, atunci cînd importanța materialelor o impune, a

unor fitluri mai mari și mai negre (un titlu bine aranjat are valoarea unei ilustrații în compoziția unei pagini), a unei mai juste echilibrări între spațiul tipărit și spațiul alb. Mai multă „albitură“. Mai mult contrast de alb și negru.

O problemă insuficient rezolvată în presa noastră este aceea a ilustrației, a fotoreportajului. Adesea fotografia nu este legată de text și de cele mai multe ori nu este actuală. Dacă astă seară sosește în gara de nord scriitorul german X, să-i luăm un scurt interviu, dar să publicăm și instantaneul primirii lui. Să-l fotografiem la ora 10 seara și la ora 12,30 noaptea să avem zincul în pagină.

Prea des apar în ziarele noastre fotografiile studiate, grupurile care pozează ca în studioul „Decorativei“, muncitorul la strung cu frizura aranjată pînă la ultimul fir și cu halatul alb imaculat, proaspăt călcat, ca de spițer. În ceea ce privește retușul fotografiilor, nu mă sfiesc să spun că el este uneori de-a dreptul barbat. De cele mai multe ori nu mai avem de-a face cu fotografii, ci cu veritabile desene. Reportajul foto trebuie să reflecte și el, viața, realitatea, actualitatea.

Desigur sînt încă foarte multe de spus în această problemă. Dar, deja am depășit spațiul care mi s-a acordat. Voi mai adăuga doar că problema aspectului grafic al ziarelor este și o problemă a industriei noastre poligrafice, a industriei noastre de cerneluri, că trebuie asigurate mult mai multe garnituri de literă de titlu, cerneluri și zincuri mai bune, și un tipar mai bine pus la punct.

J. VORNIC

Secretar responsabil de redacție
la Redacția publicațiilor
Camerei de Comerț
a R.P.R.

★

Vom continua, în numărul viitor publicarea altor puncte de vedere. Învițăm, în același timp, pe cititorii noștri — lucrători din presă, din poliografie sau simpli cititori ai presei — care au ceva de spus în această importantă problemă a prezentării grafice a ziarelor, să ne scrie.

Persecutarea unor ziaristi francezi care luptă pentru pace în Algeria

Organele serviciului de informații francez au arestat, în cadrul unei anchete asupra „actelor tinzînd la demoralizarea armatei“, pe directorul săptămînalului „France Observateur“, Claude Bourdet. În același timp au avut loc percheziții polițienești la redacția ziarului și la domiciliul membrilor colegiului de redacție, Gilles Matinet, Roger Stephane, Claude Estier și la trei alți colaboratori.

Săptămînalul „France-Observateur“, care a luat înainte parte la campania contra războiului din Vietnam, a inițiat o largă campanie pentru negocieri cu scopul restabilirii păcii în Algeria. Ministerul francez al Apărării a fost în special supărat pe un articol în care Claude Bourdet a scris, printre altele, că o sută de mii de francezi erau amenințați să fie zvrliți într-un război murdar în Algeria, război pe care ei nu-l aprobă, și a reamintit că trimiterea de întăriri în Algeria înseamnă un război total.

Ziarul „France Observateur“ a publicat de curînd un protest plin de indignare contra arestării lui Claude Bourdet. El a arătat că acțiunea împotriva lui Bourdet și perchezițiile polițienești făcute la domiciliul colaboratorilor ziarului se datoresc articolelor care cereau soluționarea problemei algeriene pe calea negocierilor, și a reamintit că acest punct de vedere a fost susținut în timpul campaniei electorale de către majoritatea actualilor miniștri, fiind aprobat de către majoritatea francezilor.

Claude Bourdet a fost pus în libertate provizoriu datorită meritelor sale în timpul rezistenței din cursul celui de al doilea război mondial și, în special, datorită numeroaselor proteste ale opiniei publice și ale ziaristilor.

ATELIERUL ZIARISTULUI

PROFILUL ZIARULUI ȘI RUBRICILE FIXE

EUGEN ATANASIU
(„România liberă“)

Nu cred că există cotidian care, prin felul cum abordează problemele specifice, prin utilizarea rațională și multiplă a genurilor publicistice, și, încă, prin tehnica prezentării lor grafice — să nu fiină la sporirea numărului de cititori dincolo de limita celor cărora li se adresează în mod obișnuit. Aceasta nu înseamnă cituși de puțin nesocotirea profilului de preocupări și probleme. Dacă veți vedea, de pildă, un vîrstnic citind cu plăcere „Scinteia tineretului“, nu trebuie neapărat să trageți concluzia că acest cotidian destinat tinerei generații și-a pierdut profilul. Evident, se poate întimpla și așa ceva unui ziar, dar exemplul citat mai sus nu servește unei astfel de demonstrații. Voiam să relev în cazul de față că problemele de viață proprii unei anumite vîrste pot depăși interesul obișnuit, datorită calităților publicistice ale colectivului redacțional. Un vîrstnic va cerceta cu interes „Scinteia tineretului“ tocmai pentru că în paginile ei va găsi un permanent elogiu făcut tineretului nu în chip abstract, prin teze general-valabile, ci prin elucidarea inteligentă și măiestrită a problemelor educației, prieteniei, dragostei, profesiunii, relațiilor cu cei mai în vîrstă... Dacă ziarul le va satisface această dorință (care nu cere nicidecum eforturi suplimentare, ci o anumită concentrare calitativă de procedee publicistice necesară în orice caz ziarului pentru a oglindi fidel, concret, plăcut la lectură viața tinerilor) ei vor deveni cititori ai unui ziar care, în mod obișnuit „nu-i privește“!

O „inviorare“ a ziarului cu scopul atragerii de noi cititori la discutarea problemelor de care se ocupă zilnic, potrivit profilului, specific, cere așadar calitate. Noțiunea de calitate este strîns legată de cea a profilului. Este mult mai ușor să epatezi cititorul printr-o aparență desăvîrșită caleidoscopică decît să realizezi o dezbatere sistematică în paginile ziarului a aceluiași probleme. În primul caz cititorul va cumpăra negreșit ziarul, însă va constata că e scris prost publicistic și pe aspecte neesențiale ale actualității, îl va lăsa deoparte sau va urmări doar rubricile atractiv-distractive: umorul, cuvintele încrucișate, reclamele, etc.. În cazul unui profil distinct față de alte cotidiane, grija pentru ceea ce numeam la început felul de abordare a problemelor, utilizarea rațională și multiplă a genurilor publicistice, tehnica prezentării grafice în pagină, devine o condiție de viață și de moarte pentru gazetă. Dacă cei trei factori calitativi vor fi neglijați, nu numai că cercul cititorilor nu va fi sporit, dar pînă și cei interesați în mod curent nu vor mai citi ziarul decît din timp în timp, numai atunci cînd vor afla că se adresează unei probleme legate strict de preocupările lor (spre exemplu: instituția sau chiar cititorul respectiv au fost evidențiați; sînt criticate lipsuri asemănătoare într-o altă întreprindere; s-a publicat un document oficial într-o problemă deosebit de acută, etc...) Așa dar, problema sporirii caracterului atractiv al ziarului cu profil nu este deloc ușoară. Une-

ori, rezolvarea ei pare a intra în conflict cu prezența permanentă a uneia sau mai multor rubrici fixe pe care ziarul cu profil trebuie neapărat să și le păstreze.

Nu vom face în cele ce urmează justificarea necesității unor astfel de rubrici. Ele răspund orientării fundamentale a ziarului și existența lui devine de neconceput, în ipoteza că s-ar dispensa de ele. Imaginați-vă, de pildă, care ziar, organ de partid, ar mai putea să se intituleze organ dacă sub o formă sau alta nu ar dezbate cu regularitate problemele interne ale vieții de partid într-o rubrică precisă, în cadrul căreia nu se vor discuta nici un fel de alte probleme. Risipirea acestor probleme printre celelalte știri și reportaje sau înlăturarea unei asemenea rubrici sub pretextul că în restul ziarului se oglindește și activitatea comuniștilor, nu poate duce decît la dizolvarea profilului ziarului. Cititorul nu va mai reuși să se ziseze cu ușurință felul în care ziarul deservește în mod zilnic specificul preocupărilor lui. „Inviorarea“ ziarului se face în acest caz pe socoteala profilului și rezultatul poate deveni exact invers de cel scontat de cititori, în ipoteza că mai multe cotidiane ar scăpa din vedere, la un moment dat, acest lucru.

Totuși, ziarul cuprinde și o serie de rubrici — unele pînă la o pagină — care au o periodicitate precisă, uneori chiar același loc într-o anumită pagină, dar sînt de interes mai general. S-ar părea că ele depășesc profilul și prin aceasta confirmă punctul de vedere potrivit că-

ruta, într-un fel sau altul, rubricile fixe sînt cele dintîi care îndreaptă atenția cititorului asupra problemelor specifice. Așa sînt, de pildă, rubricile „În întîmpinarea zilelor de 1 Mai, 23 August, 7 Noiembrie“; ale campaniilor agricole; pe problemele internaționale; pe problemele de critică și bibliografie; pe probleme sportive, etc. Aceste rubrici utilizează de obicei știrile agențiilor de presă, ale corespondenților permanenți și ocazionali, scurte reportaje informative ale redactorilor trimiși la fața locului. Stabilirea interesului pe care, în cadrul aceleiași campanii cu caracter general, pe întreaga presă, îl poate avea pentru cititorii unui anumit ziar nu trebuie scăpat din vedere. Desigur, într-o campanie, toate știrile concrete sînt interesante. De aici însă nu rezultă că este necesar ca toate gazetele să se infățișeze într-o asemenea formă încît cititorul să-și poată închipui că redacțiile și-au împrumutat plumbul una alteia. Din păcate, lucrurile se întîmplă și la noi încă de multe ori astfel. Și încă acest șablonism de conținut și de prezentare nu se oprește aici. Există rubrici pe care fiecare cotidian în parte poate să le intituleze, să le orienteze, să le scrie potrivit cerințelor unui anumit gen gazetăresc corespunzător sau, cel puțin, apropiat și sugestiv pentru profilul său. Dacă vreți, chiar, pentru a-l convinge pe cititor că acest unghi sub care sînt prezentate problemele este cel mai interesant, spre deosebire de altele. Ne-am referi la comentariul scurt, zilnic, pe teme internaționale care a luat locul, în ultima vreme, interminabilelor cronici săptămînale. Lipsa de fantezie a multor gazete s-a vădit în faptul că brusc a dispărut cronică internațională și a apărut un singur gen de comentariu: faptul zilei. Oare faptul că multe gazete au renunțat dintr-odată la cronică internațională de mare întindere în favoarea faptului zilnic nu este semnul unei înviorări „cu orice preț“? Nimeni nu ne poate asigura că în prezent cititorii tuturor ziarelor sînt dispuși să nu mai guste cronică săptămînală a evenimentelor internaționale, așa cum nici odinioară nimeni n-ar fi putut spune cu certitudine că toți cititorii de ziare preferau numai cronică internațională. La urma urmei totul se reduce la un șablon opus altui șablon. Cercetarea atentă a celei folosiri raționale a genurilor publicistice în raport cu profilul zia-

rului rămîne, credem noi, o sarcină importantă în lupta împotriva șablonizării ziarelor, a utilizării pînă la plictisirea cititorului a genurilor publicistice devenite „en vogue“ la un moment dat, din cauza lipsei de fantezie, gust și, mai ales, respect pentru tradițiile bune stabilite în activitatea de ani de zile a ziarului. Un bun exemplu pozitiv îl constituie cred, în acest sens, „România liberă“ care, deși practică și sistemul comentariului pe faptul zilei, a reinviat o tradiție bună a ziarului, „Săptămîna internațională“ semnată, în mod obișnuit de către același comentator.

La o cercetare mai amănunțită a tradițiilor bune ale presei noastre din trecut se va lămuri, fără îndoială, și problema valorii față de cititor a semnăturii gazetarului. O rubrică permanentă, pentru a-și putea păstra specificul pe liniile indicate de profilul ziarului, trebuie să nu se confunde cu coridorul redacției unde poți întîlni, la diverse ore, pe cei mai diferiți redactori ai ziarului. Publicînd astăzi o semnătură care miine apare la altă rubrică sau în alte probleme, ziarul nu realizează nimic bun. Oricare cititor, cu un respect minim pentru propria-i pregătire intelectuală, se va socoti disprețuit de gazetă care — fie chiar dacă nu se întîmplă în fapt așa ceva — îi apreciază atît de puțin pregătirea, încît îi poate regisa cu același redactor, în mod zilnic, „causerii“ pe orice temă. Aceasta, firește, nu se referă la gazetarul cu vastă experiență care, cîștigîndu-și un prestigiu unanim recunoscut în fața cititorilor printr-o activitate rodnică îndelungată, comentează în coloanele ziarului problemele de importanță maximă, indiferent de specialitatea lor. Într-o asemenea situație cititorul va primi bucuros opinia respectivului gazetar, intrucît el i-a acordat încredere, la timpul său, tot datorită faptului că și-a început activitatea manifestînd respect pentru genurile și sectoarele de activitate publicistică.

Am făcut această aparentă divagație tocmai din cauză că sporirea interesului cititorului pentru rubricile fixe (ne referim de astă dată la cele de comentariu nu strict informative) este, după părerea noastră, într-o strînsă legătură cu semnăturile care apar în cadrul lor.

Dacă rubrica vrea să păstreze și să favorizeze profilul ziarului, ea va trebui atunci să fie scrisă în redacție, de acei gazetari cu expe-

riență care cunosc bine profilul, felul de a trata și tradițiile publicistice ale ziarului în respectivul sector de activitate. Opinia ziarului în anumite probleme de un interes general și unde profilul se manifestă de obicei numai în alegerea tematică (ne referim la cronicile artistice unde ziarul va scrie în primul rînd despre acele cărți, spectacole, expoziții, etc... de interes maxim pentru cititorii lui) trebuie și ea să fie statornică, asemenea profilului. Ziarul nu se poate transforma (în afara acelor rubrici de discuții la care participă specialiști, cercetători, cititori, etc...) într-un barometru de opinii sau într-o medie statistică a opiniilor celorlalte gazete. Avînd unul sau doi specialiști în respectivele sectoare de critică artistică (fiindcă la ele m-am referit mai sus) el își va expune poziția sa în fața cititorului și, eventual, într-o luptă de opinii. Numai astfel cititorul va avea respectul cuvenit pentru opinia gazetei care nu-și schimbă cronicarii de la o zi la alta (și odată cu ei și opiniile) sau care publică la rubrica sa, de pildă cea literară, articolul unui gazetar care deunăzi, în paginile altei gazete, a exprimat altă opinie, într-o problemă similară cu cea discutată la această rubrică a gazetei. Cred că o asemenea procedură, fără a constitui un mijloc de a obliga pe gazetar să aibă opinia ziarului — în fond, gazete sînt destule! — ea este necesară intereselor generale ale ziarului, seriozității lui în fața cititorului, educației sistematice pe care ziarul tinde să o facă cititorului și care este cu neputință fără încrederea deplină a cititorului în consecvența opiniilor ziarului.

Astfel, conținutul rubricii, orientarea ei și calitatea publicistică la care redactorul (sau redactorii ei) vor dezbate problemele, va determina interesul permanent al cititorului. În același timp, firește, nu trebuie neglijată nici forma prezentării grafice. Numai dintr-o astfel de greșeală, aparent mică, s-a putut ajunge pînă acolo încît orice gazetă cotidiană, ba chiar și săptămînală ai deschide, vei putea citi rubrici cu titlul identic: „Note de lectură“ „Note de spectator“. Evident conținutul diferă dar și forma trebuie să devină specifică.

Ar mai rămîne de discutat în acest sens problema regularității apariției rubricilor fixe și chiar stabilirea unui loc precis în corpul ziarului.

Mai întâi însă am dori să adăugăm câteva păreri despre abuzul de rubrici. „Tot ce-i mult nu-i bun“ spune o zicală care, cu toate că nu s-a născut din experiența îndelungată a ziaristilor, e valabilă și pentru presă. Această „vogă“ a procedelor gazetărești neutilizate vreme îndelungată bîntuie mai ales în ceea ce privește rubricile. Sînt unele cotidiene care dispun într-o săptămîină de 2—3—4 rubrici de proporțiile unei pagini. Ce poate face cititorul pasionat și de pagina tineretului (e adolescent) și de cea de umor (admira satira de calitate) și de pagina magazin (are o curiozitate nemăsurată pentru noutățile tehnicii)? Nu rămîne decît să umble cu colecția după el în tramvai, acasă, la școală sau la serviciu... Gazeta pe care el o preferă abuzează de interesul cititorului nostru pentru anumite probleme și, în loc să editeze într-un singur supliment săptămînal ceea ce crede a fi deosebit de interesant, îl face să poarte după el și restul ziarului pentru cele câteva articole rămase necitite dintr-o singură pagină a zilei respective. Aceasta, ca să nu mai vorbim de sentimentul pe care-l încercăm un alt cititor pe care nu-l interesează nici pagina tineretului (e vîrstnic și își adoră vîrsta) nici cea de umor (ride la... zile mari) și nici pe cea „magazin“ (e de părere că orice cucerire a tehnicii devine interesantă abia după ce a fost introdusă în viața de fiecare zi). El va fi nemulțumit din pricina rîvnei exagerate a redactorilor în a-și bombarda cititorii cu pagini „speciale“ și... își va căuta altă gazetă preferată tocmai pentru că acordă mai mult spațiu — din lipsă de atîtea pagini speciale — problemelor „mărunte“ ale vieții zilnice.

Echilibrul ziarului este deci și el un factor a cărui acțiune permanentă trebuie asigurată potrivit cerințelor profilului căci, altfel, cititorul va interpreta ca un dezinteres pentru orizontul lui multilateral și necesitățile cotidiene (pentru care ziarul apare zilnic iar cititorul îl caută la chioșc dis de dimineață) abuzul într-o direcție sau alta de preocupări.

Și acum despre locul în ziar al rubricii fixe.

Credem că nu numai locul dar și ziua precisă a apariției este necesar a fi stabilită. În cele scrise mai sus subliniam tocmai diversitatea pînă la opoziție de gusturi a cititorilor. Ziarul trebuie să-i sa-

tisfacă pe toți — sau pe cît mai mulți. Dar nu numai atît. El trebuie să se străduiască să satisfacă chiar pe un cititor care a cumpărat ziarul înîmplător și, plăcîndu-i eventual, se hotărăște să-l cumpere și pe viitor. În sfîrșit, ritmul sporit al vieții omului modern pretinde ca ziarul să-i fie cititorului și „comod“ la lectură. Aceste cerințe se pot realiza în ceea ce privește scopul discuției noastre, stabilind o stric-tă regularitate a rubricilor fixe și pe cît posibil aceeași prezentare grafică, dispoziție în corpul ziarului, corp de literă etc., pînă în cele mai mici amănunte. Cititorul va descoperi cu „ochii închiși“ rubrica ce-l interesează, pe care o urmărește cu regularitate, fie că este sau nu prin-tre obișnuinții cumpărătorii ai ziaru-

lui. În acest fel nu numai profilul ziarului, specificul lui (în conținut și formă de prezentare), în raport cu alte ziare, va avea de cîștigat. Se va putea crea chiar posibilitatea ca pornind de la interesul pentru o anumită rubrică fixă, bine scrisă și pe gustul cititorului, acesta să descopere și alte lucruri care-l interesează în ziar și, treptat, să-i devină gazeta preferată. Iar ca să revenim la cele scrise la începutul acestui articol, care ziar nu ar dori așa ceva?

Dorința, am adăoga noi la cele scrise mai sus, poate fi realizată prin inovație, potrivit profilului fiecărui ziar, iar nu prin transformarea în șabloane — prin imitație — a inovațiilor care apar ici-colo.

„UN RÎND — E UN GLONTE...”

CAROL ROMAN

(„Știința tineretului“)

Forța presei comuniste rezidă în orientarea ei precisă, în caracterul ei concret, în eficacitatea ei.

Vladimir Maiakovski a exprimat deosebit de izbit, cu formele ce-i sînt specifice, valoarea pe care trebuie s-o aibe articolul din presa comunistă, eficace de la primul și pînă la ultimul său cuvînt:

„Un rînd —
e un glonte
Articolu-i cartușul

Biciuim îngîmfații,
trăznim pe dușman.

Ziaristul —
e procurorul a tot ce apune,
Prin faptă
și rînd
apărător de-nnoiri.“¹⁾

Recitînd aceste rînduri, nu se poate să nu fii tentat să te gîndești și la „gloanțele“ și „cartușele“ noastre de zi cu zi.

Oare toate articolele noastre pot fi considerate „gloanțe“ trimise direct la țintă? De ce unele articole au valoarea unui foc răzleț, hai-hui, „un foc de pușcă-n univers“?

Firește, pentru a serie articole

1) Din poezia „Noi, scriitorii“ de Vl. Maiakovski, în romînește de Ion Costin.

eficace, este necesar să fie ridicate probleme care frămîntă cel mai mult oamenii; de aceea, este necesar să te afunzi adînc în viață, printre oameni.

Ce probleme își pun oamenii muncii din țara noastră cu cea mai mare acuitate?

Să pășim în oricare întreprindere sau unitate. Fie „Ianoș Herbac“ din Cluj sau S.M.T. Balta Albă. După un bun obicei, stăm de vorbă cu oamenii, ne interesăm de problemele lor, de viața lor. Ce vom afla?

— „Brigada noastră are planificate atîtea tone de laminate în această lună. Ne gîndim să aplicăm următoarele metode...“

— „Fiindcă sîntem o regiune de dealuri, ne interesăm să înfăptuim o gospodărie agricolă viticolă...“

— „De ce oare directorul întreprinderii, considerîndu-ne tineri, și, deci, și... incapabili, ne plimbă de ici-colo, fără să aibă încredere în noi...?“

Ce sînt toate acestea? Gînduri ale oamenilor simpli din întreaga țară, „rotițe“ și „șuruburi“ care făuresc în viața de fiecare zi socialismul.

Pentru a fi eficace, presa noastră trebuie să țină seama de aceste gînduri ale oamenilor, să se situeze cu un pas în fața lor.

Fiecare zi ridică mii și mii de probleme. Unii oameni se izbesc de greu-

tăți: au nevoie de ajutor. Unii au o idee îndrăzneță: au nevoie de sfat. Alții obțin un succes: vor să-l afle toți. Presa, articolele noastre, pentru a fi eficiente, pentru a se face ascultate de mase, trebuie să reflecte tocmai aceste actualități ale vieții noastre noi.

Ziaristul — „procuror“ al vechiului, „apărător de noiri“.

Încă în aprilie 1918, Lenin scria în „Izvestia“: „...trebuie să ducem o muncă sistematică pentru crearea unei prese care să nu distreze și să nu prostească masele cu picanterii și fleacuri politice, și să supună judecării maselor tocmai problemele economice de fiecare zi ajutându-le să le studieze în mod temeinic. Fiecare fabrică, fiecare sat, este o comună de producție și de consum, care are dreptul și datoria să aplice în felul său legile sovietice generale („în felul său“ nu în sensul încălcării acestor legi, ci în sensul diversității formelor de aplicare a acestora), să rezolve în felul său problema evidenței producției și a repartiției produselor.“¹⁾

Desigur, în măsura în care ținem seama de aceste indicații cruciale pentru un ziarist comunist, în aceeași măsură roadele muncii noastre sînt prețuite de cei cărora ne adresăm — oamenii muncii.

În meseria de gazetar, ca și în orice altă meserie, există o satisfacție a muncii, specifică, necunoscută decît de cei ce o profesază. Poate că nu trebuie eforturi deosebite pentru a-ți aminti de clipele cînd ai simțit aprinsă flacăra entuziasmului, a mulțumirii că ai ajutat un anumit colectiv, l-ai însuflețit, l-ai îmbogățit experiența. Și cînd anume? A-tunci cînd ai aflat că materialul scris a avut răsuneț, „a prins“ — după cum ne exprimăm în limbaj profesional.

În ziarul „Scînteia tineretului“ au fost scrise un număr de articole eficiente, de răsuneț. Ori de cîte ori colaboratorii literari au ținut seama de cerințele unui anumit loc de muncă, și au căutat ca o perioadă de vreme să se „identifice“ cu cei de pe teren, eficacitatea articolului publicat a fost asigurată.

În urmă cu cîtva timp, la redacție se primeau insistent scrisori din Valea Jiului. Se semnalau diferite stări de lucruri. Unii tineri manifestau neîncredere în aplicarea graficului ci-

clie; alții erau indisciplinați. Neajunsuri. Secția tineret muncitoresc a reacționat. A fost trimis un colaborator, care a stat timp de o săptămînă într-o anumită mină. A stat de vorbă cu tinerii, s-a interesat de aplicarea „graficului ciclic“. La întoarcere, colaboratorul a scris un material critic, documentat. Apoi, au apărut în ziar articole de schimb de experiență, scrise de un responsabil de brigadă de tineret, de un maestru de schimb etc. De atunci, în fiecare lună este trimis cîte un colaborator care rămîne în Valea Jiului 4—5 zile. Urmarea: la secție se cunosc temeinic problemele tinerilor mineri.

Eficacitatea articolelor? În redacție se primesc numeroase scrisori de la tinerii mineri, șefi de echipe, activiști de U.T.M. care arată că productivitatea muncii tineretului din Petroșani a crescut. Chiar primul secretar al comitetului raional U.T.M. Petroșani, care a fost criticat, a trimis redacției un articol referitor la munca tinerilor. După cum se vede, în acest caz „gloanțele“ și-au atins ținta!

Eficacitatea depinde în cea mai mare măsură de spiritul de răspundere al gazetarului, de felul cum se apleacă să asculte pulsul viu al vieții.

Ianuarie. O colaboratoare a secției de învățămînt a fost trimisă la Institutul politehnic din Timișoara. Tema de lucru: un raid printre studenții la examene. A asistat la cîteva cursuri. A făcut cunoștință cu studenții. Și-a format părerea că un anumit student codaș este leneș și nu învață, deși e capabil. Care o fi cauza? Și-a dat seama că cineva îl trage înapoi. A asistat cînd a dat examen. La tablă n-a răspuns nimic. „Lapsus?“ A rămas în bancă pînă ce au trecut mai multe serii. Tăcea. A căzut la examen.

Poate că un alt gazetar și-ar fi notat în carnet: „Studentul Ardeleanu a căzut la examen. A tăcut tot timpul“. Și în articol: „Tovarășul nu înțelege să-și facă datoria de student“. Colaboratoarea însă s-a întrebat: de ce este leneș, deși este un băiat inteligent? Cînd să iasă din facultate i-a fost arătată o femeie: mama lui Ardeleanu.

S-a apropiat, a făcut cunoștință, au început să discute. Mama venise special din Caransebeș ca să-și „îngrijească“ băiatul. „Mititelul“ din anul I de facultate fusese scos de la cămin și mutat într-o locuință. Colegii de cameră îl „stinghereau“. Mama îl gospodărea, iar el își făcea de cap. La sfîrșitul discuției, colaboratoarea ziarului era lămurită.

În ziar a apărut, apoi, o scrisoare deschisă adresată acestei mame. Un material profund, care a ridicat cu vigoare problema atitudinii părinților față de copii. Articolul a fost decupat din ziar de către colaboratoare și trimis mamei, împreună cu o scrisoare din partea ei.

Eficacitatea materialului? Scrisoarea a fost viu dezbătută de numeroși părinți. Se cunosc numeroase cazuri cînd părinții au aflat unii de la alții despre acest articol, au discutat și și-au revizuit atitudinea față de copiii lor.

★

Mai există un aspect al eficacității materialelor: promovarea de către redacție a inițiativei locale.

Februarie 1955. La consfătuirea pe țară a fruntașilor în agricultură, primul secretar al comitetului raional de partid Carei și-a luat angajamentul:

— 3.000 kg de porumb la hectar!

Iunie 1955. La gospodăria agricolă de stat „7 Noiembrie“ din Agriș-Baia Mare — se desfășoară o adunare generală U.T.M. La ordinea de zi: „Posibilitățile de sporire a recoltei în G.A.C. prin aplicarea agrotehnicii înaintate“. Scopul: o producție mai mare decît cea planificată.

Printre participanți se află un colaborator al ziarului. A chibzuit: utemiștii au o idee îndrăzneță, studiată temeinic. Peste puțin timp în ziar se publica o pagină intitulată „Să aplicăm agrotehnica în mod exemplar“. Ce cuprindea?: „Pentru ce trebuie să îngrijim bine porumbul“, scris de președintele G.A.C., „Experiența înaintată — bun al colectivităților“, scris de un brigadier utemist. „Să muncim după învățămintele

¹⁾ V. I. Lenin, Opere, vol. 27, pag. 243—244, Ed. pentru literatură politică.

științei", scris de un colectiv. „Angajamentele noastre” — iscălit de secretarul organizației U.T.M. De asemenea, alte materiale scurte, precum și desene.

Inițiativa a avut răsunet; în mod special, în raionul Carei.

Noiembrie 1955. Într-un articol scris de corespondentul „Scintei tineretului” din regiunea Baia Mare se arată că și datorită contribuției tinerilor din gospodăriile agricole colective din raion, recolta medie de porumb la hectar a depășit 3.000 kg.

Fără îndoială că susținerea prin presă a inițiativei locale, răspîndirea experienței înaintate constituie o componentă de bază a ceea ce înțelegem prin **eficacitatea** articolelor noastre.

Însă nu toți cei ce pleacă pe teren, chiar dacă stau una sau mai multe zile, sesizează ceea ce este specific la colectivul pe care-l vizitează. Unii ziariști pleacă pe teren numai după un anume material: cel prevăzut în plan. Intră în fabrică, discută cu tinerii. Constată că ei sînt frămîntați de alte probleme, deosebit de serioase pentru locul lor de muncă. Ascultă politicos, dar fără interes. Apoi, deodată, încep să pună întrebări pentru a-și construi articolul trecut în plan. În asemenea situații gazetarul strînge informații palide. Urmarea? Materialul publicat este inoperant, nu are eficacitate. Articolul are un caracter general, fără să țină seama de sarcinile economice locale specifice.

Asemenea oameni nu se comportă ca niște antene reale ale redacției care au receptivitate pe toate undele. Ei se dovedesc a fi mai degrabă un soi de antenă acordată doar pentru o singură undă: articolul pentru care au fost trimiși de redacție.

Mai există și o altă racilă. Unii ziariști pleacă pe teren într-un „turneu fulminant” cu sarcina de a obține 5—6 articole, din 4—5 locuri, în 2—3 zile. Stau puțin printre oameni, apar ca niște meteori și dispar. În mod frecvent asemenea ziariști-postași se întîlnesc la secția informații. Pot oare scrie ei la întoarcere articole eficace, care să corespundă unor necesități reale? Acești ziariști-postași scriu articole de dragul articolelor, care, de cele mai multe ori abundă de raționamente cu caracter general în detrimentul faptelor, al eficacității. Cui folosesc un asemenea articol? Nici oamenilor de pe teren care așteaptă un sprijin; dar nici reputației ziaristului respectiv care, oricît de bine pregătit ar fi, din raționamente goale și cu-

vinte generale, care nu impresionează, nu poate face publicistică comunistă.

★

Pentru presa comunistă, publicarea unui articol nu constituie decît o primă verigă pe linia sprijinirii depline a locului de muncă despre care s-a scris în ziar. Articolul odată publicat se nasc o seamă de întrebări:

— A fost citit materialul?

— A folosit?

— Ce măsuri s-au luat?

Redacția nu poate fi mulțumită decît după ce a aflat răspunsul la toate aceste întrebări. Cu alte cuvinte, se ridică **problema eficacității** și a eficienței materialelor. În redacția ziarului „Scintea tineretului” eficiența materialelor este făcută de către secția scrisori. În mod frecvent, articolele apărute sînt trimise întreprinderilor și instituțiilor respective. Se așteaptă apoi răspunsul. De cele mai multe ori, răspunsurile sosesc. Alteori, nu. Atunci, de asemenea, în mod frecvent... se așteaptă.

După cum e și firesc, în redacție, secția scrisori urmărește deseori eficacitatea pe care o au diferite articole publicate. După trecerea unui anumit timp de la publicarea unui articol, un tovarăș din secția scrisori este trimis pe teren să constate cum a ajutat articolul. Iată un caz. În urmă cu cîteva luni a sosit la redacție o corespondență a tovarășului Dumitru Giță. Situația sesizată în scrisoare a fost verificată telefonic. Într-adevăr, conducerea întreprinderii „Metalochimic” din Oradea neglija calificarea tineretului. A fost publicată corespondența. Cu toate că articolul a fost trimis întreprinderii, nu s-a primit nici un răspuns. Secția și-a notat acest lucru. Peste cîteva luni, pe poarta întreprinderii „Metalochimic” din Oradea pășea un trimis al secției scrisori. Situația era cu totul alta. Tinerii urmau un curs de minim tehnic, fuseseră înființate brigăzi de tineret, era just rezolvată problema salariilor tinerilor. În ziar s-a publicat la rubrica „Pe urmele materialelor publicate” o notiță despre noua situație.

Din păcate problema urmăririi organizate a eficacității articolelor publicate în ziar nu se face în mod sistematic, chibzuit. Există o regulă birocratică, păstrată cu sfințenie de aproape toți colaboratorii din redacție: eficiența o face secția de scrisori.

Un lucru e evident: sectorul de sesizări din cadrul secției de scri-

sori nu are cele mai largi posibilități pentru a urmări ce se întîmplă cu fiecare material în parte. Și, totuși, sînt extrem de rare cazurile cînd chiar autorul unui articol se interesează de urmările intervenției sale publicistice în rosturile unui anumit loc de muncă.

Sectorul de sesizări al secției de scrisori, oricît de mare ar fi, nu poate face față. Cel mai firesc ar fi ca chiar autorii articolelor să se îngrijească de expedierea ziarului către instituția respectivă, însoțit chiar de cîteva rînduri.

Ziaristul comunist este un om care se străduiește să sprijine activitatea colectivelor de muncă. Nici că s-ar putea pune problema creării unor „animozități” între ziariști și conducătorii unor întreprinderi, de organizații obștești etc. Prin trimiterea unor rînduri scrise de către autor, care să însoțească articolul, se realizează relații tovarășești, deschise, folositoare atât oamenilor din întreprinderi și instituții, cît și ziariștilor.

M. I. Kalinin s-a exprimat în mod deosebit de inspirat și plastic despre însemnătatea corespondenței dintr-un ziarist și cititorii.

Ar fi bine să existe în fiecare secție o evidență precisă pe regiuni a materialelor de greutate publicate. Atunci cînd un colaborator din aceeași secție pleacă pe teren, să treacă și pe la întreprinderile despre care s-a scris în ziar, să afle eficacitatea articolelor. Ar fi poate interesante discuțiile colegiale pe tema eficacității articolelor noastre în cadrul unor reuniuni organizate de Uniunea Ziaristilor din R.P.R.

Fără îndoială că dezvoltarea interesului fiecărui colaborator pentru articolul lui ar duce numai și numai la realizarea unei strînse legături directe, personale, între redacție și cititori.

Desigur, problemele eficacității articolelor noastre îmbrățișează numeroase alte probleme, dintre care două se desprind în mod deosebit: despre ce scriu; cum scriu, nivelul publicistic.

Poate că cel mai greu examen pe care are să-l treacă o secție a ziarului este atunci cînd organizează o consfătuire cu cititorii. Un lucru e evident atunci mai mult ca oricînd: eficacitatea muncii secției, eficacitatea ziarului.

Cititorii știu să-și ajute ziarul, știu ca nimeni alții să-l tragă la răspundere pentru tot ceea ce scrie.

Un exemplu despre exigența cititorilor față de ziar îl arată mai mult

decît convingător aceste întrebări puse reprezentantului ziarului nostru cu prilejul unei consfături organizate la uzinele „Tudor Vladimirescu” din București:

1) Cum înțelege redacția să țină legătura cu corespondenții, cum îi îndrumă?

2) Cum scrie articolele un redactor al ziarului?

3) De ce în ziar nu au apărut articole despre viața uzinei „Tudor Vladimirescu”, despre calitatea produselor?

4) Ce se întâmplă cu o scrisoare ajunsă la redacție?

5) De ce n-au apărut în ziar raideri în legătură cu viața culturală din uzine și de la sate?

6) De ce nu se publică săptăminal un colț de umor?

7) Cum sprijină redacția pe tinerii care scriu versuri?

8) De ce nu se publică în ziare materiale sportive?

9) De ce se publică materiale cu mare întârziere?

10) De ce nu apar materiale în legătură cu sprijinul primit de tinerii din școlile profesionale repartizați în întreprinderi?

11) De ce nu apar cuvinte încruciate?

12) De cite ori obișnuiește redacția în timp de o lună să țină legătura cu tinerii din întreprinderi? Și alte întrebări.

Iată actualitatea, iată idei prețioase pentru ziarul „Scînteia tineretului”, pe cale de a deveni un ziar cu un puternic specific de tineret.

Pentru nimeni nu este un secret faptul că ziarul a înființat o secție de sport, tocmai în urma cerințelor cititorilor. De asemenea, în ziar au început să fie publicate cuvinte încruciate, pagina magazin, jocuri etc.

De ce ziarul „Scînteia tineretului” a început să publice moda?

Anul trecut, la o consfătuire cu studenții dintr-o tabără de la Vălenii de Munte, un student a ridicat următoarea problemă:

— În ziar sînt criticați unii studenți pentru faptul că nu știu să se îmbrace corect și apelează la gusturi „piperate”. De ce nu publicați în ziar moda, pentru a ști să ne formăm gustul și să ne îmbrăcăm finerește? După cum se știe, ziarul a început să publice modă.

Nu însă întotdeauna se ține seama de semnalele cititorilor.

Cît de justă este remarcă acti-vistei Aurica Gaius făcută în cadrul

consfătuirii organizate cu cititorii din orașul Dej: „Articolele care tratează viața de organizație sînt lipsite de experiență. Activiștii mai vechi au impresia că se repetă lucrurile. Că le-au mai citit în ziar. Aceste articole sînt și plictisitoare și neinteresante”. Din păcate, trebuie spus că doar într-o mică măsură s-a îmbunătățit situația criticată de corespondenta noastră.

Ceea ce este dăunător este și faptul că nu întotdeauna sînt aduse la cunoștința secțiilor, în mod organizat, observațiile făcute de cititori cu prilejul consfătuirilor.

Pentru ca articolele ziarului să fie eficiente este necesar ca ziarul să țină seama de părerile cititorilor, să le îmbrățișeze inițiativa.

★

P.S. — Recent s-a petrecut un fapt care mă obligă, prin intensitatea lui, să-l adaug la acest articol.

În Constanța, pe strada Farului, într-o casă sărăcăcioasă locuiește Marin Iancu Nicolae. Cine este el? Un om adevărat, un om care deși a fost lovit de paralizie, i s-au betegit picioarele, a suferit peste 30 de operații și este lipsit de vedere, iubește viața.

Față de acest om minunat, cei trei copii ai săi sînt nerecunoscători, nu vor să mai știe de tatăl lor.

Ziaristul B. Dumitrescu a cunoscut

întreaga tragedie. A scris un articol mai mult decît bun: emoționant, adevărat. Apariția acestui articol a produs o adevărată senzație:

— Valentina, una din fiicele lui Marin Iancu Nicolae a venit la redacție și a anunțat autorul articolului că și-a vizitat părintele și i-a cerut iertare.

— La redacție s-au primit în legătură cu acest fapt peste 100 de scrisori, de la tineri din toate colțurile țării.

— Acasă la Marin Iancu Nicolae a luat ființă un adevărat oficiu postal. În fiecare zi el primește numeroase scrisori: mulți tineri și pionieri vin zilnic să-l ajute să-și rezolve corespondența.

— Redacția a primit recent o scrisoare din partea lui Marin Iancu Nicolae. Iată un fragment: „Eu care, orb și paralizat, închis de ani în mica mea oadaie, mă socoteam uneori uitat pînă și de propriii mei copii, sînt astăzi unul dintre cei mai fericiți oameni. De la Cluj și Galați, de la Sibiu și Pitești, de la București și Iași, din sate și orașe, din fabrici și școli, din cazărmi și uzine, ogoare, zeci de tineri și tinere, studenți și elevi, ostași și muncitori m-au copleșit cu scrisori de o frumusețe nemai-pomenită...”

Aceasta înseamnă eficacitatea articolelor din presa comunistă!

C. R.

ÎNȚILNIREA DE LA HELSINKI

SIMPOSIONUL DE LA CASA ZIARIȘTILOR DIN CAPITALĂ

Miercuri, 11 iulie, a avut loc la Casa Ziariștilor din Capitală un simpozion cu delegația de ziariști din țara noastră care a participat la Întîlnirea internațională a ziariștilor de la Helsinki.

Cuvîntul de deschidere a fost rostit de tov. Al. Cornescu, secretar general al Uniunii Ziariștilor din R.P.R.

Tov. N. Moraru a făcut o dare de seamă asupra Întîlnirii internaționale a ziariștilor de la Helsinki.

Tovarășii V. Birlădeanu, L. Sără-

țeanu, C. Antip, E. Robotoș, George Ivașcu și Eugen Nicolae au vorbit despre impresiile lor din orașele, întreprinderile industriale și instituțiile de cultură pe care le-au vizitat în timpul șederii lor în Finlanda.

Expunerile au fost ascultate cu un deosebit interes de numeroși ziariști din Capitală și corespondenți ai presei străine.

A fost de față Matti Pyykkö, însărcinatul cu afaceri ad-interim al Finlandei la București și alți membri ai corpului diplomatic.

CONTRIBUȚII LA ISTORIA PRESEI

CELE DINTÎI PERIODICE ROMÎNEȘTI

NICOLAE DELEANU

Cu toată frîna exercitată de monopolul turcesc asupra principalelor produse ale țării românești, relațiile de producție capitaliste ivite în secolul al XVIII-lea, se conturează și mai clar în primele trei decenii ale secolului al XIX-lea. Opreliștile asupra exportului liber erau adeseori înfrînte fie prin autorizații speciale, obținute cu mită grasă vărsată la Constantinopole, fie prin utilizarea contrabandei pe scară largă, peste munți.

Boierii, deținători ai principalelor resurse ale țării — grîne, vite, lînă, lemn de construcție etc. — înmulțeau zilele de clacă pentru că, deducându-se la bani, aveau nevoie tot mai mult de produse pentru export. Dar nefiind în stare să conducă efectiv un comerț pentru care nu aveau nici o înclinație, ei antrenau în aparatul de schimb elemente noi: boierănași fără avere și țîrgoveți înstăriți și întreprizi. Din simpli intermediari de schimb, aceștia, înmulțindu-se și acumulînd, vor deveni curînd simburile burgheziei viitoare, activă în cîmpul comercial pe cont propriu.

În felul acesta raporturile de producție feudală își sapă mormîntul. Relațiile de producție se amplifică și își deplasează axa, iar noii beneficiari, lipsiți de drepturi politice și de siguranța tranzacțiilor comerciale, năzuiesc la des-

ființarea privilegiilor protipendadei și la statornicirea unor așezăminte noi, de tip burghez, capabile să le garanteze prosperitatea întreprinderilor.

Istoria primelor trei decenii ale secolului trecut este plină de mișcări care au avut la bază acest țel — chiar dacă n-a fost totdeauna mărturisit lățiș. Cele mai caracteristice au fost mișcarea condusă de Tudor Vladimirescu în 1821 și cea a cărvunărilor din Moldova (1822). Era clar: oameni noi, cu rosturi noi, cereau alcătuirii noi. Promovarea interesului păturii burgheze ce se înfiripa, împletit cu marile interese ale claselor exploatare, a fost motorul tuturor mișcărilor de reforme din acel timp, inclusiv al societăților mai mult sau mai puțin literare.

Această lume nouă avea însă nevoie și de un organ de presă. Dacă stăpînirea s-a împotrivit, un progresist ca Dinicu Golescu a făcut să apară la Buda o foaie intitulată „Fama Lipscăi” (1817). Iar dacă același boier luminat n-a avut în ce gazetă să-și publice usturătoarele (pentru noi) reportaje despre minunățiile ce le văzuse în Apus, n-a stat la cumpănă să le strîngă într-un volum pe care l-a tipărit tot peste graniță, la aceeași crăiască tipografie din Buda (1826). Căci așa trebuie interpretată lucrarea Golescului: **culegere de reportaje.**

Cartea lui Dinicu Golescu se intitula „Insemnare a călătoriei mele făcută în anul 1824, 1825, 1826”. Modest titlu — dar aprig conținut! **Ziaristul** Golescu își purta în fără depărtate, la Viena, München, Veneția, Berna etc., ființa vestimentată în arhaic anterior de măriță și în imensă giubea de pambriu, dar, mărturisește el, „cum puteam să nu văd; văzînd, să nu ieau aminte; luînd aminte, să nu aseamăn; asemănînd, să nu judec binele și să nu pohtesc a-l face arătat compatrioților mei?”

Și — l-a făcut! În reportajele din Transilvania ne povestește despre gospodării prospere; la Pesta și Viena admiră teatrele; la Presburg asistă întîmplător la încoronarea perechiei imperiale și nu poate pricepe cum o astfel de festivitate decurge liniștit, cîtă vreme el știa că în țările noastre, „la acest feliu de paradie unii înjură, alții scuipă și muierile blesteamă; căci nu numai nu au pricină pentru care din tot sufletul să ureze bine stăpînitorilor, ci în potrivă”; călătorînd pe mare, de la Triest la Veneția, rămîne uimit de vaporul care merge „cu căldură cu abureală, întocmai ca la cazanul care scoate rachiu”; se minunează de „lăvițele de șădere” din parcurile orașului Geneva; și așa mai departe. Golescu nu face în reportajele lui simple „însemnări”, ci peste tot abundă reflecții amare despre

Handwritten note:
[Handwritten text, possibly a signature or note, partially obscured by a circular stamp.]

jalnicele stări de lucruri din Valahia lui, unde „neînvățătura și înjuguirea prostește pre om“, iar stăpînitorii uită că „nu va găsi nimeni vreo deosebire între cenușa din trupul împăratului și dintr-a săracului“.

Astfel de idei — revoluționare pentru vremea respectivă — exprimate de un mădular boieresc, au trebuit să influențeze adînc curentul societății românești din acea mult frămîntată epocă de prefaceri economice și sociale.

Se spune adesea că Eliade Rădulescu este părintele presei românești. Dacă aceasta este în mare măsură adevărat, trebuie totuși să-l admitem pe Constantin Răduvici din Golești (Dinicu) ca pe cel mai de seamă precursor al presei progresiste din țara noastră.

★

La sfîrșitul deceniului al treilea procesul de destrămare a orînduirii feudale cunoaște o cotitură istorică marcată prin concluziile războiului ruso-turc (pacea de la Adrianopol, 1829). Prevederile tratatului împing înainte roata istoriei, prin desființarea completă a monopolului turcesc și libertatea deplină de circulație a vaselor comerciale pe Dunăre. În cîțiva ani numărul vapoarelor străine care aduc — și mai cu seamă încărcă materii prime românești — sporește considerabil. Ca urmare, se construiesc drumuri comerciale noi, magazii de cereale, șantiere navale, schele și dane la porturi și se înmulțesc atelierele industriale care prefac în țară unele produse indigene. Este vorba de mori, ateliere de testemeluri și borangic, altele de luminări de seu și stearină etc. Apar însă și fabrici. Deși parte din ele mai întrebunțau încă mină de lucru iobagă (ceea ce s-ar părea că nu ne îndreptățește să le numim „fabrici“), sporesc totuși brațele muncitorilor specialiști aduși de peste graniță, multe întreprinderi își modernizează curînd utilajul, iar cîteva din ele montează chiar mașini cu aburi. Astfel modestul potențial economic al principatelor crește, pînă în 1848,

cu fabrici de bere, de porcelan, de cherestea, o fabrică de draperii, alta de mașini agricole (cu lucrători aduși din Franța), cîteva fabrici de postav, două fabrici de hîrtie, cîteva de fidea și macaroane, — ba niște întreprinzători deschid minele de cărbuni de pe Valea Troțușului, un negustor are curajul să ceară autorizație pentru o fabrică de praf de pușcă, iar altul pentru o fabrică de zahăr din sfeclă. Că stăpînirea respinge ultima cerere pe motivul că „zahărul este un obiect de lux“ și că brațele muncitorilor „ne trebuie la ceruta înaintare a agriculturii“, asta nu face decît să ilustreze și mai bine de ce proaspăta burghezie se agita pentru așezăminte de stat moderne, în care să-și poată spune și ea cuvîntul.

Fapt este că în această perioadă cresc imens forțele de producție, se dezvoltă piața internă, se intensifică relațiile economice cu străinătatea, într-un cuvînt se transfor-

Coperta volumului de reportaje „Insemnare a călătoriei mele“, de Dinicu Golescu, 1826.

А С Б И П А Р Б

В Р Ъ Д Ъ Т О Р И Й М Ъ Д В

КОНСТАНДИН РАДОВИЧИ

Д И Н Г О Д С Ц И Й

Ф Ъ Р С Т Ъ

А Д И С Я 1824. 1825. 1826

Nele-Verföhrung von Konf. Goleff.

А Л Б С Д А

А Врзакса Телрографу а Оуниверситатии Оунигр.

1826

mă întregul complex al relațiilor de producție. Tîrgovețimea devine burghezie, compusă din comercianți, mici industriași, ba chiar și mai mărișori, dascăli, liber profesioniști, meseriași cu stare. Nu i se spune, ori i se contestă titlul de burghezie, însă nu e mai puțin adevărat că ea reușește curînd să handicapeze pe boierii interesați în schimbul de mărfuri. Lipsa de drepturi a acestei pături noi face ca societatea românească să treacă printr-o criză de prefaceri, cu asalturi continui la rolul de autocîrmuire aproximativ populară.

În astfel de împrejurări se simțea nevoia unei prese în ale cărei coloane să-și găsească expresie năzuințele marilor mase oprimate, ca și revendicările burgheziei.

În 1829 Dinicu Golescu a obținut de la Kiseleff autorizația de apariție a acelei prime gazete românești care a fost „Curierul Românesc“. Autorizația era pentru I. Eliade Rădulescu, care a primit și o adresă de la Divan cu observația că „vei pune în lucrare alcătuirea acestei gazete, ca un lucru folositor nației romînilor, iar nu spre vătămare, care gazetă alcătuind-o vei da dumneata mai întii în cercetare censurii și apoi o publiciești urmînd condițiile ce se arată“.

„Curierul“ a apărut la 8 aprilie 1829, urmat în curînd, în Moldova, de „Albina Romînească“, pusă sub îngrijirea lui Gheorghe Asachi (1 iunie 1829). Înștiințarea de apariție a „Curierului“ anunță că gazeta se va numi „Curierul Bucureștilor“ și că va cuprinde: „1. Culegeri de cele mai folositoare și interesante lucruri din gazeturile Evropii. 2. Insemnare pentru creșterea și sporirea literaturii romînești. 3. Înștiințări pentru cele mai folositoare articole ale negoțului. 4. Cele din lăuntru și slobode săvîrșiri ale Statului nostru, precum judecăți însemnate, sfaturi și hotăriri ale Divanului pentru îmbunătățirea Patriei. 5. Vinzări și mezaturi deosebite“ (sublinierile noastre) ș. a.

Deși înștiințarea făgăduia o apariție bisăptămînală, totuși „Curierul“ apare întii săptămînal. De

Frontispiciul „Curierului Romînesc“, iulie 1829

abia din 1837 devine bisăptămînal, iar din 1839 apare de trei și de patru ori pe săptămîină. Formatul era mic (25×21), apoi 41×27. Abonamentul: doi galbeni împărtești pe an, un mic adaos pentru „prenumeranți“, adică abonații din provincie și pentru cei de peste munți.

În primul an gazeta s-a tipărit în tiparnița mitropoliei din București. Peste un an Eliade cumpără de la dr. C. Caracaș singura tipografie particulară existentă pe atunci: cea de la „Cișmeaua lui Mavrogheni“ (aflată pe locul unde este astăzi școala elementară de la începutul șoselei Kiseleff, colț cu str. Monetăriei). Curînd noul proprietar o transportă la capătul de nord al Tîrgului de afară (Cîmpul Moșului) și o instalează pe locul unde altădată fusese căsuța modestă în care locuise dascălul Gheorghe Lazăr, adăpostită în mijlocul unei imense grădini cu pomi fructiferi. Eliade a adus mai tîrziu mari îmbunătățiri și localului și instalațiilor. Ba, a înființat și prima școală de ucenici tipografi. La tipografia aceasta s-au imprimat, în ascuns, foile volante ale proclamației de la 1848, cunoscută sub numele de „Proclamația de la Islaz“.

Din 1845 „Curierul Romînesc“ adaugă pe frontispiciu cîțiva colaboratori permanenți: C. Bălăcescu,

Cezar Boliac, I. Catina, I. Caragiali, Racovița și A. Zottu; în anul următor: D. Bolintineanu, C. A. Barozi și Vișoreanu, iar ca redactor permanent: I. Negulici (pictorul revoluționar). La 19 aprilie 1848 „Curierul Romînesc“ a fost suprimat. Se pare că pentru articolul „Urrăsc Tyrannia — Mi-e frică de Anarchiă“, scris de Eliade în stilul lui bombastic și confuz.

A fost greu începutul. Curînd după „Curierul Romînesc“ se iviră noi publicații. În 1836 apare cu un supliment literar și industrial, intitulat „Muzeu Național“. În același an scoate suplimentul „Curierul de ambe sexe“, în care editorul făgăduiește „să recomande Romînilor literele străbunilor, a-i face a se deprinde cu ele, a le iubi, a le cinsti și întrînsele a-și vedea limba națională și unitară“.

„Albina Romînească“ a apărut la 1 iunie 1829 la Iași, sub conducerea lui G. Asachi, în tipografie proprie, după ce se distribuiseră cu puțin timp înainte trei foi volante cu știri de pe teatrul războiului ruso-turc, sub titlul de „Novitale de la Armie“ și cu vestea repetată că în curînd va apare „Albina“. Titlul gazetei lui Asachi a fost inspirat din rusește (în împărăția vecină apărea o gazetă cu numele „Albina Rusească“).

„Albina Romînească“ a apărut bisăptămînal, pe formatul 29×22,

abonamentul costînd patru galbeni (în 1829 = 78 lei vechi și 23 parale). Pe frontispiciu purta indicația: „Gazetă politico-literară“, apoi, din 1830, „Gazetă politico-administrativă-literară“. În 1833 a adăugat un subtitlu: „Abeille moldave, gazette politique et littéraire“, pentru că încă din 1831 începuse să publice și unele articole în limba franceză. (Și „Curierul Romînesc“ avea în 1831 și 1832 unele articole în limba franceză).

Caracterul progresist al „Albinei Romînești“ se vedește din felurile aspecte ale articolelor publicate. Spre pildă din înștiințarea care pomeneste de negoțul Moldovei ce „se vor slobozi în megieștele țării“, ca și din editorialul primului număr, în care după ce constată că „Epoa în care trăim poartă semne însușite și vrednice de mirare!“, și că „In zilele de acum ori care îmbunătățire și aflare a vre unei nație trece în posesia tuturor spre folosul omenirii“ se întreabă: „Oare putem noi privi la aceste bune urmate înaintea ochilor noștri, fără a ni întrista că numai țara noastră în cea mai mare parte este lipsită de acești îmbunătățiri și înapoieta decît toate neamurile Evropei și decît multe altele ce lăcuesc pre celelalte părți ale pămîntului?“ Și redactorul își răspunde că „să cuvine cu îndoit pasuri și șirguințe a ni porni spre cîștigarea în parte a celor întîrziate“. Iar mai departe: „Dorința celor ce de mult poftescu înființarea unui mijloc înlesnitoriu prin carele să poată nația noastră cunoaște îmbunătățirile și înaintirile minții omenești, precum și cursul împlîrîrilor Lumei de carele tot omul atîrnă, astăzi să plinește prin publicația acestei gazete, ce sub preaputernica Paveză a Împărăției Rossiei s-au privilegiate, și prin ajutorul Evgheniștilor Compatrioți s-au înființat. Numele binevoitorilor prenumeranți păstrate în filile aceste vor fi cunoscute în Evropa și în toată Lumea politică și trăioare în Istoria Nației, iară nepoșii noștri, carii deplin vor gusta rodul acestei bunătați, vor binecuvînta laudatul lor nume.“

Și după „Albina Românească“ apar noi publicații. În 1832 apare suplimentul „Fôie oficială“, devenită „Buletin, Foaie oficială“, cu știri și ordonanțe ale autorităților administrative, financiare și judecătorești; în 1839 apare „Foaia satească a Prințipatului Moldovei“ cu scopul să aducă la cunoștința țaranilor ofisele domnești, hotărârile Divanului etc. și cu obligația pentru preoți să citească Foaia tuturoră, duminica, după liturghie; în 1844—1847 scoate suplimentul „Arhiva Albinei pentru arheologie română și industrie“; ba chiar suplimente la suplimente, despre care vom pomeni la locul potrivit; dar cel mai important supliment a fost revista „Alăuta Românească“ (1838), publicație literară asupra căreia ne vom opri mai departe.

Unii cercetători (Radu Rosetti spre pildă) au considerat „Curierul Românesc“, dar mai cu seamă „Albina“ ca pe o „anostă și sarbădă fițică oficioasă“. Ei uită că aceste prime gazete românești apăreau în condițiuni nespuse de grele. Cenzura nu privilegia nici cărți literare ca „Farul Amozului“ de Al. Pelimon, ori piese inofensive ca „Femeia jaluză“ și „Hristofor Columbus“.

În 1833, în Moldova, rigorile cenzurii lui Mihai Vodă Sturza se înăspriseră. Există o comisie a cenzurii care-și permitea să atragă atenția celor ce conduceau tipografia Mitropoliei că dacă se va prezenta cineva cu cererea să i se tipărească o carte „asupra prejudiciilor“ (probabil că circula în manuscris) să conștie textul „precum și pe înfățișetoriul ei și să se trimeată drept la Comisie“. Va să zică lupta împotriva prejudecăților care copleșeau satele și mahalalele era considerată drept faptă infamantă.

Nu numai atât. „Librerii“ (adică librării) fuseseră siliți să dea declarații că nu vor pune în vânzare „jurnaluri... ce ar fi cuprinzătoare de principii împotriva religiei domnitoare, împotriva vechilor temelii pe care este așezată obșteasca bună fericire, împotriva existenței politice a țării, a sistemului Guvernului și a legilor... în-

potriiva moralului public, a cinstei persoanelor, clevetitoare funcționarilor Statului“. Și care era cinstea acestor funcționari știm din „Pivnicerul Vadră“, din vodevilurile lui Alecsandri, din fantastica avere a domnitorului Sturza, strânsă din jaf și șperțuri...

Adevărul este că pionierii presei românești au avut vederi progresiste, dar nu totdeauna au putut să le înfățișeze în scris. Cîteodată mai scăpa de la cenzură un pasaj sau un articol, ca cel intitulat „Pentru limba românească“ („Curierul Românesc“ nr. 87 din 1832) în care Eliade afirma principiul ca acestea: „Patriotul cel mai bun nu este fanatic, el este iubitor de oameni, și știe că natura nu cunoaște Neamț, Francez, Englez, Grec sau Român, ci numai om.“

„Alăuta Românească“ (14 martie 1837—1 septembrie 1838) suplimentul literar al „Albinei Românești“ a fost suprimată pentru că a publicat o satiră la adresa jucătorilor de cărți. Articolul era scris de M. Kogălniceanu, se intitula „Filosofia vistului“ (vistul era

Pagina 1 din „Alăuta Românească“, 1838

un joc de cărți la modă) și, într-adevăr, viza pe un consul, dar nu-i pomenea numele. În fond, Kogălniceanu biciuia într-o formă foarte delicată societatea românească, saloanele, domnișorii și moravurile ușoare.

În astfel de condițiuni era tare greu să apară o presă vie. Totuși redactorii și colaboratorii „Curierului“ și „Albinei“ s-au străduit și adesea au reușit să dea un conținut de idei noi coloanelor din aceste prime gazete românești. La „Curierul“ au colaborat Paris Momuleanu, Vasile Cîrlova, Iancu Văcărescu, Gr. Alexandrescu, D. Bolintineanu, C. Negruzzi și alții. Găsesc interesant și instructiv să amintesc azi, cînd trăim o epocă de luptă inflăcărată pentru pace, că, în „Curierul“ din 19 iulie 1829, unul dintre primii noștri poeți, Iancu Văcărescu, a publicat sonetul „Pacea“, în care, după ce afirmă că pacea pune „negoțu-n floare“, exclamă:

„Scump însărcinată de flori,
spicuri, poame
Duruiește nouă faceri mii de bine,
Isgonește rele, boale, ciură,
foame!“

Versurile sînt naive, desigur — dar sensul conținutului este etern omenesc.

„Curierul“ a pomenit pentru prima dată despre socialism (în înțelesul de socialism utopic). Acolo a publicat Teodor Diamant, în 1834, articolul său îndemnător la industrializare, articol în care se plîngea că „Romînii n-au nici mehanici“; iar în numărul de la 7 iunie 1834 i s-a publicat studiul „Sistema D. Carol Fourier“, în care populariza ideile socialist-utopiste ale lui Charles Fourier și sfîrșea astfel: „...fie ca bărbați iubitori de a lor fericire și a aproapelui, pătrunși de adevărurile și de folosurile acestei sisteme să o puie și în lucrare, prin care atunci acest bine-cuvîntat pămînt de natură al Țării Românești și Moldovei să poată a se face lăcașul fericirii, și poate și pilda altor neamuri ce se fălesc cu civilizația“.

Nici „Albina Românească“ nu s-a lăsat mult mai prejos. A publicat versuri și proză progresistă într-o limbă literară cât mai aleasă și dări de seamă despre evenimente culturale interne care marcau un pas înainte în știința românească. În numărul 14/1832 a luat atitudine împotriva negoțului cu negri. Iată ce spunea într-un articol: „Buna vânzare a acestor oameni ca a unui product, au făcut negoțul lor în formală sistemă despoșilor Domnitori în Africa și au ațîțat între ei neconținute războaie și niște sălnicii, care au desfăcut toate legăturile omenirii“...

Să nu uităm că pe atunci, în Moldova ca și în Țara Românească, țiganii erau robi și erau vînduți la iarmaroace, ca și negrii din Africa.

Nu mai puțin interesant este articolul „Epoca de față“ în care după ce afirmă că „pacea favorizează disvîlirea ideilor“ are această previziune vorbind despre viitorul tehnicii:

„Drumurile de fier abia s-au făcut, și iată că un glas strigă: «nu faceți altele, căci drumurile în aer vor cuprinde mult mai bine locul lor». Trăsurile vor luneca de acuma fără ajutorul focului și a aburilor, mișcate fiind de o putere ce este omului de rînd necunoscută, pentru că purure să află sub a sa povară (aer) încît nu vor fi trebuitoare stadiile (drumurile) pe pămînt, căci atît persoanele cum și mărfurile vor pluti cu înlesnire la înălțime de 12 sau 1 000 palme de la pămînt“..., iar „vuietul și sunețul fabricilor de astăzi va înceta pe viitorime, electricitatea va orîndui toată lucrarea ca o albină care cu mic sunet face operația sa de a aduna miere“.

Articolul acesta a apărut în numărul 3 din anul 1841, adică acum 115 ani...

CUM SCRIM

ÎMPOTRIVA „VORBELOR MARI“

Cunoscutul scriitor sovietic Aleksandr Korneiciuk a satirizat cu multă eficiență „boala“ anumitor literați de a folosi la tot pasul „vorbe mari“. Cine nu-și amintește scena din „Platon Krecet“ cînd fetița lui Berest repetă „poezia“:

„Soarele roșu arde în zare. Tobele epocii troznesc, troznesc, troznesc... Pe străzi, pionieri organizați, veseli spre școală grăbesc, grăbesc, grăbesc. Tobele epocii troznesc, troznesc, troznesc. Uzinele roșii cresc, cresc, cresc...“

Și cite hohote de ris ale spectatorilor izbucnesc cînd șoferul președintelui sovietului preferă orice pedeapsă aceleia de a învăța pe de rost aceste stupide versuri?

Cred că n-ar fi rău ca și noi, ziaristi, să tragem concluzii din risul spectatorilor la asemenea scene.

M-am gândit la aceasta citind zilele trecute în nr. 2667 al ziarului regional „Zori noi“ din Suceava, la rubrica intitulată „Carnet“ un articol semnat de U. Nadler. „Cred că nu greșesc de loc susținînd că Darabani (e vorba de comuna cu acest nume, reședință de raion) își schimbă mereu înfățișarea“ — scrie autorul articolașului. Și continuă: „În afară de fenomenele profund vizibile care au loc în viața acestei așezări omenești, întilnești puzderie de fapte mărunte sau diverse, cum vrem să le spunem, care își au și ele influența lor asupra desfășurării procesului evolutiv al localității, al oamenilor de aici“. Iar după această introducere pompoasă, autorul ne amintește de „ambianța circiumioarelor din tîrgurile oropsite ale Moldovei“ de odinioară, pentru a ne anunța vizita pe care a făcut-o „în restaurantul din centrul Darabanilor; o sală mare, spațioasă, luminată electric, cu mobilier uniform, compus din zece măsuțe acoperite cu fețe de masă colorate, curate și cu sticlă, scaune cu spătar. Cînta o orchestră, cîțiva ospătari în ținută demnă de un adevărat restaurant de stat umbrau ca sfîrleaza“...

După ce ne dă cîteva nume de consumatori, autorul își îndreaptă atenția spre un grup de țărani muncitori care servesc o mîncare caldă. „Cu capul descoperit — îi descrie U. Nadler — ținuta lor civilizată te

impresionează. Citești mulțumirea de sine (!!!) pe fețele lor“.

Satisfăcut de vizita la Darabani, unde e „un restaurant modern, cu orchestră, grătar etc.“, autorul revine iar la „vorbele mari“ trăgînd concluzia: „E amprenta vremurilor noi ce le trăim și care au cuprins sub imensa lor mantie și acest tîrgușor“...

Nimeni dintre noi nu se îndoiește că vremurile noi își pun amprenta pe întreaga țară, ca și pe fiecare sat și oraș în parte. Ziaristului îi revine misiunea să înfățișeze locurile și oamenii în continuă înflorire, să-l facă pe cititor să înțeleagă acest lucru prin logica faptelor bogate ale vieții și nu să-i servească „vorbe mari“ la fapte mărunte.

Că acest lucru este posibil o dovedește experiența aceluiași ziar. De pildă, în același colț de pagină, în nr. 2661, a apărut un articol interesant intitulat: „Pe locuri vechi — oameni și fapte noi“. Autorul, E. Polovenco, după ce amintește fapte interesante din istoricul satului Capu Codrului, unde s-au întîlnit arcașii lui Ștefan cel Mare cu căpitanul Corbat și pircălabul Drăgoi, ne prezintă realizări din ultimii ani: s-au construit 100 case noi, o școală nouă, se repară baia, rețeaua electrică întinsă pe 2 km. se va extinde pe încă 5 km. prin contribuția locuitorilor care sînt în preajma unui important eveniment — 49 dintre ei au făcut cerere pentru formarea unei întovărășiri.

Și cite alte fapte din această regiune cheamă pe ziarist să le înfățișeze cu măiestrie în coloanele gazetei! Transformările din viața muncitorilor forestieri, țăpinarii deveniți mecanici de mașini, care se intrunesc seara la club, la cinematograful, la bibliotecă, acolo hăt departe în creierul munților; minerii din minele de mangan, care abia acum au devenit mine cu adevărat; tîrguri amărîte ca Botoșanii și Fălticeni care se prefac în centre industriale; zecile de gospodării colective și întovărășiri, gospodăriile de stat care string fecolte bogate demne de faima de grînar al Moldovei a acelor locuri.

Să renunțăm la „vorbele mari“ și să facem loc în coloanele ziarelor faptelor mari și emoționante ale zilelor noastre.

DIN CARTEA DE IMPRESII A CASEI ZIARIȘTILOR

OASPEȚI STRĂINI DESPRE ȚARA NOASTRĂ

In ultimul timp țara noastră a primit numeroși oaspeți de peste hotare. Oameni de artă, știință și cultură și, în special, ziariști străini care au vizitat R.P.R., s-au întâlnit la Casa Ziariștilor cu ziariști români, au vorbit despre viața din țările lor, au schimbat impresii. Cartea de impresii a Casei Ziariștilor, în care au scris mulți dintre acești oaspeți, constituie o expresie a sentimentelor de simpatie pe care ei le nutresc față de poporul nostru. Aprecierile pe care mulți dintre oaspeți le fac asupra ospitalității poporului român ne umplu de bucurie.

Iată, de pildă, impresiile mai multor oaspeți francezi: scriitorul Jean de Beer, secretar al PEN-Clubului notează în cartea de impresii a Casei Ziariștilor: „Eliberat de emoția pe care am încercat-o vorbind în fața unui auditoriu atât de competent, simt o mare plăcere de a mă găsi la această Casă și de a gusta ospitalitatea afectuoasă a confracților mei români. Doresc ca această întâlnire să fie urmată de multe altele, fiindcă sint convins că cel mai solid ciment al prieteniei este o bună cunoaștere, sinceră între noi”. Ziariștul francez Maurice Bertrand de la ziarul „L'Humanité” scrie: „Este o mare bucurie pentru mine să iau contact cu ziariștii români în această frumoasă clădire pe care regimul democrat le-a pus-o la dispoziție. Doresc ca colaborarea dintre ziariștii români și francezi să devină din ce în ce mai strânsă, ceea ce ne va permite să ne cunoaștem mai bine și

să dăm posibilitatea și cititorilor noștri să cunoască frumoasele noastre țări și realizările lor”. Pierre Paraf, scriitor și publicist francez, director la radio-televiziunea franceză a scris următoarele cuvinte pline de căldură după conferința sa „Sezonul literar la Paris”: „La Casa Ziariștilor din București, un ziarist din Franța se simte ca în familie. Ce bucurie, ce mândrie să te adresezi unui public atât de prietenos, atât de frățeste înțelegător al Sezonului literar din Paris! Primirea din Republica Populară Română trezește în mine o vie recunoștință ca și dorința de a reveni. Confracților mei, prietenilor mei le spun: pe curând la București și la Paris”. Membrii ansamblului „L'Atelier” care au dat mai multe spectacole la București, la sfârșitul cărora au organizat o conferință de presă la Casa Ziariștilor au subliniat în impresiile lor primirea deosebit de prietenească pe care le-a făcut-o publicul bucureștean și ziariștii din țara noastră. „Pentru colegii noștri actori de la „L'Atelier” și pentru mine — scrie directorul teatrului, André Barsacq — a fost o mare bucurie să putem sta de vorbă cu ziariștii români și să le expunem problemele care se pun în fața noastră și a activității teatrale din Franța. Primirea entuziastă făcută de publicul din București spectacolelor noastre, elogiile și încurajările pe care le-am primit din partea presei, ne-au impresionat și ne lasă o amintire de neuitat. Am dori ca aceste contacte artistice să devină din

ce în ce mai frecvente între cele două popoare ale noastre și să favorizeze schimbul de idei și înțelegerea între masele din țările noastre”. Sentimentelor de căldă prietenie față de țara noastră exprimate de Barsacq li s-au adăugat cele ale actorilor Madeleine Geofroy, Francoise Golea, Georges Rollin și E. Ottly.

Jerzy Sapiro, directorul Centrului de informații al O.N.U. de la Geneva, care s-a întâlnit la Casa Ziariștilor cu un grup de redactori din domeniul politicii internaționale, a scris în cartea de impresii „Îmi exprim speranța că această primă luare de contact cu presa română va duce la o colaborare prietenească și eficace pentru binele poporului român și al tuturor popoarelor lumii”.

Ziarista sovietică Sofia Ghilevskaia, membră a delegației de femei sovietice care a vizitat țara noastră cu ocazia zilei de 8 Martie, a scris „Am fost bucuroasă să întâlnesc iarăși și să salut de 8 Martie — Ziua internațională a femeii — pe cele care lucrează în presa din R.P.R. Este îmbucurător faptul că printre ziariști sint atâtea femei, ceea ce dovedește încă odată cât de rapid sint promovate femeile din România în toate ramurile de activitate. Doresc celor care lucrează în presă mari succese în munca lor grea, dar nobile”. Reprezentantii Teatrului Academic de Artă „M. Gorki” din Moscova (M.H.A.T.) care au împărtășit ziariștilor din bogata lor experiență au notat în cartea de impresii: „Am petrecut

cu plăcere câteva ore la Casa Ziariștilor și ne-a bucurat interesul manifestat de reprezentanții presei din București față de măiestria teatrului de artă“.

Jack Raymond, corespondentul ziarului „New York Times“ la Belgrad, care a inaugurat cartea de impresii a Casei Ziariștilor, a scris în ea următoarele cuvinte: „Sînt încântat că în această zi care este și ziua mea de naștere, se întimplă să inaugurez o nouă carte de impresii. Poate că aceasta constituie un simbol pentru deschiderea unei noi cărți în relațiile în lume“. „Sînt fericit — a notat cineastul neozelandez John

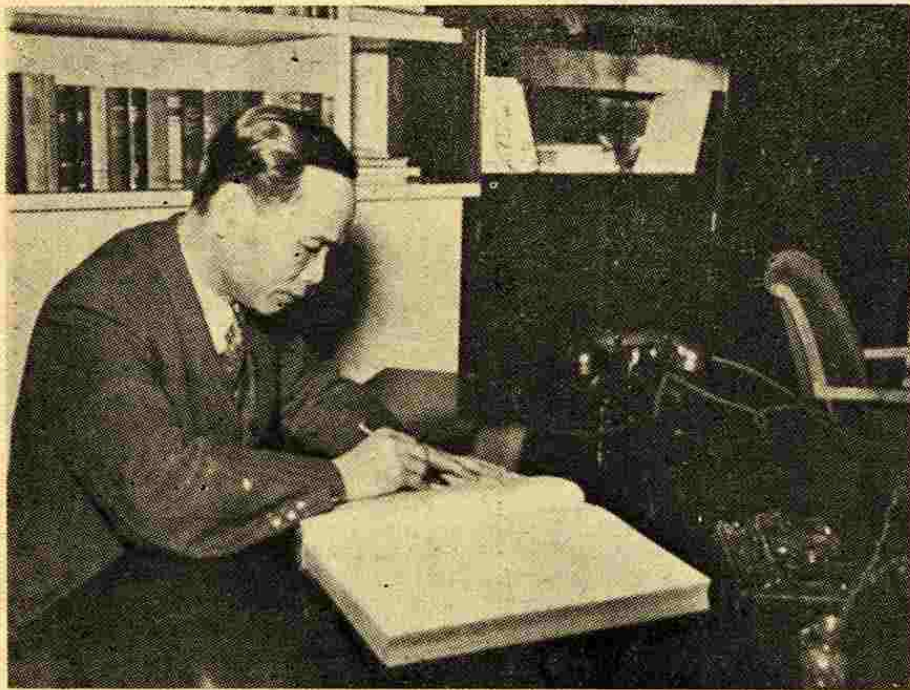
această cale mulțumirile mele pentru caldă primire care mi s-a făcut și prietenia cu care am fost înconjurați. Vă doresc din toată inima succes în toate acțiunile dvs.“

Ambasadorul Republicii Democratice Germane la București, Werner Eggerath, care a vorbit ziariștilor despre „Conferința națională a P.S.U.G.“, a scris în cartea de impresii următoarele: „La cauza întăririi prieteniei între popoare, a realizării coexistenței pașnice și a asigurării păcii prin întărirea forțelor păcii, presa are de jucat un rol deosebit de important. Uniunea Ziariștilor din R.P.R. constituie un factor important în im-

„Frankfurter Rundschau“, iar Heinrich Mertens de la „West-Ost-Handel“ din Nurenberg a adăugat: „În speranța unor vii relații comerciale între țările noastre“, „Doresc ca prietenia noastră să devină și mai strînsă și la aceasta poate contribui și munca noastră comună“, a notat ziarista Leny Smolny de la „Zeit und Bild“ din R.D.G.

Delegația de studenți ai Radiodifuziunii „Vocea Vietnamului“ din R. D. Vietnam a scris: „La Uniunea Ziariștilor, ca și peste tot în București și în România, sincera camaraderie și extrema cordialitate a tovarășilor noștri romîni ne-au făcut o profundă impresie. Trăiască prietenia între poporul romîn și poporul vietnamez“. „Sîntem foarte fericite — au scris membrele delegației de femei elvețiene care au vizitat țara noastră — de a fi avut posibilitatea să ne întretinem cu reprezentanții presei romîne, ceea ce ne-a permis să le împărtășim impresiile cu privire la vizita noastră în România. Ne-a impresionat viața și munca poporului și mai ales realizările importante ale femeilor, în toate domeniile de activitate“. „Seara petrecută la Casa Ziariștilor — scrie ziaristul sirian H. Kayali — este pentru mine de neuitat. Am fost copleșit de ospitalitatea ziariștilor romîni. Am avut ocazia de a le vorbi. Imi dau seama după această primire călduroasă că ei imi sînt frați, prieteni, și colegi dragi. Le transmit sentimentele de simpatie ale colegilor mei sirieni“. „Mulțumesc pentru caldă și frățească primire și ospitalitate — notează ziaristul mongol Tundui, președintele Uniunii Ziariștilor din R. P. Mongolia — doresc fraților din presă, ziariștilor din România, succese și mai mari pe drumul lor creator“. „Am mai fost la București și sper că voi mai reveni aici — scrie ziarista Vera Krystofkova de la agenția cehoslovacă CETEKA — România este țara care mi-a cucerit pe de-a întregul inima. De aceea voi reveni mereu cu plăcere aici. Doresc tovarășilor ziariști romîni mult succes, iar Uniunii Ziariștilor din România, ca majoritatea membrilor ei să fie ziariști activi“.

În cartea de impresii a Casei Ziariștilor din București mai sînt încă multe însemnări. Am ales doar unele din ele. Într-un număr viitor al revistei vom publica altele. Toate subliniază dorința ziariștilor străini, care au vizitat țara noastră, de a stabili legături de strînsă colaborare cu ziariștii din țara noastră, în folosul nobilelor idealuri ale păcii și înțelegerii între popoare.

Trin Lim, director al radiodifuziunii din R. D. Vietnam, scrie în cartea de impresii a Casei Ziariștilor

Fenney — că mă pot alătura altora pentru a mulțumi pentru frumoasa primire ce mi s-a făcut și pentru plăcuta seară pe care am petrecut-o la Casa Ziariștilor din București“. Cunoșcui pictori indieni B. Sanyal și H. Gade, care au împărtășit ziariștilor aspecte deosebit de interesante din arta poporului indian, au scris în cartea de impresii: „Am avut fericita ocazie de a lua parte la o întrunire la Casa Ziariștilor, unde am făcut un adevărat schimb de experiență. A fost într-adevăr cît se poate de plăcut“. Secretarul ambasadei Indiei la Belgrad și al legației din București, K. P. Lukoose a scris următoarele: „Vă adresez pe

bunățătatea combativității presei. Cu ocazia vizitei mele urez colegilor romîni mari succese“. Scriitorul vest-german Reiner Maria Walisfurth și soția sa au scris următoarele: „Mulțumim prietenilor romîni care lucrează în presă pentru convorbirile interesante de la Casa Ziariștilor. Dacă vrem să ne cunoaștem reciproc trebuie să spunem ceea ce gîndim. Astăzi, această împărtășire reciprocă a impresiilor și această înțelegere a fost pe deplin posibilă. Romîniei și ziariștilor din România un „Noroc bun!“ „În amintirea ospitalității romînești și în speranța unei prietenii trainice“, a scris ziaristul vest-german Hans Heinrich de la

REUNIUNEA INTERNAȚIONALĂ A EXPERȚILOR PENTRU PREGĂTIREA PROFESIONALĂ A ZIARIȘTILOR

JIRI PILAR (Cehoslovacia)

UNESCO a convocat la Paris pentru zilele de 9—13 aprilie o conferință internațională a experților pentru pregătirea profesională a ziariștilor. 25 de state membre și-au trimis la această reuniune delegați și multe alte țări ca Polonia, Iugoslavia au fost reprezentate prin observatori. Iată țările ai căror delegați au luat parte la conferință: Argentina, Australia, Belgia, Brazilia, Canada, Cuba, Danemarca, Egipt, Spania, S.U.A., Franța, Anglia, Guatemala, India, Indonezia, Italia, Japonia, Pakistan, Peru, Filipine, R.F.G., Elveția, Cehoslovacia, Thailanda. În afară de reprezentanți ai multor alte organizații, a participat de asemenea și președintele O.I.J., Jean Maurice Hermann.

Însăși convocarea acestei reuniuni și faptul că toate statele invitate și-au trimis delegații lor, iar alte state au fost reprezentate de către observatori, este o mărturie a importanței pe care o are în lumea întreagă problema pregătirii ziariștilor. Trebuie de asemenea să se constate, că toți delegații, care aveau adesea păreri diferite, erau animați de aceeași dorință de a contribui la ridicarea din toate punctele de vedere, în școlile superioare, a nivelului studiilor de ziaristică, ținând seama, bineînțeles, de condițiile deosebite existente în diferitele țări.

Felul cum a decurs conferința a arătat că poate rezulta un mare avantaj din schimbul de experiență și al materialului scris între diferitele țări. În comisii ca și în ședințele plenare, s-a discutat asupra posibilităților de asigurare a mijloacelor de existență ale facultăților de ziaristică, ale profesorilor și studen-

ților, ca și ale institutelor de cercetări ziaristice din diferitele țări. Și totuși, nimic nu este mai simplu: în timp ce în R.F. Germană, în S.U.A., Anglia și Franța, această problemă pare extrem de dificilă și uneori chiar de nerezolvat, în Cehoslovacia este considerat un lucru normal ca toate cheltuielile să figureze, direct sau indirect, în bugetul de stat, și nu s-a uitat de a se prevedea sumele necesare pentru unul sau doi ani de aspirantură, rezervați celor mai buni dintre elevii școlilor superioare de ziaristică.

Delegații au mai studiat îndeaproape și alte probleme de interes comun. Iată câteva puncte care au figurat în programul sesiunii: metode de învățămînt, pregătirea profesorilor, vizite reciproce de studii care să comporte de la caz la caz conferințe, necesitatea de a se cunoaște reciproc sub toate aspectele, importanța studiilor de ziaristică, care sînt mijlocul și condiția cea mai necesară pentru ridicarea nivelului presei. S-a vorbit de asemenea de experiențe bune și rele care au fost făcute, în practică, cu vechii elevi ai școlilor superioare de ziaristică, după orientarea practică, și îndeosebi teoretică a școlii, ca și experiențele făcute cu profesorii de ziaristică, care au fost un număr mare de ani ziariști activi sau cu aceia care n-au fost niciodată ziariști. Și cum printre delegați se găseau partizani ai ambelor opinii și care nu erau lipsiți de experiență, este clar că discuția a fost foarte animată și interesantă. S-a discutat de asemenea problema dacă scopul școlilor superioare de ziaristică este în primul rînd acela de a forma viitorii ziariști

sau dacă ele trebuie să se ocupe cu lărgirea și aprofundarea culturii lor generale, fără a pierde totuși din vedere caracterul profesiei lor viitoare.

Organele UNESCO în frunte cu dl. Tor Gjesdal au căutat ca lucrările reuniunii să fie bine pregătite și să vje pe orice cale în ajutorul delegaților. Și s-a putut vedea, că dacă există condiții în care delegații ca și organizatorii să fie animați de aceeași dorință de a se ajuta reciproc și de a se sfătui unul cu altul, acest schimb de opinii și de informații nu poate fi decît foarte fructuos. Acest principiu al discuțiilor libere a fost adoptat de prof. W. Eggleston, delegatul canadian, care a fost ales președinte al reuniunii, — ca și de președinții celor trei comisii. Intervențiile concrete ale delegatului indian Chalapathi Rau în special, ale delegatului japonez, prof. Yujiro Chiba, ale delegatului egiptean, Ahmad Cassem Gouda, ale delegatului francez Fernand Terrou și ale multor altora au contribuit foarte mult la reușita adunării.

La sfîrșitul acestei conferințe interesante și fructuoase, delegații au votat o declarație comună, rezumînd rezultatele discuțiilor. A fost subliniată importanța veridicității și calității informațiilor difuzate și a necesității de a se ușura schimbul liber de păreri. Au fost votate mai multe recomandări, fără să uităm a sublinia că adoptarea diverselor puncte de către diferite state depinde desigur de gradul de dezvoltare culturală și al vieții publice, și că, în consecință, nu este posibil de a le aplica în mod uniform în toate țările. Este sigur că posibilitatea pregătirii universitare a ziariștilor va depinde de aceasta. În mod unanim s-a constatat că conferința a contribuit la crearea, cel puțin în parte, a unor condiții bune pentru îmbunătățirea studiilor de ziaristică, și s-a subliniat importanța și necesitatea unui schimb liber și democratic de informații.

Una din condițiile necesare pentru a permite îmbunătățirea muncii ziariștilor este pregătirea lor profesio-

LE JOURNALISTE

No 5.
Mai 1956

DEMOCRATIQUE

IVe Année

Organe de l'Organisation Internationale des Journalistes

nală universitară, care trebuie să fie mai dezvoltată decât pînă acum. S-a recomandat organizarea și facilitarea unor călătorii de studii a profesorilor de ziaristică în țările străine, schimbul de cursuri, de conferințe și material de studii și ușurarea muncii în străinătate a ziaristilor. Chiar dacă sistemele de învățămînt diferă mult unul de altul, în diferitele țări, este posibilă perfecționarea lor, ținîndu-se seama de ceea ce se face la vecin și de a aplica anumite noțiuni străine după propriile necesități. A fost pus accentul pe nevoia pe care o are ziaristul nu numai de a cunoaște limbi străine, dar, de asemenea, de a cunoaște cultura și istoria politică și economică a țărilor străine. A fost recomandat un schimb cit mai larg de profesori și studenți pe scară internațională.

Ar fi de asemenea bine să se acorde o mai mare atenție formării unor viitori zariști și pentru alte genuri de informație decât presa, de a nu se subaprecia tehnica cea mai modernă de comunicare, în special radio, televiziune, filmele documentare și de reportaj. Au fost votate mai multe recomandări cu privire la universități și la sarcinile lor de a pregăti zariști. S-a recomandat sporirea ocaziilor pentru zariști de a studia, ceea ce este una din con-

dițiile principale ale ridicării nivelului ziarelor. Universitățile ar face bine ca în lipsă de contacte personale, să schimbe între ele experiența și materialele lor de studiu. Un schimb reciproc de publicații profesionale va fi foarte util. A fost recomandat editorilor presei ca, înainte de a lua unele hotărîri importante de ordin tehnic privind editarea ziarelor, să ia contact cu zariștii și profesorii de ziaristică, și să susție eforturile lor, fără a interveni într-un mod autoritar.

A fost recomandată crearea de centre internaționale regionale, unde ar putea fi coordonate contactul mutual și cooperarea teritoriilor celor mai importante sau a unor grupe de state vecine. Marile universități unde există o facultate de ziaristică ar putea juca rolul de centre care să aibă drept sarcină schimbul de experiență și de materiale, de a întreține legături personale, de a se într-ajutora, de a edita publicații, de a coordona anumite sarcini ce trebuie îndeplinite, de a organiza schimburi de profesori, studenți și, în anumite cazuri, a redactorilor și de a convoca periodic întîlniri de lucru. A fost recomandat UNESCO-ului de a cere statelor membre și organizațiilor internaționale competente de a sprijini principiile preconizate în decla-

rația comună ce a fost votată la reuniune. S-a recomandat de asemenea de a se asigura existența acestor centre internaționale de către organizațiile de editori cu eventualele ajutoare ale UNESCO și a diferitelor guverne.

Dacă cele mai importante din recomandările conferinței se vor pune în practică, zariștii ca și întreaga presă — și în consecință și cititorii — vor avea de folosit.

La ședința de închidere d. Jean Maurice Hermann, președintele O.I.J., a luat cuvîntul în numele acestei organizații. El a subliniat faptul că programul și activitatea O.I.J., care grupează aproximativ 60.000 de zariști, contribuie foarte mult la realizarea multor revendicări formulate de reuniunea convocată de UNESCO. El a spus de asemenea că Intîlnirea Internațională a Zariștilor din lumea întreagă, care a avut loc la Helsinki, va ajuta la realizarea mai multor principii care au fost discutate la conferință, și a promis că O.I.J., nu va înceta să facă totul pentru a asigura și pe viitor colaborarea necesară. Toți delegații și observatorii au ascultat cu multă atenție cuvîntarea lui Jean Maurice Hermann și nu și-au ascuns sincerul interes cu privire la activitatea și programul de acțiune al O.I.J.

Atac brutal contra unui ziarist american

La 7 aprilie, ziaristul american Victor Riesel a fost victima unui atac brutal săvîrșit la New York, unde un răufăcător necunoscut i-a aruncat în obraz conținutul unei sticle cu acid sulfuric.

Victor Riesel publică în 193 ziare americane articole cu privire la probleme sindicale, între altele și în „New York Daily Mirror”. De cîteva luni, el duce o campanie împotriva corupției care se răspîndește în sindicate și, în timpul din urmă, el a demascat cu energie pe gangsterii și pe hoții care și-au făcut culcușul în cîteva organizații sindicale americane. Zilele acestea, el trebuia să facă o depozitie în fața unei comisii guvernamentale însărcinată cu anchetarea unor cazuri de corupție.

Riesel este amenințat cu pierderea vederii. La spital sosesc zilnic sute de telegrame de încurajare și de mărturii de solidaritate. În comentariul cu privire la atacul brutal comis împotriva lui Victor Riesel, ziarul „Daily Mirror” a scris, între altele, că este vorba de o acțiune pregătită și săvîrșită de către criminali de profesie. Răufăcătorii care l-au urmărit știau foarte bine că Riesel lupta contra corupției în sindicate și îl priveau ca pe un dușman periculos.

Zariști invitați în Cehoslovacia

Zariști din 7 țări: Anglia, Franța, Belgia, Danemarca, Austria, Elveția și Republica Federală Germană, au fost invitați în Cehoslovacia, pe o durată de zece zile, în care timp vor vizita stațiunile balneare și centrele de vilegiatură. În afară de Praga ei vor vizita în timpul șederii lor în Cehoslovacia și Karlovy Vary, munții Carst din Moravia, Brno, Bratislava, două zile vor petrece în munții Tatra din Slovacia.

DOCUMENTARE ȘI BIBLIOGRAFIE

PRESA ȘI RADIODIFUZIUNEA DIN S. U. A.

PRESA

Ediția ziarelor și revistelor în S.U.A. este concentrată mai ales în mâinile proprietarilor unui număr redus de concerne de editare, de trusturi de ziare, agenții de informații, syndicate de presă. Proprietarii acestora sînt mari capitaliști legați de grupurile puternice ale oligarhiei financiare americane — Morgan-i, Rockefeller-i, Mellon-i, Dupont-i, de corporațiile și băncile raioanelor industriale din Vestul Mijlociu (Chicago, Cleveland) etc. În 1955 apăreau în S.U.A. 12.381 ziare dintre care 1938 cotidiene, iar restul (mai ales ziarele de provincie) apăreau săptămînal. Dintr-un număr de 8.408 reviste editate, 1.675 erau reviste săptămînale, celelalte bilunare și lunare.

Organele progresiste ale presei care apără interesele oamenilor muncii și luptă pentru acordarea drepturilor democratice maselor populare precum și ziaristii care lucrează în presa progresistă sînt persecutați. Organele progresiste ale presei care nu depind de capitalul monopolist și de sursele de informație burgheze oglindesc veridic situația economică și politică a țării și politica externă a S.U.A. Publicații care demască consecvent politica imperialistă a monopolurilor americane, care propagă ideile marxism-leninismului și care apără cauza păcii și prieteniei între popoare sînt următoarele: cotidianul „Daily Worker” care apare la New York și suplimentul de duminică al acestui ziar, „The Worker”, cotidianul „People's World”, care apare la San-Francisco; revista lunară teoretică

și politică „Political Affairs”, publicație a socialismului științific; revista lunară politico-literară „Masses and Mainstream”, care a grupat în jurul ei intelectualitatea progresistă. Concepții democratice sînt oglindite în ziarul săptămînal „National Guardian”, apropiat conducerii partidului progresist; în revista lunară „New World Review” care oglindește pe larg viața din U.R.S.S. și din țările de democrație populară și în alte câteva publicații progresiste.

Cele mai răspîndite organe ale presei burgheze americane sînt publicațiile concernului Hearst. Concernul unește 18 ziare și 13 reviste; cele mai mari dintre ele sînt cotidienele „New York Journal American”, „New York Daily Mirror”, revista lunară politico-literară „Cosmopolitan”, revista lunară pentru femei „Good Housekeeping” și altele. Trustul de ziare Mc. Kormik-Patterson scoate ziarele cotidiene „Chicago Tribune” și „The New York Daily News”. Trustul Scripps-Howard editează 19 ziare printre care „New York World Telegram and Sun” și „Daily News” care apar la Washington. Trustul lui Nite editează 4 cotidiene printre care „Chicago Daily News”. Printre concernele care editează o serie de reviste din cele mai răspîndite se numără concernul Luce, care editează 3 reviste: „Life” — o revistă săptămînală ilustrată care scoate o ediție internațională bisăptămînală pentru țările Americii Latine și Europei, „Time” — revistă săptămînală de politică generală; „Fortune” — revistă politico-economică lunară. Mari concerne de editură sînt de a-

semenea: „Mac Grow-Hill Publishing Co” care scoate 37 reviste tehnice și comerciale și unul din săptămînalele politico-economice de frunte „Business Week”; „Curtis Publishing Co” care editează câteva reviste printre care săptămînalul politico-literar „Saturday Evening Post”; „Crowell-Collier Publishing Co” editează reviste politico-literare: revista lunară „American Magazine”, „Collier's” care apare odată la 2 săptămîni (pînă în august 1953 a apărut săptămînal), o revistă pentru femei „Woman's Home Companion” etc.; concernul „Cowls Magazine Inc.” editează revista bisăptămînală ilustrată „Look” și alte organe de presă.

În S.U.A. există grupul așa-numitelor organe de presă care nu sînt editate de trusturi. Cotidianul „New York Times” care aparține familiilor Sulzberger-Ochs-Adler, este strîns legat de cercurile monopoliste influente și este de fapt oficiosul guvernului. Un organ de presă tot atît de bine informat, care oglindește cursul politic oficial al S.U.A. este cotidianul „New York Herald Tribune”. Acest ziar aparține familiei milionarilor Reed care este în strînsă legătură cu marii magnafi ai industriei și finanșelor. Cu aceste ziare concurează în privința influenței ziarul „Washington Post” (care în martie 1954 a cumpărat ziarul lui Mac Cormick „Times Herald” și apare de atunci sub titlul „Washington Post and Times Herald” precum și ziarul „Christian Science Monitor”, care apare la Boston. Aceste ziare dispun de informații oficiale și cu toate că au

un tiraj mic, ele sînt foarte influente. „Wall-Street Journal”, ziarul politico-economic care reflectă părerea părții numeroase a rentierilor, a agenților de bursă, a băncilor și a companiilor de asigurare și cotidianul „New York Post” fac de asemenea parte din grupul organelor de presă care nu depind de trusturi. Din același grup mai fac parte: săptămînalul „United States News and World Report” strîns legat de cercurile monopoliste influente; săptămînalul „News Week” al cărui proprietari sînt cîțiva magnați industriali și bancheri printre care Harriman, Astor, etc.; revista „Foreign Affairs” care apare odată la 3 luni și care tratează probleme de politică externă și ale relațiilor internaționale. Revistele săptămîniale „Nation” și „New Republic” se editează într-un tiraj mic. Multe organe de presă sînt editate de către diferite asociații industriale și bancare, monopoluri, organizații bisericesti etc.

Un mare rol îl joacă cîteva agenții de informație și sindicate de presă. Cea mai mare dintre ele — agenția „Associated Press” strîns legată de editorii lui „New York Times” furnizează informații cîtorva mii de ziare, reviste, posturilor de radio și televiziune. Agenția „United Press” aparține trustului Scripps-Howard, iar agenția „International News Service” trustului Hearst. Sindicatele de presă pun la dispoziția unui mare număr de ziare din provincie articole politice, dări de seamă, pagini de ziar, etc. Multe trusturi, agenții de informații și organe de presă care nu depind de trusturi au de asemenea syndicatele lor de presă.

În mod formal organele burgheze de presă nu sînt legate de cele două partide principale ale capitalului monopolist — republican și democrat — și de aceea sînt considerate publicații „independente”. În realitate însă, aparțin interesele marelui capital american, multe din ele mențin un contact direct cu „mecanismul” de partid al partidelor republican sau democrat sau cu amîndouă partidele deodată. În mod obișnuit, pozițiile de partid ale organelor de presă se manifestă fățiș în perioada campaniilor electorale. De obicei concernul Luce, revistele concernului „Cowls Magazine Inc.”, ziarul „New York Herald Tribune” și altele sînt legate de partidul republican. Presa lui Mac Cormick este legată de aripa partidului republican care oglindește interesele cercurilor monopoliste ale raioanelor industriale din Chicago și Cleveland. Candidații

partidului democrat sînt sprijiniți de revistele „Nation”, „New Republic”, ziarul „New York Post”, etc. În perioada campaniei electorale de alegere a președintelui S.U.A. presa sprijină de obicei pe candidatul la care și-au oprit alegerea cele mai puternice grupuri monopoliste ale țării.

RADIODIFUZIUNEA

Radiodifuziunea din S.U.A. datează din 1920, odată cu exploatarea comercială a primului post de radio. La începutul anului 1954 au funcționat în S.U.A. peste 3.000 posturi de radio și existau aproximativ 115 milioane aparate de radio. 4 companii din cele mai mari au monopolizat radiodifuziunea: „American Broadcasting Company”, „Columbia Broadcasting System”, „Mitchwell Broadcasting System” și „National Broadcasting Company”. Aceste companii sînt legate cu puternicele grupuri financiare ale capitalului american: Morgan, Rockefeller, Mellon etc. Aproximativ 650 posturi de radio aparțin în întregime sau parțial concernelor de editură, trusturilor de ziare și unor organe de presă. Ziarele „New York Times”, „Chicago Tribune”, „Washington Post and Times Herald” și o serie de alte ziare dispun fiecare de cîteva posturi de radio. Cu repeziune se dezvoltă televiziunea. La începutul anului 1954 au funcționat în S.U.A. 356 stații de televiziune; au fost înregistrate aproximativ 30 milioane aparate de televiziune. „National Broadcasting Company”, „Columbia Broadcasting System”, „American Broadcasting Company” și „Mitchwell Broadcasting System” au monopolizat emisiunile și controlează majoritatea posturilor de televiziune. Emisiunile posturilor de radio și televiziune, cuprinzînd și informațiile politice, se fac pe bază comercială și se plătesc mai ales de către monopoluri care comandă reclame. Controlul marelui capital asupra posturilor de radio și televiziune exclude de fapt posibilitatea folosirii acestor mijloace de propagandă de către organizațiile progresiste în scopul transmiterii emisiunilor lor.

Emisiunile pentru străinătate („Voice Americii”) se fac sub controlul agenției guvernamentale de informație a S.U.A. Ele se transmit în 42 de limbi de la posturile de radio aflate în S.U.A. și într-o serie de alte țări capitaliste.

(Din Marea Enciclopedie Sovietică, vol. 39, pag. 619—620).

PRESA ÎN AMERICA LATINĂ

În situația actuală, în America Latină există numeroase țări cu regimuri guvernamentale care împiedică fățiș apariția presei democratice și numărul acestora este mai mare decît al țărilor în care presa are posibilitatea să apară în mod legal. Printre statele în care presa democratică poate fi publicată destul de liber, se numără Mexicul, Porto Rico, Brazilia, Ecuadorul, Uruguay, Bolivia și Chile. Dar aceasta nu schimbă nimic din faptul că și în aceste țări asistăm neîncetat la amestecuri numeroase în ce privește conținutul ziarelor și compunerea redacțiilor, și numai sprijinul maselor populare și eroismul ziariștilor progresiști au permis ziarelor și revistelor democratice să se mențină pînă în ziua de azi.

Pretutindeni în celelalte țări din America Latină întreaga presă democratică trebuie să fie publicată clandestin, iar ziariștii trebuie adesea să riste nu numai libertatea, dar chiar viața. În felul acesta se prezintă situația în următoarele țări: Guatemala, Costa-Rica, Nicaragua, Honduras, Salvador, Panama, Cuba, British Honduras, (Belice), Guyana, Haiti, San-Domingo, Jamaica, Columbia, Peru, Paraguay și Argentina.

PRESA DIN CHILE

Printre ziarele progresiste care apar în această țară sînt de menționat cotidianul de mare format „El Siglo”, care apare zilnic în 8 pagini, la Santiago de Chile, iar duminica în 10 pagini cu o anexă de 12—16 pagini. La Iquique apare „El Despertar”, la Antofagasta „El Popular”, iar în orașul Arica „El Morro”. La Santiago mai apar: săptămînalul ilustrat „Vistazo”, care publică în fiecare marți actualități ale săptămîinii, apoi săptămînalul „Chino Popular” și revista „Nuestro Tiempo” consacrată problemelor internaționale. Pe lângă acestea mai apar încă o serie de reviste sindicale și de întreprinderi, printre care pot fi indicate „Liberacion”, organ al consiliului regional din Santiago al Uniunii Centrale Muncitorești. În orașul Concepcion există ziarul „El Sur”.

În afară de aceasta, apare clandestin în Chile o vastă presă progresistă, ale cărei tipografii sînt căutate cu o deosebită stăruință de poliție. Cu toate acestea ziarele progresiste circulă din mînă în mînă. Așa, de pildă, imprimeria ziarului clandestin „Principios” continuă a fi căutăată fără succes, de mai bine de 6 luni. Sînt ziare progresiste clandestine care apar de ani de zile.

A apărut clandestin și volumul Canto General al lui Pablo Neruda într-un tiraj de 20.000 exemplare. Funcționează clandestin aproximativ 20 de tipografii. În ce privește presa legală, a trebuit să se cumpere o serie de tipografii pentru ca orice ziar care forma obiectul unor urmăriri judicioase să poată fi înlocuit imediat printr-un altul.

★

Revista presei de mare tiraj: Santiago: „El Debate”, cu un tiraj de 25.000 de exemplare; „El Diario Ilustrado”, cu un tiraj de 58.000—67.000 exemplare; „El Imparcial” cu un tiraj de 25.000 exemplare; „El Mercurio” cu un tiraj de 110.000 exemplare; „La Nacion” cu un tiraj de 70.000—110.000 exemplare; „La Opinion”; „Las Noticias de Ultima Hora” cu un tiraj de 20.000 exemplare; „Noticias Graficas” cu un tiraj de 40.000 exemplare; „Las ultimas Noticias” cu un tiraj de 45.000—60.000 exemplare; „La Secunda” cu un tiraj de 40.000—55.000 exemplare; „La Tercera de la Hora” cu un tiraj de 75.000 exemplare.

Valparaiso: „La Estrella” cu un tiraj de 15.000 exemplare; „El Mercurio” cu un tiraj de 39.000 exemplare; „Revista de la Marina”; „La Union” cu un tiraj de 28.000—40.000 exemplare.

Antofagasta: „El Abece” cu un tiraj de 8.000—9.000 exemplare; „El Mercurio de Antofagasta” cu un tiraj de 25.000 exemplare; „La Rezon”.

Concepcion: „La Patria” cu un tiraj de 30.000 exemplare; „El Sur” cu un tiraj de 38.000 exemplare; „Cronica” cu un tiraj de 20.000 exemplare.

Temuco: „El Diario Austral” cu un tiraj de 30.000 exemplare, „El Sur” cu un tiraj de 15.000 exemplare.

REVISTE SĂPTAMINALE ILUSTRATE ȘI ALTELE:

Santiago: „Ercilla-Ecran”, „El Estanquero”; „Eva”; „Familia”;

„Margarita”; „Mercante Nacional”; „Peneca”; „Revista de la Fuerza Aerea de Chile”; „Vea”; „Zig-Zag”; chenzinalul „Vision”.

Valparaiso: Revista lunară „Mar”.

★

Organizații de ziarști: „Circulo de Periodistas”; adresa: Amunategui 31, Santiago de Chile. Președintele organizației este Juan Emilio Pacull.

★

Colaborare activă cu OIJ: Orlando Millas, director al publicației „El Siglo”; adresa: Catedral 1377, Casillo 182 D, Santiago de Chile.

PRESA POPULARĂ DIN BRAZILIA

ARIOVALDO MATOS

Redactor șef al ziarului „El Momento”-Brazilia

De curînd țara noastră a fost vizitată de ziarștii brazilieni Ariovaldo Matos, redactor șef al ziarului „El Momento” și Jocelyn Dos Santos, secretar general al sindicatului ziarștilor din Rio de Janeiro.

În articolul scris pentru revista noastră, Ariovaldo Matos ne dă o imagine a felului cum oglindește presa populară lupta maselor din Brazilia pentru libertate și independență națională.

Presa populară din Brazilia este compusă din aproximativ 41 de ziare, dintre care 6 cu apariție zilnică. Ce caracterizează această presă? Luis Carlos Prestes a definit-o ca fiind presa adevărului și a păcii. Scriitorul Jorge Amado spune că ziarele populare sînt ca niște busole pe timp de furtună. Într-adevăr, în același timp, ziarele progresiste din Brazilia sînt tribune și tranșee ale poporului.

Presa populară braziliană denunță jaful imperialist, odioasa exploatare a moșierilor și capitaliștilor, încurajează poporul în lupta sa pentru eliberarea socială, economică și politică. Un exemplu concludent al acțiunilor presei populare a fost campania în apărarea industriei extractive a petrolului. După ce a denunțat

planul „Curtiss-Hoover”, presa populară a înfățișat opiniei publice proiectul de statut al petrolului trimis parlamentului de către președintele Dutra, în 1948, ca pe o încercare de a legifera planurile imperialiste al căror obiectiv era de a livra aurul negru al Braziliei miliardarilor de la Standard Oil. Grație acțiunilor duse de presa populară, poporul brazilian a putut cunoaște la timp adevărul în legătură cu problema petrolului. După cum se știe, în fața puternicei presiuni a opiniei publice, proiectul statutului petrolului a căzut. Mai tîrziu, președintele Veturio Vargas a trimis parlamentului proiectul așa numit „Petrobraz” care, de asemenea, era îndreptat împotriva intereselor poporului. Presa populară a luat atitudine și împotriva acestui

Clădirea Asociației Ziariștilor din Rio de Janeiro (Brazilia)

proiect. Din nou poporul brazilian a ieșit în stradă, luptând pentru recunoașterea monopolului de stat al exploatării petrolului. Parlamentul, sub presiunea opiniei publice, a făcut amendamente la proiectul „Petrobraz”, astfel încât astăzi se exercită în mod virtual monopolul de stat asupra petrolului.

Documentele Comitetului Central al Partidului Comunist din Brazilia, larg răspândite, călăuzesc pe ziariștii presei populare. Și aceasta explică tocmai faptul că ziariștii din presa

populară braziliană pot orienta pe cititorii lor și poporul brazilian. La 11 noiembrie, anul trecut, armata braziliană și unități ale marinei de război și ale aviației militare au luat puterea pentru a pune în imposibilitate guvernul prezidat de Carlos Luz de a da o lovitură de stat și să împiedice astfel aplicarea rezultatelor alegerilor prezidențiale. Schimbarea calitativă a situației politice a fost imediat înțeleasă de presa populară care a sprijinit acțiunea democratică a armatei. Po-

ziția justă adoptată de presa populară în aceeași zi în care se întâmplau acele evenimente se datorează faptului că Comitetul Central al Partidului Comunist din Brazilia a prevăzut o astfel de schimbare calitativă și a mobilizat întregul popor în sprijinirea acesteia.

Presă populară acordă o deosebită grijă vieții poporului. Ziariștii din presa populară vizitează zilnic fabricile, locurile de muncă, stînd de vorbă cu muncitori și popularizînd activitatea lor sindicală, care se desfășoară sub steagul unității clasei muncitoare.

Ziarele populare contribuie la intensificarea luptei țăranilor și a intelectualilor, a micii burghezii și a burgheziei naționale, care dorește libertatea comerțului, industrializarea țării și menținerea libertăților democratice. Lupta țăranilor pentru drepturile lor — în special lupta pentru pămînt — este reflectată și comentată pe larg, în paginile presei populare. Sub conducerea muncitorilor și a partidului lor, țăranii brazilieni joacă un important rol în lupta pentru eliberarea națională și pentru realizarea unui regim democrat popular.

Pentru întreaga ei activitate pusă în slujba poporului presa populară și-a atras ura imperialiștilor americani și a lacheilor lor brazilieni. Adesea, lucrătorii din presa populară sînt întemnițați, ziarele populare suferă atacuri din partea poliției. Un exemplu grăitor în acest sens îl constituie ziarul popular „Momento” care este editat în Salvador, capitala statului Bahia. Sediul său a fost atacat și distrus în două rînduri. Sediul ziarului „Tribuna Populară” din Rio a fost de asemenea atacat și distrus. La fel s-a întîmplat și cu ziarele „Noticias de Hoje” din Sao Paulo, „Folha do Povo” din Recife etc.

Cu toate acestea, ziarele populare sînt ca pasărea Phoenix. Ele renașc din cenușe mereu mai puternice, pentru că își au bazele în poporul brazilian, pentru că-i reprezintă interesele.

Istoria presei populare braziliene este o istorie de lupte eroice, o istorie strîns legată de luptele poporului brazilian pentru libertate, pentru construirea unei societăți în care toți să poată munci în pace pentru progres și bunăstare.

DIN ACTIVITATEA CASEI ZIARIȘTILOR

Activitatea Casei Ziariștilor din București în prima jumătate a anului 1956 a fost mai bogată și a cuprins genuri de manifestări mai variate ca în trecut. Inițierea în decembrie 1955 a Uniunii Ziariștilor din R.P.R. a dat un nou conținut și o îndrumare mai temeinică acestei activități. Majoritatea manifestărilor Uniunii Ziariștilor, menite să contribuie la ridicarea nivelului profesional al ziariștilor, la îmbogățirea culturii lor generale, la crearea de posibilități de recreație și distracție pentru ziariști au fost organizate la Casa Ziariștilor din București.

În centrul activității Uniunii și deci și a Casei Ziariștilor a stat munca profesională. Între 1 ianuarie-1 iulie a. c. au fost organizate câteva dezbateri pe probleme centrale care se pun în fața presei din țara noastră ca și pe problemele genurilor gazetărești. Astfel, în legătură cu aplicarea celui de al doilea plan cincinal a fost organizată o întâlnire între conducătorii Ministerului Industriei Chimice și ziariștii din Capitală în legătură cu perspectivele dezvoltării industriei chimice din țara noastră în anii celui de al doilea cincinal.

Dezbaterile a fost însoțită de prezentarea unei expoziții cuprinzând prototipurile produselor ce vor fi fabricate de industria chimică din R.P.R. între anii 1956—1960. Cu ajutorul Ministerului Agriculturii au fost organizate 3 discuții pe probleme actuale ale dezvoltării agriculturii din țara noastră. Trebuie menționată în mod deosebit consfătuirea pe tema dezvoltării creșterii animalelor în decursul planului cincinal, precum și schimbul de experiență între secțiile agrare „Cum se reflectă lupta pentru transformarea socialistă a agriculturii în paginile ziarelor”. Casa Ziariștilor a organizat, cu concursul Ministerului Agriculturii două informări în legătură cu felul în care presa trebuie să oglindească desfășurarea campaniei agricole de primăvară și de vară.

O discuție asupra problemelor articolului de fond a reunit conducătorii ziarelor din Capitală și activele lor precum și redactorii șefi ai ziarelor din provincie.

Ministerul Gospodăriei Comunale și Industriei Locale și ziarul „Steagul roșu” au organizat un schimb de experiență între regiunile București și

Craiova pe tema dezvoltării industriei locale.

Ministerul Industriei Ușoare a organizat recent la Casa Ziariștilor o prezentare a noilor modele de confecțiuni fabricate în țara noastră și care s-au bucurat de mult succes la Concursul Internațional de la Varșovia.

În cadrul Uniunii Ziariștilor au funcționat în prima jumătate a anului patru cercuri profesionale care au desfășurat o activitate rodnică. Astfel, în cadrul cercului de satiră și umor a fost organizată o dezbatere pe marginea articolelor apărute în revista „Contemporanul” în problemele satirei. Dezbaterile intitulată „Este oare satira un gen minor?” a fost deosebit de vie, concluziile ei fiind ogândite într-un amplu articol apărut în revista „Contemporanul”. O dezbatere în jurul conținutului radiomagazinelor a stîrnit de asemenea interes, participanții la ea făcînd propuneri de îmbunătățire a programelor acestei emisiuni, atît de gustată de ascultătorii posturilor noastre de radio.

Cercul de reportaj literar a organizat dezbaterile „Adevărul vieții în reportajele noastre”. Referatul ținut de tov. H. Rohan de la „Contemporanul” a suscitat numeroase discuții în contradictoriu.

Cercul de fotoreporteri a organizat două dezbateri rodnice. Una pe marginea expoziției „Patria noastră” — expoziție care a fost deschisă timp de zece zile la Casa Ziariștilor și care a însemnat un frumos succes pentru fotoreporterii din țara noastră — și a doua în problema fotografiei în revista „Flacăra”.

Cercul de politică internațională a desfășurat în ultimele luni o activitate periodică. Aproape săptămînal, redactorii de politică internațională s-au întîlnit, fie pentru a discuta diferite probleme actuale, fie pentru a asculta expuneri făcute de personalități străine sau ziariști străini. Astfel, Nicola Vujanovici, ambasadorul R.P.F. Iugoslavia la București a făcut o amplă expunere despre trăsăturile specifice ale construcției socialismului în R.P.F. Iugoslavia, iar W. Eggerath, ambasadorul R. D. Germane, o expunere despre conferința națională a P.S.U.G. Ziariștii romîni s-au întîlnit în cadrul cercului cu ziaristul vest-german Rainer Maria Walisfurth, cu ziaristul iugoslav Bojidar Petrovici, cu publicistul american Stetson Kennedy. De

asemenea, a fost organizată o întîlnire cu delegația culturală în frunte cu tov. Ion Pas, prim locțiitor al ministrului Culturii, care a vizitat Finlanda cu ocazia celei de a zecea aniversări a Asociației Finlanda-Romînia. Ziariștii romîni care au fost în străinătate au împărtășit colegilor impresiile lor.

Trebuie arătat că dacă cele patru cercuri despre care am vorbit mai sus au dus o activitate pozitivă, cercul de secretariat de redacție nu a avut în această perioadă nici un fel de activitate, deși se pun numeroase probleme importante atît în ce privește aspectul grafic al ziarelor, fizionomia proprie a fiecărui ziar etc. O lipsă mare a comisiei pentru activitatea profesională este aceea că a trăgănat pînă în prezent constituirea cercului de probleme economice, cu toate că utilitatea unui asemenea cerc este evidentă pentru toți ziariștii.

Deși activitatea Casei Ziariștilor pe plan profesional s-a îmbunătățit față de trecut, ea este departe de a fi la înălțimea sarcinilor care se pun în fața ei. În ultimele luni, mai ales după Congresul al II-lea al P.M.R. și Congresul al XX-lea al P.C.U.S., în fața presei din țara noastră stau probleme de o excepțională însemnătate. Era o sarcină de prim ordin a Uniunii Ziariștilor și a Casei Ziariștilor să organizeze dezbaterile temeinică, largă, a acestor probleme, dînd astfel un ajutor substanțial pentru creșterea activității gazetărești din țara noastră. Acest lucru s-a făcut într-o măsură cu totul insuficientă. Dacă ar fi fost biruite unele greutăți obiective, care stau în calea organizării unor asemenea dezbateri, ele ar fi putut antrena cadrele cele mai valoroase ale presei noastre într-o dezbatere rodnică.

Lipsurile în activitatea profesională se datoresc atît inconsecvenței în realizarea planurilor bogate și interesante pe care le-a întocmit comisia cît și lipsei de interes de care dau dovadă conducerile unor ziare, care nu sprijină suficient desfășurarea acestei activități în cadrul Uniunii Ziariștilor din R.P.R.

În cadrul activității Casei Ziariștilor au fost organizate numeroase conferințe înfățișînd aspectele diverse ale vieții culturale, artistice, științifice. Printre aceste conferințe pot fi citate cele ale acad. Barbu Lăzăreanu „Presa muncitorească și

VERIFICAT
2007

progresistă din România la sfârșitul veacului trecut", Valentin Silvestru „Impresiile unui critic despre cinematografia și teatrul sovietic”, Victor Rusu „Problemele dezvoltării industriei și progresului tehnic în U.R.S.S. în lumina documentelor Congresului XX”. De asemenea, numeroși oaspeți străini care au vizitat Casa Ziaristilor au făcut interesante expuneri în fața ziaristilor din Capitală, cum ar fi aceea a scriitorului francez Jean de Beer despre „Comedia franceză”, a cineastului neozelandez, John Fenney, despre filmul documentar, expunere însoțită de prezentarea a 4 filme documentare, a publicistului belgian Andre Glaude „Literatura și presa în Belgia”, expunerea activistei pe tărîm social din Mexic Adriano Lombardo de Silva „Despre dezvoltarea gândirii progresiste din Mexic”, a unui grup de ziaști din Vietnam despre presa din patria lor, a ziaristului sirian Mohamed Hasid Cayali, redactor la ziarul „Achbar al Izbuc” din Damasc despre „Presa siriană”, a scriitorului francez Pierre Paraf despre „Sezonul literar la Paris”, a ziaristilor brazilieni Arioaldo Matos și Joceylin Santos despre „Aspecte din Brazilia” etc.

În ultimele luni au fost organizate la Casa Ziaristilor conferințe de presă cu oaspeți străini și cu frunțașii ai vieții publice din țara noastră. Printre acestea au fost: Conferința de presă a lui Jerzy Sapiro, șeful departamentului de presă al O.N.U. pentru Europa; conferința de presă cu delegațiile sindicale și de femei care au vizitat țara noastră cu prilejul zilei de 1 Mai, cu membrii ansamblului polonez „Maszowsze” și ai Teatrului Academic de Artă „Maxim Gorki” din Moscova (MHAT) care au fost în ultimul timp oaspeți ai țării noastre. Tovarășii George Macovescu, director general al Cinematografiei din Ministerul Culturii și H. Boroș, regizor, au împărțit ziaristilor impresii de la Festivalul Internațional al filmului de la Cannes.

Înainte de plecarea la Helsinki a delegației de ziaști români care a participat la Întîlnirea Internațio-

nală a Ziaristilor, tov. Al. Cornescu, secretar general al Uniunii Ziaristilor din R.P.R., a făcut o expunere asupra telurilor acestei întîlniri. La întoarcerea de la Helsinki a fost organizat un simpozion cu membrii delegației de ziaști români în cadrul căreia și-au împărțit impresiile din Finlanda și au vorbit despre importante hotărîri ale Întîlnirii Internaționale a Ziaristilor.

Cu ocazia deschiderii expoziției de artă plastică indiană la București, cunoscuții artiști indieni B. C. Sanyal și H. Gade au făcut interesante expuneri despre arta plastică a marelui popor indian.

La Casa Ziaristilor au fost organizate festivități cu ocazia aniversării nașterii lui V. I. Lenin, a 35-a aniversare a P.M.R., Ziua Femeii, Ziua presei maghiare, cu ocazia zilelor naționale ale Ungariei și Cehoslovaciei, comemorarea marelui revoluționar și publicist bulgar Sava Racovski. Cu ocazia zilei presei comuniste, conducerea Uniunii Ziaristilor din R.P.R. a oferit la Casa Ziaristilor o recepție la care au participat ziaști români și străini precum și numeroși oameni de cultură.

Activitatea culturală a Uniunii desfășurată la Casa Ziaristilor și-a pus ca scop să contribuie pe de o parte la ridicarea nivelului de cultură generală a ziaristilor, iar pe de altă parte să asigure ziaristilor, în special duminica seara posibilitatea de a petrece împreună câteva ore plăcute. Astfel, au fost organizate seri de concert la care și-au dat concursul artiști ai Teatrului de operă și balet, Teatrului de operetă, Filarmonicii de Stat „George Enescu”, seri de creație dintre care una din cele mai izbutite a fost aceea a lui George Vraca. Mari orchestre, cvartete, ansambluri de cîntece au organizat reprezentații pentru ziaști. În cadrul serilor culturale a fost evocată amintirea lui William Shakespeare, Heinrich Heine, Mozart, Strauss, Bela Bartok, George Enescu etc.

Membrii Uniunii Ziaristilor au avut bucuria să asculte la Casa Ziaristilor artiști de seamă de peste hotare ca soliștii Operei din Zagreb:

Nada Putar și Drago Bernardici, solista Operei din Poznan, Alicja Dan-kovska, pianista poloneză Regina Smendzianska, pianistul austriac Jenner și alții care s-au bucurat de un frumos succes.

De două ori pe săptămînă au fost organizate vizionări de filme în avantajul premieră, de asemenea vizionări de spectacole.

În fiecare duminică seara ziaristii au avut la dispoziție o orchestră de dans și un bufet.

Uniunea Ziaristilor a organizat în ultimele luni la Casa Ziaristilor cursuri de limbi străine: franceză, engleză, precum și de stenografie și fotografie, la care au participat un mare număr de ziaști.

La activitatea Casei Ziaristilor participă adeseori membri ai corpului diplomatic acreditat la București, corespondenți ai presei străine, ziaști străini care vizitează țara noastră.

Bilanțul activității Casei Ziaristilor pe prima jumătate a anului 1956 este bogat, dar posibilitățile de largire a acestei activități sînt depășite de a fi epuizate. Casa Ziaristilor din București nu a devenit încă un centru în care ziaristii să se întîlnească zilnic, să organizeze discuții și să facă un larg schimb de experiență și de păreri. O mai bună amenajare a Casei Ziaristilor, întocmirea unui program care să corespundă mai bine cerințelor tuturor categoriilor de ziaști și, în sfîrșit, dar poate nu pe ultimul loc, crearea unui restaurant permanent al ziaristilor, ar da posibilitate Casei Ziaristilor să se transforme într-un centru activ al vieții ziaristilor din Capitală.

Pentru îmbunătățirea activității Casei Ziaristilor, Uniunea Ziaristilor trebuie să organizeze o consultare mai largă în rîndul ziaristilor, să-i cointerezeze mai activ în această activitate, să le trezească interesul pentru manifestările ce se organizează aici.

Activitatea în cea de a doua jumătate a acestui an a Casei Ziaristilor trebuie să fie mai dinamică, mai variată, mai legată de cerințele ziaristilor din Capitală.

I. MANEA

COLEGIUL DE REDACȚIE: Const. Antip, Virgil Dănculescu, Henri Dona, Vasile Dumitrescu, Ion Felea, Nestor Ignat, Gavril Incze, Nicolae Moraru, Gh. Năstase, Marin Roban, Al. N. Trestieni (redactor șef)

REDACȚIA ȘI AD-ȚIA: str. C. Dobrogeanu-Gherea, 5. Telefon: 3.26.20, (int. 359), 5.65.25, 6.36.39

ABONAMENTE: lei 12 pe 6 luni; lei 6 pe 3 luni

Abonamentele se primesc la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții. De asemenea, revista se găsește de vînzare la chioșcurile difuzării presei

Tiparul executat în Întreprinderea Poligrafică nr. 2, București, str. Brezoianu nr. 23--25 c. 2064

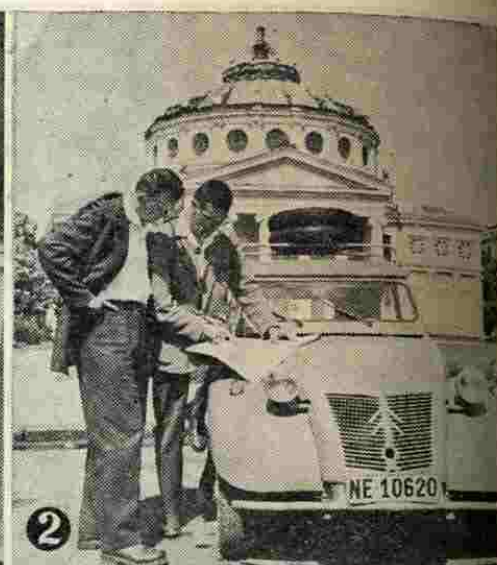

A. — Ambasadorul R.P.F. Iugoslavia, Nicola Vujanovici, la Casa Ziaristilor din Bucuresti.
 B. — Ziaristii asculta conferința scriitorului francez Pierre Paraf, redactor-șef la radio-difuziunea franceză, despre „Sezonul literar la Paris”. C. — Scriitorul francez Pierre Paraf rostindu-și conferința. D. — Curs de limba franceză la Casa Ziaristilor.

ASPECTE DIN ACTIVITATEA CASEI ZIARIȘTILOR

ZIARIȘTI STRĂINI ÎN R. P. R.

- 1) Publicistul american Stetson Kennedy cu soția sa.
- 2) Ziaristul elvețian Jean Buhler și însoțitorul lui Pierre Franz au vizitat de curând cu mașina țara noastră.
- 3) Ziaristul vest-german Rainer Maria Walisfurth și soția sa.
- 4) Ziaristii brazilieni Ariovaldo Matos și Jocelyn Dos Santos vorbesc la Casa Ziaristilor din București, despre presa braziliană.

III 4383
Mucos

PRESA NOASTRA

REVISTA LUNARA A UNIUNII ZIARISTILOR DIN R. P. R.

AUGUST

4

1956

- La aniversarea „Scintei”
- Tradiții glorioase și eroice — Iosif Bercu
- O zi obișnuită — Victor Birlădeanu
- Cînd „România liberă” apărea în ilegalitate — Acad. Al. Graur
- Gazeta „Viața uzinei” — Gh. Brătescu
- Rolul secretarului de redacție — George Davidescu
- Din experiența noastră în sprijinirea sectorului petrolifer — Gh. Grama
- Unele probleme ale muncii cu corespondenții voluntari — Const. Sirbu
- Presa celui de al patrulea deceniu — Nicolae Deleanu
- Al. Ionescu, ziarist socialist militant — I. Felea
- Despre aspectul grafic al ziarelor — A. Giroveanu, Ernst Breitenstein, I. Berg, Marin Cîmpeanu, Florin Z. Florin, I. Zimbler
- Tot despre documentarea pe teren — Șt. Pîrvu
- Despre conținutul științific al unor articole cu teme istorice — Traian Udrea

856221

VIZITA UNEI DELEGAȚII DE ZIARIȘTI ROMÎNI LA LENINGRAD

La fabrica de încălțăminte „Scorohod”. Muncitoarea Valea Artamonova transmite un salut tineretului din R.P.R.

La Muzeul Rus. În fața tablourilor lui I. K. Aivazovski.

PRESA NOASTRĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII ZIARIȘTILOR DIN R. P. R.

ANUL I

Nr. 4

AUGUST 1956

LA ANIVERSAREA „SCÎNTEII”

„Scinteia” împlinește un sfert de veac de la apariția primului său număr, imprimat în condiții mai mult decit modeste, la un Gestetner. Pentru noi, cei care muncim în presă, ca și pentru întregul popor muncitor, aniversarea acestei date are o adincă semnificație. Sărbătorind pătrarul de veac al ziarului care, consecvent, fără nici un fel de dibuiri, a dus de la bun început în mase cuvîntul partidului, ne gîndim cu emoție la drumul pe care el l-a parcurs pînă azi.

Activitatea „Scinteii” este parte integrantă a luptei eroice dusă de partidul clasei noastre muncitoare pentru libertatea și fericirea poporului. În paginile ei a vibrat întotdeauna inima caldă a comuniștilor, au strălucit neîncetat ideile atotbiruitoare ale marxism-leninismului. A tipări și difuza „Scinteia”, în condițiile sălbatice terori a regimului burghezo-moșteresc, era

o chestiune de mare curaj, de sacrificiu. Insemena să înfrunți zi de zi moartea. Muncitorul la care era găsit ziarul era imediat arestat, întemnițat și schingiuit pînă la totala distrugere fizică. Dar în ciuda acestei terori, ziarul trecea din mină în mină după însăși indicația de pe frontispiciul paginei I-a: „Citește și dă-o mai departe”, era păstrat cu grijă, ca o comoară. Fiecare exemplar era citit cu nesaț de zeci de oameni, ceea ce amplifică extraordinar de mult tirajul și marea sa forță mobilizatoare. „Scinteia” n-a putut fi înăbușită pentru că ea își trăgea viața din viața poporului, pentru că ea milita în spiritul adevărului, pentru împlinirea celor mai scumpe deziderate ale maselor muncitoare. Ea le arăta muncitorilor care erau cauzele mizeriei și sărăciei în care se zbăteau, îi învăța să se organizeze, îi ridica în aprigele bătălii de clasă împotriva exploatatorilor. Tri-

bună și școală de luptă revoluționară, iată ce a însemnat „Scînteia“ pentru oamenii muncii din țara noastră.

„Scînteia“ a cristalizat totodată în paginile sale documente esențiale ale istoriei țării noastre din ultimii 25 de ani. Ea este, în acest sens, o minunată cronică, multilaterală, a trecutului nostru apropiat. În cuprinsul acestei cronici, ziaristii găsesc un model de interpretare științifică a evenimentelor, de analiză istorică obiectivă.

Înconjurată cu dragoste și încredere de oamenii muncii, „Scînteia“ îndeplinește azi cu cinste rolul atribuit de Lenin presei comuniste: acela de a fi un propagandist, un agitator și un organizator colectiv. În fruntea întregii noastre prese, „Scînteia“ mobilizează masele largi de oameni ai muncii pentru îndeplinirea politicii partidului, pentru îndeplinirea cu succes a sarcinilor de plan, pentru triumful deplin al socialismului la orașe și sate. În coloanele sale sînt larg dezbătute cu competență cele mai arzătoare probleme ale construcției noastre economice și de stat, sînt criticate cu combativitate sporită manifestările birocratismului și tot ce frinează mersul înainte al activității diferitelor sectoare, sînt indicate căile de obținere a unor noi succese. Ea oglindește de asemenea, cu fidelitate, părerile, cerințele, criticile și propunerile venite din mase, generalizează inițiativele prețioase, cultivă și promovează curajos elementul nou. De aceea oamenii muncii, corespondenții voluntari sau

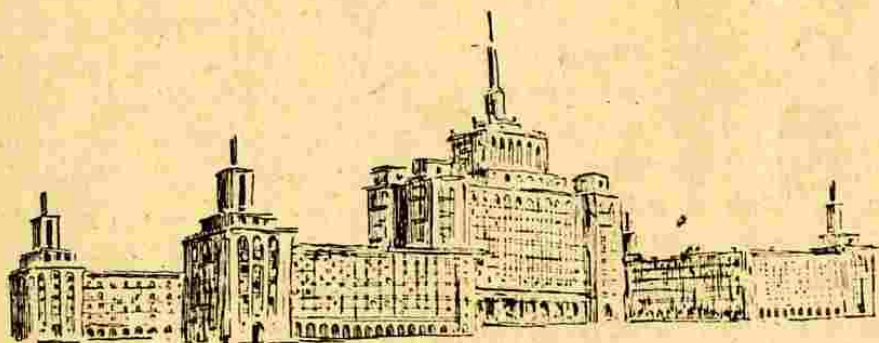
simplii cititori se adresează cu încredere ziarului cerindu-i îndrumare și sprijin în toate problemele de muncă și de viață, care-i frămîntă.

„Scînteia“ educă masele de oameni ai muncii din țara noastră în spiritul dragostei nețărmurate față de Uniunea Sovietică și de țările de democrație populară, ea cultivă sentimentul de frăție și solidaritate cu oamenii muncii din toate țările lumii, în lupta pentru pace, democrație și socialism.

Pentru ziaristii din țara noastră „Scînteia“ constituie un exemplu de slujire devotată a adevărului, de luptă neabătută pentru bunăstarea poporului, pentru pace și socialism. Ei urmăresc cu atenție eforturile redacției „Scînteii“ de a lărgi neconținut tematica și a ridica tot mai mult nivelul publicistic al materialelor, de a realiza o prezentare grafică tot mai vie și atractivă, de a folosi forme și genuri gazetărești cit mai vii și variate, de a întări și mai mult caracterul popular al ziarului. Aniversînd 25 de ani de la apariția ziarului iubit, ziaristii din țara noastră se angajează să învețe tot mai mult din activitatea „Scînteii“ pentru a-și îmbunătăți neconținut propria lor activitate pe tărîmul presei de tip nou.

La împlinirea unui sfert de veac de luptă a „Scînteii“ transmitem colectivului său redacțional și tehnic un cald salut tovarășesc, urîndu-i totodată noi și însemnate succese.

UNIUNEA ZIARIȘTILOR DIN R.P.R.

TRADIȚII GLORIOASE ȘI EROICE

IOȘIF BERCU
redactor la revista „Lupta de clasă”

In anul 1949 lucram la un studiu despre lupta Partidului Comunist din România împotriva asupririi naționale în anii ilegalității. Am dat unei tovarăse să-mi dactilografieze niște extrase din „Scînteia” ilegală. În munca noastră de multe ori ne-am lovit de acea meteahnă, pe care așa numi-o tipică pentru dactilografe, de a scrie fără a ține seama de conținut. Și multe șotii ne fac din această cauză. Atunci însă mi-am dat seama că la înrădăcinarea acestei practici au contribuit și mulți dintre noi prin stilul sec al multora dintre materiale. De data aceasta, tovarășa, se opri îndelung asupra manuscrisului și mi se adresă: „Cît de puternice sînt aceste cuvinte. Merg la inimă!” N-a „îndrăznit” probabil să-și exprime gîndul pînă la capăt. „De ce nu scriu și noi atît de viu și de captativ?”

Da! Presa partidului nostru a fost în anii grei ai ilegalității o înaltă tribună de luptă pentru cauza poporului muncitor și exploatat. De cîrînd am sîrbătorit o aniversare scumpă fiecărui gazetar care și-a făcut din slujirea oamenilor muncii idealul său suprem. Sînt 25 de ani de la apariția primului număr al „Scînteii” ilegale. La 15 august 1931, într-o clădire scundă, ascunși de ochii siguranței burghezo-moșierești, cîțiva comunisti dădeau la lumină un nou purtător al cumînțului partidului clasei muncitoare. Acum „Scînteia” și alte zeci de publicații sînt tipărite pe rotative uriașe; în preajma acestei aniversări ultima scîndură de pe schelele ce au înconjurat timp de 7 ani neapare în toată marea ei grandioasă cetate a presei comuniste din Republica Populară Romînă. Primul număr al „Scînteii” ilegale apărea însă imprimat la multiplicator, într-un format redus.

Sîrbătorind ziua apariției „Scînteii” e necesar să spunem că ea a conținut o îndelungată tradiție de luptă a presei muncitorești revoluționare din țara noastră. Nu exagerăm dacă spunem că peste 200 publicații legale și ilegale au înfățișat lupta maselor conduse de comunisti în perioada 1920—1944. Numai în anii 1931—1938 au apărut în România burghezo-moșierească, cu toată teroarea ce bîntuia și în poșida procesului de fascizare, 115 publicații legale, îndrumate direct sau influențate de comunisti. Și acesta nu este numărul total pentru că multor publicații — cu o durată foarte scurtă — li s-a pierdut urma. Forța partidului clasei muncitoare, aruncat în ilegalitate, este ilustrată și de faptul că în anul 1934, el avea peste 30 de organizații legale și ilegale, prin care acționa ca un conducător al celor exploatați. Ordonanța comandamentului Corpului 11 Armată din 25 noiembrie 1934 hotărîa desființarea a „34 organizații comuniste”, pe care le înșira. Este neîndoielnic că zbirii fascismului românesc nu reușiseră să le identifice pe toate.

Patru formate diferite din 1931, 1935, 1939 și 1940 ale ziarului „Scînteia”. De menționat ca numărul șaptoformat al ziarului „Scînteia” a fost consacrat protestului întocmit de către Comitetul Central al Partidului Comunist Român împotriva dictatului de la Viena, din august 1940.

Partidul Comunist Român a editat ca principale organe ale sale de presă „Socialismul” (pînă în 1924, cînd a fost interzisă activitatea legală a partidului), a apărut din 1920 „Lupta de clasă”, la început organ al secțiunii București a partidului socialist, iar apoi al C.C. al P.C.R. Au fost editate publicații sindicale, de tineret, femei, pentru țărani și militari. Publicațiile conduse de partid erau fie organe de informație, fie de atitudine în problemele politice și ale culturii.

În ziarele și revistele partidului, sau influențate de acesta, se întîlnesc nenumărate materiale care vorbesc despre exploatarea cruntă a muncitorilor și țăranilor, despre situația grea a intelectualității, despre asuprirea la care erau supuse minoritățile naționale. Ziarul „Socialismul” arăta că muncitorimea era silită, prin scumpetea traiului, numeroasele impozite directe și indirecte, să ducă în spinare tot greul ruinei lăsată de războiul imperialist și de anarhia producției capitaliste. În numărul său din 5 iulie 1923, acest ziar scria: „Urcarea prețurilor, scumpetea fără seamăn sînt în realitate o scădere fără seamăn a salariului real și o mărire extraordinară a cîștigurilor capitaliste” (vol. II, pag. 57). Ziarul „Viața muncitoare” arăta că aparatul de represiune burghezo-moșieresc, în condițiile creșterii mizeriei maselor, înghițea 700 milioane lei în afară de creditele extraordinare, pe cînd Ministerul Instrucțiunii nu avea bani pentru școli, iar Ministerul Sănătății avea bugetul cel mai sărac.

În primul număr al „Științei” ilegale era înfățișată situația grea a muncitorilor ceherști, petroliști și mineri, aceste trei detașamente de frunte ale proletariatului român, pe care partidul le chema la luptă unită împotriva exploatării. La C.F.R. salariile erau cu 75% mai mici în 1931 față de 1928. „Cartierele muncitorești — scria „Știința” din 27 mai 1934 — sînt focare grozave de mizerie și boli în care sărăcia neagră, dinlăuntrul sărăcăcios, umed și nesănătos al cocioabelor, se alătură prafului, noroiului și murdăriei de nedescris de pe străzi”. La rubrica „Frontul muncii”, „Știința” ilegală publica numeroase informații care vorbeau despre situația grea a muncitorilor din diferite întreprinderi. Într-un grupaj despre fabrica „Malaxa” sînt arătate condițiile neomeneste de muncă, scăderea salariilor cu 25%, amenziile care curgeau pe capul muncitorilor.

„Știința” nr. 11 din anul 1935 publică o informație despre demonstrația a 80 de profesori secundari din Craiova care nu primiseră salariile de luni de zile.

Sub rubrica „Cifre care acuză” citim în „Știința” din 24 martie 1940 despre marile cheltuieli militare, de 6 ori mai mari decît în 1934—35, ceea ce făcea ca mizeria maselor să crească și mai mult.

Revista „Era nouă”, publicație legală a P.C.R., și din care au apărut doar trei numere, arăta care sînt consecințele acestei politici dezastruoase. În articolul „Cum trăiește și cum degenerază poporul român” se scria că în România erau judefe în care mortalitatea atîngea cifra de 71%. Înseși publicațiile oficiale burgheze ca „Buletinul demografic” erau nevoite să recunoască că atare cifre nu se mai întîlnesc decît la populațiunile indigene din Asia și Africa Centrală și consti-

ANUL I — No. 1. LUPTA DE CLASA

1 IULIE 1920. Apare de două ori pe lună în îngrijirea Secțiunii București a Partidului Socialist.

Proletari din toate țările uniți-vă!

LUPTA DE CLASĂ

ORGAN AL PARTIDULUI COMUNIST DIN ROMÂNIA
(SECȚIUNE A INTERNAȚIONALEI COMUNISTE)

No. 1 Anul 1926 Iulie

Proletari, din toate țările uniți-vă!

Lupta de Clasa

Organul teoretic al Comitetului Central al Partidului Comunist din România
(Secțiunea Internaționalei Comuniste)

Anul XV No. 1 Prețul Lei 10 Ianuarie 1931

Anul XIX No. 2 Mai 1934 Proletari din toate țările, uniți-vă!

LUPTA DE CLASA

Organul teoretic al Comitetului Central al Partidului Comunist din România
(Secțiunea Internaționalei Comuniste)

Világ proletáriai egyesüljete!

OSZTÁLYHARC

Kommunisták Romániai Pártja
(K. I. szekciója)
Erdélyi és Bánáti Területi Bizottságának
közlönye.

1940. március hó

2. SZÁM.

Diferite ediții ale organului teoretic „Lupta de clasă” Ediția I-a din revista „Lupta de clasă” a apărut în 1920 ca organ al secției București a partidului socialist. O altă ediție a revistei „Lupta de clasă” apare în 1926. A treia ediție apare în 1934 și într-un format diferit continuă să apară în anii următori.

Totodată a apărut și în limba maghiară revista „Osztályharc” („Lupta de clasă”), organ al Comitetului teritorial din Transilvania și Banat al P.C.R.

tuie o judecată neiertătoare atât pentru organizațiunea noastră sanitară, cât și pentru întreaga noastră așezare de stat. Trebuie ținut seama că România, pe cine și pretindea o... Belgie a orientare colonială au finit în cea mai epuntă mizerie popoarele băstinașe. Folosind datele lui G. Banu, ulterior ministru al Sănătății în guvernele fasciste, revista „Era nouă” arată că populația sătească se tuberculizează în masă, în fostul județ Iași numărul știzicilor crescând de peste 5 ori în 10 ani.

Presa muncitorească publică materiale ce înfățișau situația grea a țăranimii, care a fost înșelată prin reforma agrară antidemocratică din 1921. Ziarele publica rubrici în care era demascată exploatarea țăranilor săraci de către moșteri și chiburi.

„Știința” ilegală arăta că „una din problemele cele mai importante pentru mișcarea revoluționară de la noi este problema țăărănească... Reforma agrară nu a rezolvat cu nimic chestiunea agrară, ci, dimpotrivă, a ascuțit-o mai mult”.

„Știința” demasca politica demagogică a partidelor burghezo-moșierești și mau ales a național-țăărăniștilor care prin manevrele lor au dus la adâncirea crizei agrare, la sărăcirea, înfometarea și proletarizarea masei țăărănești. „Știința” arăta că țăărănimea largă și mijlocă nu are ce să aștepte de la partidele burgheze, ci poate să-și apere interesele numai în alianță cu muncitorii de la orașe.

Înfățișând tabloul mizeriei a celor ce muncesc, Partidul Comunist arăta și calea pe care masele trebuie s-o urmeze pentru a pune capăt vieții de cinie la care îi condamnă regimul burghezo-moșieresc. „Datoria partidului — scria „Știința” ilegală în august 1932 — constă în faptul că, ilegalizând și organizând prin front unic de jos masele cele mai largi în lupta lor pentru revendicările lor cele mai concrete și arzătoare și legând cu mai strins lupta pentru aceste revendicări cu lupta contra războiului antisovietic și pentru apărarea revoluționară a Uniunii Sovietice, trebuie să-și cucerească majoritatea clasei muncitoare în lupta definitivă pentru doborârea dictaturii burghezo-moșierești și instaurarea dictaturii muncitorești țăărănești și dictaturii proletare”.

Partidul Comunist Român a condus marile bătălii de clasă din țara noastră. Zeci de greve de masă, lupte ale șomerilor, acțiuni ale țăărănimii muncitoare, apărarea funcționarilor au avut în frunte pe comuniști, suflul luptelor revoluționare. „Socialismul” din 25 martie 1923 arăta că 4.000 de muncitori forestieri de pe Valea Muresului se află în grevă în lupta împotriva condițiilor de trai de nesuportat. O deosebită atenție a acordat presa luptelor de clasă ce s-au desfășurat în anii 1929—1933 în România, în timpul puternicei crize economice mondiale. Biroul Internațional Comunist și Biroul Internațional Sindicalilor au apreciat luptele pentru Europa Occidentală au apreciat luptele din România, ce-au început prin greva din august 1929 la Lupeni, astfel: „Morții din Lupeni, demonstrațiile de 1 august sînt dovada că un însemnat proces de radicalizare a masei se desăvârșește, că lupta de clasă a proletariatului

1932

Viata Muncitoare

Organ al Uniunii Sindicatelor Unite din România

Fără să se susțină a unui clas muncitorilor o coaliție abuzivă. Trebuie cititor al „Viata Muncitoare” să devie alături ei!

Munkásélet

Organul oficial al carului român, de pe lângă Sindicatul Unitar

Femeia Muncitoare

Organul oficial, al carului român, de pe lângă Sindicatul Unitar

APARE LUNAR

TRIMȘORANA, 1928. FEBRUAR 15.

NŐMUNKÁS

ELMELMÉNYEK, MELLÉKLET. KADIA A ROMÁNIAI ÉLELMÉZÉS MUNKÁSOK SZÖV. Szervezetének és kiadójának: Timșorana 1., Munkás Otthon » TELEFON 12-65

Muncitorul S.T.B. ist

Buletinul Sindical

CENTRU UN CONGRES DE FRONT UNIC DE L.U.F.A. 61

Partidul clasei muncitoare acorda o atenție deosebită activității sindicale, ca mijloc de legătură cu masele clasei muncitoare. În acest scop erau tipărite diferite publicații sindicale. În clișeu :

Titlurile unor gazete sindicale, ca : „Viata muncitoare”, organul Uniunii Sindicatelor unitare din România, „Femeia muncitoare”, organul Cercului feminin de pe lângă Sindicatul unitar, „Muncitorul S.T.B.-ist”, organul grupei sindicale unitare a muncitorilor de la S.T.B. etc.

român, sub conducerea Partidului Comunist Român, a intrat într-o fază mai înaintată.

Masele muncitoare din România se pregătesc pentru mari lupte economice și politice. Agravarea formidabilă a luptei de clasă, faptul că orice grevă de oarecare însemnătate duce la ciocnirea muncitorilor luptători cu întreaga forță publică capitalistă, sint expresia crizei din ce în ce mai grave a capitalismului român ("Viața muncitoare" — 18 august 1929).

În ianuarie-februarie 1930, la Timișoara, București, Iași, Cluj, Ploiești, Petroșani, Brașov, Lonea, Arad, muncitorii în unire cu șomerii luptă pentru drepturile lor, ceea ce îndreptățește „Viața muncitoare” să afirme că „Valul revoluționar este în creștere”.

Nu este întâmplător că tocmai în această perioadă forțele democratice, în cadrul Blocului Muncitoresc-Tărănesc, organizația de masă legală a P.C.R., a obținut pentru prima oară o strălucită victorie în alegerile parlamentare. Rezultatele oficiale au indicat 73.711 voturi pentru B.M.T., însă în condițiile în care se desfășurau alegerile în România burghezo-moșierească cu teroare și falșuri, acest număr nu corespundea voturilor reale care erau mai multe. Buletinul C.C. al P.C.R. apreciază acest rezultat ca un vot „pentru ieșirea revoluționară din criza actuală, împotriva războiului antisovietic, împotriva fascismului”.

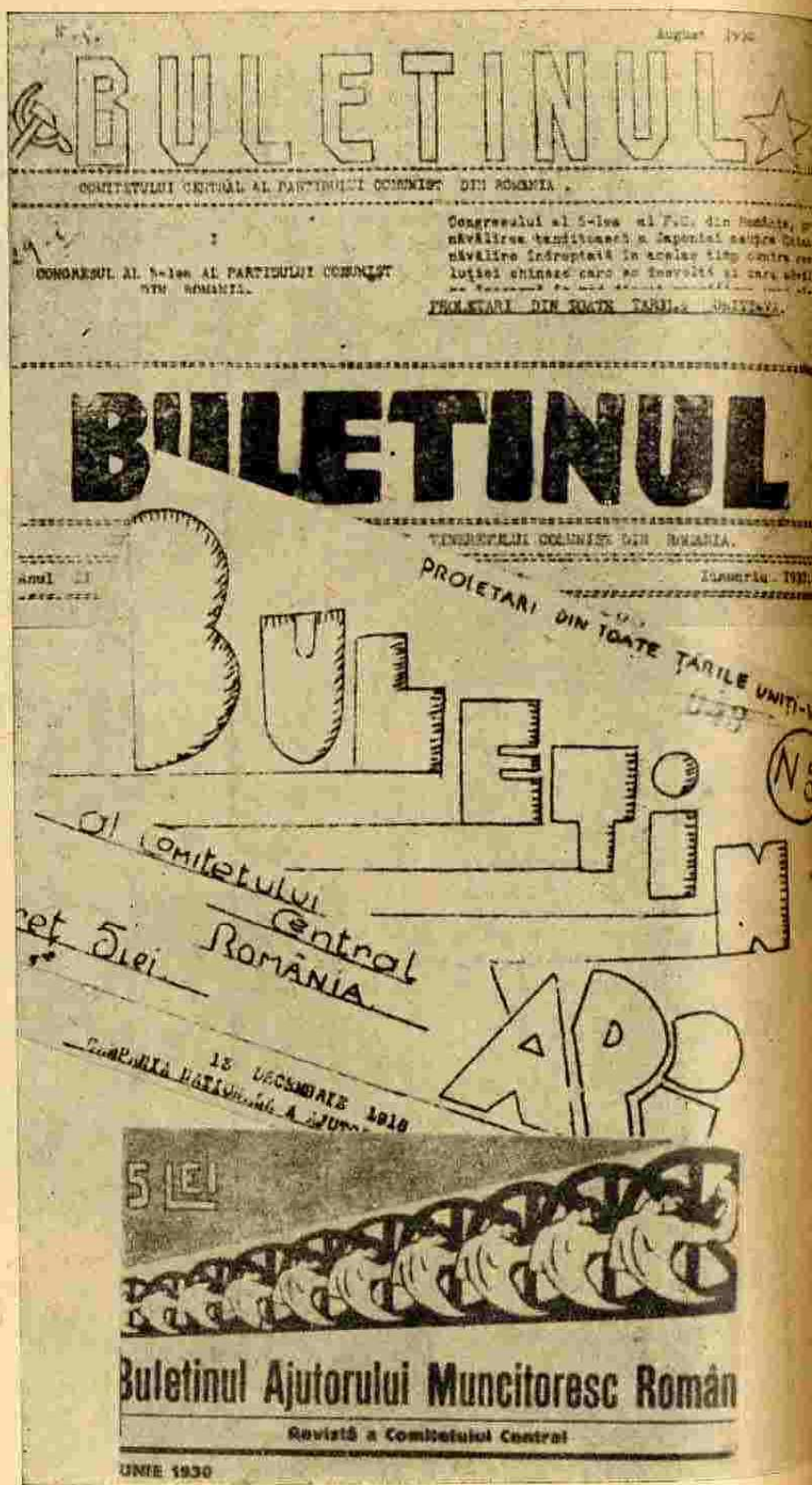
Spiritul de luptă și de organizare a maselor creștea vertiginos. Se creează, din inițiativa comunistilor, Comitetul de acțiune pe țară al muncitorilor ceferiști, mineri și petroliști. În aceste condiții apare, în august 1931, „Scinteia” ilegală — organ central al P.C.R. care avea menirea să unească toate șuvoaiele luptei revoluționare pentru scoaterea din criză a țării nu pe spinarea muncitorilor.

În această perioadă, în anii 1932—33 se manifestă cu deosebită vigoare ceferiștii, detașamentul combativ al proletariatului român.

„Scinteia” din 15 martie 1932 arăta că muncitorii de la C.F.R. sint în luptă deschisă cu direcția și se pregătesc cu înfrigurare pentru acțiune în întreaga țară. Ei au atacat la București un sediu de poliție pentru a elibera doi muncitori arestați. Luptele acestea au culminat cu marea acțiune revoluționară din februarie 1933, care a constituit un zăgaz în calea fascistării țării, în calea înfeudării României față de capitalul străin. A fost lupta eroică condusă de comuniști.

Pe bună dreptate scria „Scinteia” din februarie 1933 aceste rânduri despre dârzenia ceferiștilor: „De trei ori timp de 20 de minute au fost bătuți de grindina de gloanțe. Și în tot acest timp sirena zăiera fără conținere. Cu un dispreț de moarte neasemuit, muncitorii au dat pilde de eroism revoluționar fără margini. Dârzi și hotărâți, căliți în îngrozitoarea încercare prin care au trecut, cu o ură neîmpăcată împotriva ucigașilor tovarășilor lor de luptă, muncitorii ceferiști nu vor da înapoi nici cu un pas din calea luptei revoluționare neînduplecate pe care au pornit”.

Din paginile „Scinteii” ilegale aflăm despre greva celor 4000 muncitori de la Buhuși, a celor 2.000 muncitori mineri de la Anina, a metalurgis-

În clișeu se văd: „Buletinul Comitetului Central al Partidului Comunist din România”, „Buletinul U.T.C.”-ului și „Buletinul Ajutorului Muncitoresc Român”.

tilor de la Haug — toate desfășurate în anul 1935.

„Scinteia” ilegală scria despre acțiunile șomerilor, despre demonstrațiile de stradă. În „Scinteia” din anii ilegalității întâlnim numeroase informații despre revoltele țărănilor ce nu voiau să accepte birurile grele, executările silite, consecințele nefaste ale legiilor burghezo-moșierești. Astfel, în nr. 7 din august 1932 se relatează despre revolte țărănești la Gropnița (Iași), Dobrești (Muscel), Mădăraș (Ciuc).

Tot aici sînt publicate numeroase articole de protest împotriva teroarei regimului burghezo-moșieresc care urmărea să extermine pe conducătorii mișcării muncitorești și în mod deosebit pe comuniști. În închisori ca Doftana, Jilava, Mislea, Caransebeș, Aiud, Tg. Ocna, sute de comuniști și antifasciști erau șerecași în lanțuri, închiși în cetele întunecoase, condamnați la zeci de ani de temniță. Și totuși, comuniștii nu se lăsau învinși. La procesul înscenat de „justiția” burghezo-moșierească după luptele de la Grivița, tov. Gheorghiu-Dej, care fusese secretar al Comitetului Central de acțiune al ceferiștilor, petroliștilor și minerilor, a replicat cu dirzenie celor ce-l judecau: „Am căutat, ca muncitor conștient, să fiu de folos clasei din care fac parte și căreia îi aparțin. Nu era cu putință ca batjocura să dureze pînă la sfîrșit... Legal sau nu, muncitorii s-au adunat, au manifestat și au luptat pentru apărarea drepturilor lor și ale clasei din care fac parte. Iar dacă se interzicea dreptul de întrunire și manifestare, ei erau datori s-o facă, căci înaintea oricărei legi stă dreptul muncitorilor la viață”.

★

Presă muncitorească revoluționară a dat o mare atenție făuririi unității de luptă a clasei muncitoare ca o condiție a victoriei împotriva exploataților, pentru asigurarea dezvoltării țării noastre. Acestui scop i-a fost subordonată o bună parte din activitatea „Scintei” ilegale.

Propunerile de front unic adresate organelor centrale sau locale ale P.S.D., unele rezultate ce s-au obținut își găseau locul în paginile „Scintei”. În numărul 6 din iulie 1932 citim: „Unicul răspuns al nostru și al maselor largi exploatare și subjugate (la teroarea guvernamentală — n.r.) trebuie să fie frontul unic de jos al maselor largi”. Gazeta chema la crearea de comitete de acțiune în care trebuiau să intre muncitorii social-democrați și cei neorganizați. Aflăm de asemenea de succesul obținut în lupta pentru unitatea muncitorească la Congresul Uniunii Ospătarilor unde partizanii frontului unic au căpătat majoritatea în conducere sau în lupta grevistă a muncitorilor de la Haug. Unitatea clasei muncitoare, această forță de nebiruit ar fi putut să ferească poporul român de multe nenorociri, mai ales în perioada ascensiunii fascismului.

Tocmai de aceea „Scinteia” și alte publicații își consacrau forțele acestei sarcini de cea mai mare importanță pentru viitorul patriei. Comuniștii au arătat că fascismul va însemna o catastrofă națională, va aduce război și jertfe amare. Rezoluția Plenarei C.C. al P.C.R. din februarie 1935 atrăgea atenția că „pentru a împiedica măsurile fasciste ale guvernului care lovesc în toate pătu-

Anul I, Nr. 5. August 1932.

PROLETARI DIN TOATE TĂRILE UNITE-VA!

☆ BULETINUL

COMITETULUI REGIONAL DIN MOLDOVA AL PARTIDULUI COMUNIST DIN ROMANIA

„Pînă la organizarea și conducerea luptelor zilnice ale maselor muncitoare la luptele hotărâtoare pentru guvern muncitoresc-țărănesc, pentru România Sovietică.” (Congresul 5 al P.C.R.)

Anul I, Nr. 2. Septembrie 1934

PROLETARI DIN TOATE TĂRILE UNITE-VA!

FARUL ☆ DUNĂRII

Organul Comitetului Regional Dunărea de Jos al Partidului Communist din România (Secția Internațională III-a)

PENTRU UNITATEA POLITICĂ ȘI ORGANIZATORICĂ A PARTINILOR DIN REGIONALA DE JOS. PENTRU ORGANIZAREA LUPTEI MASELOR.

Anul I, Nr. 43. Septembrie-Octoberie 1940

PROLETARI DIN TOATE TĂRILE UNITE-VA!

Moldova Roșie

(Organul Comitetului Regional din Moldova al Part. Communist din România)

4 Pagini Lael

23 DE ANI DE LA MAREA REVOLUȚIE DIN OCTOMBRIE 1917

Anul I, Nr. 2. 15 Decembrie 1940. Proletari din toate țările, unit!

☆ DUNĂREA ROȘIE.

Organ al Comitetului Regional al Partidului Communist din România
Regiunea Dunărea de Jos.

ROMANIA, TEMNITA A POPOARELOR.

Citeva titluri ale unor organe regionale ale Partidului Communist din Moldova și Dunărea de jos.

rire populației muncitoare a României, pentru a tăia drumul dictaturii militarofasciste ce se pregătește, e necesar de mobilizat în jurul clasei muncitoare și sub hegemonia ei toți aliații, de creat în jurul simbului proletar încheiat laolaltă prin frontul unic un larg front popular antifascist". Pornind de la aceste indicații, „Scinteia” din 22 aprilie 1935 chema la folosirea tuturor mijloacelor pentru întărirea unității de acțiune cu social-democrații, cu muncitorii fără de partid și, împreună cu ei, cu toate păturile muncitoare. Sub titlul „Prin front unic la frontul antifascist”, în numărul din ianuarie 1936 „Scinteia” arăta că în instituirea fascismului, care e un pericol iminent, înseamnă scăderea salariilor, scumpete, desființarea tuturor organizațiilor democratice. Aducerea fascismului însemna robia poporului, pierderea independenței naționale. „Scinteia” nr. 20 din iulie 1939 relatea amply marea demonstrație antifascistă ce a avut loc la 1 Mai în Capitală.

Lupta comuniștilor plină de dragoste de patrie și popor, de ură față de dușmanii intereselor naționale ale României, n-a putut împiedica instaurarea fascismului; războiul antisovietic a fost declanșat. Comuniștii au desfășurat o luptă eroică ce a costat jertfe singeroase, pentru scoaterea României din războiul criminal antisovietic. Sprijinindu-se pe ura întregului popor împotriva fascismului, folosind condițiile favorabile create de ofensiva eliberatoare a Armatei Sovietice, comuniștii, în front unic cu P.S.D., și împreună cu forțele patriotice populare și din armată au organizat și condus insurecția armată care a pus capăt regimului antonescian; i-a deschis o nouă pagină în istoria patriei noastre. În timpul războiului ziarul patriotic ilegal „România liberă”, apărut în 1943, mobiliza poporul român la lupta împotriva agresiunii antisovietice.

Presă muncitorească și indeosebi „Scinteia” a acordat o mare atenție luptei împotriva asupririi naționale care era una din armele perfide ale regimului burghezo-moșieresc. Sute de legiuiri discriminatorii care călcau în picioare orice urmă a demnității umane, așiftnd unul împotriva altora pe români, maghiari, germani, evrei, sârbi și alții făceau din România burghezo-moșierească o arenă a șovinismului și naționalismului degradant. Partidul Comunist Român s-a ridicat cu dârzenie împotriva acestei politici, nu a făcut nici un fel de compromis față de șovinism și rasism, considerându-le ca manifestări ale urii față de om, ca mijloc de înrobire și mai cruntă a celor ce muncesc. În „Scinteia” nr. 3 din 10 februarie 1935 este demascată esența naționalismului: „Muncitori români și ai tuturor naționalităților asuprite! Șefii liberali și național-fărăniști vorbesc de „numerus valachicus”, de „protecția muncii naționale” pentru a putea refuza ajutor de șomaj tuturor șomerilor indiferent de naționalitate, pentru a dezbină frontul de clasă al muncitorimii și a o gitui mai ușor, sub povara acelorasi atacuri îndreptate împotriva nivelului lor de viață! Pentru a-i pune norodului muncitor lanțurile unei robii politice și mai distrugătoare ca cea de acum, pentru a ascunde faptul că ei sînt vinovați pentru mizeria și foamea poporului muncitor, că ei sînt exploatații singeroși și călăii lui cruzi și a arunca vina pe naționalitățile asuprite. Pentru că ei se

Alte ziare regionale ale partidului: „Scinteia Prahovei”, „Banati Szikra” și „Steagul Roșu”, al organizației de partid București.

tem de revolta muncitorilor și a țăranilor! Dar de ce se tem nu vor scăpa!"

Și-ntr-adevăr lupta unită a poporului muncitor român și a minorităților naționale a pus capăt robiei claselor exploatare, făurind o nouă ordine socială, mai bună în care naționalismul și șovinismul este extirpat din rădăcini.

★

N-aș vrea să termin această sumară prezentare a unor aspecte din presa revoluționară a trecutului nu prea depărtat fără a menționa câteva aspecte profesionale ce se desprind din cercetarea unor pagini care nu sînt încă îngălbenite de vreme dar poartă pecetea drumului furtunos pe care l-au străbătut.

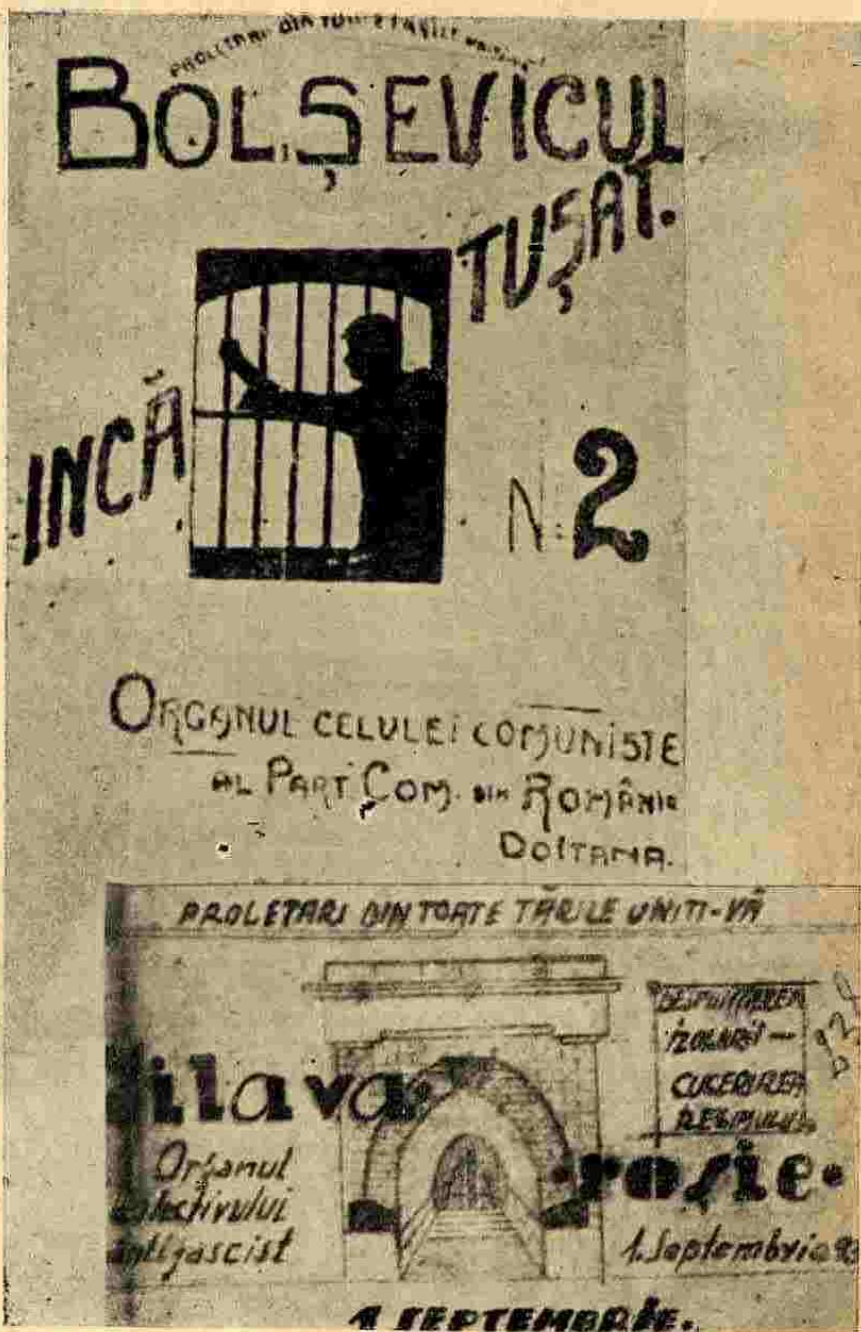
Am vorbit de la început de caracterul combativ al acestei publicistici. Desigur, condițiile în care noi desfășurăm activitatea de presă sînt fundamentale schimbate; dar putem învăța de la „Scînteia” ilegală în ce privește caracterul concret al materialelor, abundența de fapte sugestive care caracterizau o situație dată, folosirea rațională a spațiului „grafic” dacă putem să-i spunem astfel. Un exemplu doar. În anii 1937—38, datorită îndspririi teroarei fasciste, „Scînteia” a fost nevoită să-și micșoreze și mai mult formatul. Atunci a crescut numărul de informații scurte, concise, pentru a nu scădea din varietatea tematică.

Preocuparea pentru varietatea tematică este exprimată în numeroasele rubrici folosite de gazetă. Astfel, întîlnim „Frontul muncii”, „Ecouri”, „Fapte diverse”, „Cifre grăitoare”, „Știri” și alte rubrici care făceau foarte vie gazetă. Nu erau neglijate nici titlurile articolelor care atrăgeau atenția prin caracterul lor lapidar și expresiv. („Haig deschide lupta”, „Unitatea sindicală în marș”).

Merită să fie subliniată strădania de a acorda o atenție deosebită formei literare a materialelor. Nu todeauna acest lucru reușea, dar cine citește reportajul consacrat luptelor de la Grivița (din care am citat un pasaj mai înainte) trăiește și în prezent cu emoție marea înclăstare între forțele muncitorimii și călăii jandarmeriei și siguranței.

Am vorbit despre aceste aspecte „profesionale” pentru a sublinia că avem multe de învățat din presa ilegală a partidului, din păcate puțin studiată de noi toți. Ar fi bine ca într-un viitor, pe care l-am dori cit mai apropiat, un grup de tineri să-și ia această sarcină de onoare de a întocmi studii temeinice despre presa revoluționară muncitorească din țara noastră. O asemenea lucrare ar constitui un puternic mijloc de educație a tinerilor noștri gazetari.

Colecția „Scînteii” ilegale ne ajută să înțelegem mai bine moravurile presei burgheze, corupte, venale, pusă în slujba capitalului. În multe articole sînt demascate campaniile denigratoare ale „Curentului”, „Universului” și altor fișuici fasciste care cereau desființarea presei democratice ce apărea legal. „Scînteia” din 3 martie 1935 se ridică în apărarea presei democratice scriind: „Literatura revoluționară muncitorească se editează prin contribuția muncitorilor și țăranilor, care sub conducerea Partidului Comunist luptă

Nici în închisoare, unde erau asvirliți luptătorii comuniști de către regimul burghezo-moșieresc, lupta nu înceta. Iată un exemplar din „Bolșevicul încătușat”, organul celulei comuniste a Partidului Comunist din România — Doftana, și organul colectivului antifascist „Jilava Roșie”.

contra mizeriei, foamei, exploatării, șomajului, contra fascismului și războiului în pregătire, pentru o viață mai bună și liberă, pentru eliberarea definitivă de sub jugul stăpînirii burghezo-moșierești.

Muncitori, țărani, intelectuali cinstiți, toți acei ce suferă sub apăsarea orînduirii de azi și vor o viață liberă și lipsită de exploatare, mizerie, asuprire și război, faceți zid în jurul presei proletare revoluționare”.

În numărul din iulie 1936 este publicat un editorial consacrat unor deficiențe ale presei democratice care nu adoptă o poziție combativă față de primejdia fascistă, menținîndu-se în defensivă, în timp ce presa reacționară de dreapta ataca cu înverșunare presa democratică. Tot în același număr era publicat un apel care chema la luptă împotriva atacului fascist deslănșuit împotriva presei democratice.

În apel se scria: „Partidul Comunist cheamă masele largi și întreg poporul muncitor la acțiune energetică și hotărîtă de boicotare... a presei fasciste, port-parola șorțelor reacționare, huliganice, trădătoare de neam și aducătoare de mizerie și dictatură...”

Apărași presa democratică, organizați comitete cetățenești de auto-apărare pentru respingerea atacului bandelor fasciste”. În scopul apărării presei democratice, C.C. al P.C.R. se adresează C.C. al P.S.D. și Comitetului Executiv al P.N.T., chemîndu-le să acționeze împreună pentru a zăgăzui teroarea fascistă.

„Scînteia” se preocupă de îndrumarea presei atât ilegale cît și legale. Publica uneori reviste ale presei în care sublinia rezultatele pozitive și lipsurile în activitatea unor publicații. Astfel în nr. 2 din 1932 se făceau observații asupra unor publicații ilegale care priveau nu numai conținutul ci și aspectul grafic în care apăreau aceste publicații care, deși în ilegalitate, nu puteau neglija înfățișarea grafică a lor. În „Scînteia” ilegală apăreau adesea fotografii, caricaturi care contribuiau la aspectul viu al publicației.

„Scînteia” — folosind indicațiile leniniste — chema pe fiecare cititor al său să devină colaborator și corespondent permanent, să susțină materialicește ziarul, pentru că altfel nu putea apărea, să-l difuzeze cu grijă pentru a ajunge la cît mai mulți oameni ai muncii.

Cu prilejul celei de a 25-a aniversări a „Scînteii”, ziaristii presei din țara noastră sînt mîndri că au sarcina nobilă de a continua tradițiile glorioase și eroice ale ziarului comunist care a militat neobosit pentru fericirea poporului muncitor.

Cunoașterea și studierea luptei gazetarilor comuniști în ilegalitate ne este un îndbold pentru a îmbunătăți neconținut pregătirea noastră politică și profesională, pentru a servi cu devotament nefermîrit cauza construirii socialismului și a menținerii păcii în întreaga lume.

★

Facsimilele sînt reproduse după Analele Institutului de Istorie a Partidului, de pe lîngă C.C. al P.M.R., nr. 4.

LUPTA C. F. R.

Organ de apărare a
intereselor muncitorilor
și funcționarilor
ceferiști

Apăre săptămînal

Redacția și Administrația
nr. 17, Str. Popa Radu, 40

Anul I

No. 1

1 Aprilie 1933

Cuvînt înainte

Anul I No. 4

1 leu exemplarul

Miercuri 1 Februarie 1933

Lupta Sindicală

Organul Comitetului Local al Sindicatelor Muncitorești Revoluționare din Capitală

Proletariatul Capitalei a pornit luptă contra ofensivei patronale

Proletariatul ceferist în luptă Greva de la fabrica textilă
pentru mîine și mîncare din București „SATURN”

Proletari din toate țările uniți-vă!

Anul I No. 1

Ex. 1 Leu

August 1933

SIRENA CEFERISTA

ZIAR DE FRONT UNIC DE LUPTA AL MUNCITORILOR CEFERISTI

Malaxistă
CE ESTE UN ZIAR DE FABRICA ȘI PE
TRUGE APARE.

CAZUL MUNCITORILOR SOCIALIȘTI — DEZACORDURI ȘI DIVIZIUNARITATE
CAZUL MUNCITORILOR ANGLIZIȘTI
CAZUL MUNCITORILOR SI STUDENȚILOR SARACI
CAZUL MUNCITORILOR SI MĂȘTERILOR DIN ROMÂNIA

Ceferiștii au constituit prin
lor revoluționară un detașament
nădejde al proletariatului din
nia. În anii ilegalității au apărut
numeroase publicații sindicale
muncitorilor ceferiști.

O ZI OBIȘNUITĂ...

VICTOR BIRLADEANU
redactor al ziarului „Scinteia”

— Romantismul muncii de ziarist? Fii serios, stimate, nu te ambala în efuziuni lirice! Înțeleg să-mi vorbești de romantism la aviatori, și încă la cei care pornesc în căutare de noi planete... La exploratorii arctici... La săditorii de puieti care pregătesc pădurile viitorului... La minerii care smulg din străfunduri grăunțele de uraniu... Dar la ziaristi?

— Iartă-mă că te întrerup, dragă prietene. Dar îndrăznesc să afirm că ziaristul comunist este și, mai ales, trebuie să aibă în el ceva și din aviatorul interplanetar, și din exploratorul de lumi noi, și din săditorul de păduri, și din minerul de comori — toate laolaltă. Și încă ceva în plus: o inimă — care arde pentru tot ce e înaintat în omenire și care sângerează pentru tot ce e nedreptate și umilință, îngenunchere și ofensă. Evident că munca noastră n-are, de cele mai multe ori, aspecte romantice exterioare, că ea, ca și multe alte munci ale omului-făurar, se înfățișează ca o curgere în aparență „normală” și „curentă”, monotonă și veșnic egală cu ea însăși. Dar ia încearcă să-ți avâziri privirea dincolo de acest cotidian de suprafață, de acest „obișnuit” aparent! Vei găsi lucruri care-ți vor clătina convingerea... Hai să dăm o raită prin încăperile redacției „Scinteii” într-o zi de lucru ca toate celelalte, o zi „obișnuită”.

...Cred că nu greșesc dacă afirm că viața ziarului începe de aici. De la etajul V. De la secțiile acestea unde domnește un veșnic du-te-vino, unde sosesc zilnic sute de scrisori care se răspindesc apoi în toate cele patru vânturi ale redacției, de unde răzlesc adesea strigăte menite a străbate spațiile:

— Allo! Baia Mare! Te aud...

— Allo! Suceava! Dictează mai clar, te rog...

— Allo! Paris! Plus fort, s'il vous plaît...

Să intrăm într-una din încăperile secției „Scrisori”.

În fața unor birouri potopite de teancuri de scrisori, bărbați și femei ascultă parcă

The image shows the front page of the newspaper 'Socialismul'. At the top, the title 'SOCIALISMUL' is prominently displayed. Below it, there is a sub-headline 'TEROAREA BANTUE CU FURIE'. The central feature is a large, stylized logo for 'MUNKÁS' with a star above it. Below the logo, it says 'EDITIE SPECIALA LUPTA COMUNISTA' and 'SUPRIMAREA „SOCIALISMULUI”'. At the bottom, there is another large logo for 'bolsevicol'. The text is in both Romanian and Hungarian. The date 'BUCUREȘTI, 1924, Ianuar 27' is visible.

Ziarul „Socialismul”, care a început să apară în 1918.

Intr-o ediție specială a apărut în 1924 și gazeta „Lupta comunistă”.

Ca organ legal al partidului a apărut în limba maghiară și ziarul „Munkás”.

După ilegalizarea partidului au început să apară numeroase gazete ilegale. Printre primele gazete ilegale apărute în 1925 a fost și „Bolșevicul”, organ al Comitetului Organizației București a Partidului Comunist din România.

— sensibili la răsunetul acestui uriaș și invizibil ghioc în care s-a adunat freamătul din adîncul mării — sutele de glăsuri care au de spus ceva partidului, care au de transmis un mesaj tovarășilor lor de muncă din alte colțuri ale țării, care au de împărtășit bucuria unei victorii, greutatea unei probleme, indignarea în fața unor birocratice bariere.

Iată, un corespondent voluntar de la „Oțelul Roșu” scrie cu creionul chimic pe o foaie ruptă dintr-un registru despre inițiativa oțelarilor de la această uzină de a preface luna iulie în luna șarjelor rapide. Alt corespondent voluntar scrie ziarului despre strădania țăranilor muncitori din preajma Găeștilor de a îndigui malurile unui pîrîu care, de secole, vară cu vară, le inunda ogoarele. Un nou teatru, o nouă piață, un nou ștrand, un nou produs — cuvîntul „nou” revine ca un biruitor refren în multe dintre aceste mesaje — emoționante în severa lor simplitate.

Colaboratorii literari redactează și dau la verificat tot ce pare interesant de publicat, trimit în secții tot ceea ce ridică probleme mai complexe, expediază la instituțiile competente tot ce cere o rezolvare în afara redacției.

...Iată-ne la secția vecină — „Rețeaua locală”. Cele două stenografe — în două încăperi alăturate — notează cu repeziune, întrerupînd doar din cînd în cînd zelul avîntat al celui ce dictează:

— Repetă pe litere: P de la Petre, R de la Radu, O de la Olga, T de la Tudor... Protopopescu...

— Repetă datele: 2000 kilograme... D-o-u-ă mii! E în regulă!

Una „primește” reportajul corespondentului de la Timișoara despre recoltele colectivizîtilor din regiune, iar cealaltă stenografiază un grupaj de știri de la Constanța: „Ieri, în regiunea noastră”. Ce s-o fi întimplat ieri în regiunea Constanța? Interesat, tragi cu urechea: o echipă de lăcătuși de la „Cimentul păcii” din Medgidia a reparat un cuptor la 70 de grade temperatură, la Cazinoul din Constanța s-a deschis expoziția „Ziua Marinei”, colecțiviștii predau primii cotele, Aviasanul ajută la salvarea unui bolnav... „Fapte diverse” ale vieții noastre de azi. Dar cîte grăunțe de neprețuit uraniu scîlipesc în ele!

Din cele aproape 200 de publicații legale și ilegale apărute sub îndrumarea partidului între anii 1921—1944, reproducem cîteva titluri ale unor publicații legale în limba română și maghiară.

Intr-o altă încăpere de pe același coridor telefonul este deschis dar nimeni nu înregistrează nimic. Și totuși, dacă-ți vei apropia urechea de receptor vei auzi o voce dictând într-o limbă străină. Ochiul însă va zări, în aceeași clipă, un magnetofon rotindu-și lent și monoton benzile. Da, corespondentul nostru din Londra, George Sinfield, dictează, iar magnetofonul îi înregistrează corespondența. In odaia alăturată translatorul și dactilografa așteaptă terminarea dictării pentru a trece la operația traducerii. Mîine cetățenii vor afla noutăți despre marile greve din industria engleză de automobile...

...La secția „Industrială” domnește o mare liniște, prielnică creației. Constrastează profund această liniște cu clocotul furnalelor și zgomotul asurzitor al motoarelor din materialele secției.

Intr-una din încăperi tovarășul Mitea, șeful secției, discută aprins cu Ilie Purcaru, autorul reportajului „Ore cît zilele, în intrecerea lui August”. Oare s-a redat în reportaj întreg entuziasmul intrăcerii în cinstea mării sărbători? Fiecare amănunt este cîntărit, chibzuit.

— Ai verificat bine totul?

Verificarea cu grijă, ba chiar cu migală, a fiecărui detaliu este lege în redacție.

Intr-o încăpere alăturată unul dintre membrii secției împreună cu corespondentul salariat dintr-o regiune pregătesc un material critic de răsunset despre... Dar să nu dezvăluim toate „tainele” secției!

Tocmai în clipele acelea sosește de pe teren subșeful secției, Nicolae Bivolu, cu tolba plină de vinat gazetăresc.

— Lupenii și-au recuperat răminerea în urmă — vestește dinsul triumfător. Și asta în primul rînd pentru că inițiativa a ajuns să se aplice la unsprezece din cele șaisprezece abataje...

Despre ce inițiativă este vorba?

Acum trei luni la Lupeni brigada lui Lazăr Alexandru a aplicat pentru întia oară inițiativa „o șisie de cărbune pe zi, cu tăierea într-un singur schimb”. Redactorul „Șcinței” care se afla pe atunci în Valea Jiului — tot tovarășul Bivolu — a sezisat grăuntele prețios al noului din această inițiativă și a transmis o corespondență redacției. De atunci „Șcințea” a desfășurat o întregă campanie pentru sprijinirea acestei inițiative născute cu adevărat din frămîntările creatoare ale

Desrobirea

ORGAN POLITIC MUNCITORESC

ANUL I No. 3-4
15 NOEM. - 1 DECEM. 1926

CULTURA PROLETARĂ

Inainte

Organ al Blocului Muncitoresc și Tărănesc
SARAJEVO

Concentrarea tuturor forțelor oligarhiei a devenit un fapt îndeplinit. Păturiilor producătoare de la sate și orașe le mărirăm o țigură ca: Unirea lor într'un Front Unic al Muncii.

Desteptarea

Budget Crăciunul... Pe veste de Crăciun

ERDÉLYI SZIKRA

Oradea, 1931 Aprilis 5.
Ara 3 Lei
1. évfolyam 1. szám.

Titlurile unor gazete legale in limba romină și in limba minorităților naționale.

maselor. Și iată, noul a început să dea roade...

În același timp, în secția alăturată — „Agrară” — șeful secției, tovarășul Enuță, asudă din greu la punerea la punct a unui articol despre experiența înaintată a activiștilor de partid din regiunea Constanța în lupta pentru cooperativizarea agriculturii.

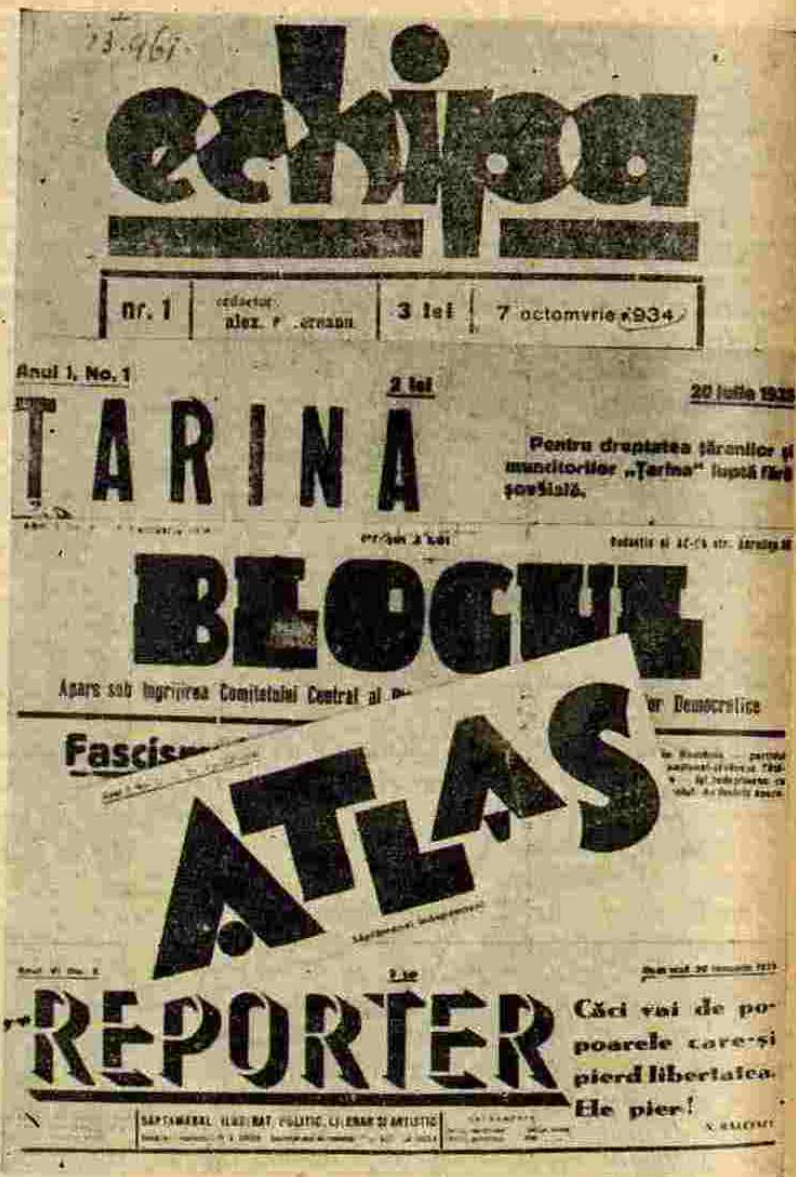
La îndemnul Comitetului Central, redactorii „Scinței” își pun la inimă explorările, adesea grele și îndelungate, dar atât de pline de lăuntrică frumusețe, pentru descoperirea noilor planete ale inițiativei creatoare a ziditorilor socialismului. Și de fiecare dată când s-au avîntat cu entuziasm în descoperirea lor, explorările au fost pînă la urmă încununete de succes. Noile planete au devenit vechi, altele s-au ivit la orizont...

...În încăperea tovarășului Găleteanu, șeful secției „Viața de partid”, s-au adunat redactorii secției sosiți de pe teren. Își împărtășesc unii altora impresiile cu privire la felul cum se desfășoară adunările de alegeri pentru noile birouri ale organizațiilor de bază.

Dar să nu zăbovim prea mult pe aceste țărîmuri. Să luăm listul și să coborîm la etajul I. Aici, într-una din săli, se adună membrii colegiului. Timp de două ore se discută despre materialele critice din ziar, despre problemele principale către care ar trebui orientată critica. Apoi colegiul analizează pe îndelete felul cum s-au îndeplinit de către secții planurile de decadă. După ședință se vor așîșa la „panoul întrecerii” lapidarele aprecieri cu privire la munca secțiilor.

În aceeași sală, la orele după-amiezii, are loc o consfătuire despre aprovizionarea tehnico-materială a întreprinderilor. Iau parte cadre de conducere din industrie — directori generali din ministere, directori de întreprinderi, șefi de servicii de aprovizionare — precum și muncitori fruntași. Dezbaterile sînt vii, adesea în contradictoriu. Nu-i nimic. Din ciocniri iese adevărul. Astfel de consfătuiri — organizate fie în redacție, fie în întreprinderi sau instituții — au intrat în tradiția „Scinței”.

...Asfințește. Ultimele vîlvătaii ale soarelui prefac ferestrele înalte în purpurii vitralii. De aici, de la fereastră „Secretariatului”, se vede bine șreamătul care dom-

Dintre gazetele legale editate din inițiativa partidului, sînt reproduse aici cîteva titluri.

nește pe șantier. Oamenii vor să termine pînă la 23 August „Casa Științei”. Vor cu tot dinadinsul. Efortul lor e vizibil, încăpășinat, concludent.

Și aici, la „Secretariat” atmosfera seamănă cu a unui șantier. Sint orele cînd din cărămizi șelurite se ridică zidăria ziarului de mîine. Unele din cărămizi sint gata de mult, — ale secțiilor care au fost mai harnice — altele mai au cîteva minute să se coacă în cuptor, iar altele — sfărîmicioase — au fost trimise la recopt. Totuși scheletăria se înalță, zidurile iau locul schelelor, clădirea începe să se contureze.

Aici, la etajul acesta, treburile se învîrtesc, la orele înaintate de noapte, într-un magic triunghi: secretariatul, redactorul de serviciu pe ziar și pagina de telegrame externe. De buna colaborare între laturile acestui triunghi atîrnă, în ultimă instanță, apariția la timp a ziarului...

— Allo, Agerpresul! Cînd închideți emisiunea? Ați și închis-o... Bravo vouă!

Toți — reprezentantul conducerei ziarului, redactorul de serviciu, secretarul de serviciu, colaboratorul de serviciu al paginii de telegrame — lucrează cu operativitate și atenție. La lynotipe, paginajie, corectură, mîinile sint mai grăbite, atenția mai lucidă. Acum se cere maximum de încordare, maximum de vigilență. Nici o scăpare, nici o greșală cit de mărunță! ...Și acele ceasornicului care înaintează vertiginos pe cadran... Și lynotipele care, parcă, bat prea încet... Și caiandrul care, parcă s-a poticnit... Nu, nu s-a poticnit, a fost doar o simplă părere...

Ultima pagină se calandrează la orele 1. Cu o oră înainte de prevederile grafi-cului... E drept că nu așa se întîmplă întotdeauna, că mai sint încă seri cînd ziarul întîrzie... Dar iată, se poate să apară și bine, și la timp.

Mîine cititorul va lua în mînă „Știința”, cu cerneala încă proaspătă pe foaia tipărită, și se va adînci în lectură. Și poate că va simți și el că munca celor care, călăuziți de lumina partidului, plămădesc ziarul, are în ea ceva din romantismul aviatorului care pornește în căutarea noilor planete, al exploratorilor de noi continente, al sădătorilor de puieți care pregătesc pădurile viitorului, al minerilor care smulg străfundurilor grăunțele de uraniu... Și încă ceva în plus...

Aceste două gazete au fost editate de Uniunea Tineretului Comunist din România. Prima a apărut în 1925 în limbile română și maghiară, iar a doua a apărut ulterior în diferite forme.

CÎND „ROMÎNIA LIBERĂ” APĂREA ÎN ILEGALITATE

Acad. AL. GRAUR

Îmi aduc aminte parc-ar fi fost ieri, de ziua de toamnă a anului 1943, cînd, spre seară, am avut întîlnire, pe strada Cazarmii, cu legătura mea superioară; i-am comunicat unele lucruri cu privire la sarcinile pe care le avusesem de la ultima întîlnire, iar tovarășul mi-a răspuns că pe viitor nu voi mai lucra cu dînsul, ci voi trece la „Romînia liberă”. Bine înfeles, știrea a produs impresie asupra mea. Socoteam că mi se dă o muncă interesantă și de mare importanță. Dar cum va fi această muncă? Voi fi în stare să o îndeplinesc? La aceste întrebări răspunsul urma să vină curînd.

Intr-una din nopțile următoare, la întretăierea străzii Pitar Moș cu strada care actualmente se cheamă Pictorul Verona, acolo unde acum e Institutul Maxim Gorki, am făcut cunoștință cu Petre Iosif. Desigur, în acel moment nu știam cum îl cheamă, și nici el pe mine. El m-a introdus într-un mic colectiv, din care mai făcea parte G. Macovescu, cunoscut mie de mai înainte. Mai erau cîțiva tovarăși pe care eu nu-i vedeam și pe care-i știam numai sub numele conspirativ: doi redactori care aveau ca legătură pe Macovescu, un ascultător la radio care depindea de Petre Iosif, plus cîțiva „tehnici”, care făceau legătura între noi.

În principiu oamenii din presa ilegală erau alții decît cei din presa legală, înfii pentru că aceștia din urmă erau cunoscuți de autorități, deci exista riscul ca prin ei să se ajungă la cei din ilegalitate, care trebuiau feriți cu grijă

de poliție, al doilea pentru că stilul presei ilegale trebuia să difere radical de al presei legale și nu oricine poate scrie în mai multe feluri.

Ședințe de redacție se țineau foarte rar, din cauza pericolului pe care îl prezentau adunările de mai multe persoane. În general mă întîlneam înfii cu Petre Iosif, care-mi comunica dispozițiile superioare, între care și subiectele pe care le aveam de tratat, apoi cu Macovescu, căruia îi transmiteam informațiile primite. În sens invers, Macovescu îmi preda materialele redactate și eu le dădeam mai departe. Aceste materiale, eventual modificate, urmau să apară în ziar. Ce se întîmpla însă cu ele, de cînd le predam și pînă primeam ziarul, nu știam.

Cu aceasta însă munca mea nu se termina. Trebuia să mă ocup și de difuzare. Se înțelege că un ziar ilegal, tipărit în condiții de adîncă conspirativitate, trebuia imprăștiat cu cele mai mari precauții. De cîte ori apărea un număr eram înștiințat că voi avea o întîlnire cu un „tehnic”, care îmi preda un pachet cu 25 de exemplare. Acestea trebuiau distribuite unor persoane pe care aveam sarcina să le găsesc printre cetățenii cinstiți din afara partidului (membrii de partid primeau exemplare pe linia lor). Cei cărora le dădeam ziarul, după ce-l citeau, îl treceau altora. Astfel „Romînia liberă” ajungea în mîinile unui număr relativ mare de cetățeni, care găseau în paginile ei încurajare și îndrumări în lupta contra fascismului.

Se înțelege că nu puteam pune în mîna oricui foaia a cărei imprimare și difuzare era legată de cele mai mari riscuri. Însăși alegerea cititorilor era deci o muncă de răspundere și adesea era nevoie de multă chibzuială pentru a hotărî dacă se poate sau nu avea încredere în cîtare cunoscut. De obicei, chiar prin faptul primirii unui exemplar, te angajai în lupta împotriva regimului antonescian.

Am avut ocazia să trimit gazete și în provincie, la Brașov, la Alba Iulia și în alte părți. Uneori veneau în schimb scrisori care puteau fi folosite în munca redacțională. Îmi aduc aminte, de exemplu, că un prieten al meu, ducîndu-se la Brașov, a luat cu el cîteva exemplare din „Romînia liberă” și a adus de acolo o scrisoare de la un preot, pe care am publicat-o în numărul următor, căci conținea date interesante asupra stării de spirit a populației din regiune. Nu i-am cunoscut numele, după cum nu i-l cunosc nici astăzi. În general nu cunoșteam decît pe cei cu care aveam contact direct, astfel că după 23 August 1944, făcînd cunoștință cu diferiți tovarăși, aflam adesea că am avut cu ei legătură indirectă înainte de eliberare: fie că le trimiteam, fie că îmi trimiteau materiale publicate sau de publicat, fără să știm fiecare că ajung la celălalt.

Am socotit că aceste amintiri pot interesa în special pe ziaristii tineri, care cunosc condiții de muncă cu totul diferite de cele din trecut.

GAZETA „VIAȚA UZINEI”, CĂLĂUZĂ A METALURGIȘTILOR DE LA UZINELE „23 AUGUST” ȘI „REPUBLICA”

G.H. BRĂTESCU

Organ al comitetelor de partid, comitetelor de întreprindere și al direcțiilor uzinelor „23 August” și „Republica”, gazeta „Viața uzinei” a intrat în cel de al 8-lea an al apariției sale. Această perioadă parcursă constituie pentru gazetă o serioasă sursă de experiență publicistică în atacarea problemelor specifice maselor cărora se adresează.

Spre deosebire de alte publicații asemănătoare „Viața uzinei” este un săptămânal. Subliniem aceasta îndeosebi pentru faptul că, pe de o parte, gazeta se adresează unui cerc mai mare de cititori — cuprinși în unele din cele mai importante uzine metalurgice din țară — și pe de alta, procesul de elaborare a materialului redacțional este scurt, comparativ cu celelalte gazete de uzine care îndeobște apar lunar sau bilunar. Din această cauză, colectivul redacțional este mai numeros. El întrunește un redactor, patru colaboratori redacționali și un secretar de redacție, care răspund de oglindirea în pagini a problemelor cuprinse în planul tematic permanent: producție, viață de partid, social, cultural și sport.

Militând pentru un conținut tot mai cuprinzător și variat al gazetei, redacția acordă o deosebită grijă folosirii experienței ziarelor centrale și de interes local, precum și a experienței proprii — suficient de îndelungată. Redacția este ajutată și sprijinită efectiv de comitetele de partid, fără a se înțelege prin aceasta o subordonare, o tufelare mecanică, rigidă. Acestea, împreună cu perseverența muncă de formare a unui activ larg de corespondenți voluntari, de colaboratori permanenți și combativi, atenți la semnalele date în coloanele publicației uzinale, concurează la continua îmbunătățire a calității gazetei, în tratarea tematicii de perspectivă. Gazeta devine astfel un puternic mijloc de organizare, de mobilizare a metalurgiștilor spre noi succese în îndeplinirea sarcinilor trasate industriei de cel de al II-lea Congres al partidului, un neobosit agitator politic educativ.

În paginile sale, ca efect al sarcinilor directe desprinse de uzine din

Directivile celui de al II-lea Congres al P.M.R., se acordă o atenție crescândă îmbogățirii experienței cadrelor, organizării și mobilizării lor, acțiunii de folosire integrală a capacităților de producție, de ridicare a productivității muncii și reducere a prețului de cost, lichidării formalismului în introducerea tehnicii noi, în folosirea metodelor avansate de muncă; sînt abordate probleme cu privire la rezolvarea inițiativelor născute în mase, sesizării și înlăturării dorințelor miilor de metalurgiști alți în rezolvarea sarcinilor curente de producție, cît și acelea legate de nevoile lor materiale și culturale. La timpul cuvenit s-au întreprins campanii, anchete, raiduri etc., care au contribuit la mobilizarea muncitorilor. Gazeta se mîndrește cu primele sale succese pe această linie, concretizate în creșterea indicilor de utilizare a cuptorului Siemens-Martin, asigurarea alimentării cubilourilor cu fontă veche, înlocuirea forjării libere a arborelui coit de la motorul de 450 C.P. prin operația de matrișare, reorganizarea fabricii de motoare pe flux tehnologic la volumul de producție etc.

Îmbrățișarea acestor teme au dăruit gazetei un conținut din ce în ce mai variat și atrăgător, lipsit de șablonizare, fapt care a făcut-o mai mult prețuită de cititori. Eforturile colectivului redacțional în mobilizarea și organizarea metalurgiștilor la traducerea în viață a sarcinilor trasate de partid le sintetizează scrisoarea trimisă gazetei, cu prilejul zilei de 23 August, de către corespondentul său — Constantin Simionescu: „Colectivul de muncă de la uzinele „Republica” mulțumește pentru sprijinul acordat de redacție în lichidarea lipsurilor. El anunță cu bucurie că, în cinstea celei de a 12-a aniversări a eliberării patriei noastre, uzinele au început să dea produse în contul lunilor următoare. De la apariția Documentelor celui de al II-lea Congres al Partidului productivitatea muncii a crescut cu 7 la sută, prețul de cost a scăzut cu 2,6 la sută, s-au redus rebururile cu 60 la sută și s-au realizat economii de 3.026.000 lei”.

Fiecare rînd un îndreptar

De bună seamă izvorul succeselor obținute pînă acum trebuie căutat mai întîi în conținutul materialului publicat, apoi în forma de prezentare gazetărească și, în sfîrșit, în aspectul grafic cu care este înfățișat cititorului.

„Viața uzinei” primește zeci de scrisori săptămînal, fapt care ușurează munca de organizare și redactare efectuată de colaboratorii redacționali. Sînt publicate însă exclusiv numai acelea care interesează cititorii și prin al căror conținut pot constitui un îndreptar, folosindu-se toate formele gazetărești, de la informație la articol și reportaj, inclusiv foiletoanele și schița. Fie că sînt sau nu inserate în coloanele gazetei, corespondențele primesc din partea redacției răspunsuri operative. Se folosesc rubrici în care redacția ia atitudine împotriva lipsurilor semnificate în corespondențele care, din lipsă de spațiu, nu au putut fi publicate. Adeseori au loc convorbiri între colaboratorii redacționali și corespondenții frunțași, cu prilejul cărora se caută să se îndrume pe viu, la locul de producție, munca de culegere a datelor, de alcătuire a corespondenței, arătîndu-se fiecăruia valoarea faptelor sesizate, posibilitățile permanentei îmbunătățiri a scrisorilor trimise redacției, într-o formă de exprimare scurtă, concisă. Tinzîndu-se continuu spre publicarea materialelor scurte, gazeta a putut beneficia — cu mult înaintea altor gazete similare — de avantajul unei prezentări grafice atrăgătoare. Conformîndu-se dorinței cititorilor a fost abandonată paginația statică, uniformă, abordîndu-se o paginație variată în aranjarea materialului, în folosirea formatelor cu caractere și corpuri de literă diverse, a chenarelor în grosimi alternante sau progresive, titluri clișate, clișee, vignete etc. S-a trecut, de asemenea, la mărirea numărului de coloane, renunțîndu-se la publicarea regulată a articolului de fond, fapt care a făcut gazeta mai plăcută, mai atrăgătoare, ciștigîndu-se în același timp spațiu.

Problema principală : producția

Cum este și firesc, în centrul atenției colectivului redacțional stau problemele de producție.

S-au publicat zeci de materiale diverse cu privire la calitatea motoarelor, reducerea rebuturilor, aplicarea de metode înaintate de muncă, reducerea prețului de cost și efectuarea de economii ca efect al măririi productivității muncii, intensificarea întrecerii etc.

În alegerea lor, gazeta primește continuu sprijinul competent al comitetelor de partid, de întreprindere și direcțiilor administrative ale celor 2 uzine. Cu ajutorul indicațiilor, al îndrumărilor primite, gazeta întocmește planurile sale tematice, pornește acțiuni, ia atitudine. Iată, de pildă, la începutul anului acesta, numeroși muncitori ai uzinelor „23 August” au sesizat gazeta că în procesul de fabricație a motoarelor de serie întâmpină dificultăți care duc la scăderea calității fabricatelor. Pe de altă parte, comitetul de partid și direcția uzinelor au semnalat faptul că, de la o vreme, se primeau zeci de scrisori de la beneficiari, care se plîngeau că o parte din motoarele fabricate nu corespundeau întru totul în exploatare. În urma acestora, începînd cu numărul 306, din 7 aprilie 1956, gazeta „Viața uzinei” a organizat o anchetă, menită să scoată la iveală cauzele deficiențelor, să concretizeze măsurile care se impuneau pentru înlăturarea lor și implicit să ducă la îmbunătățirea continuă a calității motoarelor. Au fost chemați să răspundă la această anchetă elemente de bază, muncitori, ingineri și tehnicieni, activiști de partid și de sindicat, tineri și vîrstnici. În pagina consacrată anchetei s-au publicat în același timp două clișee înfățișînd la locul de muncă pe frezorul Petre Nică și pe strungarul Vasile Dragomirescu, luptători activi pentru continua îmbunătățire a calității motoarelor, iar în articolul de fond apărut se treceau în revistă o serie de secții și de muncitori care contribuiau la buna sau slaba calitate a motoarelor. Ancheta a continuat cîteva numere, consecutiv. Au fost parcurse toate sectoarele. Au scris gazetei zeci de corespondenți voluntari. Cele mai multe corespondențe relevau evidenta lipsă de preocupare pentru calitate a secției turnătorie, generatoare a majorității deficiențelor de fabricație pe parcurs. Gazeta și-a îndreptat

atunci atenția spre această secție. În desfășurarea sa, acțiunea pornită creștea în intensitate. Ea cuprindea în discuție mase tot mai largi, oameni de multe ori cu sferă de activitate în alte sectoare ale uzinei, constituind capăt de drum în soluționarea unor noi lipsuri descoperite. La 21 aprilie, „Viața uzinei” făcea cunoscut cititorilor săi că, în urma anchetei deschise pentru asigurarea calității producției de motoare, conducerea uzinei a luat măsuri care tindeau să intensifice activitatea tuturor resoartelor participante la realizarea motoarelor de serie, printre care: stabilirea unor norme precise pentru elaborarea, forjarea și tratarea materialelor pentru reperatele importante ale motorului, reglementarea aprovizionării cu materii prime de calitate, introducerea unei discipline tehnologice, a unor linii de fabricație pentru reperatele mai importante, a unor metode tehnologice noi, trimiterea unui grup de ingineri, tehnicieni și muncitori pentru schimb de experiență la uzinele „Ganz” din R. P. Ungară etc. Cu aceasta, ancheta propriu zis se putea considera încheiată. Colectivul redacțional a continuat însă urmărirea eficienței ei. În mod regulat au fost publicate materiale variate tratînd eliminarea lipsurilor semnalate, înfăptuirea măsurilor luate de conducerea uzinelor. La 9 iunie, într-un scurt reportaj, redacția a relatat spiritul nou de răspundere cu care se lucrează motoarele; la 14 iulie, în alt reportaj, se povestea cum reușesc strungarii de la sculăria generală să execute acum dintr-o singură operație un filet pentru șurubul de ancorat chiu-lassa la motorul de 450 C.P. în loc de 15 operații cite se făceau înainte de publicarea anchetei, iar în săptămîna următoare s-a inserat o informație care vestea că motoarele de la „23 August” vor concura în cadrul unor figuri internaționale, alături de produsele unor reputele industrii străine.

Un cuvînt despre tehnică

Acesta este însă numai unul din aspectele muncii desfășurate de redacția gazetei „Viața uzinei”. În coloanele publicației și-au făcut loc, îmbrăcînd diverse forme gazetărești, materiale de sine stătătoare sau grupate în rubrici, suite, pe campanii etc. și alte probleme de producție. Cu numărul 296 din 28 ianuarie 1956, a fost pornită o viguroasă campanie — continuată și astăzi — împotriva rebuturilor atît în uzinele „23 Au-

gust” cît și la „Republica”. Tot cu același număr a început publicarea unui curs de „minim tehnic”, alcătuit de ing. M. Popescu din cadrul cabinetului tehnic al uzinelor „Republica”, menit să contribuie la întregirea cunoștințelor sutelor de metalurgiști asupra construcției materiei, metalurgiei, fontei, a oțelului, diagramei fier-carbon, tratamentelor termice, oțelurilor aliate, a fontelor și oțelurilor în general.

Gazeta a căutat să pătrundă adînc în miezul problemelor. Pe lîngă materiale de analiză și îndrumare ea a publicat și continuă să înfățișeze în paginile sale variate materiale tratînd extinderea aplicării metodelor avansate de muncă. În această ordine de idei se remarcă rubricile permanente „Din experiența mea”, în care sînt publicate scrisori care vorbesc despre felul cum aplică corespondentul respectiv o metodă de lucru sau alta, precum și „Din experiența celor buni” unde redacția îndrumază pe cititorii săi asupra celor mai recente metode de muncă aplicate în uzinele „23 August” și „Republica” sau în altele, precum și despre rezultatele schimburilor de experiență organizate de gazetă cu sprijinul comitetelor de întreprindere. Valoarea acestor rubrici o ilustrează în mod grăitor corespondența primită din partea muncitorilor din secția construcției mecanice, unde aplicarea metodelor înaintate a permis obținerea unor succese continui. „Atît muncitorii, cît și majoritatea maștrilor din secția noastră — se spune în scrisoare — au dat un sprijin efectiv aplicării metodelor înaintate de muncă sovietice, manifestînd un mare interes în special pentru alegerea științifică a regimurilor de așchiere. Strungarul Ion Jena, care folosește metodele Bikov-Bonkiewicz și Kolesov, își menține de 24 de luni titlul de fruntaș. El a făcut pînă în ianuarie 1956 10 demonstrații practice, în urma cărora Vladimir Ciolficeanu, Iosif Luca și Gheorghe Andrei, însușindu-și aceste metode, realizează depășiri medii de normă între 100—250 la sută, importante economii de scule, iar salariul lor a crescut la peste 1500 lei lunar”.

Scrisori asemănătoare au trimis redacției și alții.

Aceeași preocupare se vedește și în tratarea problemelor legate de ridicarea productivității muncii, scăderea prețului de cost, în efectuarea de economii, ca de altfel și în extinderea întrecerii socialiste. Acestea fac parte integrantă din conținutul permanent al gazetei, fie sub formă de rubrici întitulate „Colțul inova-

țiilor", „Tribuna inovatorului“ etc., de articolele tehnice, consultații, de note critice sau altele. Iată cum vestește redacția corespondentul voluntar Gh. Iordănescu despre succesele reputate în secția tras la rece, unde lucrează, datorită faptului că acest colectiv și-a însușit materialele publicate de „Viața uzinei“ în care se vorbea despre slăbirea atenției lor pentru mărirea productivității muncii. „Muncitorii, inginerii și tehnicienii din secția tras la rece au pornit la muncă decizi să reactiveze lupta pentru ridicarea productivității muncii, fapt care a atras după sine îndeplinirea cu cinste a sarcinilor și câștigarea pentru a 6-a oară consecutiv a drapelului de secție frunțasă pe uzină“.

În continuare, autorul relevă faptul că secția și-a depășit planul cu 14,4 la sută, că a crescut coeficientul de utilizare a mașinilor cu 1 la sută, iar productivitatea muncii cu 10,6 la sută. Datorită acestora, toate sortimentele planificate au fost executate, realizându-se economii în valoare de 62.971 lei.

Viața de partid

Rubricile „Viața de partid“ și „Informații de partid“ oglindesc foarte des frământările care au loc în rîndul comunistilor celor două uzine cu privire la problemele de producție. În cadrul rubricilor, sub cea mai ascuțită formă a criticii, sînt atacate curajos lipsurile, se popularizează metodele de muncă ale organizațiilor de bază. De pildă, în numărul 307, din 14 aprilie 1956, gazeta a publicat la rubrica „Viața de partid“ articolul „Constatări prețioase pe marginea adunărilor deschise ale organizațiilor de bază din uzinele „23 August“. Prin întreg conținutul său, articolul ținea cu precădere asupra lipsurilor semnalate în desfășurarea muncii de partid din secțiile care lucrau la fabricarea motoarelor de serie. Fără îndoială, alegerea acestui subiect n-a fost întâmplătoare. Ea a coincis cu acțiunea inițiată de gazeta în sprijinul îmbunătățirii calității motoarelor. Totodată aceste rubrici vin permanente și în sprijinul desfășurării muncii organizațiilor de masă din cele două întreprinderi, a răspîndirii mișcării de inovații, lărgirii brigăzilor de tineret, de economii, de calitate, ale păcii etc., extinderii întrecerii socialiste. Ele constituie un mijloc principal de stimulare a inițiativei metalurgiștilor, de răspîndire a noului, experienței înaintate.

Se impune lichidarea unor lipsuri

Cu toate acestea există încă lipsuri în oglindirea problemelor de producție. În general, gazeta tinde spre cuprinderea tuturor sectoarelor. Acest efort nu s-a concretizat. Secții principale, printre care și laminorul de țevi, sînt rar prezentate, temele insuficient și uneori necompetent tratate. Aceasta este în primul rînd rezultatul faptului că tocmai în aceste sectoare gazeta are cel mai redus număr de corespondenți. De multe ori unele materiale sînt prezentate foarte cenușiu, opuse altora în care faptele au fost exagerate conștient din dorința înfățișării lor sub aspect pozitiv etc.

Dar dacă în problemele de producție — cu toate lipsurile — se poate spune că gazeta „Viața uzinei“ reputează succese evidente, nu același lucru se poate afirma despre înfățișarea problemelor de ordin social, cultural și sport. Există încă un număr redus de materiale publicate în aceste domenii. Și chiar acestea, în mare parte îmbrățișează un aspect critic. De multe ori, deși o întreagă pagină este consacrată activității social-culturale din cele 2 uzine, ea este limitată la cîteva clișee, anunțuri sau recenzii extrem de succinte. Se scriu și articole. Dar acestea n-au caracter mobilizator. Ce spune oare articolul: „Acum se vor lua măsuri?“ publicat în numărul 322? Se arată că la cantină s-a furat din alimentele muncitorilor și că acest fapt se pe-trece pentru a doua oară, deși el putea fi evitat, dacă s-ar fi luat măsura îndepărtării aceluia care fura, încă de la prima sa abatere. Pînă aici articolul a pus problemele corespunzător. Iată însă, în concluzie, se arată: „Noi credem că măcar acum (s.n.) conducerea uzinelor va trebui să facă... etc. etc.“ Fără îndoială publicarea unor asemenea materiale, cu atare formulări și concluzii, nu întăresc prestigiul gazetei. Ele îi slăbesc autoritatea. Ziaristul nu adresează nimănui rugămintă în asemenea ocazii. El lovește direct, cît mai eficace și operativ. Fiind organul conducerii de partid, redacția este datoare să acționeze hotărît. Cititorul judecă prin prizma rezultatelor concrete. El vede în ziar apărătorul opiniei sale

Sînt criticabile și alte materiale. Aceasta prin însăși maniera transparentă cu care redactorul caută

teorii să atenueze unele lipsuri. De ce este necesar să se facă acest lucru? De ce să nu se arate direct deficiențele colectivului sportiv, de exemplu, din a căruia cauză echipa de fotbal a uzinelor „23 August“, retrogradată anul trecut într-o categorie inferioară este pe cale să fie retrogradată și anul acesta în alta mai inferioară, sau slaba preocupare a conducerii școlilor din cele 2 uzine pentru educarea tinerilor elevi în spiritul disciplinei socialiste și al moralei proletare, sau lipsa de înțelegere a unor conducători administrativi față de munca cultural artistică? Doar cîteva caricaturi, un foileton-două și tot atîtea materiale de analiză nu rezolvă problemele, nu înlătură lipsurile. Gazeta trebuie să devină și aici un organizator colectiv. Ea trebuie să făurească o opinie puternică în favoarea ridicării activității social-culturale, folosind aceleași mijloace ca și în oglindirea temelor din domeniul producției, sprijinindu-se mai puternic pe activul voluntar de corespondenți, pe colaboratorii săi permanenți, cunoscători ai vieții sociale, culturale și sportive din cele 2 uzine, urmărind eficiența materialelor publicate.

Cu fața spre viitor

De bună seamă cele enunțate nu reprezintă decît o parte din activitatea gazetei „Viața uzinei“, puternică armă și călăuză a metalurgiștilor de la „23 August“ și „Republica“. Și dacă acum această publicație se bucură de cea mai caldă apreciere cititorilor săi al căror număr a crescut cu încă 600 numai în ultimele 2 luni, fără îndoială este rodul strădaniilor atît ale colectivului redacțional de a o face cît mai atractivă, mai interesantă, cît și ale celor peste 250 corespondenți voluntari. Pe aceștia se reazimă și, s-ar putea spune, prin ei trăiește gazeta. Mulți dintre aceștia au fost premiați pentru contribuția dată la creșterea calitativă a gazetei, iar în cadrul celor două consfățuiri organizate cu corespondenții voluntari, propunerile acestora au marcat un nou făgaș în orientarea gazetei.

Pornind din acest capăt de drum, pe linia consecventă a lichidării lipsurilor, „Viața uzinei“ va ridica tot mai sus steagul său de militant pentru noi realizări, pentru noi succese ale metalurgiștilor de la „23 August“ și „Republica“ în înfăptuirea sarcinilor trasate de cel de al II-lea Congres al PMR.

PROBLEME PROFESIONALE

ROLUL SECRETARULUI DE REDACȚIE

O cunoaștere și o discuție pe calea scrisului a activității stărilor majore ale ziarelor — cum ne-am obișnuit să numim secretariatele generale de redacție — și-a arătat necesitatea chiar la primele numere ale PRESEI NOASTRE. De aceea, redacția s-a adresat unor tovarăși care, lucrând de mai mult timp în acest sector, au posibilitatea să sintetizeze problemele de bază și perspectivele secretariatului general de redacție.

În acest număr dăm cuvântul tov. George Davidescu din secretariatul principal de la Redacția de știri interne a Agenției Romine de Presă „AGERPRES“.

Munca în secretariatul principal de la Redacția de știri interne a Agerpresului are, fără îndoială, particularități pe care nu le întâlnim în secretariatele generale de redacție de la ziarele centrale, particularități ca Agenție de informație, ca instituție oficială de presă.

Desigur că secretariatul principal de la Redacția de știri interne Agerpres păstrează trăsăturile de bază ale oricărui secretariat general de redacție. Îndeplinind indicațiile redactorului șef și ale adjuncților săi, secretariatul principal de la Redacția de știri interne Agerpres coordonează munca secțiilor, urmărește îndeplinirea la timp și integrală a sarcinilor redacției, în vederea editării operative a buletinului de știri interne zilnic. Succesul în munca redacției

depinde în mare măsură de justa organizare a muncii la secretariat, de felul cum acesta întreține legătura vie cu secțiile redacției.

În esență, secretariatul principal de la Redacția de știri interne a Agerpresului, punând în aplicare indicațiile conducerii redacției și ale direcției Agenției, se îngrijește de scoaterea zilnică a buletinului de știri interne Agerpres; de planificarea muncii în redacție; de legătura cu instituțiile centrale în vederea oglinirii operative a manifestărilor cotidiene și de legătura cu secretariatele generale ale ziarelor, în scopul informării lor asupra unor probleme cu caracter deosebit. De asemenea, el ține legătura cu emisiunile pentru străinătate ale Agenției, informându-le asupra evenimentelor și materialelor de care

ele sînt direct interesate. Împreună cu șefii de secții, secretariatul principal de redacție se ocupă de îndrumarea și activitatea corespondenților redacției.

Afară de acestea, pe lângă secretariatul principal de redacție funcționează colectivele care se ocupă de transmiterea informațiilor la ziarele din Capitală prin teleimprimător și la ziarele din provincie prin aparatul hell, precum și secretariatul tehnic. Acesta din urmă are rolul de a informa ziarele asupra materialelor de presă pe care le vor primi, asupra manifestărilor și altor știri care survin peste zi și care n-au fost anunțate în sumarul expedit ziarelor, dimineața; secretariatul tehnic supraveghează buna și rapidă imprimare a fișelor buletinului redac-

ției, ajungerea lor la destinație și anunță ziarele asupra modificărilor survenite în textele emise de Agerpres.

Buletinul de știri este, fără îndoială, cartea de vizită a redacției, felul în care aceasta este cunoscută presei și marelui public. El intră în două categorii de materiale: manifestările la zi din toate domeniile vieții noastre de stat — așa numitele manifestări centrale; și informațiile care reflectă situația la un moment dat din industrie, transporturi, comerț, agricultură, din sectorul social, cultural, sportiv etc.

Redactorul șef îndrumă din punct de vedere politic-ideologic buletinul, conduce zi de zi activitatea colectivului de muncă, arătându-i limpede scopurile și sarcinile buletinului de știri al redacției. Secretarul principal de redacție are un rol de frunte în traducerea în viață a acestor îndrumări și măsuri. El trebuie să se îngrijească ca buletinul să fie în permanență un buletin de actualitate, de justă echilibrare a celor două categorii de informații, de alegerea lor pentru buletinul din ziua respectivă, de întinderea lor în raport cu importanța evenimentului, de economia întregului buletin în funcție de celelalte buletine pe care le editează Agenția.

Se întâmplă, și în ultima vreme au fost dese cazurile, când manifestările centrale au prezentat o asemenea importanță și deci au ocupat un spațiu mai larg în gazete, încât secretarul de redacție a fost nevoit să restrângă volumul celorlalte informații din buletin la cele de strictă actualitate și într-o formă de redactare cât se poate de concisă. De asemenea, sînt evenimente pe plan extern care cer un spațiu mai mare în gazete. Atunci secretariatul principal de redacție de la știri interne, în înțelegere cu secretariatul de la redacția de știri externe, micșorează volumul buletinului de știri interne pentru a nu împovăra ziarele.

Configurația buletinului de știri interne e stabilită cu o zi înainte, în funcție de manifestările la zi și de evenimentele care cer anumite informații. Tematica buletinului dintr-o anumită zi este bine-înțeles parte a planului săptămînal, lunar sau de perspectivă, al fiecărei secții în parte, plan care reprezintă programul de luptă al redacției în direcția înlăturării cu succes a hotărîrilor partidului și guvernului.

De exemplu, sumarul buletinului pe care redacția îl trimite în fiecare zi ziarelor și anumitor instituții prevede în frunte manifestările oficiale:

vizite ale unor personalități din străinătate și declarații ale lor, tratative politice sau economice, adunări publice consacrate unui anumit eveniment, inaugurării de expoziții, recepții etc. Apoi, sumarul consemnează informații tematice, conform planului fiecărei secții, informații oglindind situația la zi. Astfel, secția economică, de exemplu, va publica în buletin informații care să oglindească fapte din producția mijloacelor de producție și din aceea a articolelor de consum vizînd ceea ce e important și actual: introducerea tehnicii noi, creșterea producției și productivității muncii, îmbunătățirea calității produselor, calificarea muncitorilor etc.

Buletinul de știri interne urmărește un țel, el are un anumit drum, în funcție de sarcinile Agenției de presă în viața internă a țării noastre, așa cum sînt ele brasate de partid și guvern. De aceea, mai multe buletine care se succed zi de zi parcurg un anumit drum, par că țes firul unei acțiuni.

Sîntem de exemplu în pragul campaniei agricole de vară. În redacție se vor întocmi planuri care să prevadă susținerea acestei campanii de către fiecare sector în parte. Secția economică va da într-o anumită ordine, cerută de mersul acestui eveniment, informații despre producția de mașini agricole necesare recoltării sau celorlalte lucrări agricole de vară, noi tipuri sau perfecționări aduse mașinilor agricole, măsuri pentru asigurarea aprovizionării cu combustibili și lubrefianți, precum și cu alte materiale folosite în acest moment în agricultură, electrificarea ariilor, pregătirea vagoanelor de cale ferată și a autocamioanelor pentru transportul recoltei etc. Secția culturală va da informații despre organizarea muncii culturale la arii, despre propaganda agricolă prin intermediul filmului, cărții, presei etc. Astfel, campania agricolă nu va fi o treabă a secției agrare cum ar părea la prima vedere ci este o cauză, cum e și firesc, a tuturor mem-

brilor redacției, în oricare sector de muncă ar activa. Exemple de acestea sînt foarte multe. Secretarul principal de redacție este atent la dozarea acestor informații, la eșionarea lor în timp, la ordinea lor, la urmărirea eficacității lor. Împreună cu șefii de secții și la indicațiile conducerii redacției el va îndrepta la un moment dat buletinul spre ridicarea aceluia sector care reclamă mai mult sprijinul presei. Sînt cazuri cînd conducerea unui minister recomandă Agenției să se ocupe de un sector unde lucrurile nu merg prea bine. Pe baza faptelor se analizează modalitatea de susținere a campaniei, iar secretarul principal de redacție urmărește ca buletinul să o oglindească progresiv și plastic. Aici, ca de altfel în general la editarea buletinului, își spune cuvîntul și portofoliul redacțional în care secretarul principal de redacție are grijă să strîngă din timp atît materiale pentru susținerea campaniei cît și alte materiale tematice care întregesc profilul zilnic al buletinului.

Desigur că ziarele sînt încunoscîtinate de importanța campaniei pe care o duce Agerpresul cu scopul ca ele să publice, fie știrile Agerpres, fie materiale proprii despre acest lucru. În unele cazuri informațiile de susținere a unei campanii sînt date unui ziar în exclusivitate.

Cunoașterea temeinică de către secretarul principal de redacție a problemelor de bază, a perspectivelor și a punctelor nevralgice din fiecare sector de activitate din țara noastră îl ajută să întocmească nu numai un buletin interesant și actual, dar să și fie bine înarmat în ceea ce privește oportunitatea apariției în presă, la un moment dat, a unei știri sau a unui grup de știri, îi dă indicii sigure asupra exactității informației respective. Fiindcă un lucru cît se poate de important pentru presă, pentru cititor, este ca fiecare știre să fie bine verificată, să exprime adevărul, să nu dezinformeze.

Un secretar de redacție fără înțelegerea, cunoașterea și perspectiva politică a evenimentelor, care nu intervine direct în noianul interesant al faptelor de fiecare zi, nu se poate ridica la înălțimea misiunii sale, rămîne înglodat într-o muncă birocratică, prezentînd pericolul de a atrage după el spre închistare și șablon și pe alți oameni din redacție.

Odată cu problemele de fond ale buletinului de știri interne, secretarul principal de redacție se îngrijește de aspectul cu care informația

vine în lume, de problemele de redactare.

În trecut s-a ironizat suficient, nu mai știu dacă și astăzi, „stilul Agerpres”. Ce trebuie să fie stilul Agerpres? Informația să fie informație din cap până-n picioare; să înceapă cu faptul, să-l prezinte așa cum este el, să-i arate locul și importanța în ambianța celorlalte evenimente, să-i descopere perspectiva de dezvoltare. Informația Agerpres nu exclude stilul literar ci, dimpotrivă, îl promovează. Cuvântul meșteșugit, ales cu atenție și plasat acolo unde trebuie, este o operație spinoasă, dar atunci când ea este întreprinsă cu talent îți oferă mari satisfacții.

Viața noastră e plină de fapte interesante; ne lovim la tot pasul de ele. În măreția lor ele sînt atît de simple încît de multe ori trec neobservate. Secretarul de redacție ajută pe redactor să aleagă din noianul faptelor tot ceea ce e semnificativ, demn de popularizat, demn de urmat. Firescul prezentării faptului, conciziunea redactării, înlăturarea a tot ceea ce e balast în zugrăvirea lui, este o grijă de căpetenie a secretarului de redacție. Nici pe departe gîndul de a reduce felurile de exprimare ale membrilor unei redacții la același numitor comun. Principala e ca secretarul de redacție să înțeleagă cele mai bune metode — și împrejurările i le oferă cu prisosință — ca respectînd personalitatea fiecărui redactor, să-l ajute să-și formeze stilul, să-l învețe să se exprime în cuvinte puține, dar fiecare cuvînt pus la locul lui să prezinte, în sfîrșit, în plină lumină, ceea ce era de demonstrat.

De aceea, metoda de a lucra cu colaboratorul pe textul lui rămîne fără discuție de preferat celeia de a lucra singur pe material, în absența și fără știrea autorului.

În compartimentul său de activitate, fiecare redactor trebuie să fie un bun specialist, să cunoască totul pînă la cel mai mic amănunt. Secretarul principal de redacție nu trebuie să rămînă în urma redactorului. Avînd de a face zilnic cu atît de variate probleme, secretarul de redacție trebuie să fie în primul rînd un ziarist dublat de un specialist. Ajuns aici el va ajuta pe redactor să se dezbare de caracterul tehnicist care mai dănuie în informația de presă, îl va învăța să scrie pe înțelesul tuturor. Astfel, printr-o prezentare aleasă a unor fapte interesante, redacția își aduce contribuția la ridicarea continuă a nivelului inaselor largi de cititori, la educarea lor politică.

Secretarul principal de redacție, prin mîinile căruia trec zilnic zeci de informații dintre cele mai variate ca problemă, concepție și stil, are un cuvînt de spus în ședințele de analiză a activității redacției sau a buletinului, în ședințele de stabilire a planului de muncă al redacției. Locul unde se află îi oferă posibilitatea de a cunoaște capacitatea fiecărui redactor, să-i urmărească dezvoltarea, să-l ajute la ridicarea nivelului politic-ideologic, cultural-literar, profesional, astfel ca fiecare membru al redacției să fie bine înarmat în munca de presă.

Circulă părerea în redacții și personal subscriu cu totul la ea, că nu poți fi secretar de redacție și că în general nu poți fi un bun conducător și îndrumător al muncii unui colectiv pînă n-ai parcurs tu însuși etapele de dezvoltare ale ziaristului adevărat, pînă ce nu te-ai lovit bine cu capul de pragul de sus și de jos al presei, în calitate de reporter sau redactor. De asemenea, nu poți fi un bun secretar de redacție, un bun conducător și îndrumător al muncii unui colectiv dacă te-ai rupt de viață, dacă te mărginești să-ți duci munca pe baza unei experiențe trecute, care astăzi, în uluitoarea rapiditate cu care se succed și cresc faptele, e demult pierdută în negura vremurilor. Din cînd în cînd, e bine ca secretarul de redacție să părăsească scaunul și încăperea în care-l află ziua ca și noaptea, să ia la braț un coleg mai tînăr în viață sau în breaslă, să iasă în lume cu el, să ia contact cu omul din mină sau din uzine, cu omul de pe ogoare, cu omul din laborator, din bibliotecă, din școală sau din domeniul artistic.

Iar după o bună și rodnică drumetrie, să-și stringă impresiile, să și le ordoneze și să ofere tuturor învățămintele pe care le-a tras din această întîlnire cu viața.

De asemenea, secretarul de redacție trebuie să citească, să citească mult și metodic, să fie la curent cu tot ceea ce e nou și interesant, să arate și altora ce a găsit valoros.

Secretarul de redacție, chiar dacă se întimplă să fie mai tînăr decît alți membri ai redacției, este prietenul bun, fratele mai mare al lor, omul la care ei găsesc un sfat dat cu autoritatea hrănită permanent de cunoașterea faptelor, a vieții în multiplele ei înfățișări, sfat împărțit cu căldura sufletească a omului care le pătrunde și le înțelege frămîntarea spre mai bine.

UN ZIAR ÎN LIMBA FRANCEZĂ LA MOSCOVA

Adoua zi după sosirea la Moscova a președintelui de consiliu francez, Guy Mollet, un nou periodic francez a apărut la Moscova sub titlul „Les Nouvelles de Moscou” (Noutăți din Moscova). Așa cum s-a anunțat oficial, este vorba de un bi-săptăminal care va publica informațiuni de actualitate privind politica internă și externă a Uniunii Sovietice. Primul număr a fost consacrat vizitei oamenilor de stat francezi. „Les Nouvelles de Moscou” este corespondentul periodicului „Moscow News” redactat în limba engleză, care, după un interval de șapte ani, a început să apară din nou în ianuarie trecut.

H E A R S T ÎMPOTRIVA LIBERTĂȚII PRESEI INDIENE

D. William Randolph Hearst, din bine cunoscuta familie care posedă grupul presei Hearst, a vizitat de curînd India. La întoarcerea sa, el a scris în periodicul „New York Journal American” că în ce privește India ar trebui procedat cu un „spirit sobru de realism”. După părerea sa, președintele de consiliu, Nehru, trebuia făcut să înțelegă limpede că „India nu poate beneficia de un ajutor american decît în anumite condiții și că, mai ales presa indiană ar trebuie să înceteze de a atîta poporul împotriva Statelor Unite”.

Iată ce scrie în legătură cu această organul Federației ziaristilor indieni în numărul său din aprilie: „D. Hearst junior are o părere curioasă despre libertatea presei și nu și-o ascunde. Ziarele americane primesc oare directive din partea autorităților guvernamentale și sînt obligate să le respecte? Dacă lucrurile stau astfel (și noi nu ne îndoiim), concepția americană despre libertate miroase mult de tot a fascism. Asta n-o mintește de Adolf Hitler. Cu puțin înainte de a deslîntui cruciada sa împotriva întregii lumi, dictatorul nazist s-a adresat președintelui de Consiliu britanic, Neville Chamberlain, cerîndu-i să facă ca presa britanică să înceteze campania sa împotriva nazismului”.

SCHIMB DE EXPERIENȚĂ

DIN EXPERIENȚA NOASTRĂ ÎN SPRIJINIREA SECTORULUI PETROLIFER

GHEORGHE GRAMA

Redactor-șef al ziarului „Zorile socialismului”-Moinești

In activitatea sa de mai bine de 2 ani în raionul Moinești, ziarul „Zorile socialismului” a adus o contribuție importantă la lupta comună a oamenilor muncii de a da patriei cât mai mult fiței, ajutând în același timp toate ramurile economiei raionului.

Înainte de a vorbi despre experiența noastră în sprijinirea colectivelor de muncitori, tehnicieni și ingineri din schelele petrolifere, aș vrea să arăt pe scurt unele probleme privitoare la colectivul de muncă al ziarului. La început am întâmpinat mari greutăți în muncă, datorită faptului că nici unul din tovarășii ce formau colectivul nu cunoștea raionul și nici specificul muncii întreprinderilor. Acest lucru se explică prin aceea că înainte de a veni la Moinești, am lucrat pe un șantier de construcții, șantierul hidrocentralei „V. I. Lenin” de la Bicăz. Deci a trebuit mai întâi să cunoaștem raionul cu activitatea sa economică complexă, a trebuit să învățăm, potrivit noilor condiții, procesele tehnologice ale numeroaselor întreprinderi din raion.

Ținând seama de noua situație datorită faptului că nu cunoașteam problemele respective,

am trecut la reorganizarea muncii în redacție în raport cu necesitățile. Sarcinile au fost re-partizate în așa fel încât fiecare se ocupa de un sector de muncă, ajutând la calificarea redactorilor în problemele de producție respective.

Dacă unele sectoare am reușit să le cunoaștem mai repede (cărbune, forestier, agricultură etc.) problema cea mai dificilă pentru noi a fost cunoașterea sectorului petrolifer, care este de fapt industria de bază în cadrul raionului nostru.

Un ajutor prețios în cunoașterea sectorului petrolifer l-am primit de la unii activiști ai comitetului raional de partid, de la ingineri și tehnicieni și, în mod deosebit, de la muncitori la sondă. O parte din redactori au participat la un curs de minim tehnic, privitor la petrol, organizat pentru comitetul raional de partid, cu care ocazie s-au organizat și vizite la sonde pentru împletirea cunoștințelor teoretice cu cele practice. Acestea, cât și ajutorul inginerilor și specialiștilor din petrol care au fost solicitați și au scris la ziar ne-au ajutat să cunoaștem, în bună măsură, procesul tehnologic al producției petrolului.

Paralel cu cunoașterea problemelor ne-am ocupat de ajutarea colectivelor de muncă popularizând tot ce era nou, satirizând în același timp lipsurile ce se manifestau și aduceau prejudicii îndeplinirii planului de stat. S-a constatat că la Trestul IV extracție, datorită unor deficiențe mai vechi, era amenințată îndeplinirea planului. Analizând această situație, prin materialele publicate, s-a arătat că reparațiile sondelor trebuie să fie făcute cu mai mult simț de răspundere, să se extindă experiența brigăzilor fruntașe și metodele înaintate de muncă sovietice. Ca urmare, reparațiile sondelor s-au făcut la timp și de calitate, s-a extins metoda recuperării secundare, s-a aplicat în urma unui studiu amănunțit, pentru prima dată în țara noastră, metoda sovietică de fisurare hidraulică a straturilor. Aplicarea acestor metode și a altora a dus la rezultate bune în producție, Trestul IV extracție reușind astfel ca pe anul 1955 nu numai să îndeplinească dar să și depășească planul de producție. La data de 4 decembrie petroliștii de la extracție au raportat partidului și guvernului că sarcinile anului 1955

au fost îndeplinite. Pînă la sfîrșitul anului ei au dat mii de tone țitei peste plan, productivitatea muncii crescînd cu 10,9% față de prevederi.

Ca urmare a aplicării metodei de fisurare hidraulică a straturilor, în 1955 au fost date peste plan 15.000 de tone țitei, iar în 1956 cele 105 fisurări hidraulice au condus la obținerea a peste 22.000 tone țitei.

Cunoscînd aceste metode și rezultatele aplicării lor am ajutat unele oficii de extracție care erau amenințate să nu îndeplinească planul, publicînd materiale de analiză care cuprindeau și sugestii cu privire la îmbunătățirea situației analizate. Astfel, la 10 decembrie, publicînd un material prin care se indicau Oficiului I extracție Zemeș căile de recuperare a restanței de țitei, s-a reușit ca în zilele următoare să se execute cîteva fisurări hidraulice care au dus la creșterea producției și de la 1 ianuarie pînă în prezent planul este îndeplinit în mod ritmic.

Ziarul nostru s-a ocupat, puțem spune, într-o măsură mult mai mare de problemele forajului. Și aici, preocuparea de seamă a fost lupta pentru lichidarea lipsurilor, extinderea experienței brigăzilor frunțase și a metodelor de muncă sovietice. Popularizarea rezultatelor obținute de brigăzile ce aplicau metodele: forajul cu turbina, forajul în tufă, forajul dirijat și altele a dus la faptul că un număr tot mai mare de sondori au cerut să lucreze după aceste metode. Folosirea acestor metode și extinderea lor la un număr tot mai mare de brigăzi au dus la rezolvarea problemei de a se exploata zăcămintele greu accesibile. Acest lucru a mai condus și la importante economii în ce privește construcția de drumuri, alimentarea cu apă, e-

nergie, montaje, nu s-au stricat alte terenuri arabile etc. Economile rezultate în urma acestora se ridică pe anii 1955 și 1956 la zeci de milioane lei.

O altă problemă ce a stat în atenția noastră a fost înlocuirea energiei aburului cu energie electrică. În prezent peste 75% din volumul sondelor sînt electrificate.

În anul 1955, din inițiativa unui grup de petroliști s-a experimentat metoda sovietică de forare a două sonde cu aceeași instalație și brigadă, metodă aplicată pe șantierul petrolifer din Moldova pentru prima dată în țara noastră. Popularizînd succesele obținute de brigada condusă de N. Pătrașcu și Melie Drușea, prin diferite note și însemnări ca și prin scrisori trimise de petroliști, care au săpat prima sondă de acest fel, s-a ajuns ca și alte brigăzi să ceară să foreze după această metodă. Pînă în prezent s-au forat 4 sonde după această metodă, una este în foraj și în curînd vor începe săparea altor sonde.

În coloanelor ziarului au fost susținute și popularizate succesele obținute de brigăzile de foraj care au aplicat metodele arătate mai sus cît și metodele forajului cu apă, forarea cu pompe în paralel, tratarea noroiului cu cărbune de Sărmășag, montarea turlor în blocuri mari și mutarea lor în picioare etc.

Aplicarea metodelor noi în muncă înlîmpină întotdeauna împotrivirea elementelor înopiate, rutina în muncă. Aș vrea să arăt numai un exemplu care să illustreze această afirmație. Cînd s-a pus problema aplicării metodei de foraj cu pompele în paralel, mulți sondori s-au împotrivit nevrînd să lucreze în acest fel. Cu timpul studiînd materialele apărute în ziar și văzînd că brigăzile care au apli-

cat această metodă și-au îmbunătățit regimul de lucru, și ca o consecință au crescut și veniturile membrilor lor, tot mai multe brigăzi au cerut să lucreze după metoda forării sondelor cu pompe în paralel.

Oficiile de foraj aveau foarte mari nemulțumiri aduse de Oficiul construcții și montaje care făcea montaje de proastă calitate. De exemplu, după ce se considera că sonda poate începe forajul trebuia să mai stea încă cîteva zile pentru a se înlătura unele deficiențe ale montajului care fusese făcut în grabă și fără simț de răspundere. Cunoscînd această deficiență am scris în luna noiembrie anul trecut un material urmat de altele, în care am analizat cauza acestei situații, ceea ce a avut ca urmare îpuținarea plîngerilor din partea oficiilor de foraj în ce privește activitatea Oficiului construcții și montaje.

O altă preocupare a noastră a fost ajutorarea schimbului de noapte ca să-și ridice activitatea la nivelul celor de zi. Astfel, noi am sprijinit încă de la început inițiativa pornită de la brigada sondei 1109 din cadrul Oficiului turbor Moinești. Această inițiativă a fost luată la cererea brigăzii sondei 1109 condusă de comunistul Jenică Boțezatu, de ziarul „Steagul roșu”, organul Comitetului regional de partid Bacău, împreună cu ziarul nostru. Dacă la început ziarul nostru s-a ocupat mai puțin de extinderea ei, ulterior s-a ocupat mai intens, reușind să obțină succese în generalizarea ei. Și aici s-a văzut rolul de mobilizator și organizator al ziarului. Astăzi, această inițiativă este aplicată de multe brigăzi de foraj, de majoritatea întreprinderilor ce lucrează în trei schimburi în raionul nostru, cît și de multe întreprinderi din țară.

Munca petroliștilor din foraj condusă de organizațiile de partid, sprijinită în permanență de ziarul nostru, a dus ca în primul trimestru al anului 1956 Trestul I foraj să îndeplinească și să depășească sarcinile de plan.

Aceste succese obținute de noi în sprijinirea sectorului petrolifer au fost posibile, pe lângă ajutorul dat de specialiști, datorită și faptului că noi am adus în redacție un tehnician petrolist care se ocupă numai cu problemele petrolului. Aducerea unui specialist în redacție a constituit și constituie un ajutor prețios în munca întregului colectiv de redacție pentru că ne ajută să ne îmbogățim cunoștințele și să ajutăm mai mult sectorul petrolifer.

Pe lângă rezultatele obținute în munca de sprijinire a sectorului petrolifer am avut și multe lipsuri în activitatea noastră. Printre acestea sînt: elaborarea unor materiale care nu puneau

problemele în mod competent (aceasta în special în perioada cînd nu aveam un om pregătit), antrenarea unui număr relativ mic de specialiști și în special sondori și brigadieri cu multă experiență în petrol care să colaboreze la ziar și altele.

Cu toate lipsurile ce le-am avut în activitatea noastră în ce privește sprijinirea sectorului petrolifer, putem spune că, în măsura cunoașterii problemelor, am ajutat la mobilizarea colectivelor de muncă ale întreprinderilor în scopul realizării sarcinilor ce le-au stat în față.

În nenumărate rînduri, atît conducerile întreprinderilor cît și sondorii, ne-au arătat că cele scrise în ziar i-au ajutat în muncă și chiar ei au scris despre unele probleme care nu au fost oglindite în coloanele ziarului.

Colectivul de muncă de la ziarul nostru nu este mulțumit cu ceea ce a făcut pînă acum.

De aceea, ei se va strădui pe mai departe să muncească mai mult pentru cunoașterea temeinică a problemelor petrolului și, cu ajutorul organelor și organizațiilor de partid și cu sprijinul specialiștilor, să ajutăm mai competent la extinderea experienței înaintate în muncă, la combaterea a tot ceea ce este învechit și retrograd pentru ridicarea tuturor muncitorilor la nivelul fruntașilor.

Pe baza sarcinilor ce stau în fața comitetului raional de partid, pe baza propunerilor petroliștilor și problemelor cunoscute de noi ne-am întocmit planul nostru tematic care cuprinde în mare parte problemele principale ce le ridică industria petroliferă. Conduși de Comitetul raional de partid, cu sprijinul organizațiilor de partid și al petroliștilor, sîntem siguri că munca noastră se va îmbunătăți și vom fi de mai mare folos în ce privește ridicarea activității la nivelul sarcinilor.

Unele probleme ale muncii cu corespondenții voluntari

CONST. SIRBU

Membru în colegiul de redacție al ziarului „România liberă”

În presa noastră secția scrisori și-a croit drum mult mai tîrziu decît altele. De aceea s-a obișnuit a se spune că este o secție nouă, unde există inerentele lipsuri ale începutului și unde mai sînt încă multe de făcut. Că mai sînt încă multe de făcut este adevărat, dar că ea trebuie să fie considerată secție tină, aceasta nu mai are rost. În spatele secției scrisori, nu numai de la ziarele centrale, ci și de la cele regionale sau raionale, stau ani întregi de activitate, stă un bagaj de experiență dobîndit în munca de zi de zi cu scrisorile oamenilor muncii.

Astăzi în presa noastră, în domeniul muncii cu scrisorile, redacțiile au dobîndit succese apreciabile. Tot mai mulți oameni ai muncii prind acel fir care îi unește cu redacția. Putem spune chiar, fără exagerare, că în redacție sînt tovarăși care s-au specializat în acest domeniu.

Munca redacțiilor cu corespondenții voluntari trebuie însă să capete un conținut mai substanțial, să urce pe o treaptă mai înaltă. Să se treacă de la acea frămîntare organizatorică intestină și să se ajungă la formarea de activiști de presă capabili să sprijine cu temeinicie eforturile ziarului. Secțiile scrisori trebuie să depună o muncă mai calificată de inițiere a corespondenților voluntari în problemele de presă.

Pentru aceasta este nevoie de lichidarea unor vechii forme birocratice care apasă greu asupra secțiilor de scrisori. Se întocmesc astăzi încă multe formulare, se mai completează încă multe fișe și fișulițe, se mai țin încă multe registre paralele în special în secțiile scrisori ale ziarelor centrale. În majoritatea redacțiilor centrale există un fetișism al formalităților, transmis cu venerație de la om la om. Aici s-au menținut unele formalități care nu au nici o rațiune

de a exista. Dar în virtutea principiului enunțat, formalitățile continuă să supraviețuiască, timpul continuă să fie irosit în zadar, iar cheltuielile bănești pe imprimate nu încetează să fie consistente. Racilei acesteia i s-a zis fetișismul formalităților. Poate că mai nimerit ar fi să i se zică birocratism. În fața unei atari situații, se impune cu necesitate revizuirea formalităților, simplificarea lor la ultima expresie. Evidența clară nu cere complicații atît de mari, nici completarea a zeci de rubrici. Curios este însă faptul că deși există o atît de „sistemată” evidență, redacțiile nu au reușit încă să cunoască cu precizie componența socială a corespondenților lor voluntari.

Degajate de balastul birocratismului, secțiile de scrisori vor putea trece la o muncă vie. În primul rînd vor putea lua legătură mai strînsă cu terenul. La „România liberă”, de

exemplu, membrii secției scrisori pleacă puțin pe teren. Nu mă îndoiesc că și în alte redacții situația este la fel.

Din câte cunosc, în atenția redacțiilor nu stă la loc de frunte creșterea unui activ de bază al corespondenților voluntari. Spunând activ de bază, nu se intenționează a se face cumva vreo discriminare. Totuși trebuie să existe o distincție între corespondenții voluntari. Intre ei sînt unii cu o pregătire mai bună, alții care știu să minuiască mai bine condeiul, cărora trebuie să li se dea un anumit ajutor. Talmeș-balmeșul în munca de instruire este contraindicat. Indreptarea atenției spre cei care prezintă perspective evidente de dezvoltare nu trebuie să înțirzie. Activului de bază trebuie să i se asigure toate mijloacele de creștere; să i se trimită instructaje, să fie vizitați de membrii redacției care merg în localitatea unde domiciliază corespondentul, să fie chemați în redacție, dacă posibilitățile o îngăduie etc.

Desigur că formarea activului de bază nu revine exclusiv secției scrisori. Secțiile redacției au obligația de a se îngriji cu atenție și interes de a crește colaboratori în devenire, fiecare în specialitatea ei. Indrumarea competentă nu se poate concepe fără aportul secțiilor care sînt chemate să facă aceasta, dar care nu răspund în măsura cuvenită, ori nu răspund de fel. Semnele de „aristocratizare”, de închidere în cercul strîns al problemelor de specialitate nu sînt străine multor redacții. La ziarul „Munca” bunăoară, am constatat că rolul de îndrumător al secțiilor nu este cel așteptat. Aici secția de scrisori trebuie să „tragă” greul ca și cum n-ar fi treaba înțregii redacții munca cu corespondenții voluntari. La fel și la „Előre” și la „România liberă”.

O problemă asupra căreia trebuie să ne oprim este cea privitoare la folosirea materialului corespondenților voluntari, la publicarea lui. În practica lor, multe ziare obișnuiesc a vedea materialele publicabile ale corespondenților voluntari ca fiind bune numai pentru casele. Automat, o seamă de prelucrători de meserie iau articolele sosite prin poștă, le citesc superficial, căutînd cu privirile câteva date mai semnificative și se apucă de operat. Pe cele mai mari le ciuntesc, așezîndu-le într-un fel de pat al lui Procust. Pe cele mai mici le umflă cu o introducere și o încheiere lozincardă pentru a ieși la dimensiunile rînduite. Apoi, grupîndu-le, formează din ele o rubrică „Ne

scriu corespondenții voluntari” sau „De la corespondenții noștri voluntari”. Treaba aceasta nu este cît de cît recomandabilă. Materialele corespondenților voluntari trebuie și pot fi întrebunțate sub diferite forme gazetărești. În multe din redacțiile noastre, printre care „Dobrogea nouă” (Constanța), „Zori noi” (Suceava) nu se observă o preocupare pentru publicarea varietății de genuri. Redacțiile noastre nu știu încă să valorifice materialele scrise de corespondenții voluntari. Cine citește materialele lor, dă de unele care, fără „amputările” sau „umflările” respective pot apare în ziar sub formă de foiletoane satirice, cronici rimate, scrisori către redacție, reportaje și așa mai departe. Sînt materiale care ar putea oferi subiecte excelente pentru schițe, povestiri, scenete.

Materialele scrisorilor ar putea oferi subiecte și caricaturistilor, mai cu seamă că în presa noastră caricatura internă este scumpă la vedere, nearătîndu-se prea mult nici măcar în „Urzica”.

În privința folosirii unei game mai bogate de genuri gazetărești bazate deopotrivă pe scrisorile corespondenților voluntari sau pe folosirea ideilor lor, rezultate remarcabile a obținut ziarul „Știința tineretului”, dar nu în măsura posibilităților colectivului său redacțional. În acest ziar ne-am obișnuit a citi articole frumoase scrise, cu titluri atractive, dezbătînd probleme interesante.

La „România liberă” se urmărește publicarea unor articole pe baza unor corespondențe. Autorii lor, după ce cunosc în amănunțime conținutul scrisorilor, le redactează folosind variate procedee de prezentare spre a le face mai atractive. A fost folosit de asemenea, materialul critic pentru caricaturi interne, și rezultatele au fost neașteptat de bune. Caricaturile au avut un mare răsunet, iar măsurile care s-au luat pe urma lor au dus la înlăturarea multor lipsuri. Experiența căpătată, folosind în mod ingenios materialele corespondenților voluntari, a întărit convingerea că se pot realiza lucruri de preț dacă există pricepere și inventivitate. De prisos a se arăta că publicarea materialelor prilejuiește o vie satisfacție în rîndul oamenilor muncii care se adresează redacțiilor.

A existat și mai există încă părerea exprimată de unii tovarăși că secția scrisori trebuie să devină un fel de birou de reclamații și sezisiări al ziarului, întocmai cum sînt cele ale organelor de partid și de stat. Rolul secției ar trebui, prin urmare, să se reducă la o simplă semnalare me-

canică a lipsurilor ivite în anumite sectoare de activitate. Secției scrisori i-ar reveni sarcina de a trimite în termen sezișările, a urmări soluțirea răspunsurilor cu maximum de promptitudine și a încunoștiința pe petiționari ce rezultate au avut semnalările lor. Cei care susțin asemenea păreri greșesc. Importanța secției de scrisori depășește acest cadru limitat, căci ea nu trebuie să înregistreze numeric fenomenele negative care se petrec aici, colo, ci trebuie să știe a trage concluzii logice. Apariția unui fenomen negativ în mai multe locuri dintr-odată, în situații identice, cu efecte asemănătoare nu sînt fapte care să-l lase pe cel care le întîlnește într-o stare de pasivitate. Centralizarea tuturor fenomenelor negative de același fel este o sarcină de seamă a secțiilor scrisori. Datoria lor este de a analiza, folosind mijloacele multiple de cunoaștere, cauzele care le-au determinat, forțele care le susțin. În coloanele ziarului aceste probleme să fie tratate cu îndrăzneală, stimulîndu-se toate energiile capabile să susțină lichidarea a ceea ce este rău. Lucrătorii din aceste secții trebuie să știe a trage concluziile politice din situațiile date, să ajute organele de partid și de stat a proceda în consecință la lichidarea lipsurilor. Iată pentru ce evidența care se ține aici nu trebuie să pună accentul pe numărul „cazurilor”, pe volumul lor, cît mai cu seamă pe natura lor, pe cauzele economico-politice care le-au generat, pe frecvența lor, pe efectele lor dăunătoare. Nu este îngăduit ca lucrătorii secțiilor scrisori să fie simpli înregistrați, ci adevărați activiști care să știe a interpreta științific fenomenele care se petrec. Răspunderea lor este deosebit de mare, iar contribuția lor poate fi simțită în toată plînatatea. Lipsurile și greutățile arătate în scrisori este de dorit deci să se reflecte în articolele de ziar, fiind combătute cu toată promptitudinea.

Să dăm deci un caracter nou muncii cu scrisorile, fără a ne închista în șabloane; de asemenea, să avem toată grija ca ea să fie desfășurată în mod creator.

Secția scrisori care are sarcini mari și pline de răspundere trebuie să și le îndeplinească cu cinste, dovedind în adevăr că este o secție de primă necesitate în viața redacției.

Nu este un lucru imposibil acesta. El depinde de felul cum conducătorii ziarelor vor înțelege să acționeze, de felul cum tovarășii din secțiile de scrisori își vor înțelege rostul muncii lor.

CONTRIBUȚII LA ISTORIA PRESEI

PRESA CELUI DE AL PATRULEA DECENIU

NICOLAE DELEANU

Dezvoltarea luată de țările române în al patrulea deceniu al secolului XIX a antrenat după sine și dezvoltarea presei, depășindu-se foarte curînd cadrul restrîns al primelor două publicații de bază: „Curierul Românesc” din București și „Albina Romînească” de la Iași.

Încă înainte de apariția celor două publicații principale: „Curierul de ambe sexe” (1836) și „Albina Romînească” (1837), gazetele lui Eliade Rădulescu și Gh. Asachi încearcă și reușesc treptat să se scuture de una din obligațiile ce o aveau față de stăpînire în ce privea inserarea informațiilor emanate de la autorități. Astfel de știri — seci atunci, interesante azi sub aspect istoric — încep să fie dirijate spre suplimente anume. În 1832 apare la București suplimentul „Foae oficială”, devenit curînd „Foae oficială la Curierul românesc”, apoi, în același an „Buletin, gazetă administrativă”, cu apariția neregulată, în formatul gazetei-mamă și distribuit odată cu aceasta. (Cinci zile după unirea din 1859 Buletinul va căpăta numele de „Monitorul Oficial al Țării Romînești”).

Același proces de eliberare de sub povara știrilor administrative se petrece și la Iași. Începînd de

la 3 aprilie 1832 apare „Foae Oficială, suplement a Albinei romînești” (neregulat, 32×21 și 35×34) devenită și ea „Buletin foae oficială” la 1833.

În 1839 „Albina” lui Asachi împarte gratuit abonaților ei adaosul „Foaea satească a Prințipatului Moldovei”, publicație care a depășit curînd caracterul de simplu supliment. În 1840 se transformă în periodic de sine stătător, redactat de Mihail Kogălniceanu care îl arendează pe cont propriu, cu îndatorirea să dea țăranilor o „învățatură înțeleasă” despre tot ce privește plugăritul și creșterea viteilor, plus dispoziții administrative, legi, prețuri curente etc.

„Foaea satească a Prințipatului Moldovei” a avut la rîndul ei suplimente: În 1840 „Foae pentru agricultură, industrie și negoț”; în 1841 „Adaos la Foaiia satească” (pînă în 1851); în 1844 „Foae de învățatură folositoare”; iar din 1845, „Adaos ecstraordinar la Foaiia satească”. Toate aceste suplimente aveau același format cu al gazetei-mame, aceiași redactori și aceeași tipografie (Tip. Institutului Albinei, sau Tip. Sf. Mitropolii).

Un supliment special al „Curierului” din București a fost „Muzeu național”, gazetă săptămînală „literală și industrială”, apărută cu

caractere semi-cirilice, de la 5 februarie 1836 la 26 ianuarie 1837 și din aprilie 1837 pînă în martie 1838; format mic (35×24); primele numere din 1836 în limbile romînă și franceză.

Și „Albina” din Iași a avut un supliment de acest gen: „Arhiva Albinei pentru arheologie romînă și industrie” (9 aprilie 1844—25 mai 1847) cu apariție foarte neregulată.

Nici unul din aceste numeroase suplimente și adaosuri la suplimente nu a lăsat dîră în istoria presei romîne, cadrul lor de activitate fiind prea mărginit. În schimb „Curierul de ambe sexe” din București de care am mai vorbit și care, în proiect, urma să se intituleze „Curierul de amîndouă sexele”, a jucat un rol progresist, bucurîndu-se de colaborarea unor pene de seamă, ca, spre pildă, C. Negruzzi care și-a publicat aci o parte din întiile sale scrieri literare: „Zoe” (nr. 7/1837), „Cum am învățat romînește” (nr. 22/1837), „Au mai pățit-o și alții” (nr. 11/1839) și cîteva din vestitele lui scrisori satirice la adresa boierimii și ciocoiimii. Colaborarea unui ieșan la periodicul din București era o noutate a vremii și căpăta o deosebită semnificație în acei ani cînd cercuri politice și intelectuale înce-

„useră să agite ideea unirii naționale. Peste un an Ion Ghica va răspunde cu colaborarea sa în coloanele „Daciei literare“ din Iași.

O publicație de scurtă durată, premergătoare „Curierului de ambe sexe“ și dependentă tot de Eliade, a fost „Gazeta Teatrului Național“ apărută la București între 1 noiembrie și (dec ?) 1835 în următoarele împrejurări :

Cu doi ani înainte „Societatea Literară“ se transformase în „Societatea Filarmonică“, organizație politică în fapt, camuflată după paravanul unor preocupări artistice și literare. În acest din urmă scop făcea sfaturi pentru întemeierea unui teatru permanent, în limba română. Până atunci spectacolele trupelor străine care ne vizitau destul de des, ca și ale diletanților băștinași, se dăduseră la început în sala de paianță a domniței Ralu, de la Cișmeaua Roșie (așezată cam pe unde este azi catedrala Sf. Iosif de pe strada Popov), apoi în sala birtășului Momolo („Capșa“ de mai târziu; cofetăria și restaurantul „București“ de azi, din calea Victoriei colț cu str. Edgard Quinet). Sub auspiciile „Societății Filarmonice“ se înjghebase un curs de declamație condus de actorul C. Aristia, cu sarcina să creeze o pleiadă de artiști români. Încă din 1831 Eliade pleda în coloanele „Curierului Românesc“ pentru sprijinirea teatrului în limba națională, arătând că el „poate să înlăzască și să deștepte durerile după trebuință, să dărapene obiceiurile cele ruginite și să insufle virtutea“. În 1833 (nr. 57 din „Curierul Românesc“) da exemplul Rusiei, unde, spunea el, actorii erau stimați și asimilați cu funcționarii de stat — și înființă o cronică dramatică permanentă, pe care un timp o va semna Cezar Boliac. Spectacolele românești de la Momolo entuziasmând pe bucureșteni, „Societatea Filarmonică“, pe temeul art. 12 din regulamentul ei, încurajă apariția revistei lunare „Gazeta Teatrului Național“ (teatru care nu exista ca edificiu). Revista a fost pusă sub redacția lui Eliade și supravegherea comitetului societății. Au apărut 13 numere (23×17) în câte 1000 exemplare fiecare, din care 60 se dis-

tribuiau abonaților, 340 se depuneau la librăriile „Valbaum“ și „Romanov“, iar 600 se împărțeau gratuit. A fost o încercare temerară pentru vremurile acelea, neizbutită pentru că protipendada ca și proaspăta burghezie în dezvoltare se hotăra greu să scoată banul din pungă — dar nu mai puțin demnă de laudă. „Gazeta Teatrului Național“ a avut printre colaboratori pe Negruzzi, a remarcat debutul marelui actor Costache Carageale (unchiul lui I. L. Caragiale) și a alimentat gustul pentru teatru și limbă românească.

În anul când dispărea „Gazeta Teatrului Național“ Cezar Boliac (care semna atunci : Cesar Bolliac) scotea la București „Curiosul — gazetă de literatură, industrie, agricultură și noutăți“, înlocuind la ultimul număr (ianuarie 1837) cuvântul „gazetă“ cu „jurnal portativ“. „Curiosul“ se tipărea cu litere semi-cirilice și în coloanele lui viitorul pașoptist consecvent încercă să militeze pentru idei înaintate, poate și sub influența utopistului Teodor Diamant care sosi de doi ani de la Paris. După trei numere „Curiosul“ fu suspendat.

Răzbuindu-se împotriva domnitorului Al. Ghica cu niște satire care circulau în manuscris, Cezar Boliac a fost surghiunit la o mânăstire din munții Buzăului, gazetarul urmând soarta gazetei sale și marcând astfel prima victimă din istoria presei românești.

Dealtfel neastâmpăratul Boliac va avea să sufere și alte șicane din partea autorităților. Revenise în 1838 din surghiun și continua să redacteze și să difuzeze manifeste ilegale „atingătoare la obrazurile stăpînirii“. În 1839, într-o noapte, poliția vestitului satrap căpitan Costache Chioru i-a călcat locuința și i-a confiscat toate manuscrisele. N-a găsit manifeste pentru că Boliac fusese prevenit dar polițaiul a încărcat într-o ladă tot ce găsisese scris de mână. Și astfel au rămas pierdute pentru totdeauna piesa „Matilda“, prima dramă românească (care se reprezentase de câteva ori dar nu se tipărise în volum și pentru care Eliade Rădulescu îl numise pe autor „Victor Hugo al României“), drama în ver-

suri „Tăierea boierilor la mânăstirea Dealului“, — poezii și alte producții literare..

★

Toate aceste periodice nu reprezentau cele mai adeseori decît sacrificii bănești din partea editorilor — chiar pentru Eliade care fiind dublat de un spirit negustoresc știa să stoarcă de la visterie galbeni, cu care umplea cel puțin în parte pagubele „Curierului“...

În 1837 apare la București cea dintîi gazetă bazată pe socoteli de câștig : „Cantor de avis și comerș“, scrisă de Zaharia Carcalechi, editorul pe care l-am întîlnit la începuturile presei din Transilvania. Nu e de mirare că ardeleanul scotea o afacere comercială — care în cele din urmă s-a dovedit bunicică — tipărind o publicație destinată în primul rînd comercianților. În cei opt ani scurși de la desființarea totală a monopolului turcesc, prosperitatea negoțului și începutul de industrie duseseră la îngroșarea păturii de burghezi și boiernași avuți, interesați în piața de schimb, știutori de carte, avizi de noutăți — economice și politice în primul rînd. Exportul de cereale se triplase (terenurile cultivabile crescuseră cu 20%, iar producția de grîu cu 100% !); coloane nesfîrșite de căruțe țărănești transportau la schelele porturilor dunărene cerealele și lemnele moșierilor ; sute de vase străine acostau la dane ; convenția de ușurare vamală dintre Valahia și Moldova, din 1835 (încă un pas spre unire !) își dădea roadele ; Țara Românească ajunsese să aibă 26617 meșteri și 14907 familii de patentari ; Bucureștiul posedea în 1835 cinci mari case de export și număra, după evaluarea călătorului suedez Johan Hedenbog, 100.000 locuitori, iar după părerea a doi misionari scoțieni care ne-au vizitat în 1839, chiar mai mult : 120.000 de locuitori. Școlile se înmulțiseră ; după socoteala călătorului rus Demidoff se aflau în Țara Românească 28 școli județene cu 1724 elevi, în afară de cei de la foarte numeroasele pensioane particulare ; gustul cititului se răspîndea tot mai mult, dincolo de protipendada franțuzită și de ne-

gustorimea care trebuia să afle prețul mărfurilor pe diferite piețe interne și externe.

„Cantor de avis și comers“ purta ca titlu: „gazetă politică și comercială“ și apărea de două ori pe săptămână (27×21) la prețul de 4 ruble pe an abonamentul. A folosit întâi tiparnița lui Eliade, din Cîmpul Moșilor, apoi pe cea creată de însuși Carcalechi în 1838, iar mai târziu tipografia lui C. Pencovici, a lui August Ruof și, în fine, a „Curții“. Incepînd din 28 septembrie 1848 publică și coloane în limba franceză. Ca să marcheze caracterul strict mercantil, gazeta lui Zaharia Carcalechi apărea cu o vignetă pe frontispiciu: Mercur, zeul comerțului, stînd pe o grămadă de mărfuri cu ancora la picioare, iar în fața lui marea, un far și o corabie. În 1843 (10 august) „Cantor“ își schimbă numele în „Vestitorul românesc, gazetă cuprinzătoare de feluri de științe“, nume pe care îl păstrează pînă în 1857 cînd își încetează apariția.

În 1839 „Cantor de avis și comers“ a editat și un supliment: „Foaie comercială, industrială și iconomică“ de scurtă durată (2 ianuarie — 15 aprilie).

„Cantor“ (ulterior „Vestitorul“) n-a avut nici caracter politic, nici literar. Era un buletin comercial și administrativ, neatrăgător pentru marele public, reflectînd totdeauna, atunci cînd aborda și alte subiecte, părerile stăpînirii, prea servil chiar. Din 1843 a fost stipendiată pe față de către stăpînire care, în 1845, i-a mărit subvenția de la 100 la 400 galbeni pe an...

Peste doi ani de la apariția Cantorului, negustorii din Brăila (orașul acesta avea și el trei case mari de import-export) pun pe tipograful localnic Ioan Penescu să scoată o gazetă comercială a lor. A apărut la 18 decembrie 1839, dar n-a rezistat decît pînă la 6 noiembrie 1841. Se numea „Mercur, jurnal comercial al portului Brăila“; bisăptămînal în anunț dar neregulat în practică; cu 2 galbeni și jumătate abonamentul. „Mercur“ trebuia să apară și în limba greacă, cel puțin așa se anunța la primul număr, dar suplimentul a ieșit în limba italiană: „Mercurio, giornale

di commercio“ (23 ian. 1839 — 6 nov. 1841).

Portul Galați, care ajungea din urmă străvechiul „Ibraila“ va reuși deabia în 1846 să aibe gazete proprii: „Danubiul“ și „Dunărea“.

★

Dînd asalturi redutei feudale care se clătina din încheeturi, burghezia, împreună cu ciocoimea, (arendăși de moșii, jinduind după ranguri, avere și putere) își supraevaluau forțele. Numai așa se explică — și e foarte natural pentru o clasă în plină ascensiune — că în același an istoria presei din țara noastră înregistrează apariția primei gazete zilnice, întreprindere grea, care s-a încapățînat să reziste un an încheiat.

Merită să ne oprim asupra acestui caz pe cît de singular pe atît de reprezentativ pentru înfrigurarea ce stăpînea atunci tot ceea ce era activ în viața economică și socială a Țării Românești.

Frederic Valbaum era tipograf de mare vază în București; avea și o librărie pe care Ghica Vodă o pusese sub sigiliul „Curții“ lui; făcea afaceri bune cu papetărie străină, tipărituri muzicale pe care le primea din apus (canțonete și valsuri pentru demoazele) și cu cărți franțuzești, grecești și românești. În 1837 Valbaum crezu că sosise vremea editării unei gazete zilnice capabilă să concureze „Curierul“ lui Eliade Rădulescu. În acest scop își asociază ca redactori pe Florian Aaron, fost dascăl la școala pe care Dinicu Golescu o înființase în 1827, pentru fiii de țărani, la moșia sa din Golești Mușcelului, și pe G. Hill, profesor de latină la Sf. Sava, colaboratorul principal al lui F. Aaron și Petrache Poenaru la Vocabularul francez-român din 1840 și porni „o întreprindere colosală“, cum singur o apreciază în prospect: la 1 ianuarie 1838 scoase cotidianul „Romania“.

Cu zece zile înainte distribui un număr de probă și o „înștiințare“ din care reproducem:

„După înaintarea ce a făcut duhul românesc, și după lățirea gustului citirii în patria noastră, gazeta a ajuns a fi o trebuință.

„...Dar omul este și nerăbdător; ceea ce se întîmplă în lume, ceea ce se face ori în pămîntul său sau în țări străine, cu un cuvînt orice lucruri care au interes pentru dînsul, vrea să le afle cît se poate mai curînd. Întîrzierea or cărui lucru ce dorește se pare că-i taie pofța de a-l mai cunoaște, îl răcește și lucrurile cele mai interesante, dacă le află tîrziu, se pare că pierd prețul lor înaintea lui.

„Numai o gazetă cotidiană, care să ese în toate zilele, poate să mulțumească curiozitatea și nerăbdarea tuturor aceluia care doresc a cunoaște îndegrabă și neprecurmat cursul lumii, duhul vremii și întîmplările de la care atîrnă fericirea sau nenorocirea omenirii“.

Gazeta își propune să cuprindă:

„**Din politică:** Întîmplările cele mai nuanțate și mai interesante din patria noastră și din țările străine.

„**Din industrie și comerț:** Aflările și născocirile cele care duc duhul omenesc spre îmbunătățirea pămîntului, desăvîrșirea meșteșugurilor, întinderea negoțului și altele;

„**Din literatură:** Cărțile cele nuanțate românești ce es la lumină, analisuri asupra acestor cărți; teatru și altele ce se copînd în sfera cea întinsă a literaturii;

„**Din varietăți:** Novele scurte, anecdote; întîmplări glumețe; băgări de seamă asupra lucrurilor ce se întîmplă pe toată zioa; înștiințări de persoanele streine și de rang care vin sau se duc din capitala noastră;

„**Din înștiințări:** Tot felul de înștiințări de lucruri ce sînt de vînzare sau se caută spre a se cumpăra“.

Și prospectul încheia cu această chemare patriotică:

„În sfîrșit „Romania“ se îndreptă către toți cei care vorbesc limba ei, atît aici în patria sa, cît și în țările vecine cu care este înclinată și fără sfială cere primire cu bunăvoință, sprijinire și încurajare. Numele său este dovadă de duhul ce o însuflețește și nădejdea care o pironeste în protecția inimilor celor bune, este o cheazăuire sigură pentru dînsa că va ajunge cu norocire la scopul ce și-l pro-

pune" (București, 20 decembrie 1838).

Titlul acestui prim cotidian a fost într-adevăr o noutate într-o vreme când țara se numea când Valahia, când Țara Românească, însă ilustrativ pentru tendințele care animau intelectualitatea progresistă din epoca respectivă. Unii cititori, mărturisesc redactorii în articolul din ultimul număr, cumpărau „Romania” de dragul titlului.

„Romania” s-a tipărit cu semicirilice. Abonamentul costa 100 lei vechi pe an. Formatul: jumătate de coală (29 × 22). Editorul n-a știut să-și asigure o colaborare eficientă. Pe de altă parte întreprinderea era costisitoare și depășea puterea pieții de cititori. La 31 decembrie 1838, adică după exact un an, „Romania” își încetează apariția... Iată cum explică editorul și cei doi redactori — în același articol ultim — cauzele înfringerii:

„Da, **Romania** de astăzi înainte nu va mai eși; un an de zile și nu mai mult i s-a dat ființei sale; fatalități care apasă multe lucruri omenești o silesc ca să înceteze;... Romania și-a pus toate silințele ca să isprăvească cu cinste cariera sa de un an de zile; dar trebuie să mărturisească că numai prin jertfe simțitoare a putut face aceasta... În vreme de o lună de zile ea a strâns un număr de prenumerați (abonați, n.n.)... bucuria era mare că, crescând numărul lor din zi în zi, pe cât creștea și recomandarea ei, se vor dobîndi mijloace îndestule de a se îmbunătăți starea ei și de a putea eși pe anul următor tot în toate zilele și în format de o coală. Nădejdi zadarnice! Numărul prenumeraților era mare pe hîrtie, dar mai mult de a treia parte n-au plătit banii prenumerației pe cele dintîi șase luni, și mai mult de jumătate din prenumerați n-au plătit pe cele șase luni din urmă ale anului... Adevărul acesta pe care îl poate cunoaște or cine din registrul socotelilor **Romaniei** este un adevăr cam aspru, dar, trebuia să se spue...”

Dacă totuși „Romania” a rezistat eroic un an, aceasta s-a datorat jertfelor din punga editorului, abonaților conștiincioși și „domnilor contracții (arendași, n.n.) ai drumurilor poștelor care, ca să ajute

și să sprijinească această întreprindere, au binevoit a nu primi nici

o plată pentru expediția foilor prin județe”.

★

Încă două periodice de provincie — în afară de „Mercurul” brăilean, despre care am vorbit — vin să încheie istoria presei românești din a patra decadă a secolului trecut. Ele s-au tipărit la Craiova și Buzău.

Craiova se resimțea și ea de pulsul vieții noi. Cetate a Olteniei plină de moșieri, capitala de peste Olt se modernizase cu prăvălii, magazii de cereale, agenții comerciale și zăvălii. În 1835 se inaugurase acolo prima școală de „arte și meserii”, în 1837 se inaugurase o nouă școală gimnazială, în 1838 se făceau eforturi pentru întemeierea unei trupe de teatru, ș.a.m.d.

În aceste împrejurări noi a apărut la Craiova săptămînalul „Mozaiicul”. Redactor, editor și tipograf era Constantin Leca, pictorul de mare talent, luptătorul de la 1848. Gazeta a apărut de la 3 octombrie 1838 la 25 septembrie 1839 în format foarte mic (20 × 14), cu caractere cirilice, abonamentul costînd trei galbeni împărătești pe an.

În anul următor a eșit din tipărița Episcopiei Buzăului primul periodic bisericesc: „Vestitorul bisericesc”, cu subtitlul „gazetă religioasă și morală”. Era redactată de ieromonahul Dionisie Romano și de

G. Munteanul. A apărut săptămînal, din ianuarie 1839 pînă în decembrie 1840.

★

Nu putem încheia acest scurt articol despre presa deceniului al patrulea fără să subliniem și un alt aspect al rolului jucat de ea întru sprijinirea năzuințelor și îndeletnicirilor burgheziei care — atunci — era o clasă progresistă. Este vorba de reclamele comerciale, sau știrile despre înființarea, arendarea sau vînzarea cutărei sau cutărei întreprinderi mai mult sau mai puțin industriale. Informațiile acestea au fost de mare însemnătate pentru dezvoltarea comerțului, iar astăzi au importanță istorică.

Spicuiam cîteva, ca exemplificare. Astfel „Albina Românească” de la Iași anunța în 1830 că un Gavriil Munteanu vinde fabrica lui de macaroane și fidea, din Iași; în 1831 înștiința că fabrica de macaroane a lui Nicola și-a reluat activitatea odată cu stingerea epidemiei de holeră; în același an că la tipografia Albina „s-au așezat acum înființată în Eși o litografie” (la care, adăugăm noi acum, vor apare în 1833, 1839, 1840 și 1845 „Tableaux de l'histoire moldave” și anume: Ștefan cel Mare și muma lui în fața cetății Neamțu, Ștefan cel Mare cuvîntînd al său testament politic, Lupta Moldovenilor cu cavalerii cruciei la anul 1423 și descrierea tabloului litografiat ce o înfățișează, ș.a.); în 1832 „Albina” anunța că pe o moșie mînăstirească de lângă Hîrlău s-a deschis o piatrărie pentru pietre de moară; și în același an publica un fel de reportaj de la solemnitatea inaugurării fabricii de hîrtie Petrodava (Neamț) a însuși dumnealui postelnicului Gheorghe Asachi, editorul gazetei. „Buletinul oficial” din 1834 publica autorizația dată de stăpînire vistiernicului Niculachi Conta de a introduce pe moșia sa o „mașină cu aburi pentru cartofle”. (Deși nu înțelegem despre ce fel de mașină va fi fost vorba, însemnăm aci că dacă autorizația a fost urmată și de realizare practică, atunci ne aflăm, fără îndoială, în fața primei mașini cu aburi în țările românești!).

I. FELEA

In istoria presei progresiste din țara noastră ziaristii socialiști militanți ocupă un loc deosebit. Înainte de a fi ziarști, ei erau militanți în mișcarea muncitorească, erau muncitori ridicați și intelectuali devotați clasei muncitoare, legați trup și suflet de lupta și năzuințele poporului. Ziaristii militanți considerau ziarul ca o armă puternică în lupta împotriva dușmanului de clasă. Ei scriau cu avânt și pasiune pentru luminarea maselor, pentru înarmarea lor cu aforbitoarele idei ale marxism-leninismului.

Condițiile de lucru erau grele. Presa muncitorească dispunea de fonduri bănești destul de mici. De aceea, adeseori, unii redactori care mai știau o meserie, lucrau în ateliere sau dădeau meditații la odraslele de negustori, ca să plătească datoriile ziarului la tipografie sau să contribuie la cumpărarea hîrtiei. Nu odată se întîmpla ca acești ziarști, după o zi de muncă și de foame în redacție, să stea noaptea în tipografie unde învîrteau o roală mare la o mașină de tipărit plană, după care puneau mîna la împachetatul și transportul ziarului.

Printre ziaristii militanți din ultimele două decenii ale veacului trecut și începutul veacului nostru se află și Al. Ionescu. El este cunoscut în istoria mișcării muncitorești din România ca unul din principalii activiști din cadrul grupului de muncitori care au ridicat steagul socialist abandonat de „generoși“, adresîndu-se clasei muncitoare din România cu lozincă: socialismul nu moare!

Născut la 22 iunie 1862, după ce a absolvit învățămîntul primar,

a intrat ucenic la tipografia „Carol Göbl“. Într-o cronică intitulată „Caragiarele corector“ și publicată în „România Muncitoare“ din anul 1902, Al. Ionescu își amintește de anul 1876, cînd autorul cronicii era ucenic tipograf la ziarul „Unirea democratică“, unde I. L. Caragiarele făcea corectură pentru a-și putea cîștiga existența zilnică.

„Dezvoltarea capitalismului se aseamănă cu umflarea unui balon pe care copiii, în dorința de a-l vedea tot mai mare, sfîrșesc prin a-l sparge. Ah, cît de mult aș dori să se spargă cît mai curînd balonul acestui afurisit copil și să văd imprăștiindu-i-se puterea în văzduh“.

AL. IONESCU

Din cealaltă cronică, intitulată „Din ale lui Tony“, aflăm că era prieten bun și cu Anton Bacalbașa, care venea adesea în casă la el.

Într-un articol intitulat „Tony Bacalbașa“, scriitorul Gala Galaction spune: „Pînă a nu-l cunoaște așa cum era, mi-l închipuiam un om vajnic, un munte de om. Mi-l închipuiam cam așa cum era prietenul său, tipograful Alexandru Ionescu...“¹⁾

Din această comparație cu Anton Bacalbașa, care nu era mai înalt decît elevii de clasa a patra liceală și „slab ca un ogar“, reiese că Al. Ionescu era cît un munte de om.

La sfîrșitul veacului trecut, Al.

1) Gala Galaction: „Oameni și gânduri din veacul meu“. Ed. E.S.P.L.A., pag. 142.

AL. IONESCU, ZIARIST SOCIALIST MILITANT

Ionescu făcea parte din redacția ziarului socialist „Munca“. Sub titlul ziarului, de la primul număr — 25 februarie 1890 — citim: „Redactori: Ioan Nădejde, Const. Mille, Ion Catina, P. Mușoiu și Al. Ionescu“. Începînd din ziua de 3 martie 1891, rîndul de mai sus este schimbat cu subtitlul: „organ socialist-democrat sub direcția comitetului executiv al clubului muncitorilor“. Al. Ionescu continuă să fie redactor, ocupîndu-se în special de reportaje din viața și lupta muncitorilor. În paginile ziarului „Munca“ găsim numeroase materiale iscălite de Al. Ionescu despre greva tipografilor, despre bolile care măcinau pe elevii lui Gutenberg, despre organizarea brutarilor, repauzul duminical, proteste împotriva măsurilor polițienești de prigonire a organizațiilor muncitorești etc.

Articolele lui Al. Ionescu din „România Muncitoare“ seria I — 1902, au la bază o lungă perioadă de pregătire teoretică și concluzii practice, în urma participării active a lui Al. Ionescu la lupta clasei muncitoare din România în ultimul deceniu al veacului trecut.

În anul 1886 el deveni membru al „Cercului studiilor sociale“ din București, în cadrul căruia și-a format o serioasă pregătire teoretică socialistă.

În 1892 îl întîlnim ca membru al unei delegații de ziarști — din partea ziarului „Munca“ — care ancheta cazul asasinării, cu știrea guvernului liberal, a unor țărani din județul Dorohoi. Din delegație mai făceau parte A. V. Beldiman, din partea ziarului „Adeverul“, I. C. Bacalbașa din partea ziarului

„Lupta“ și alții. Delegația de ziariști a fost însă arestată și „trimisă la urmă“. Totuși, campania a continuat prin presă și întruniri. Trei mari adunări s-au ținut la București, Iași și Craiova. „Oratorii: Beldiman, Mille, I. N. Roman, C. A. Filitis, Al. Ionescu și Anton Bacalbașa“¹⁾. În aceeași colecție de articole jubilar, cu prilejul împlinirii a 25 de ani de existență a ziarului „Adeverul“, I. Hussar, fost secretar de redacție, scria că în 1888 Al. Ionescu era paginatorul ziarului. Cu prilejul unei mutări forțate a redacției, printre cei puțini rămași statornici în jurul lui Beldiman a fost și Al. Ionescu. „Din ziua aceea l-am luat în redacție“ — notează Hussar. Administratorul ziarului, C. Jecu, enumără astfel, în pag. 84 a cărții jubilar, personalul „Adeverului“ în 1888: „I. N. Roman, prim redactor, Ed. Dioghenide, al doilea redactor, I. Hussar, secretar de redacție, Eugeniu Vaian, redactor și traducător, Al. Ionescu, corector...“.

„... încolo redactori și corespondenți din provincie benevoli“. În vremea aceea, când Beldiman milita prin coloanele ziarului împotriva dinastiei Hohenzollern și pentru republică, personalul redacțional și tehnic participa la apărarea redacției împotriva vandalismelor huliganice. La una din aceste manifestații împotriva „Adeverului“ cu concursul poliției „sint arestați vreo treizeci de lucrători pentru că încercaseră să rupă cordoanele spre a împiedica vandalismul“. Printre cei arestați se afla și Al. Ionescu. Ioan N. Roman, caracterizând pe membrii redacției „Adeverului“ din acea vreme, scria că și amintește de ei cu multă dragoste. Printre aceștia se aflau și „exuberantul Cașolțianu, cel mai harnic și impresionant reporter; rubicondul Spartali, traducătorul de nuvele atât de gustat pe vremuri; „tovarășul“ Ionescu, cel mai fain corector, și, la nevoie, redac-

Al. Ionescu, la 18 ani

tor“¹⁾. Prin urmare, dintre toți, Al. Ionescu era *tovarăș* (în ghilimele pentru un fost socialist), membru devotat al partidului, în momentul când „generoșii“ își făceau bagajele; el era unul din statornicii devotați ai steagului roșu, reinălțat, la început de veac, în 1902, prin editarea „României Muncitoare“, seria I-a, și organizarea cercurilor muncitorești „România Muncitoare“.

Dacă intelectualii alături de care milita Al. Ionescu la „Munca“ și la „Lumea Nouă“ aveau o considerație deosebită pentru lucrătorul tipograf luminat și talentat — fiind la un moment dat unicul muncitor acceptat de echipa lui Nădejde în comitetul executiv al partidului — el, însă, nu-i menaja deloc atunci când simțea în acțiunea lor germenii trădării. În ianuarie 1899, în timpul marelui greve a lucrătorilor tipografi din Capitală, Al. Ionescu se afla în fruntea

lor ca președinte al societății „Gutenberg“. El scria de pe baricada luptei de clasă articole de demascare a uneltirilor patronale și nu cruța nici pe „prietenu“ Const. Mille, care, în calitate de director la „Adeverul“ se afla de partea patronilor, în fruntea lor.

El nu menaja nici pe „prietenu“ Morțun care, convocând în mod nestatutar, împreună cu alți câțiva candidați la trădare, Congresul al VI-lea, din aprilie 1899, a fabricat și pentru Al. Ionescu un mandat de delegat din partea organizației de Roman. Acesta refuză însă cu indignare această „atenție“, act notoriu de falsificare a voinței membrilor de partid, și se ridică cu hotărâre în numele principiilor socialiste împotriva manevrelor grupului de trădători, trimițând Congresului o scrisoare de desolidarizare și de vestejire a acțiunii trădătorilor. După ce arată că Congresul e nelegal, nefiind convocat de Consiliul general, Al. Ionescu a făcut o aspră critică aceluia care vor să scoată din program principiul internaționalismului proletar, ideea proprietății colective etc. El se ridică, de asemenea, împotriva aceluia care cereau formarea unei „stîngi liberale“ ca și împotriva aceluia care „propun alianță cu junimiștii“ în scopul de a se putea alege deputați, ignorând cu totul chestiunea luptei de clasă și producând în mintea muncitorilor tot soiul de confuziuni.

El nu se mulțumi însă numai cu o scrisoare. În „Lumea Nouă“ cu data de 25 martie 1899, Al. Ionescu a scris un articol cu esența pe două coloane cu albine și intitulat sugestiv: „Trăiască socialismul!“ și în care se spune: „Acei care și-au luat rolul de călăi ai partidului socialist au rămas, din ferice, pușini la număr și toată munca lor va fi zadarnică“.

Muncitorul conștient vorbește în felul următor în numele tovarășilor săi de muncă și ideal:

„Partidul socialist nu va putea fi nimic de câteva individualități

1) „25 de ani de acțiune“ — „Adeverul“ — 1888—1913, pag. 32.

1) „25 de ani de acțiune“ — „Adeverul“ — 1888—1913, pag. 290.

cu interese personale și nici de
cîțiva ademeniți care nu au înțeles
primejdia ascunsă în fraze poleite.

Partidul socialist va exista, căci
el a izvorit din alcătuirea nedreap-
tă a societății de azi. Cît timp vor
exista apăsări și apăsători, jefuiți
și jefuitori, partidul socialist va
trăi pentru a apăra și lumina pe
cei apăsări și jefuiți“.

Cuvintele reprezentantului clasei
muncitoare din România de la
sfîrșitul veacului trecut căpătau
caracter de rechizitoriu în Congre-
sul uzurpatorilor, al acelor care
vroiau să facă din mișcarea mun-
citorească o anexă a partidului li-
beral.

„A părăsi terenul luptei de clasă
care constituie pedestalul tăriei
socialiste — scrie mai departe Al.
Ionescu — a lepăda internaționa-
lismul clasei muncitoare pentru a
îmbrățișa naționalismul burghezo-
demagogic, sădind ură de nație și
de religie, înseamnă a trăda inte-
resele mari ale clasei muncitoare!

Partidul socialist este și va tre-
bui să rămînă partid al clasei mun-
citoare!“

Articolul se termină cu un apel
la unirea muncitorilor pentru a de-
juca uneltirile trădătorilor :

„Toți, ca un singur om, au
azi datoria sfîntă să se ri-
dice și să protesteze în con-
tra acestui atentat săvîrșit în-
tr-un pretins congres socia-
list. În fața acestei primejdii
toate neînțelegerile din trecut tre-
buie să dispară... și ca adevărați
soldați devotați idealului clasei
muncitoare, să facem zid de apă-
rare în jurul steagului roșu, căci
el este simbolul suferințelor nous-
tre, el redeșteaptă în noi speran-
țele unui viitor de dezrobire.

Acum s-au limpezit lucrurile:
socialiștii credincioși steagului lor
vor rămîne la postul de onoare“.

Au rămas și au luptat mai de-
parte. În 28 martie 1899 apare în
„Lumea Nouă“ celebrul articol
„Sîntem și rămînem“ iscălit de Al.
Ionescu. Articolul începe cu con-
statarea că „Un curent nenorocit
s-a format de cîțiva ani în rîndu-

rilor unora din prietenii noștri și în
special ale acelor din pătura cultă.
Acest curent e ca membrii parti-
dului socialist să treacă în partidul
liberal pentru a forma o așa zisă
stîngă liberală, care să împingă,
zic ei, partidul liberal pe calea
reformelor“. După ce arată reaua
credință care stă la baza acestor
„teorii“, Al. Ionescu scrie: „E cu
totul alta calea de smuls reforme
de la burghezie și aceasta prin a-
jutorul unei organizații puternice
a clasei muncitoare“.

Stîngă liberală? Aceasta înseam-
nă ca muncitorii „să intre în
legiunile conduse de Niță Bere-
chet, Manolescu-Lungu etc. Cio-
măgași.—iată rolul rezervat mun-
citorimii socialiste care ar fi pore-
clită că formează... STINGA LI-
BERALĂ în cetatea lui Berechet!“.

Urmează o demnă și viguroasă
profesie de credință: „Noi nu pu-
tem să renunțăm la partidul și la
idealul nostru. Sîntem muncitori
socialiști și voim să rămînem ca
atare, căci interesele noastre, și
politice și economice, nu ne îngă-
duie să fim altfel.

Iar dacă multora le pare că idea-
lul nostru e prea îndepărtat, nu

pot aștepta răsărind razele fru-
moase și strălucitoare ale soarelui
ideal, se pot duce, se pot reîntoar-
ce la matca lor.

Noi sîntem și rămînem soldați
credincioși ai steagului roșu „al
proletariatului internațional“.

În toate materialele scrise de
Al. Ionescu în numele grupului de
muncitori și intelectuali socialiști
se simte prezența puternică a zia-
ristului socialist militant, devotat
clasei muncitoare. Noțiuni ca lup-
ta de clasă, internaționalism prole-
tar, lupta pentru desființarea ex-
ploatării și instaurarea socialismu-
lui formează esența articolelor lui
Al. Ionescu.

Prin „România Muncitoare“ Al.
Ionescu a continuat lupta deschisă
de muncitorii revoluționari la
congresul partidului din 1899. El
a adoptat o atitudine combativă
consecventă față de „teoreticienii“
socialiști care „au intrat la bur-
ghezie ca să combată mișcarea so-
cialistă“.

Prima serie a „României Munci-
toare“ a apărut în 1902 din iniția-
tiva cercului România Muncitoare
din București. În paginile ziarului
Al. Ionescu și muncitorii ce făceau
parte din cercul care edita ziarul,
au ținut să se știe de la început că,
deși Dobrogeanu-Gherea se bucura
de respectul lor, el nu avea nici o
legătură cu editarea „României
Muncitoare“, seria 1902. Astfel, în
pagina întâia din nr. 2 al ziarului
se află inserată următoarea dez-
mințire: „Cu toată categorica nous-
tră declarațiune făcută în primul
număr, unele ziare au gîsit încă
de cuvîntă să susțină că „Romî-
nia Muncitoare“ este ziarul d-lui
Dobrogeanu-Gherea sau că e sub
direcțiunea sa. În fața acestora ne
simțim datorii a face următoarea
declarațiune: Aparițiunea „Romî-
niei Muncitoare“ e datorită unui
număr de muncitori, vechi membri
ai partidului social-democrat, îm-
preună cu cîțiva tineri“. Nota se
încheie cu precizarea că „întreaga
activitate a lui Dobrogeanu-Gherea
la această gazetă se rezumă în
faptul că i-au cerut sprijinirea în-

Al. Ionescu

tr-o anumită cestiune și d-sa a avut bunătatea să ne-o dea prin articolul publicat în numărul nostru trecut”.

Chiar din primul număr al „României Muncitoare”, seria 1902, Al. Ionescu atacă frontal problema renegaților. Despre ce este vorba? Intelectualii liberali strecurăți în mișcarea muncitorească au părăsit-o cu tam-tam, crezând că prin plecarea lor desființează socialismul în România. Al. Ionescu, într-un articol intitulat „Descurajații”, arată că plecarea unor intelectuali burghezi din mișcarea muncitorească nu trebuie să descurajeze pe muncitori, deoarece „interesul unei mișcări serioase nu e idealizarea indivizilor, ci a ideilor”. Prin urmare, de la început, o poziție potrivnică cultului personalității.

Al. Ionescu arată că intelectualii liberali care au plecat nu aparțin clasei muncitoare. În tinerețe ei au venit în mișcare, dar nu s-au atașat cu trup și suflet intereselor clasei muncitoare, socialismului. Cum au început însă să se „maturizeze”, adică pe măsură ce li se ofereau posturi grase în aparatul de stat burghez, cei mai mulți, „generoșii”, părăseau pe muncitori, iar unii deveneau chiar unelte de asuprire a muncitorilor și țăranilor (cum a fost cazul cu „generosul” Atanasiu, care a devenit prefect liberal la Galați).

Articolul „Descurajații” arată mai departe că „socialismul va trăi, va crește...” „...Progresele organizației de azi dezvoltă socialismul merit să răpună actuala stare de lucruri”.

Ziaristul socialist militant Al. Ionescu își continuă articolul cu chemarea la strângerea forțelor ca „să luptăm cu foc și entuziasm”. Nu uită să atragă atenția muncitorilor asupra greșelilor din trecut și a învățămintelor care trebuie trase din aceste greșeli. „Să ne slujească greșelile trecutului drept învățăminte pentru viitor, iar lipsa celor ce ne-au părăsit să trezească în sufletele noastre grija ca

mișcarea socialistă de acum să ridice elemente statornice din chiar pătura interesată. Aceasta va aduce cu adevărat izbînda socialismului, izbînda clasei muncitoare!”

Dar Al. Ionescu nu s-a mărginit numai la considerațiuni generale. El știa că dușmanul trebuie atacat din plin. Pentru grupul de muncitori care a scos în 1902 „România Muncitoare” ziarul era o armă de luptă. Această armă trebuia folosită în primul rînd împotriva acelor care au teoretizat trădarea, care au înlocuit ideologia clasei muncitoare cu ideologia burgheziei, în slujba căreia au intrat. Evident, primul care trebuia demascat era Ioan Nădejde, teoreticianul trădării.

Al. Ionescu susține polemica sa cu Nădejde sub forma unei discuții „academice”. Aceasta, deoarece actul trădării era de prea scurtă vreme, unii muncitori nu erau încă obișnuiți cu ideea că însuși Nădejde, în al cărui cuvînt, scris și vorbit, avuseseră încredere, i-a trădat.

Intr-un interviu apărut în două numere ale ziarului „Adeverul” Ioan Nădejde nu numai că renegă trecutul său de socialist, dar socoate că „o reînviere a socialismului în România e o curată utopie”. Prin urmare, nu era vorba numai de o renunțare personală, dar plecarea „generoșilor” trebuia să însemne, după vrerea patronilor liberali, renunțarea la socialism în România.

Demascînd această manevră oportunistă a „generoșilor” autorul declară răspicat: „A pretinde să aștepți ca România să ajungă din punct de vedere economic la gradul de dezvoltare al Angliei, Franței sau Germaniei și apoi să începi mișcarea socialistă, îmi pare un fel de sofisticărie teoretică pe care numai oamenii obosiți o pot invoca, pentru a-și masca inacțiunea lor”.

Și, concluzia la acest prim atac: „...d. Ioan Nădejde a intrat teoretician socialist... LA BURGHEZIE, cu misiunea DE A COMBATE

MIȘCAREA SOCIALISTĂ!... Rolul e cam ingrat!” (sublinierea noastră).

S-a mulțumit oare Al. Ionescu numai cu atât? Nu. El simțea nevoia să demaște pe trădători în fața muncitorilor. Nu era de ajuns numai ca muncitorii înaintați să-și dea seama că e vorba de sofisticării teoretice; trădătorii clasei muncitoare trebuiau demascați în fața întregii clase muncitoare, a întregului popor. În nr. 3 al „României Muncitoare” din 20 ianuarie 1902, Al. Ionescu scria despre „rețetele” lui Nădejde în rezolvarea problemei muncitorești: „D. Nădejde are mai întîi o primă rețetă, așa zisa rețetă a lui Kautsky. Ascultați-o: muncitorii în politică să fie COADA partidului liberal”.

Pe vremea aceea Karl Kautsky nu renegase încă fățiș principiile marxiste. În concepția sa ideologică existau însă germeii acestei renegări. Deși Kautsky se bucura de notorietate în Internaționala a II-a, cînd acesta și-a manifestat unele păreri subiective cu privire la realitatea din țara noastră, Al. Ionescu și-a exprimat desolată îndoielă asupra temeiniciei și justetei lor. La invocarea autorității lui Kautsky, Al. Ionescu ripostează plin de hotărîre: „Dar se poate ca Kautsky să se înșele, să nu cunoască îndeajuns țara noastră”. Apoi, cu sarcasm: „Parcă nu sînt mulți învățați care cred că românii sînt un popor de antropofagi sau că România e în Africa?”.

Atunci cînd era în mișcarea socialistă Ioan Nădejde, el se ridicase în favoarea votului universal; același Ioan Nădejde, trecînd la liberali, s-a pronunțat împotriva votului universal. „Muncitorii nu sînt încă pregătiți pentru o asemenea reformă” — spunea Nădejde. Al. Ionescu i-a ripostat însă cu vehemență, arătînd că, dacă după părerea burgheziei și a slugilor ei, „...muncitorii nu sînt în stare să voteze, de ce ar mai vota în colegiul al III-lea? Or, poate fiindcă burghezia recunoaște că e colegiul minciună? Mai bine s-ar desființa

acest colegiu, ca muncitorii să știe că nu au drept de vot din lipsă de titluri sau averi". Cu aceeași vehemență el demască matrapazlicurile pe care le făceau clasele dominante în alegeri :

"Cine nu știe că stăpînirea formează o ceată de măturători și gardiști deghizați pe care-i trimite rînd pe rînd la toate secțiile pentru ca să voteze de 5, 10 și chiar de 20 de ori, suplinind astfel o ceată de nenorociți, un întreg colegiu de 8—10.000 de alegători?"

Asta aici la București. În același timp, la sate se făceau alegeri fără alegători, se încheiau procese-verbale că s-a făcut alegere, că alegătorii au luat parte la vot și la urmă se treceau drept aleși argații boierilor.

"În comunele unde țăranii sînt mai conștienți — arată mai departe Al. Ionescu—se aduce arma-ta, se țin la distanță alegătorii, iar notarii și primarii toarnă cu pumnul buletine în urnă și... alegerea s-a făcut! În urmă îți rămîne calea... să dai jalbă la Carvasara" ¹⁾.

Apoi citează, drept exemplu, în seși pățaniile din timpul campaniei electorale ale lui Nădejde, pe cînd încă acesta nu trădase mișcarea muncitorească :

"Dar parcă nu le știe toate asta d. Nădejde? A uitat oare cele ce se petreceau la Iași și mai ales la Vaslui, unde țăranii alegători erau ținuți cu armata la barieră, iar cetele de argați, deghizați în alegători, îi... DESCINTAU ÎN PLETE d-lui Nădejde, iar d. Mille a sosit la București în... capul gol?" (sublinierea e a autorului).

Pentru a putea vota, muncitorii trebuiau, sub regimul burghez-moșieresc, să posede atestat de 4 clase primare. Negustorii însă nu trebuiau să prezinte asemenea acte. Al. Ionescu pune, într-un limbaj plin de vervă și umor, problema celor două măsuri, corespunzătoare poziției de clasă a burgheziei și proletariatului. El folosește epitete zdrobitoare la adresa bur-

¹⁾ Carvasara = biroul vamal din acea vreme.

gheziei: *"Și-apoi, dacă se cere muncitorilor atestat de 4 clase pentru a vota într-un colegiu direct, pentru ce nu se cere același lucru unui burlă verde care semnează cu pecetea sau prin punere de deget? Și fiindcă a realizat o oarecare avere prin cine știe ce mijloace dubioase, votează în colegiul I de Senat sau de Cameră? Adică, n-am dreptul să pretind eu, care nu posed teșchereaua celor 4 clase, că am mai mult simț politic, că sînt alegător mai conștient cu 3 clase sau cu 2 în colegiul III direct, decît Nea Ghiță burlă verde care n-are nici o clasă, care semnează cu pecetea sau prin punere de deget și votează în colegiul I?"*

Și ca efectul argumentării să fie și mai zdrobitor, reproduce următoarea anecdotă : Un vînzător din Belgia avea o căruță și un măgar. Cît i-a trăit măgarul, avea censul vechei legi electorale și, deci, vota. Cînd i-a murit măgarul, a pierdut dreptul de vot. El se întreba : adică cine vota, nene, eu ori... măgarul !

Genul gazetăresc pe care ziariștii socialiști militanți îl foloseau cel mai mult era cel polemic. Ei nu scriau de dragul scrisului. Ziariștii militanți erau reprezentanții proletariatului pe o baricadă înaintată a luptei de clasă, unde arma era condeiul. Pentru a putea mînuși această armă, trebuia o pregătire serioasă. Cei mai mulți nu aveau la bază școala oficială. Adesea, după 10—12 ore de muncă în atelierele patronilor, viitorii ziariști socialiști militanți trebuiau să învețe în condiții grele, cu ajutorul unor studenți socialiști, să-și însușească cunoștințe serioase pentru a putea polemiza cu intelectuali tobi de carte, cum erau Nădejde, Radovici etc., care și-au făcut studiile în Franța și Belgia.

Al. Ionescu, muncitor tipograf, cu serioase cunoștințe și real talent gazetăresc, nu s-a dat înlăturii să-și încrucișeze spada cu sociologi, filozofi, economiști, intelectuali posesori ai unor atestate pecetluite de școli înalte. El era

însuflețit de dorința de a demasca pe slugoii burgheziei, înfășurați în mantii de erudiți.

În nr. 17 din 28 aprilie 1902, Al. Ionescu publică în „România Muncitoare” un articol de fond intitulat : „Creditul și socialismul”. Era un răspuns la un articol publicat într-un ziar săptămînal care apărea în Capitală, intitulat „Creditul”.

Unul din directori, economist descins din Belgia, atacă în ziarul marelui finanțe mișcarea socialistă, repetînd banalele argumente că „socialismul este o plantă exotică”, că el n-are ce căuta în „țărișoara noastră etc. În cuprinsul articolului, economistul burghez nu și-a putut ascunde satisfacția pentru trădarea grupului de intelectuali, care au trecut în partidul liberal, în serviciul căruia se afla și „Creditul”. Trădarea lui Nădejde, Morțun, Radovici etc. constituia pentru moșieri și capitaliști supremul argument în susținerea tezei că „socialismul este în România o plantă exotică”.

În polemica cu acești rechini ai finanței liberale, Al. Ionescu întreba pe drept cuvînt: Dacă socialismul este o plantă exotică și nu are ce căuta în România, iar supremul argument este trădarea „generoșilor”, de ce se mai sperie „Creditul” liberal? *"Nu înțelegem de ce se sperie : căpeteniile socialiste au dezertat la burghezie, „planta exotică” nu poate prinde în „țărișoara” asta etc., etc. Ei, atunci de ce și-e frică, domnule Christodorescu?"*

Și conchise :

"De ce și-e frică nu scapi! — zice înțelepciunea poporului"

Iar ca o încoronare a celor 23 de numere ale „Romîniei Muncitoare” seria I-1902, ultimul articol al ziaristului socialist militant Al. Ionescu este intitulat : „Jaful carturilor”.

Sîntem la începutul veacului. Lenin spunea : *"Marx și Engels s-au stîns înainte de a fi intervenit epoca imperialistă a capitalismului mondial, al cărei început nu se si-*

tuiază înainte de 1899—1900". Monopoliștii caută să cucerească prin forme noi piețele mondiale, după terminarea împărțirii coloniilor. Țările mici, cu posibilități mari de exploatare, sînt atrase și apoi subjugate de imperialiști cu nada împrumuturilor acordate de către capitalul internațional financiar și industrial. Petrolul românesc deschide pofta marilor concernuri internaționale. Situația politică din țară e propice jefuirii bogățiilor de către monopoliști. In epoca aceasta, monstruoasa coaliție între moșierimea conservatoare și burghezia liberală din România e consolidată. Grupul de socialiști rămași credincioși steagului roșu dă alarma: monopoliștii își întind ghiarele și asupra bogățiilor țării noastre! „In America — scria Al. Ionescu în nr. 23 al „Romîniei Muncitoare“ — faimoasele trusturi se practică pe o scară foarte mare și în diferite industrii, cum sînt, de pildă: petrolul, zahărul, oțelul etc., s-au format companii cu capitaluri enorme care au monopolizat aproape cu desăvîrșire producțiunea și au ridicat prețurile produselor, realizînd astfel companiilor beneficii din cele mai mari“.

Ziaristul socialist militant vede cum această caracatiță imperialistă de dincolo de ocean tinde să acapareze piețele europene și, credincios clasei muncitoare, dă alarma:

„Acest nou soi de organizare capitalistă a făcut și continuă să facă progrese uriașe în America. Ba chiar Europa e serios amenințată de trusturile americane care tind să acapareze principalele piețe de desfacere prin grămădirea de mărfuri care să zdrobească prin concurență produsele europene“.

El știe că în România sosise un emisar din partea lui Rockefeller cu mulți dolari. Pe „regele“ petrolului de peste ocean l-a apucat o dragoste subită de țara așezată între Dunăre și Marea Neagră și vroia „s-o ajute“. Pentru un împrumut de 10 milioane de franci, Rockefeller cerea, drept garanție, 15

mii hectare de teren petrolifer pentru societatea familiei sale „Standard Oil“.

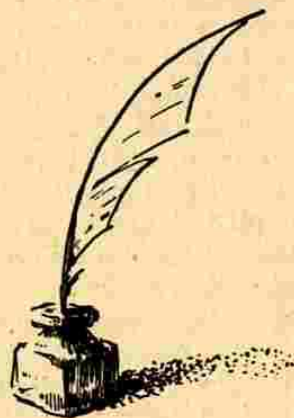
Atît partidul conservator, cît și cel liberal au fost pentru vînzarea independenței naționale. Că era vorba de stoarcerea timp de 50 de ani a unei importante bogății naționale nu-l interesa nici pe Petru Carp, șeful conservatorilor, nici pe Dumitru Sturdza, șeful liberalilor. Pe muncitori, însă, îi interesa.

Și Al. Ionescu nu s-a mărginit numai să arate în mod teoretic, primejdia monopoliștilor. El a înfățișat ivirea monopoliștilor ca o primejdie concretă, imediată, care atacă buzunarul cetățeanului sărac:

„Din inițiativa societății de petrol „Steaua Romînă“ s-a format acum citva timp un cartel al tuturor producătorilor de petrol și a fost un timp cînd petrolul se ridicase de la 20—30 bani la 30—60 bani!“.

Fenomenul acesta nu s-a petrecut numai în petrol.

„De asemenea, sticlarii au făcut un cartel și au ridicat încetul cu încetul prețurile produselor cu 40—50 la sută“.

Pe cine interesează în primul rînd această majorare de prețuri? Pe muncitori și țărani. „Deja populațiunea muncitoare și de la orașe și de la sate duce greul și mizeria cea mai neagră. A îngădui

și formarea de carteli industriale cu scopul de a fi și mai rău speculată, înseamnă a pune la grele încercări răbdarea populației“.

Cu aceste cuvinte își încheie Al. Ionescu articolul „Jaful cartelurilor“, de altminteri ultimul articol scris de el în seria I-1902 a „Romîniei Muncitoare“.

In aceste cîteva pagini nu s-a spus tot ce se poate spune despre ziaristul socialist militant de la sfîrșitul veacului trecut și începutul veacului nostru, Al. Ionescu. Este un început de aducere în actualitate în presa noastră de tip nou, a unui valoros înaintaș pe drumul socialismului. In timp ce se estompează amintirea acelor care la sfîrșitul veacului trecut încetau să mai creadă în istoricul rol al proletariatului din România, amintirea grupului purtător de steag de la începutul veacului apare tot mai mult în plină lumină. Au rămas puțini la clubul și ziarul socialist în vremea cînd „generoșii“ treceau în tabăra burgheză. Pregătirea lor teoretică era slabă. Dar ei militau pentru aplicarea învățăturii marxiste la realitatea vieții noastre lansînd și răspîndind aceea lozincă de foc: socialismul nu moare! Pe lîngă purtătorii de steag: I. C. Frimu, Alecu Constantinescu și alții, figura masivă a lui Al. Ionescu se profilează tot mai mult; el folosea cu aceeași pasiune vingalacul și condeiul. Fiu al clasei muncitoare, scria despre viața grea a muncitorilor și despre lupta lor revoluționară; cu vingalacul așeza slovele în pagini de ziar, care ajungeau în mijlocul maselor, punîndu-le astfel la îndemînă experiența în luptă a proletariatului internațional.

Aceasta era sarcina de seamă a ziaristului socialist militant. Iar Al. Ionescu s-a achitat, în acea vreme, cu cinste de această sarcină de onoare.

DESPRE ASPECTUL GRAFIC AL ZIARELOR

Continuăm discuția începută în nr. 3 al „Presei noastre“. Astăzi răspund tovarășii: A. Giroveanu (Scinteia), E. Breitenstein (Neuer Weg), I. Berg (Steagul roșu), M. Cîmpeanu (Combinatul Poligrafic), F. Z. Florin (Contemporanul), I. Zimber (Muncitorul forestier).

Pînă acum și-au spus cuvîntul, în special, tovarășii din secretariatele de redacție și din tipografii. Dar problema aceasta nu trebuie și nu poate să preocupe numai pe tehnicieni. Ea constituie o preocupare a întregii redacții.

Socotim, de aceea, că opiniile redactorilor, colaboratorilor literari, ale oricăror lucrători din presă, precum și ale cititorilor pot fi utile și ca atare binevenite. De aceea, le așteptăm.

O PROBLEMĂ DE MARE ÎNSEMNĂTATE

Problema îmbunătățirii aspectului grafic al ziarelor merită într-adevăr să fie temeinic discutată în cercurile largi ale ziaristilor — și în primul rînd de secretarii de redacție — pentru că paginația ingenioasă, folosirea cu gust a ilustrației, a literei și a elementelor de ornamentație tipografică nu sînt doar chestiuni de tehnică poligrafică. Ele prezintă o mare însemnătate politică căci scot în evidență materialele importante, fac ziarul mai atrăgător, îi sporesc forța de pătrundere în mase. O astfel de discuție nu va putea și nici nu trebuie să ducă, firește, la concluzii cu caracter de lege în paginație. Ea va constitui un prețios schimb de experiență și de idei al cărei efect se va reflecta fără îndoială în eforturile noastre viitoare de a realiza ziare bogate în conținut, variate și atrăgătoare prin frumusețea aspectului lor grafic.

În redacția noastră problema aspectului grafic a prilejuit timp îndelungat aprinse dezbateri la care au luat parte numeroși tovarășii și continuă să fie și azi o problemă însemnată, la ordinea zilei. Paralel cu discuțiile despre conținutul materia-

lelor — care rămîne problema principală a oricărei publicații — în ședințele noastre de producție (letucica) ca și în consfăturile cu cititorii, organizate de redacție, s-au făcut întotdeauna observații și propuneri deosebit de interesante pentru îmbunătățirea aspectului grafic al ziarului. Acestea au constituit un prețios sprijin în munca secretariatului de redacție.

Ca urmare, trecerea la formatul pe 7 coloane, efortul de a realiza materiale mai scurte în toate genurile gazetărești, introducerea unei ilustrații mai bogate și a unor rubrici noi etc., ne-au dat posibilitatea să înviorăm paginația, să îmbinăm mai just și mai armonios conținutul ziarului cu forma de prezentare grafică a materialelor.

Numai în măsura în care vom izbuti „...să facem propagandă, să organizăm și să facem agitație cît mai accesibil, cît mai inteligibil, cît mai limpede și viu“ — așa cum ne învăța Lenin — vom putea face ca ziarele noastre să-și atingă scopul pentru care au fost create și care îndreptățește apariția lor.

Această preocupare trebuie să se oglindească însă în alcătuirea întregului ziar — a tuturor paginilor și nu numai a paginii I-a. Din păcate, însă, deseori se mai observă la noi o desconsiderare a paginilor de interior și o lipsă de atenție cu totul neîndreptățită față de aspectul grafic al paginii de telegrame externe.

Unele ziare schimbă locul articolului de fond în pag. I-a, altele trec articolul de fond în interior, altele ziarul apare fără articol de fond. E limpede că în zilele în care nu se publică articol de fond, pagina I-a trebuie să cuprindă un alt material publicistic de înalt nivel gazetăresc care să atace o problemă importantă și actuală, de interes general. Altfel, ar însemna să se sacrifice conținutul de dragul formei, ceea ce nu ar fi deloc just. Iată de ce atunci cînd nu publică articol de fond ziarul nostru publică în pagina I-a rubrica „La ordinea zilei“, sau alte materiale care abordează problemele cele mai actuale.

Publicarea unor anumite rubrici la locuri fixe este, cred, deosebit de importantă pentru că ajută cititorului să găsească mai repede materialele

care îl interesează, să-și însușească mai lesne cuprinsul întregului ziar. Un model în această privință este desigur ziarul „Pravda” care publică întotdeauna în aceleași locuri unele rubrici sau unele categorii de materiale.

Importante elemente ale realizării grafice a ziarelor sînt titlurile materialelor — care trebuie să fie cît mai sugestive atît prin redactarea lor cît și prin caracterul literelor cu care sînt culese. Varietatea caracterelor de literă, evitarea repetării într-o pagină a unor titluri de același corp și caracter, alternarea titlurilor albe cu altele negre, fac mai plăcută înfățișarea paginii, înlesnesc cititorului să găsească mai repede materialele care îl interesează. Trebuie să ne ferim însă cu grijă să nu se întîmple (și din păcate se mai poate observa destul de des în presa noastră) ca anumite titluri importante prin conținutul lor să fie culese cu o literă necorespunzătoare, cu o literă mică, subțire și albă. Dorința justă de a respecta un anumit echilibru în alternanța alb-negru s-a transformat în acest caz într-un formalism dăunător. Lucrul acesta este valabil și pentru variația de literă care se folosește uneori la culgerea textului. În „Informația Bucureștiului” de pildă, se observă astfel deseori la rubrica „In câteva rînduri” că anumite știri importante sînt culese cu literă dreaptă, în timp ce altele — mai puțin importante — sînt culese cu literă aldină.

Folosirea titlurilor desenate înviorază mult pagina, mai ales cînd sînt însoțite și de o vigneta sugestivă care ilustrează cuprinsul rubricii sau al materialelor respective.

O deosebită importanță pentru înviorarea aspectului grafic al gazetei îl are folosirea cu pricepere și cu gust a clișeelelor, desenelor, caricaturilor etc. în toate paginile ziarului. Ilustrația făcută cu talent și realizată în bune condiții tehnice prezintă o mare însemnătate politică avînd o putere de atracție și de convingere. Greșit se procedează însă atunci cînd se publică clișee ne semnificative care dau impresia că nu sînt puse în pagină decît pentru a umple un gol.

Față de calitatea cu totul necorespunzătoare a hîrtiei și cernelii de tipar cu care lucrăm în momentul de față, nu cred că e justă recomandarea tov. Cornel Levaditi de a se trece la raster de 28 puncte. Rasterul de 24 puncte pentru zincuri dă, în condițiile actuale, rezultate bune. Și nu cred că e bine să se facă abuz de clișee mari pe format de 3 sau 4

coloane. Trebuie să folosim mai des clișee pe 1 coloană și foto-montajul în așa fel încît în pagină să se vadă o îmbinare armonioasă a clișeelelor de mărime și formate diferite.

Din păcate, caricatura, care, după cum se știe, e atît de gustată de cititori, n-a ajuns să-și găsească încă permanent locul în ziar. Păstrînd tradițiile înaintate ale presei comuniste și progresiste din țara noastră, cred că ar fi bine să publicăm cu regularitate caricaturi în pagina 1-a. În această privință trebuie salutată inițiativa ziarului „România liberă” care a publicat caricaturi prietenești ale artiștilor de la MHAT cu prilejul turneului întreprins în țara noastră. Asemenea caricaturi (desene) ale frunțașilor noștri din industrie sau agricultură, ale sportivilor frunțași, ale artiștilor cu prilejul unor premiere teatrale sau cinematografice etc. ar înviora mult ziarul.

O problemă importantă care a rămas încă nerezolvată este aceea a reproducerilor de clișee după ziare și reviste. De cele mai multe ori, din cauza suprapunerii rasterului, acestea apar în ziar ca niște pete negre, și pe bună dreptate cititorul rămîne nedumerit în fața lor neînțelegînd ce reprezintă. Reproducerea unor astfel de clișee devine uneori direct dăunătoare, mai ales cînd este vorba de chipuri de oameni cunoscuți, care din cauza suprapunerilor de raster și a dificultăților de retuș sînt complet denaturate. Cînd trebuie totuși reproduse astfel de clișee, este bine ca la retuș să se acopere pe cît posibil cu goașe rasterul, să se fotografieze din nou imaginea pe hîrtie fotografică și să se opereze apoi un nou retuș ca la o poză originală, insistîndu-se mai ales asupra detaliilor. Operația aceasta este necesară mai ales atunci cînd e vorba de reproducerea unor fotografii în culori. La așezarea clișeelelor în pagini trebuie să avem grijă ca ele să nu se suprapună, evitîndu-se în felul acesta contratiparul.

Pentru a-și păstra totdeauna prospețimea, ilustrația trebuie planificată cu toată grijă, așa cum sînt planificate și celelalte materiale redacționale. Numai așa vom putea cuprinde prin ilustrația noastră aspectele cele mai variate și mai noi din toate domeniile de activitate. Aceasta nu se poate realiza însă numai cu forțele unei secții de fotoreportaj. Instruirea redactorilor, a reporterilor, precum și a corespondenților salariați din țară în mînuirea aparatului fotografic ar putea fi de cel mai mare folos gazetelor pentru îmbogățirea

tematicii ilustrației, pentru actualitatea și valoarea politică a imaginilor publicate.

De mare însemnătate pentru îmbogățirea ilustrației ziarelor este desigur ajutorul pe care ni-l dă redacția Agerpres-foto care a obținut în ultimul timp o reală îmbunătățire a calității fotografiei și a realizat sensibile progrese în ceea ce privește tematica. Trebuie să se recunoască totuși că munca redacției Agerpres-foto are încă mari lipsuri. Fotografia — asemenea informației — trebuie să fie actuală. Neexistînd însă o coordonare a muncii între redacția de știri interne Agerpres și redacția-foto, se întîmplă ca uneori fotografiile privind un anumit eveniment să fie realizate abia după 2—3 zile de la apariția informației, așa cum s-a întîmplat de pildă cu noul agregat fabricat la Orașul Stalin. Și mai proastă este situația privind fotografia externă, asigurată tot prin Agerpres. În acest caz „operativitatea” atinge uneori întîzieri de 7—10 zile față de eveniment. E de neînțeles de ce Agerpres-foto nu folosește ca celelalte agenții de presă și fotoreportaj, „belinograful” și de ce continuă să repartizeze aceleași fotografii la mai multe ziare odată. Aceasta dă o impresie nejustă de sărăcie și e direct penibil cînd se întîmplă ca întreaga presă centrală să publice în aceeași zi una și aceeași fotografie.

Problema îmbunătățirii aspectului grafic al ziarelor noastre este desigur prea vastă pentru a putea fi epuizată în cadrul anchetei deschise de revista „Presa noastră”. Aș mai propune de aceea ca după închiderea anchetei, Uniunea Ziariștilor să organizeze o consfătuire cu participării la această discuție și cu o serie de graficeni specialiști pentru a se putea clarifica mai bine diferite puncte de vedere, stabilindu-se cîteva jaloane pe care să se sprijine eforturile de astăzi ale redacțiilor pentru a da cititorului din țara noastră un ziar cît mai atractiv, cît mai convingător.

Cred de asemenea că ar fi bine ca la Facultatea de ziaristică — în cadrul lecțiilor de teorie și practică a presei — să se acorde mai multă atenție decît pînă acum capitolului „Despre aspectul grafic al ziarelor”, apelîndu-se în acest scop la cadrele cele mai calificate din rîndul secretarilor de redacție și al tehnicienilor poligrafi.

A. GIROVEANU

secretar de redacție la ziarul
„SCINTEIA”

DESPRE UNELE FRĂMÎNTĂRI ALE REDACȚIEI ZIARULUI „NEUER WEG”

Problemele de paginație au ajuns o preocupare a întregului colectiv al redacției ziarului „Neuer Weg”. Discuții îndelungate purtate pe această temă au început să dea roade, deși noi socotim că drumul spre o paginație vie, interesantă și conformă cu tradițiile și specificul ziarului nostru mai este destul de lung și de anevoios.

Dacă ar fi să insistăm asupra cauzelor principale care au deschis și în redacția noastră discuția în jurul aspectului grafic al ziarului, am putea să ne rezumăm în linii mari la următoarele:

Ziarul nostru a ajuns la un moment dat să-și piardă în așa măsură personalitatea, încât dacă nu ar fi apărut în limba germană, cu greu s-ar fi putut să fie deosebit de celelalte ziare centrale.

Cititorii se plîngeau de aspectul cenușiu, monoton și neatrăgător al ziarului.

Apăreau prea multe materiale de o lungime excesivă; ziarul era sărac în privința genurilor gazetărești, titlurile erau lozincarde și agasant de plicticoase, subtitluri se foloseau rar.

Una din cele mai mari lipsuri a redacției noastre a fost neglijarea și desconsiderarea tradițiilor și specificului presei germane din țara noastră.

Intrucât problemele de paginație nu pot fi rezolvate decît în strînsă legătură cu conținutul și cu concepția de organizare a întregului ziar, măsurile luate de către colegiul nostru de redacție s-au referit în primul rînd la aceste probleme. Una din hotărârile mai importante a fost trecerea știrilor externe la pagina 3-a. Pagina 4-a în schimb, este folosită pentru publicare de reportaje economice, note de călătorie (interne și externe), rubrica sportivă, programul de radio, buletinul meteorologic etc. Tot în această pagină aducem zilnic (la subsol) schițe și povestiri satirice de autori romîni și străini pe teme actuale și care interesează pe cititorii noștri. Plănuim să publicăm pe acest loc și romane întregi, un obicei foarte răspîndit în presa germană.

Această organizare a paginii a 4-a, pe lângă faptul că prin varietatea problemelor pe care le cuprinde este foarte citită, ne oferă și avantajul

unei mai mari mobilități în cazul unor materiale excepționale și foarte lungi. De asemenea și diferite materiale comemorative își găsesc un loc potrivit pe această pagină, fără să stînjenească concepția de ansamblu a ziarului.

O problemă deschisă rămîne pagina 1-a, cu toate că și aici s-au făcut unele îmbunătățiri. Astfel, am introdus în pagina 1-a rubrica celor mai însemnate știri externe. Tot aici publicăm zilnic și rubrica „Vom Tage” („La zi”), unde cuprîndem cele mai interesante știri ca: plecări și sosiri în străinătate, recepții, conferințe, activitatea turistică etc.

În momentul de față secretariatul de redacție este preocupat de a găsi mijloacele și formele cele mai adecvate, pentru a înlocui rubrica cu știri din producție, care atît în ceea ce privește conținutul cît și forma, sînt încă de un șablon exasperant. Credem că genul reportajului scurt și bogat ilustrat ar fi o formă mai potrivită pentru această categorie de probleme, ceea ce nu înseamnă firește că avem de gînd să renunțăm la folosirea altor genuri gazetărești.

Faptul că publicăm săptămînal o pagină „Magazin”, o pagină „Sport” (în fiecare marți) și o pagină pentru pionieri, a dus la înviorarea ziarului și la satisfacerea mai deplină a cerințelor cititorilor. Trecerea la șapte coloane, hotărîrea de a nu admite articole mai mari de 150 rînduri bătute la mașină, precum și folosirea pentru informația la zi și pentru diferite alte materiale a literelor corp 6, îmbunătățirea ilustrației și o mai rațională folosire a literelor de titluri și a chenarelor au contribuit ca ziarul să devină în ansamblul său mai viu, mai interesant și ceea ce este cel mai important lucru, mai citit.

Firește, numărul problemelor nerezolvate este încă foarte mare. În general trebuie spus că nivelul de cunoștințe tehnice al redacției este încă destul de scăzut. Nu ne pricepem să dăm titluri scurte și sugestive, nu ne folosim întotdeauna cum trebuie de subtitluri; din lipsă de cunoștințe nu ajutăm în suficientă măsură secretariatul în prezentarea grafică a materialelor. Majoritatea tovarășilor din secretariat fiind foarte tineri nu cunosc tradițiile de peste un veac ale presei germane din țara

noastră și nu cunosc nici tradițiile presei romînești, ceea ce de asemenea constituie o piedică în îmbunătățirea înfățișării grafice a gazetei.

Trebuie însă să spun că colectivul nostru este handicapat în modul cel mai serios în eforturile sale de a scoate un ziar mai frumos și mai operativ de neînțelegerea totală pe care Ministerul Culturii o manifestă de ani de zile pentru condițiile tehnice în care sîntem nevoiți să lucrăm la Întreprinderea Poligrafică Nr. 2. Ministerul Culturii nu vrea să țină cont de faptul că nevoiți fiind să traducem zilnic 30—50 pagini manuscris, noi avem neapărată nevoie, în orele de vîrf, de un număr mai mare de linotipuri decît celelalte ziare. Aceasta cu atît mai mult cu cît linotipiștii noștri nu cunosc în majoritatea lor limba germană. Or, adevărul este că noi lucrăm ziarul la două, maximum trei linotipuri. Sîntem de asemenea foarte săraci în privința caracterelor de literă la linotip și la titluri. Dar și de aceste puține posibilități nu ne putem folosi așa cum ar trebui, din cauza lipsei de timp, cît și din cauză că paginatorii repartizați ziarului nostru nu cunosc limba și specificul ziarului nostru. Greutăți mari ne provoacă și faptul că zincografia de la tipografia noastră lucrează numai pînă la orele 20.

Credem că ar fi timpul ca Ministerul Culturii (Direcția Generală Industrială Poligrafică) să treacă însfîrșit la realizarea promisiunilor de ani de zile repetate, și să ne creeze condițiile elementare absolut necesare pentru scoaterea în bune condițiuni a unui ziar cotidian.

O condiție de primă importanță pentru scoaterea unui ziar atrăgător o constituie și calitatea hîrtiei și a cernei care în numeroase cazuri este sub orice critică.

Am amintit toate acestea pentru că prezentarea grafică a unui ziar este o problemă complexă, la care contribuie pe lângă redacția ziarului respectiv și o mulțime de alți factori importanți, fără al căror ajutor multe din cele mai bune intenții ale redacțiilor n-au nici o valoare practică.

ERNST BREITENSTEIN
redactor șef-adj. al ziarului
„Neuer Weg”

FRUMOS SCRIS, FRUMOS PAGINAT

Haina face pe om — este o zicală nu numai veche, ci și învechită.

Dându-i crezare, ar fi să promovăm numai gustul pentru formă, pentru înveliș, adică ceea ce este superficial, nesocotind în schimb conținutul, miezul, ideea, adică ceea ce este important. Un om uricios chiar într-un costum elegant, rămâne totuși uricios.

Noi știm că o realizare izbită leagă strins fondul cu forma, care merg mină în mină în bună tovarășie. Paginația este haina ziarului. Această haină nu face ziarul. Dar un ziar bun, când e și „îmbrăcat” frumos, e cu atât mai bun.

Până acum citva timp, cele mai multe ziare aveau parcă în garderoba paginației lor costume grafice foarte asemănătoare. Aceleași clișee, aceleași informații erau paginate în aceeași zi, în același loc și în același chip. Subiecte, articole, titluri, erau aproape identice. De aceea, în înfățișarea lor, multe ziare semănau leit. E drept că ele au același singe ideologic și unele sînt născute de același pîntec tipografic. Dar fiind surori, nu-i neapărat nevoie să fie și gemene!

În ultima vreme, majoritatea ziarelor acordă o atenție proaspătă problemelor de paginație. Fiecare ziar își croiește haina care i se potrivește, care-l îmbracă mai bine. Ba ceva mai mult. S-a creat între redacții o întrecere, ca să zicem așa, „neoficială”, pentru o prezentare grafică cit mai reușită. S-au făcut, fără îndoială, în acest domeniu pași înainte. Dar numai citiva pași. Tovarăși, să nu ne oprim la jumătatea drumului.

Ziarul oglindește realitatea cotidiană. Aidoma ei, ziarul trebuie să aducă în fiecare zi ceva nou și proaspăt. Nu ne referim aci la problema conținutului, care — repetăm — primează. Tema prezentei anchete este grafica. Deci, cu privire la paginație, ne îngăduim citeva propuneri:

— Să evităm paginația-șablon. Nu se cere totdeauna risipă de fantazie. Uneori, numai prin mici artificii tipografice (chenare, titluri desenate, formate deosebite) putem face ca ziarul de azi să nu semene cu cel de ieri, iar cel de mine să nu fie la fel cu cel de azi.

— Să asigurăm dozajul echilibrat al materialelor, ca varietate și dimensiune. O prezentare frumoasă nu se poate obține când pagina cuprin-

de 2—3 articole lungi. În schimb „genul scurt” asigură condiții prietnice de paginație.

— Să folosim în același număr de ziar genuri publicistice diferite (articol de analiză, foileton, consultație, raid, convorbire, scrisori, note, comentarii, etc.)

— Să utilizăm în justă măsură fotografiile, desene, caricaturi, vignete, titluri desenate. În justă măsură, adică fără abuz. Exagerarea în această direcție transformă pagina într-un fel de mozaic tipografic, în care se încâlcește ochiul cititorului.

— La fel, să acordăm atenția cuvenită formatelor, caracterelor de literă și titlurilor. Diversele formate dau paginii un aspect mai variat. De asemenea, folosirea bine combinată a literelor: aldinel, cursivul, grotescul etc. În ce privește titlurile se cere aceeași grijă atentă, întrucît ele asigură în cea mai mare parte jocul de alb și negru în pagină. Titlul scoate în evidență materialul. Cite odată un material important poartă un titlu cules cu o literă ștearsă și, viceversa, la o știre sau la un articol mai puțin însemnat se cocotează un titlu mascat, strident. Să evităm totdeauna titlurile-șablon, care mai apar destul de frecvent în ziare (ca de pildă: Frunțași în întrecere, Au predat cotele, Mai multă atenție la... etc.)

— O paginație reușită poate fi asigurată de o schiță bine alcătuită și de suficiente rezerve de texte și clișee. Când paginezi și n-ai spec destul, tremuri ca o gospodină care

primește oaspeți pe neașteptate, cînd dulapului cu conserve e cam gol.

— În materie de paginație socotim că nu trebuie să avem prejudecăți sau idei preconceptuate. Să paginăm și cu și fără „picior”, să paginăm și simetric, și asimetric. Totul este ca ansamblul paginii să fie simpatic, să fie plăcut.

— O altă deprindere care trebuie să dispară este aceea a „fațadei”. Sînt încă destui tovarășii care se preocupă numai sau îndeosebi de pagina intîia, numînd-o „cartea de vizită” a ziarului, neglijînd aproape cu desăvîrșire celelalte pagini și mai ales cele de interior care devin un fel de cenușă ale gazetei. E o greșală. Materialele, clișeele și atenția noastră trebuie distribuite asupra tuturor paginilor, așa încît ziarul, în întregul lui, să fie echilibrat și atrăgător, fără a stîrni gelozii neîntemeiate între pagina intîia și suratele ei.

— Însfîrșit să raportăm grafica la conținutul paginei. O pagină de analiză a unei probleme nu comportă aceeași prezentare ca bunăoară o pagină de satiră și umor. Același raport dintre fond și formă se referă și la specificul ziarului. Paginația frumoasă dar mai sobră a unui organ de partid n-ar fi potrivită unui cotidian sprinten de informații sau unui ziar sportiv. Paginația trebuie să contribuie și ea la personalitatea ziarului.

I. BERG

Șef de secție la ziarul „Steagul roșu”

OPINIA UNUI MAISTRU TIPOGRAF

Despre aspectul grafic al ziarelor zilnice și săptămînale se poate scrie mult.

Voi căuta să arăt aici părerea mea despre aspectul grafic al cotidianelor „Munca” și „România liberă” și al săptămînalelor „Contemporanul”, „Lupta C.F.R.” și „Albina”, de care sînt mai mult legat prin înseși sarcinile mele.

Aspectul grafic al ziarelor depinde în cea mai mare măsură de gradul de pregătire profesională al secretarilor de redacție, de pregătirea profesională a lucrătorilor tipografi care paginează ziarul, cit și de felul cum este înzestrată tipografia cu caractere de literă pentru cules, chenare,

caractere de literă pentru titluri, utilaj etc.

Analizînd aspectul grafic al ziarelor cotidiene „România liberă” și „Munca”, se poate spune că el este mulțumitor. Varietatea de formate pe care sînt culese textele, plasamentul clișeele în pagini, grupajele încadrate în chenar și în special varietatea de formate și litere cu care se lucrează deschid foarte plăcut paginile ziarelor. De asemenea, se dă atenție deosebită și paginei a doua.

Nu același lucru putem spune de paginile III și IV, care se bazează pe material intern și extern (Agerpres) și care, de cele mai multe

ori, este așteptat cu mult interes. Tovarășii din secretariat nu-și mai bat capul să culegă aceste materiale pe formate diferite, ca paginile acestea să fie în ansamblul lor mai atrăgătoare.

Dintre cele trei săptămânale, „Contemporanul“ se află pe primul loc. Varietatea de paginație, de literă și formate cu care sînt culese textele cit și titlurile — parte din ele fiind clișate — dau ziarului în ansamblu un aspect grafic foarte frumos. Asta nu înseamnă că nu mai este nimic de făcut. De exemplu, unele pagini sînt întunecate din cauza vreunui clișeu care, nefiind bine retușat, cu tonuri și semitonuri neclare, ies foarte slab la tipar. De cele mai multe ori clișeele din „Contemporanul“ sînt reproduceri foarte slabe după picturi, sau reproduceri după cărți și reviste care, de asemenea, ies palide, pentru faptul că redacția cere a se lucra — pe răspunderea ei — fără să fie retușate.

Și în această direcție trebuie ca secretariatul să țină seama de propunerile tipografiei.

La stilul și pretențiile pe care le are redacția „Contemporanului“ tipografia are lipsuri în ceea ce privește caracterele de literă pentru titluri, varietatea de literă la linotip, într-o oarecare măsură paginația care nu este destul de îngrijită, — chenare bine împlinite, titluri împlinite ines-

letic, varietatea prea mică de chenare etc., precum și lipsa unor garnituri complete de literă la ludlow.

Revista „Albina“ și ziarul „Lupta C.F.R.“ se preocupă intens de îmbunătățirea aspectului lor grafic. Și aceasta este posibil deoarece colectivele secretariatelor lor sînt formate din cadre bine pregătite și cu experiență.

Și la acestea aspectul grafic este întunecat de clișeele care — de cele mai multe ori — sînt foarte slabe, datorită originalelor necorespunzătoare.

La „Lupta C.F.R.“ aceste fotografii originale venite din toate colțurile țării sînt făcute cu aparate slabe, pe hirtie fotografică de proastă calitate. „Lupta C.F.R.“ abuzează de fotografii după ziarele de specialitate din țările democrat-populare.

La „Albina“, de asemenea, fotografiile sînt slabe, fără lumină suficientă, neadecvate necesităților zino-grafiei.

Aspectul grafic al ziarelor poate căpăta forme mai plăcute cititorului, mai atractive, dacă colaborarea între secretariatele ziarelor cu tehnicienii și muncitorii din tipografie ar fi mai strînsă.

MARIN CIMPEANU

*maistru principal în sectorul gazete
Combinatul Poligrafic
„Casa Școlii“*

atit de mult de celelalte publicații, încît cititorul s-o poată recunoaște ușor, dintr-un vraf de ziare și reviste, chiar dacă nu vede pagina I-a, pe care stă scris „Contemporanul“. În același timp, vroiam ca numerele noastre să difere unul de celălalt, astfel că, văzînd un exemplar, cititorul să-și dea seama imediat că a apărut un număr nou.

N-a fost ușor să găsim o formă specifică revistei, adecvată profilului ei, și nu rareori am fost tentați să împrumutăm din artificiiile și „trouvaille“-urile folosite de „Gazeta literară“ sau de alte publicații asemănătoare. În momentul de față, considerăm că ne-am cîștigat o personalitate grafică distinctă și nu mă raliez de fel vocilor care susțin că imităm „Les Lettres françaises“. Nică o pagină a „Contemporanului“ nu seamănă cu vreuna a confratelui nostru francez. Poate că și noi, ca și „Les Lettres françaises“ folosim cîteva elemente estetice indispensabile în alcătuirea unei pagini atrăgătoare: alegerea mijloacelor celor mai expresive pentru a înfățișa conținutul, efectul contrastelor, eleganța sobrietății, simțul proporțiilor și al echilibrului. Numerele „Contemporanului“ reușite din punct de vedere grafic au fost tocmai acelea care respectau aceste indicații, numerele în care am căutat să spargem monotonia paginilor uniforme prin efecte de contrast între alb și negru, prin crearea unor jocuri de umbre și lumină, sau, mai precis, prin plasarea unor pete de intensitate, înconjurată de spații albe. De obicei, obținem aceste pete de culoare fie ilustrînd bogat pagina, fie plasînd un clișeu masiv pe 3 sau chiar 4 coloane. Contraste puternice ne dau și titlurile — multe pe pagină și mari. (de aceea, întrebuițăm numai literă mare, corp 36, 48 și mai mare; totodată, necesitatea de a avea mai multe titluri în pagina I-a, ne obligă la urmări — nu ne sfiim să dăm 3 și chiar 4 urmări la interior), albitura de la titluri și între coloane (pe care de asemenea le-am mărit), chenarele (pe care le vrem cit mai pronunțate), alternarea cursivului cu aldinele și, mai mult decît orice, paginația cu picior.

Liniile frînte, dobîndite prin plasarea judicioasă a picioarelor, dau paginii varietate și personalitate, dacă se păstrează proporțiile. Un picior orea lung alături de altul prea scurt face ca pagina să devină ridicolă, un material lung băgat în piciorul altuia mai scurt o dezechilibrează, două titluri așezate pe coloane alăturate la o diferență de ni-

PERSONALITATE ȘI FANTEZIE

Asemeni lui Monsieur Jourdain, care făcea proză fără să știe, activitatea noastră, a secretarilor de redacție, se încadrează — fie că ne dăm sau nu seama de aceasta — în domeniul artelor grafice. Tipărirea unei gazete cere multă acuratețe, gust artistic, pe tot parcursul procesului de producție — de la felul cum linotipistul spaționează literele unui rînd, la profunzimea frezării plăcilor de stereotipie, de la nuanțarea gravării unui zinc, la distribuirea cernelii de către mașinist; accentul cade, însă, asupra paginației și, bineînțeles, asupra ilustrației.

„Contemporanul“ a acordat o importanță atît de mare paginației și ilustrației încît și-a organizat secretariatul de redacție de așa manieră ca adjunctul secretarului responsabil de redacție să se ocupe numai și numai de machetarea, ilustrarea și paginarea revistei. Mai mult chiar, îmbunătățirea aspectului grafic con-

stituie o preocupare permanentă a întregii redacții, nu numai a secretariatului. Am reușit să stimulăm interesul majorității redactorilor și să-i facem ca, încă din momentul programării unui material, să se gîndească și la posibilitățile de ilustrare. Reporterii care culeg interviurile știu să obțină întotdeauna și fotografia de rigoare sau să ceară secretariatului un caricaturist care să-i însoțească; secția externă și-a instruit în mod serios și eficace corespondenții din străinătate; redactorii nu mai protestează cînd din motive grafice secretariatul cere schimbarea unor titluri, iar greutățile cauzate de lungimea materialelor tind să devină tot mai mici. Pînă și secția de propagandă se interesează de forma paginii sale.

O chestiune esențială a fost găsirea unei înfățișări grafice distincte, a unei ținute proprii. Țineam ca revista noastră să se deosebească

vel insensibilă turtesc pagina. Simțul proporțiilor trebuie să ne conducă și când stabilim înălțimea foiletoanelor, și când dăm la cules articole pe formate diferite, și când alcătuim straifuri de fotografii. Ca să dăm o notă de distincție revistei, am curățat-o de titlurile desenate greoi, de chenarele grotești și, în general, de tot felul de zorzoane inestetice.

Îmbunătățirea aspectului grafic constituie o preocupare vizibilă și pentru celelalte publicații. Reușit paginate mi se par rubricile „Actualitatea pe glob” din ziarul „Munca”, „Cultura peste hotare” din „Steagul roșu”, paginile de satiră și umor din „Informația Bucureștiului”, pagina externă și rubrica sportivă a aceluiași ziar. În ansamblu, ca vioiciune și diversitate, cel mai realizat ziar cred că este „Știința tineretului”.

După modesta mea părere, grafic, presa noastră oscilează între două extreme: pe de o parte apar numeroase pagini uniforme, construite parcă cu rigla și echerul, cenușii, sărăcăcioase în ilustrații, cu titluri lipsite de fantezie, neîntrebuinșind aproape nimic din gama artificiilor grafice. Pe de altă parte, „Știința tineretului” și „Informația Bucureștiului” excelează prin utilizarea abuzivă a întregului arsenal de chenare, chenărașe, săgeți, sublinieri, spițuri, puncte negre, titluri, supratitluri, subtitluri, negative etc, care răpesc ziarului eleganța. Efectul este total nedorit. Se obține o pagină încărcată pe care nu știi de unde s-o apuci și pe care ochiul alunecă de la un capăt la altul, fără să se oprească undeva, fiindcă nu există o ierarhizare grafică a materialului folosit.

Atît timiditatea, cît și excesele în paginație sînt consecința faptului că publicațiile noastre nu și-au găsit o personalitate grafică corespunzătoare profilului lor, iar simpla trecere la șapte coloane n-a rezolvat problema șablonizării. Ziarele noastre paginate pe șapte coloane seamănă între ele, tot așa cum seamănau și cînd erau paginate pe șase coloane, fapt care a determinat pe unii secretari de redacție să alerge după tot felul de artificii, nu atît pentru a prezenta cît mai plastic conținutul propriu, cît pentru a se deosebi de celelalte ziare.

Pe scurt, îmbunătățirea aspectului grafic al presei noastre depinde, cred, de rezolvarea citorva probleme:

— Găsirea unei forme de prezentare proprie fiecărei publicații, în funcție de schimbarea conținutului paginilor și, în special, a paginii în-

tiia. Unul dintre cotidiene ar putea aduce în prima pagină o coloană sau două de telegrame externe. Altul ar putea să-și transforme pagina 1-a într-o pagină de reportaje, iar altul într-o pagină de sinteză a tuturor evenimentelor. N-ar fi de loc neinteresant un ziar a cărui primă pagină să cuprindă numai titluri și rezumatul știrii respective, cu trimiteri la materiale dezvoltate în interior. „Sportul popular” și-ar schimba mult aspectul făcînd din pagina întia exclusiv o pagină de rezultate și clasamente. Ar implini un gol în presa noastră și ar căpăta o ținută aparte, ziarul care va face — fie la prima, fie la ultima — o pagină de fotoreportaj. Acestea sînt numai cîteva sugestii. Se pot găsi înfinit mai multe mijloace pentru a determina o publicație să se deosebească de cealaltă. În ce privește săptăminalile, ele trebuie să se adapteze, să se lege mai mult de specificul propriu. Ce mult ar căștiga, de pildă „Contemporanul” — revistă de artă — dacă ar reuși să reproducă tablouri în culori!

— Pentru a da vioiciune paginilor, să lăsăm drum liber fanteziei și — fără a face abuz, fără a încălca inuțil pagina — să mărim bagajul artificiilor grafice. Materialele lungi, cu aspect cenușiu, pot fi înviorate prin variație de literă chiar în cuprinsul articolului. Mă gîndesc în primul rînd la paginile externe care reproduc diferite cuvîntări. Anumite pasaje pot fi date cu cursive, altele cu corp 9 și 10, sau chiar cu bloc, altele pot fi culese cu ghifert sau subliniate cu linii subțiri (mi s-a părut inestetic, însă, introducerea unor linii de chenar verticale pe lîngă anumite paragrafe, sistem utilizat de ziarul „Munca”).

— O atenție deosebită felului cum

sînt lucrate titlurile! Importanța acordată unui material depinde mai mult de titlul ce i se dă și de felul cum e lucrat acesta, decît de plasarea lui în pagină. Uneori, un titlu pe o coloană scoate în relief un articol mai bine decît ar face un alt titlu pe trei coloane. Cred că e necesar să se schimbe compoziția corpului de paginatori și în fiecare echipă să intre un zefar de accidență, care să lucreze cu gust titlurile și casețele. De asemenea, e nevoie de o înzestrare masivă a imprimereiilor cu noi și variate case de literă pentru titluri, în special la corpurile mari, sortimentul actual fiind sărăcăcios și cu totul necorespunzător. Totodată, ar trebui îmbogățite garniturile de linotip cu caractere antiqua, egiptene și elzevir.

— Am lăsat la urmă problema ilustrației, tocmai pentru că o socotesc de o importanță deosebită. Clișeele noastre — inclusiv cele apărute în „Contemporanul” — sînt lucrate neglijent, cu retușuri grosolane, întunecate. Toate eforturile de a face o pagină echilibrată, cu gust artistic, o justă distribuire de tonuri etc, toate se irosesc în zadar dacă fotografia pe care punem bază este o fotografie ne semnificativă, banală, prost executată sau prost reproducută pe zinc, dacă pata de culoare devine o pată de cerneală, din care nu pricepi nimic.

Un aspect grafic plăcut înseamnă în esență secretari de redacție și tipografi cu nivel profesional ridicat, înseamnă folosirea tuturor mijloacelor artelor grafice, colaborarea creatoare a tuturor factorilor care iau parte la procesul de producție.

FLORIN Z. FLORIN

secretar responsabil adjunct al revistei „Contemporanul”

ASPECTUL GRAFIC AL PRESEI DEPARTAMENTALE

Presa departamentală își are specificul ei. Ținînd seamă de condițiile și posibilitățile organelor de presă ale diferitelor departamente, o atitudine de mai mică exigență față de aspectul grafic al publicațiilor nu apare justificată. Cititorul din sectorul construcțiilor sau din comerț, bunăoară, nu va fi de acord că gazeta sa de specialitate să se prezinte într-o formă mai pu-

țin atrăgătoare decît organele centrale de presă.

Înțelegînd acest lucru, majoritatea redacțiilor organelor de presă departamentale se străduiesc să găsească forme cît mai variate de prezentare, să-și îmbrace materialele ce le publică într-o haină cît mai atrăgătoare. Dar varietate nu înseamnă totdeauna și putere de atracție, iar originalitate nu presupune totdeauna și bun gust. Iată de ce, oprindu-mă

la unele „aspecte“ ale aspectului grafic al gazetelor departamentale, voi stărui mai mult asupra părților negative.

Chiar o sumară răsfoire a unor numere din principalele publicații săptămânale ale departamentelor permite constatarea că la intervale destul de scurte, la aceeași publicație, situația prezentării grafice diferă de la un număr la celălalt. Iată, de exemplu, în „Fulgerul“ nr. 255, plasată în potval rubrica „Poșta și telecomunicațiile peste hotare“. Formată din multe materiale mici și unul de mărime mijlocie, presărată cu clișee clare, cu titluri potrivite, această rubrică poate servi ca model de paginație reușită. În schimb în nr. 251, aceeași gazetă publică în pag. 4-a un material tot în potval, dispunând de clișee și schițe, dar plasate cu mult mai puțină inspirație. În special este supărător ochiului faptul că semnătura autorului este pusă pe cele două coloane din dreapta, imediat sub titlul materialului, (titlu care se întinde pe 6 coloane a 3 quadrați).

Gazetele săptămânale apar la două întreprinderi poligrafice: Combinatul „Casa Științei“ și Întreprinderea poligrafică nr. 2. La un moment dat am fost tentat să trag concluzia că aspectul grafic al publicațiilor este influențat în mod hotărîtor de către condițiile tehnice de tipărire pe care le asigură o întreprindere sau cealaltă. Faptul că și la o întreprindere poligrafică și la cealaltă apar gazete săptămânale cu un aspect atrăgător, este cea mai bună dovadă că aprecierea susamintită nu este valabilă. La Combinatul „Casa Științei“ apare „Lupta C.F.R.“ iar la Întreprinderea Poligrafică nr. 2 „Viața cooperăției meșteșugărești“, gazete care au o paginație foarte îngrijită, relativ simplă dar suplă, aranjamentul articolelor este variat, dar de o variație decentă, nesupărătoare, titlurile clișate sînt folosite cu gust, diferențierea formatelor și a caracterelor de literă nu este exagerată. „Lupta C.F.R.“ nr. 588 are 11 clișee care sînt egal distribuite în cele 4 pagini, iar grija cu care s-a paginat acest număr se oglindește pînă și în liniile de chenar care au fost alese cu pricepere. La fel și „Viața cooperăției meșteșugărești“ nr. 32 (120) a izbutit să prezinte o paginație interesantă. Cele 5 clișee, 4 desene și 8 titluri clișate au contribuit desigur la acest lucru.

Trebuie scoasă în evidență o lipsă comună aproape tuturor gazetelor și care influențează covârșitor asupra ținutei paginilor: lipsa de aten-

ție cu care sînt potrivite paginile de către mașiniștii de la rotativă. Din cauza distribuirii inegale a cernei, pagini întregi nu pot fi citite sau se citeșc cu mare greutate. De foarte multe ori, de la rotativă sînt lăsate să plece la organele de difuzare a presei exemplare, care de fapt, prin „mustățile“ și petele care le au sînt „curată“ maculatură.

În altă ordine de idei, o adevărată plagă a gazetelor noastre, pentru a cărei stîrpire se luptă însă cu tot mai mult succes, sînt așa zisele „materiale mari“. De această problemă trebuie să se ocupe mai intens gazeta „Agricultura nouă“, și în special „Gazeta cooperăției“. Nr. 352 al acesteia din urmă are în pag. 2-a în total 4 materiale, iar în pag. 3-a 6 materiale. Menționăm că acesta este un număr obișnuit. În ceea ce privește „Muncitorul sanitar“ situația este și mai „nesănătoasă“ întrucît acesta umple în mod sistematic paginile cu diferite cuvîntări și referate de la consfătuiri și conferințe, fapt care dă gazetei caracter de buletin. „Leacul“ ar fi ca de acum înainte asemenea materiale vaste să fie prezentate în rezumat, sau numai concluziile însoțite de scurte comentarii.

Gazetele departamentale își au o „cenușăreasă“ a lor și anume „Gazeta finanțelor“ care din punct de vedere grafic se prezintă foarte slab. La nr. 159 al acestei publicații, de pildă, întregul material ilustrativ se rezumă la o singură caricatură și trei anunțuri, dintre care numai unul este ilustrat. Nr. 157 are în total un singur clișeu, iar acesta nu redă vreun aspect din sectorul financiar ci o scenă de la un spectacol al Teatrului „MHAT“ care ne-a vizitat țara. Posibilități de îndreptare a acestei situații există. Chiar într-un număr precedent al gazetei a apărut un grafic ilustrat care arată că prin reducerea cu 1% a prefului de cost se pot obține în industria siderurgică 21.000 tone oțel, în sectorul construcțiilor 6.500—7.000 apartamente etc. Redacția trebuie să recurgă des la asemenea grafice, să procure fotografii cît mai multe, să introducă mai multe titluri clișate, să folosească cu curaj variațiile de formate, caricaturi, vignete etc.

Este știut că o paginație vie, variată, atrăgătoare nu este un scop în sine, ci ea este un mijloc de a evidenția anumite materiale în funcție de conținutul lor, de a ajuta pe cititor în alegerea acestor materiale, de a-l îndemna, în general, la citit. Se pare că de acest principiu nu a înțeles să țină seamă confratele nos-

tru „Constructorul“. Trebuie să recunoaștem că ochiul rămîne plăcut impresionat de varietatea dusă pînă la extravaganță în care se prezintă paginile „Constructorului“. Abundența de materiale mici, de titluri clișate, de fotomontaje, au darul să rețină atenția. Dar prezentarea întortochiată a materialelor, „picioarele“ care sînt împrăștiate în toate direcțiile, titlurile de o originalitate... derutantă, reușesc să dezorienteze pe cel ce intenționează să citească, nu să privească gazeta. Iată de exemplu numai două titluri din nr. 340:

ATELIERUL
ELECTRIC
CONTRIBUIE LA REALIZAREA
PLANULUI
sau
TOVARAȘULUI
PARASCHIV
LIPEANU

președintele comitetului de întreprindere al Fabricii de ciment București.

Gazeta „Constructorul“ care se adresează maselor largi de lucrători din sectorul construcțiilor și industriei materialelor de construcție, crede că unele articole vor fi mai ușor citite dacă vor fi culese cu... corp 6. Din această cauză, fiecare număr cuprinde cel puțin 2—3 materiale culese cu acest corp. Consider că gazetele care se adresează unor variate categorii de cititori să nu folosească literă mai mică decît corp 8.

În mai multe gazete departamentale apar anunțurile de reclamă. Dar în timp ce în „Gazeta cooperăției“ nr. 349, cele câteva reclame sînt grupate discret în colțul din stînga, în nr. 351, alte trei reclame sînt așezate într-un mod cu totul arbitrar și inestetic chiar lingă un articol intitulat... „Reclama comercială“. Cele mai multe reclame le publică gazeta „Comerțul socialist“, dar faptul că le dispersează printre diferite materiale, pe cîmpul tuturor celor patru pagini dă acestora un aspect de conglomerat. De asemenea, reclamele ilustrate ale medicamentelor ce apar în pagina 4-a a „Muncitorului sanitar“ sînt prea mari în comparație cu celelalte clișee.

În concluzie, cred că aspectul grafic al gazetelor departamentale trebuie și poate fi îmbunătățit. Pentru aceasta sînt necesare mai multă îndrăzneală din partea unora, mai multă pondere din partea altora și, în special, asigurarea concordanței între formă și fond.

I. ZIMBLER
secretar de redacție
la gazeta „Muncitorul forestier“

TOT DESPRE DOCUMENTAREA
PE TEREN

ST. PÎRVU

Depart de a fi un reporter cu renume și de a fi atins culmi înalte în acest gen gazetăresc, sînt totuși un ziarist cu pasiune pentru „teren” și care în decursul celor aproape 8 ani de cînd am prins gustul colindărilor pe meleagurile cu oameni care au săltat fruntea spre lumină înaintînd biruitori în viață, mi-am format o experiență proprie. Rîndurile de față au tocmai scopul de a împărtăși din această experiență confrăților în ale reportajului. Nu intenționez să dau rețete — acestea nici nu există de fapt — și nici să fac o expunere teoretică asupra activității reportericești. Strădania mea este aceea de a reda cîteva aspecte ale muncii mele de documentare, părerea asupra căilor, mijloacelor care duc spre un reportaj realist, convingător.

Incep cu oamenii — fondul reportajului — mai precis cu oamenii satelor noastre, printre care am umblat mai mult și pe care-i cunosc mai bine. Amintindu-mi de primele mele reportaje — ca și de unele mai recente — am și acum o strîngere de inimă. Le recitesc cîteodată, mă opresc asupra unor fraze, asupra unor dialoguri și roșesc: imagini care vor să fie neapărat imagini, oameni care vorbesc păsărește, care simt prea puțin, dar în schimb știu totul, izbutesc orice. Poate și comoditatea, dar mai ales ușurința cu care culegeam uneori materialul, uneori goana după senzațional, după ceva „tare”, nu-mi puteau oferi mai mult. Cînd m-am lepădat de acest balast, cînd m-am apropiat de oameni și mi i-am apropiat pe oameni, cînd în locul unei fugare înregistrări vizuale a tablourilor de natură, de viață, am ales studiul acestora, atunci — și o spun cu bucurie — reportajele pe care le-am scris au căpătat și valoare umană și valoare artistică.

Cu doi ani în urmă, trebuind să scriu pentru ziarul militar la care lucram un reportaj de la strînsul recoltei de vară, am mers la gospodăria agricolă colectivă din comuna Baba Ana. E drept, într-o asemenea vreme, reporterul este dacă nu un mosafir nedorit, cel puțin nu toc-

mai binevenit. Nu pot spune că colectivității m-au primit cu răceală, cu indiferență. Ei îi stimează pe ziaristi și sînt plăcut surprinși cînd se trezesc cu ei ba în inima lanului de griu, ba sus la batoză, ori în grajdul vitelor. Dar, vedeam bine, sub arșița ca de cuptor, oamenii erau atît de încreștați în marea bătaie a strînsului rodului de piine, că numai de discuții cu mine nu le ardea. Mai predispus pentru aceasta se arăta contabilul gospodăriei (el mi-a dat de fapt cifre interesante), dar adevărații eroi, aceia pentru care venisem aici, nu se aflau la birou. Am reușit să-l „prind” într-o vreme pe președinte. Un om voinic, asudat tot, un fost pandur care m-a purtat „în pas alergător” printre lanuri și clăi, prin colbul drumului, povestindu-mi fragmente despre viața gospodăriei.

Și m-am mulțumit cu atît. Mă grăbeam grozav. Reportajul? A ieșit cu chiu, cu vai (ziarul n-așteaptă) foarte colorat, plin de soare și de snopi aurii, cu președintele în centru, dar cred că dacă l-ar fi citit colectivității din Baba Ana mi-ar fi spus-o răspicat: „Ehei, decît să fi pus cîte ceva de la matală, mai bine ne întrebai pe noi!”

Tot acum 2 ani, în vremea împărțirii veniturilor în gospodăriile agricole colective, am mers la Conțești. Cine a bătut acest drum, își aminteste cred că de la Smîrdioasa și pînă la Conțești poți să mînci două pîini bune. O căruță de ocazie e un adevărat noroc, iar un țaran bătrîn și gureș, o adevărată comoră. Cel în a cărui căruță am călătorit eu, nu era lipsit de acest dar. Pot să spun că am intrat în Conțești ca la mine acasă. La sediul gospodăriei strigăte, chiote, un du-te vino de căruțe — atmosfera atît de caracteristică zilelor cînd colectivității harnici își duc acasă bogăția de bucate. De data aceasta, colectivității aveau o poftă de vorbă grozavă. Reportajul s-a născut acolo printre căruțele scîrțîind sub apăsarea poverii, în ușa magaziei de unde socotitorul striga căruțele la rînd. Dar îmi lipsea ceva, acel fir al reportajului asupra căruia mă stabilisem încă pe drum, ascultînd povestirea bătrînului care mă

adusesse cu căruța. Il căutam pe colectivistul Stancu Curea. L-am găsit spre seară acasă, obosit de truda acelei zile în care-și umpluse hambarul pînă-n vîrf și podul casei. La el am și rămas peste noapte și oaspete i-am fost pînă a treia zi, cînd am plecat din Conțești.

Aici, în casa acestui colectivist, fiu de clăcaș, mi s-a dezvăluit încăodată cu deosebită limpezime, istorica transformare de conștiință și de viață a satului nostru. Dacă în cele ce am scris pe urmă despre colectivității din Conțești, despre viața lui Stancu Curea și a familiei sale, am reușit să dau imagini puternice — după părerea unor cititori — a fost pentru că ele mi s-au înfățișat cu forță, pentru că înțelesesem profund semnificația lor socială.

Eu cred, m-am convins, că nimic nu este mai de preț pentru munca de teren a reporterului decît priceperea de a arunca între el și oamenii despre care va scrie o punte sufletească, pe care gîndurile, părerile, cunoștințele lor să se întilnească. Cîte odată — nu de puține ori și eu — reporterul face mai mult o documentare cifrică, înclinîndu-se în fața unui registru de evidență, a unui proces verbal sau lăsîndu-se amețit de o informare trandafirică. În acest caz el se întoarce la redacție sărac și sărac îi va fi și reportajul.

Am fost recent la Variaș, în regiunea Timișoara, ca să scriu un reportaj despre viața colectivităților dintr-un sat multinațional. Cum sarcinile redacționale mă purtaseră pînă atunci mai mult prin Moldova și în Bărăgan, mă aflam pentru prima oară într-un asemenea sat, într-o asemenea gospodărie, cu caracteristicile lor. E un obicei al meu ca, pe cît posibil, să nu mă arăt oamenilor cu carnetul de reporter în mînă. De data aceasta, însă, nu m-am putut lipsi o clipă de el; nume greu de reținut și un atît de bogat buchet de fapte, încît se cereau pe loc notate. Chiar așa însă, m-am străduit să dau discuțiilor cu colectivității caracterul unui schimb de păreri obișnuite, firești. Așa am reușit să aflu, să învăț lucruri interesante, fără de care tabloul ce urma să-l înfățișez cititorilor ar fi fost dacă nu sterp — în orice caz insuficient de cuprinzător.

Se vorbește foarte des despre noul pe care reporterul trebuie să știe să-l caute, să-l sezisească, și este bine că se vorbește. Acestui nou îi servește reporterul, pentru prezentarea,

pentru răspunderea lui militează el. Socotesc însă că reporterul care caută noul numai la tema pentru care a plecat la drum, nu face totul. Privind mai larg, mai stăruitor în jur, el va zări nenumărate mlădițe ale noului, unele mai semnificative decât altele. Chiar dacă nu va avea vreme să se oprească mai cercetător asupra lor, nu va pierde. Iată ce mi s-a întâmplat în toamna trecută:

Mersesem la Valea Călugărească pentru un reportaj de la culesul viilor. Trecând pe una din ulițele satului, am zărit un bătrîn ce sta pe banca din fața porții discutînd aprins cu un ținc. M-am apropiat. Era vorba despre strădania unui pionier îndrăzneț de a-l convinge pe moșneag să citească o broșură. N-am putut atunci să intru în amănuntele acestei probleme. Întimplarea m-a urmărit, însă și, încet—încet, s-a cerut să fie așternută pe hîrtie. Așa am scris „La poartă” care s-a publicat în „Gazeta literară” și care mi-a dat satisfacția împlinirii unei datorii a reporterului: aceea de a nu lăsa ca noul, oriunde l-ar întîlni să se piardă în anonimat.

Este cunoscut faptul că unii reporteri obișnuiesc ca înaintea plecării pe teren să facă o documentare prealabilă, citind reportaje care s-au mai scris asupra locurilor și oamenilor despre care va scrie și el. Nu știu în ce măsură le folosește aceasta și dacă le dă într-adevăr o orientare care să-i ajute real. Eu nu practic această metodă și iată de ce:

Să spunem că plec într-un sat, la o gospodărie agricolă colectivă. Caut și găsesc unul sau mai multe materiale care s-au scris despre aceasta. Ele au însă o oarecare vechime de la publicare sau sînt foarte recente. În primul caz, datele sînt depășite

de viață; în al doilea, din moment ce s-a scris recent despre locurile și oamenii la care urmează să merg, nu este mai nimerit să-mi schimb direcția spre alte locuri și spre alți oameni despre care s-a scris mai puțin sau deloc? Apoi, ziaristul după care mă documentez, a interpretat într-un fel propriu ceea ce a văzut — s-ar putea să nu fie cel mai just — a subliniat intenționat o anume stare de lucruri, acum poate cu totul alta. Reportajul trăiește în actualitate. El trebuie să surprindă prezentul cît mai apropiat. Iată de ce cred că este bine ca reporterul să vadă lucrurile cu ochii lui, să și le dezvăluie și să le interpreteze singur. Pentru aceasta îi trebuie alt gen de documentare: să citească mult, să cunoască bine problemele în care lucrează, viața, oamenii, să-și formeze neîncetat ochiul, puterea de interpretare, de creație realistă. Eu cred că orientarea de bază a reporterului, lărgirii, consolidării căreia este necesar să-i acorde el toată atenția, este aceea pe care i-o dă pregătirea, viziunea sa politico-ideologică, care îl scutește de a călca pe un drum bătătorit de alții, ajutîndu-l să străbată ~~un~~ drum al lui, poate mai obositor, cerînd mai multă caznă, dar care înlesnește manifestarea stilului său de muncă pe teren, a personalității sale în scris și care — fără îndoială — va da reportajului său originalitate.

Vreau să amintesc aici o problemă care preocupă pe mulți reporteri și care pentru mine nu este complet lămurită. În articolul „Documentarea pe teren” din numărul 1 al revistei „Presa noastră”, scris de tovarășul Gheorghe Filimon, se amintea despre o socoteală a reporterului care are la îndemînă pentru realizarea unui

reportaj 6 zile („...o zi dus, alta la întors, cel puțin două să-l scrii. Datele cînd le mai culegi?”). Il invidez pe reporterul care are posibilitatea să-și facă o asemenea socoteală. În ce mă privește — și cunosc și alți reporteri în aceeași situație — nu-mi amintesc să fi avut vreodată la dispoziție atîta timp pentru un reportaj. Dimpotrivă, au fost situații cînd în 3—4 zile a trebuit să realizăm 2 și chiar 3 reportaje. Depinde, bineînțeles, de distanță și — dacă vrei — de temă. Am constatat însă că, în general, aglomerarea reporterului nu este bine venită nici sub aspectul documentării, nici sub acel al redactării. Nu sînt nici pentru rispa de timp, pentru prelungirea inutilă a duratei de realizare a reportajului. Dacă conducerea redacțiilor i-ar ajuta mai atent pe reporteri în această privință, rezultatele activității acestora ar fi fără îndoială mult mai bune.

★

Cele ce le-am arătat aici sînt desigur doar o părticică din multele și interesantele aspecte ale muncii reportericești. Am scos, cum s-ar spune, o picătură din butea despre care vorbea tov. Filimon în articolul său. Nu există, cred, reporter care să nu aibă ceva de spus despre munca sa. Este util ca în paginile revistei noastre să ne spunem cu curaj părerile. Poate în unele cazuri greșim, poate nu reușim să spunem tot ce vrem, dar discuțiile ne vor ajuta să creștem, ne vor înarma cu cunoștințe noi, făcîndu-ne să înțelegem mai bine și să ne îndeplinim mai corect minunata — dar tot atît de grea și plină de răspundere — misiune de reporter.

ÎNȚÎLNIRE ÎNTRE ZIARIȘTII CEHOSLOVACI ȘI GERMANI

La inițiativa secțiunii din Karlovy Vary a Uniunii Ziariștilor cehoslovaci a avut loc, la Karlovy Vary și la Karl Marx-Stadt, o reuniune a ziariștilor cehoslovaci și germani din regiunile limitrofe ale Cehoslovaciei și ale Republicii Democratice Germane. În prima zi, colegii germani au venit în Cehoslovacia. Seara au luat parte la o reuniune prietenească, la care d. Fuka, președinte al secțiunii din Karlovy Vary a Uniunii Ziariștilor cehoslovaci, a subliniat faptul că toți ziariștii prezenți și-au însușit, ca fiind ale lor, rezoluțiile votate la Întîlnirea Internațională a Ziariștilor de la Helsinki.

A doua zi, toți ziariștii prezenți au plecat în Republica Democrată Germană.

Această întîlnire între ziariștii cehoslovaci și germani a avut loc într-un spirit cordial și prietenesc. Colegii din cele două țări vecine s-au familiarizat cu activitatea ziarelor din țara vecină și au legat strînse raporturi de colaborare între diferitele redacții.

LA „CASA ZIARIȘTILOR” DIN CAPITALĂ

Contesa Angele Olivia of Limerik, vicepreședinta Societății Britanice de Cruce Roșie, împărtășește impresiile sale despre țara noastră reprezentanților presei romine și străine.

Asistența la gala de filme americane organizată de Institutul Român pentru Relațiile Culturale cu Străinătatea și Uniunea Ziariștilor din R.P.R. — În asistență Robert Thayer, ministrul S.U.A. la București.

Cu prilejul reuniunii consacrată celei de a 11-a aniversări a eliberării Coreei, Pak Ben Do, consilier al Ambasadei R.P.D. Coreene, vorbește ziariștilor din Capitală.

DESPRE CONȚINUTUL ȘTIINȚIFIC AL UNOR ARTICOLE CU TEME ISTORICE

TRAIAN UDREA

Aspirant în științele istorice

Un rol însemnat în ridicarea nivelului cultural-ideologic, în educarea cetățenească a constructorilor socialismului îl joacă cultivarea tradițiilor revoluționare de luptă ale poporului nostru. Oamenii muncii trebuie educați să prețuiască și să cinstească pe înaintașii lor care, prin jertfele lor, prin activitatea lor au făurit condițiile apariției României contemporane, patria socialismului în construcție. Unul din mijloacele nimerite pentru educarea patriotică a maselor largi îl constituie articolele cu teme istorice.

Articolele cu teme istorice pentru a-și atinge scopul trebuie să îndeplinească o serie de condiții ca: relatarea cu exactitate și obiectivitate științifică a faptelor, a figurilor de luptători și a momentelor istorice prezentate, redarea faptelor cu o forță de evocare absolut necesară pentru cultivarea în conștiința cititorului a sentimentului mândriei naționale, a internaționalismului proletar și a altor trăsături proprii omului de tip nou și, în sfârșit, ele trebuie să fie convingătoare și scrise într-o formă atractivă și la un înalt nivel. Nimic nu poate fi mai dăunător decât publicarea unor materiale cu temă istorică scrise în pripă, neglijent, de oameni nepregătiți, transformați ad-hoc în specialiști în probleme de istorie, care lasă de regulă să se strecoare în materialele redactate de ei falsuri sau denaturări istorice.

Trebuie spus că în ultimii ani și în special în lumina ultimelor documente de partid, majoritatea materialelor de acest fel publicate în presă corespund, dacă nu total, cel puțin parțial, cerințelor acestui gen pretențios de articole. În ultimele luni în presa centrală au apărut materiale de nivel ridicat privind teme ca: 79 de ani de la proclamarea independenței de stat (9 mai 1877), 40 de ani de la ma-

sacrul din Piața Palatului Navigației din Galați (13 iunie 1916), 75 de ani de la apariția primei serii a „Contemporanului” (1881) și interesantul ciclu de amintiri al vechilor militanți din mișcarea muncitorească care apare în cinstea aniversării a 50 de ani de la prima conferință pe țară a sindicatelor și cercurilor „România Muncitoare” etc. Pe linia reconsiderării personalităților și operelor lor din trecut au apărut numeroase articole de un bun nivel științific (despre C. D. Gherea, M. Kogălniceanu etc.).

Cu toate aceste succese, sînt de observat încă la unele articole lipsuri de orientare sau de informare.

Un exemplu de articol scris superficial, confuz și conținînd denaturări este articolul „Acum 40 de ani”, publicat de M. Coleșiu în nr. 2688 din 13 iunie 1956 al ziarului „Munca”.

În goană după o prezentare „originală” și în același timp nefiind în posesia unei documentări cît de cît satisfăcătoare, autorul acestui articol a amestecat fapte reale cu „momente” inventate, lucru reprobabil, avînd în vedere că se referea la un eveniment și la personaje reale. Se afirmă astfel că hamalii din portul Galați erau șomeri „numai de cîteva zile” — cînd este știut că șomajul bîntuia de cîteva ani în acest centru muncitoresc. Redarea desfășurării demonstrației și a masacrului nu corespunde decît parțial realității, cuprinde inexactități și, ceea ce este mai grav, nu trezește în cititor indignarea legitimă împotriva acestei crime a guvernului Brătianu. Autorul și-a permis de asemenea să atribuie lui Pascal Zaharia și Spiridon Vrînceanu cuvîntări pe care aceștia nu le-au rostit în realitate. În general articolul abundă în exprimarea simplistă a unor adevăruri pentru izbînda cărora au sîngerat din belșug în trecut numeroase figuri lu-

minoase de muncitori înaintași din vechea mișcare între care: Pascal Zaharia, Spiridon Vrînceanu și alții.

De altfel, comemorarea a 40 de ani de la 13 iunie 1916 a constituit o slabă preocupare pentru o serie de organe de presă, care nu au publicat articole privind acest eveniment sau au publicat materiale prea sumare față de însemnătatea evenimentului (Flacăra, România liberă, Steagul roșu etc.).

Deoarece spațiul articolului nu ne permite analiza tuturor articolelor, ne vom mai referi la unele interpretări greșite legate de sâr-bătorirea Contemporanului.

În contrast cu materialele apărute în „Scînteia” și mai ales în „Contemporanul” (vezi numărul festiv) care constituiesc, luate în ansamblu și fiecare în parte, o contribuție valoroasă la cunoașterea condițiilor apariției și activității desfășurate de revista „Contemporanul” (prima serie), ziarul „România liberă” care și-a obișnuit cititorii cu materiale pe teme istorice de un bun nivel științific, a publicat în nr. 3659 din 13 iulie 1956 o notă lipsită de orice spirit critic și care în plus conține inexactități ce dovedesc o slăbire apreciazabilă a simțului de răspundere al secției redacționale care i-a vizat apariția. Trecînd peste opinia personală, discutabilă, a autorului anonim (a preferat să se ascundă în dosul prestigiului de care se bucură ziarul), și care susține că anul 1881 ar reprezenta „o cotitură crucială” (?) în istoria mișcării muncitorești din țara noastră, în notă se fac afirmațiile inexacte ca acelea că în coloanele primei serii a Contemporanului ar fi fost publicat în traducere „Manifestul Partidului Comunist” și că Engels primea revista, s-ar înțelege regulat, la Londra. Adevărul istoric e altul. Conducătorii revistei trimit lui Engels la Londra un singur număr

2007

(care conținea între altele un fragment din traducerea „Originea familiei“) spre a dovedi asentimentul lor ideologic-politic la programul Internaționalului a II-a.

Căutînd să dea o explicație nouă a faptului că revista „Contemporanul“ nu a avut de la început o orientare net socialistă, prof. I. Vitner, într-un articol publicat în „Gazeta literară“ (nr. 28/122 din 12 iulie 1956) cu titlul „75 ani de la apariția revistei „Contemporanul“ răsălmăcește greșit o scrisoare adresată de C. Dobrogeanu-Gherea lui John Russelevici în prima jumătate a anului 1880 (după cum reiese din analiza textului scrisorii). I. Vitner pune greșit o serie de informații ce le dă Gherea cu privire la apariția „Romîniei Viitoare“ (care apare abia în decembrie, iar nu în iulie 1880 cum dorise inițial Gherea) pe seama revistei „Contemporanul“. Gherea afirmă în scrisoare că privitor la noua revistă ce urmează să apară (e vorba de Romînia Viitoare iar nu de Contemporanul — n.n.), s-a hotărît să se întrebuinteze cît mai puțin cuvîntul socialism. Prof. I. Vitner atribuind această caracterizare pe seama revistei „Contemporanul“ ajunge la explicații și la o concluzie greșită.

Mărturie a faptului că Gherea se referea la „Romînia Viitoare“ e și faptul că „John“ îi trimite articolul de igienă socială cerut, articol ce apare în nr. 1 din decembrie 1880 al revistei „Romînia Viitoare“ (nu în „Contemporanul“ — n.n.).

Această concluzie greșită a profesorului Vitner e reluată în cîteva articole publicate în numărul festiv al „Contemporanului“, lucru ce

dovedește odată mai mult ce urmări nedorite poate avea punerea în circulație a unei concluzii pripite.

Ne oprim aici cu analiza citorva greșeli, din păcate nu singurele ce s-au strecurat în ultima vreme în articolele cu teme istorice apărute în presa noastră centrală.

Remarcînd încăodată că în general s-a observat în acest an un accentuat progres calitativ în redactarea materialelor de acest gen, credem că este necesar cu atît mai mult să se lichideze unele rămîineri în urmă, să fie întărită exigența față de forma și conținutul acestor articole. Acest lucru se poate realiza prin organizarea mai eficace a controlului științific calificat al articolelor cu teme istorice care se poate face cu ajutorul specialiștilor din cadrul Institutului de istorie al Academiei R.P.R. și al Partidului, precum și al facultăților de specialitate. De obicei, redacțiile recurg la ajutorul specialiștilor în aceste instituții, însă o fac numai cu cîteva ore, cel mult cu cîteva

zile, înainte de apariția materialului, lucru care îngreunează efectuarea unui control real, eficient al articolelor. Se întîmplă ca redacțiile, din această cauză, să primească observații de conținut, unele de natură să ceară o îmbunătățire radicală a materialului, în chiar ziua în care materialul trebuie să apară. În astfel de cazuri se recurge la măsuri pripite, la „îmbunătățiri“ de suprafață sau se înlocuiesc unele concluzii greșite cu altele tot atît de greșite care rămîn, și deci apar, deoarece nu mai e timp suficient de a se da din nou la un control de specialitate materialul refăcut.

Singura soluție este — indiferent cît de mari ar fi greutățile de întîmpinat — ca articolele de acest gen să fie în redacție cel puțin cu o săptămînă înainte de apariție spre a se putea să se bucure din plin de controlul și ajutorul specialiștilor.

În al doilea rînd aceste articole trebuie scrise de specialiști în sensul cel mai strict al cuvîntului (de exemplu un articol cu o temă de istorie R.P.R. contemporană să fie scris de un specialist în această perioadă sau chiar în problema dată).

Renunțarea la autorii de umplură, necalificați, prezența cu multe zile înainte în redacție a articolului respectiv, alegerea cu grijă a temelor, urmărindu-se — problemă neglijată în parte astăzi — publicarea în fiecare ziar a unor teme specifice organului respectiv, iată cîteva din mijloacele prin care vor putea fi lichidate unele lipsuri referitoare la conținutul articolelor cu teme istorice.

COLEGIUL DE REDACȚIE: Const. Antip, Virgil Dănculescu, Henri Dona, Vasile Dumitrescu, Ion Felea, Nestor Ignat, Gavril Incze, Nicolae Moraru, Gh. Năstase, Marin Roban, Al. N. Trestieni (redactor șef)

REDACȚIA ȘI AD-ȚIA: str. C. Dobrogeanu-Gherea, 5. Telefon: 3.26.20 (int. 359), 5.65.25, 6.36.39

ABONAMENTE: lei 12 pe 6 luni; lei 6 pe 3 luni

Abonamentele se primesc la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții. De asemenea, revista se găsește de vînzare la chioșcurile difuzării presei

Tiparul executat în Întreprinderea Poligrafică nr. 2, București, str. Brezoianu nr. 23-25 c. 2064

UN OASPETÈ DIN INDIA

A. K. Gupta, redactor șef al ziarului indian „Hindustan Standard“ din New-Delhi, vorbind la „Casa Ziariștilor“ din București.

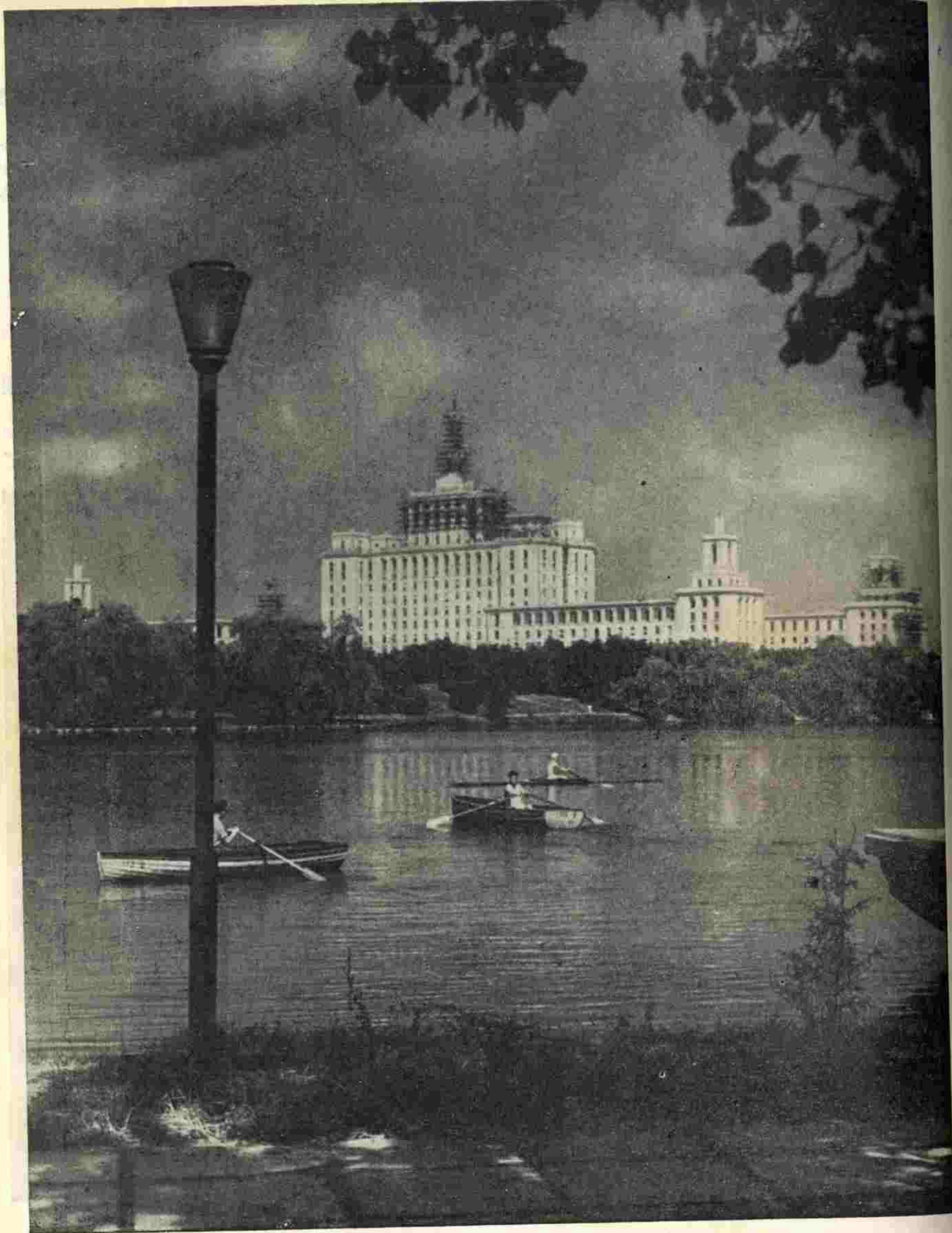
ODIHNĂ ZIARIȘTILOR

La casa de odihnă de la Timișul de Sus a ziarului „România liberă“

VIZITĂ LA „CASA ZIARIȘTILOR“

D. René Cerf Ferrier, coproprietar al ziarului parizian „Combat“, în vizită la „Casa Ziariștilor“ din București.

PRESA NOASTRA

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII ZIARIȘTILOR DIN R.P.R.

SEPTEMBRIE

1956

- „Scinteia“ — SORIN TOMA
- Răspunderea criticii teatrale — E. ATANASIU
- Din munca noastră cu corespondenții voluntari — N. HOLBAN
- Departamentul de Stat american aplică „cortina de fier“ în presă — W. BURCHET
- De la presa de informație la presa de opinii — N. DELEANU
- În vizită la ziariștii iugoslavi — C. SIRBU
- Despre munca secretariatului de redacție — AL. TALEX
- Unele probleme din munca corectorilor — S. SAVEANU
- De ce mă căuta Drumaru? — ȘT. TITA
- Discuții: Pentru îmbunătățirea aspectului grafic al ziarelor — NELL COBAR, RACZ MICLOS, AL. RAICU
- Presa locală și unele probleme ale construcției de stat — D. TARNAUCEANU
- Conferința de presă cu delegația de ziariști din R.P.R. care a vizitat Uniunea Sovietică
- Ziarele chineze și reforma scrierii chineze — CHANG CHI-CHING
- Profesia de ziarist în Siria — ABDUBRAHMAN ABUKOS
- Presa din Brazilia — JOAO ANTONIO MESPLE

RECEPȚIE ÎN CINSTEA ZIARIȘTILOR STRĂINI

La sediul Uniunii Ziariștilor din R.P.R. a avut loc o recepție în cinstea ziariștilor străini care ne-au vizitat țara cu prilejul zilei de 23 August

— Haspetar Tasbojan, redactor la „Gazeta literară” din R. P. Mongolă, de vorbă cu un ziarist norvegian.

Un aspect al sălii în timpul spectacolului artistic.

Un grup de ziariști turci și români

LA CASA UNIUNII ZIARIȘTILOR DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

H. Budislavsky, decanul facultății de ziaristică din Leipzig, într-o convorbire cu ziaristul Hilger, corespondentul Agenției A.D.N.

PRESA NOASTRĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII ZIARIȘTILOR DIN R. P. R.

ANUL I

Nr. 5

SEPTEMBRIE 1956

„S C Î N T E I A” *)

SORIN TOMA

Redactor-șef al ziarului

La 15 august poporul român și avangarda sa, Partidul Muncitoresc Român, au sărbătorit un sfert de veac de existență a ziarului „Scinteia” („Iskra”), a cărei activitate constituie o parte integrantă a luptei eroice, plină de abnegație, dusă de partidul comunistilor în fruntea maselor muncitoare, pentru libertatea și fericirea poporului român.

Apariția în 1931 a „Scintei” ilegale a răspuns unor serioase necesități ale mișcării revoluționare din România. În ciuda prigoanei, partidul își largise considerabil legăturile cu masele și le organizase în vederea unor mari lupte economice și politice. Se simțea nevoia unui organ central al partidului care să-l ajute să organizeze și să conducă lupta revoluționară a maselor.

Cu nemărginită încredere și dragoste au înconjurat oamenii muncii noul ziar ilegal, văzînd în el purtătorul de cuvînt al Partidului Comunist și adevăratul apărător al intereselor lor.

*) Articol apărut în „Sovietskaia Peceati”, nr. 8, din august 1956.

Alături de „Scinteia”, un mare număr de publicații ilegale și legale purtau cuvîntul partidului în cele mai diferite părți ale maselor populare. Presa de partid propaga învățătura marxist-leninistă, ideile solidarității internaționale a celor ce muncesc. Ea a ajutat partidul să organizeze și să conducă nenumărate lupte ale muncitorilor și țăranilor, să educe o întreagă generație de luptători devotați pentru cauza socialismului.

Trecerea țării noastre la construirea socialismului a pus înaintea presei noastre sarcina reconstruirii întregii sale activități. Partidul cerea „Scintei” să devină, așa cum ne învață Lenin, un organ de educare economică a maselor, care să le învețe cum să-și orînduiască viața și să construiască într-un chip nou.

De însemnătate esențială în procesul de creștere al „Scintei” a fost și este îndrumarea permanentă pe care ziarul o are din partea Comitetului Central, directivele importante ale Congresului al II-lea al Partidului cu privire la activitatea presei în domeniul ideologic.

Redacția a fost complectată cu un număr de cadre tinere. Printre ei sint ingineri, agronomi, economiști, activiști de partid. Majoritatea membrilor redacției au instrucțiune superioară. Mulți continuă să studieze fără frecvență în învățămîntul de partid și de stat. În jurul redacției s-a grupat un larg activ de colaboratori competenți care scriu și dau consultații în privința multor materiale care apar în ziar. Acest activ cuprinde muncitori și colectiviști fruntași, specialiști din diferite domenii, directori de întreprinderi, activiști de partid și de stat, scriitori și oameni de știință.

De-a lungul anilor, între „Scinteia” și oamenii muncii din orașe și de la sate s-au țesut legături trainice. Cititorii se adresează ziarului lor comunicîndu-i experiența și succesele lor, criticînd lipsurile și abuzurile, cu spiritul de răspundere al unor adevărați oameni de stat; ei o fac cu încredere, știind că redacția le va răspunde, va veghea la soluționarea problemelor ridicate, va informa Comitetul Central al partidului.

O mare însemnătate în dezvoltarea mișcării corespondenților voluntari din orașe și sate a avut Congresul corespondenților ținut în anul 1951. De atunci numărul corespondenților voluntari ai „Scinteii” s-a dublat; iar numărul scrisorilor primite în 1955 a atins 64.525. Este o manifestare impunătoare a inițiativei maselor, o forță serioasă.

Redacția trimite corespondenților voluntari din activul de bază scrisori cuprinzînd indicații tematice și sfaturi cu caracter redacțional; ea organizează cu ajutorul corespondenților proprii din regiuni zeci de consfătuiri cu corespondenții voluntari și cu autorii. Problemele ridicate se reflectă în dări de seamă speciale sau în alte materiale publicate de ziar.

Legăturile largi ale „Scinteii” cu masele se oglindesc în tirajul ei, care a atins 950.000 exemplare, cînd tirajul întregii prese din România burghezo-moșierească abia se ridica la 700.000 exemplare! De altfel, întreaga presă a cunoscut o puternică dezvoltare în anii regimului de democrație populară. Numai ziarele care apar la București se tipăresc într-un tiraj total de 2.150.000 exemplare — fără să mai vorbesc de marele număr de ziare locale în limba romînă și în limbile naționalităților conlocuitoare.

O expresie puternică a grijii partidului și guvernului pentru dezvoltarea presei este construirea puternicului combinat poligrafic, înzestrat cu minunate mașini sovietice. Cu prilejul sărbătorii naționale de 23 August lucrările acestei mari construcții închinete culturii vor fi complet încheiate.

În prezent conținutul principal al activității „Scinteii” constă în mobilizarea maselor de oameni ai muncii din orașe și sate la îndeplinirea vastului program de dezvoltare a economiei naționale și ridicarea a nivelului de trai al poporului, elaborat de Congresul al II-lea al Partidului Muncitoresc Român.

Ziarul dă o deosebită atenție problemelor industriei și în deosebi industriei grele, militînd pentru îndeplinirea ritmică a sarcinilor de plan, ridicarea productivității muncii, reducerea prețului de cost, pentru progresul tehnic.

Ziarul s-a străduit, și în mare măsură a reușit, să devină o tribună a experienței înaintate, lucru subliniat cu satisfacție de cititori.

Un puternic ecou a avut articolul directorului fabricii metalurgice „I. C. Frimu” din Sinaia, despre felul cum colectivul fabricii, luptînd pentru folosirea maximă a utilajului, a obținut rezultate importante în ridicarea productivității muncii și reducerea prețului de cost. Titlul articolului „Mașinile noastre pot da mai mult” a devenit lozincă unei mișcări care s-a extins în numeroase întreprinderi din diferite ramuri industriale.

Trebuie spus că istoria ziarului nostru în anii puterii populare se împletește strîns cu istoria dezvoltării mișcării întrecerii socialiste, în care a avut un rol important. Un exemplu. La începutul acestui an ziarul a popularizat inițiativa oțelariilor de la Combinatul Siderurgic „Gheorghiu-Dej” (Hunedoara), care s-au angajat să dea 600 de șarje rapide anual pe schimb; totodată ziarul a arătat că chiar acest obiectiv mult sporit este sub posibilitățile existente. Recunoscînd ca justă critica ziarului, oțelarii și-au depășit mult angajamentul, realizînd în primul trimestru al anului 1200 șarje rapide (față de 354 șarje rapide în întreg anul 1955) și dînd țării 5000 tone oțel peste plan. Inițiativa a fost însușită de echipele tuturor oțelăriilor din țară.

Un larg ecou a avut critica făcută de ziar unor ministere (al Minelor, al Industriei Lemnului, al Construcțiilor) pentru metodele lor defectuoase, birocratice, de conducere a întreprinderilor, pentru lipsa de atenție față de tehnica înaintată și față de experiența fruntașilor în producție. În momentul de față ziarul duce o luptă multilaterală împotriva lipșurilor existente în organizarea lucrărilor pe șantierele de construcții.

După Congresul al II-lea al P.M.R. în satele noastre are loc o puternică accelerare a ritmului transformării socialiste a agriculturii pe baza liberului consimțămînt al țăranilor muncitori. Și în

desfășurarea acestei mișcări de masă „Scinteia” a avut un rol organizator. Lupta pentru întărirea organizatorică-economică a gospodăriilor colective, popularizarea gospodăriilor fruntașe se îmbină cu criticarea acelor organe de partid care conduc agricultura „în general”.

În acest an, ziarul s-a ocupat mult de întovărășiri — formă de cooperare agricolă larg accesibilă țărănilor muncitori — și a atras atenția asupra inițiativei de mare însemnătate luate de membrii unor întovărășiri de a împărți recolta nu numai după pământ, ci și după muncă. În ultimul timp, ziarul critică mai intens metodele birocratice în conducerea agriculturii.

La această imagine foarte sumară a activității ziarului pe țărimul agriculturii trebuie adăugată propaganda intensă a metodelor agrotehnice înaintate — în deosebi în ce privește cultura porumbului — desfășurată de „Scinteia”.

Redacția depune eforturi susținute pentru a îmbunătăți conținutul materialelor consacrate problemelor vieții de partid. Aceasta și-a găsit expresia în intensificarea schimbului de experiență între organizațiile de partid.

În coloanele ziarului s-au reflectat larg rodnicile dezbateri ce s-au desfășurat în organizațiile de partid în jurul hotărârilor Congresului al II-lea al P.M.R. și ale Congresului al XX-lea al P.C.U.S. „Scinteia” îndreaptă atenția organizațiilor de partid spre problemele respectării normelor leniniste ale vieții de partid, spre stimularea inițiativei creatoare a membrilor de partid și a masei celor ce muncesc. În numeroase articole pe care le publică ziarul sînt combătute ascutit încălcările democrației interne de partid, metodele birocratice și formalismul în munca de partid.

Pășind pe drumul construirii socialismului, plin de probleme complexe și anevoioase, poporul nostru n-ar fi putut obține succese atît de rapide dacă n-ar fi avut la îndemînă bogata experiență a poporului sovietic, a gloriosului P.C.U.S., întemeiat și educat de Lenin. „Scinteia” și întreaga noastră presă au avut un rol organizator în răspîndirea și folosirea ei practică.

„Scinteia” consideră ca o sarcină de cînstă popularizarea activă a victoriilor oamenilor sovietici, constructori ai comunismului și a experienței lor, a succeselor și experienței popoarelor care construiesc socialismul. Ea se mîndrește cu aportul adus la educarea maselor muncitoare din țara noastră în spiritul internaționalismului proletar, al prieteniei de nezdruccinat cu poporul sovietic eliberator, cu poporul chinez și cu toate popoarele țărilor socialiste, unității de nezdruccinat a acestei mari familii de popoare frățești.

Cauza nobilă a păcii și prieteniei între popoare, mărețul program de colaborare internațională pe baza principiilor coexistenței pașnice, inițiativele luate de țările socialiste în frunte cu U.R.S.S. și de alte țări iubitoare de pace pentru destinderea încordării internaționale au în ziarul nostru un sprijini-

tor activ și entuziast. Odată cu aceasta el cultivă vigilența față de manevrele cercurilor imperialiste agresive, împotriva păcii, a cuceririlor popoarelor dezrobite din cătușele imperialismului. Trebuie menționat că în ultimul timp s-a intensificat activitatea „Scinteii” în problemele privind politica externă a țării noastre, legăturile ei economice și culturale. Ziarul ține la curent pe cititori cu situația și lupta maselor populare din țările capitaliste și coloniale, cu activitatea partidelor comuniste și muncitorești frățești, militînd pe pozițiile solidarității internaționale a oamenilor muncii de pretutîndeni.

De-a lungul celor 12 ani de la apariția legală, „Scinteia” a fost un neobosit propagandist al ideilor marxist-leniniste.

În acest timp, datorită muncii partidului, a crescut considerabil nivelul politic-ideologic al membrilor și cadrelor de partid, al maselor de oameni ai muncii. La obținerea acestor rezultate, „Scinteia”, împreună cu întreaga presă de partid, a dat o contribuție însemnată. Ea a înarmat oamenii muncii cu concluziile pe care le trage partidul nostru din învățătura marxist-leninistă pentru asigurarea succesului construcției socialiste, le-a educat în spiritul patriotismului socialist și al internaționalismului proletar, al frăției între poporul român și naționalitățile conlocuitoare. Ea a jucat un rol proeminent în lupta pentru orientarea justă a literaturii și artei noastre pe calea realismului socialist.

Congresul al II-lea al partidului nostru a luat puternic poziție împotriva subaprecierii muncii ideologice și a dogmatismului, trasînd sarcinile partidului pentru elaborarea creatoare a problemelor teoretice în strînsă legătură cu practica operei de construcție socialistă și în continuă ofensivă împotriva ideologiei burgheze.

Lucrările Congresului al XX-lea au stîrnit în țara noastră un imens răsănet. Prin tezele teoretice noi, de însemnătate istorică, pe care le-a elaborat, prin loviturile pe care le-a dat dogmatismului, el a deschis și partidului nostru perspectivele dezvoltării gîndirii marxiste creatoare, ca o forță puternică care accelerează mersul înainte al țării noastre.

Odată cu intensificarea activității pe întregul front ideologic se face simțit și în munca noastră începutul unei îmbunătățiri. Astfel, are loc o imixtiune mai activă a ziarului în activitatea politică-ideologică a organizațiilor de partid și a altor organizații obștești, a învățămîntului superior, a presei și editurilor.

Un puternic ecou au avut în ultimul timp două articole redacționale pe marginea unor dezbateri în jurul hotărîrilor Congresului al XX-lea al P.C.U.S.; în aceste articole ziarul a luat poziție împotriva unor manifestări ale ideologiei burgheze în rîndurile intelectualilor și a liberalismului manifestat de unii membri de partid față de această problemă. Merită să fie de asemenea menționată contribuția dată de ziar la pregătirea ideologică a Congresului Scriitorilor din R.P.R.

Congresul al XX-lea al P.C.U.S. și Congresul al II-lea al partidului nostru au determinat în rîndurile lucrătorilor presei un avînt deosebit al procesului de căutare creatoare ce se destășoară în ultimii ani.

Iată problemele care ne preocupă.

Voi încerca să arăt pe scurt citeva din concluziile la care am ajuns cu sprijinul și sub îndrumarea partidului și pe care ne străduim să le traducem în practică în măsură tot mai mare.

În ultimul timp, ziarul se străduiește să abordeze mai des și mai îndrăzneț probleme de însemnătate esențială ale construcției economice, de partid, de stat, ale luptei ideologice — inclusiv problemele dificile, încă nerezolvate — să atragă pe cititori la dezbaterile lor. A crescut atenția pentru problemele lărgirii continue a democratismului socialist, ale grijii pentru nevoile oamenilor muncii, ale educației și moralei comuniste. Considerăm necesar să prezentăm și mai larg experiența înaintată a făuritorilor vieții noi, dar nu simplificat, lăcuit, ci veridic, în dezvoltarea ei dialectică, în lupta adeseori dramatică împotriva concepțiilor și deprinderilor inapoiate, a birocratismului, a dușmanilor.

A crescut combativitatea critică a ziarului. Apar mai multe articole, note, scrisori critice de răsunet, materiale de demascare a gîtuitorilor criticii de jos. Combaterea concretă și ascuțită a denaturărilor birocratice în activitatea unor organe de stat și de partid, a lipsei de spirit gospodăresc, a nepăsării față de nevoile materiale și culturale ale oamenilor muncii a devenit o preocupare de frunte a ziarului. Trebuie să mergem cu și mai mare fermitate pe această cale, educînd masele în spiritul neîmpăcării față de tot ce lovește în interesele și bunurile obștești, stimulînd și mai larg critica de jos îndreptată spre înlăturarea lipsurilor existente, în interesul obținerii de noi succese în construcția socialistă și în îmbunătățirea condițiilor de trai ale celor ce muncesc.

Partidul nostru a prevenit în repetate rînduri împotriva liberalismului, în lupta de idei între lumea veche burgheză și lumea nouă socialistă. Iar presa noastră, urmînd consecvent principiile și tradițiile presei de tip nou, leninist, va fi totdeauna de partea noului, subliniind forța și superioritatea lui, criticînd ascuțit lipsurile în lumina intereselor victoriei noului. Ea își va face mereu datoria de a întări încrederea oamenilor muncii în regimul de democrație populară și în capacitatea lor de a învinge sub conducerea partidului toate lipsurile și greutățile trecătoare, ea va combate confuziile și stările de spirit inapoiate, întărind vigilența maselor față de uneltirile dușmanului, care caută întotdeauna să profite de pe urma lor. Tocmai această atitudine este un izvor al încrederii pe care o poartă „Scinteii” și întregii noastre prese marea masă a muncitorilor, țăranilor și intelectualilor.

Presa va fi cu atît mai interesantă și mai eficace, cu cît va urma mai consecvent îndemnul lui Lenin: „...Mai multă atenție pentru faptele simple dar vii,

ale construcției comuniste, fapte luate din viață și verificate de viață”. În centrul atenției — omul constructor al socialismului, faptele lui, lupta și creația lui. Iată ce ne silim să realizăm. Redacția se sfătuieste mai des ca înainte cu oamenii muncii, cu specialiștii din diferite domenii. Pentru a lichida tendințele de birocratism ce se manifestă la unii tovarăși de-ai noștri, redacția a introdus regula trimiterii prin rotație a lucrătorilor săi și a cadrelor de conducere în diferite organizații de partid pentru a face un stagiu de muncă practic. În același scop ne propunem să stabilim o legătură mai strînsă, organică, între munca tuturor secțiilor redacției și munca secției de scrisori cu corespondenții voluntari.

În ultimul timp cititorii au relevat cu satisfacție îmbunătățirea aspectului ziarului, înviorarea lui, paginația lui mai variată, folosirea mai abundentă a fotografiilor și a caricaturilor, îmbunătățirea informației. Alături de articole și schițe, ei găsesc mai multe reportaje, note, recenzii etc.

Rezultate vizibile au fost obținute în ce privește nivelul publicistic al materialelor publicate, deși aici mai e nevoie de multă muncă. Mai sînt destule articole care înlocuiesc faptele sugestive și ideile generalizatoare cu generalități searbede, bucherești, convorbirea vie între autor și cititori cu tonul sec, oficial, argumentarea cu stilul administrativ de instrucțiune. Un stil viu, plin de căldură, un limbaj bogat și expresiv, în slujba unui conținut bogat în idei și convingător, iată ce ne silim să realizăm.

Principalele noastre eforturi de „deșablonizare” se îndreaptă spre articolele de fond (al căror număr a fost redus în favoarea calității), spre materialele cu caracter economic și spre rubrica „Viața de partid”, care, după părerea noastră, trebuie să folosească toate genurile gazetărești. Socotim că în ziar trebuie să ocupe un loc conducător articolul publicistic și că trebuie să se acorde mult mai multă atenție reportajului „cu oameni și probleme”, foiletonului, fără a mai vorbi de informații.

Sarcinile ce ne revin nu sînt ușoare. Dar noi pășim cu încredere la realizarea lor, simțînd sprijinul mereu prezent al partidului și al întregului popor muncitor. Noi avem mereu înainte exemplul înalt al presei sovietice, principialitatea și spiritul ei mereu înalț. Experiența ziarelor partidelor frățești, în deosebi din țările socialiste, tradițiile înaintate ale presei comuniste și progresiste din țara noastră sînt de asemenea pentru noi izvoare prețioase de învățăminte.

La a 25-a aniversare a sa, „Scinteia” pășește înainte, hotărîtă să slujească tot mai bine interesele poporului și partidului nostru, să fie întotdeauna demn de numele ei — simbol al fidelității față de marea cauză a leninismului.

PUNCTE DE VEDERE

RĂSPUNDEREA CRITICII TEATRALE

(Însemnări despre critica teatrală în presa centrală, stagiunea 1955 — 1956)

EUGEN ATANASIU

(„România liberă“)

O critică a criticii teatrale nu există încă la noi, într-o formă pe deplin organizată. Rubrica intitulată „clar-obscur“ pe care o susține cu seriozitate și consecvență revista „Teatru“ este un început bun, totuși numai un început. Or, știut este că nici un domeniu de activitate artistică nu se poate dezvolta fără critică. Nici chiar critica teatrală, care, trebuie s-o spunem și cu acest prilej, poartă răspunderea unei triple îndrumări: a dramaturgului, a colectivului de interpreți și a publicului spectator. Lipsa îndelungată a unei critici a criticii teatrale poate duce — și a dus de multe ori în trecut la noi — la monopolul părerilor, la înlăturarea oricărei lupte de opinii, la superficialitate, șablon și chiar abdicare de la onestitatea profesională în aprecierea judicioasă a spectacolelor.

Este un fapt care poate fi constatat din lectura cronicilor publicate în stagiunea trecută că, arareori criticii teatrale depășesc stadiul etalării opiniilor proprii angajând, pe marginea unei aprecieri anterioare, o discuție directă cu alți critici. Excepție de la regulă a făcut discuția — continuată până în toamna trecută — asupra personajului Matei din „Citadela sfărâmată“ care a angrenat câteva publicații și s-a dovedit până la urmă a fi întru totul sterilă. S-ar putea obiecta aprecierilor de mai sus o opți-că inițial negativă asupra activității criticilor noștri teatrali în stagiunea încheiată. Concluziile cititorului am dori să fie, ca și ale noastre, cât se poate de puțin pripite. Exigențele în lumina cărora vrem să discutăm activitatea criticii teatrale în paginile

ziarelor, socotim a fi cu totul îndreptățite de succesele, într-adevăr remarcabile, ale teatrului românesc în anii 1955—1956.

În primul rând trebuie să socotim a fi un succes faptul că în stagiunea trecută s-au jucat pe scenele teatrelor noastre cel mai mare număr de piese originale inspirate din viața nouă a patriei ca și din trecutul ei istoric. S-au afirmat talente care promit mult pentru viitorul dramaturgiei românești, cum sînt Ana Novak, Virgil Stoenescu, Octavian Sava, Mioara Cremene. Dramaturgii viștnci ne-au dăruit în această stag'one piese noi care fac cinste scenei românești: „Trei generații“ de Lucia Demetrius, „Horia“ de M. Davidoglu și altele. În al doilea rând, școala interpretativă românească a dat un examen în fața întregii țări cu prilejul primei decade a dramaturgiei originale, probînd vigoarea și experiența colectivelor teatrelor de stat din cele mai diferite regiuni ale țării. Acestui examen trebuie înfîrșit să-i adăugăm pe cel dat la Paris de către slujitorii primei noastre scene, care a fost încununat de un surprinzător succes internațional. Adăugăm celor de mai sus și turneele întreprinse în țara noastră în primăvara acestui an de către colectivele teatrale M.H.A.T. din Moscova și „L'Atelier“ din Paris, al căror repertoriu și artă interpretativă au prilejuit criticii o împărțire substanțială din tradițiile și stilul unor școli teatrale de peste hotare.

Este firesc așa dar ca și critica teatrală să fi înregistrat o creștere. Acest proces, care se desfășoară de câțiva ani în redacțiile ziarelor no-

stre, nu s-a bucurat însă de aprecierea cuvenită, tocmai datorită acelei lipse a criticii criticii teatrale de care aminteam mai sus.

Inexistența pînă de curînd a unei publicații teoretice închinată teatrului precum și spațiul restrîns pe care presa literară îl acordă deobicei acestor probleme, a făcut să treacă nevăzută acțiunea de profilare și creștere a cadrelor de tineri critici teatrali. Fenomenul, interesant și edificator atît pentru dezvoltarea criticii artistice în țara noastră cît și pentru activitatea presei în sectorul criticii și bibliografiei, nu a cunoscut o apreciere corespunzătoare nici măcar la Congresul Scriitorilor. Un singur vorbitor, și el proaspăt critic teatral, — deși cu o mai îndelungată activitate în domeniul literaturii pentru copii — s-a mulțumit să-și consacre cuvîntarea demonstrării unei teze sui generis potrivit căreia nu-și are sens denumirea de „critică teatrală“. Era firesc în acest caz ca, în focul unei astfel de demonstrații principiale, să scape esențialul: aprecierea activității concrete depusă în paginile ziarelor și revistelor de către acei croniciari permanenți care s-au străduit să dea o analiză competentă nu numai spectacolelor din Capitală ci și celor din provincie.

Cuprinderea largă a fenomenului teatral, a manifestărilor sale de pe întreg cuprinsul țării, credem a fi trăsătura distinctivă a felului în care critica teatrală a oglîndit, în paginile ziarelor centrale, stagiunea trecută. Acesta nu este un lucru ușor. Organele de resort din Ministerul Culturii, teatrele, actorii și regizorii au împuțat adeseori în trecut presei că

evită să dea un sprijin calificat teatrelor „periferice”. Stagiuni de-a rindul criticii noștri au preferat fotoliul comod al unui teatru bucureștean călătorii lor pînă la capătul celălalt al țării. Creșterea numerică masivă a teatrelor din regiuni precum și faptul că în noile teatre de stat de curînd înființate s-a creat, cel mai adesea, o atmosferă de seriozitate și entuziasm colectiv, a impus criticii să-și îndrepte atenția spre realizări pe care mulți croniciari nu le-ar fi bănuțit decît la nivelul unui teatru din Capitală. Pe de altă parte, împospătarea tinerelor teatre regionale cu absolvenții ai facultății de teatru din București a atras atenția tuturor celor interesași asupra dezvoltării viitoare a teatrului românesc. Așadar, toate elementele vieții teatrale au concurat dacă nu la o deplasare totală a interesului pentru teatre de la cele din Capitală spre cele din provincie — fapt explicabil prin valoarea unanim recunoscută a interpreților de

pe scenele bucureștene — cel puțin la o sporire, de mult dorită, a interesului pentru munca teatrelor din regiuni. Luarea de contact cu alte colective teatrale a constituit un stimulent pentru critică și d'n alt punct de vedere. Pînă acum, cronicarul teatral se limita doar la spectacolele din Capitală și la eventualele turnee făcute în București de teatrele din regiuni. Din această cauză el avea rare ori ocazia să vadă aceeași piesă în mai mult de două interpretări (scriem două pentru că a intrat în obișnuința teatrelor bucureștene să creeze duble distribuții). După cum se știe însă, studiul comparativ al interpretărilor este un bun mijloc de lărgire a orizontului criticii, de sporire a nuanțelor în aprecieri, de pătrundere adîncită în conținutul de idei al piesei. Odată cu vizionarea mai multor spectacole cu aceeași piesă („Citadela sfărîmată”, „Impărătița lui Machidon”, „Atențiune, copii!”, „Nota zero la purtare”, au fost montate simultan în această stagiune de cîteva teatre d'n țară), s-a născut și un nou gen de cronică teatrală care, fără a pretinde drept de monopol, îmbogățește varietatea de specii pu-

blicistice și are drept țel urmărirea ideii operei dramatice în cîteva spectacole. Acest gen de cronică — articol de analiză pe mai multe spectacole are avantajul că sporește interesul celor răspunzători de buna reușită a spectacolului, edifică asupra calităților și lipsurilor esențiale ale textului dramatic și, în fine, constituie (prin intermediul celui care face aprecierile) un folositor schimb de experiență între diferite distribuții și viziuni regizorale. Un astfel de procedeu îl practicăm în mod obișnuit talentatul cronicar M. Radnev în paginile „Contemporanului”. Din păcate, celelalte ziare publică întimplător sau nu publică deloc asemenea articole-cronici. Totuși, aceasta nu ne poate îndreptăți să trecem cu vederea realizările obținute în genul cronicii obișnuite de gazetă. Astăzi, exigența cititorului este satisfăcută în mai mare măsură de calitatea aprecierilor criticii teatrale decît în trecut. Nu mai înfîlmăm atît de des ca odinioară aprecieri superficiale și inexpresive ale unor redactori nimeriți întimplător în acest domeniu de activitate artistică. Lupta împotriva diletantismului în critica teatrală obține la rîndul ei succese remarcabile și este de sperat că, pe viitor, de pe urma consecvenței și pregătirii tinerelor cadre de critici nu va avea decît de cîștigat teatrul românesc. Nu se poate să nu cităm aici și cîteva dintre cele mai cunoscute condeie ale tinerei critici teatrale, care activează în presa centrală: Vicu Mindra, Florian Potra, Ada Simionescu, Sanda Faur, A. Băleanu, Magdalena Focșă, Lucia Bogdan, Mariana Pîrvulescu, Ecaterina Oproiu.

Nu mai puțin îmbucurătoare este și participarea la discuțiile în jurul spectacolelor din stagiunea trecută a unor critici, scriitori, oameni de artă în frunte cu academicienii G. Călinescu, Tudor Arghezi și Camil Petrescu. În paginile ziarelor și revistelor și-au dat concursul cu mai multă promptitudine decît în stagiunile trecute critici experimentași ca Horia Deleanu, Simion Alterescu, Valentin Silvestru, Radu Popescu, Mihnea Gheorghiu, M. Ghimpu, Al. Popovici, Virgil Brădețeanu.

Cele trei dezbateri inițiate în jurul problemelor pregătirii tinerilor critici de artă, ale regiei (vezi „Contemporanul”) precum și asupra griii față de tinerii actori (vezi „Informația Bucureștilui”) au adus un real folos desmurtirii vieții teatrale încă insuficient activă pe tărîmul luptei de opinie, atrăgînd la discuție publică artiști, regizori, pictori scenografi, critici. Tot aici este locul să adăugăm și faptul că o serie de actori cu o vastă expe-

Un eveniment de coorșitoare însemnătate în viața teatrală l-a constituit turneul din luna iunie a.c., întreprins în țara noastră de către colectivul Teatrului Academic de Artă „M. Gorki” din Moscova (M.H.A.T.).

În clișeu: Scenă din dramatizarea după romanul „Suflete moarte” de N. V. Gogol. În medașion: V. V. Belokurov, artist al poporului al R.S.F.S.R., interpretul lui Cicikov.

Foto: M. Popescu

riență în teatrul românesc (artiștii popularului Lucia Sturdza Bulandra, V. Maximilian și alții) au început să-și scrie memoriile, ceea ce ridică indirect problema valorificării tradițiilor școlii noastre teatrale cu mai multă îndrăzneală, după o prealabilă cercetare riguroasă științifică a istoriei teatrului românesc.

În legătură cu aceasta se afirmă și necesitatea cercetării criticii noastre teatrale din trecut care, de la Cezar Bolliac și pînă la cronicile lui Liviu Rebreanu sau Mihail Sebastian a parcurs un drum pilduitor ca perioadă istorică și experiență acumulată în oglindirea dezvoltării teatrului românesc. Studii de teorie și generalizare asupra problemelor teatrului sînt așteptate. Ele au și început să apară, iar publicarea în „Gazeta literară” a „Insemnărilor despre caracterul scenic al dramei” de V. Mindra este doar un exemplu în acest sens.

Problema de bază la rezolvarea căreia a concurat și activitatea bogată depusă în stagiunea trecută de către cronicarii noștri teatrali rămîne însă cronica teatrală obișnuită. Acest gen are o veche tradiție în presă. Pînă și locul paginării în ziar a avut tradiția lui: foiletonul din pagina II (subsolul paginii). Desigur, apariția cronicilor teatrale în acest loc nu mai este astăzi obligatorie și nici corespunzătoare întotdeauna necesităților ziarului sau gustului cititorului modern. Încălcarea acestor tradiții s-a făcut pentru prima oară odată cu începutul de modernizare a presei cînd, către anii 1840 presa franceză a început să rezerve subsolul de pagina II-a romanului foileton de tipul „Misterelor Parisului” — și de atunci cronica dramatică a pătruns pînă și în pagina I-a. Divagația aparentă de mai sus este în fond legată de o cerință a cărei respectare trebuie urmărită cu consecvență de ziarul următorilor noastre: concentrarea în aprecieri. În presa noastră, cronica teatrală apare prea adesea la proporții care nu întotdeauna sînt justificate de necesități de analiză ci, mai curînd, aceste lungimi de demonstrație încearcă să justifice cîteodată incompetența, alteori incapacitatea de sintetizare a cronicarului. Numai în acest fel se poate explica pentru ce trece atîta vreme de la premiera unui spectacol pînă să apară o cronică. Fenomenul este și reversibil: odată apărută prima cronică, celelalte vin în cascadă „adulmecînd” urmele aprecierilor celui dintîi cronicar care fie din curaj, fie din obligație profesională și-a așternut părerile pe hîrtie. La prima vedere catalogată ca „lipsă de curaj” această manifestare care mai dănuie încă, din păcate,

constituie reflexul unei racile mai adînci: lipsa unei pregătiri sistematice și multilaterale a cronicarului teatral. Este drept că s-a făcut un început și în acest sens: pe de o parte înființarea unei secții de teatrologie la facultatea de teatru din București, pe de altă o parte profilare strictă și de perspectivă a cronicarului teatral, la multe gazete, eliberîndu-l de sarcini publicistice auxiliare. Totuși, ținînd seama că un critic teatral trebuie să împletească de fapt munca unui cronicar literar cu aceea a unui bun cunoscător al legilor scenei, eforturile s-ar cere mult sporite față de necesitățile și creșterea tumultuoasă a mișcării teatrale de la noi în ultimii ani. Nu este cu puțință să facem din

În stagiunea încheiată, Lucia Demetrius a dăruit scenei două noi lucrări dramatice: „Trei generații” și „Atențiune, copii!” care s-au jucat cu succes de către teatrele din Capitală și regiuni.

În clișeu o scenă din piesa „Trei generații” montată într-o excelentă distribuție, în regia maestrului emerit al artei W. Siegfried, pe scena Teatrului Municipal.

critica teatrală cu adevărat o formă de îndrumare partinică a dramaturgiei și teatrului românesc dacă cronicarii teatrali nu-și vor câștiga stimă și prestigiu în rîndul scriitorilor, actorilor, regizorilor, prieterei aprecieri judecătorești izvorîte dintr-o cunoaștere profundă a specificului acestei arte și a principiilor fundamentale ale esteticii marxist-leniniste. Cum va considera oare actorul aprecierile unui cronicar teatral care încearcă să-l convingă că conflictul nu este altceva

decît drumul vieții eroului principal al piesei? O asemenea greșală elementară de estetică nu mai necesită comentariu și se pare că ea nici măcar n-ar fi cu puțință, știut fiind că noțiunea de conflict e determinată în artă ca și în viață de existența a cel puțin două forțe contrare care se înfruntă reciproc. Și totuși citim în cronică publicată în ziarul „Munca” nr. 2498 din 1 noiembrie 1955 despre piesa „Ani de pribegie” de A. Arbuzov (jucată pe scena Teatrului Tineretului): „Deși autorul și-a propus să conducă de-a lungul unui șir mai lung de ani pe toți cei opt prieteni, atenția lui se concentrează asupra unuia dintre ei, Alexandr Vedernikov, a cărui transformare morală constituie conflictul piesei”.

Am ales acest exemplu din cîteva greșeli elementare de estetică, strecurate din păcate destul de frecvent în cronicile noastre, tocmai pentru a sublinia faptul că circulația largă a unor principii, citate, idei nu concordă întotdeauna cu cunoașterea aprofundată a sensului lor. Acesta este un fenomen negativ a cărui persistență se afirmă nu numai prin abuzul de termeni stereotipi (viabil, veridic, complex, cu sensibilitate, cu înțelegere, emoționant, ascuțit etc.), dar și prin utilizarea lor nefirească acolo unde nu este nevoie ci, în schimb, este poate, lipsă de idei creatoare. Așa, de pildă, în unele cronicile teatrale (indeosebi cele din „Gazeta literară”) a început să se întilnească în ultima vreme o terminologie voit complicată în rîndul căreia ocupă un loc de seamă cuvinte ca, de exemplu: aplomb, (aplomb la public etc.). Nu este greu de descoperit în contextul unor cronicile proaspăt îmbogățite în vocabular cu acest franțuzism din jargonul burgheziei, că termenul nu este utilizat în sensul de îndrăzneală (nepermisă sau nejustificată) ci în cu totul alt sens: de succes, de „briză” la public (în expresia: aplomb la public”). Este regretabil că îmbogățirea nuanțelor de exprimare a unor cronicari teatrali contemporani se face cu cuvinte din jargonul burghez și încă, fără a fi însoțită măcar de o cercetare prealabilă a sensului exact în „Dicționarul limbii romîne contemporane” recent apărut!

Manifestări ale evaziunii de la răspunderea cronicarului teatral considerăm a fi și cronicile scrise cînd sub formă de reportaj cînd sub formă de note de spectator. Și una și cealaltă formă substituie analizei spectacolului impresii necontrolate și mai ales necontrolabile (am adăuga: necriticabile) ale cronicarului respectiv care, cu o ieftină abilitate se

pune la adăpost de orice argumen'are a aprecierilor proprii. Vom cita un exemplu concludent în acest sens. Cu prilejul turneului Teatrului Academic de Artă din Moscova (MHAT) „Scinteia tineretului“ a publicat o succintă cronică a spectacolului la piesa „Roadele învățării“ semnată de regizorul și criticul teatral Sorana Coroamă. În textul cronicii, criticul face unele rezerve hotărîte față de interpretarea dată rolului Betsi de către artista A. I. Stepanova. Textul sună însă nepermis de laconic, răpindu-i cititorului orice drept la discuție cu autorul cronicii care, nici pe de parte, nu este preocupat de argumentarea părerilor sale. Iată un pasaj: „Dacă nu ne-au convins prea mult, A. I. Stepanova în Betsi, care ni s-a părut exagerat de zgomotoasă și apăsând prea mult asupra notei de vulgaritate și stupiditate pe care i-o pretinde textul și de asemenea B. I. Petker (Grossman) care s-a desprins oarecum din ansamblu mergînd pe un stil caricatural ce nu era al spectacolului“ (?) etc. etc.

Ce să înțeleagă cititorul de aici (ca să nu mai zicem actorul?). Oare criticul să fie atît de infailibil, părerile lui să fie unanîm recunoscute ca ferite de orice eroare, încît să nu mai putem pretinde exemple sau o demonstrație cit de fugară a opiniei? Fapt este că o astfel de cronică în care se manifestă din plin recrudescențe ale criticii impresioniste de odinioară împiedică pînă și angajarea unei eventuale lupte de opinii. Nu există vreo garanție că autorul cro-

nicii nu va susține la o replică dată aprecierilor sale că... nu a fost înțeles! Lucru pe deplin explicabil pentru că cititorul (sau actorul) primește într-o asemenea cronică aprecierile sub forma unor scurte dar puternice lovituri fie de încurajare, fie... de măciucă. O cronică teatrală competentă și de prestigiu nu are nimic comun cu acest gen de aprecieri, nici cu sistemul cronice-reportaj întocmită cu sirop de trandafiri pentru a nu „jigni“ pe vreun interpret sau regizor cu... critica. Principialitatea și spiritul analitic trebuie să se manifeste din plin în critica noastră teatrală cu atît mai mult cu cît pînă în anii eliberării ea a purtat povara lipsei de onestitate profesională, a aranjamentelor de culise, a aprecierilor venale, care au compromis-o în ochii oamenilor de teatru.

În cronicile publicate de ziarele centrale în stagiunea trecută s-a vădit destul de des lipsa unei cuprinderi de ansamblu a spectacolului, sub toate laturile sale. Cronică obișnuită de gazetă care nu are caracterul unui articol de problemă are datoria să nu scape din vedere elementele considerate de obicei „auxiliare“ ca: decor, costume, ilustrație muzicală, intrucît ele întregesc sau deservesc un spectacol. Numai astfel ziarul poate face o îndrumare sistematică și completă a unui colectiv de spectacol. Aceasta nu justifică însă nici existența cronicilor interminabile și nici apariția lor întîrziată. Spi-

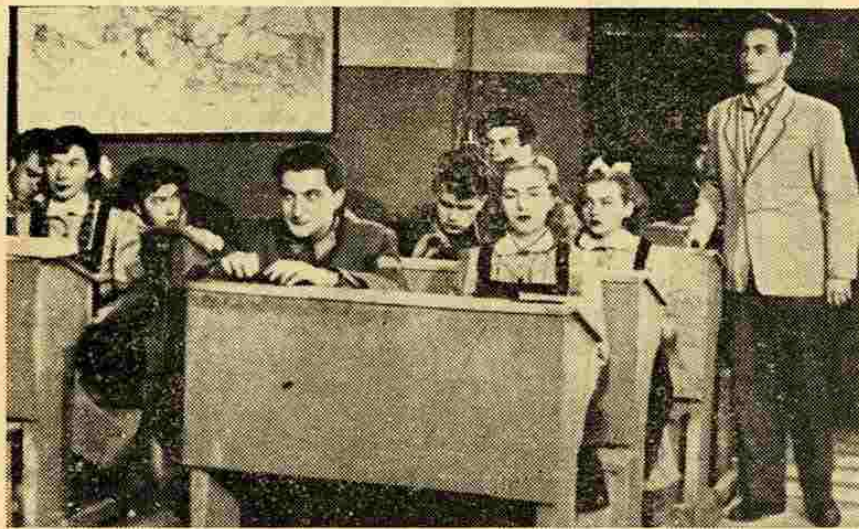
ritul de observație al cronicarului teatral va ști să acționeze cu succes (firește, atunci cînd există într-adevăr): printr-un singur exemplu, bine plasat și inteligent comentat, cronicarul va atrage atenția asupra problemei puse mai mult decît paragrafe întregi prin care unii cronicari încearcă să-i învețe pe actori ce este scena și cum trebuie să evolueze sub luminile rampei. Pe de altă parte, munca ce o depune în mod permanent criticul pentru desăvîrșirea pregătirii sale va da roade în promptitudinea cu care își va afirma în mod public, prin scris, opiniile. Actorii noștri care au participat la recitul turneu făcut de Teatrul Național „I. L. Caragiale“ la Paris au mărturisit în conferința de presă ținută la întoarcere că ziarele franceze publică cronicile în dimineața imediat următoare serii de spectacol. O asemenea „performanță“ pentru unii critici teatrali ar trebui să devină obișnuință fie cîr'ar, la început, prin discutarea spectacolelor în cea dintîi săptămînă după premieră.

★

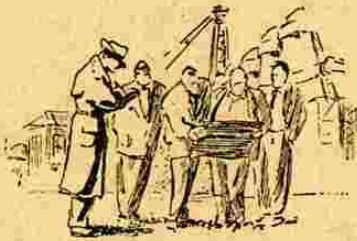
Cînd scriem aceste rînduri, actorii și regizorii scenelor noastre, pregătesc deschiderea stagiunii cu noi și interesante premiere din repertoriul original și universal. Numai în Capitală vor avea loc pînă la începutul anului 1957 circa zece premiere. Condițiile unei bogate activități a criticilor noștri teatrali sînt, așadar, create prin truda artistică a tuturor colectivelor teatrale. Să nu uităm iarăși, că, în această stagiune, vor pași pe scenă tinere talente de curînd ieșite de pe băncile Institutului, schimbul de mîine al vechei și încercatei generații de actori și regizori.

În sfîrșit, stabilirea din timp a repertoriului și fixarea datei premierelor în stagiunea 1956—1957, ca și apariția unei noi publicații care privește teatrul — bilunarul „Scena și ecranul“ — vor fi de un real folos informării prompte a cronicarilor teatrali.

Rămîne doar ca presa noastră să acorde însemnătatea cuvenită cronicii teatrale în stagiunea actuală, iar criticii teatrali să utilizeze cu mai mult folos experiența cîștigată și să tragă concluzii hotărîte din lipsurile cronicii teatrale în stagiunea trecută.

Comedia „Nota zero la purtare“, de V. Stoenscu și Octavian Sava, s-a bucurat de o largă apreciere în rîndurile spectatorilor în stagiunea trecută, ceea ce a determinat interesul a numeroase teatre regionale care și-au propus să o monteze în stagiunea care începe.

SCHIMB DE EXPERIENȚĂ

DIN MUNCA NOASTRĂ CU CORESPONDENȚII VOLUNTARI

N. HOLBAN

secretar responsabil adjunct al ziarului „Munca“

Cred că — în ceea ce privește munca cu scrisorile oamenilor muncii — se poate spune că ziarul nostru are o oarecare tradiție. Atunci când el apărea încă săptăminal, multe dintre coloanele sale au fost puse la dispoziția corespondenților voluntari. Imi aduc aminte că prin toamna anului 1946, atunci când redacția noastră ocupa doar două-trei camere într-o clădire de pe str. Wilson, numărul corespondenților voluntari — care se obișnuiseră să vină după amiază să lucreze la redacție — întrecea de multe ori chiar numărul redactorilor ziarului! Multe discuții interesante se purtau pe atunci și nu erau puține cazurile când planul unui număr de ziar era rezultatul muncii comune a redactorilor ziarului și a corespondenților voluntari...

În redacția noastră lucrează mulți oameni — unii dintre ei ocupând munci de răspundere — proveniți din rândurile corespondenților voluntari. Astfel, tov. I. Neagu — actualmente unul dintre adjuncții secției Scrisori — a fost în urmă cu 5—6 ani corespondent voluntar. Și alți șefi de secții și membri ai colegiului de redacție sînt proveniți din rândurile acelor care în urmă cu ani trimiteau regulat corespondențe ziarului, din diferite colțuri ale țării.

A crescut în decursul anilor numărul scrisorilor sosite la redacție,

a crescut și numărul acelor corespondenți voluntari care ne trimit regulat o serie de materiale deosebite. Cred că e interesant să arăt că, dacă în 1952 redacția noastră a primit 11.625 scrisori, în 1955 numărul lor a crescut la peste 23.000; în primul semestru al acestui an am primit peste 12.000 scrisori. Dacă multe dintre scrisorile primite la redacție se ocupă de o serie de succese raportate în întrecere, de realizările regimului nostru democrat-popular în diferite raioane ale țării, nu puține sînt acele scrisori în care sînt criticate o serie de fapte care împiedică mersul nostru înainte. Toate aceste scrisori sînt cercetate cu grijă și tuturor acelor care scriu li se răspunde în termenul convenit. Secretarul responsabil, sau unul dintre locuitorii săi, răspunde în permanență de secția Scrisori.

Fără îndoială, în decursul anilor n-au mers toate așa de lin cum s-ar părea de la prima vedere, nici în ceea ce privește munca redacției noastre cu scrisorile oamenilor muncii. Au fost și perioade în care numărul scrisorilor primite la redacție a scăzut. Anul trecut, în luna septembrie, ziarul „Scînteia“ a criticat redacția noastră pentru unele lipsuri ce s-au manifestat în munca cu corespondenții voluntari. Printre altele, articolul atrăgea atenția asupra faptului că ziarul se ocupă în insuficientă măsură de lărgirea re-

țelei de corespondenți voluntari, că nu are suficientă legătură cu masele de cititori și corespondenți voluntari. Țin să arăt că acest articol n-a fost primit de toți oamenii din redacție cu înțelegerea convenită. Au fost și tovarăși care au spus: „Cum asta? Nu ne ocupăm noi oare de corespondenți?“. Și erau totdeauna gata să-ți scoată o serie de cifre prin care să-ți demonstreze că noi publicăm mai multe scrisori decît alte ziare centrale. Discutînd însă temeinic articolul apărut, analizînd felul cum decurge munca în secția Scrisori a ziarului, discutînd cu cititorii și corespondenții ziarului în diverse consfătuiri, încetul cu încetul ne-am convins că articolul din „Scînteia“ era în întregime just. Chiar dacă ziarul nostru primea un număr mai mare de scrisori decît în alți ani, chiar dacă publicam rubrici de scrisori mai des decît alte ziare, apoi aceasta era încă prea puțin: ziarului „Munca“, ca organ al C.C.S., îi revin sarcini deosebite în ceea ce privește lărgirea rețelei de corespondenți voluntari, strîngerea legăturii sale cu masele. Noi ne-am dat seama că multe din scrisorile pe care le primeam veneau dintr-o serie de sectoare ale activității noastre de stat și economice de mai mică importanță; puține erau corespondențele care veneau din centrele muncitorești mai importante. De ce aceasta? Pentru că mun-

ca cu scrisorile era la un moment dat privită în redacție ca o muncă a secției Scrisori și nu a întregii redacții; am băgat de asemenea de seamă că în munca secției noastre Scrisori apăruseră o serie de aspecte, care făceau să se piardă operativitatea necesară în munca cu scrisorile, și uneori să se estompeze omul care se afla în spatele fiecărei scrisori.

Pentru curmarea acestei stări de fapte, pentru a îmbunătăți munca cu scrisorile în redacția noastră, au fost luate unele măsuri a căror eficacitate n-a întârziat să se arate. Nu voi vorbi despre toate, socotindu-le firești pentru fiecare redacție și deci aplicate de fiecare redacție. Vreau să vorbesc despre concursul nostru „Pentru cea mai bună corespondență”, ale cărui rezultate au întrecut într-adevăr propriile noastre așteptări. Vreau mai cu seamă să vorbesc despre felul cum sînt folosite în gazeta noastră diferitele materiale trimise de corespondenții voluntari și cititorii ziarului.

Concursul nostru a început la 1 februarie al acestui an și se va termina la 31 decembrie. El are trei etape: prima etapă s-a încheiat la 5 mai, a doua s-a terminat la 23 August, iar a treia se va termina la sfîrșitul anului. Cîștigătorii concursului sînt premiați cu diverse obiecte. Ce urmărește concursul nostru? Să deștepte un mai mare interes în rîndurile oamenilor muncii pentru a scrie ziarului, să stimuleze activitatea organelor sindicale, ca acestea, la rîndul lor, să arate un interes sporit față de felul cum oamenii muncii din toate regiunile țării scriu ziarului sindicatelor. Și în sfîrșit, să stimuleze crearea în întreprinderile mai mari a unor colective închegate de corespondenți voluntari, care să trimită ziarului materiale, fie semnate în colectiv, fie citite în colectivul respectiv.

Rezultatul primei etape a concursului nostru a arătat că, în mare măsură, aceste obiective au fost realizate. Pe lîngă corespondenți mai vechi ai ziarului nostru, cum ar fi Teodor Gherghiceanu, muncitor în Trustul „Energo-Petrol” — Cîmpina, Ion Popa, muncitor la uzinele „I. C. Frimu”-Sinaia, Nicolae Topor, maistru la „Tesătura”-Iași, Stelian Banciu de la spitalul unificat din Buzău, Gh. Pălimaru, funcționar la Direcția Regională CFR-Stalin, care sînt corespondenți ai ziarului de 5-6 ani, sau — cum e cazul ultimului — de 11 ani, concursul nostru a ridicat noi corespondenți voluntari, oameni care pînă mai ieri

n-au scris niciodată ziarului. Așa e cazul tovarășilor Mihail Dungeanu, tehnician la IRTA-Rădăuți, Ferdinand Michitovici, tehnician într-o întreprindere din Suceava, minerul Martin Hirțu de la mina Doman și al altora. Concursul a stimulat pe cititorii ziarului nostru și a făcut să sporească brusc și într-o proporție însemnată numărul scrisorilor primite la redacție. Cercetînd cu atenție corespondențele primite ne-am dat seama că multe dintre ele depășesc cadrul cu care ne-am obișnuit, în sensul că ele nu mai pot fi publicate sub forma unor știri de cîteva rînduri sau chiar a unei scrisori către redacție. Ne-am dat seama că materialele respective, cu unele îmbunătățiri în ce privește redactarea lor, pot fi publicate în ziar ca materiale de sine stătătoare. Astfel, au început să apară în ziarul nostru în ultimele luni rubrici ca: Din carnetul corespondentului voluntar — în care sînt publicate mici reportaje (unele dintre ele și cu aspect critic); În cîteva rînduri — rubrică de semnalări critice scrise într-o formă satirică de către corespondenții voluntari; foiletoane, note și altele. Acestea, în afara obișnuitelor rubrici: Scrisori către redacție, Corespondenții și cititorii ne comunică; Vești de la corespondenții voluntari din regiunea X etc. Țin să subliniez cu deosebire faptul că aceste rubrici au fost apreciate de cititorii ziarului fără excepție în toate cele 23 de consfătuiri și convorbiri pe care le-am avut cu aceștia de la începutul anului și pînă în prezent. Rubricile acestea, creînd posibilitate corespondenților mai talentați să-și încerce forțele în ale scrisului, au dat ziarului — după părerea noastră — o mai mare viorieune. Poate că unele din materialele apărute la aceste rubrici — cu toate că din punct de vedere al redactării, subliniez, au fost îmbunătățite de colaboratorii secției noastre Scrisori — au unele slăbiciuni din punct de vedere publicistic. Credem însă, că încetul cu încetul, corespondenții voluntari ai ziarului, care au început să ne trimită reportaje și foiletoane, își vor îmbunătăți și scrisul, astfel încît să putem vorbi în scurtă vreme nu numai de materiale cu teme interesante, dar și de materiale scrise într-o formă corespunzătoare.

Iată, de pildă, reportajul „Așa s-a născut o nouă întreprindere”, apărut la rubrica „Din carnetul corespondentului voluntar”. Tov. Nicolae Topor, autorul materialului, a izbutit ca în puține rînduri să redea o

imagine des întilnită azi în țara noastră, într-un oraș. Într-un cartier din orașul Iași, pe locul unei clădiri aflate în paragină, în puțină vreme a luat ființă imprimeria de mătase „Proletarul”, întreprindere de interes local. Tov. Topor a vorbit despre felul cum a luat naștere această întreprindere, despre greutățile începutului, despre sortimentele pe care le fabrică întreprinderea, despre oamenii mai harnici de aici. Poate că unii dintre confracții mei vor spune că exagerez. Dar cred totuși că puținii gazetari ar fi izbutit ca în numai o pagină de material să redea atît de convingător și clar imaginea tinerei întreprinderi din orașul Iași care, în puțină vreme, a ajuns o fabrică de bază a orașului.

Iată un alt gen de material apărut de asemenea la rubrica „Din carnetul corespondentului voluntar”. Materialul se intitulează: „Șeful serviciului răspunde”. Nu mă poți ține să nu redau un scurt pasaj din acest material:

„La una din cantinele Combinatului Siderurgic din Hunedoara se află un caiet pentru reclamații și sugestii. În paginile sale se pot citi multe întrebări puse de abonați: „De ce nu sînt tacîmuri suficiente la mese?”, „Cînd aveți de gînd să dați atenția cuvenită preparării meselor pentru salariați?”. Revoltat — vedeți dvs. de „îndrăzneala” nemulțumiților, șeful serviciului cantine, tov. Petru Herban, răspunde cam în felul acesta: Rugăm a vă prezenta la birou pentru a ne învăța cum trebuie să muncim (O fi organizat o bucătărie în miniatură în biroul său?) Apelul tovarășului șef de serviciu a avut un oarecare efect. Abonații au arătat cum trebuie să muncească personalul cantinelor dar... tot în condica de sugestii”.

Mai departe, pe același ton, tov. Gh. Marin autorul corespondenței, arată alte lipsuri ale cantinei și cere luarea măsurilor cuvenite.

La rubrica „Din carnetul corespondentului voluntar” au apărut alte materiale interesante cum ar fi: „Insemnări de la examene” al tov. D. Pascu, „O întrecere interesantă” al tov. N. Pîrvu, „Cu ajutorul ultrasunetului” al tov. Al. Zareș, „In inima munților” (Gh. Lefter), „Brigada celor curajoși” (F. Michitovici), „În rînd cu lumea” (Claudia Costin) etc.

Un alt corespondent voluntar, tov. H. Mihail — de data aceasta împreună cu un colaborator al ziarului nostru — a criticat într-un foileton faptul că clubul salariaților din poligrafie n-a avut vreme înde-

lungată nici un fel de activitate, datorită faptului că iluzioniștii „Trio Iosefini“, prin „bunăvoința“ celor ce răspundeau de activitatea acestui club, au dat spectacole neîntrerupt vreme de săptămîni de zile, lipsind astfel pe salariații întreprinderilor poligrafice de posibilitatea de a-și folosi în mod plăcut și util orele libere.

Asemenea exemple se pot da multe. Materialele corespondenților au avut eficacitate. De exemplu, la răspunsul primit la redacție pe marginea foiletonului „Clubul și oile“ se arăta că directorul G.A.S.-ului respectiv a fost schimbat datorită faptului că n-a asigurat condiții bune de iernat oilor, directorul școlii profesionale de ucenici de pe lângă întreprinderea „Minerii“ din Vatra Dornei a fost de asemenea înlocuit în urma apariției unui material în care se vorbea despre lipsa de grijă față de educația elevilor acestei școli.

Vreau să arăt că ziarul a fost foarte atent la cea mai mică încercare a elementelor înapoiate de a persecuta pe acei corespondenți și cititori ai ziarului pentru materiale critice trimise la redacție. Astfel, ziarul a venit energic în apărarea tov. Gh. Ioanițoaie, muncitor la fabrica „Comuna din Paris“ din Piatra Neamț care era persecutat de directorul întreprinderii. Ministerul Industriei Lemnului, sesizînd faptul că în genere directorul respectiv persecuta pe toți acei care încercau să-l critice, a luat măsuri de înlocuire a acestuia.

★

Nu de mult, un apreciat reporter al ziarului nostru, deplasîndu-se cu treburi prin regiunea Timișoara, a fost însărcinat de redacție să remită tovarășului Martin Hirțu de la mina Doman, premiul obținut în cadrul primei etape a concursului. Respectivul reporter a fost atît de impresionat de întîlnirea cu corespondentul voluntar, încît înapoindu-se în redacție a pus mina pe condei și a scris un material bun... dar cu totul altul decît acela pe care trebuia să-l scrie! Redacția însă nu i-a făcut reproșuri pentru acest lucru. Materialul „Așa ne-am cunoscut“ a apărut la loc de frunte în gazetă. Subiectul acestui material? El se referă la întîlnirea dintre reporterul ziarului și unul dintre miile de corespondenți voluntari. Scria în acest material reporterul nostru: „...Frec-

ventam cinaclul „Pincio“ cu o seamă de poeți și gazetari. Prezentăm și eu cîte o poezie sau schiță. Uneori Șahighian, alteori Nina Cassian sau Coca Farago, veneau și ne îndrumau. Și cu toate că uneori nu mai rămînea nimic din versurile sau schița prezentată, acești primi dascăli ne sfătuiău: „Totuși, ai talent. Muncește, scrie și șterge. Și noi facem la fel!“

Poate așa va trebui să-i spun și eu corespondentului nostru voluntar. Tinerețea are nevoie de încurajare.

— Vă rog, dacă se poate, cu tovarășul Hirțu, aș vrea să vorbesc — m-am adresat primului om pe care l-am văzut la masa de lucru.

— Poftim, mă invită el, luați loc. Eu sînt.

Drace! Vasăzică așa arată corespondentul nostru voluntar. Un om de vreo 40 de ani. Și eu care credeam...

— Sînt de la redacție — spusei eu continuînd să-l privesc cu luare aminte.

— Aha! — făcu el, bucurîndu-se, Numele dumneavoastră?

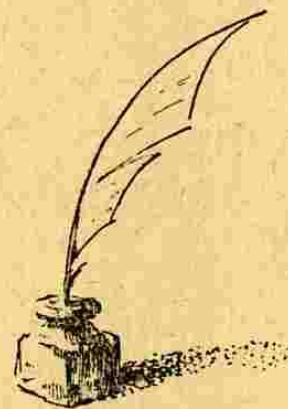
M-am recomandat.

El a dat din cap gîndindu-se la cine știe ce, apoi adăugă:

— Am citit foiletonul pe care l-ați publicat recent... În general mi-a plăcut. Concluzia însă nu-i bună.

Uită-te drăcie! M-am dus la elev și am dat peste profesor.

— Mă rog — am ripostat eu — și care este opinia dumneavoastră?

El a adus argumente concrete. Nu le-am dat înțelegere pe loc. Eh, min-dria asta! Cum te împinge, ea uneori, să fii altfel de cum trebuie!

— Cred că nu v-ați supărat.

— Nu, firește că nu. Deși, în mine însumi eram atunci de altă părere. Oricum, tinerețea are nevoie de încurajare. Și eu, tovarășe Hirțu, sînt tînăr, vezi bine...

Rolurile noastre se inversaseră“.

★

Fără îndoială, mai sînt multe de făcut în redacția noastră pînă a putea spune că sîntem mulțumiți de felul cum se muncește cu scrisorile oamenilor muncii. Nu totdeauna reușim să ducem pînă la capăt unele dintre sesizările corespondenților voluntari sau ale cititorilor.

Din păcate, nu întotdeauna am acordat toată atenția noastră marilor centre industriale, ca de pildă, Reșița, Hunedoara, Valea Jiului. Aceasta a făcut ca din aceste importante centre să primim relativ puține scrisori față de posibilitățile existente. Nu primim de asemenea un număr corespunzător de scrisori de la oamenii muncii care se află la depărtări mai mari de centrele populate (cum e, de pildă, cazul muncitorilor forestieri, constructori și pescari).

Trebuie să arăt că am organizat puține consfătuiri cu muncitorii din ramura forestieră, piscicolă, construcții; ne-am propus să organizăm asemenea consfătuiri tocmai pentru a face să sporească numărul corespondențelor pe care le-am putea primi din partea muncitorilor acestor importante ramuri de producție.

Mai sînt tovarășii în secțiile redacției noastre care nu răspund cu suficientă operativitate corespondentului, care țin zile întregi o scrisoare pînă să o rezolve. Nu izbutim de asemenea să urmărim cu operativitate eficiența materialelor critice ale corespondenților, fie ele apărute în ziar, fie trimise spre cercetare organelor în drept. Noi nădăjduim că concursul „Pentru cea mai bună corespondență“ va face să crească nu numai numărul scrisorilor primite la redacție, ci și simțul de răspundere al tuturor tovarășilor din redacția noastră, astfel încît aceștia să înțeleagă că trebuie să se aplece cu grijă asupra fiecărui rînd dintr-o corespondență trimisă la redacție.

ARTICOL SCRIS PENTRU REVISTA „PRESA NOASTRĂ”

DEPARTAMENTUL DE STAT AMERICAN APLICĂ „CORTINA DE FIER” ÎN PRESĂ

WILFRED BURCHET

Ziarist australian

Rcent, un grup de 15 ziariști americani au cerut să viziteze China Populară. Ei reprezentau importante ziare americane ca „New York Times”, „New York Herald Tribune” și altele. Guvernul chinez anunțase că era de acord să le dea vize. Se putea crede că aceasta va fi privită ca o altă dovadă de destindere a încordării internaționale. Dar Departamentul de Stat al S.U.A. a anunțat că nu va elibera pașapoarte ziariștilor pentru călătoria în China. A călători fără o astfel de aprobare ar fi fost ilegal. Acești corespondenți trebuie să continue să-și scrie știrile lor despre China pe baza comunicatelor pentru presă născocite de Serviciul de Război Psihologic al S.U.A., și pe baza unei alte jumătăți de duzină de agenții specializate în fabricarea știrilor.

Nu este nimic nou în această acțiune a Departamentului de Stat. Din primele zile ale „războiului rece”, politica oficială americană a urmărit să împiedice pe corespondenții americani ca să viziteze țările din lagărul socialist, să-i împiedice de a lua contact cu ziariștii din lagărul socialist. Un asemenea act arbitrar s-a întâmplat în timpul negocierilor de armistițiu din Coreea. Ziariștii acreditați Comandamentului „O.N.U.” obișnuiau să plece în fiecare zi de la baza lor de la Munsan, spre nord, iar ziariștii acreditați pe lângă delegația coreeană-chineză mergeau în fiecare zi de la Kaisonng spre sud. Cele două

părți se întâlneau la Panmunjon. Politica presei americane era să refuze orice știri privind tratativele sau să dea relatări vădit denaturate. Politica coreeană-chineză era de a procura imediat ziariștilor materialul documentar. Cei mai serioși dintre corespondenții „O.N.U.” luaseră obiceiul de a obține relatări adevărate despre cele ce se întâmplă de la colegii lor acreditați pe lângă delegația coreeană-chineză. Relațiile erau foarte corecte, așa cum trebuie să fie între ziariști. Departamentul de Stat era furios când vedea cum zi de zi versiunea „comunistă” a convorbirilor pătrundea în presa americană. Comandantul șef al „O.N.U.”, generalul Ridgway, a emis un ordin special prin care interzicea orice contact între corespondenții „O.N.U.” și „comuniști”. Presiunile din partea corespondenților europeni l-au forțat în cele din urmă pe Ridgway să retragă ordinul care, de altfel, nu fusese niciodată respectat, exceptând o mină de ziariști americani.

Ziariștii din țările de democrație populară care au participat la conferința de la Geneva cu privire la Indochina și la conferința de la Bandung a țărilor din Asia și Africa își vor aminti de străduințele ziariștilor americani ca să stabilească contacte. La Geneva și Bandung era un mare număr de agenți ai serviciului de informații american camuflați ca „ziariști”, a căror specialitate era să spioneze pe adevărații ziariști și să co-

munică dacă erau văzuți stînd de vorbă cu „comuniștii”. Vechi cunoștințe de-ale mele dintre ziariștii americani își fixau întâlnirile în baruri și restaurante îndepărtate pentru a evita „umbrele” F.B.I.ului.

La conferința de la Bandung numai o jumătate din cei 160 de ziariști americani legitimați erau de fapt ziariști. Restul făceau parte din serviciul de război psihologic, F.B.I., O.N.U., C.I.A. și jumătate de duzină din alte servicii de informații, spionaj și organizații diversioniste. Ei urmau să fie întăriți de alți 60 agenți ai serviciului de informații al Statelor Unite (U.S.I.S.) dar guvernul indonezian a considerat că lucrurile au mers prea departe și nu le-a permis să ajungă mai departe de Djakarta. Agenții au fost aceia care s-au apropiat de ziariștii din lagărul socialist. Ziariștii americani de bună credință erau notați. Era de-ajuns să li se sufle la ureche amenințarea că numele lor vor fi menționate la următoarea acțiune de „vinătoare de vrăjitoare” a lui McCarthy pentru ca ziariștii americani să fie înspăimîntați.

În cazul vizitei în China, Departamentul de Stat a reușit, prin metode administrative, să împiedice contactul cu realitatea. Dulles pare să fie deosebit de sensibil la orice relatare asupra realei stări de lucruri din China. Trebuie păstrat mitul că guvernul chinez este pe marginea prăpastiei, că poporul dorește întoarce-

rea lui Cian Cai-și și a regimului său de moșieri și compradores și așteaptă să primească pe Standard Oil și pe alți rechini imperialiști.

În Hong Kong există un număr de agenții americane a căror sarcină principală este să urmărească pe orice corespondent venit din China. O invitație la dejun a unuia din cei 96 de viceconsuli americani din Hong Kong ori a unei secții de desindoctrinare, a unor Western Enterprises Inc., ori a oricăror altor agenții misterioase pe care S.U.A. le deține în Hong Kong, făcută oricărui ziarist venit din China înseamnă o serioasă investigație din partea serviciului de informații. A refuza o astfel de invitație înseamnă să riști să fi înferat ca „roșu” cu toate urmările sinistre. Un caz tipic este acela al unui corespondent de la un ziar conservator apusean, care deține un pașaport englez și ale cărui treburi necesită adesea prezența sa în S.U.A.. El a călătorit prin China timp de câteva luni și în timpul șederii sale în China a început să scrie o serie de articole obiective. El a ajuns în Hong Kong și în primele 24 de ore a primit o „invitație” la dejun din partea unui viceconsul american. El a refuzat pe motivul că era ocupat cu scrierea articolelor. Un „ziarist” american trecu pe la hotelul său pentru „o convorbire prietenească” și-l sfătui pe corespondent că e o adevărată nebunie să nu accepte invitația la dejun. Acesta din urmă îi explică că e foarte ocupat și atunci a fost întrebă: „Nu ar dauna slujbei d-tale dacă ziarul d-tale ar fi informat că nu mai poți căpăta viza pentru a vizita Statele Unite?” Ziaristul a înțeles insinuarea și a luat dejunul cu viceconsulul american. Tonul articolelor sale se schimbă brusc după dejunul în care îi fu sugerat că articolele sale prejudiciuau „lumii libere”, și că dacă va continua să le scrie, reputația sa de ziarist al „lumii libere” ar fi atât de vătămată încât el ar risca să-și piardă slujba.

Fiecare ziarist din Orientul îndepărtat cunoaște astfel de cazuri de intimidare din partea americanilor împotriva colegilor lor care au vizitat China și care refuză să scrie după dictatul Departamentului de Stat al S.U.A.

Presiunile exercitate asupra ziariștilor occidentali care doresc să intre în China sau să părăsească China prin Hong Kong au fost făcute paralel cu asasinarea ziariștilor progresiști chinezi, vietnamezi și europeni care treceau prin Hong Kong la conferința de la Bandung. Punerea bombei cu explozie întârziată pe bordul avionului „Kashmir Princess” făcea parte

din planul american de a ține lumea în ignoranță asupra adevăratei dezvoltări a Chinei ca și acțiunea lui Dulles de a refuza eliberarea pașapoartelor ziariștilor americani care au cerut să viziteze China populară. Am simțit personal eforturile făcute de Departamentul de Stat al S.U.A. de a aplica „cortina de fier” în lumea presei. După ce efortul lui Ridgway de a împiedica contactele între corespondenții de la Panmunjon a dat greș, o campanie de propagandă a fost inițiată de organele Departamentului de Stat al S.U.A. împotriva ziariștilor progresiști ca Alan Winnington, — reprezentantul lui „Daily Worker” la Panmunjon — și a mea. Marea durere a fost că noi mai dețineam pașapoarte engleze valabile care ne permiteau să călătorim și să transmitem știri despre conferințele internaționale importante. Guvernele englez și australian au plecat o ureche binevoitoare la plingerile americanilor. Pașaportul lui Winnington a fost confiscat de consulul britanic din Pekin și nu i-a mai fost restituit. El a fost astfel împiedicat de a comunica știri despre conferința de la Geneva pentru Coreea și Indochina. Pașaportul meu a fost furat de agenți și cererile mele de a mi-l înlocui au fost refuzate de guvernele britanic și australian. Aceasta este numai o parte din complotul general al S.U.A. de a scoate din circulație pe ziariștii progresiști, de a rupe cu orice preț contactul între ziariștii progresiști și acei din presa burgheză și de a men-

Ziaristul australian Wilfred Burchet stînd de vorbă la Casa Ziariștilor din București cu compatriotul său, scriitorul Frank Hardy

ține monopolul informațiilor false pentru agențiile Departamentului de Stat din S.U.A.

Eforturile americanilor de a împiedica contactul între ziariștii din diferite lagăre, încercările lor de a împiedica pe ziariștii occidentali să viziteze lagărul socialist au mers departe. De curind, o delegație culturală australiană cuprinzând un număr de ziariști și scriitori, a dorit să viziteze China populară. Viceconsuli americani au vizitat pe fiecare membru al delegației și i-au amenințat că nu vor primi niciodată vize pentru Statele Unite dacă vizitează China. Pentru unii din ei aceasta era o serioasă amenințare a carierei lor profesionale. Unul sau doi au renunțat. Ceilalți au spus că dacă americanii procedează astfel, este neplăcut, dar că ei preferă să viziteze China. Și au făcut-o.

Din ordinul americanilor, ziariștii occidentali care se află în Saigon (Vietnamul de sud) sînt amenințați cu represalii dacă vizitează Hanoi, chiar dacă vizita este aranjată de Comisia Internațională. La începutul lui 1955, doi corespondenți francezi, Mac Clos de la „Le Monde” și Lucien Bodard de la „France Soir” au fost expulzați din Saigon pe motivul că vizitaseră Vietnamul de nord. Pentru același motiv, unui corespondent englez i-a fost retrasă legitimația de presă. Represiunea americană merge atât de departe încît un vechi corespondent al unui important ziar canadian a fost concediat nu numai pentru că a vizitat Vietnamul de nord, dar și pentru faptul că a scris în mod obiectiv despre cele văzute.

Lipsa de spațiu nu-mi permite să înșir decît o parte din dificultățile pe care ziariștii cinstiți le întîmpină în munca lor de a transmite știri din Orientul îndepărtat, din partea oficialităților americane. În general însă, planurile americanilor în această direcție au eșuat. Ele au provocat moartea citorva ziariști, concedierea altora, iar alții au cedat în urma teroarei. Dar legăturile între ziariștii diferitelor lagăre continuă. Ziariștii din lumea apuseană continuă să viziteze China populară și Republica Democrată Vietnam în număr cit mai mare, cu toate amenințările Departamentului de Stat al S.U.A. Astfel de acțiuni ale lui Dulles de a interzice vizita în China a celor 15 ziariști americani, și a generalului Ridgway de a împiedica contactul între ziariștii celor două lagăre au reușit să deschidă ochii opiniei publice asupra faptului că există o adevărată „cortină de fier” și că ea poartă inscripția „made in S.U.A.”.

CONTRIBUȚII LA ISTORIA PRESEI *)

DE LA PRESA DE INFORMAȚIE LA PRESA DE OPINII

NICOLAE DELEANU

IV

Pînă la 1840 preocupările periodice din Valahia și Moldova erau limitate. Materialul era predominant de informația oficială sau oficioasă. De peste hotare se reproduceau, ori se compilau, știri și articole în care precumpănea beletristica. Editorii și redactorii — Eliade, Asachi, Carcalechi, Valbaum — nu se prea încumetau să înfrunte rigorile cenzurii, iar dacă un Cezar Boliac își îngăduia să aibă atitudine „atingătoare la obrazurile stăpînirii”, lua, cum am văzut, calea surghiunului.

Odată cu deceniul al cincilea publicității din cele două principate începură să ia poziții de curaj, deși în cele din urmă publicațiile respective au fost interzise. Dar pînă la acest rezultat ei izbutiră să expună opinii progresiste și programe de revendicări naționale și sociale care au avut o adîncă înrîurire în mijlocul poporului. În fond, acele opinii și programe nu erau altceva decît urmarea firească a stadiului de propășire economică la care ajunseseră cele două țări pe baza avîntului luat de relațiile comerciale externe și de schimbul de mărfuri pe piața internă. Acestea le-a corespuns, ca o concluzie naturală, adîncirea contradicțiilor dintre forma de orînduire feudală predominantă în viața celor două state românești și fondul relațiilor de producție, care deveneau tot mai mult capitaliste. Contradicțiile se manifestau prin asalturi, tot mai des

repetate, împotriva redutei feudale. Ele trebuiau să-și găsească expresia în ciuda asprei cenzuri — și în publicațiile vremii.

Despre stările de lucruri din Transilvania, reflectate în presa respectivă, ne vom ocupa în numărul viitor — ele avînd o coloratură aparte din cauza situației speciale a poporului român în raport cu națiunile din multinaționalul imperiu habsburgic.

Pentru ca să ne formăm o imagine mai clară a progresului înregistrat de Țara Românească și Moldova în cel de al doilea sfert al secolului al XIX-lea — progres care justifică poziția presei în anii imediat premergători revoluției din 1848 — este necesar să înfățișăm cîteva fapte:

— Intreprinderile manufacturiere luaseră o mare dezvoltare și se iviseră chiar unele cu caracter industrial, bazate pe o oarecare mecanizare ¹⁾.

— Drumurile comerciale se înmulțiseră, toate convergînd spre prin-

¹⁾ În afară de cele enumerate în numărul trecut, amintim aici întreprinderile mai de seamă care au luat ființă în cei zece ani înainte de revoluție: fabrica doctorului Zuker de pe podul Tîrgului de afară (calea Moșilor) cu secții de fierărie, rotărie, tîmplărie și turnatul aramei, fabrica de cherestea din București, cu secție de strungărie mecanică, fabrica de draperii a lui Fraiwald, fabrica de fidee și macaroane din Iași, fabrica de postav de la Tunari, fabrica de mașini agricole a lui Sachelii și Pellier, fabrica mecanică de cărămizi a doctorului Cihac din Moldova etc.

cipalele piețe comerciale: Craiova, București, Giurgiu, Brăila, Galați, Iași.

Extinderea și rentabilitatea agriculturii continua rapid, ca urmare a cererii crescînde de cereale pe piețele străine, unde prețul acestora crescuse simțitor. Așa că, între 1830 și 1840 suprafețele cultivate se măriseră de cinci ori, iar valoarea pămîntului săltase de la 3 la 30 galbeni falcea (Vaillant: „La Roumanie” 1844). Că această prosperitate se baza pe intensificarea exploatării țăranilor, este adevărat, dar ea nu dezmințe starea de înflorire a comerțului cu cereale, vite, cherestea etc.

— Exportul sporii în aceeași perioadă în proporție de 1—4, iar importul se dublă, ceea ce înseamnă că balanța comercială era foarte activă, prilej de îmbogățire masivă nu numai pentru moșieri și fabricanți, dar și pentru noi categorii de neguțtori și intermediari (zarafi, cărăuși etc.).

— Expresia acestei dezvoltări economice prospere ne-o dă orașul Galați cu portul său: în 1834 sosise acolo primul vas cu aburi; peste un an vaporul „Argus” își prelungea cursa pînă la Constantinopol; în 1836 se înființă o casă de expediție postală pentru bani, scrisori și pachete; în 1839 vechiul „șantier naval” care fusese o dărăpănătură pe vremea turcilor (sfîrșitul secolului al XVIII-lea) se modernizase și construiseră 12 vase comerciale; în 1841 se aflau la Galați nouă consulate sau agenții străine (rusesc, austriac, en-

*) Vezi numerele 2, 3 și 4.

glez, prusian, sard, grecesc, francez, belgian, olandez și american); populația orașului crescuse de la 7.000 în anul 1821 la 25.000 în 1843. În acel an consulul Kuch putea să afirmă într-un raport către guvernul său din Berlin: „Galațiul a devenit drumul principal al comerțului german spre Orient” — iar francezii îl proclamaseră „Marsilia Dunării”.

Aceste cifre comparative cu privire la populație confirmă faptul notoriu că în portul moldovean de la Dunăre se formase o burghezie numeroasă și, desigur, prosperă, alături de care se dezvoltă un proletariat în stadiul incipient, provenit din levantini, dar și din clăcași fugiți de pe moșii și îngrămădiți în îngrozitor de insalubru cartier Bădălan. Fenomenul se petrecea în anii respectivi și în celelalte porturi și orașe din cele două țări românești.

Aceasta fiind realitatea societății românești în jurul anului 1840, este cel puțin bizară afirmația lui N. Iorga că „La noi, dezvoltarea preseii n-a plecat dintr-o nevoie a noastră” („Istoria revoluției din 1848 în Transilvania”). Dimpotrivă, stadiul de evoluție a societății românești din perioada respectivă justifică existența și poziția progresistă a preseii. Și una și alta erau o necesitate impusă de vremurile de adânci transformări sociale, în care burghezia trecea de la faza de formare la cea de dezvoltare.

Înainte de a face analiza periodicelor românești din anii premergători lui 1848, să ne oprim și la alte aspecte ale acelei societăți românești în plină frământare, aspecte care erau urmarea noilor relații de producție și care explică și mai bine poziția progresistă a preseii de atunci.

Boierimea mare se crampona de situația ei privilegiată și, sprijinită de Poartă, căuta să împiedice prin toate mijloacele tendințele de parvenire ale boierilor mici și ale burgheziei nerăbdătoare să pună mâna pe puterea politică. Școlile începuseră, însă, să dea promoții, iar absolvenții (printre care mulți fii de burghezi înstăriți) pretindeau slujbe în aparatul de stat, pînă atunci rezervat numai fiilor de boieri mari. Cîteodată stăpînirea se vedea nevoită să ridice la ranguri nobilitare pe unii exponenți ai absolvenților și să le dea slujbe, dar acesta era un expedient care nu rezolva problema.

Boierii de treaptă joasă jinduiau după ranguri și situații, dar avînd preocupări din ce în ce mai apropiate de ale burgheziei, deseori se identificau cu aspirațiile acesteia. Treptat,

mulți din ei vor îngroșa rîndurile clasei în ascensiune.

Burghezia avea revendicări precise. Ea ținea la modernizarea aparatului de stat care, astfel, putea să-i asigure și mai buna funcționare a negoțului și industriei. În primul rînd pe ea o interesau construirea de drumuri multe și pietruite; monetă stabilă și înlocuirea zărăfiilor cu bănci oficiale, — construirea de dane și magazii-silozuri în porturi; justiție care să nu se lase șperțuită; impozabilitatea clasei suprapuse care trăgea foloase mari de pe urma noilor relații comerciale, dar nu avea nici o obligație către fisc; tarife vamale protecționiste; desființarea totală a vămilor dintre cele două principate etc. Și, ca un corolar firesc al acestor revendicări, dreptul ei, al burgheziei, de a lua parte la făurirea și aplicarea legilor, deci regim constituțional.

În fine, elementele cele mai înaintate ale acestei burghezii, ba chiar și dintre boierii de jos și de mijloc, îmbrățișaseră cauza țărănimii iobage; ele erau conștiente că progresul țării pe noua linie desfășurată de istorie implica neapărat o țărănime slobodă, stăpînă pe viața și pe pămîntul ei, deci capabilă să îndeplinească două funcții importante: să procure brațe industriei și să devină consumatoarea mărfurilor aruncate pe piață de această industrie.

Tabloul se completează cu poziția

Mihail Kogălniceanu

domnitorilor (Al. Ghica, apoi Gh. Bibescu în Țara Românească și Mihai Sturza în Moldova) care, rămînînd mai departe reprezentanți ai boierilor divăniți, jonglau totuși, nevoiți să fie atenți și la glasurile boierilor mici și păturilor orașenești. În felul acesta ei reușiseră, însă, a se face neplăcuți în ochii tuturor, cu atît mai mult cu cît favorizau nepotismul pînă la treptele tronului și nu se dădeau înlături de la cele mai veroase afaceri. Mihai Sturza devenise odios chiar din momentul înscăunării, deoarece obligase pe negustorii evrei să-i restituie toate cheltuielile ce le făcuse pentru obținerea domniei, plus cei 80.000 de galbeni cu care fusese dator pe piață înainte de a ajunge la cetatea de scaun.

În treacăt fie zis, cred că nu strică — ba e chiar ilustrativ — să dăm despre acest domnitor jefuitor al banului public, amănuntele că după zece ani ajunsese să posede 80 moșii, case de speculă la Iași și Galați și cirezi de zeci de mii de cornute mari; iar cînd în 1849 a fost înlocuit în scaun, s-a retras cu o avere de 200 milioane lei aur depuși la băncile din străinătate; restul vieții (încă 35 de ani!) l-a petrecut în Franța și pe alte meleaguri, unde se desfăta ca un maharadjah indian; avea lojă permanentă la operă, cai de curse, juca la bursă; avea un palat la Neuilly, altul la Sorrento, hoteluri la Paris și Baden-Baden și vagon propriu pe calea ferată franceză...

Marea cangrenă a societății românești de atunci era însă situația jalnică a țărănimii. Nu mai intrăm în amănunte. Le socotim îndeajuns de cunoscute cititorilor. Fapt este că lupta pentru desființarea relațiilor feudale la sate a dat pecete întregii epoci, iar poziția elementelor politice și culturale din acea epocă, din sinul burgheziei și boierimii cu vederi mai mult sau mai puțin înaintate, se poate cîntări de la individ la individ, după atitudinea pe care a luat-o fiecare față de marea problemă țărănească.

Masele începuseră să joace un rol din ce în ce mai precumpănitor în viața politică a celor două țări românești. Pentru promovarea unora sau altora din revendicări, se produsese în al doilea sfert al secolului al XIX-lea numeroase mișcări orașenești care veneau să completeze fierberea de la sate, unde nesupunerea la clacă și celelalte obligații iobăgești se țineau lanț.

Proiectul secret de constituție, redactat de Ion Cîmpinoanu în 1837; conjurația confederativă condusă de Leonte Radu în Moldova (1839); și mai cu seamă complotul cu sfîrșit dramatic, pus la cale de Dumitru Filipescu în Țara Romînească (1840), sînt reprezentative. Ultima mișcare avea legături cu masele și cutezase să țintească transformări de structură: improprietărea țărănilor, adunare constituantă și republică!

În această atmosferă, pe care — cu referire la situația din toată Europa din acea vreme — V. I. Lenin o caracterizase ca... „epoca răscoalilor burgheze-democratice în general, epoca mișcărilor burghezo-naționale în special, epoca rapidei fărîmări a instituțiilor feudalo-absolutiste”, (Lenin: Opere, vol. XVII, pag. 108, ediția rusă), presa trebuia să joace un rol de frunte ca expresie a nemulțumirilor populare și ca difuzoare de știri și idei. Dar cenzura era extrem de severă. „Albina Romînească” și alte periodice de același nivel se strecurau cu anevoință, reușind rareori să publice cite ceva pe plăcui progresiștilor. Nici măcar promovarea ideii naționale nu era îngăduită, dar mi-te a ideilor de înnoire socială. De aceea, în perioada respectivă, adică după 1838, se constată o recrudescență a presei clandestine sub formă de manifeste scrise de mînă, ca acel manifest zvrilit în noaptea de 3 august 1840 prin curțile ieșenilor, în care se amenința cu vîrsare de sînge și care fusese categorisit de stăpînire ca o „tenebroasă machinațiune”.

Începînd însă cu anul 1840 — an care, după cum am spus, marchează o cotitură în istoria veche a presei romînești — patru publicații de seamă reușesc să vadă lumina zilei și să lase diră adîncă. Sub presiunea curentului de opinie publică stăpînit din Iași și București au fost nevoiți să aprobe apariția unor reviste ascunse sub paravan literar și istoric, dar puse direct în slujba ideilor progresiste: „Dacia Literară” și „Arhiva Romînească”, apoi „Foaia pentru știință și literatură” (Propășirea) și „Magazinul istoric pentru Dacia”. Se ridicase și o generație nouă în fruntea căreia străluceau numele lui Mihail Kogălniceanu, Nicolae Bălcescu, Vasile Alecsandri, Costache Negruzzi și Ion Ghica. Primele trei periodice au fost suspendate curînd, dar „Magazinul” a reușit să trăiască pînă în 1848. Cîteșpatru însă au militat pe linie progresistă, națională și socială și au avut o puternică înriurire asupra o-

piniei publice pregătită sufletește pentru o revoluție răsturnătoare.

„Dacia Literară” a apărut în ianuarie 1840, la Iași, redactor responsabil fiind Kogălniceanu. (Formatul: 9×12 cm., tipografia Albinei; un număr la două luni).

Mai întîi trebuie subliniat că pentru întîia oară era vorba de Dacia, deci publicația se adresa romînilor de pretutindeni, element nou în promovarea ideii progresiste de unitate națională. Tîtul revistei era mărturisit în articolul din primul număr astfel: „...realizația dorinței ca romîni să aibă o limbă și o literatură comună pentru toți”. Dar această literatură trebuia să fie romînească, inspirată din realitățile vremii, din trecutul de luptă al poporului și din frumusețile patriei.

„Dorul imitației — spunea mai departe cuvîntul introductiv — s-au făcut la noi o manie primejdioasă, pentru că omoară în noi duhul național. Această manie este mai ales covîrșitoare în literatură. Mai în toate zilele es de sub teasc cărți în limba romînească, dar ce folos! Că simt numai traducții din alte limbi, și încă și acele de ar fi bune. Traducțiile însă nu fac o literatură. Noi vom prigoni pe cît vom pute această manie ucigătoare a gustului original, însușirea cea mai prețioasă a unei literaturi. Istoria noastră are destule fapte eroice, frumoasele noastre țări sînt destul de mari, obiceiurile sînt destul de pitorești și de poetice, pentru ca să putem găsi și la noi subiecturi de scris, fără să avem

Costache Negruzzi.

pentru aceasta trebuință să ne împrumutăm de la alte națiuni. Foaia noastră va primi cît se poate mai rar traduceri din alte limbi; compunerii originale îi vor umple mai toate coloanele”.

Azi, programul expus mai sus ar părea modest — dar în vremurile acelea năpădite de dispreț față de tot ce era producție autohtonă, predominată de tendința de grecizare, și franțuzire, programul „Daciei Literare” era un reviriment protestatar în primul rînd împotriva păturilor de sus, înlănțuite într-o furie de cosmopolitism. Mai mult chiar: în spatele acestui program romînesc al „Daciei” se ascundea, după cum vom vedea, poziții politice înaintate. Într-adevăr, în paginile acestei reviste literare Constantin Negruzzi a publicat articolul său „Cîntecele populare a Moldovei”, un elogiu adus inspirației poetice a poporului împilat de boieri și vestita nuvelă istorică „Alexandru Lăpușeanu” care are nu numai deosebite calități literare ci și precise scopuri sociale: condamnarea voievozilor tirani și a boierilor jăcmănitari.

La aceeași revistă au colaborat condeiele lui C. Stamate și Asachi. V. Alecsandri a publicat versuri și proză iar Alexandru Donici traduceri din fabulele lui Krilov, în care se biciuiau abuzurile, jafurile și toate păcatele clasei stăpînitoare. Nu e decît de mirare că după trei numere de la apariție, „Dacia Literară” a fost suspendată din ordinul stăpînirii. N. Iorga bănuiește că interdicerea a venit din îndemnul unei puteri străine; V. Alecsandri afirma că din cauza laudelor pe care Kogălniceanu le adusese în revistă domniei lui Alexandru cel Bun în contrast cu domnia venală a lui Mihai Sturza; I. Bianu crede că suspendarea fusese pricinuită de un articol în fruntea căruia se afla citatul „Peștele de la cap se împute”, ceea ce însemna: șah la domn!

În fine, A. Xenopol presupune că suspendarea revistei fusese cauzată de poezia „Anul 1840” de Grigore Alexandrescu, în care există și strofa:

Dar aș vrea să văd ziua
pămîntului vestită,
Să răsufu un aer mai slobod,
mai curat,
Să pierz ideea tristă de veacuri
întărită,
Că lumea moștenire tîlharilor
s-a dat!

(În textul tipărit în „Dacia Literară” a apărut „thr” în loc de cuvîntul „tîlharilor”)

Dintr-o cauză sau alta, fapt este că revista lui Kogălniceanu, Alecsandri și Negruzzi, cu programul ei național și social deghizat sub formele literare, indignase clasa stăpânitoare care știa și avea putința să se apere.

Kogălniceanu nu se dădu bătut. În așteptarea unui moment mai prielnic se mărgini să scoată prima publicație românească destinată studiului istoriei patriei. „Arhiva Românească” era mai curind o colecție de documente: cronici, hrisoave etc. dar alese, pe cât cu putință, cu titlu, așa precum redactorul își propusese în articolul introductiv, unde se întreba dacă noi, românii, ne-am schimbat în decursul veacurilor „în bine sau în rău?”. „Națiile, spunea el, ca și oamenii în deosebi, își au soția lor pe pământ, și sunt răspunzătoare de petrecerea lor aici jos. Omul este răspunzător pentru faptele sale; nația pentru slava ce-au câștigat, pentru pământul ce i s-au dat spre moștenire”.

Sibilică frază — și totuși ideea de protest împotriva omului „răspunzător pentru faptele sale” ținește evident, așa că domnitorul Mihai Sturza va fi simțit, poate, usturimea săgeții; iar cititorii cu atât mai mult au înțeles că fac parte din nația răspunzătoare de rolul ce îl are pe pământ.

„Vom avea zile frumoase pe pământ” — continuă redactorul — dar pentru a ne bucura de ele „trebuie să ne ținem în unire, trebuie să sporim în bine...” „Să ne ținem de obiceiurile strămoșești — atât cât nu sînt împotriva dreptei cugetări”, încheia viitorul om politic, cu formație atât de profund istorică și democratică.

„Arhiva Românească” s-a tipărit în format volum, (22×14), cu subtitlul: „Foaiete retrospectivă și trimestrială”. În 1841 își întrerupe apariția pînă în 1845, cînd Kogălniceanu, prins de alte preocupări în legătură cu activitatea din ce în ce mai militant-politică, renunță la revistă.

Între timp Kogălniceanu se străduise să răspundă nevoilor masei avidă de noutăți și îndrumări, publicînd *Almanahuri de învățătură și petrecere* din care nu lipseau satira socială, foclorul și poveștile de tehnică agrară. Poate că în acest „intermezzo” dintre suspendarea „Daciei Literare” și apariția „Propășirii” Kogălniceanu, Alecsandri, Negruzzi și alți progresiști moldoveni negăsind făgaș pentru exprimarea liberă a ideilor ce îi animau, se vor

MAGAZINU ISTORIKU

ПЕНТРЪ

DACIA

СЪБЪ ПЕДАКЦІА

А Т Т

А. ТРЕБ. ЛАЗРИАНЪ

Професор де Философіе и Колекѣра Націонал

и

НИКОЛ. БЪЛЧЕСКЪ.

Томъ I.

БЪЛГЪ РЕЦІА

Къ Типарѣна Колекѣралъ Націонал

1845.

Facsimil al copertei interioare.

Coperta interioară a revistei „Dacia Literară”.

fi amestecat și în lansarea de manifeste ilegale. În orice caz, în anii 1842 și 1843 se constată iar un aflus de manifeste manuscrise la Iași. Ele, după cum am mai spus, însemnau tot *presă*. Unul din acele manifeste denunța abuzurile protipendadei și ale domnitorului, căruia anonimei redactori îi spuneau „urangutanul”; iar alt manifest, din noiembrie 1843, semnat „Toți moldovenii” avertiza pe vodă și pe boieri că se află la un pas de a pierde tronul și viața!...

În 1844 apare, tot la Iași, „Propășirea”. Povestea ei este mai lungă, mai interesantă și mai semnificativă. Mai întii, ea n-a purtat niciodată acest titlu subversiv. Ideea titlului, după cum susține un contemporan, i-a aparținut munteanului Ion Ghica. Acesta — pașoptistul de mai târziu — fusese chemat de la București, în 1843, de Sturza, care îi aprecia meritele științifice, să predea la Academia Mihăileană cursul de geologie, apoi de economie politică. Ion Ghica era însă, în perioada

aceea, un progresist care își însușise revendicările burgheziei și în bună parte și ale țărănimii iobage. În jurul lui se strînseseră talente și spirite înaintate. Nicolae Bălcescu, cu doi ani mai tânăr, își desăvârșea formația politică, rămăsese la București, pregătea „Frăția” și se gîndea să publice un periodic de o covârșitoare importanță: „Magazinul istoric pentru Dacia”.

În același an (1843) Kogălniceanu fusese numit și el — ca și Ghica — profesor la Academia Mihăileană. Deținea catedra de istoria românilor. Dar nu izbutea să țină decît cursul de deschidere. Fu îndepărtat a doua zi, pentru că își îngăduise să spună studenților că în Moldova „o aristocrație neștiutoare ține în înlanțuire un popor de mai bine de două milioane de suflete, și întrebuințează izvoarele de innovuțire publică numai în folosul unor familii privilegiate”.

Indignarea opiniei publice moldovene la vestea destituirii lui Kogălniceanu fu de nestăvilită. Stăpînirea se văzu nevoită să țină seama de ea, așa că la sfîrșitul aceluiași an îndădu aprobare cererii grupului Kogălniceanu, Alecsandri, Ghica (la care se alăturase un P. Balș) pentru apariția revistei „Propășirea”.

„Propășirea” a văzut lumina tiparului la 9 ianuarie 1844 și a trăit pînă la 29 octombrie același an. Se anunța săptămînală, în format 30×23, abonamentul costînd 2 galbeni pe an. Tipografia era a „Foaietei sătești”.

Dar, cum am spus, și cum se vede și din facsimilul alăturat articolului de față, „Propășirea” a apărut fără titlu. Redactorii nu trimiseseră manuscrisele la postoficiu (unde se făcea cenzura) ci doar „peria” paginilor gata culese de zețari. Cenzorii tăiară cu cerneală, titlul „Propășirea”, sub care se afla subtitlul

Foaiete
pentru interesurile materiale
și intelectuale

Prin „interesuri materiale” redactorii înțelegeau interesele economice ale țării, iar prin „interesurile intelectuale” înțelegeau interesele circulației libere a ideilor. Cenzorii găsiră primejdioase și aceste preocupări de „interesuri” publice, așa că tăiară și subtitlatura „Propășirii”, adăogînd ceva de la ei: „Foaiete științifică și literară”.

Peria paginilor din primul număr al „Propășirii” s-a păstrat printr-o minune. Se află la Biblioteca Academiei R.P.R. și a fost remarcată

pe vremuri de I. Bianu și R. Rossetti.

Se poate observa că mai mult de jumătate din pagina I-a a fost cenzurată. Ideile interzise în rîndurile cenzurate n-ar fi fost chiar așa de primejdioase. Ele mai fuseseră expuse de Kogălniceanu în programul „Daciei Literare”. Se constata în acel articol editorial cenzurat lipsa unei foi literare românești și se aruncau săgeți acelor publicații contemporane care se ocupau „pentru cele mai multe dăți cu literatura ușoară a Franțuzilor și a Germanilor”.

Din acelaș program s-au tăiat rîndurile prin care redacția anunța că în preocupările ei intră „1, științele exacte, 2, științele morale și politice, și 3, literatura românească, silindu-se prin toate acestea a deștepta un interes mai viu pentru știință”.

Și mai hotărît a fost condeiul cenzorilor lui vodă Sturza atunci cînd au interzis apariția unor rînduri (vizibile în clișeu pe care îl reproducem) în care Kogălniceanu și Ghica făgăduiau că vor publica „comentare asupra codicilor de legi a Valahiei și a Moldaviei, lipsele și îmbunătățirile driturilor civil și penal”, precum și „felurite articole de un interes social, precum despre învățătura publică, despre reforma temnițelor, ș. a.”. (Trecuse abia un an de la moartea tragică a lui Mitică Filipescu de la București, revoluționarul care se stinsese cu picioarele putrezite în apărarea unei celule din temnița Snagovului...).

Din pagina a doua a celui prim număr din așa zisa „Propășire” cenzura a tăiat întreg articolul „Unirea vămilor între Moldova și Valahia”. Unirea vamală era un vechi deziderat progresist. În parte se înfăptuise prin convenția de comerț din 1835 dintre cele două țărișoare. Trei ani după cenzurarea articolului cu pricina din „Propășirea”, deci în 1847, intervenea o nouă convenție vamală între Valahia și Moldova, prin care 577 de titluri de mărfuri erau scutite de vamă, încă un pas către unirea principatelor, atît de nedorită de marea boierime. Dar în 1843 ideea fusese găsită subversivă...

Atît cît a trăit (pînă la 29 octombrie 1844) „Propășirea” a dus o luptă grea împotriva cenzurii lui Mihai Sturza. A reușit totuși să-și îndeplinească, în parte, misiunea. Cel mai de seamă lucru — o adevărată minune! — a fost că a putut publica un prim fragment din aprigul discurs ținut de Kogălniceanu la des-

chiderea cursului de istorie de la Academia Mihăileană. De asemenea a tipărit studiul lui N. Bălcescu „Puterea armată și arta militară de la întemeierea Principatului Valahiei pînă acum” (numerele 9—23, 28 și 31), precum și „Comentarii asupra bătăliei de la Cîmpia Rigii sau Cosova” (pag. 273—278). Colaborarea munteanului Bălcescu cu acest subiect valah la revista *din Iași* era plină de semnificație. Vom vedea că peste doi ani marele istoric va scrie studiul „Puterea armată și arta militară la moldoveni”, dar îl va publica în „Magazinul Istoric” *din București*. „Propășirea” a tipărit și studiul lui C. Negruzzi „Despre limba

refugiatal francez Vaillant, fost profesor la Colegiul Sf. Sava din București, curajos luptător pentru libertatea poporului român. Alexandru Xenopol este sigur că desnodămîntul „Propășirii” a venit de la cutezanța de a încerca să publice lecția inaugurală a lui Kogălniceanu la cursul de istorie românească. Probabil că așa este. Dar pretextul s-a găsit în bucata literară „Tudorică”. Cel puțin așa grăiește Jurnalul de presudstria domnească din 10 noiembrie 1844, care, constatînd că în general „Foaia” a publicat „alcătuiți pricinuitoare de scandală, de jignire asupra celor vrednice de cea mai înaltă considerație și lovire a religiei” hotărîște că „redacția și tipărirea să fie pe viitorime cu desăvîrsire oprită”. Iar pentru că Negruzzi îndrăznise să publice pe „Tudorică”, operă care este o „alcătuire imoralicească și netrebnică”, trebuie ca „spre înfrinarea sa și pilduirea și a altora de a mai mărgini în scrisurile lor la materie folositoare (probabil: nefolositoare. N. D.) și de un haractir încuviințat, să se izgonească din oraș, trimițîndu-se la moșia sa, fără a ave voie de a se mai înfătoșa în capitalie” (Jurnalul este semnat de logofătul Ghica, logofătul Catargiu și postelnicul Mavrocordat).

Și chiar așa s-a întîmplat. Negruzzi luă drumul surghiunului. Peste cîteva zile Alecu Russo era și el surghiunit la Soveja, pentru pieseta „Jignîtelul Vadra” în care-și bătuse joc de boieri și de slujnicarii lor. Curînd după aceea îi veni rîndul și lui Kogălniceanu. El era și avocat. În calitate aceasta pledase în fața tribunalului cauza unor țărani clăcași de pe o moșie mînăstirească. Kogălniceanu profită de prilejul oferit și-i bălăci rău pe călugări. Ii acuză de ignoranță, lăcomie și jaf. Atacă și stăpînirea care îi tolera. Publicul din sală se ridică în picioare și aplaudă pe curajosul apărător al țărănilor. Dar a doua zi avocatul Kogălniceanu luă și el drumul surghiunului — la mînăstirea Rîșca. Fu eliberat mai tîrziu, la intervenția unui om de cultură, consulul rus Kotzebue.

În primăvara anului 1845 a apărut la București „Magazinul istoric pentru Dacia”.

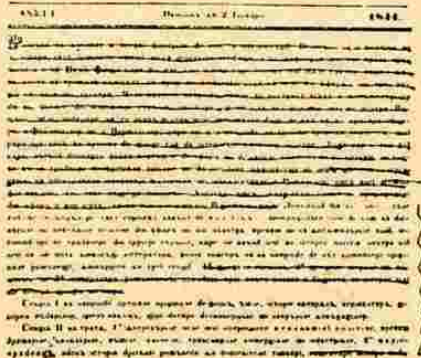
Temerară publicație! În numele istoriei, venea să zguduie credințe și așezăminte prăfuite...

Andeleanu August Treboniu Laurian, profesor la colegiul Sf. Sava, asociase pe tînărul Nicolae Bălcescu

ПРОПЪШИРЕА.

ФОАИЕ

Историческое общество в Бухаресте

Peria de pe zățul primei pagini din „Propășirea” (1844) devenită la cenzură „Foaie științifică și literară”.

românească în care talentatul autor al lui „Alexandru Lăpușneanu” se așează pe cele mai progresiste poziții în legătură cu adevărata limbă literară; a publicat „Satira către mintea mea” de Antioch Cantemir (satiră cu duble și usturătoare înțelesuri); un studiu despre importanța fermelor model ce se propuneau de autor, Ionescu Dela Brad, să se înființeze pe lângă marile moșii și în care ferme recomandă să fie primii ca elevi fii de țărani.

I. Bianu și N. Hodoș cred că suprimarea „Propășirii” s-a datorat satirei lui Antioch Cantemir. Manualul Unic de clasa XI (ediția 1952) afirmă că interzicerea s-ar fi datorat legăturilor progresiștilor moldoveni cu

la o operă în care elevul îl va depăși. Dezgroparea și publicarea documentelor din veacurile trecute erau scopurile revistei. Dar Bălcescu se dovedi de la început capabil să le și interpreteze științific și politic, îndeplinind astfel o faptă de covârșitoare importanță.

„Magazinul” se anunța odată pe lună „în 4 coale, formînd 2 volume pe an, la prețul de 6 șfanți volumul”. Format 21×14. Tiparul Colegiului Național. Au apărut: vol. I în 1845, vol. II și III în 1846, vol. IV și numerele 1—3 din vol. V în 1847 și numerele 4—6 din vol. V în 1848.

Programul afișat în prospectul tipărit în „Curierul Românesc” (XVII, 9 ianuarie 1845) și reprodus de „Foaia pentru minte” din Transilvania se anunța inofensiv. Cei doi istorici păreau să aibă preocupări strict științifice, astfel că au putut înșela vigilența autorităților. Și, într-adevăr, au publicat în „Magazin” numeroase documente fără comentarii, însă ele fuseseră alese cu un minunat spirit de discernămint. Bălcescu selecționa materialul și publica aproape exclusiv acte în legătură cu stăruitoarea problemă a muncitorilor de pământ: hrisovul despre așezămintul lui Mihai Viteazul, anaforale „pentru feliul proprietății în țeară, în vechime”; cărți de jurămint, de mărturie și de judecată; unbarii sau ponturi de boieresc; acte de pomenirea vecinilor în Moldova; cărți pentru dezrobirea țiganilor; anaforaua din 1775 „pentru adăugirea zilelor de lucru ale țăranilor la proprietari” ș.a.m.d.

Toate aceste acte dovedeau treptata silnicie a țăranilor în decursul vremurilor și cu deosebire rășluirea pământurilor lor, altădată libere, de către boieri. Dar mai importante decît aceste documente au fost studiile publicate de Bălcescu. Indiferent de subiect, marele nostru istoric și ideolog al revoluției care bătea la ușe, găsea prilej să facă aplicații la problemele zilei și să ia atitudine împotriva clasei stăpînitoare. Astfel, descriind portretul spiritual al spătarului Ioan Cantacuzino, el nu uita să adauge: „...pentru aristocrația noastră, noi... sîntem convinși mai mult decît ori și care că egoismului, mîrșavei ambiții și lașității ei, țara a fost datoare toate suferințele sale”.

În altă parte Nicolae Bălcescu da istoricilor din trecut și viitor lecții cu privire la știința istoriei. Îi dojenea pe cei din trecut pentru că se mărginisera la scoaterea în evidență a unor fapte de importanță mi-

nimă, căci „...nu ne-au dat decît biografia stăpînitorilor, iar partea cea mai însemnată a istoriei, instituțiile, industria, comerțul, cultura intelectuală și morală, obiceiurile și chipul de viață, s-au trecut sub tăcere” (sublinierea noastră).

O adevărată senzație a făcut „Magazinul” cu publicarea studiului lui Bălcescu: „Despre starea socială a muncitorilor plugari în felurite timpuri” (II, 1846, p. 229—246). Scrierea arunca o privire de ansamblu asupra trecutului chestiei țărănești, dar accentul cădea pe politizarea problemei, mergînd pînă la puternice pagini de pamflet. Insuși motto pus în fruntea studiului era cutremurător — pentru stăpînitori — prin conținutul și numele semnatarului care răscolise pe francezi în vremea mării lor revoluții: „*Privilegiurile se vor sfîrși, dar poporul rămîne! Mirabeau*”. După care urma, printre enumerații și interpretări de fapte din trecutul românesc, răbunirile lui Bălcescu:

— „robia este o consecuență neapărată a sistemului de clasă; ea totdeauna a însoțit-o sau a venit îndată după dînsa”;

— „...monstruoșitatea socială ca o țară întregă să robotească la ureo cițiva particulari”;

— și, în fine:

— „... Vai de acele nații, unde un mic număr de cetățeni își întemeiază

puterea și fericirea lor pe robirea gloatelor. Ele pier!”

Astfel de atitudini protestatatoare, categoric politice, au răscolit, desigur, suflete și au oțelit voinți care se cereau îndrumate în acele zile cărora noi le spunem, azi, pragul revoluției din 1848. Adevărul este că genialul Bălcescu nu făcea decît să se supună cerințelor maselor. Ele îl împingeau din spate, iar inima lui, capabilă să recepționeze toate durerile nației obidite, bătea puternic și răspundea prin formulări lapidare tipărite într-o presă pe care cenzorii lui vodă Bibescu și clasa lor de moșieri o credeau pe de-antregul ferecată în cătuși.

Așa că Timoni, consulul austriac din București, scrisese pe bună dreptate, cu numai patru ani înainte, într-un raport către stăpînii de la Viena:

„Ori cum ar cădea zarul, țara aceasta este pradă ideilor de preschimbare și de răsturnare și ori cine ar încerca să cîrmuiască cu actuala organizare, va avea să lupte necurmat cu această hidră”.

„Hidra” avea, ca toate hidrele, multe capete. Unul din ele era socotit de stăpînii vremii presa progresistă — pe filele căreia ne plecăm noi, astăzi, priviri cercetătoare și pline de emoție.

BELGIA

O Casă a Presei la Bruxelles

În cursul lunii iunie s-a inaugurat la Bruxelles noua Casă a Presei situată în centrul orașului.

Noul centru al ziariștilor belgieni, inaugurat în cadrul unei mari festivități, este modern dotat.

FRANȚA

„Le Temps de Paris” a dispărut

Cotidianul de seară „Le Temps de Paris” a încetat să apară la 3 iulie a. c. Redacția „explică” în acest ultim număr că aceasta s-a datorat repartizării insuficiente de hîrtie. „Neue Zürcher Zeitung” scrie în această privință: „Le Temps de Paris” a apărut numai 2 luni și jumătate. El a fost fondat de un grup de mari industriași și avea o vizibilă orien-

tare de dreapta. El a încercat să fie ceva în genul ziarului „Le Temps” care a dispărut în 1942 și în genul ziarului „Paris-Soir”, dar el n-a putut să cîștige încrederea cititorilor. Ziarul a apărut în format mic, în 32 pagini. Din cauza atitudinii sale tirajul ziarului continua să scadă și proprietarii înregistrau un deficit zilnic de 5 milioane franci.

DIN CARNETUL ZIARISTULUI

ÎN VIZITĂ LA ZIARIȘTII IUGOSLAVI

CONST. SÎRBU

membriu în colegiul de redacție
al ziarului „România liberă”

Nu de mult, împreună cu unul din colegii mei, treceam frontiera iugoslavă pe la punctul feroviar Jimbolia-Kikinda. Plecam în țara vecină și prietenă pentru a stabili o legătură mai strânsă cu tovarășii noștri de breaslă — ziariștii iugoslavi. Eram desigur curios să cunosc mai îndeaproape felul cum se muncește la ziarele iugoslave, să văd cum sînt organizate redacțiile lor, ce metodă de muncă folosesc ziariștii din țara vecină.

Delegația noastră — prima delegație de ziariști români care a vizitat Iugoslavia populară după normalizarea relațiilor — s-a bucurat de o primire călduroasă. Deși am ajuns la Belgrad la o oră foarte matinală, în întâmpinarea noastră au venit reprezentanții ai Secretariatului pentru Informații ai Vecei Federative Iugoslave, ai Uniunii ziariștilor iugoslavi în frunte cu tovarășul Glumač, președintele ei și alți tovarășii ziariști.

Nici nu bănuiam că schimbul de experiență avea să înceapă la 10—15 minute după sosirea noastră. În cafeneaua majestuosului hotel „Moskova”, unde ne-am oprit să luăm o zacuscă, împreună cu colegul meu, a trebuit să răspundem la numeroase întrebări. Pentru aceasta am trebuit să „scindăm” delegația în două, fiecare dintre noi ocupîndu-se de un grup de ascultători dornici să afle cît mai multe despre presa noastră. Discuția s-ar fi întîns ceasuri în șir, dacă programul zilnic nu ne-ar fi întrerupt. La rîndul nostru am pus nenumărate întrebări, care au fost apoi lămurite și în mod practic prin vizitele făcute la redacțiile ziarelor.

Ceea ce mi-a atras atenția din primul moment este marea răspîndire

In redacția ziarului „Vjesnik” din Zagreb s-a încins o discuție destul de amuzantă...

a presei iugoslave. Dimineața cetățeanul merge la servicii cu ziarul în mînă, la prînz mîncă cu ziarul în față, seara cînd apar ziarele cu ultimele noutăți vinzătorii sînt din nou asaltați. Aceasta nu numai la Belgrad, ci pretutindeni, în toate orașele. La dispoziția publicului sînt puse ziare și reviste în restaurante, cofetării, cafenele. În unele centre mari, ca Zagreb bunăoară, cititorii pot urmări toate publicațiile ce apar în țară, fără a plăti nici un dinar, mergînd în anumite localuri special amenajate. Acolo găsești cititori pasionați, scufundați în lectură, absenți la ceea ce se petrece în jur. Pe rafturi și pe mese sînt răspîndite ziare de tot felul, de formate diferite, unicolore sau multicolore. Printre ele se află și cele 25 ziare ale minorităților naționale ca „Libertatea” (limba romînă), „Magyar Szo” (limba maghiară), „La voce del popolo” (limba italiană) etc.

După eliberarea țării de sub jugul fascist, presa a căpătat o amploare deosebită, dovedită de cifrele de mai jos care indică anul și numărul ziarelor: 1948 cu 306 ziare, 1952 cu 401 ziare, 1953 cu 457 ziare, 1954 cu 453 ziare, 1955 cu 594 ziare.

În anul 1955, după statisticile oficiale, tirajul zilnic mediu al celor 17 ziare cotidiene a fost de 801.000

exemplare. Dintre ele „Borba” și „Politika” au tirajul cel mai mare, depășind numărul de 200.000 exemplare. Urmează ziarele „Vjesnik” (Zagreb) cu 78.000 exemplare, „Slovenski poročevalec” (Ljubljana) cu 56.000 exemplare, ziarul belgrădean de seară „Vecernje novosti” cu 52.000 exemplare și „Oslobodenje” (Sarajevo) cu 41.000 exemplare. Există apoi o categorie mijlocie care are de la 20—30.000 exemplare cum ar fi „Vecer” (Maribor), „Ljudska pravica” (Ljubljana), „Nova Makedonija” (Skoplje). Ziare cu un tiraj de cîteva mii exemplare (sub 10.000) sînt „Slobodna Dalmacija” (Split), „Novi list” (Rijeka), „Glas Slovenije” (Osijek).

Minoritățile naționale editează 25 jurnale, cărora li se adaugă 32 reviste. În Iugoslavia poți găsi ziare în limbile bulgară, germană, ruteană, albaneză sau turcă, demonstrînd egalitatea în drepturi a cetățenilor, indiferent de naționalitatea căror aparțin.

Bogăția de publicații iese pregnant în evidență, privind chioșcurile de ziare de pe străzi. Așezate la rîndul lor, ele sînt tapetate pur și simplu cu ziare și reviste. Între ele se găsesc multe publicații străine: sovietice, americane, franceze, engleze, germane. În timpul cît am stat în Iugoslavia n-am avut ocazia să văd

ziare românești la chioșcuri. Curînd însă, am aflat că lucrurile vor intra în făgașul lor normal. Se interesează de ele nu numai ziaristii, ci și mulți cetățeni dornici să cunoască viața din țara noastră.

Organizarea redacțiilor este întrucîtva deosebită de cea a redacțiilor noastre. În primul rînd, conducerea o are un director, în majoritatea cazurilor un activist de seamă în domeniul vieții politice. El reprezintă ziarul, se ocupă de orientarea lui, tratează problemele administrativ-financiare.

Munca de conducere a corpului redacțional o are redactorul șef, un ziarist profesionist. Toate problemele privitoare la alcătuirea ziarului, la controlarea activității secțiilor, numite „rubrici”, revine acestuia. Cîeva îmi spunea în glumă că atribuțiile redactorului-șef sînt identice cu ale inginerului șef dintr-o întreprindere.

Fiecare ziar are, de asemenea, un administrator cu funcționarii respectivi. Personalul administrativ are în grijă să treburile legate de gospodărirea fondurilor și de buna difuzare a ziarului. La ziarele iugoslave, administrațiile au foarte mult de lucru, mai cu seamă în problema angajării și publicării anunțurilor publicitare. Mica publicitate cunoaște o pronunțată extindere. La subredacții, în afară de corespondent există un salariat însărcinat cu problemele de difuzare și de primire a reclamelor și anunțurilor. De difuzare răspunde totodată și corespondentul, căruia nu-i este indiferent faptul dacă scade cumva numărul ziarelor vîndute. Corespondentul are în grijă să popularizeze ziarul, folosind mijloacele cele mai adecvate pentru răspîndirea publicației la care lucrează în rîndul maselor de cititori. Desigur că el face tot posibilul ca articolele trimise referitoare la zona pe care o acopere, să fie cît mai numeroase și mai bine scrise. Acesta este modul cel mai sigur de a cîștiga simpatia și aprecierile cititorilor. Fiecare corespondent își face un titlu de mîndrie din îndeplinirea acestei îndatoriri.

În ceea ce privește colectivele redacționale, numărul celor care le alcătuiesc este foarte redus, în comparație cu redacțiile noastre. Preocuparea permanentă a conducerii este de a nu se risipi forțele în mod inutil, de a se economisi fondurile ziarului evitîndu-se umflarea schemelor de personal. Numărul redus de redactori și reporteri cere ca acest colectiv să aibe o bună pregătire profesională, ideologică, culturală. De altfel, sistemul de recrutare este pe

cît de original, pe atît de practic și de eficace. Ca și în alte profesii, în ziaristică se intră pe bază de concurs.

O discuție cu tovarășul Vitorovici, redactorul șef al ziarului „Borba”, m-a lămurit cum se face selecția cadrelor redacționale. Tov. Vitorovici ne-a spus că, cu cîteva luni mai înainte, la redacția ziarului „Borba” a avut loc un concurs public pentru ocuparea a patru locuri vacante. La concurs s-au prezentat 600 de concurenți. Comisia de examinare a fost alcătuită din cadrele de răspundere ale redacției, cărora li s-au adăugat cîțiva specialiști. Concurenții au avut de trecut patru probe practice, eliminatorii.

Prima probă a constat din redactarea unui reportaj, după ascultarea unui fapt divers, prezentat de unul din membrii comisiei. Reportajul trebuia să fie amplu, cu subtitluri, scris în formă literară. Cei care au trecut această probă, pentru care s-au pus la dispoziție patru ore, s-au prezentat la proba comentariului economic. Comisia a dat ca temă unul din subiectele viu comentate într-o ședință a Scupșcinei Populare Iugoslave. Este vorba de discuția referitoare la modul cum se distribuie vinul în comerțul interior.

A treia probă a concursului a avut un caracter deosebit, întrucît nu se cerea candidaților să scrie. Proba le cerea doar să „șlefuiască” un text plin cu greșeli de ortografie, cu greșeli ideologice, cu inexactități. Într-un termen mult mai scurt decît cel acordat probelor anterioare, candidații trebuiau să prezinte textul curat, bun de a fi publicat în ziar.

În sfîrșit, a patra și ultima probă cerea candidaților rămași după această serioasă triere să scrie o cronică literară, teatrală sau muzicală (la alegere), pe baza unor anumite cărți sau spectacole, stabilite în prealabil de comisie.

Precum se vede, în presa iugoslavă a fi ziarist înseamnă a fi om cu o aleasă cultură, cu înclinații evidente spre acest domeniu de activitate. Altfel, cu personalul foarte restrîns al ziarului, ar fi peste putință să fie redactate zilnic atîtea pagini, să se atingă o productivitate atît de ridicată.

După cum arătam, ziaristii lucrează la anumite rubrici, deși această repartizare nu este rigidă și definitivă. Cînd necesitățile ziarului o cer, unii ziarști sînt folosiți și la alte rubrici. Datoria fiecăruia este de a se orienta bine în problemele noi ce-i apar și să scrie cu competență în timpul cel mai scurt posibil. Există, cu alte cu-

vinte, o tendință către specializarea generală. Cu toate acestea, specializarea temeinică într-un anumit domeniu nu este neglijată. Cititorii urmăresc cu interes articolele scrise de unii ziarști specializați în anumite probleme și acești ziarști apreciați sînt destul de mulți.

N-am văzut în presa iugoslavă un sistem complicat de planificare. Totul se rezumă la alcătuirea unui plan de perspectivă, care prevede articolele de greutate pe care ziarul urmează să le publice în următoarele luni și care vor fi scrise de diverse personalități.

În presa iugoslavă m-a izbit în mod deosebit felul cum se exercită controlul îndeplinirii sarcinilor. Două sînt căile de control în această privință. Prima este aceea a controlului contractual, iar a doua a controlului direct.

La multe din ziarele iugoslave, ziaristii lucrează pe baza unui contract încheiat între comitetul de redacție și fiecare om în parte. În acest contract sînt stipulate drepturile și obligațiile ambelor părți precum și durata actului încheiat. Am văzut la „Borba” un asemenea contract. Semnatarul se angaja să scrie pe lună 2.200 linii (rînduri). În contract era stabilită valoarea rîndului la suma de 12 dinari, valoare care oscilează în raport cu pregătirea și calificarea contractantului. Dacă ziaristul depășește cele 2200 de rînduri atunci primește remunerația cuvenită, calculată după numărul rîndurilor și după valoarea lor bănească. Pentru cunoașterea muncii fiecăruia se ține o evidență strictă, dar nu de către un corp contabil complicat, ci de către contractant. În calcul nu intră decît numai materialele publicate în intervalul stabilit. Redactorul șef poate dispune — dacă este nevoie — scurtarea unui material la dimensiunile dictate de necesitățile ziarului, după cum tot redactorul șef poate acorda unui material bun o majorare care poate atinge 200—300 la sută față de rîndurile ce le are. Interesant de subliniat este faptul că în contract se precizează în afară de natura articolelor care trebuie scrise și alte obligații precise ca: numărul zilelor de deplasare pe teren, al contactelor cu diverse personalități și al studierii unor materiale de specialitate. Sistemul acesta antrenează colectivul și-l disciplinează.

Acum ceva despre condițiile tipografice. Ziarele au de obicei tipografia lor, care mai lucrează și pentru alte publicații. La ziarul „Libertatea” din Virșeț, bunăoară, în afară de ziar, se

tipăresc două reviste în limba română, cărțile editurii pentru literatură și revista matematică a R.P.F. Iugoslavia. Utilajul tipografiei nu este din cel mai modern. Ziariștii iugoslavi suplinesc aceasta printr-o mare operativitate. Ei nu târăgănează lucrul, ci caută să fie informați și, mai ales, la timp informați. Operativitatea este o calitate ce-i caracterizează. Am avut personal ocazia să mă conving de felul cum lucrează în timp ce vizitam marea uzină siderurgică de la Zenița. Ajunsesem aici într-o dimineață. Timp de câteva ore am rămas în uzină, vizitând-o secție cu secție. La prinz am poposit la restaurantul din corpul clădirii administrației, unde ne-am întâlnit cu câțiva corespondenți de presă. Spre surprinderea noastră, după câteva ore, când am ajuns la Sarajevo, am putut citi în ziarul „Oslobodenje“ despre vizita noastră făcută la uzină.

Nu pot încheia pînă nu amintesc câteva cuvinte și despre activitatea agențiilor de presă. În R.P.F. Iugoslavia există o mare agenție telegrafică, care poartă numele de „Iugoslavia Nouă“, cunoscută prin abreviația „Tanjug“. Ea a fost fondată în 1943. Această agenție are corespondenți în capitalele multor țări. „Tanjug“ primește de asemenea, în medie, mai mult de 150.000 cuvinte zilnic din partea agențiilor străine. Agenția publică în fiecare zi buletine în care apar știrile cele mai recente, de asemenea și un buletin economic pus la dispoziția întreprinderilor și celor interesați în domeniul respectiv.

În afară de „Tanjug“, în R.P.F. Iugoslavia există și agenția „Iugopress“ creată în anul 1952. Spre deosebire de „Tanjug“, agenția „Iugopress“ are ca scop să pună la dispoziția presei nu știri, ci comentarii detaliate asupra multor probleme de ordin intern și internațional.

„Iugopress“ posedă un serviciu bine organizat și specializat de comentarii pentru presa locală, un serviciu de abonamente pentru acei care doresc să primească decupări din presa străină, și un serviciu care pune la dispoziția amatorilor articole și fotografii privitoare la Iugoslavia.

Călătoria făcută în Iugoslavia mi-a dat posibilitatea să văd lucruri foarte interesante, imposibil de cuprins într-un articol generalizator. Nu mă îndoiesc că viitoare vizite ale ziariștilor români în R.P.F. Iugoslavia vor avea darul să facă și mai cunoscută la noi experiența presei vecinilor și prietenilor noștri.

UN SEMINAR AL ONU PENTRU ZIARIȘTI

La Palatul Națiunilor de la Geneva s-a deschis la 23 iulie un seminar al Organizației Națiunilor Unite pentru ziariști la care au participat reprezentanți ai presei și radio-ului din 20 de țări. Seminarul face parte din programul Consiliului economic și social al O.N.U.-ului: să facă mai bine cunoscută ziariștilor activitatea O.N.U.-ului, a altor țări și a evenimentelor internaționale în scopul stabilirii relațiilor amicale între popoare, bazate pe sarcinile și principiile Națiunilor Unite. La seminar au participat ziariști din Argentina, Brazilia, Chili, Danemarca, Egipt, Spania, Franța, India, Indonezia, Iran, Irak, Israel, Olanda, Noua Zeelandă, Pakistan, Cehoslovacia, Tailanda, Uniunea Sovietică, S.U.A. și Iugoslavia.

UNIUNEA ZIARIȘTILOR SOVIETICI

Pînă astăzi ziariștii sovietici au fost afiliați Uniunii profesionale a lucrătorilor din domeniul culturii. În acest an ei au hotărît să creeze Uniunea Ziariștilor Sovietici, care grupează pe toți lucrătorii creatori din presa sovietică. În prezent funcționează un Birou de organizare al Uniunii sub conducerea responsabilului Agenției TASS, N. G. Palgunov.

Uniunea Ziariștilor Sovietici și-a fixat următoarele sarcini: să ridice nivelul ideologic și cunoștințele profesionale ale ziariștilor sovietici, să dezvolte inițiativa lor creatoare; să formeze o tinără generație de ziariști, să transmită tinerilor ziariști experiența creatoare a celor mai vîrstnici; să elaboreze problemele creatoare ale presei sovietice, să îmbogățească formele ei, stilul și genurile; să colaboreze activ la dezvoltarea mișcării corespondenților printre muncitori și țărani; să întărească legăturile ziariștilor cu muncitorii; să ajute ziarile din întreprinderi, cele din sovhozuri și colhozuri, pe redactorii gazetelor de perete; să întărească și să extindă relațiile cu ziariștii străini în numele menținerii păcii în lumea întreagă; să întărească prietenia între popoare.

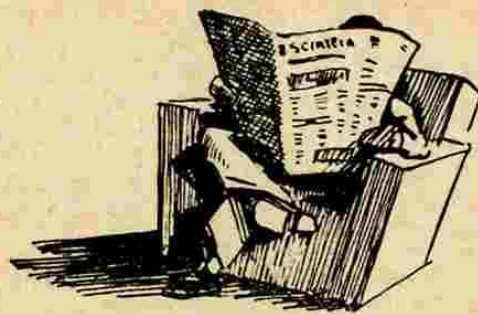
Pe lângă Uniune vor fi formate comisiuni corespunzînd diferitelor genuri ale ziaristice, precum și o comisiune pentru relațiile cu ziariștii străini. Uniunea va organiza conferințe, schimburi de experiență asupra muncii ziaristice și va organiza expoziții. Casa centrală a ziariștilor din Moscova va fi transferată Uniunii, astfel ca ea să-și poată îndeplini sarcinile.

Ziarul „Presa Sovietică“ va fi organul său.

Proiectul statutului, care, în prezent se discută de către ziariștii sovietici, prevede că adeziunea la Uniunea Ziariștilor este deschisă lucrătorilor creatori din presă și din radio, corespondenților, desenatorilor, redactorilor, foiletoniștilor, comentatorilor de politică externă, reporterilor fotografici. Aderările vor fi individuale. În vederea admiterii se va ține seamă de vechime, de experiența profesională.

APLICAREA UNUI ACORD DE PRESĂ INTRE U. R. S. S. și S. U. A.

Între U.R.S.S. și S.U.A. s-a trecut la aplicarea unui acord încheiat în decembrie 1955 care restabilește editarea revistei ilustrate „U.R.S.S.“ în Statele Unite, imprimată la New York și editarea de către Statele Unite la Moscova a revistei ilustrate intitulată „America“; aceste reviste fuseseră editate în timpul războiului, dar în 1952 au încetat să apară.

PROBLEME PROFESIONALE

DESPRE MUNCA SECRETARIATULUI DE REDACȚIE

ALEXANDRU TALEX

Secretar responsabil de redacție al revistei „Albina“

Să tot fie vreo 20 de ani de-a tunci. Abia ieșit de pe băncile universității, îmi începeam ucenicia în gazetărie, lucrând corectură de noapte la ziarul „Dimineața“. In acele nopți fără șir parcă în amintirea mea, când munca înceta odată cu ivirea zorilor, mi-am deslușit drumul în presă, iubindu-l cu pasiune. Mirosul cernelii proaspete, trepidanța muncii din tipografie, uruiul rotativelor hăituite „să nu scape trenul“, toate laolaltă m-au biruit, cucerindu-mă pe de-a-ntregul. Incontro s-o apuc, în acest paradis descoperit sub mantia nopții, deoarece corectura — mi se spunea — este doar prima treaptă și de la ea se începe. Și deși scrisul — sub multiplele lui forme gazetărești mă îmbia nestăvilit — am ales totuși secretariatul de redacție. Il simțeam la fel de însemnat ca și măiestria așternerii gândurilor pe hirtie și socoteam că și aici este nevoie de „foc sacru“, de dragoste pentru ceea ce faci și fantezie, multă fantezie creatoare. De la bătrînii mei colegi întru secretariat am furat cu ochiul și am ciupit printre picături îndrumări prețioase. Tipografii, pe care-i pot socoti drept dascălii mei întru secretariat, m-au învățat să preschimb teoria în practică, pe care mi-au îmbogățit-o neîncetat. Restul, acel mare și de neexprimat rest care comple-

tează totul, s-a petrecut în sinea mea pe nesimțite. Și atunci când iubești cu pasiune și credință ceva este cu neputință să nu se ivească mugurii și apoi florile izbînzii.

Cer îngăduință colegilor mei mai tineri c-am început aceste rînduri prin evocarea unor amintiri. Le-am socotit necesare nu atît pentru mine, cît pentru profesiunea noastră. Categorisit „stat-major al redacției“, — secretariatul a rămas totuși în mintea multor tovarăși ca o îndeletnicire strict tehnică, pentru îndeplinirea căreia este suficientă o oarecare însușire de cunoștințe. Și atît.

Cred — și aici practica mi-a arătat-o cu prisosință — că numai secretariatul de redacție se datorește înfățișarea unei publicații. Un secretariat de redacție alcătuit din tovarăși nepregătiți sau căzuți în rutină, poate zădărnici munca unui bun colectiv redacțional. Am cunoscut în trecut cazuri de publicații care n-au izbutit să-l atragă pe cititor tocmai din pricină că secretariatul de redacție îl alcătuiău elemente improvizate. Cu alte cuvinte și aici vreau să apăs, — la secretariat problema muncii cu oamenii se pune mai acut ca în oricare altă parte. Aici este vorba nu numai de acumularea și folosirea pe parcurs a unor cunoștințe și experiențe, ci în special de orizontul lărgit al tovarășilor, de puterea lor

de a vedea în perspectivă, de neapărata existență a unui cît de mic dram de talent, și de cultivarea lui.

Secretariatului de redacție îi revine sarcina ca ziarul sau revista să-și aibă fizionomia sa, stilul său de creație.

Am să dau două exemple:

1) Dacă în ce privește planificarea, secretariatul de redacție nu participă la îmbunătățirea planurilor de muncă, la justa lor proporționare, redacția respectivă va munci prost, fără o adîncire temeinică a problemelor legate de profilul publicației. Avînd viziunea de ansamblu a planurilor tuturor secțiilor, secretariatul de redacție are posibilitatea să cîntărească exagerările, să seziseze lipsurile, să facă propuneri de întregire a planului general pe redacție.

2) O înfățișare grafică sugestivă, în care să se simtă inspirația și realizarea artistică — ridică nivelul unei publicații și ajută redacția să-și îmbunătățească munca. Pentru aceasta se cere secretariatului „să vadă aievea tipărite“, machetele de pagină ce le întocmește. O pagină care include articole lungi, slab și necorespunzător ilustrate, cu așezări în pagină ce se repetă, duce la șablon, la coborîrea interesului cititorilor pentru publicația respectivă.

După cum tot șablon se cheamă și înclinarea unor secretari de redac-

ție care-și manifestă „originalitatea”, copiind ideile de paginație ale altor publicații. În presa din trecut a existat această goană după așa zisă originalitate și ea se manifestă într-o mai mică măsură și azi, la unele publicații. De pildă: revista „Contemporanul” îmi reamintește într-un mod prea izbitor ca paginație săptămânalul francez „Les lettres françaises”.

Inspirându-ne din experiența altor confrăți, însușindu-ne unele idei noi, avem totuși datoria să găsim forma grafică proprie publicației respective, legată de specificul ei, de masa de cititori căreia i se adresează.

O problemă destul de spinoasă, legată direct de munca secretariatului de redacție, este aceea a intervenției pe manuscrisele primite din secții. Este oare just să se intervină în materiale, în proporții care duc pînă la rescrierea lor?

Din practica atîtor ani de secretariat pot să spun că am citit materiale destul de multe și în care condeiul meu a intervenit doar ca să-și noteze pe o foiță aparte frumusețile de stil sau de judecată. Scrise de gazetari competenți, oameni de litere sau artă, mi-au fost un model de exprimare scrisă care m-au ajutat atît pe mine cît și pe colegii mei de muncă.

De aici, conclud că este necesară o înaltă calificare profesională a colectivelor din redacții. Numai așa vor fi înlăturate intervențiile pe manuscrise, procedeu care face un material doar să fie publicabil. Păcătuiește însă prin aceea că simți în întreaga publicație aceeași „mîna reparatoare”. Vreau să precizez însă,

că nu poate fi vorba de un stil, cîtă vreme autorul înoată în forme școlărești de exprimare, cîtă vreme rîndurile așternute pe hîrtie nu reflectă competență și talent în tratarea problemei.

Munca secretariatului de redacție pentru îmbunătățirea stilului publicației este în realitate o muncă pentru ridicarea calificării profesionale a cadrelor redacției. Și pe care secretariatul de redacție singur n-o poate rezolva fără sprijinul redactorului șef și al șefilor de secții.

Voi încheia aceste rînduri, arătînd pe scurt cum este organizat secretariatul de redacție al revistei „Albina”. Pînă mai acum șase luni, secretariatul de redacție era un organism tehnic, fără nici o contribuție în viața redacției. Această stare s-a reflectat cu prisosință în viața revistei, atît în ce privește înfățișarea ei grafică, cît și în mersul muncii redacționale, în general.

Și nu întîmplător, prima grijă a conducerii revistei a fost reorganizarea secretariatului de redacție. Întărirea lui cu cadre calificate, încurajarea inițiativei și a luptei împotriva șablonului. Această măsură s-a resfrînt cu bune rezultate în viața întregii redacții. Secretariatul urmărește acum mai eficient problemele planificării, a fost introdus graficul orar de predare a materialelor, iar înfățișarea grafică a revistei constituie o preocupare principală, în continuă îmbunătățire.

La alcătuirea machetelor de paginație, secretarii adjuncți lucrează împreună cu secretarul responsabil, fiind adoptată prezentarea care întrunește cît mai multă fantezie crea-

toare, care se integrează cît mai firesc în specificul revistei.

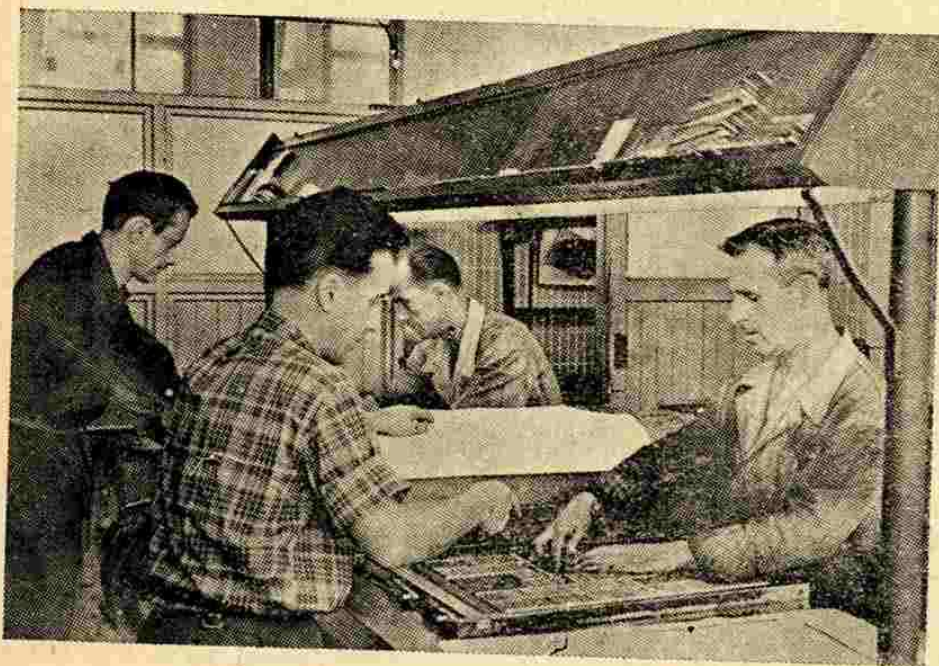
Aici, secretariatului nostru de redacție i s-au pus și i se mai pun încă probleme însemnate. Ținînd seama de specificul cititorilor noștri, a trebuit să căutăm — și am reușit numai în parte — o prezentare grafică potrivită: folosirea corpului de literă 9/8, fotografiile mari și clare, care să nu se înece prin imprimarea la rotativă, o ilustrație artistică la un nivel cît mai ridicat fiind totodată cît mai simplă, mai lesne sesizabilă.

Pentru aceasta a fost nevoie de o serioasă valorificare a tuturor posibilităților. Au fost cercetate în tipografie casele de titluri și garnituri de matrițe care să ne ajute la ridicarea nivelului grafic al revistei. De asemenea, au fost atrași graficieni și caricaturiști consacrați, care, la rîndul lor, ne-au ajutat s-o pornim din loc.

Cealaltă problemă însemnată și a nume munca de planificare este urmărită de către secretariat mult mai bine ca în trecut. Planurile secției sînt discutate mai întîi la secretariat, întregite și apoi supuse discuției în colegiul redacțional. Pe acest tărîm, mai întîmpinăm încă greutăți în predarea și alcătuirea din vreme a planului lunar, cît și a schimbărilor ivite ulterior definitivării lui.

O altă metodă de îmbunătățire a muncii în redacție folosită de secretariat, este aceea a ședințelor bilunare de analiză a numerelor apărute. Un scurt referat întocmit de un tovarăș din redacție, întregit cu observații ale secretariatului pe baza constatărilor practice, oferă prilejul dezbaterii realizărilor și lipsurilor, precum și luarea măsurilor de îndreptare.

În esența lui, secretariatul de redacție este cheia planificării muncii redacționale. Aici, printr-o judicioasă și susținută urmărire a muncii secțiilor, a tovarășilor luați fiecare în parte, se cristalizează ca într-un creuzet întreaga muncă a redacției. De felul cum se orientează secretariatul de redacție în munca sa, cum analizează planurile de muncă ale secțiilor, cum sesizează însemnătatea problemelor și orientează distribuția sarcinilor pe oameni, depinde în mod hotărît ridicarea calificării profesionale a redacției, îmbunătățirea continuă a ziarului sau revistei.

Un aspect din paginația ziarelor

UNELE PROBLEME DIN MUNCA CORECTORILOR

SIMION SAVEANU

Şeful secţiei de corectură de la ziarul
„România liberă“

Suneam odată într-o şedinţă de producţie a secţiei, adresându-mă tinerelor elemente care au venit în mijlocul nostru, că numai cine arată o dragoste adevărată faţă de munca pe care o face, cine este atras de ea şi nu lucrează mecanic, acela învaţă această meserie mai uşor şi poate deveni un bun corector.

Şi într-adevăr cât este de frumoasă munca ce o facem!... Ce interesant este să citeşti cu multe ore înainte de apariţia ziarului ştirile şi materialele scrise pe diferite probleme la ordinea zilei!...

Pentru o cât mai bună îndeplinire a sarcinilor sale, corectorul trebuie să fie orientat asupra tuturor problemelor, să-şi îmbogăţească zi de zi cunoştinţele, să poată depista şi unele greşeli strecurate în manuscrise, evitând ziarului la care lucrează acele „erate regretabile“.

O SITUAŢIE CARE NU SUFERĂ COMPARAŢIE

Cine are curiozitatea să răsfoiască un ziar care apărea înainte de 23 August 1944 îşi dă imediat seama de diferenţa enormă care există între presa de azi şi cea de ieri.

Dacă-ţi arunci ochii asupra unui ziar din acel timp vei observa imediat nenumărate greşeli de tipar care abundă atât în titluri cât şi în text. Nu mai vorbesc de rînduri amestecate, explicaţii greşite la clişee etc. Numai de respect faţă de cititori nu putea fi vorba!

Presa burgheză nu avea această preocupare, totul era ca vînzarea ziarului să nu sufere şi orice tren pierdut atrăgea furia patronului asupra secretarului de redacţie care era astfel ameninţat să-şi piardă slujba. De aici un război surd răbufnea noaptea de noapte între corectori şi secretari. În general nu se ţinea seama de corectură atunci cînd ziarul era întîrziat, ceea ce-i făcea pe corectori să se roage de lucrători ca măcar să aranjeze rîndurile amestecate. De

multe ori cînd pagina era pe calendar, se scotea cite o greşală mai gravă şi aceasta fără ştirea secretarului.

Nici nu suferă comparaţie situaţia de azi a corectorilor cu situaţia din trecut. Ei îşi dau toată silinţa ca ziarul să apară fără greşeli. Corectorii sînt astăzi apreciaţi ca avînd o muncă de mare răspundere şi ca atare li s-au creat o seamă de condiţii pentru a-şi duce cu bine munca.

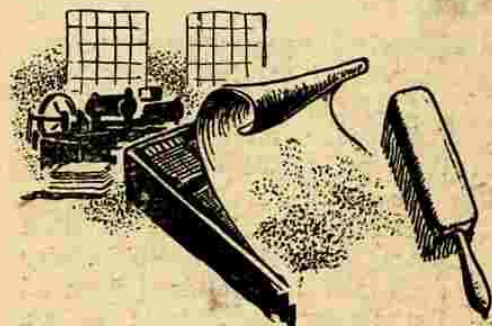
DE LA PERIA DE MINA, LA PRESA ELECTRICĂ DE DAT CORECTURI

Noi cei care lucrăm astăzi în minunatul palat al „Casei Scintei“ ne putem da seama mai bine de diferenţa enormă dintre condiţiile de muncă de ieri şi cele de azi.

De la lumina fluorescentă care nu oboseşte ochii, la hala uriaşă de paginaţie a ziarelor, în care aerul este în permanenţă curat, ai impresia la un moment dat că nu eşti într-o ti-

pografie ci într-o farmacie, atît este de curat locul unde lucrăm.

Fiecare ziar îşi are boxa lui de paginaţie în care sînt aranjate casele de literă pentru titluri, regleţii şi celelalte materiale pentru împlinirea paginilor, forme speciale pentru pagini, cu arcuri care se închid ermetic, precum şi o masă lungă de metal care-ţi atrage atenţia imediat ce părăseşti la locul de paginaţie. Deasupra ei este un sistem de valuri combinat cu o presă care are un acoperămint metalic, iar două braţe de fier susţin tuburile ce emit în permanenţă o lumină ca ziua, uşurînd astfel munca lucrătorului care paginează sau scoate corectura.

La o simplă apăsare pe un buton valurile se pun în mişcare în direcţia voită de lucrător şi aştern peste pagină cerneala necesară imprimării. Odată pusă hîrtia albă peste pagină, o altă apăsare de buton ridică valurile, presa se lasă şi se imprimă pe hîrtie uscată textul paginii.

Aceasta este maşina electrică de dat corecturi uscate, maşină adusă

din U.R.S.S., expresie a noului în arta grafică. Ea aduce un mare folos ziarelor, ușurând în același timp munca lucrătorilor tipografi și a corectorilor. De unde înainte pe-ria de mină de dat corecturi era nelipsită din orice tipografie, cu ajutorul ei imprimându-se pe hîrtie udă textul paginilor, astăzi corectorii pot citi textul din pagină direct pe hîrtie uscată, scăpînd astfel de textele îmbîcsite de cerneală și hîrtia udă.

Secțiile de corectură ale ziarelor centrale au astăzi birouri mari și luminoase și dispun de un numeros număr de membri, lucrînd în două echipe, în tură.

O CONSFĂTURE CARE... N-A AVUT LOC

La „Casa Științei“ se tipărește azi cea mai mare parte a ziarelor centrale, lucru care ar fi trebuit să ducă — prin schimb de experiență — la un proces de producție care să fie la fel. Cu timpul s-a observat însă că acesta diferă de la ziar la ziar iar în ceea ce ne privește pe noi, corectorii, și în munca noastră sînt faze diferite. Faptul acesta a început să ne preocupe serios avînd ca urmare publicarea, acum un an, a unui articol în ziarul de uz intern, scos cu ocazia întrecerii între ziarele din Combinat, prin care propuneam convocarea unei consfătuiri a tuturor corectorilor la Casa Ziaristilor. Despre această propunere a noastră am înștiințat și conducerea ziarului cu rugămintea de a o transmite mai departe. După un timp am primit chiar o înștiințare de la Casa Ziaristilor prin care eram informați că s-a hotărît convocarea acestei consfătuiri... dar cu două zile înainte de ținerea ei — din motive necunoscute — s-a amînat sine die.

...ȘI UN CERC AL CORECTORILOR CARE AR TREBUI SĂ SE INFIINȚEZE

Dacă lucrurile ar decurge excelent, dacă n-ar exista lipsuri în munca unor corectori, dacă ei n-ar întîmpina o seamă de greutăți, nu ar fi nevoie de consfătuirea mai sus pomenită.

Lipsuri sînt, și încă destule, greutăți de asemenea, astfel că, după părerea mea, Uniunea Ziaristilor ar trebui să convoace la Casa Ziaristilor în timpul cel mai scurt posibil această consfătuire de la care avem numai de cîștigat atît noi corectorii, cît și ziarele la care lucrăm.

O altă problemă care frămîntă masa corectorilor este faptul că ei sînt — din cauza specificului lor de muncă — aproape ruși de viața redacțiilor. Pentru lichidarea acestei deficiențe, pentru un contact mai strîns între membrii redacțiilor și corectori cred că tot Uniunea ar trebui să ia inițiativa pentru atragerea acestor membri ai ei la reuniunile Casei Ziaristilor, la care foarte puțini participă. Crearea unui cerc al corectorilor din presă — care ar putea fi un cerc cu numeroși membri — ar soluționa dintr-odată și problema venirii la Casa Ziaristilor cît și cea a rezolvării diferitelor probleme profesionale.

GRAFICUL ORAR ȘI... MUNCA ÎN ASALT

Metoda muncii după graficul orar s-a introdus la noi în țară în multe întreprinderi și a dat bune rezultate. Și la ziare această metodă — cînd se ține seama de ea — dă rezultate frumoase. Nu același lucru se întîmplă cînd vrem să păstrăm graficul orar numai la o fază sau două din procesul de producție, deși pînă atunci nu s-a ținut cont de el, așa cum se întîmplă cîteodată la noi la ziar.

De multe ori ziarul este în întîrziere din diferite motive și, pentru a se recupera timpul pierdut, începe munca în asalt, care, pînă la urmă, apasă cu toată greutatea asupra colectivului de la corectură. Ur-marea?... Nu rare ori se recalandrează pagini din cauza unor greșeli scăpate sau ziarul apare cu greșeli.

Această problemă a fost deseori discutată în ședințele secției noastre, s-a scris chiar un articol la ziarul de perete — fără nici un rezultat însă. Credem că dacă s-ar alcătui și pentru corectură un grafic pe pagini, indicîndu-se timpul minim de lucru la o pagină, atunci munca în asalt ar dispărea.

O PROPUNERE PENTRU „AGERPRES“

Știm cu toții că știrile „Agerpres“ sînt transmise mai întîi redacțiilor prin teleimprimator și ele sînt bătute de aparat cu o cerneală violetă. Aceste file „Agerpres“ păcătuiesc prin aceea că de multe ori cuvintele sînt neclare, mai ales atunci cînd este vorba de nume proprii.

O altă lipsă este faptul că de multe ori litera e nu se deosebește de o și invers.

Nu mai vorbesc de faptul că de multe ori linotipistul primește o pagină teletip atît de încărcată de modificări provenite din greșeli de transmisie, încît o culege cu multe greșeli, îngreunînd munca corectorilor.

De asemenea multe reguli noi de ortografie nu sînt respectate de către „Agerpres“, ceea ce face ca în ziar să apară cîte un cuvînt fie cu literă mare, fie cu literă mică ca de ex: nr., str. și denumirile de instituții pe care de obicei „Agerpres“-ul le transmite pe toate cu literă mare oricîte cuvinte ar cuprinde.

Spre a se remedia aceste lipsuri, care par mici la prima vedere, dar care totuși ar putea să-i facă pe cititori să creadă că lucrătorii din presă de la ziarul lor preferat nu se preocupă îndeajuns de buna apariție a gazetei, ar trebui ca un tovarăș, sau doi din redacție să se ocupe cu stilizarea materialelor puțînd de acord aceste nepotriviri ortografice sau și mai bine ar fi dacă și tovarășii de la „Agerpres“ ne-ar da o mină de ajutor stilizînd și ei materialul trimis. Spun acest lucru deoarece după ce materialul este cules — vorbesc în special de cel extern — este o problemă dificilă ca să se mai corecteze aceste greșeli pentru că ar întîrzia mult gazeta, fiind vorba de numeroase rînduri care ar trebui să fie reculese la linotip.

★

Acestea ar fi unele din greutățile întîmpinate de către corectori, în munca lor de fiecare zi, și cred că dacă se va ține seama de ele și se va căuta lichidarea lor, munca noastră va fi mai rodnică, iar ziarul va apare în mai bune condițiuni.

SUCCESEL ZIARIȘTILOR ITALIENI

Cel de al V-lea Congres național al presei italiene, care s-a ținut în 1954 la Palermo, a însărcinat în rezoluțiile sale organele conducătoare și reprezentative ale Federației naționale a presei italiene să deschidă, în interesul respectului integral al constituției, o campanie hotărâtă pentru a apăra libertatea presei și pentru a șterge orice urmă a fascismului din codurile și legile țării.

Mai întâi a fost câștigată prima bătălie: desființarea dreptului tribunalelor militare de a judeca delictele de presă. Apoi o a doua: al 4-lea punct al rezoluției Congresului din Palermo — obligația de a se cere autorizație poliției pentru publicarea unui periodic — a fost de asemenea realizat.

Dar aceasta nu este totul. Primul punct al rezoluției, care se referă la responsabilitatea redactorului responsabil, este pe cale de a fi rezolvat. Tribunalul constituțional este acela ce a fost însărcinat cu această problemă.

Nu este just ca redactorul responsabil al unui ziar sau al unei alte publicații periodice să fie convocat — cum se întâmplă adesea — de judecător, chiar în cazul când articolul este semnat de alt redactor, și ca redactorul responsabil să aducă dovezi precise ale absenței sale din redacție în ziua când informația sau articolul a fost publicat.

Decizia tribunalului constituțional care desființează controlul poliției asupra presei constituie un prim pas pe drumul normalizării complete a libertății presei care este exprimată clar în Carta constituțională republicană.

Mulțumită unității lor, ziariștii italieni au contribuit în mare măsură la acest important succes în Italia și va permite un nou avânt al presei și al profesiei de ziarist în Italia.

SCHIȚA DE ȘTEFAN TITA

Alexe intră vesel în cabinetul lui Jordan, secretarul de redacție și-l vesti din ușă:

— Nene Iordane, am o chestie grozavă! Un reportaj de pagina întâi.

Jordan era ocupat cu citirea unui manuscris, așa că nu-i răspunse de îndată. După câteva clipe își înalță privirea spre Alexe, care se instalase într-un fotoliu.

— Ce-ai spus? Un reportaj de întâi?

— O bombă clasa ~~aha~~.

— Bombă, bombă, dar despre ce e vorba?

— Las-c-ai să citești.

— Ai adus materialul?

— Încă nu. Dar mă ști cum lucrez: fulger. Intr-o oră e gata.

— Vezi să nu întârziem ediția cu fulgerele tale. Despre ce-ai spus că-i vorba?

— Nu-ți spun. În orice caz o problemă de producție.

— Apropo de producție. Te-a căutat Drumaru de la „Uzinele Textile”.

Alexe se-ntunecă la chip.

— Pe mine? M-a căutat Drumaru?

— Da! Și te-a rugat să-i dai un telefon cum vii.

— Vezi să nu... Cum ți s-a părut? Era supărat?

— N-aș putea să precizez. Dar de ce să fie supărat?

— Mai întrebă? Păi în ultimul meu reportaj de la „Uzinele Textile” în cine trag? În tovarășul director Drumaru.

— Și ce-i cu asta? Când a fost să-l lauzi, l-ai lăudat, iar acum dac-a trebuit să-l critici, l-ai criticat.

Alexe scoase tabachera și o întinse lui Jordan.

— Tragi un fum, nene Iordane?

— Nu, că am figările mele.

Alexe își aprinse o țigară și se așeză mai bine în fotoliu.

DE CE MA CĂUTA DRUMARU?

— Ca să revenim la Drumaru. De ce crezi că mă caută?

— De unde vrei să știu?

— Să te lămuresc eu atunci! E supărat că l-am criticat și vrea să-și verse năduful.

— N-aș crede. Drumaru e altfel de om.

— Ascultă-mă ce-ți spun. Ti cunosc eu mai bine pe tovarășii directori de întreprinderi. Să nu-i atingi nici cu o floare. Când l-am lăudat n-a dat nici un telefon, și acum poftim, ieri a apărut reportajul și azi umblă după mine să mă surchidească. Dar eu nu mă las intimidat.

În aceeași clipă sbirnii telefonul. Jordan ridică receptorul.

— Alto? Da, redacția „Făclia”... Cu secretarul de redacție. Cine-i? A, tovarășul Drumaru... Noroc, tovarășe Drumaru, doriți să vorbiți cu tovarășul Alexe. Un moment... Să vedem dac-a venit...

Alexe însă îi făcea semne disperate să-i comunice lui Drumaru că-i undeva, pe teren.

— Nu, n-a venit încă. E pe teren. Da, să vă dea un telefon. Am să-i comunic. Noroc, tovarășe Drumaru, încheie Jordan convorbirea. Și după ce puse receptorul pe furcă izbucni indignat:

— Să-ți fie rușine, Alexe! Ce fel de cadru mai ești tu, dacă ți-e frică să vorbești cu omul pe care l-ai criticat!

— Ei, frică... Nu-i vorbă de frică... Dar oricât, nu ți-e la-ndemînă să vorbești cu el când e-nfierbîntat de critica primită. Lasă-l să se mai răcească puțin.

— ...Și să uite, nu? Ehe, se vede că nu-l cunoști pe Drumaru.

— Nu, nu prea-l cunosc, mărturisă Alexe. Ce fel de om e?

— Dintr-o bucată.

— Păi... atunci de ce s-a supărat?

— De unde ai scos-o că s-a supărat? Ai stat de vorbă cu el? Și-apoi dacă s-a supărat, o fi având motiv. Ai controlat bine toate datele?

— Mi le-a dat de la organizație.

— Dar tu le-ai controlat?

— Cu punct și cu virgulă.

— Atunci... de ce te-o fi căutat!

— Asta mă-ntreb și eu. De ce mă caută Drumaru? Tot la vorba mea vii, nene Iordane. Directorilor le place să le dai cu periufa. Dar cu mine nu merge. Eu rămân pe poziție.

A doua zi Drumaru l-a căutat din nou pe Alexe. Și bineînțeles Alexe era tot pe teren.

— Dar nu l-ai întrebat, nene Iordane, ce treabă are cu mine?

— L-am întrebat, dar n-a vrut să-mi spună. Ține să vorbească personal cu tine. Știi, a aflat și șeful că-l eviți pe Drumaru.

— Ei, taci! Și... a spus ceva?

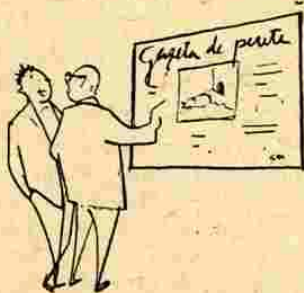
— Nu, nimic...

Alexe începuse să fie mai puțin sigur de el. Te pomenești c-o fi greșit pe undeva și iese vreo trăznaie. De ce-l tot căuta Drumaru. Și, cum de aflase șeful?

Intre timp în redacție se răspîndise vestea că Drumaru îl căuta pe Alexe și că acesta evită să dea ochi cu el. Băieții începură să-i facă farse. Când se așeza Alexe să lucreze, deodată se pornea cite unu: „Uite pe Drumaru!”

Altădată, au simulat pe coridor o convorbire cu Drumaru. Alexe să-nebunească, nu alta.

Iar la gazeta de perete a apărut o caricatură în care Alexe ascunzându-se într-o gaură de șoarece, exclamă: „Aici nu mă mai găsește Drumaru!”

Alexe s-a supărat. Ce, astea-s glume, asta-i atitudine tovarășească? Dar pînă la urmă și-a luat angajamentul să nu mai fugă de Drumaru.

Vreo două zile a fost liniște. N-a mai chemat Drumaru. Către sfîrșitul săptămînii însă a venit personal de dimineață să-l caute pe Alexe. A-

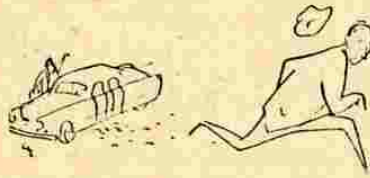
cesta se-ndrepta tocmai vesel spre redacție. Aproape că uitase de Drumaru. Avea o „bombă” clasa una!

Cînd deodată îngălbeni. Recunoscuse la intrarea principală mașina lui Drumaru. Vasăzică așa, nu se lasă. Sigur, a venit să-l reclame șefului. (Șeful era redactorul responsabil căruia băieții îi spuneau șeful). Așa-s „stabii” de la întreprinderi, să nu-i atingi nici c-o floare. Nu-i nimic, n-are decît să-l reclame.

El reverificase toate datele și era sigur că nu greșise. Avea încredere în judecata șefului. Șeful, da, asta om dintr-o bucată... Pe cînd Drumaru... O să-i spună în față tot ce gîndește despre el, să vadă băieții cum știe să-și respecte angajamentul.

Dar peste o clipă se răzgîndi... Oricum, trebuie să fie mai potolit. Drumaru-i un vechi activist, iar el e abia un tinăr gazetar.

Pînă să se hotărăscă într-un fel, Drumaru ieși din redacție, se urcă în mașină și porni.

Alexe se aștepta ca șeful să-l ia la rost. Dar acesta nici nu-i pomeni de vizita lui Drumaru, deși toată dimineața au lucrat împreună.

L-a întrebat numai la plecare dacă vrea să meargă seara la teatru. Iar la răspunsul afirmativ al lui Alexe, îi înmînă un bilet pentru un loc în banca întii. Și-i spuse zîmbind:

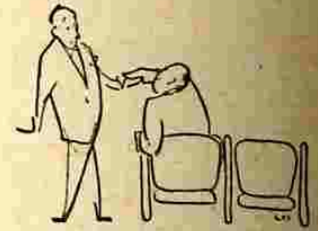
— Asta-i răsplată pentru reportajul de la „Uzinele Textile”.

Alexe se împurpură de emoție și bucurie. Ce, n-a știut el? Asta da, om dintr-o bucată. Nu se ia după Drumaru.

Seara, sala teatrului era plină și străluceau luminile în policandre ca

nestematele într-o diademă. Bine dispus, Alexe, în haine bleumarin, luă loc în banca întii. Deodată se simți tras de mincă. Cine ședea alături? Drumaru.

Dintr-odată lui Alexe i se făcu nemaipomenit de cald.

— Bine măi tovarășe, începu Drumaru, pe unde te tot ascunzi că nu mai dau de dumneata?

— Da... vedeți... am auzit că m-ați căutat... pe la redacție, biigui Alexe, făcîndu-și vînt cu programul.

— Oho, ori că te-am căutat!

— Știți... am fost pe teren...

— Las-o-ncolo cu terenul, rise gros Drumaru. Știm noi chestia cu terenul. Dar de ce te-ai ascuns de mine, frate.

De data aceasta Alexe se hotărî să-i spună totul. Da, o să-i spună într-o formă cuviincioasă tot ce gîndește el despre Drumaru.

— Vedeți... vă-nțeleg. Oamenii, cînd sînt supărați...

— Cine să fie supărat? Întrerupse brusc Drumaru.

— Dvs. din pricina reportajului meu. Dar datele sînt absolut exacte, se grăbi Alexe să adauge.

— Vezi-ți de treabă, cine ți-a spus că-s supărat?

— Alexe se uită mirat la Drumaru. După citeva clipe rosti cu oarecare greutate:

— Nimeni. Dar atunci... nu înțeleg pentru ce m-ați căutat?

— Cum, pentru ce? Asta-i bună! Să-ți mulțumesc! Nici nu bănuiești cît m-a ajutat reportajul dumitale...

REPUBLICA FEDERALĂ GERMANĂ

Eforturile lui Adenauer pentru a influența presa

După cum a anunțat „New York Herald Tribune”, cancelarul Adenauer a creat ca și Washington-ul un post de secretar de presă pe lingă cancelarie. La acest post a fost numit Karl Wand, în vîrstă de 36 de ani, fost ofițer în Wehrmacht. Această măsură este legată de noua politică a lui Adenauer în domeniul informațiilor din presă și a relațiilor cu ziaristii, și ea exprimă do-

rința de a împiedica răspîndirea și întărirea criticilor la adresa guvernului Adenauer. De modificările făcute în această direcție este de asemenea legată știrea întoarcerii la Bonn a ambasadorului Felix von Eckhardt, principal reprezentant vest-german la Națiunile Unite. El va prelua direcția Biroului de Informație al Presei.

DISCUȚII

PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA ASPECTULUI GRAFIC AL ZIARELOR

Să-mi dați voie să abordez această „discuție” dintr-un alt punct de vedere. Și anume, al aplicării (și neaplicării) legilor grafice în paginația cotidianelor noastre.

Desigur, nu cred că secretarilor de redacție trebuie să li se pretindă diplome de absolvenți ai institutelor de arte frumoase. Asta nu înseamnă însă — după părerea mea — că secretarul de redacție își poate duce munca în mod calificat dacă nu este înzestrat cu simț estetic, dacă nu a dobândit serioase cunoștințe de grafică. Mă întreb, cum ar putea fi altfel? Poți concepe o paginație vie, interesantă și mereu nouă — așa cum o pretind masele de cititori — dacă nu ai simțul proporțiilor, al compoziției, al simetriei și al asimetriei armonioase, al echilibrului între alb și negru? Dacă mijloacele de expresie ale graficianului, uneltele cu care construiește, sînt fără limită (de la negru alb, la infinitul amestec de culoare) tot atît de înfinit de variate sînt și posibilitățile de exprimare ale secretarului de redacție.

Pagina albă a ziarului așteaptă să i se traseze coloanele, chenarele, titlurile și nimeni pe lume nu va putea vreodată calcula cît de diversă poate fi această paginație. Știu bine că n-am spus un lucru nou, dar mi se pare că există multe lucruri care — în general — se știu, dar nu se prea aplică. Și tocmai pentru a sublinia cîtă imagi-

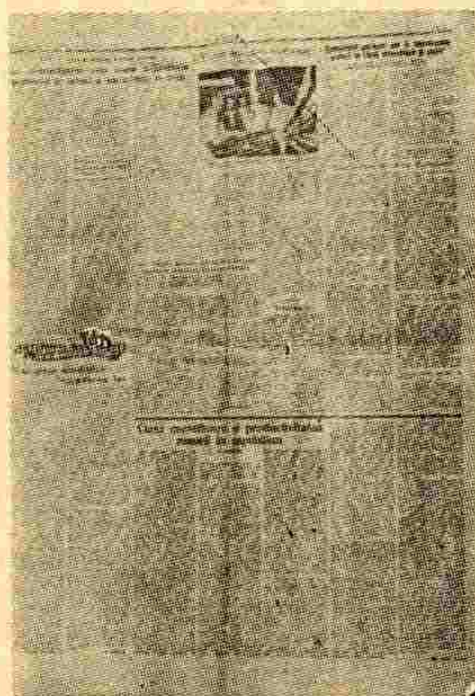
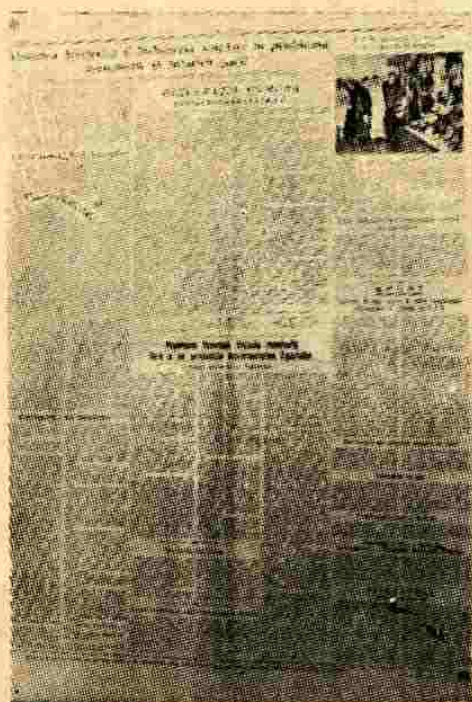
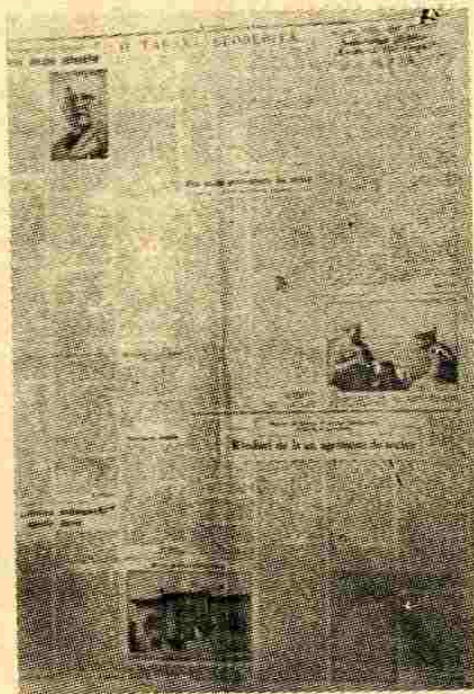
nație și fantezie creatoare poate fi folosită de secretarii de redacție în munca lor de zi de zi, am reamintit și eu un lucru știut. Adevărul este că varietatea această imensă de paginație nu se simte încă în presa noastră, cu toate succesele dobîndite de unele ziare. Și acum am să mut discuția pe concret. Am să iau de pildă tocmai un ziar care se poate lăuda cu o prezentare grafică de un bun nivel... Mă refer la „Romînia liberă”. După părerea mea însă, se pare că suflul secretarului de redacție rezistă numai pe o întindere de 2—3 pagini. Cum se poate împăca redacția — care asigură 3 pagini atît de îngrijite — cu prezentarea fadă și cenușie a paginii a 4-a? Fără îndoială există unele explicații; sînt convins însă că dacă redacția ar privi în mod serios această problemă nerezolvată, a înfățișării întregului ziar, ar găsi căile de rezolvare. Dacă însă „Romînia liberă” și-a oprit problemele de paginație la pagina 3-a, „Munca — spre pildă — pare interesată numai de aspectul paginii 1. Concepția aceasta despre aspectul ziarului, contrastul puternic între pagina 1-a și restul ziarului e ilustrată tipic de numărul din 12 septembrie.

Desigur, dacă secretarii de redacție dovedesc că știu să construiască o pagină bună și interesantă — rămîne ca întreg aparatul redacțional să colaboreze pentru ca să ofere cititorului nu o pagină, ci

un ziar întreg. Concret, aceasta înseamnă că pe masa secretarului trebuie să se adune un material foarte divers. Această varietate a materialelor împinge înainte imaginația secretarului de redacție pentru a găsi formele cele mai specifice, mai atrăgătoare, de prezentare a fiecărui manuscris: foileton, pamflet, note satirice, reportaj, material beletristic, anchete, interviu, scurte informații, cursiv, cronică etc. etc.

★

Desigur, materia primă grafică a secretarului de redacție — în construcția paginii — este partea ilustrativă. Dacă lucrul acesta îl știe orice secretar, consultînd presa noastră constăți că aceasta se uită prea des. Ilustrația (foto sau desen) pe lângă aportul în sine, informativ sau documentar — din punct de vedere grafic este pentru ziar ceea ce spațiile verzi sînt pentru marile orașe. De ce atunci sînt folosite atît de rar: foto-reportajul — filmul de fotografie pe o temă — ilustrația, vigneta, graficul, harta, caricatura etc.? Ele sparg coloanele cenușii de text și — bine amplasate în pagină — ajută la construcția grafică a ziarului. Fără îndoială însă simpla apariție în sine a elementului ilustrativ nu înseamnă încă totul. Secretarul de redacție trebuie să știe exact ce vrea și ce să pretindă desenatorului sau fotografului. În ultima

Aspectul grafic al paginilor ziarului „Munca“ din 12 septembrie 1956
Contrast puternic între pagina I și celelalte pagini

analiză nu interesează decât ceea ce apare în ziar. Asta înseamnă că secretarul trebuie să știe să vadă fotografia și desenul nu numai așa cum i se prezintă pe masa de lucru, ci așa cum vor arăta ele în ziar. Dacă are în față — de pildă — o serie de vignete care urmează să fie dimensionate pe $\frac{1}{2}$ col. el tre-

buie să știe exact cum vor arăta în ziar reduse la $\frac{1}{2}$ coloană. Atunci va prelinde vignetelor o mare claritate, o tehnică de desen simplă, o execuție a originalului nu mai mare decât de 2—3 ori maximum, tocmai pentru ca să suporte ușor o reducere în zinc. De asemenea, fotografia trebuie să aibă mult con-

trast, mișcare, lumină. Toate acestea sînt lucruri elementare și sînt convins că se cunosc. De ce apar atunci în presă vignete înecate, neinteligibile, vignete lucrute cu liniuțe, hașururi și punct de raster care mănîncă liniuțele prea subțiri ale conturului? De ce apar uneori în loc de fotografii pete cenușii, de ce apar unele hărți în care numele orașelor nu se pot citi nici cu lupa filateliștilor? Sigur, vina se poate da pe zincograf, pe cerneală, pe hîrtie, pe rotativă... Practica arată însă că de fapt secretarul de redacție a dimensionat pe o coloană o hartă care trebuia comandată pe două, a dat în lucru o fotografie palidă ș.a.m.d.

„Știința tineretului“ lucrează în ultimul timp mult cu titluri desenate. E o treabă bună, așa cum laudabile sînt și eforturile vizibile pentru o paginație vioaie, eforturi pline de rezultate. Poate că uneori paginile ies prea pestrițe, se face nu uz ci abuz de titluri desenate, de picioare și scări, poate că echilibrul, construcția armonioasă au fost sacrificate în goană după unele „ingeniozități“. Pînă la urmă aceste excese — desigur — se elimină de la sine. Mă gîndesc și la beția titlurilor concepute în mod cît mai complicat posibil. Oare originalitatea, șantezia se obține complicînd, deformînd, aglomerînd forme geometrice, alăturînd caractere de litere care nu se suportă una lingă alta? Iată două titluri: „Din viața universitară“ apărute în numerele din 6 sept. și 13 sept. Dar nu mă refer numai la titlurile desenate. Iată un titlu tipografic apărut în ziarul din 14 sept. pagina 1-a, primele 2 coloane, în cap. E un exemplu de caractere de litere care nu se pot apropia și de concepție tipografică neartistică a titlului. Ziarul educă nu numai prin conținutul său, dar și prin felul cum se prezintă. E și aici un aspect al răspunderii secretarului de redacție.

Valoarea pe care o are în grafică folosirea, cu pricepere, a aerului, o are în paginația ziarului spațiul alb. Albitura pune în valoare articolul pe care-l dorim, dă respirație cititorului, ajută la echilibrarea paginii, forțează contrastul între pata de negru și alb. De ce, atunci, fug unii secretari de redacție cu atîta consecvență de spațiul alb? De ce pretind ei, pînă și ilustrațiilor și caricaturilor — din principiu — să fie în chenar? Dar nu e fapt cunoscut că dacă unele ilustrații și ca-

Momente
din introducerea
tehnicii noi

PRIMUL GAZOGEN

**pentru ligniți interiori
din țară**

Trei titluri din caractere de literă care nu se suportă una lângă alta, apărute în „Știința tineretului” în zilele de 6, 13 și 14 septembrie

ricaturi au nevoie de chenar din pricina compoziției lor, altele, dimpotrivă, sînt foarte mișcate, pline și

au în mod obligatoriu nevoie de spațiu alb în jurul lor, de aer. Sînt secretari de redacție care nu știu să folosească materialele fotografice sau fotografiile cu tifet (decupate pe fond alb), le e teamă de un titlu negativ — pentru că nu știu cum să-l folosească. Vezi în cuprinsul paginilor articole cu linii de coloane, altele fără, după capriciu.

Ca și în toate celelalte profesii, mîna nesigură a secretarului de redacție se simte imediat. Tocmai pentru a preveni această nesiguranță-neștiință, se aplică șablonul. Iată de ce mi-am permis să abordez această problemă — a paginajiei — din punct de vedere al cunoștințelor serioase de grafică pe care le pretinde... Oare nu tocmai aceste cunoștințe îți dau posibilitatea să îndrăznești și... mai ales... să reușești!

Trebuie să tindem — în mod mai organizat, mai hotărît — ca fiecare ziar să-și creeze un specific al său de paginajie, un stil propriu care să devie o tradiție. Înainte de a citi titlul ziarului, să-l ghicești, după stilul paginajiei. Desigur, dacă problema îmbunătățirii aspectului grafic al cotidianelor noastre se pune cu seriozitate, încă mai ascuțit problema aceasta se pune presei periodice. Aici e un capitol special, paginajia periodicelor și revistelor avînd caracteristici de la caz la caz, după conținut.

Este foarte bine că pe această temă se duce acum o discuție în aceste coloane. Din păcate însă, prin forța lucrurilor, nu poți aduce aici toate exemplele care să illustreze afirmațiile. Probabil că o viitoare dezbatere — în jurul mesei — cu cadrele calificate în acest domeniu o va completa. Și amintindu-ne unul altuia toate aceste lucruri alfit de cunoscut, desigur, se va mai învăța ceva...

NELL COBAR

ORICE REȚETĂ DUCE LA ȘABLON...

... Cîteva rețete bune nu strică însă!

Nu există în patria noastră — poate nici în lumea întregă — un secretariat de redacție, care să nu-și pună zilnic întrebarea: cum va arăta, din punct de vedere grafic, numărul nostru de mîine? Faptul că această problemă se află din ce în ce mai mult pe primul plan, își găsește expli-

cația, pur și simplu în aceea, că nivelul cultural al masei de cititori, îndreptățile lor exigențe față de presă, cresc și ele neconținut. Și e bine că-i așa, deoarece astfel se stimulează activitatea ziaristică spre o muncă mai exigentă, adică se stimulează tocmai acel domeniu de activitate, care, prin specificul

său, are menirea de a pretinde de la toți o dragoste sporită față de cauza poporului muncitor, sprijinirea a tot ce este nou, o luptă cre-dincioasă pentru progres.

La întrebarea de mai sus ni se va răspunde în mai toate redacțiile cam în felul următor: Mă rog, noi ne străduim să scoatem o gazetă cît se poate de frumoasă, care, prin conținutul și estetica sa, să fie pe placul nostru al tuturor — chiar și al cititorilor. Intr-adevăr, nu ducem lipsă nici de voință, nici de idei. Membrii grupului de scoatere a gazetei se avîntă în muncă ca un singur om: planifică, desenează planuri de machete, aleargă după fotografii, cu un cuvînt, se străduiesc să realizeze o gazetă ideală ca aspect și conținut.

Abia pe parcurs însă ies la iveală următoarele „lucruri mărunte”:

1. — Pentru „echilibrul” paginei 2 ar fi nevoie de un foileton mai scurt, de 100—120 de rînduri (cules cu cursive, în chenar). Dar în portofoliu nu sînt decît satire lungi.

2. — Fotografii pregătite pentru ilustrarea paginei 1. (de la Agerpres și din atelierul propriu) reprezentă numai momente de muncă rigide. Fotografii de evenimente actuale — nu poți găsi cu nici un preț.

3. — Celelalte fotografii au fost complet „redesenate” de către rețușer, deoarece zincografia Combinatului nu le primește altfel.

4. — Acele fotografii, care nu sînt nici pozate, nici nu s-au transformat în produse grafice — le „aranjează” definitiv zincografia Combinatului.

5. — Titlurile combinate pentru cele două reportaje nu pot fi realizate, deoarece nu există litere corespunzătoare pentru ele.

6. — O mică notă de politică externă iarăși nu se poate realiza în felul dorit, deoarece linotipistii refuză s-o culeagă pe un quadrat și jumătate.

7. — Pagina 3-a, care este o pagină specială, nu poate fi nici ea realizată conform planului, deoarece paginatorul, care este asul acestei munci, s-a îmbolnăvit subit, tipografia nu poate da alt om în locul lui, iar ceilalți — avînd și alte munci — o cîrlesc numai de mintuală.

(Lipsa de spațiu nu ne permite să expunem toate „lucrurile mărunte”).

Accept ca tovarășii care vor citi aceste rânduri să mă critice spunând că exagerez și că toate greutățile mai sus arătate pot fi înlăturate printr-o mai bună organizare a muncii. Vă mărturisesc, într-adevăr, că am exagerat puțin și sînt dispus să accept că majoritatea greutăților pot fi înlăturate. Dar vă pun întrebarea: de ce nu le înlăturăm? Fiindcă nu le înlăturăm, — asta-i situația. Din convorbirile pe care le-am avut cu colaboratorii colectivelor de secretariat de la celelalte gazete centrale am aflat că mai la toți — într-o măsură mai mare sau mai mică — situația este la fel: ei se luptă cu aceleași greutăți.

Cu privire la problema: cum trebuie să se realizeze o pagină estetică, cum trebuie să se scoată o gazetă frumoasă din punct de vedere grafic? — cred că nu se poate da o rețetă universal valabilă. Gustul doar este un lucru individual (și e bine că este așa). Cred că acest lucru foarte binevenit a ajutat gazetele ca — într-o măsură oarecare — să se debaraseze de șabloanele lor cotidiene, (afară de unele șabloane individuale, după care unii redactori și secretari de serviciu se repetă pe sine însuși). In concluzie: admitînd că nu acceptăm nici un fel de regulă generală, cred că nu ar strica dacă s-ar ține seamă de următoarele considerente:

1. — Să nu călcăm niciodată legea armoniei obligatorii între conținut și formă — adică știrile mai lungi sau dările de seamă mediocre să nu le îmbrăcăm în odăjdii de sârbătoare — exterior grafic care trebuie atribuit numai reportajelor mai valoroase, satirelor etc.

2. — Să ne străduim să dăm într-un număr de gazetă un număr cit mai larg de probleme actuale (oglundindu-le în genuri ziaristice cit mai variate), fiindcă acest lucru ne va permite să întrebuițăm forme variate și estetice (cules, titluri și paginație). În fine — dar nu în ultimul rînd — această metodă înseamnă un număr mai mare de materiale scurte, care să stimuleze întregul colectiv redacțional ca să-și redacteze mult mai scurt ceea ce are de spus.

3. — La ilustrarea fiecărei pagini (care după părerea mea poate să atingă, ca spațiu total, și 2—2 jumătate coloane) să acordăm cea mai mare grijă plasării fotografiilor și desenelor, deoarece ele pot ușor răsturna echilibrul paginii respective.

4. — Să acordăm o atenție specială titlurilor. Să nu uităm, că două-trei titluri bine redactate, culese inventiv și cu gust, pot asigura unei pagini întregi un aspect interesant și atractiv. În schimb, un singur titlu plat, incolor, poate să strice aspectul unei pagini, de altfel reușite.

5. — În prezent toate ziarele paginează cu picior. Nimeni nu con-

testă că acesta este un lucru bun. Dar se constată la unele gazete că se aplică picioare și atunci cînd acest lucru nu se justifică cu nimic, — sau că-l trece pe cititor printr-un întreg labirint de picioare, pînă cînd ajunge la capătul unui articol mai lung. Deci, atenție la picioare! — căci excesele în acest domeniu pot avea un efect foarte negativ.

Bine înțeles, în cadrul considerațiilor de mai sus trebuie să se acorde libertate inițiativei și gustului, proprii fiecărui om. Tocmai desfășurarea acestor factori poate să asigure varietatea gazetei și eliminarea șablonului.

Socotesc ca un lucru pozitiv faptul că toate redacțiile păstrează permanent la ordinea zilei ca o problemă centrală problema aspectului grafic. La scurtele ședințe de lucru de fiecare zi, din ce în ce mai mulți tovarășii se preocupă de problemele de paginație, titluri și ilustrații. Cu aceste ocazii se aduc multe observații critice, propuneri și — din cînd în cînd și laude. Toate acestea dovedesc că lucrătorii din presă simt și sînt conștienți că secretariatele nu vor putea înregistra succese în domeniul îmbunătățirii realizării grafice ale gazetelor decît pe baza colaborării și sprijinului acordat de întregul colectiv.

RACZ MIKLÓS
secretar responsabil adjunct
al ziarului
„ELÖRE“

ACTUALITATE, NOUȚATE, DIVERSITATE!

Ca fost secretar de redacție la multe publicații, ani de-a rîndul, mă bucură în cel mai înalt grad preocuparea ziarelor și revistelor noastre pentru a-și îmbunătăți necontenit aspectul grafic.

Așa după cum orice om îmbrăcat cu bun gust — fie și cu veșminte din cele mai simple — atrage atenția celor din jurul lui, — tot astfel și ziarul paginat inventiv, cu preocupare pentru a scoate în relief, prin cele mai variate mijloace, conținutul de idei, — se impune în mai mare măsură atenției cititorului, decît atunci cînd înfățișarea lui este cenușie, monotona.

Despre eforturile ziarelor cotidiene pentru o pagină frumoasă, colorată — fără să atingă excentricul

sau stridentul — s-a vorbit pe larg în paginile revistei. Despre publicațiile săptămînale, bilunare sau lunare, mai puțin.

Ziarul la care lucrez eu în prezent apare de două ori pe săptămînă și se adresează masei oamenilor muncii din agricultură. S-ar părea că materialele, de foarte multe ori tehnice, oferă mai puține șanse pentru a înlesni o pagină atractivă.

Iată însă că o altă publicație, destinată tot oamenilor muncii de la sate — e vorba de „Albina“ — ne-a întrecut în ce privește aspectul exterior. Aceasta constituie cea mai grăitoare dovadă că și atunci cînd e vorba de popularizarea metodelor agrotehnice, de răspîndirea practicii

înaintate a mecanizatorilor, viticultorilor, pomicultorilor etc., se pot găsi forme diferite pentru a se ajunge la un aspect grafic al gazetei cât se poate de plăcut și instructiv.

Cred că în materie de paginație nu se pot stabili formule. Tiparele fixe ar face inutile fantezia creatorilor și priceperea cu care trebuie să fie neapărat înzestrați secretarii de redacție și tehnoredactorii. E necesar însă să fie create o serie de condiții tehnico-organizatorice fără de care nu e de închipuit prezentarea materialelor în forme care să-l atragă pe cititor.

În această privință, prima condiție — fie că e vorba de cotidiene, ori de publicații săptămânale, este predarea materialelor potrivit graficului. Întirzierile în această privință aduc după ele imposibilitatea culegerii textelor pe formate diferite — care se fac cu mai multă greutate, — și ca atare devine inerentă paginarea materialelor „în suită”, plat, fără preocupare pentru estetică. În al doilea rând, se impune ca materialele să fie cât mai scurte pentru a putea fi plasate în pagină cu cât mai multă ușurință. Aceasta de a doua condiție nu exclude firește posibilitatea „trimiterilor” la materiale foarte interesante, dar mai lungi ca 5—6 pagini dactilografiate. Este dăunător și păgubitor procedeul acelor secretari de redacție care cad în extrema cealaltă, prelinzind autorilor numai texte de cite o pagină, maxim două, indiferent dacă aceasta e posibil ori nu, și renunțând de multe ori la materiale foarte interesante, numai pentru că ele nu pot fi micșorate.

Socot că ziarele noastre săptămânale în general se mențin încă la o prezentare monotonă a materialelor și din cauză că sînt paginate după o anume formulă rigidă: în pagina întâia se planifică obligatoriu un articol de fond, un grupaj de știri, un cursiv, un reportaj și una sau două fotografii. Această rigiditate ar putea fi înlăturată cu ușurință dacă la ședințele pentru macheta fiecărui număr ar participa și câțiva dintre cei mai experimentați colaboratori ai ziarului respectiv.

Colaboratorii nu trebuie să se mulțumească numai a aduce de pe teren materiale actuale și cu un conținut nou. Ei au datoria să-i ajute pe secretarii de redacție la o prezentare cât mai vie a textelor, formulînd titluri cât mai sugestive, care se pot preta unui atrăgător vestmînt grafic. De exemplu, pe lângă titlul

propriu-zis, colaboratorii pot sublinia, pentru a se plasa într-un chenar marginal, ideea centrală a materialului, firul roșu ce trece prin el. Ei pot scoate în evidență și alte amănunte interesante din material, printr-un subtitlu.

Rămîne de-acum sarcina tehnoredactorului ca pentru a da cit mai multă viață textului să indice cele mai variate caractere de literă și formate diferite și cele mai interesante forme de titluri (în două rînduri simetrice, în piramidă, în zigzag etc.).

Ce se mai poate face pentru a se îmbogăți prezentarea grafică a materialelor, pentru a-i atrage atenția cititorului?

Se pot folosi casete de trimitere (de recomandare) „clișate” (cu fondul negru și literele albe), titluri cu litere de tipar negre în chenar cu raster gris, trebuie introduse cel puțin cîteva rubrici noi și interesante legate de problemele ziarului respectiv cu titluri desenate, sublinieri, săgeți pentru a indica îndeosebi fotografiile de mare actualitate, fotomontaje cât mai numeroase și diverse etc. La ziarul nostru, de pildă, în pagina I-a se pot introduce orice rubrici permanente ca: „Din satele patriei”, „În colții boroanei (colț satiric)”, „Tribuna inovatorilor” și altele.

Multe din procedeele indicate mai sus au și început să fie folosite de către ziarele cotidiene — dar numai în mică măsură de către publicațiile săptămânale.

Pentru a se ajunge ca și acestea să ofere cititorilor materiale în vestmînte cât mai frumoase, socot că e necesar ca de îndată și conducerile tipografiilor să le dea sprijin, dublîndu-le numărul paginatorilor, executîndu-le la vreme textele pe formate, luptînd pentru îmbunătățirea continuă a materialelor pentru tipărit (o mai mare varietate de literă, de titluri, linii pentru chenare, cu o cerneală mai bună, cu o execuție mai îngrijită a clișeeilor).

Astfel și publicațiile bisăptămînale, săptămînale și lunare se vor putea întrece pentru o prezentare a materialelor care să cheme dintr-odată privirile cititorului, să-l îndemne să urmărească atent și interesat conținutul pentru care autorii au depus trudă și uneori pasiune.

ALEX. RAICU

șef de secție la ziarul „Agricultura nouă”

CUVÎNTUL CITITORILOR

„Putem citi orice și oricum sînt așezate articolele, numai să fie interesante și scurte”

Scrisoarea colectivștilor din satul Strachina

In gospodăria agricolă colectivă „Dobrogeanu Gherea” din satul Strachina, regiunea Constanța, majoritatea colectivștilor sînt abonați la ziarele „Știința”, „Dobrogea nouă”, la revista „Drumul belșugului” și la altele. Acest fapt se explică prin creșterea nivelului cultural al țărănilor muncitori din sat, prin dorința lor de a fi permanent la curent cu probleme din toate sectoarele. Unii dintre ei au învățat carte deabia de cîțiva ani. Trei membri ai colectivei sînt corespondenți voluntari. De multe ori colectivștii pornesc discuții înflăcărâte despre un articol, o problemă ridicată de presă, o fotografie sau caricatură.

Pe la începutul lunii august a fost la noi un tovarăș ziarist de la București. Între altele am vorbit și despre conținutul ziarelor, despre aspectul lor grafic. Tovarășul ne întreba dacă sîntem mulțumiți de felul cum sînt tipărite unele ziare, dacă putem citi articolele tipărite cu literă măruntă sau, continuate în alte pagini etc.

Aceste întrebări ne-au cam mirat. Cum adică? Dacă sîntem aici la Strachina nu putem citi un articol decît dacă este scris cu litere ca în abecedar? Asta nu este adevărat. Putem citi orice și oricum sînt așezate articolele, numai să fie interesante, frumos scrise și scurte. Ziarele sînt de la o vreme mai frumoase ca aspect și în ele sînt publicate articole mai interesante. De fapt, acest lucru îl doream de mult și nu era ocazie în care să nu arătăm tovarășilor ziarisți care ne vizitau că chiar articolele cele mai interesante nu le citeam cînd erau prea lungi. Chiar președintele gospodăriei spunea odată, că de multe ori lăsa ziarul din mînă paginile fiind pline cu materiale lungi. Alții, după ce se uitau mai întîi la titluri, la fotografiile și caricaturile, citeau articolul care era scris mai scurt și care avea și fotografii. Tinerii din colectivă au purtat chiar o discuție organizată pe tema: „Cum am dori să fie ziarele noastre”. A ieșit în evidență faptul că ziarele sînt din ce în ce mai atractive. S-au făcut și pro-

puneri. Tovarășii au cerut ca ziarele să publice mai multe articole tehnice însoțite de desene și fotografii, portrete ale frunțașilor în muncă, pagini cu titluri desenate și clișee din domeniul științei, culturii și sportului. Fetele ar dori mai multe modele de îmbrăcăminte. Pagina de evenimente internaționale să cuprindă mai multe informații și fotografii.

S-a mai propus ca articolele lungi să fie continuate în alte numere, foiletoanele și schițele să fie însoțite de desene sau caricaturi.

Folosim acest prilej pentru a felicita ziarele „Scinteia”, „Scinteia tineretului” și „Dobrogea nouă” pentru felul cum caută să răspundă dorinței generale de a-și îmbunătăți aspectul grafic.

VASILE C. VLAD

președintele G.A.C. „Dobrogeanu Gherea”, regiunea Constanța

XINA NATU, bibliotecară

TITLURILE SĂ FIE CÎT MAI SUGESTIVE

Tovarășe redactor,

Citind ultimul număr al revistei „Presă noastră” am constatat cu multă satisfacție că în paginile sale se poartă o discuție cu privire la îmbunătățirea aspectului grafic al ziarelor.

Cum la această interesantă discuție sînt invitați și cititorii, vă trimit și eu modestele mele opinii, care nu au pretenția a fi ale unui specialist din presă, ci ale unui cititor frecvent al ziarelor noastre.

AUREL SCAUNAȘ

Călărăși, str. Viitor nr. 122

In ceea ce privește vioiciunea aspectului grafic al ziarului, acesta depinde în mare măsură și de felul în care sînt culese titlurile de articole, rubrici, reportaje sau chiar simple informații.

Mă refer atît la aspectul grafic (caractere de litere, sublinieri etc.), cît și la conținutul articolelor. Titlurile variate mi-au frapat întotdeauna privirea. Pot exemplifica acest lucru amintind de: „Informația Bucureștiului”, „Scinteia tineretului”, „Steagul roșu” — care, în majoritatea numerelor din anul acesta și din anul trecut, au avut titluri din cele mai variate și mai atractive.

O impresie deosebit de puternică mi-au produs-o titlurile colorate în roșu și albastru din nr. 32 (514) și 34 (516) din „Contemporanul” sau cele în roșu din „Scinteia” (nr. 3675 din 15 VIII 1956) și „Scinteia tineretului” (nr. 2176 din 29 IV—1956).

Am observat că au mare „priză” la cititori titlurile mai lungi, cu multe cuvinte și care au un conținut sugestiv și edificator asupra conținutului materialului pe care-l intitulează. Este vorba mai ales despre acele titluri care înglobează 3—4 subtitluri. Acestea apar cam rar în paginile ziarelor noastre centrale. Le-am putut vedea, e drept de puține ori, în: „Sportul popular”, „Informația Bucureștiului” și „Steagul roșu”.

Indeosebi mă atrag paginile acelor ziare care conțin fotografii multe și bine repartizate ca număr în interiorul ziarului.

Condiția ca un ziar să placă nu depinde în acest caz numai de numărul mare al clișeelelor reproduse, ci și de calitatea și expresivitatea lor. În ceea ce privește calitatea fotografiilor excelează — după mine — „Scinteia”, „Scinteia tineretului” și „Munca”. Ca număr însă fotografiile apărute în „Informația Bucureștiului”, „Steagul roșu” și „Sportul popular”, le întrec.

Imi plac foarte mult — și cred că sînt în asentimentul multor cititori — fotografiile încadrate în chenar, publicate în mod frecvent de „Scinteia tineretului” și „Steagul roșu”.

Ar fi bine ca acest fel de fotografii să revină frecvent și la celelalte ziare, căci contribuie în foarte mare măsură la crearea unui aspect cit mai atractiv și mai frumos al paginilor de ziar.

În încheiere vreau să adresez cuvintele mele de mulțumire acelor care au contribuit pînă acum la îmbunătățirea aspectului grafic al ziarelor noastre și să le spun că noi cititorii așteptăm de la ei ziare și mai frumoase (să nu se neglijeze însă conținutul), cu pagini mai aspectuoase și mai atractive.

DE PRETUTINDENI

EGIPT

ZIARE FĂRĂ CENZURA

De curînd, în Egipt s-a anulat jurisdicțiunea din timp de război. Într-un discurs radiodifuzat care a încheiat festivitățile în cinstea plecării din Egipt a trupelor britanice, președintele Nasser a anunțat că în același timp cu abolirea jurisdicțiunii din timp de război se restabilește libertatea presei. Toate ziarele egiptene au apărut, pentru prima oară de la 1940, fără a trece prin cenzură.

ANGLIA

COTIDIENELE DE SEARA S-AU SCUMPLIT

În vara anului acesta, o creștere de 1—3 penny a fost înregistrată la prețul cotidienele de seară din nordul Angliei, printre altele la Newcastle, Middlesbrough, Aberdeen, Manchester, Liverpool și Blackpool. Proprietarii ziarelor explică luarea acestei măsuri prin creșterea cheltuielilor de producție (scumpirea hirtiei, creșterea salariilor și a tarifelor de transport ș.a.).

GERMANIA

CONFERINȚA PAN-GERMANĂ A- SUPRA PRESEI LA HAMBURG

În urma inițiativei studenților, un ciclu de discuții a fost organizat la Universitatea din Hamburg asupra situației din cele două Germanii. Ciclul a fost inaugurat la începutul lunii iunie printr-o seară de discuții asupra presei. A vorbit criticul literar berlinez Günther Cwojdrac și redactorul șef al ziarului hamburghez „Sonntagsblatt”, Axel Seeberg. În cadrul discuției, ai cărei participanți au salutat acest mod de apropiere între Germania de est și Germania de vest, s-a propus între altele schimburi pentru toată Germania în domeniul presei și editarea unui ziar în care cele două părți să-și apere punctele lor de vedere respective asupra aceluiași subiect de actualitate.

CHINA

ZIARIȘTI STRAINI ÎN CHINA

În cursul verii au sosit la Pekin ziaristi din India, Siria, Iran, Mexic, Brazilia, Bolivia, Chili și Peru. Acești ziaristi au participat la Intilnirea Internațională a Ziaristilor de la Helsinki și au venit să viziteze China, la invitația Asociației pan-chineze a ziaristilor.

PRESA LOCALĂ ȘI UNELE PROBLEME ALE CONSTRUCȚIEI DE STAT

D. TARNAUCEANU

O dată cu alegerea primelor sfaturi populare în țara noastră, la unele ziare centrale, regionale și raionale au fost organizate secții denumite în cele mai multe locuri „Construcția de stat” — care aveau menirea să se ocupe de problemele specifice activității sfaturilor populare.

Imi amintesc că atunci, la început — acum 6 ani de zile — s-au purtat îndelungi discuții asupra rolului celor vor avea secțiile „Construcția de stat”.

— De care probleme se vor ocupa aceste secții? — se punea mereu întrebarea.

— De activitatea sfaturilor populare, se răspundea de obicei.

— Dar sfaturile populare se ocupă de toate problemele: de agricultură, de industria locală, de învățământ, de cultură, de comerț etc., etc.

— Atunci... atunci...

S-a d'iscutat mult la început. Apoi problemele, adică sarcinile ce reveneau secțiilor „Construcția de stat” s-au lămurit. Se credea că odată stabilite sarcinile, redacțiile ziarelor locale vor face rânduială și în această privință.

Așa se credea. Realitatea însă — mă refer la felul cum ziarele locale oglindesc problemele construcției de stat — ne face să avem îndoieli în privința înțelegerii de către toate redacțiile ziarelor regionale și raionale a problemelor privind construcția de stat. Pentru că și acum, după 6 ani de zile de activitate a sfaturilor populare, cele mai multe ziare locale nu se ocupă în mod permanent și competent de toate problemele, destul de complexe, ale construcției de stat. De obicei, problemele capitale ale construcției de stat sînt ocolite, iar problemele mai puțin importante sînt, ce-i drept tratate, însă la un nivel necorespunzător.

Înainte de a exemplifica spusesele noastre, să enunțăm pe scurt, în linii generale, problemele de care ar trebui să se ocupe secțiile construcției de stat. După mine, aceste probleme ar fi: conducerea de către sfaturile populare a economiei și a culturii locale, democratizarea aparatului de stat în sensul apropierii lui de mase: perfecționarea și ieftinirea aparatului de stat, antrenarea deputaților și a celorlalți cetățeni la conducerea și gospodărirea treburilor de stat și obștești, stimularea inițiativei creatoare a maselor și lupta necruțătoare împotriva tuturor formelor birocratică care se manifestă în multe verigi ale aparatului de stat.

Cum se ocupă ziarele locale de aceste probleme? Într-un mod destul de defectuos. Răsfoiți colecțiile ziarelor „Steagul Roșu” — Bacău, „Flacăra Iașului” Iași, „Înainte” — Craiova, „Flamura Roșie” — Reșița, „Steaua Roșie” — Tg. Mureș și altele și o să constatați că nu au publicat în numerele apărute în iulie

și august nici un material cît de cît serios pe aceste probleme.

O excepție în această privință face ziarul regional „Viața Nouă” din Galați, care a publicat în numărul 3640 un articol interesant privind felul cum sfatul popular regional se ocupă de unele probleme ale dezvoltării industriei locale. E vorba de articolul apărut la rubrica „Să conducem cu competență economia locală” și intitulat: „De ce e necesară profilarea industriei locale în regiunea noastră”. După ce trece în revistă succesele înregistrate de industria locală, articolul se oprește și analizează pe larg și cu competență o seamă de deficiențe cum ar fi paralelismul în producție a unor întreprinderi locale din aceeași localitate, umflarea aparatului administrativ la unele întreprinderi, lipsa de operativitate a comitetului executiv regional și a organelor Ministerului Gospodăriei Comunale și Industriei Locale în rezolvarea problemelor ridicate de dezvoltarea industriei locale. Important este faptul că ziarul nu se mulțumește să scoată la iveală lipsurile, ci, în același timp, face o seamă de propuneri interesante în scopul îmbunătățirii muncii. Anume, ziarul propune să se profileze producția industriei locale, să se comaseze diferitele ateliere, secții și întreprinderi cu producție paralelă, lucru ce va putea duce la micșorarea aparatului administrativ, la mărirea producției și a productivității muncii, la ridicarea calității produselor și la reducerea prețului de cost.

Ne-am ocupat mai pe larg de acest material întrucît articolele de acest fel constituie rarități în presa locală. Se vor auzi firește obiecții din partea diferitelor redacții:

— Cum, și noi doar ne-am ocupat de industria locală, de dezvoltarea și transformarea socialistă a agriculturii, de problemele comerțului și așa mai departe.

ORGAN AL COMITETULUI REGIONAL P.M.R. SI AL STATULUI POPULAR REGIONAL
**FLĂCĂRA
IASULUI**

ORGAN AL COMITETULUI REGIONAL P.M.R. SI AL STATULUI POPULAR REGIONAL CRAIOVA
Înainte

ORGAN AL COMITETULUI REGIONAL DE PARTID SI AL STATULUI POPULAR AL REGIUNII AUTONOME MAGHARE
Steaua roșie

ORGAN AL COMITETULUI REGIONAL P.M.R. SI AL STATULUI POPULAR REGIONAL PITEȘTI
Secera și Ciocanul

Lucrul acesta e desigur adevărat. Ziarele publică cu regularitate materiale care vorbesc despre problemele economiei și a culturii din regiunile și raioanele respective. Păcatul e însă că aceste materiale nu sînt scrise prin prizma — am spune — a construcției de stat ci ele prezintă doar un fel de relatări a unor succese sau lipșuri constatate în sectoarele respective.

Iată bunăoară materialul destul de mare intitulat: „Întreprinderile industriei locale își analizează activitatea” — apărut în luna iulie în ziarul „Steaua Roșie” din Tg. Mureș. Ce se spune în acest material care se întinde pe două coloane de sus pînă jos? Se relatează cititorilor că cadrele conducătoare din industria locală au avut o consfătuire. E foarte bine ca asemenea informații să apară, însă pe un spațiu mult mai restrîns. Cu aceasta însă ziarul nu trebuie să se declare mulțumit. Reproducînd discuțiile care s-au purtat la consfătuire, ziarul nu a ajutat cu nimic pe acei ce răspund de dezvoltarea industriei locale din regiune. Nu a ajutat din simplul motiv pentru că cei cărora li se adresa materialul cunoșteau deja problemele din consfătuire fără a mai citi ziarul. Datoria ziarului era ca pornind de la o problemă ridicată în consfătuire să o analizeze temeinic și să-și exprime propriile păreri în această privință, așa cum a procedat în articolul amintit „Viața Nouă” din Galați. Altfel, ziarul nu mai are o opinie a sa, nu influențează cu nimic desfășurarea lucrurilor, se transformă, cum s-ar zice, într-un fel de „fotograf” care înregistrează și nu selecționează.

Exemplul acesta e caracteristic și pentru multe alte ziare locale. La unele din ele se poate vorbi și de o superficialitate strigătoare în ceea ce privește redactarea materialelor privind problemele construcției de stat. În această privință e de ajuns să cităm articolul apărut în numărul 184 al ziarului „Crișana” din Oradea. Articolul vorbește despre lucrările ce se îndeplinesc prin autoimpunere în raionul Marghita. Articolul vorbește, după cum e obiceiul, mai întîi de o seamă de realizări, apoi de unele lipșuri, arătînd că pentru lichidarea acestor lipșuri comitetul executiv a luat măsuri încă de la începutul anului. Apoi articolul continuă după același tipic: realizările obținute în urma măsurilor luate (printre altele se țin cu regularitate ședințele în care se constată situația autoimpunerii) apoi se arată din nou lipșurile

care se constată și se trage concluzia că este de datoria comitetului executiv „să țină o mai strînsă legătură cu masele de oameni ai muncii pentru că numai în acest fel vor putea fi lichidate lipșurile existente”.

Și materiale din acestea confuze, fără o părere personală, fără indicații precise care să ajute cuiva, umplu încă spațiul multor gazete. Să mai dăm un exemplu:

La ziarul „România liberă” a sosit de curînd o scrisoare a tov. Ilie Nedelcu, președintele comitetului străzii Sf. Teodor din Iași. El se plînge ziarului de felul cum sînt rezolvate cererile pe care diferiți locatari din oraș le adresează întreprinderii orășenești de gospodărire a locuințelor și localurilor. Tov. Gh. Gașpar, directorul acestei întreprinderi, nu numai că nu se ocupă de bunul mers al întreprinderii, dar are și o atitudine de dispreț față de anumiți cetățeni. Fapt e însă că în orașul Iași întreținerea fondului de locuințe se face în mod defectuos.

Am căutat, ca urmare, în ziarul regional „Flacăra Iașului” să vedem dacă tovarășii de aici s-au ocupat de această problemă. Firește că s-au ocupat, dar mai bine nu s-ar fi ocupat. De ce? Pentru că materialul pe care l-au publicat la 15 august — un interviu luat tov. Gașpar — e confuz, ocolește principalele probleme ale întreținerii locuințelor și constituie un fel de autolăudare la adresa întreprinderii pe care tov. Gașpar o conduce. Iată bunăoară ce scrie redacția în introducerea interviului intitulat: „Despre cîteva probleme privind buna întreținere a fondului de locuințe naționalizate”:

„Poate în ultimul timp — scrie ziarul — chiar și dvs. vi s-a reparat acoperișul, jghebul sau plafonul. Dar dacă toate acestea le-ați văzut, s-ar putea ca admirîndu-le să vă gîndiți și la cererea ce ați depus la I.G.L.L. în urmă cu vreo 2 luni și care nici pînă azi nu s-a rezolvat”.

Chiar de la început redacția și-a prezentat cartea de vizită dovedind confuzie și superficialitate. Avem dreptul să întrebăm: ce rost are această introducere care susține că și s-au efectuat reparațiile și în același timp cererea depusă în acest scop nu a fost rezolvată?

De aceeași calitate e și restul interviului, răspunsurile tov. Gașpar la întrebările puse de redacție. Ce spune în fond acest interviu? Că la I.G.L.L. s-a introdus o nouă schemă de organizare, că unele sectoare lucrează bine, iar altele prost și că prin munca noastră toate treburile vor merge mai bine.

Iată așa dar cum o problemă arzătoare pentru locuitorii Iașului este tratată în ziar fără pic de răspundere.

Să mai dăm oare și alte exemple? Să arătăm bunăoară că timp de o lună de zile ziarul „Secera și Ciocanul” din Pitești nu a publicat decît un singur material privind munca deputaților? Să mai amintim că ziarul „Steagul Roșu” din Bacău a publicat în decurs de 15 zile trei materiale pe aceeași problemă și cu titluri „originale” („Un bogat schimb de experiență” — 20 iulie, „Un rodnic schimb de experiență” — 1 august, „Un schimb de experiență cu bogate învățăminte” — 4 august) în vreme ce problemele de competență ale construcției de stat nu sînt oglindite aproape de loc.

Cred că nu mai are rost să continuăm cu exemple. Socot însă necesar să reproduc aici întrebările care mi-au fost puse de mai mulți activiști ai sfaturilor populare printre care tov. I. Dumitru, președintele comitetului executiv al sfatului popular regional Suceava, Ion Răducanu, președintele sfatului popular comunal Cotnari din regiunea Iași și alții. Întrebările lor ar putea fi redat astfel:

De ce ziarele nu scriu despre:

— Oamenii ce lucrează în aparatul de stat? Acest lucru se face numai în preajma alegerilor cînd se propun candidații. Acum nu ar fi bine să apară în ziare reportaje, schițe, povestiri, care să prezinte figuri de oameni care ieri lucrau în fabrici ori pe ogoare și azi conduc treburile de stat?

— problemele perfecționării aparatului de stat, lupta împotriva birocrației, înlăturarea verigilor paralele, ieftinirea aparatului de stat prin reducerea personalului la strictul necesar;

— încălcarea legalității populare;

— munca deputaților și în special a comisiilor permanente;

— respectarea principiului conducerii colective în aparatul de stat;

— folosirea criticii și autocriticii în activitatea sfaturilor populare;

— formalismul care se practică la multe sfaturi populare în privința organizării sesiunilor, a ședințelor, în luarea angajamentelor etc.

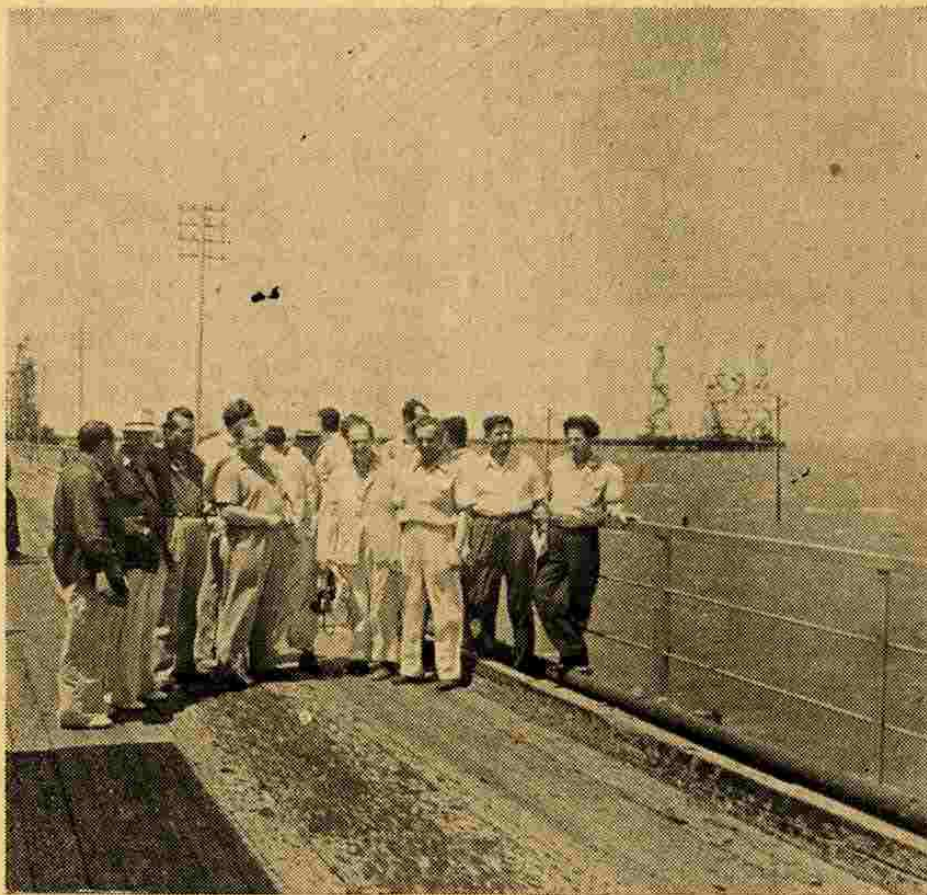
Intr-un cuvînt: de ce presa locală nu atacă cu curaj și competență problemele principale privind construcția aparatului de stat.

CONFERINȚA DE PRESĂ CU DELEGAȚIA DE ZIARIȘTI DIN R.P.R. CARE A VIZITAT UNIUNEA SOVIETICĂ

În luna august a avut loc la Casa Ziariștilor din Capitală o conferință de presă cu delegația de ziariști din R.P.R., care a vizitat Uniunea Sovietică.

Conferința de presă a fost deschisă de tov. Vasile Dumitrescu, președintele Uniunii Ziariștilor din R.P.R., conducătorul delegației. După ce a relevat caldă, frățească primire de care s-a bucurat delegația în tot cursul vizitei sale, tov. V. Dumitrescu a subliniat că ziariștii români au putut cunoaște cu acest prilej mai profund munca și realizările poporului sovietic, s-au putut documenta mai temeinic în cadrul unui schimb de experiență larg și concret asupra multor probleme ale practicii ziaristice.

„Construcția grandioasă a comunismului este în plin mers — a arătat vorbitorul. Dacă ne-am referi numai la construcțiile propriu-zise care dau o notă specifică, caracteristică marilor localități, cum este Moscova, diferitelor orașe, ca și celor mai îndepărtate sate, și încă ar fi îndreptățită această impresie. Dar nu este vorba numai de construcția propriu-zisă, construcții de locuințe, construcții de noi fabrici, uzine etc., e vorba de o construcție armonioasă, nouă, care, laolaltă reprezintă ceea ce este specific unei societăți noi în construcție, comunismului. În mijlocul acestei atmosfere de construcție, este impresionant avântul cu care se muncește pentru traducerea în viață a hotărârilor Congresului al XX-lea al P.C.U.S., unitatea strinsă, pe care o întâlnești sub variate expresii, a întregului popor în jurul C.C. al P.C.U.S., în jurul guvernului Uniunii Sovietice. În această privință restabilirea normelor leniniste în viața de partid și măsurile practice pentru continuă dezvoltare a democratismului sovietic, a exercitat și exercită o înrâurire favorabilă, imensă, asupra

Ziariștii români vizitând exploatarea petroliferă marină din R.S.S. Azerbaidjan

vieții sovietice. Aceasta a dus la sporirea inițiativei maselor, la dezvoltarea conducerii colective, la întărirea prestigiului și autorității comuniștilor. În această privință un mare merit revine presei și ziariștilor sovietici care își închină întreaga lor activitate, fără odihnă, pentru lămurirea liniei partidului, pentru apărarea purității ideologice, pentru mobilizarea concretă la realizarea construcției comunismului.

Membrii delegației au împărtășit apoi impresiile lor din timpul vizitei în Uniunea Sovietică.

Tov. Al. Bondoc, redactor șef al ziarului „Munca” a înfățișat unele aspecte ale dezvoltării industriei și tehnicii în U.R.S.S.

„Am avut prilejul să vizităm una dintre construcțiile hidrostației electrice care se ridică la Stalingrad. Este o lucrare de proporții uriașe. Noi citisem în ziare reportaje despre sta-

ția hidroelectrică în construcție de la nord de Stalingrad, pe Volga. Eu cred însă că pe toți cei care am fost în delegație ne-au impresionat profund lucrările ce se desfășurau pe acest șantier. Inginerul șef care ne-a însoțit și ne-a dat explicații asupra lucrărilor, ne-a arătat câteva cifre foarte grăitoare despre proporțiile lucrărilor de la această stație hidroelectrică. Este adevărat, lucrări de acestea uriașe s-au mai făcut și înainte, dar în cazul de față mecanizarea, ajutorul pe care-l avea omul în muncă datorită mecanizării, este probabil la un nivel și mai înalt.

Tov. I. Cumpănașu, membru în colegiul de redacție al ziarului „Scînteia” a vorbit celor prezenți despre unele aspecte ale agriculturii din U.R.S.S. și activitatea presei sovietice în acest domeniu economic, arătînd profunđa impresie lăsată asupra membrilor delegației, vizitele făcute la Expoziția agricolă unională, într-un colhoz din Ucraina și un sovhoz din Azerbaidjan. Referindu-se la sprijinul pe care îl acordă presa sovietică dezvoltării agriculturii, vorbitorul a spus:

„La „Pravda”, întreaga activitate a secției agrare este caracterizată prin stăruitoarea consecvență în publicarea de materiale care să mobilizeze puternic la îndeplinirea hotărîrilor Congresului al XX-lea al P.C.U.S. și a hotărîrilor partidului și guvernului cu privire la dezvoltarea agriculturii. Pentru alcătuirea unor materiale cit mai competente este folosit un larg activ de colaboratori, se utilizează foarte des convorbirile cu specialiștii, cu oamenii de știință din agricultură, se discută cu ei materialele și planul tematic al ziarului în domeniul agricol.

Sînt interesante inițiativele pe care le-au întreprins unele ziare locale. La ziarul „Radianska” din Ucraina, de pildă, pentru studierea mai serioasă a problemelor economiei agrare s-a inițiat organizarea unor consilii economice, raionale și regionale. Aceste consilii sînt formate din președinți de colhozuri, specialiști din sovhozuri, agronomi, specialiști din institutele de cercetări. Ei studiază resursele economice ale raionului sau regiunii și trag concluzii pe care ziarul le publică. Un ziar din Stalingrad a luat inițiativa creării unor puncte de corespondenți într-o serie de unități din agricultură și care sînt instruite de ziar.

Tov. P. Constantinescu, redactor șef adjunct al ziarului „Scînteia tineretului” a arătat apoi unele aspecte

ale vieții tineretului sovietic și preocupările redacționale ale ziarului „Komsomolskaia Pravda” în educarea tineretului în spiritul comunismului.

Principala preocupare a ziarului „Komsomolskaia Pravda” — a spus tov. P. Constantinescu — este educația tineretului sovietic în spiritul comunismului, grija deosebită pentru morală tinerilor. Șeful secției Tineretul Muncitor povestește că ei sînt adesea criticați pentru tehnicismul articolelor publicate. Trebuie să vă spun că „Komsomolskaia Pravda” are un nivel tehnicist al articolelor mult mai scăzut decît acela al unor articole din „Scînteia tineretului”. Tot el mi-a arătat că toate secțiile ziarului au ca prim obiectiv preocuparea pentru educația comunistă a tineretului.

Cel mai obișnuit mijloc de a rezolva cu o largă participare diferite aspecte din viața tineretului sovietic este discuția organizată în paginile ziarului.

Asemenea discuții care constituie principalul mijloc în activitatea ziarului „Komsomolskaia Pravda” pe planul acțiunilor pentru educația morală a tineretului sovietic, atrag o foarte largă participare a tineretului sovietic. După publicarea unui asemenea material redacția primește sute de scrisori, cu atitudini pro și contra. Multe din aceste scrisori se publică.

Urmarea firească a acestei largi preocupări a societății sovietice, a Comsomolului, a ziarului „Komsomolskaia Pravda” pentru aspectul moral al tinerului sovietic, preocupare care durează de foarte mulți ani și este dusă cu multiple mijloace, a contribuit în cea mai înaltă măsură la crearea tinerului sovietic de tip nou.

Tov. Wayand, redactor al ziarului „Neuer Weg”, a arătat o serie de aspecte ale vieții sovietice, poziția omului sovietic, atitudinea lui față de muncă, dragostea sa fierbinte față de patrie.

După cum se știe — a spus tov. Wayand — Ucraina ocupă ca număr de populație, imediat după R.S.F.S.R., al doilea loc din Uniune. Despre Ucraina nu mai avem acea concepție simplistă că este grînarul Uniunii Sovietice. Știm că Ucraina este o puternică bază metalurgică, o puternică bază în exploatarea cărbunelui, a construcțiilor de mașini, în industria chimică de petrol a Uniunii Sovietice. Ucraina dă în momentul de față 2/3 din producția de zahăr a Uniunii Sovietice.

Ați citit expunerea tov. Hrușciiov în fața minerilor din Donbass. În problema producției carbonifere, presa

sovietică ucraineană se preocupă de diferite aspecte ale acestei ramuri industriale. Tovarășii de la ziarele ucrainene ne-au povestit despre diferitele forme pe care le folosesc pentru organizarea întrecerilor în bazinul carbonifer. O altă problemă mult discutată și care ne interesează și pe noi, este specializarea uzinelor. De asemenea, una din preocupările presei ucrainene este efortul depus în vederea descentralizării aparatului de stat, a economiei. Presa își propune să prezinte aceste probleme la un nivel cu mult mai corespunzător sarcinilor organizațiilor republicane. În general, legăturile cu masele largi de cititori, extinderea unei tehnici agricole de masă, acestea sînt unele din problemele principale care preocupă presa ucraineană pentru rezolvarea situației de ordin economic și a muncii politice.

A vorbit apoi tov. Florica Șelmaru, redactor șef adjunct al ziarului „România liberă”, care și-a împărtășit impresiile sale despre R.S.S. Azerbaidjană.

Azerbaidjanul, de care ne-am întors toți îndrăgostiți — a spus tov. Șelmaru — este o țară de veche și rafinată civilizație, pe care puterea sovietică a trezit-o din amorțire, căreia puterea sovietică i-a redat și trecutul și viitorul.

Noi, de multe ori am prezentat Uniunea Sovietică în ziare ca o perfecțiune rigidă. Ori, ceea ce am găsit acolo este mult mai viu și mai frumos, mai captivant. Am găsit poezia vieții de fiecare zi a omului sovietic. Care nu este o poezie idilică, nici — pentru că vorbesc despre Azerbaidjan — una exotică făcută din nu știu ce misterioase efluvii orientale.

În Azerbaidjan, străvechiul coexistă cu foarte noul — mai mult, se prelungește în el. Am văzut un oraș nou, Sumgaid, înscris pe harta țării după cel de al doilea război mondial. Concepția și construcția acestui oraș, în întregimea lui operă a puterii sovietice, mărturisesc un atașament profund față de tradițiile arhitecturii naționale. Firidele ușoare, coloanele zvelte care împodobesc clădirile noi (de căror înălțime nu depășește câteva etaje) sînt aceleași pe care le întâlnești la casele înfățișate în vechile și admirabilele miniaturi păstrate cu sfințenie în muze.

Coexistența dintre vechi și nou nu este însă numai armonie, ca în înfățișarea încîntătoare a Sumgaidului. Poezia Azerbaidjanului este și o poezie a luptei aprige pentru biruința

noului. Iată, de pildă, lupta pe care omul o duce acolo de veacuri împotriva secetei, a vinturilor, care usucă (Bacu de altminteri, înseamnă „locul vinturilor“). În anii puterii sovietice s-a lucrat intens în acest scop: s-au construit canale de irigație, s-a plantat mult pentru fixarea terenurilor instabile. Și efortul acesta continuă.

Poezia Azerbaidjanului pe care am regăsit-o în oamenii de acolo, calzi și simpli, în primirea lor atât de firesc prietenească de parcă ne-am fi cunoscut din totdeauna — este făcută din multe elemente. Din armonia între peisaj și ceea ce a făcut mina omului, din armonia între visul omului și ceea ce înfăptuiește în fiecare zi, din armonia între un trecut bogat în tradiții și un viitor deja bogat în realizări.

În încheierea conferinței de presă tov. Vasile Dumitrescu a arătat că o primă concluzie ar fi să găsim laolaltă posibilitățile de stabilire a unei colaborări mai strinse, de intensificare a schimbului de articole, a schimbului de ziaristi, a schimbului cu caracter de experiență între diversele publicații din țara noastră cu cele din Uniunea Sovietică.

Nu rareori am întâlnit cetățeni sovietici care cunosc bine problemele și realizările noastre, unii ne cunosc de aci de la noi de acasă, și nu numai de acum, din momentele acestea atât de frumoase și de liniștite de pace și de construire a socialismului, ci din anii nu prea îndepărtați, mai grei, cind țara noastră era încă sub cizma dominației hitleriste, oameni care au plătit cu sînge eliberarea patriei noastre. Am putea spune că n-a fost loc vizitat unde să nu fi întâlnit asemenea oameni sovietici, care au luat parte la luptele fie de pe teritoriul nostru, fie din imediata lui apropiere.

Aceștia sînt cu toții prieteni ai noștri, mai calzi, mai apropiați decît ceilalți. Ei sînt și un fel de ambasadori ai noștri, fac o muncă continuă de popularizare a țării noastre, a poporului român harnic și talentat, devotat cauzei păcii, socialismului.

Succesele mari ale presei sovietice se datoresc unui lucru pe care noi îl cunoaștem, îl cunoaștem foarte bine în teorie, dar îl respectăm mai puțin în practică. E vorba de spiritul de partid în presă.

Fără excepție, în toate redacțiile pe care le-am vizitat, discuțiile cu ziaristii sovietici, modul cum se desfășoară activitatea în redacții, ne-au amintit această trăsătură specifică a

Vizita la Baku a delegației ziaristilor romini.
In fotografie: delegația în muzeul Nizam

presei sovietice: la baza întregii activități stau hotărârile Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, hotărârile guvernului sovietic.

Acesta este specificul presei sovietice, marea ei capacitate de a da viață hotărîrilor, de a face astfel ca ele să fie însușite temeinic, să ducă la dezvăluirea concretă a lipurilor și cauzelor care au frinat activitatea creatoare a maselor. Avem desigur multe de învățat din practica presei sovietice în ceea ce privește popularizarea experienței înaintate, tratarea competentă a problemelor, atitudinea aceasta partinică în muncă a presei sovietice, marea autoritate și prestigiul de care ea se bucură.

În toate redacțiile există inițiative proprii, o luptă activă pentru descoperirea noului, pentru sprijinirea sistematică a lui nu numai în economie, dar și în cultură. Ziarele sovietice au marea capacitate de a trata sistematic, de a prezenta ceea ce este specific, propriu, fiecărei regiuni, localități, acordînd atenția cuvenită fiecărui domeniu.

Un alt element care contribuie la prestigiul de care se bucură presa sovietică este stilul ei, nivelul publicistic al presei. Dar, desigur, pe bună dreptate se făcea remarcă în redacția ziarului „Pravda“ că presa sovietică nu a sacrificat niciodată fondul de dragul formei, de dragul unor artificii lăaturalnice atingerii scopului propus.

Și din acest punct de vedere cred, că, dacă examinăm atent propria noastră activitate, am putea trage unele concluzii practice. Perfecțiunea — se consideră la „Pravda“ — este greu de atins, dar preocuparea permanentă către perfecțiune, aceasta este una din datorile permanente, datorile elementare, am spune, ale presei. Nu e vorba aci de o publicistică „frumoasă“ lipsită de fond, de un stil „în sine“, ci de lupta continuă ca odată cu scrierea corectă, cu scrierea literară, să fie înlăturate formulările seci, stilul administrativ, lipsa de competență. De aceea trebuie să se considere că pregătirea culturală și profesională este un proces continuu al ziaristului.

O problemă a căreia i se acordă importanța cuvenită este aceea a alegerii și promovării cadrelor. Pînă și în redacțiile cele mai mici, această problemă se bucură de toată atenția și ea este nu numai în sarcina redactorului șef și a colegiului; este, desigur, în primul rînd a acestora, dar ea este o obligație a tuturor colaboratorilor și tuturor membrilor redacției.

Vizita și contactele stabilite ne vor permite să muncim mai bine, cu mai multă eficacitate, să ridicăm nivelul și prestigiul presei noastre.

Sîntem convinși că schimburile de ziaristi, vizitele pe care, fără îndoială, și ziaristii sovietici le vor face în țara noastră vor contribui la întărirea prieteniei dintre țările noastre.

ția hidroelectrică în construcție de la nord de Stalingrad, pe Volga. Eu cred însă că pe toți cei care am fost în delegație ne-au impresionat profund lucrările ce se desfășurau pe acest șantier. Inginerul șef care ne-a însoțit și ne-a dat explicații asupra lucrărilor, ne-a arătat câteva cifre foarte grăitoare despre proporțiile lucrărilor de la această stație hidroelectrică. Este adevărat, lucrări de acestea uriașe s-au mai făcut și înainte, dar în cazul de față mecanizarea, ajutorul pe care-l avea omul în muncă datorită mecanizării, este probabil la un nivel și mai înalt.

Tov. I. Cumpănașu, membru în colegiul de redacție al ziarului „Scînteia” a vorbit celor prezenți despre unele aspecte ale agriculturii din U.R.S.S. și activitatea presei sovietice în acest domeniu economic, arătînd profunza impresie lăsată asupra membrilor delegației, vizitele făcute la Expoziția agricolă unională, într-un colhoz din Ucraina și un sovhoz din Azerbaidjan. Referindu-se la sprijinul pe care îl acordă presa sovietică dezvoltării agriculturii, vorbitorul a spus:

„La „Pravda”, întreaga activitate a secției agrare este caracterizată prin stăruitoarea consecvență în publicarea de materiale care să mobilizeze puternic la îndeplinirea hotărîrilor Congresului al XX-lea al P.C.U.S. și a hotărîrilor partidului și guvernului cu privire la dezvoltarea agriculturii. Pentru alcătuirea unor materiale cît mai competente este folosit un larg activ de colaboratori, se utilizează foarte des convorbirile cu specialiștii, cu oamenii de știință din agricultură, se discută cu ei materialele și planul tematic al ziarului în domeniul agricol.

Sînt interesante inițiativele pe care le-au întreprins unele ziare locale. La ziarul „Radianska” din Ucraina, de pildă, pentru studierea mai serioasă a problemelor economiei agrare s-a inițiat organizarea unor consilii economice, raionale și regionale. Aceste consilii sînt formate din președinți de colhozuri, specialiști din sovhozuri, agronomi, specialiști din institutele de cercetări. Ei studiază resursele economice ale raionului sau regiunii și trag concluzii pe care ziarul le publică. Un ziar din Stalingrad a luat inițiativa creării unor puncte de corespondenți într-o serie de unități din agricultură și care sînt instruite de ziar.

Tov. P. Constantinescu, redactor șef adjunct al ziarului „Scînteia tineretului” a arătat apoi unele aspecte

ale vieții tineretului sovietic și preocupările redacționale ale ziarului „Komsomolskaia Pravda” în educarea tineretului în spiritul comunismului.

Principala preocupare a ziarului „Komsomolskaia Pravda” — a spus tov. P. Constantinescu — este educația tineretului sovietic în spiritul comunismului, grija deosebită pentru morală și tinerilor. Șeful secției Tineretul Muncitor povestea că ei sînt adesea criticați pentru tehnicismul articolelor publicate. Trebuie să vă spun că „Komsomolskaia Pravda” are un nivel tehnicist al articolelor mult mai scăzut decît acela al unor articole din „Scînteia tineretului”. Tot el mi-a arătat că toate secțiile ziarului au ca prim obiectiv preocuparea pentru educația comunistă a tineretului.

Cel mai obișnuit mijloc de a rezolva cu o largă participare diferite aspecte din viața tineretului sovietic este discuția organizată în paginile ziarului.

Asemenea discuții care constituie principalul mijloc în activitatea ziarului „Komsomolskaia Pravda” pe planul acțiunilor pentru educația morală a tineretului sovietic, atrag o foarte largă participare a tineretului sovietic. După publicarea unui asemenea material redacția primește sute de scrisori, cu atitudini pro și contra. Multe din aceste scrisori se publică.

Urmarea firească a acestei largi preocupări a societății sovietice, a Comsomolului, a ziarului „Komsomolskaia Pravda” pentru aspectul moral al tînarului sovietic, preocupare care durează de foarte mulți ani și este dusă cu multiple mijloace, a contribuit în cea mai înaltă măsură la crearea tînarului sovietic de tip nou.

Tov. Wayand, redactor al ziarului „Neuer Weg”, a arătat o serie de aspecte ale vieții sovietice, poziția omului sovietic, atitudinea lui față de muncă, dragostea sa fierbinte față de patrie.

După cum se știe — a spus, tov. Wayand — Ucraina ocupă ca număr de populație, imediat după R.S.F.S.R., al doilea loc din Uniune. Despre Ucraina nu mai avem acea concepție simplistă că este grătarul Uniunii Sovietice. Știm că Ucraina este o puternică bază metalurgică, o puternică bază în exploatarea cărbunelui, a construcțiilor de mașini, în industria chimică de petrol a Uniunii Sovietice. Ucraina dă în momentul de față 2/3 din producția de zahăr a Uniunii Sovietice.

Ați citit expunerea tov. Hrușciov în fața minerilor din Donbass. În problema producției carbonifere, presa

sovietică ucraineană se preocupă de diferite aspecte ale acestei ramuri industriale. Tovarășii de la ziarele ucrainene ne-au povestit despre diferitele forme pe care le folosesc pentru organizarea întrecerilor în bazinul carbonifer. O altă problemă mult discutată și care ne interesează și pe noi, este specializarea uzinelor. De asemenea, una din preocupările presei ucrainene este efortul depus în vederea descentralizării aparatului de stat, a economiei. Presa își propune să prezinte aceste probleme la un nivel cu mult mai corespunzător sarcinilor organizațiilor republicane. În general, legăturile cu masele largi de cititori, extinderea unei tehnici agricole de masă, acestea sînt unele din problemele principale care preocupă presa ucraineană pentru rezolvarea situației de ordin economic și a muncii politice.

A vorbit apoi tov. Florica Șelmaru, redactor șef adjunct al ziarului „România liberă”, care și-a împărtășit impresiile sale despre R.S.S. Azerbaidjană.

Azerbaidjanul, de care ne-am întors toți îndrăgostiți — a spus tov. Șelmaru — este o țară de veche și rafinată civilizație, pe care puterea sovietică a trezit-o din amorțire, căreia puterea sovietică i-a redat și trecutul și viitorul.

Noi, de multe ori am prezentat Uniunea Sovietică în ziare ca o perfecțiune rigidă. Ori, ceea ce am găsit acolo este mult mai viu și mai frumos, mai captivant. Am găsit poezia vieții de fiecare zi a omului sovietic. Care nu este o poezie idilică, nici — pentru că vorbesc despre Azerbaidjan — una exotică făcută din nu știu ce misterioase efluvii orientale.

În Azerbaidjan, străvechiul coexistă cu foarte noul — mai mult, se prelungește în el. Am văzut un oraș nou, Sumgaid, înscris pe harta țării după cel de al doilea război mondial. Concepția și construcția acestui oraș, în întregime lui operă a puterii sovietice, mărturisesc un atașament profund față de tradițiile arhitecturii naționale. Firidele ușoare, coloanele zvelte care împodobesc clădirile noi (a căror înălțime nu depășește câteva etaje) sînt aceleași pe care le întâlnești la casele înfățișate în vechile și admirabilele miniaturi păstrate cu sfințenie în muzee.

Coexistența dintre vechi și nou nu este însă numai armonie, ca în înfățișarea incintătoare a Sumgaidului. Poezia Azerbaidjanului este și o poezie a luptei aprige pentru biruința

noului. Iată, de pildă, lupta pe care omul o duce acolo de veacuri împotriva secetei, a vînturilor, care usucă (Bacu de altminteri, înseamnă „locul vînturilor“). În anii puterii sovietice s-a lucrat intens în acest scop: s-au construit canale de irigație, s-a plantat mult pentru fixarea terenurilor instabile. Și efortul acesta continuă.

Poezia Azerbaidjanului pe care am regăsit-o în oamenii de acolo, calzi și simpli, în primirea lor atît de firesc prietenească de parcă ne-am fi cunoscut din totdeauna — este făcută din multe elemente. Din armonia între peisaj și ceea ce a făcut mina omului, din armonia între visul omului și ceea ce înfăptuiește în fiecare zi, din armonia între un trecut bogat în tradiții și un viitor deja bogat în realizări.

În încheierea conferinței de presă tov. Vasile Dumitrescu a arătat că o primă concluzie ar fi să găsim laolaltă posibilitățile de stabilire a unei colaborări mai strînse, de intensificare a schimbului de articole, a schimbului de ziariști, a schimbului cu caracter de experiență între diversele publicații din țara noastră cu cele din Uniunea Sovietică.

Nu rareori am întîlnit cetățeni sovietici care cunosc bine problemele și realizările noastre, unii ne cunosc de aci de la noi de acasă, și nu numai de acum, din momentele acestea atît de frumoase și de liniștite de pace și de construire a socialismului, ci din anii nu prea îndepărtați, mai grei, cînd țara noastră era încă sub cizma dominației hitleriste, oameni care au plătit cu sînge eliberarea patriei noastre. Am putea spune că n-a fost loc vizitat unde să nu fi întîlnit asemenea oameni sovietici, care au luat parte la luptele fie de pe teritoriul nostru, fie din imediata lui apropiere.

Aceștia sînt cu toții prieteni ai noștri, mai calzi, mai apropiați decît ceilalți. Ei sînt și un fel de ambasadori ai noștri, fac o muncă continuă de popularizare a țării noastre, a poporului român harnic și talentat, devotat cauzei păcii, socialismului.

Succesele mari ale presei sovietice se datoresc unui lucru pe care noi îl cunoaștem, îl cunoaștem foarte bine în teorie, dar îl respectăm mai puțin în practică. E vorba de spiritul de partid în presă.

Fără excepție, în toate redacțiile pe care le-am vizitat, discuțiile cu ziariștii sovietici, modul cum se desfășoară activitatea în redacții, ne-au amintit această trăsătură specifică a

Vizita la Baku a delegației ziariștilor romini.
În fotografie: delegația în muzeul Nizam

presei sovietice: la baza întregii activități stau hotărârile Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, hotărârile guvernului sovietic.

Acesta este specificul presei sovietice, marea ei capacitate de a da viață hotărîrilor, de a face astfel ca ele să fie însușite temeinic, să ducă la dezvoltarea concretă a lipsurilor și cauzelor care au frînat activitatea creatoare a maselor. Avem desigur multe de învățat din practica presei sovietice în ceea ce privește popularizarea experienței înaintate, tratarea competentă a problemelor, atitudinea aceasta partinică în muncă a presei sovietice, marea autoritate și prestigiul de care ea se bucură.

În toate redacțiile există inițiative proprii, o luptă activă pentru descoperirea noului, pentru sprijinirea sistematică a lui nu numai în economie, dar și în cultură. Ziarele sovietice au marea capacitate de a trata sistematic, de a prezenta ceea ce este specific, propriu, fiecărei regiuni, localități, acordînd atenția cuvenită fiecărui domeniu.

Un alt element care contribuie la prestigiul de care se bucură presa sovietică este stilul ei, nivelul publicistic al presei. Dar, desigur, pe bună dreptate se făcea remarcă în redacția ziarului „Pravda“ că presa sovietică nu a sacrificat niciodată fondul de dragul formei, de dragul unor artificii lăturale atingerii scopului propus.

Și din acest punct de vedere cred, că, dacă examinăm atent propria noastră activitate, am putea trage unele concluzii practice. Perfecțiunea — se consideră la „Pravda“ — este greu de atins, dar preocuparea permanentă către perfecțiune, aceasta este una din datoriile permanente, datoriile elementare, am spune, ale presei. Nu e vorba aci de o publicistică „frumoasă“ lipsită de fond, de un stil „în sine“, ci de lupta continuă ca odată cu scrierea corectă, cu scrierea literară, să fie înlăturate formulările seci, stilul administrativ, lipsa de competență. De aceea trebuie să se considere că pregătirea culturală și profesională este un proces continuu al ziaristului.

O problemă căreia i se acordă importanța cuvenită este aceea a alegerii și promovării cadrelor. Pînă și în redacțiile cele mai mici, această problemă se bucură de toată atenția și ea este nu numai în sarcina redactorului șef și a colegiului; este, desigur, în primul rînd a acestora, dar ea este o obligație a tuturor colaboratorilor și tuturor membrilor redacției.

Vizita și contactele stabilite ne vor permite să muncim mai bine, cu mai multă eficacitate, să ridicăm nivelul și prestigiul presei noastre.

Sîntem convinși că schimburile de ziariști, vizitele pe care, fără îndoială, și ziariștii sovietici le vor face în țara noastră vor contribui la întărirea prieteniei dintre țările noastre.

ZIARELE CHINEZE ȘI REFORMA SCRIERII CHINEZE

CHANG CHI-CHING
redactor șef al ziarului „Kwangmingjibao“

Una din problemele cele mai importante ale revoluției culturale care se desfășoară în China populară este reforma scrierii chineze. Scrierea de care ne servim actualmente are numeroase defecte: caracterele ieroglifice sînt greu de reținut, greu de citit și de scris. Scrierea ieroglifică nu mai corespunde nevoilor din ce în ce mai mari ale nivelului cultural mereu în creștere al maselor populare. În ultimii șaizeci de ani oamenii progresiști din țara noastră au încercat să reformeze scrierea națională, numai că, nu s-a putut încă pune cu totul în practică dorințele lor. China populară, însă, este hotărîtă să realizeze planurile îndrăznețe ale acestor precursori.

Istoria încercărilor de a reforma scrierea chineză, arată că principalele eforturi trebuie să se îndrepte asupra fonetismului, întrebunțat de către toate limbile lumii. Totuși, din mai multe motive trebuie ca, înainte de a trece la fonetism, să începem cu simplificarea caracterelor ieroglifice actuale. Scopul principal al simplificării caracterelor complicate și de reducere a numărului lor este să le fixeze încetul cu încetul forma și numărul, ceea ce va permite asimilarea și întrebunțarea lor cu mai multă ușurință. Simplificarea caracterelor nu constituie încă reforma radicală a scrierii pe care voim s-o realizăm. Fonetizarea scrierii chineze presupune o vastă muncă de pregătire. Prima sarcină și cea mai urgentă care ne așteaptă în acest domeniu este generalizarea limbii vorbite numită în mod obișnuit „pu-tung-hua“ și unificarea limbii chineze. Pentru ca întrebunțarea limbii comune „pu-tung-hua“ să se poată generaliza, trebuie inventat un alfabet uniform și comun întregii țări de limbă chineză, alfabet cu ajutorul căruia s-ar putea transcrie caracterele ieroglifice. Această măsură ar ușura studiul acestor caractere și ar permite în același timp studierea posibilităților de a fonetiza, însfîrșit, toată scrierea. Sim-

plicarea caracterelor ieroglifice, unificarea limbii vorbite „pu-tung-hua“, normalizarea limbii chineze, studiul proiectelor de fonetizare a limbii chineze și aplicarea lor cu titlu de încercare precum și alte măsuri similare — toate acestea fac parte din reforma radicală proiectată. Acestea sînt etapele necesare și măsurile ce trebuie luate succesiv, pentru a realiza reforma scrierii și, la ora actuală, principalele sarcini concrete care ne stau în față.

Reforma scrierii chineze este o sarcină enormă și grea. Ziarele noastre care susțin ideea acestei opere vaste sînt de părere că pentru a o putea executa repede și cu succes trebuie cerut sprijinul nu numai filologilor și persoanelor direct interesate în reforma scrierii, ci tuturor forțelor sociale și mai cu seamă intelectualilor, combinînd astfel eforturile profesioniștilor cu ale maselor. Dorind să obțină unele rezultate practice în domeniul reformei scrierii, ziarele au început în 1954 să intensifice activitatea propagandistică în acest scop; ele publică articole

scrierii“ care apare la fiecare 15 zile. Pînă acum au fost publicate, în această problemă 53 de articole.

De la 1 ianuarie 1956 ziarul „Kwangmingjibao“ tipărește toate textele, cu titlu de încercare, în linii orizontale. Pilda sa a fost urmată și de ziarul „Chungkuochingjibao“ și de alte numeroase periodice din țara întregă. Rezultatele acestei încercări fiind foarte satisfăcătoare, toate marile ziare naționale au început și ele să tipărească, de la începutul acestui an, ieroglifile în linii orizontale. La fel se procedează și cu cele mai multe cărți care apar acum. Dacă ziarele au adoptat forma orizontală în locul celei verticale, aceasta se datorește faptului că ele consideră măsura ca o etapă a evoluției scrierii chineze, către fonetizare. Tipărirea scrierii pe care voim s-o realizăm, orizontale va modifica vechiul obicei de a scrie și de a citi ieroglifile de sus în jos. Aceasta va avea, fără îndoială, o mare însemnătate asupra dezvoltării reformei fundamentale a scrierii chineze și va contribui în

罢 (罷)
卜 (蔔)
备 (備)
宝 (寶)
报 (報)
办 (辦)
板 (闆)
帮 (幫)
别 (髒)
标 (標)

朴 (樸)
扑 (撲)
么 (麼)
迈 (邁)
霉 (霉)
蒙 (蒙)
弥 (彌)
蔑 (蔑)
庙 (廟)
面 (麵)

达 (達)
斗 (鬥)
担 (擔)
胆 (膽)
当 (當)
党 (黨)
灯 (燈)
敌 (敵)
淀 (澱)
点 (點)

断 (斷)
冬 (冬)
东 (東)
动 (動)
态 (態)
台 (臺)
头 (頭)
休 (體)
铁 (鐵)
冬 (條)

Caractere chineze simplificate așezate în ordine alfabetică, (în paranteze: formele vechi, complicate)

asupra utilității reformei scrierii chineze, organizează discuții cu privire la diferitele proiecte, sondează părerea și dorințele maselor populare. Astfel, ziarul „Kwangmingjibao“ a înființat o rubrică specială „Reforma

același timp la ușurarea introducerii scrierii fonetice.

O altă măsură importantă luată de ziarele care susțin ideea reformei scrierii este următoarea. Cînd în ianuarie 1955 comitetul pentru reforma

scrierii chineze a publicat „Proiectul sumar de simplificare a caracterelor ieroglifice chineze” și a organizat o discuție generală, principalele ziare și periodice precum și editurile au ales un caracter foarte des întrebuințat, a cărui simplificare a fost propusă în „Proiect” (Proiectul prevede simplificarea unui număr de 141 caractere) și l-au întrebuințat de două ori (la 1 mai și la 18 august) cu titlu de încercare. Din ianuarie 1956 s-a prevăzut pentru simplificare un nou lot de 120 de caractere. Rezultatele discuției organizate în toată țara și cele privitoare la întrebuințarea, cu titlu de încercare, ale acestor reforme simplificate au dovedit din plin că simplificarea caracterelor ieroglifice este o necesitate imperioasă pentru poporul nostru. „Proiectul de simplificare a caracterelor ieroglifice chineze” a avut deci un succes evident. La 28 ianuarie 1955, „Proiectul”, după o cercetare amănunțită și câteva modificări de mică însemnătate, a fost aprobat de Consiliul de Stat al Republicii Populare Chineze.

„Proiectul de simplificare a caracterelor ieroglifice chineze” se compune din trei părți. Lista caracterelor ieroglifice simplificate cuprinde în partea întâia 230 ieroglifice dintre care cea mai mare parte a și fost întrebuințată, cu titlu de încercare, în presă; aprobate, ele sînt admise în toată țara, cu începere de la 1 februarie. Partea a doua cuprinde 285 caractere simplificate, partea a treia prevede simplificarea a 54 „chei” (caractere fundamentale indicînd una din cele 214 grupe în care sînt clasate celelalte ieroglifice). Unele din caracterele simplificate din partea a doua a „Proiectului” au fost și ele întrebuințate, cu titlu de încercare, de către cele mai importante ziare și reviste. După ce această reformă parțială va fi discutată în mod public și după ce i se vor fi adus unele modificări răspunzînd dorințelor maselor populare, diferitele părți ale „Proiectului” vor fi adoptate și admise oficial. Lucrările preliminare ale simplificării caracterelor ieroglifice chineze sînt în principiu terminate, ceea ce va permite alte simplificări și normalizarea scrierii.

Pe măsură ce se desfășoară revoluția socialistă se dezvoltă și construcția economică și culturală. Și în lucrările pentru reforma scrierii chineze se poate distinge o nouă etapă. La 4 februarie 1956, Consiliul de Stat a aprobat înființarea unui comitet central pentru difuzarea limbii vorbite („pu-tung-hua”). Și realizarea acestei noi sarcini, ca și normalizarea limbii chineze, face progrese rapide. În școli, cazărmi, birouri și în-

treprinderi s-a început o campanie hotărîită în scopul difuzării și studiului limbii vorbite „pu-tung-hua”. La 12 februarie, Consiliul de Stat a publicat în presa chineză „Proiectul de alfabet fonetic pentru limba chineză” (bazat pe alfabetul latin), care a fost elaborat de comitetul pentru reforma scrierii chineze. Acest proiect a fost supus acum unei discuții generale în toate provinciile țării. Cercetarea amănunțită și modificarea eventuală a acestui proiect, va fi pusă în practică, ca titlu de încercare în cursul acestui an.

Limba vorbită în mod comun de poporul chinez (pu-tung-hua) care de altfel există, va fi baza permițînd unificarea limbii chineze. În fond, această limbă vorbită în mod comun este derivată din dialectul Chinei de nord; pronunțarea este în mare parte aceea din Pekin și structura ei gramaticală este aceea a operelor literare clasice scrise în „paihua” (stil literar contemporan avînd la bază limba care se vorbește la Pekin). După decizia Consiliului de Stat din 6 februarie 1956 cu privire la difuzarea limbii „pu-tung-hua” învățămîntul în toate clasele primare și secundare (excepție făcînd zonele locuite de minoritățile naționale) se va preda, cu începere din toamna anului 1956, în limba „pu-tung-hua”. Academia de Științe a Republicii Populare Chineze va publica în 1956 un lexic fonetic al limbii „pu-tung-hua”. Pentru a ușura studiul limbii „pu-tung-hua”, Academia de Științe a Republicii Populare Chineze va publica în 1956 un lexic fonetic al limbii „pu-tung-hua” care va defini precis fiecare cuvînt, precum și un dicționar al limbii chineze contemporane al cărui scop va fi de asemenea să fixeze forma lexicală. Se vor fabrica în 1956 un mare număr de discuri fonografice și de filme care vor fi mijloace de lucru pentru studiul limbii „pu-tung-hua”. De altfel toți directorii posturilor de radio, toți actorii de teatru și cinema vor trebui să urmeze un curs practic pentru a se perfecționa în limba „pu-tung-hua”. În ce privește ziarele, ele vor avea datoria, nu numai să propage și să secondeze eforturile făcute pentru difuzarea limbii „pu-tung-hua” și pentru normalizarea limbii chineze, ci și de a da pildă, de a servi drept model pentru toată lumea. Studiul limbii „pu-tung-hua”, a regulilor de gramatică și de stilistică, o redactare mai bună și mai perfectă, lupta împotriva termenilor improprii, a provincialismelor — iată obiectivele asupra cărora ziariștii chinezi vor fi obligați

acuma să-și concentreze atenția și eforturile lor în activitatea zilnică. Este de asemenea metoda cea mai bună și cea mai eficientă de a difuza limba „pu-tung-hua” și de a unifica limba chineză.

Cu toate acestea, tentativa de a da limbii chineze un alfabet fonetic nu reprezintă încă fonetizarea scrierii chineze. Sînt două lucruri cu totul deosebite. Alfabetul fonetic aplicat limbii chineze este un mijloc de a face cunoscută cultura socială a țării. El ne va permite să notăm pronunțarea caracterelor ieroglifice chineze și de a suprima astfel analfabetismul, de a lărgi zona de întrebuințare a limbii vorbite „pu-tung-hua” și de a o introduce în școli. El ne va ajuta să creem termenii științifici și tehnici necesari, să-i notăm, să trimitem telegrame, semnale luminoase etc. Cu toate că punerea în practică, cu titlu de încercare a alfabetului fonetic aplicat limbii chineze nu înseamnă încă adoptarea definitivă a scrierii fonetice, ea ne permite să notăm sunetele care există astăzi în limba comună vorbită „pu-tung-hua” și asta înseamnă că, datorită acestor semne reprezentînd sunetele limbii „pu-tung-hua”, alfabetul fonetic poate, cu timpul, să devină mijlocul care să permită scrierea limbii chineze.

Pornind de la experiența obținută prin întrebuințarea de probă a caracterelor ieroglifice simplificate, care a dat rezultate diferite, ziarele au început să întrebuințeze alfabetul fonetic, în primul rînd, în articolele cu caracter științific și tehnic. Mai mult, câteva periodice publică regulat articolele lor, punînd alături textul scris în caractere ieroglifice cu același scris cu literele alfabetului fonetic, ceea ce permite compararea lor și răspunde dorințelor manifestate cu ocazia discuțiilor generale purtate în această problemă.

Susținerea reformei scrierii, difuzarea limbii vorbite „pu-tung-hua” și unificarea limbii chineze — iată sarcinile principale impuse acum filologiei chineze, iată datoria riguroasă de care trebuie să se achite ziarele. Sarcina este măreață, dar este strîns legată de dezvoltarea științei și a culturii din patria noastră, la consolidarea relațiilor internaționale. Noi vom fi foarte recunoscători pentru fiecare ajutor și sprijin pe care prietenii noștri din străinătate, care se interesează de eforturile noastre privind reforma scrierii chineze, ni le vor acorda în acest domeniu.

(Din „Ziaristul democratic”,
nr. 7, iulie 1956)

NE VORBESC ZIARIȘTI STRĂINI CARE NE VIZITEAZĂ ȚARA

PROFESIA DE ZIARIST ÎN SIRIA

ABDUBRAHMAN ABUKOS

Directorul ziarului „Al Watan“, Alep - Siria

Cu colegii mei din România pot discuta ca și cum aș sta de vorbă cu colegii mei din țările arabe. Aceasta nu o spun pentru că sînt sînt un invitat al vostru. În urma celor citite în ziarul românesc, care mi-au fost traduse, am avut mereu impresia că mă aflu în mijlocul unor colegi care urmăresc cu același interes ca ziariștii arabi problemele din țările acestora.

Colegii romîni nu pot să nu fie preocupați de problemele care frămîntă lumea arabă, deoarece și ei au trăit într-o țară care, ca și țara noastră, a fost o colonie. Acum ei cunosc libertatea și au regimul pe care și l-au ales singuri, un regim care face ca viața fiecăruia să fie fericită. Legea politice arabe spune că nu este un bun credincios acela care doarme sătul în casă, în timp ce vecinului îi este foame. Cu colegii noștri ziariști din România se întîmplă același lucru. Cu toate că au obținut libertatea, ei nu rămîn nepăsători în timp ce noi sîntem însetați de această libertate.

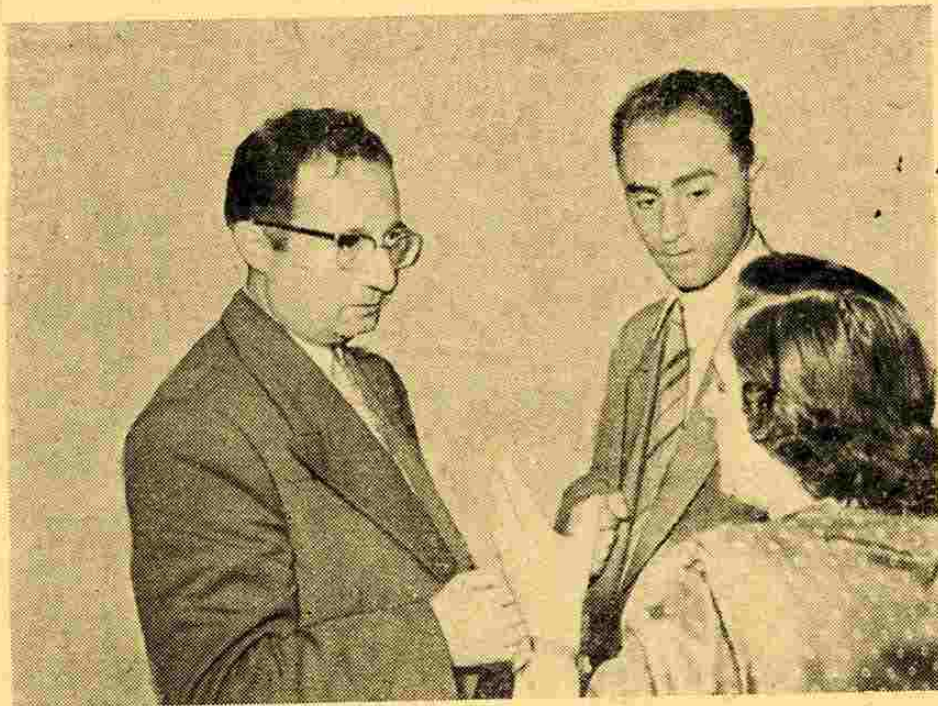
Adevăratul ziarist muncește în permanență pentru ca toți locuitorii pămîntului, în bună înțelegere între ei, să lupte împotriva oricărui rău și în special împotriva acelor care nu vor ca lumea să fie fericită. Noi ziariștii fie că sîntem englezi, americani, francezi sau dintr-o țară colonială,

știm care este adevărul. Dar atunci cînd prezentăm într-o lumină falsă realitatea, ajutăm pe stăpînii noștri, ne înșelăm cititori!

Pînă a fi ziarist, am fost scriitor și eram foarte fericit cînd aveam posibilitatea să fiu sîngur și să scriu o carte, să o editez și să cîștig bani.

ceea ce ne lipsește, însă nu avem încă posibilitatea să ne realizăm toate dorințele. În Siria nu avem ziariști rupți de realitate și n'ci un ziarist nu ne-a căzut de-a gata din cer. Toți ziariștii sirieni au ajuns în această meserie prin munca lor, scriind ceea ce gîndeau, ca niște amatori, devenind apoi, încetul cu încetul, profesioniști. Noi sîntem întotdeauna gata să ne analizăm munca într-un spirit critic.

După părerea mea, un ziarist își pregătește articolul timp de o lună și îl scrie într-o jumătate de oră, însă odată articolul tipărit, el preocupă ani de zile guvernul, personalitățile politice, intelectualitatea și poporul. Dar poate oare ziaristul să facă acest lucru în Siria? Din nenorocire el nu are această posibilitate. Coloniaștii turci și francezi, care au fost întotdeauna împotriva unui învățămînt în limba arabă au făcut ca munca noastră să fie dificilă. Doar

Abdubrahman Abukos, directorul ziarului „Al Watan“ stînd de vorbă cu tov. N. Moraru, redactor-șef la „România Populară“

Acum însă îmi dau seama că nu-mi fac datoria așa după cum cere meseria mea de ziarist. Li rog pe cititorii din România să mă scuze dacă vorbesc despre viața mea personală, însă fac acest lucru deoarece această viață este viața majorității ziariștilor tineri de la noi. Nu sîntem un popor care lucrează mai mult pe baza inteligenței sale, decît pe baza cunoștințelor și din această cauză știm foarte bine

30% din populația noastră știe carte. Din acești 30% doar 10% citesc ziarul, iar 5% din acești 10% citesc presa fără să o cumpere. Avînd în vedere această situație înseamnă că noi tipărim zilnic numai pentru acești 5%, 50 ziare și 30 de reviste și importăm zilnic peste 5.000 de exemplare din ziarul din țările arabe și europene. După cum vedeți, pentru a putea supraviețui ziarul nostru

trebuie să facă economii serioase. Din această cauză eu însumi trebuie să scriu articolul de fond al ziarului al cărui proprietar sînt. Eu scriu de asemenea cronică evenimentelor internaționale precum și probleme de literatură din pagina 3-a. Înainte ca ziarul să intre la tipar revăd personal întregul material. Tot din motive de economie, la ziarul meu „Al-Watan” („Țara”) nu am decît doi ziașiști, primul pentru traduceri din engleză și franceză precum și pentru recepționarea știrilor, în cursul zilei, la aparatul de radio, iar cel de al doilea pentru traduceri din limbile orientale și pentru recepționarea știrilor la aparatul de radio, în cursul nopții. Tot din motive de economie nu remunerăm articolele scriitorilor care colaborează la ziar. Corespondenții din Alep ai ziarului trebuie să aibă cunoștințe de literatură, economice, comerciale, industriale, trebuie să cunoască pe membrii corpului diplomatic, să fie prieteni cu ei pentru a căpăta diferite informații și trebuie să aștepte străini au sosit în oraș pentru a le cere interviuri. Pînă la urmă însă toți acești corespondenți nu sînt plătiți după munca pe care o depun, ci după posibilități.

După cum vă puteți da seama, dragii mei prieteni, această situație nu ne poate face nici o plăcere. Vrem să o schimbăm, însă nu putem deocamdată.

Ziarele mari din Siria nu se ocupă de artă, deoarece astăzi la noi arta este o artă comercială, moștenire de la colonialiștii francezi. Aceasta nu înseamnă însă că în Siria nu există reviste care se ocupă de viața artistică, însă ele prezintă numai reclame și fotografii ale artistelor din cabareuri, fotografii însoțite de povești de dragoste, scrise în așa fel încît să atragă un număr cît mai mare de tineri cititori.

Reprezentanții țărilor colonialiste nu pierd nici o ocazie pentru a încerca să corupă pe ziașiștii sirieni, căutînd să-i convingă ca să publice fotografii și articole împotriva socialismului, a țărilor de democrație populară, precum și articole în favoarea politicii dusă de țările colonialiste în Orientul Mijlociu. Nu pot să nu vă spun că în țara noastră există ziare care acceptă acest tirg, însă vă pot spune că numărul ziarelor care au o atitudine demnă este din ce în ce mai mare, bucurîndu-se de sprijinul marilor mase populare.

Așa se prezintă astăzi profesia de ziarist în Siria. În ceea ce privește însă trecutul, presa din Siria a mers întotdeauna mină în mină cu revoluțiile. De exemplu, cînd țara noastră a fost ocupată de turci, am pierdut mulți ziașiști, scriitori, poeți, care au fost spînzurați, deoarece au luptat pentru libertatea arabă. Regimul absolutist din Turcia nu le-a putut ierta faptul că au învățat poporul să facă o diferență între musulmanii turci și guvernul turc. În timpul ocupației franceze ziarele au fost oglinda cea mai fidelă a luptei noastre. Un singur articol apărut într-un ziar putea să aibă efectul unei bombe aruncate asupra unei cazărmi și proprietarul oricărui ziar din perioada aceea era foarte mult iubit de popor. Tocmai datorită acestor ziașiști iubiți de popor am devenit eu însumi ziarist și cred că toți ziașiștii și-au început astfel cariera. Cred că și în România lucrurile s-au petrecut astfel și că ziașiștii din țara dvs. au fost soldați ai revoluției populare și sînt și astăzi luptători pentru eliberarea tuturor popoarelor, pentru pace în lumea întreagă.

PRESA DIN BRAZILIA

JOAO ANTONIO MESPLÉ
(Brazilia)

Presă braziliană a fost întotdeauna intim legată de viața țării sale. Nu a existat eveniment politic de oarecare importanță (cucerirea independenței în 1822, desființarea sclaviei în 1888 și proclamarea republicii în 1889) la care ziarele, revistele și alte periodice să nu fi jucat un rol apreciabil. Numai în secolul nostru, în care presa ia din ce în ce mai mult caracterul unei industrii avînd nevoie de mari investiții financiare, trebuie să recunoaștem că rolul politic al presei, deși foarte important, este în scădere.

Cum privește oare presa anumite probleme importante ale vieții braziliene de astăzi, mai ales acelea care se referă la eliberarea națională, apărarea libertăților democratice, lupta pentru pace și eforturile făcute pentru a ridica nivelul de viață al populației? Cu excepția ziarelor populare care apără cu fermitate și intransigență aceste revendicări, celelalte ziare — și mai ales presa cu tiraj ridicat care apare în orașele cele mai mari — păstrează

atitudinile cele mai diferite și chiar absolut contradictorii¹⁾. Unele, hotărît antinaționale, preconizează o alianță strînsă cu Statele Unite în toate ramurile de activitate, se opun mișcării pentru pace și coexistenței între popoare; există însă altele, care, sub presiunea opiniei publice, recomandă păstrarea extracției petrolului în miinile industriei naționale, stabilirea de raporturi comerciale cu toate țările lumii și admit necesitatea menținerii păcii.

Aproape toate organele marii prese

¹⁾ Presa populară este reprezentată în capitalele statelor celor mai importante din Brazilia prin ziare sau periodice. La Rio de Janeiro apare „A Imprensa Popular”, la Sao Paulo „Noticias de Hoje”, la Recife „A Folha do Povo”, la Bahia „O Momento”, la Porto Alegre „A Tribuna Gaucha”, la Fortaleza „O Democrata”, la Goiania „O Estado do Goias”, la Belo Horizonte „O Jornal do Povo”, la Curitiba „Tribuna do Paraná” etc.

brazilienne aparțin unor familii care le-au moștenit de la fondatorii lor sau care le-au achiziționat în prima perioadă a existenței lor.

Dezvoltarea mișcării sindicale permite publicarea a numeroase periodice aparținînd sindicatelor, care sînt în mod direct interesate să apere revendicările muncitorești. Cel mai important din aceste organe este „Gazeta sindical” care este răspîndită în întreaga țară.

În ceea ce privește aspectul ei, presa braziliană este puternic influențată de ziarele nord-americane. În general, ziarele au un mare număr de pagini în majoritate bogat ilustrate. Consecința este că prețul de vinzare al unui număr nu ajunge să acopere cheltuielile și că trebuie să se recurgă la anunțuri. De aceea, presa depinde în mare măsură de publicitate. Se poate spune că majoritatea ziarelor ar trebui să-și înceteze apariția dacă s-ar întimpla să fie lipsite de încasările publicitare. Acest fel de servitute convine strașnic puternicilor cercuri comerciale. Sînt aproape doi ani de cînd un mare

ziar, care recomanda stabilirea monopolului de stat al industriei petrolifere, a fost șters de pe lista ziarelor în care Standard Oil își publica anunțurile.

Numărul publicațiilor periodice s-a ridicat în 1951 la 2.961 din care 261 cotidiene, 1.396 ziare necotidiene, 789 reviste, 419 buletine și broșuri periodice, 50 almanahuri și anuare și 46 de alte publicații. Din acest număr, 1.401 publicații periodice apar în capitalele statelor și 1.470 în orașele de provincie. În capitala țării apar 160 ziare propriu zise și 101 în provincie.

Dintre ziarele existente, 35 au fost fondate în secolul trecut, 221 aparțin editurilor și firmelor comerciale, 235 posedă propria lor imprimărie, 25 sunt tipărite în altă parte; 255 sunt scrise numai în limba portugheză, 2 într-o limbă străină, 4 în același timp în portugheză și într-o limbă străină; 2 ziare au un tiraj de la 100.000 până la 200.000 exemplare, 17 sint trase în 50.000 până la 100.000 exemplare; 44 în 10.000—50.000, 28 de la 5.000 la 10.000 exemplare. Tirajul total al publicațiilor periodice de tot felul era de 16.306.194 de exemplare în 1954, din care 3.351.762 cotidiene. Grupul de publicații periodice trase de la 50.000 la 100.000 exemplare înregistrează cel mai mare tiraj total. Clasate după conținutul lor, ziarele de reportaj (219—261) apăreau în 2.928.552 exemplare, în timp ce periodicele artistice, umoristice și sportive au atins un tiraj de 240.000 exemplare, iar acelea care se ocupă de științe sociale, 180.710. În ceea ce privește personalul, în 1953 în 242 centre de informație lucrau 13.834 funcționari din care 3.017 în serviciile administrative, 3.061 corectori și 6.684 redactori.

Profesiunea de ziarist nu este deloc rentabilă în Brazilia. În general, ziaristul o duce destul de greu și este obligat să lucreze în mai multe redacții cite 10—12 ore pe zi sau chiar mai mult. Pentru a-și câștiga existența, ziaristii sint citeodată siliți să lucreze în afara profesiunii lor ca funcționari publici. Ziaristii au obținut consacrarea legală a profesiunii lor de abia în 1944, cind a fost stabilită scara salariilor lor conform diverselor categorii și ținându-se seamă de vechime. Cu toate că această măsură legală a ameliorat situația lor în comparație cu trecutul, ea n-a suprimat toate inconvenientele care continuă să existe. Se poate spune că de abia acum putem începe să vorbim de ziaris-

tică ca de o profesiune independentă, în care se prevede o zi de lucru normală. În ceea ce privește asigurările sociale, ziaristii sint considerați ca funcționari comerciali de către Casa de pensii ai cărei cotizații sint. Numai că avantajele asigurărilor sociale (tratament medical, ajutor de maternitate, asigurare de boală etc) sint minime, iar veniturile pensionarilor cu totul insuficiente.

Ziaristii constituie o categorie specială de funcționari organizați. În Brazilia există două feluri de organizații care grupează pe ziaristi: asociații și sindicate. Toți redactorii, salariații ziarelor și patronii de ziare, ziaristi profesioniști sau ocazionali, sint organizați în asociații. Dimpotrivă, în sindicate nu există decit ziaristi profesioniști, adică toți acei care sint autorizați prin lege să exercite profesiunea de ziarist, de corector, de reporter foto etc. Această împărțire, care corespunde exigențelor vremii noastre, s-a dovedit foarte utilă în consolidarea situației membrilor profesiunii noastre. Ea comportă de asemenea o oarecare diviziune a muncii: în timp ce asociațiile se interesează îndeosebi de problemele de presă, de respectul garanțiilor constituționale etc, activitatea sindicatelor se desfășoară înainte de toate, dar nu în mod exclusiv, în domeniul revendicărilor lucrătorilor din presă, atunci cind este vorba de mărirea salariilor, de controlul execuției asigurărilor sociale, de construirea unei clădiri de ziar

Originea asociațiilor este mai veche ca aceea a sindicatelor; ele există în majoritatea statelor braziliene. Asociația presei braziliene (Associação Brasileira de Imprensa), cea mai veche și cea mai stimată, își are sediul la Rio de Janeiro, dar își exercită activitatea în toată țara. Atita timp cit nu va fi fondată Federația Asociațiilor de presă din Brazilia (Federação das Associações de Imprensa do Brasil) după cum se proiectează, Asociația presei braziliene va continua să coordoneze activitatea asociațiilor din toată țara. În ceea ce privește sindicatele, există 12 și se constată tendința de a se mări încă numărul lor.

Politica sindicală a ziaristilor este condusă, pe scară națională, de către Federația națională a ziaristilor (Federação Nacional de Jornalistas). În decursul anilor, această organizație s-a consolidat puternic și, cum luptă cu succes pentru realizarea revendicărilor legitime ale ziaristilor, capătă un rol conducător. Două

organizații sindicale, din Rio de Janeiro și din Sao Paulo, se găsesc în fruntea mișcării sindicale. De forța, curajul și vigilența lor depinde într-o mare măsură prestigiul crescind de care se bucură ziaristii profesioniști printre ceilalți muncitori brazilieni. Există o organizație provizorie care exercită totuși, pe scară națională, o mare influență: este vorba de Comisia permanentă, însărcinată să asigure continuitatea lucrărilor în timpul intersesiunilor congreselor naționale ale ziaristilor și să vegheze la executarea rezoluțiilor votate.

În timpul ultimelor luni, unitatea asociațiilor de ziaristi profesioniști era cit pe ce să se spargă. Primul pericol care le amenința era crearea unui Ordin al ziaristilor brazilieni care trebuia să fie un organ destinat în aparență să apere ziaristii brazilieni și să vegheze la respectarea disciplinei în rindurile lor. Dar majoritatea covârșitoare a lucrătorilor din presă s-a arătat ostilă proiectului creării unui asemenea organ. La cel de al VI-lea Congres național, care a avut loc în septembrie 1955 la Belo Horizonte, ziaristii au respins Ordinul care este contrariu intereselor profesiunii de ziarist și stărbeste integritatea organizațiilor tradiționale, asociații și sindicate. Cel de al doilea pericol era crearea unei federații sindicale a ziaristilor liberali care a spart unitatea sindicală a lucrătorilor din presă și a creat o sciziune. Crearea unei noi federații sindicale fără nici o bază legală a întâmpinat o rezistență imediată din partea ziaristilor organizați în sindicate, care au pornit o energică campanie cu scopul de a face să fie revocată această măsură administrativă.

Se poate spune că ziaristii profesioniști brazilieni posedă deja o cartă net definită a drepturilor și obligațiilor lor. Aceasta este Carta Ziaristilor, votată la cel de al V-lea Congres național care a avut loc în 1953 la Curitiba. Printre drepturile ziaristilor figurează dreptul la muncă, dreptul la prestigiul profesional și dreptul la asociere. Ziaristii au datoria să difuzeze informații veridice, să apere adevărul, să ia apărarea colectivității, să perfecționeze presa și să servească Brazilia.

În concluzie, ziaristii revendică drepturile inerente îndeplinirii corecte a profesiunii lor și acceptă îndatoririle fundamentale pentru ca exercitarea profesiunii de ziarist să fie o activitate socială utilă și care să aducă servicii țării și întregii omeniri.

Structura presei bulgare

În Bulgaria de astăzi apar opt cotidiene centrale și patru cotidiene regionale. La Sofia apar: „RABOTNICESCO-DELO”, organul Partidului Comunist Bulgar, înființat în anul 1927, „OTECESTVEN FRONT”, organul Prezidiului Adunării Naționale și al Consiliului de Stat al Frontului Patriotic, „ZEMEDLSKO ZNAME”, organul Uniunii agricultorilor, „NARODNA MLADEZ”, organul central al Uniunii Tineretului Popular al lui Dimitrov, „TRUD”, organul Consiliului Central al Sindicatelor, „NARODNA ARMIA”, ziarul Ministerului Apărării Naționale, „ZAKOOPERATIVNO ZEMEDELIE”, ziarul Ministerului Agriculturii și „VECERNI NOVINI”, ziarul Comitetului orășenesc de partid.

Ziare cotidiene regionale apar în orașele Plovdiv, Ruse, Stalin și Burgas, în timp ce alte opt centre regionale nu au decât publicații săptămânale sau bisăptămânale. Toate aceste ziare regionale sînt organe ale comitetelor regionale de partid. În afară de acestea mai apar 17 publicații raionale săptămânale și 11 reviste ale minorităților naționale, dintre care șapte în limba turcă. Pe lângă aceste ziare cu caracter politic mai există în Bulgaria încă 186 reviste de specialitate al căror tiraj ajunge anual la 472 milioane exemplare.

În perioada secerișului apar circa 30 ziare sătești într-un tiraj total de 30.000 exemplare. Ele sînt editate de către SMT-uri în colaborare cu Uniunea Ziaristilor Bulgari, care organizează în perioada secerișului brigăzi voluntare de ziaristi pentru a ajuta aceste ziare. Aspectul presei bulgare ar fi incomplet dacă nu am menționa faptul că în sectorul științific și cultural apar 146 reviste cu un tiraj total de 9.000.000 exemplare.

Consiliul indian pentru presă

În India a fost înființat pe lângă guvernul central un „Consiliu de presă” compus din ziaristi cunoscuți și din reprezentanți ai guvernului; sarcina lui este de a elabora și a transpune în practică „regulile etice gazetărești”, care au ca obiectiv înlăturarea influenței nefaste a presei bulevardiere ca și supravegherea laturii economice a activității între-

prinderilor gazetărești (care în India sînt în cea mai mare parte în mâinile persoanelor particulare).

Imputerniciții consiliului vor avea dreptul de a controla atât finanțarea zărelor, cit și prețul ziarelor și revistelor, ca și salariile ziaristilor și ale personalului tehnic.

Agenția de presă egipteană

Conform știrilor apărute în presă, guvernul egiptean a aprobat înființarea unei agenții egiptene de presă [MEN] (Agenția de presă a Orientului Mijlociu). Noua agenție a fost creată cu participarea principalelor edituri egiptene AL-TAHRIR, AL HILAL, AHBAR AL-JAUM, AL-AHRAM și Societate Orientale de Publicitate. Președintele consiliului de administrație și conducătorul responsabil al Agenției este GALAL el-DIM HAMAMSI, locțiitorul directorului general al editurii AL-TAHRIR.

Presă cotidiană franceză

Conform statisticilor din anul 1939 Parisul a avut 37 cotidiene cu un tiraj total zilnic de circa 6.000.000 exemplare. După război, în anul 1946, apăreau 35 cotidiene cu un tiraj total de 6.600.000 exemplare. În anul 1951 numărul ziarelor pariziene a scăzut la 21, iar tirajul la 4.200.000 exemplare. Anul 1954 a însemnat apoi o nouă scădere la 16 cotidiene cu un tiraj total de 3.400.000 exemplare. Anul trecut în general numărul cotidienele pariziene și tirajul lor nu s-a schimbat. În același timp însă a crescut în medie tirajul zărelor din provincie, cu toate că numărul lor a scăzut. Dacă 167 cotidiene provinciale au avut în anul 1939 un tiraj total de 5.400.000 exemplare, în 1947 tirajul celor 168 cotidiene a crescut la 8.500.000 exemplare.

La fel ca și în cazul cotidienele pariziene anul 1950 a însemnat o scădere a numărului ziarelor regionale la 135 și a tirajului lor la 6.500.000 exemplare. În anul 1954 numărul cotidienele a scăzut la 119, dar tirajul a rămas aproape neschimbat fiind de 6.400.000 exemplare. Astăzi tirajul acestor ziare provinciale oscilează în jurul a 6.500.000 exemplare.

NOUL PREȘEDINTE AL FEDERAȚIEI NAȚIONALE A PRESEI ITALIENE

La cea de a V-a sesiune a Consiliului național al presei italiene, Alberto Bergamini a fost ales președinte al Federației naționale a presei italiene. Votul a fost unanim, cu trei abțineri.

Noul președinte al Federației naționale a presei italiene, Alberto Bergamini, s-a născut la 1 iulie 1871 la Santo Giovanni-Persiceto (Bologna). Din tinerețe a manifestat un viu interes pentru activitatea ziaristică. A debutat la ziarul „Bologna” și cînd acesta a fost suspendat, a trecut la „Gazetta dell'Emilia” și mai târziu la „Corriere del Polesine” al cărui director a devenit. A făcut parte din redacția ziarului „Corriere della Serra”. În 1900 Bergamini fondează și conduce ziarul „Giornale d'Italia”. După afacerea Matteotti, Bergamini, care în acel moment făcea parte din grupul senatorilor opoziționiști, a ținut piept, în mod curajos, lui Mussolini. În aprilie 1943 reia direcția lui „Giornale d'Italia” și curînd după aceea este arestat de către germani. Alberto Bergamini, care este senator din 1948, a îndeplinit în 1923 și în 1944 funcția de președinte al Federației naționale a presei italiene.

Consiliul național al presei italiene s-a ocupat de asemenea și de cel de al VI-lea Congres național al presei italiene care urmează să aibă loc la Triest între 6 și 11 octombrie.

HEINE ZIARIST

Heinrich Heine a fost în primul rând un mare ziarist, în sensul în care acest lucru a fost spus despre Voltaire. Operele care au stabilit popularitatea sa în Germania, și imediat după aceea în Europa, sînt desigur poeziile sale lirice, dar și acele „Reisebilder”, tablouri din călătorie, care sînt totodată de cronică și de reportaj. Le-a publicat în 4 serii: din 1824 (avea atunci abia 27 de ani) pînă la 1831. Primul este consacrat călătoriei în munții Harz și Marea Nordului, al doilea celui de al doilea ciclu al Mării Nordului și amintirilor sale despre soldatul lui Napoleon, toboșarul Le Grand, al treilea tablou, călătoriei de la München la Genova, în sfîrșit al patrulea cuprinde: Orașul Lucques și Fragmentele englezești.

Heine nu este inventatorul „Notei de călătorie”. Secolul al XVIII-lea ne dă în această privință multe exemple, dintre care cel mai celebru în Germania este „Călătoria în Italia” de Goethe. În Anglia, în al său „Voiaj sentimental”, Sterne împletise reflecțiile sale cu relatarea incidentelor de drum. Apoi apărură, odată cu călătoriile lui Bougainville și ale lui Cook, povestirile despre explorări îndepărtate.

Heine însă, dacă își cunoștea predecesorii, nu-i imita. El își afirmă din capul locului în acea „Călătorie în Harz” care rămîne fără indoială o capodoperă a genului, originalitatea și maniera sa proprie. Subiectul și pretextul ei sînt o excursie pe jos pe care Heine o întreprinde de la Göttingen, unde era student. Heine părăsește orașul, străbate munții Harz, se urcă pînă în vârful Brocken. În drum, descrie peisajul, oamenii. De parte însă de a se mulțumi cu aceasta, se avîntă într-o satiră violentă și foarte spirituală contra filistinului german, de care avea foarte multe exemple sub ochi, în această mică universitate germană, exprimîndu-și

în același timp ideile sale liberale și revendicînd pentru mineri din Clausthal, de pildă, o viață mai omenească. Descrierea coborîrii în mină este impresionantă: „Treptele sînt acoperite cu un noroi lichid, și mergi de la o scară la alta, minerul coborînd primul, asigurîndu-te mereu că nu există pericol, numai că trebuie să te fii ferm pe trepte să nu-ți privești picioarele, să nu capeți amețală și să fii atent, ca să nu pui piciorul pe scindura așezată alături, de-a lungul căreia funia butoaielor urcă cu zgomot și de unde, acum cincisprezece zile, un om imprudent s-a prăbușit rupîndu-și gîtul. Departe, în fund, se aude un murmur confuz; te lovești mereu de birne și de funii în mișcare, care aduc la suprafață butoaiile pline cu minereu sau cu apa care se adună în mină... Am fost impresionat ca de o amintire calmă și blîndă, dar în același timp penibilă și enigmatică, întîlnind privirile limpezi și gînditoare și figurile cam palide, dar grave și inteligente, ale acestor oameni tineri și bătrîni, misterios luminate de flacăra lămpilor”.

Heine știe să vadă și să te facă să vezi. Descrierile poetice ale munților Harz, ale pădurii, ale păstorului care îl conduce spre Brocken se îmbină, în aparență, în voia fanteziei drumetului, în realitate după un plan strict, cu considerațiuni asupra orașului Göttingen, pe care Heine îl ia în deridere, prin procedee stilistice care amintesc cîteodată pe Rabelais (o enumerare ridicolă, de pildă).

Reportaj deci, dar un reportaj în care esențialul rămîne reporterul, impresiile, ideile și reacțiile sale. În această privință, „Călătoria în Harz” este mult mai compusă, mai centralizată decît ar putea să fie o simplă povestire de călătorie de la o zi la alta. Totuși, din meșteșugul ziaristului, Heine posedă deja în această primă lucrare în proză, stilul de o

minunată fluiditate, ușor chiar în aparență, simplitatea povestirii, fantezia, preocuparea de a distra, de a interesa mereu cititorul prin varietatea temelor sale.

Tablourile de călătorie, care vor fi publicate mai tirziu, păstrează aceste calități: odată domină observațiunile din domeniul social, de ex. în Fragmentele engleze, alteori Heine introduce amintiri din copilărie pe care de altfel nu le separă de cugetări foarte actuale (Cartea despre Le Grand), cu alte prilejuri povestirea se transformă în pamflet (Băile de la Lucques) sau poetul înserează chiar o novelă (Orașul Lucques).

Dacă comparăm diferitele opere, sîntem izbiți de spațiul din ce în ce mai mare consacrat ideilor sociale și politice. Heine devine pe față acel soldat al libertății, pe care va afirma pînă la ultima sa suflare, că nîciodată nu a încetat să fie. Geneviève Blanquis notează foarte just că Incelul cu incetul, preocuparea politică și socială primează asupra gustului pentru pitoresc și visare, temutul polemist dezvăluie armele sale, poetul devine ziarist și pamfletar¹⁾.

★

În acest moment izbucnește în Paris revoluția din iulie. Heine, la Heligoland, întîmpină această veste cu mare entuziasm. Hotărîrea sa este luată. Pleacă la Paris, va trăi de acum înainte pe acest „pămînt roșu al libertății”. Va fi ziarist. Timp de zece ani, munca sa de publicist îi va lua tot timpul. Chiar după 1840, cînd Heine va compune cele mai frumoase poeme politice și satirice „Germania, o poveste de iarnă” (de ex.) el nu va face decît să continue sub o altă formă lupta pe care a dus-o

1) Geneviève Blanquis, Henrich Heine, Boivin 1948.

în proză timp de 10 ani. De altfel, de la Hamburg el va scrie lui Marx rămas la Paris, pentru a-i propune să publice în „Vorwärts“ extrase din această operă satirică și politică. Astfel nu există soluție de continuitate între opera ziaristului și cea a poetului ce revine de la 1840.

În 1830, ziaristica are deja în Franța titlurile sale de nobleță, sint 56 de ani de când a fost inventat ziarul cotidian. În 1835, Emile de Girardin lansează ziarul de 1 ban (mai exact de 40 în loc de 80 franci pe an) și această reducere de preț la jumătate dă presei o dezvoltare considerabilă. În 1835 apar la Paris, după datele Administrației Poștei, 20 de ziare care numără 70.000 abonați în capitală. Un an mai târziu, numărul ziarelor n-a crescut decât cu un sfert (26), dar acel al abonaților s-a triplat (200.000). Există un text celebru de Börne, în care acesta povestește cum la Paris toată lumea citește, în stradă, în omnibus etc. Presa redevine, sub monarhia din iulie, puterea politică care a fost în timpul Revoluției.

În același timp apar numeroase reviste: „La Revue des Deux Mondes“ în 1829, „L'Europe littéraire“ la lansarea căreia Heine va participa în 1833. Balzac el însuși va fonda „La Chronique de Paris“ și „La Revue Parisienne“

★

Cum înțelegea Heine meseria sa de ziarist? O spune el însuși în testamentul său: „Marele scop al vieții mele era să lucrez pentru antanta cordială între Franța și Germania și să dejoc manevrele dușmanilor democrației, care exploatează în avantajul lor animozitățile și prejudecățile internaționale. Cred că am bine meritat de la compatrioții mei, ca și de la francezi“. În prefața ediției franceze a articolelor sale despre Germania, el precizează: „După ce am lucrat multă vreme pentru ca să fac să fie înțeleasă Franța în Germania, să distrug animozitățile naționale pe care despoziții se pricep atât de bine să le exploateze în avantajul lor, întreprind astăzi o muncă asemănătoare și nu mai puțin grea, aceea de a explica Germania francezilor...“.

Acest text este citit se poate de limpede. Ambiția lui Heine este cea mai înaltă pe care o poate concepe un ziarist. Povestirile sale de călătorie, cronicile anterioare, nu erau decât un fel de ucenicie a acestei opere, opera vieții sale: dezvoltarea posibilităților de înțelegere între popoarele noastre. Prin aceasta se poate măsura

actualitatea lui Heine. O sută de ani după moartea sa, aceeași problemă se pune azi, în condițiuni în care ar fi ușor de subliniat analogiile cu trecutul.

Mai rămâne desigur să ne întrebăm, dacă poetul lui „Buch der Lieder“ era în măsură să îndeplinească această misiune. Venind în Franța, el dovedise deja talentul său de poet; în „Intermezzo-ul“ liric, Heine a dat Germaniei cele mai frumoase poeme de dragoste. El a arătat arta sa de cronicar în „Călătoria în Harz“ și înclinarea sa spre satira politică în cartea „Le Grand sau călătoria de la München la Genova“. Se știa că el apăra ideile libertății, că admira revoluția franceză în general și revoluția din 1830 în special.

În articolele sale din „Revue des Deux Mondes“ și „L'Europe littéraire“, pe care le scrie în germană și care sint traduse, Heine va dezvălui în plus profunzimea sa cunoaștere a filozofiei și istoriei germane.

La Berlin, el urmase cursurile bătrînului Hegel. Acesta era pe atunci un filozof în culmea onorurilor, un fel de cariatidă filozofică a statului prusian. Cine ar fi putut ghici în expuneri al căror stil complicat și uneori abstract nu ușura înțelegerea, acele principii revoluționare pe care Marx își va propune cîțiva ani mai târziu să le „repună pe picioare“. Este cunoscută aprecierea făcută de Friedrich Engels: „Oare revoluția se ascunde în dosul acestor profesori, în dosul discursurilor lor pedante și obscure, în lungile lor fraze plictisitoare? Oamenii care treceau atunci drept reprezentanți revoluției, liberalii, nu erau ei tocmai adversarii cei mai violenți ai acestei filozofii care zăpăcea capetele? Dar ceea ce nu vedeau nici guvernul, nici liberalii, un om cel puțin a văzut-o încă din 1833: este adevărat că el se numea Heinrich Heine“¹⁾.

În timpul exilului la Paris al poetului, Germania se transforma profund. Dintr-o țară agrară, înapoiată, ea se va transforma într-un sfert de secol într-o țară cu un nivel industrial înalt. În 1835, primul tren german care circulă între Nuremberg și Fürth este tras de o locomotivă de fabricație englezească, doi ani însă mai târziu Borsig creează o fabrică de locomotive la Berlin. Opt ani mai târziu, prima expoziție industrială este inaugurată la Mainz. Un trafic maritim regulat este instaurat între Brema și New York. Doisprezece ani mai târziu este creată celebra HAPAG

1) Marx și Engels — Studii filozofice. Editions sociales 1951, pagina 15.

(Hamburg-Amerika Linie), în același timp cu primele uzine Siemens. În ultimii ani ai vieții lui Heine iau ființă în Germania marile societăți industriale și marile bănci care vor domina de acum înainte economia țării. Heine n-a asistat la aceste transformări. Se știe că el nu va face în Germania decât două scurte călătorii, în 1843 și în 1844. Dacă a avut cunoștință de toate, aceasta s-a întâmplat datorită presei, pe care o urmărește, ce e drept, cu atenție. Putea fi des întâlnit în galeriile Palatului Regal, într-o sală de lectură din strada Montpensier, unde citea cu atenție ziarele din Germania, în sucursala pariziană a librăriei Campe.

Heine primea de asemenea enorm de multe vizite. Toți refugiații politici de oarecare importanță veneau să bată la ușa sa, iar el nu uita niciodată să se informeze despre evenimentele din Germania. De altfel, pe măsură ce se apropie revoluția din 1848, interesul pe care îl poartă evenimentelor din Germania nu încetează de a crește.

Cu toate acestea, mijloacele sale de informare despre țara sa erau limitate. Și totuși Heine, la Paris, a știut să desprindă pentru francezi tendințele principale (politice și filozofice) ale gândirii germane, iar analiza sa își păstrează și astăzi interesul

★

Balzac, care de altfel s-a arătat foarte sever pentru oamenii din presă, a scris în „Fata cu ochii de aur“ că „ziaristul este o gândire în mers“. Această definiție se aplică lui Heine, acest luptător pentru libertate, care își va preciza ideile în contact cu realitatea pariziană

Ca orice bun ziarist, Heine care voia să te facă „să vezi“ începea prin a „observa“. Prima întâlnire cu Philarete Chasles, pe care „Revue des Deux Mondes“ îl va însărcina să scrie biografia scriitorului, este semnificativă. „Cînd soarele își reluu complet poziția sa, scrie Chasles în amintirile sale, personagiul (este vorba de Heine) își vîrî din nou liniștit mîinile în buzunare și își continuă munca; munca sa era aceea de a privi“. În primele zile ale șederii sale la Paris mai cu seamă, Heine cutreieră străzile, curios de a observa viața și obiceiurile parizienilor. Observația nu este singura sa sursă de informare. El întâlnește în redacțiile revistelor, mai ales în saloane (prințesa Belgioso, La Fayette, la prietenii săi Balzac, Gauthier, George Sand) majoritatea oamenilor politici și a glo-

riilor literare sau muzicale. Se întâlnește des cu Thiers și Mignet. Este sărbătorit pretutindeni.

La Paris se găsește în acel moment un mare număr de muncitori germani, mai ales croitori și tâmplari. Heine cunoaște societățile lor, este primit în mijlocul lor; va face aici cunoștință cu Weitling și va lega prietenie cu Marx. Dar el cunoaște de asemenea muncitori francezi. Asistă la reuniunile partizanilor lui Fourier „Amicii poporului”, îl ascultă pe Blanqui, cunoaște majoritatea șefilor republicani de atunci.

Heine nu se mărginește însă în a observa sau a asculta; el studiază.

★

Dealungul operei sale de publicist, găsim la Heine un anumit număr de teme constante: critica la adresa Prusiei și ura sa împotriva francezilor, critica la adresa filistinismului german și contra filistinilor, apărarea marilor glorie ale trecutului, de la Lessing la Goethe; admirația pentru revoluția franceză, denunțarea burgheziei lacome și venale, lupta pentru emanciparea umană.

Asupra tuturor acestor puncte, Heine nu și-a schimbat părerile. Numai singură enumerarea lor scoate în evidență în preocupările sale preponderanța problemelor politice. Chiar atunci când prezintă Germania francezilor și când studiază istoria religiei și a filozofiei, sau romantismul, Heine, ziarist politic, nu părăsește niciodată preocupările sale politice.

Dar Heine, ziarist politic și ziarist deseori profund, care scrie încă din 1832: „Casimir Périer a înjosit Franța pentru a ridica cursurile la Bursă”, care întrevădea necesitatea revoluției proletare, care, primul, recunoaște importanța revoluționară a filozofiei lui Hegel, care scrie „numai poporul este mare pentru că el are conștiința destinului său”, și încă, tot în 1832: „Când cultura intelectuală a unui popor și obiceiurile și nevoile care decurg din ea, nu mai sînt în armonie cu vechile instituții politice, se ridică contra acestora o

luptă de necesitate care duce la schimbarea acestor instituții și care se numește revoluție”, Heine nu este niciodată dogmatic. El nu este niciodată pedant. Ideile sale cele mai fecunde, el le seamănă ca și cum s-ar juca, printr-o întorsătură de frază, și întrerupe o expunere foarte serioasă printr-o piruetă.

Aceasta pentru că la Heine grija pentru formă se îmbină întotdeauna cu grija pentru eficacitate. El vrea să fie citit pînă la capăt. El vrea să intereseze cititorii, să nu le obosească niciodată atenția.

În acest sens, Heine este creatorul unui gen, cel puțin pentru Germania: foiletonul. Și scriitorii aproape contemporani, ca autorii satirici Karl Krauss sau Kurt Tucholsky, care, fie că se socotesc sau nu discipolii lui, îi datorează desigur mult. De la Heine datează tradiția polemicilor de presă, ironia care rănește de moarte pe adversar, arta de a jongla cu propriile fraze ale aceluia pe care îl atacă, pînă la a face să izbucnească tot ridicolul, sub carapacea lor de seriozitate sau de pedantism.

Arta ziaristică a lui Heine este atât de bogată în scipiri, încît nu mai știm astăzi despre care din contemporanii săi a spus el mai întâi: „că ar fi nemuritor în timpul vieții” sau în urma cărei vizite a scris el: „nu sînt capabil de a avea măcar o idee pe ziua de azi: am primit vizita unui prieten cu care am făcut un schimb de idei”.

Heine începe deseori cu o povestire, apoi se lasă dus de o oarecare idee, care, fără o cauză aparentă, îl antrenează... exact acolo unde vrea el să ducă pe cititor. Acesta este un procedeu frecvent în tablourile de călătorie. Heine este foarte conștient de maniera sa. El însuși spune: „nu-mi cereți o expunere sistematică, aceasta înseamnă moartea oricărei corespondențe (ziaristică); trebuie întotdeauna să folosești asociația de idei... să indici numai, prin aluzie, să nu pictezi niciodată tabloul cu toate amănunțele sale”. Heine vrea să lase cititorului grija de a dezvolta el însuși ideea pe care i-o sugerează. Artă grea, care în același timp permite și chiar provoacă toate fanteziile ver-

bale. Artă cîteodată periculoasă. Pentru a înțelege pe Heine, nu trebuie niciodată să uităm cu totul această nevoie a sa de a jongla cu cuvintele și cu ideile.

Dar dacă vrem să facem bilanțul operei sale de ziarist, trebuie să ne ferim de a ne opri în mod exclusiv la acest aspect formal. Acest foiletonist de geniu avea ceva de spus. După cum notează Raymond Schiltz: „Cartea „Despre Franța” de Heine este unul din izvoarele preferate ale istoricilor noștri, atunci cînd își propun să caracterizeze oamenii și lucrurile din primii ani ai domniei lui Louis Philippe”. El a făcut cunoscut germanilor doctrina lui Saint-Simon, situația politică, literară, artistică a Franței în timpul lui Louis Philippe. El a apărut întotdeauna revoluția franceză și pe revoluționarii francezi împotriva aristocraților și partizanilor vechiului regim. Cititorilor săi francezi, el le-a prezentat o imagine a Germaniei care se deosebea cu totul de tabloul pe care îl redase doamna de Stael, cu cincisprezece ani înainte. Nimeni nu o mai citește pe Doamna de Stael. Se mai citește încă pe bună dreptate — și fără îndoială insuficient — analizele lui Heine care nu au îmbătrinit.

Săgețile pe care le-a înfipt în spina teutonomanilor, critica sa în ceea ce privește servilismul intelectual, atât de răspîndit în Germania de atunci, își ating încă și astăzi scopul. Unele aspecte ale romanțismului reacționar, pe care le denunța cu atîta forță și spirit, nu au dispărut din Germania de azi.

Perspiciacitatea și talentul lui Heine fac din el un model și numeroși ziaristi contemporani ar putea în mod util să mediteze încă asupra acestui exemplu.

GILBERT BADIA

(fragment din articolul „Heine ziarist” apărut în revista „Europe” nr. 125-126, din mai-iunie 1956)

COLEGIUL DE REDACȚIE: Const. Antip, Virgil Dănculescu, Henri Dona, Vasile Dumitrescu, Ion Felea, Nestor Ignat, Gavril Incze, Nicolae Moraru, Gh. Năstase, Marin Roban, Al. N. Trestieni (redactor șef)

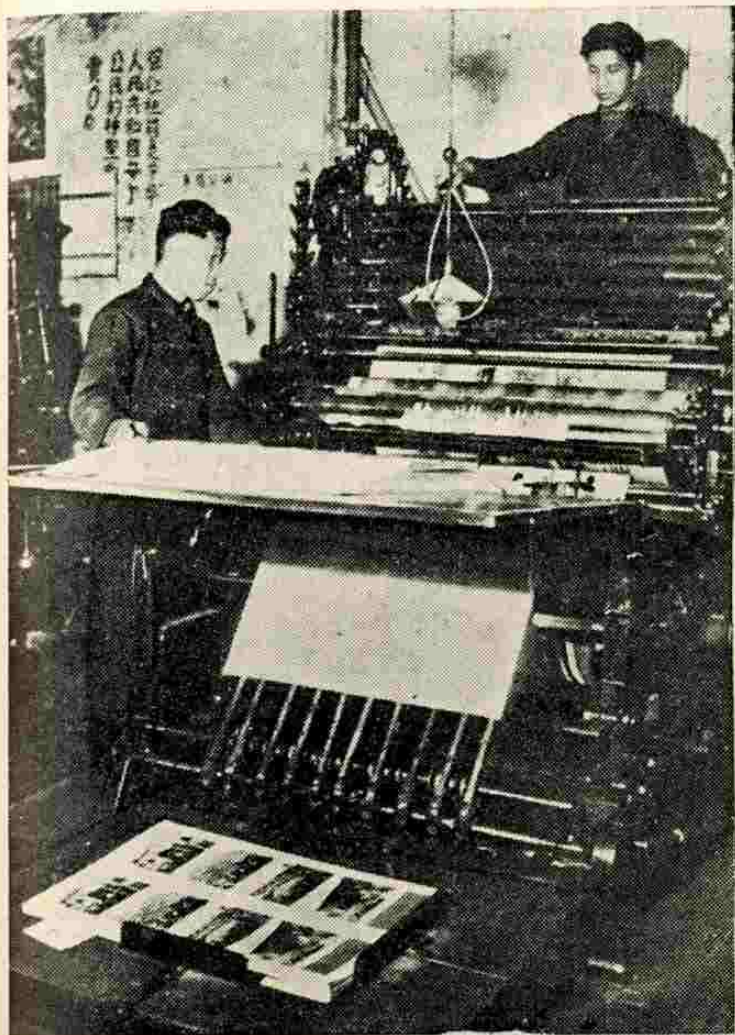
REDACȚIA ȘI AD-ȚIA: str. C. Dobrogeanu-Gherea, 5. Telefon: 3.26.20 (int. 359), 5.65.25, 6.36.39

ABONAMENTE: lei 12 pe 6 luni; lei 6 pe 3 luni

Abonamentele se primesc la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții. De asemenea, revista se găsește de vînzare la chioșcurile difuzării presei

Tiparul executat în Întreprinderea Poligrafică nr. 2, București, str. Brezoianu nr. 23--25 c. 2735

ASPECTE DIN VIAȚA CULTURALĂ A R. P. CHINEZE

O tipografie din Pekin. Se tipăresc afișe ilustrate care reprezintă viața oamenilor din colhozurile sovietice.

Anul acesta se tipăresc patruzeci de milioane exemplare din publicațiile destinate ridicării nivelului cultural al maselor populare din R. P. Chineză.

In fotografie un grup de redactori pregătesc manuscrisele unor publicații.

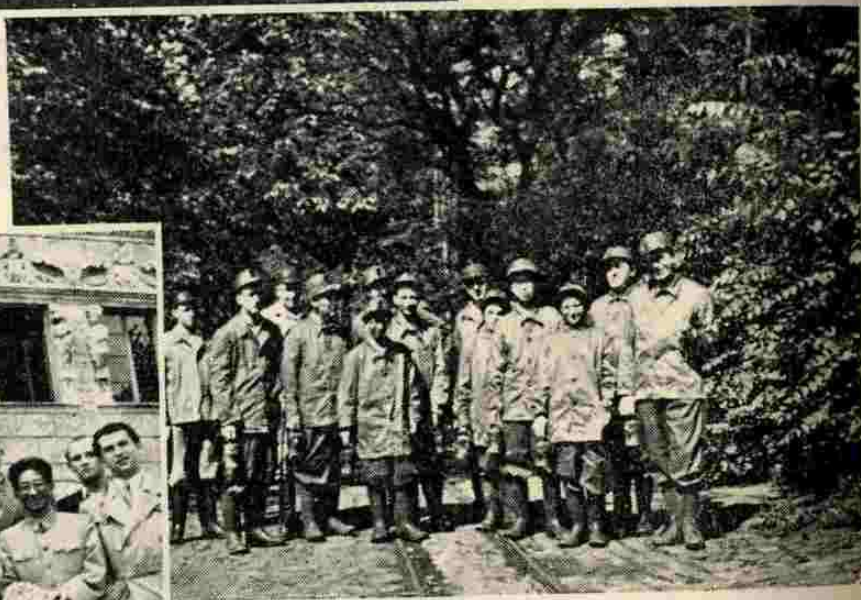
Intr-o librărie din R. P. Chineză. O mare cantitate de cărți științifice și literare se află la dispoziția numeroșilor cititori.

SCHIMB DE EXPERIENȚĂ ÎNTRE ZIARIȘTI ÎN REPUBLICA POPULARĂ POLONĂ

*Intre 10—28 august a
avut loc in R. P. Polonă
un schimb de experiență
între ziariștii din diferite
țări.*

— Un grup de ziariști din Italia, R. D. Germană, R. P. Ungară și R. P. Chineză la Zaconane (R. P. Polonă).

— Ziariști din U.R.S.S., R. P. Chineză, R. Cehoslovacă, R. P. Ungară, R.P.R., R.D.G., R. P. Polonă în fața minei din Stalinogród (R. P. Polonă).

— Ziariști sovietici, cehoslovaci, romini, polonezi, germani, în fața Casei Arhitecților din Kazimir (R. P. Polonă).

1000
Mucet

PRESA NOASTRA

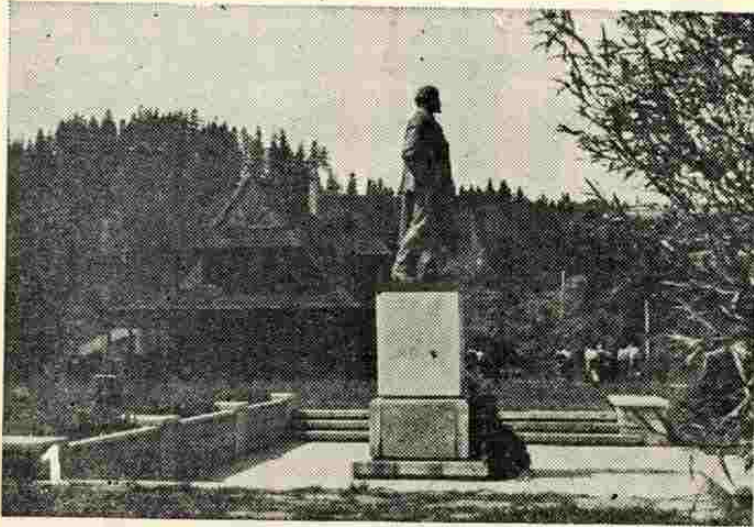
REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII ZIARIȘTILOR DIN R.P.R.

OCTOMBRIE

1956

- Marea Revoluție Socialistă din Octombrie și presa muncitorească din România — V. Liveanu
- Cum se reflectă problemele industriei grele în presă — H. D. Sterian
- Stilul gazetarului și căile formării lui — Eugen Atanasiu
- Despre țana unui succes — T. Caramfil
- DISCUȚII: Fond și formă — I. Felea; Stilul gazetelor — Victor Kernbach; Drumul de la un portofoliu bogat la un ziar interesant — S. Stamboliu; Să îmbinăm armonios fondul cu forma — Alex. Baltes; Despre aspectul grafic al ziarelor noastre și încă ceva — Mircea Flavian
- Un reportaj cu peripeții — Șt. Pirvu
- Presa română transilvană până la 1848 — Nicolae Deleanu
- „Courier de Moldavie“ — Gh. Haupt
- Despre fotografia în presă — Ana Benedec
- Biroul juridic — Șerban Beligrădeanu și Aurel Roman
- Orice asemănare nu-i deloc întimplătoare — Erna Albu
- Meșteșugul de a întocmi și prezenta o știre — D. Turtureanu
- Recenzie. Bibliografie.

CASE-MUZEU „V. I. LENIN” DIN R. P. POLONĂ

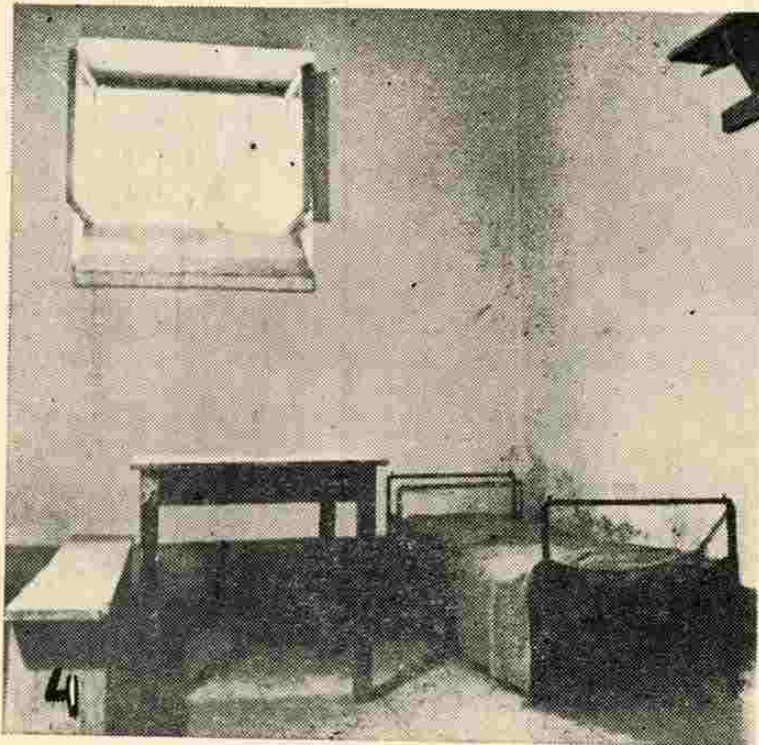
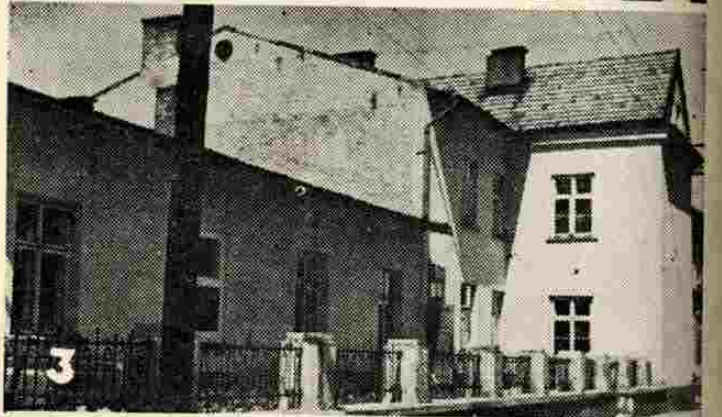
1) Statuia lui V. I. Lenin din curtea muzeului „V. I. Lenin” din Porovin.

2) Casa-muzeu din Biaty Dunajec unde a locuit Lenin ca turist.

3) În această casă din Nowy-Targ a fost închis Lenin între 8 și 19 august 1914.

4) Celula din Nowy-Targ unde a fost închis Lenin.

5) Ușa celulei din Nowy-Targ.

PRESA NOASTRĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII ZIARIȘTILOR DIN R. P. R.

ANUL I

Nr. 6

OCTOMBRIE 1956

MAREA REVOLUȚIE SOCIALISTĂ DIN OCTOMBRIE ȘI PRESA MUNCITOREASCĂ DIN ROMÂNIA

V. LIVEANU

aspirant în științele istorice

În 26 octombrie, stil vechi, 1917, cititorii ziarelor din Iași — atunci capitala provizorie a României — au constatat cu oarecare mirare lipsa știrilor asupra evenimentelor „la zi” din Rusia. Această lipsă era cu atât mai ciudată, cu cât pînă atunci ziarele publicau în fiecare zi știri despre furtunoasele evenimente desfășurate în marea țară vecină, ai cărei soldați țineau cea mai mare parte a frontului din Moldova. La 1 noiembrie, stil vechi, ziarul „Evenimentul”, unul din oficioasele guvernului din Iași, a reluat rubrica Situația din Rusia — publicînd o serie de relatări sub titlul „Eșuarea mișcării maximaliste” (maximalist era traducerea curentă atunci a cuvîntului bolșevic). Ce era și ce urmărea „mișcarea maximalistă”, nu se spunea. Se spunea numai că „telegramele sosite astăzi din Petrograd anunță că măsurile de ordine se iau din nou în chip metodic și mișcarea maximalistă va fi în curînd complet distrusă”. După două zile de tăcere „Evenimentul” publica din nou o serie de relatări sub titlul: „Distrugerea regimentelor maximaliste”. Ziarul anunța că „regimentul maximalist Garda Roșie a fost nimicit” și că Kerenschi, Kaledin și Kornilov au intrat în Petrograd. În timp ce „Evenimentul” ca și celelalte ziare burgheze continuau să anunțe „distrugerea mișcării maximaliste”, Marea Revoluție Socialistă din Rusia își continua marșul ei triumfal, anunțînd omenirii o eră nouă.

Presa burgheză reacționară a întîmpinat revoluția proletară din Rusia cu o furioasă revărsare de ură și de calomnii, precum și de iluzii în grabnica răsturnare a puterii sovietice.

Mai existau însă și alt fel de ziare care, înfruntînd nenumărate greutăți, spuneau poporului adevărul. Acestea erau ziarele mișcării muncitorești. În România presa muncitorească, ca și întreaga activitate a organizațiilor muncitorești fusese interzisă de guvern în august 1916, odată cu intrarea în război. Dar grupurile revoluționare, transformate în 1918 în grupuri comuniste, înfruntînd teroarea guvernului, activau în ilegalitate. Începînd din septembrie 1917, un grup de revoluționari romîni emigrați la Odesa, în frunte cu M. Gh. Bujor, au organizat apariția ziarului „Lupta” — care era transportat și răspîndit ilegal în Moldova. Ziarul „Lupta” a salutat cu entuziasm revoluția socialistă din Rusia din primele ei zile. În primul număr apărut după insurecția proletară din Petrograd, adică în numărul din 27 octombrie (9 noiembrie 1917), ziarul „Lupta” publica manifestul, scris de Lenin, prin care Comitetul Militar Revoluționar din Petrograd anunța trecerea puterii în mîinile Sovietelor. „Lupta” sublinia că „maximaliștii + adică bolșevicii — duc o politică net revoluționară” și că marea revoluție rusă „vine doar în numele principiilor celor mai largi de libertate și democrație proclamate de

socialism". În 18 (5) noiembrie „Lupta“ scria că „Rusia este un imens laborator din care iradiază curentele care vor pune în mișcare uriașa forță creatoare a proletariatului și care vor face să răsară zorii păcii și egalității“.

Ziarul „Lupta“ a publicat apelurile la încheierea imediată a unei păci democratice, adresate de tânărul guvern sovietic tuturor popoarelor lumii; acest ziar a scris de asemenea despre măsurile luate de Puterea Sovietică pentru confiscarea pământurilor moșieresti și pentru darea lor în folosință la țărani, despre naționalizarea băncilor din Rusia, despre celelalte înfăptuiri ale primelor săptămâni de revoluție. „Lupta“ publica apoi moțiunile prin care mitingurile oamenilor muncii salutau politica de pace a Puterii Sovietice. Intr-una din aceste moțiuni publicată de „Lupta“ în 18 noiembrie 1917 se spunea că muncitorii, țărani și soldații români „consideră încercarea guvernului revoluționar rus de a grăbi încheierea păcii ca un act măreț și revoluționar menit să aducă între popoare pacea, ruptă de concurența și pofta de câștig capitalistă... În numele poporului român martirizat, în numele orfanilor, văduvelor și schilozilor, noi strigăm ca omagiu și recunoștință: Trăiască revoluția rusă, aducătoare de pace“.

Ziarul „Lupta“ a publicat apelul pentru întemeierea batalioanelor revoluționare române, care aveau sarcina de a lupta pentru apărarea revoluției socialiste împotriva intervenției — inclusiv a intervenției guvernului burghezo-moșieresc român — pentru răsturnarea dominației claselor exploatare din țara noastră. Ziarul „Lupta“ a publicat informații despre activitatea acestor batalioane, despre răcoalele marinarilor români, despre alte acțiuni revoluționare ale muncitorilor și țărănilor români.

Militanții revoluționari răspindeau ziarul „Lupta“ în fabrici și la sate. Muncitorii din Moldova subscriau fonduri pentru întreținerea ziarului. Folosind faptul că păturile largi ale populației erau averse de știri asupra situației din Rusia, militanții revoluționari români, cu sprijinul soldaților revoluționari ruși, au organizat vinzarea în public, în plină zi, a „Luptei“. Ca urmare, la Iași — arăta „Lupta“ din 14 decembrie 1917 — prin cartierele muncitorești și în centru, publicul dădea navală ca să obție câteva exemplare din „Lupta“. La Piatra Neamț — arăta „Lupta“ din 9 decembrie 1917 — „țărani, muncitori și țigoveji dădeau navală în jurul tovarășilor noștri care împărțeau ziarul pentru a putea lua un exemplar“.

În acest timp de cealaltă parte a Carpaților, în Ardealul stăpinit de habsburgi, organizațiile proletare își cuceriseră dreptul de a tipări ziare legale. Este drept că pătrunderea ziarelor muncitorești în principalele centre și regiuni industriale întâmpina tot felul de opreliști din partea autorităților, dar acestea nu puteau zădărnici răspîndirea ziarelor muncitorești. În 18 (5) noiembrie 1917, ziarul „Adevărul“, organ al mișcării muncitorești din Ardeal, scria: „nădăjduim că sămînța aruncată de el (poporul rus) va încolți pretutindeni și ne va apropia de venirea vremii cînd toate popoarele asuprite se vor elibera și se vor înfrăți. Lenin și ceilalți conducători ai revoluției ruse de acum, vor rămînea pentru totdeauna adevărați apostoli ai păcii, iar muncitorimea rusă care prin eroismul și hotărîrea sa puternică a scuturat din amorțeală toate popoarele din lume — să o slăvim cu toții și să o urmăm“.

În 9 decembrie (26 noiembrie) 1917, dînd glas speranțelor de pace și eliberare națională pe care muncitorii ardeleni le legau de revoluția socialistă rusă, ziarul „Ade-

vărul“ (care nu trebuie confundat cu „Adevărul“ din București) scria: „Slavă și mărire vouă muncitori ruși! Alduit fie numele vostru, tovarăși ruși, care prin hotărîrea voastră eroică, prin singele vostru vărsat în lupta cu dușmanii poporului ne-ați întărit credința în puterea socialismului, și ați arătat lumii calea cea mai dreaptă ce duce la pace și la înfrățirea popoarelor... Voi ați băgat de seamă că numai capitaliștii și marii proprietari, clasele avute, trag foloase din învrăjbirea popoarelor și ați avut curajul să vă împotriviți, să sfărîmați lanțurile robiei, să nimiciți puterea celor ce vă stăpîneau pînă acum și singuri ați luat în mînă conducerea soartei voastre. Voi cereți ca nici o națiune să nu fie în asuprire pe alta, nici un neam să nu fie subjugat“.

Astfel, încă din noiembrie-decembrie 1917, din primele săptămîni ale revoluției socialiste, presa mișcării muncitorești din țara noastră a exprimat entuziasmul oamenilor muncii față de mărețele evenimente din Rusia. În acele zile cînd burghezia, prin presă și prin celelalte mijloace de care dispunea, se grăbea să înconjoare Rusia cu o cortină de calomnii și minciuni, ziarele muncitorești erau singurele care spuneau adevărul asupra situației din Rusia și ajutau masele să înțeleagă uriașa însemnătate istorică a evenimentelor de acolo.

Odată cu trecerea lunilor și anilor, ziarele burgheze s-au „perfecționat“ în puțin nobila artă a fabricării minciunilor despre Rusia. În 1917—1921, ca și mai tîrziu de altfel, la intervale mai mult sau mai puțin regulate, în ziarele burgheze se puteau citi știri „din cele mai sigure surse“ care vesteau „prăbușirea bolșevicilor“ și victoria definitivă a contra-revoluției. Zărnice se puteau citi cele mai absurde invenții asupra situației din Rusia, care serveau drept „argumente“ pentru a justifica intervenția anti-sovietică. Uneori, în coloanele ziarelor reacționare — mai ales ale celor din „opoziție“ — se puteau citi și rînduri mai realiste. Apăreau și unele ziare democratice ca, de pildă, „Chemarea“ lui N. D. Cocea, care refuzau să se alăture corului antisovietic.

În anii de avînt revoluționar, imediat următori Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, presa muncitorească a luat o mare dezvoltare. În 1917—1920 organizațiile muncitorești au crescut vertiginos, syndicatele din Muntenia, Oltenia și Moldova, de pildă, aveau în mai 1920 — 100.000 de membri față de 8.000 în 1916. Aceasta însemna nu numai creșterea numărului de cititori, dar și creșterea numărului activiștilor de presă și creșterea fondurilor de care puteau dispune ziarele muncitorești. În 1918—1920 se constata o adevărată înflorire a presei muncitorești. Grupurile comuniste, neavînd posibilitatea de a publica ziare legale, au editat un mare număr de ziare sau reviste ilegale. În această perioadă, cînd grupurile comuniste erau abia la începutul activității lor și nu aveau suficientă experiență a muncii ilegale și în special nu aveau suficientă experiență în organizarea de tipografii ilegale pentru ziare, cea mai mare parte a presei ilegale se tipărea de către emigranții revoluționari români din Ucraina sau Rusia (și în noiembrie 1918—1 iunie 1919 în Ungaria) — și era apoi adusă și răspîndită în mod ilegal în țară. În această perioadă tipăriturile ilegale realizate în țară constau mai ales în manifeste. Încă în decembrie 1917, Comitetul de Acțiune din București, condus de Alecu Constantinescu, — comitet care a preluat conducerea grupurilor comuniste — a editat un manifest în care se spunea printre altele: „Cetățeni și muncitori! Strigați și cîntați de bucurie!... Noul guvern

revoluționar rus, în numele poporului muncitor și al milioanele de soldați din tranșee, a început tratativele de pace... Revoluția rusă a făcut primul pas nimicind cu a-vînt titanic tot ce i-a stat în cale. De acum soarta lumii e legată de victoria proletarului". Manifestele revoluționare aveau o mare importanță — dar nu puteau înlocui presa revoluționară. De aceea grupurile comuniste editau și ziare revoluționare care, din cauza teroarei burghezo-moșierești erau în cea mai mare parte ilegale. Dintre ziarele și revistele ilegale amintim doar câteva, în ordinea apariției. Ziarul „Lupta”, despre care am mai vorbit, a apărut în septembrie 1917—martie 1918. Ziarul „Foaia Țăranului” a fost editat începînd din vara anului 1918 la Moscova, de grupul Comunist Român. Acest grup a fost constituit pe lângă Partidul Comunist (bolșevic) Rus, de emigranți revoluționari romîni precum și de ardeleni care fuseseră luați prizonieri de armata țaristă și care ulterior au trecut de partea revoluției socialiste și alcătuiseră un timp „Partidul Țărănesc Revoluționar Român”. Ziarul „Foaia Țăranului” ca și întreaga agitație revoluționară a Grupului Comunist Român, se adresa oamenilor muncii din întreaga țară, inclusiv oamenilor muncii din Ardealul stăpînit atunci de habsburgi. Spre sfîrșitul anului 1918 și începutul anului 1919 „Foaia Țăranului” a apărut un timp în mod legal la Oradea. „Revoluția Socială”, organ al grupurilor comuniste din România, a fost editată începînd din decembrie 1918, de militanți revoluționari din București. Acest ziar a apărut pînă în a doua jumătate a anului 1919, cînd tipografia la care se tipărea a fost descoperită de Siguranță. Printre altele ziarul „Revoluția Socială” a avut un rol important în mobilizarea muncitorilor la greva generală demonstrativă din 21 iulie 1919 — declarată în semn de protest împotriva intervenției dezlănțuită împotriva Rusiei Sovietice și a Ungariei Sovietice. „Steagul Roșu”, organ al grupurilor comuniste romîne din Ardeal, Bucovina și Ungaria s-a tipărit la Budapesta, și a apărut cu începerea de la 1 ianuarie 1919 și pînă în a doua jumătate a aceluiași an. „Comunistul” și „Scinteia”, editate în 1919, „Dezrobirea Socială”, apărută în 1919—1920, „Comunistul” — revistă mai mult cu caracter teoretic, apărută în 1921 — erau tipărite de revoluționari romîni fugiți temporar în Rusia, și răspîndite apoi în țară. Menținerea legăturilor cu corespondenții din țară și trecerea ziarelor peste graniță puneau activiștilor ziarei ilegale mari probleme. Nu puțini dintre difuzorii presei revoluționare ilegale din acești ani au fost condamnați la zeci de ani de ocnă sau chiar împușcați fără judecată. Presa revoluționară ilegală din 1918—1921 a avut un rol important în procesul de răspîndire a leninismului în țara noastră, în procesul de clarificare ideologică a mișcării muncitorești din România. Ziarele editate de grupurile comuniste ilegale contribuiau la răspîndirea adevărului asupra realizărilor Puterii Sovietice, constituiau un mijloc însemnat pentru a sparge valul de minciună țesut de burghezie în jurul primei republici muncitorești-țărănești din lume.

Cel mai mult s-a dezvoltat însă presa muncitorească legală — editată de conducerea oficială a mișcării muncitorești. Ziarul „Socialismul” — organ central al Partidului Socialist și al Uniunii Generale a Sindicatelor din România — în ciuda dificultăților financiare, a devenit din punct de vedere al tirajului unul din cele mai mari cotidiene din țară. În 1918—1920, în afară de organul central, mai apăreau — uneori pentru scurt timp — numeroase ziare locale ca, de

pildă: „Adevărul”, care și-a schimbat titlul în „Tribuna Socialistă”, a apărut la Sibiu și apoi la Cluj ca organ al Partidului Socialist și al Sindicatelor din Ardeal; „Înainte” — organ al Partidului Socialist din Banat; „Vremea Nouă” — organ al Partidului Socialist din Bucovina; „Social-democrația”, care și-a schimbat numele în „Iașul Socialist”, organ al mișcării muncitorești din Moldova; „Republica Socială” și apoi „Nădejdea” din Galați; „Muncitorul Socialist din Brăila”, „Piatra Socialista” din Piatra Neamț; „Rîmnicul Socialist” la Rîmnicul Sărat; „Lupta Socialistă” — ziarul organizațiilor muncitorești din Ploești și Valea Prahovei; „Cuvîntul Socialist”, ziarul mișcării muncitorești din Ottenia și apoi „Oltenia Socialistă”. Au apărut apoi un ziar al Uniunii Tineretului, mai mult de zece ziare ale diferitelor Uniuni Sindicale și cam tot atîtea ziare în limbile minorităților naționale. Dintre revistele cu caracter teoretic — cea mai importantă a fost „Lupta de clasă”, apărută în 1920. „Lupta de clasă” a fost un organ legal al grupurilor comuniste și al celorlalte elemente revoluționare din Partidul Socialist.

Această dezvoltare a presei muncitorești nu a fost un proces simplu, destășurat de la sine. Din punct de vedere al aspectului grafic, al îmbinării dintre alb și negru, ziarele muncitorești se caracterizau printr-o trasătură originală și prin numeroase pete albe. Aceste pete albe erau amprente ale cenzurii care oprea tipărirea a numeroase materiale și care în cerea supra muncii cu totul presa muncitorească. Apariția ziarelor muncitorești legale era rezultatul luptelor zilnice purtate de muncitori cu autoritățile, era rezultatul a numeroase demonstrații și greve împotriva cenzurii. În 9 decembrie 1918, de pildă, guvernul a interzis ziarul „Socialismul”, la mai puțin de o lună după apariția sa. Numai ca urmare a grevei generale din 10 decembrie 1918 a muncitorilor din București, guvernul a fost silit să aprobe reparația „Socialismului”. Autorizațiile de apariție a ziarelor muncitorești nu erau însă totul. De nenumărate ori cei care răspîndeau ziarul „Socialismul” erau arestați de poliție sau de autoritățile militare — și erau necesare intense campanii de protest pentru eliberarea și apărarea celor care difuzau presa muncitorească.

Posibilitățile de apariție legală a presei muncitorești nu erau niciodată un dar al burgheziei, ci un rezultat al luptelor proletare de clasă.

Presa muncitorească legală ducea în permanență o intensă campanie împotriva intervenției antisovietice, demasca ajutorul acordat gardiștilor albi de guvernul român și încercările acestuia de a împinge țara în război cu Rusia. În vara anului 1920 s-a organizat, de pildă, publicarea de scrisori ale muncitorilor ceferiști, care indicau date precise asupra materialelor de război trimise pe C.F.R. din Polonia, lui Wranghel.

În ziarele muncitorești legale, pe măsura întăririi pozițiilor elementelor revoluționare în sinul Partidului Socialist, apăreau tot mai multe știri asupra situației din Rusia Sovietică. Aceste știri priveau atît situația de pe fronturile războiului civil cît și realizările pe frontul construcției socialiste. Se acorda spațiu întins și unor osebite. Se scria, de pildă, foarte mult despre familia în Rusia Sovietică, dat fiind că presa burgheză afirma cu toată seriozitatea că femeile sovietice au fost... naționalizate și familia distrusă; politicienii burghezi care se considerau mai serioși susțineau că în Rusia a apărut într-adevăr o hotărîre despre naționalizarea fe-

meilor, care a fost însă repede retrasă. Nu este de mirare în astfel de condiții că „Lupta de clasă“, de pildă, a publicat în câteva numere consecutive legislația sovietică privind căsătoria. Informații asupra situației din Rusia Sovietică — înconjurată atunci de dușmani — era greu de obținut. Aceste informații se obțineau totuși cu ajutorul militanților revoluționari care, în mod ilegal și cu mari riscuri, treceau neconținți granița spre și dinspre Rusia Sovietică; erau larg folosite informațiile apărute în presa sovietică, în presa muncitorească și democratică internațională, precum și picăturile de adevăr ce se strecurau în presa burgheză.

Conținutul presei muncitorești legale nu era unitar. Presa muncitorească legală constituia una din principalele tribune de la care se desfășura lupta între elementele revoluționare și reformiste din sinul mișcării muncitorești. Această luptă s-a oglindit nu numai în articolele speciale „de discuții“, publicate la rubrica intitulată de obicei „Tribuna liberă“, ci și în majoritatea articolelor apărute în ziarul muncitorești legale, care reflectau poziția unuia din curentele din mișcarea muncitorească. Oportunității strecurau pînă și în presa muncitorească ilegală otrava propagandei antisovietice. Comparativ cu ziarul burghez, ziarul muncitorești legale publicau mult mai multe știri despre luptele revoluționare din țară. Dar reformiștii care au predominat în 1917—1920 în conducerea organizațiilor muncitorești împiedicau publicarea în presa legală a unor materiale care să prezinte în toată amploarea și semnificația lor luptele revoluționare din acel timp, ceea ce trezea criticile publicului muncitoresc.

Influența elementelor revoluționare în sinul mișcării muncitorești a devenit însă predominantă. În vara și toamna anului 1920 întreaga presă muncitorească legală — cu excepția ziarului care apăreau în Bucovina — a început să susțină necesitatea afilierei Partidului Socialist la Internaționala Comunistă — necesitatea creării unui partid de tip nou, comunist. Dorința de a stăvili creșterea influenței elementelor revoluționare în sinul mișcării muncitorești a fost unul din motivele care au

impins guvernul burghezo-moșieresc să deslănțuie valul de măsuri teroriste din timpul și de după greva generală din 1920. Politica pasivă, demobilizatoare, de frînare a luptelor revoluționare, dusă de liderii reformiști în timpul grevei generale a înlesnit guvernului aplicarea măsurilor teroriste. După începerea grevei, guvernul a interzis apariția ziarelor muncitorești și a dat o grea lovitură presei muncitorești legale. După greva generală o mare parte a ziarelor muncitorești locale și a ziarelor uniunilor sindicale și-au încetat definitiv apariția, iar restul apărea cu mari greutate. Dar majoritatea ziarelor muncitorești legale care au izbutit să reapară după greva generală — inclusiv organul central „Socialismul“ — au devenit de astădată organe ale aripei revoluționare a mișcării muncitorești, care milita pentru crearea Partidului Comunist din România. Aceste ziare și în special „Socialismul“ au avut un rol extrem de important în pregătirea Congresului din mai 1921. În acele împrejurări, cînd ședințele interne, fără a mai vorbi despre adunările publice ale organizațiilor muncitorești, erau interzise, presa era cea mai însemnată tribună legală de la care se desfășura pregătirea ideologică a Congresului. Ziarul „Socialismul“ a publicat documente programatice ale Internaționalei Comuniste, articole care lămurau poziția comuniștilor în diferite probleme, precum și o parte a documentelor care au fost supuse discuției Congresului. De asemenea, ziarul „Socialismul“ a publicat dări de seamă amănunțite asupra discuțiilor din Congresul I al P.C.R. și asupra istoricilor sale hotărâri.

Crearea Partidului Comunist din România a însemnat un punct de cotitură și pentru istoria presei muncitorești din țara noastră. Ziarul Partidului Comunist, însoțite de învățătura marxist-leninistă, de hotărîrea de a apăra cu fermitate și consecvență interesele vitale ale oamenilor muncii, au reprezentat o nouă etapă, superioară, în dezvoltarea presei din țara noastră. Presa comunistă a știut să folosească cu succes și tradiția numeroaselor ziare, ilegale și legale, care au apărut în anii 1917—1920.

A apărut primul număr al revistei „U. R. S. S.“ editată de ambasada sovietică din Washington

La 19 octombrie a început în S.U.A. vînzarea și difuzarea, pe bază de abonament, a revistei lunare ilustrate „U.R.S.S.“, în limba engleză, editată de ambasada sovietică de la Washington.

Noua revistă se difuzează în conformitate cu acordul realizat în iulie a.c. între guvernele sovietic și american cu privire la editarea revistelor „U.R.S.S.“ și „America“ și are drept scop să contribuie la dezvoltarea înțelegerii reciproce dintre popoarele sovietic și american.

Opinia publică americană manifestă un mare interes față de noua revistă. Încă înaintea difuzării revistei „U.R.S.S.“, o serie de ziare americane și-au exprimat părerea că editarea revistelor „U.R.S.S.“ și „America“ va contribui la întărirea înțelegerii reciproce dintre popoarele sovietic și american.

PE TEME INDUSTRIALE

CUM SE REFLECTĂ PROBLEMELE INDUSTRIEI GRELE ÎN PRESĂ

H. D. STERIAN

DEZVOLTAREA cu precădere a industriei grele este și rămîne unul dintre obiectivele de bază ale politicii economice a partidului și guvernului. Ritmul înalt de dezvoltare a industriei extractive și energetice, a industriei chimice, a celei metalurgice și constructoare de mașini, în perioada celui de al doilea plan cincinal, condiționează dezvoltarea mai departe a ramurilor industriale producătoare de bunuri de consum și a agriculturii, asigură înfăptuirea progresului tehnic în întreaga economie națională.

Tocmai prin aceasta se justifică preocuparea atentă pe care trebuie să o arate presa noastră și, în primul rînd, ziarele, pentru abordarea problemelor industriei grele, în interesul lichidării deficiențelor care frînează mersul său înainte, al stimularii multilaterale a tot ceea ce poate înlesni îmbunătățirea indicilor activității economice ai acestei ramuri.

Trebuie să arătăm că în presa noastră, în răstimpul care s-a scurs

de la cel de al II-lea Congres al Partidului, s-a desfășurat o activitate amplă în legătură cu popularizarea sarcinilor centrale ce revin industriei grele în perioada celui de al 2-lea plan cincinal. Într-o serie de articole publicate în ziarele centrale și locale s-au explicat sarcinile și perspectivele dezvoltării diferitelor ramuri ale industriei grele. În același timp s-au reluat diferite prevederi ale directivelor cu privire la cel de al doilea cincinal, care au făcut obiectul unei expuneri cuprinzătoare în cadrul a diferite articole. „Scînteia”, „Romînia liberă”, „Munca” și alte ziare au publicat o serie de articole în legătură cu problemele progresului tehnic, a introducerii tehnologiei noi în producție, a specializării și cooperării întreprinderilor, a normării muncii, a răspîndirii experienței înaintate în producție, a calificării cadrelor etc.

După cum se poate vedea din această înșiruire — fără îndoială incompletă — presa noastră a abordat în ultimele luni cu mai

multă competență o sferă largă de probleme care se află toate în strînsă legătură cu obiectivele și sarcinile ce revin industriei grele în lumina documentelor Congresului al II-lea al Partidului Muncitoresc Român.

Se poate spune că în multe privințe ziarele au avut un rol important în oglindirea și dezbateră celor mai actuale sarcini ale industriei grele și în mobilizarea lucrătorilor ramurilor acestei industrii la realizarea acestor sarcini.

Analiza activității desfășurate de ziarele noastre în legătură cu reflectarea problemelor industriei grele permite să se tragă concluzia că în această privință există încă o serie de lipsuri care se referă la tematică, la sfera problemelor dezbătute și, în principal, la competența tratării problemelor.

În ceea ce privește tematica se poate observa că o serie de probleme importante și extrem de actuale ale industriei grele au rămas în afara preocupărilor unor ziare. Astfel, de pildă, în principalele ra-

muri ale industriei grele se pune în prezent sarcina de a obține o creștere însemnată a producției și productivității muncii pe seama capacităților de producție existente. Folosirea mai bună a capacităților de producție se realizează însă nu numai prin lichidarea pierderilor în utilizarea fondului de timp de lucru al mașinilor — asupra cărora insistă în mod deosebit ziarele — ci și pe seama intensificării gradului de folosire a mașinilor și utilajelor. În legătură cu aceasta ar fi meritat o atenție deosebită problema modernizării utilajului în funcțiune, care să permită, cu mijloace materiale și bănești limitate, o creștere considerabilă a capacității lor de producție și a productivității muncii. Trebuie să arătăm că de această problemă s-au ocupat într-o măsură cu totul nesatisfăcătoare unele ziare cum ar fi „Neuer Weg“, „Munca“, „Știința tineretului“ etc.

În ultimele luni în presa noastră s-a acordat în mod îndreptățit o mare atenție problemelor progresului tehnic în industria grea, problemelor mecanizării și electrificării proceselor de producție, ale introducerii tehnologiei noi. Consider că redacțiile unor ziare au scăpat din vedere faptul că interesele creșterii productivității muncii în industria grea cer ca, paralel cu îndeplinirea sarcinilor progresului tehnic și cu creșterea nivelului înzestrării tehnice a diferitelor ramuri și întreprinderi, să se asigure o perfecționare corespunzătoare a organizării muncii și a producției. Se știe doar că una din cauzele principale pentru care o serie de ramuri ale industriei grele, cum ar fi, de pildă, industria carboniferă, nu au realizat sarcinile planificate de creșterea productivității muncii, o constituie faptul că nivelul organizării muncii și a producției a rămas în urma nivelului înalt de înzestrare tehnică a muncii. Tocmai această rămânere în urmă a organizării muncii și a producției ridică răspunderi serioase în fața presei noastre, care este chemată să determine lichidarea ei.

O serie de ziare s-au achitat în mod nesatisfăcător de această sarcină. Astfel, de pildă, ziarul „Dru-

mul socialismului“ (Hunedoara) nu a analizat în mod temeinic în primele 8 luni ale acestui an problemele organizării muncii și a producției în industria carboniferă, deși se știe că în această ramură există defecțiuni serioase din acest punct de vedere. O serie de ziare regionale cum ar fi „Steagul roșu“ (București), „Drum nou“ (Orașul Stalin) și altele au neglijat asemenea probleme importante ca problema introducerii metodelor de producție continuă în flux, a organizării juste, a planificării interne de uzină, a organizării la un nivel înalt a deservirii și organizării locului de muncă etc.

O problemă importantă este aceea a îmbunătățirii calității conducerii ramurilor industriale și a întreprinderilor. Pe bună dreptate, scria ziarul „Știința“ din 1 august 1956 că „sporirea producției de cărbune și a productivității muncii în întreprinderile carbonifere din Valea Jiului este strâns legată de ridicarea nivelului de conducere a întreprinderilor carbonifere. Aceasta a devenit acum una din cele mai importante probleme în minele din Valea Jiului“. Se poate spune că această apreciere făcută cu privire la întreprinderile industriei carbonifere este în egală măsură valabilă și pentru industria petroliferă, cea metalurgică și constructoare de mașini și alte ramuri ale industriei grele. Cu toate acestea, alți ziarele centrale — „Munca“, „Știința tineretului“, „Elöre“, „Neuer Weg“, cit și majoritatea ziarelor regionale au neglijat această problemă importantă.

Fără îndoială că abordarea cura-

joasă și calificată a unor astfel de probleme, cum ar fi justa îmbinare a centralizării conducerii economice cu descentralizarea funcțiilor operative la nivelul întreprinderilor, întărirea independenței economico-operative a întreprinderilor, combaterea fugii de răspundere și a birocrațismului pe care îl generează această atitudine, simplificarea și îmbunătățirea formelor și metodelor de conducere a ramurilor și întreprinderilor etc., ar fi fost pe cât de actuală pe atât de folositoare.

În abordarea problemelor industriei grele în unele ziare s-au constatat și o serie de deficiențe calitative. Aceste deficiențe se referă în principal la lipsa de aprofundare a problemelor dezbătute. Trebuie să arătăm că unele articole apărute în presă păcătuiesc printr-un oarecare formalism. Numeroase articole sînt construite după un șablon devenit tradițional: „în problema respectivă s-au obținut unele rezultate pozitive“... „cu toate acestea mai există o serie de lipsuri“ (după caz, cu adăugirea adjectivelor „importante“, „serioase“, „grave“)... în sfîrșit precizarea că „pentru lichidarea acestor lipsuri trebuie rezolvate anumite „sarcini“ etc. Această ordine n-ar fi supărătoare în sine, dacă analiza lipsurilor și formularea sarcinilor ar fi atîncite.

Iată un exemplu în această privință: în ziarul „Flacăra roșie“ (Arad) din 2 sept. 1956 a fost publicat articolul intitulat: „Maistrul, conducător nemijlocit al producției“. Problema ca atare este cu adevărat arzătoare, pentru că ridicarea rolului maistrului — figură centrală în procesul de producție — constituie unul din obiectivele cele mai actuale ale întreprinderilor noastre industriale. Trebuie să arătăm că modul în care a fost realizat articolul de mai sus nu dă un ajutor serios în atingerea acestui obiectiv. Articolul începe prin a formula la modul cel mai general și convențional posibil rolul maistrului, după care dă cîteva exemple pozitive de maiștri care își îndeplinesc bine atribuțiile. După aceasta, articolul arată că „sînt însă maiștri care privesc unilateral sarcinile ce le

revin în producție" și care au o atitudine nejustă, dînd și o serie de exemple nominale. La sfîrșitul articolului formulează o serie de sarcini, de asemenea la modul general de felul: „maștrii sînt chemați să sprijine..." „este de datoria maștrilor să ajute..." „conducerea întreprinderilor are datoria..." „în același timp organizațiile de bază și comitetele de întreprindere trebuie...". Intrucît articolul nu definește cu claritate atribuțiile maștrilor, nu analizează cauzele pentru care unii maștri nu s-au ridicat la nivelul sarcinilor lor și nu acționează ca adevărați comandanți ai producției, nu concretizează sarcinile ce revin diferitelor organe din întreprindere în legătură cu îmbunătățirea activității în acest domeniu, articolul nu răspunde cerințelor.

Unele dintre ziarele noastre ne oferă din păcate și alte numeroase exemple de tratare neadîncită a problemelor. În numeroase ziare regionale s-au publicat articole în legătură cu problema folosirii depline a capacității de producție și cu problema activității ritmice. A-bordarea acestor probleme este întru totul justificată, deoarece rezolvarea lor cu succes condiționează mobilizarea largă a rezervelor creșterii productivității muncii în industria grea. Trebuie să arătăm însă că nu este suficient că ne ocupăm de asemenea probleme importante; este cel puțin tot atît de necesar să vedem **cum** ne ocupăm de aceste probleme. Din acest punct de vedere în unele ziare lucrurile nu stau prea bine. De pildă, ziarele „Inainte" (Craiova), „Flamura roșie" (Reșița) ș. a. s-au ocupat în ultimele luni de problema îmbunătățirii gradului de folosire a utilajului și de neajunsurile pe care le provoacă lipsa de ritmicitate în producție. Trebuie să arătăm însă că în aceste ziare nu s-au analizat temeinic cauzele adînci ale deficiențelor și nu s-au formulat cu claritate mijloacele practice pentru lichidarea lor.

Analiza atentă a cauzelor deficiențelor în aprovizionarea tehnico-materială, în planificarea operativă, analiza cauzelor încălcării dis-

ciplinei socialiste a muncii, a disciplinei de normare și salarizare etc., ar fi permis definirea clară a căilor și mijloacelor pentru îmbunătățirea nivelului de folosire a tehnicii și pentru îndeplinirea ritmică a programului de producție.

Formalismul în prezentarea problemelor economice constituie în prezent una din principalele defecțiuni ale unor articole publicate în ziare. Aici atenția principală trebuie îndreptată spre ridicarea calificării și adîncirea tratării problemelor.

În unele articole publicate în presă în legătură cu problemele industriei grele se mai strecoară formulări greșite și neîngrijite, ceea ce poate provoca confuzii în mintea cititorilor. Bunăoară, în articolul intitulat „Căile de reducere a prețului de cost" publicat în ziarul „Scînteia tineretului" din 14. III.1956 se arată că „dacă se introduce în producție o mașină mai perfecționată cu randament înalt, ea va produce mai multe piese în unitatea de timp, iar cheltuielile pentru întreținerea acestei mașini, **salariile muncitorilor** (sublinierea noastră) etc., vor fi repartizate asupra unui număr mai mare de șuruburi, ceea ce bineînțeles va ieftini prețul de cost al acestora.

Aici este o confuzie evidentă. Salariile muncitorilor de bază, în condițiile industriei noastre în care majoritatea absolută a acestora lucrează în acord, cresc proporțional cu creșterea producției. Deci ele nu influențează reducerea prețului de cost. Creșterea productivității muncii influențează nivelul prețului de cost prin aceea că o mare parte a cheltuielilor de regie (inclusiv sa-

lariile personalului administrativ și tehnico-ingineresc) rămîn practic neschimbate, ceea ce face ca, în condițiile realizării unei producții sporite, cota lor în prețul de cost să scadă.

Formulări necorespunzătoare există și în alte ziare. De exemplu, într-un articol publicat în „România liberă" din 22.III.1956 intitulat „Importanța elaborării unor norme juste pentru fiecare întreprindere" se face afirmația că „o dată cu introducerea normelor de muncă motivate din punct de vedere tehnic este bine să se introducă în întreprinderile în care există **posibilitatea și acordul progresiv (premier)**", (sublinierea noastră). În realitate introducerea acordului progresiv este posibilă în orice ramură, însă introducerea lui este **necesară** numai în acele ramuri și în acele sectoare unde interesele economiei naționale cer o stimulare și o cointeresare mai mare a lucrătorilor în vederea creșterii producției și productivității muncii.

Colectivele redacționale trebuie să manifeste o atenție și un control mai atent al materialelor, pentru a se evita formulările greșite și confuziile teoretice și ideologice. În această ordine de idei aș vrea să amintesc că unele ziare regionale folosesc termenul „întrecerile socialiste", deși se știe că în mod corect se spune „întrecerea socialistă". Această formulare greșită și altele asemănătoare, fără a avea un caracter grav, contribuie la încetățenirea și popularizarea unor expresii care nu sînt corecte și care, din această cauză, trebuie evitate.

Sarcina cea mai arzătoare a propagandei și agitației prin presă în legătură cu prezentarea problemelor industriei grele o constituie a-bordarea competentă, adîncă și atrăgătoare, a acelor lațuri ale activității economice care sînt notăritoare pentru îndeplinirea sarcinilor de bază ale întreprinderilor și ramurilor. Aceasta înseamnă că în limitele spațiului existent trebuie să se abordeze cu discernămint problemele care trebuie să fie dezbatute, ținînd seama că este practic imposibil să se cuprindă totalitatea

problemelor. În alegerea problemelor care trebuie dezbătute trebuie să se aibă în permanență în vedere sectoarele rămase în urmă, indicii economici care nu sînt satisfăcători, pentru ca asupra lor să se concentreze în principal atenția lucrătorilor din întreprinderi.

În al doilea rînd, din analiza modului de prezentare a problemelor industriei grele în presă se desprinde concluzia că, odată cu stabilirea sferei problemelor care trebuie atinse, să se asigure o analiză temeinică, adîncită, a acestor probleme. Nivelul pregătirii și exigențele lucrătorilor din economie a crescut mult în ultimii ani și pentru a trezi interesul lor pentru citirea anumitor articole, trebuie să depășim stadiul prezentării descriptive a problemelor, al repetării unor adevăruri elementare, de mult și unanim cunoscute.

În al treilea rînd, analiza multor articole apărute în presă în legătură cu problemele industriei grele impune concluzia că eficacitatea propagandei și agitației desfășurate ar fi mult mai mare dacă unii din lucrătorii redacțiilor se vor strădui să se debaraseze de stilul șablon, lipsit de culoare și de individualitate, care face ca multe articole să se asemene supărător de mult între ele și să fie neatrăgătoare.

Nu există nici un motiv ca în abordarea unor probleme de tehnică și economie, care par mai aride, să nu se manifeste puternic individualitatea și stilul personal al autorului. Desigur că în această privință s-ar obține rezultate bune și dacă unele colaborări și corespondențe primite din afara redacției ar fi mai puțin „stilizate” și „prelucrate” de lucrătorii din redacție, dîndu-li-se, pînă la urmă, un stil uniform, „standardizat”.

Exigențele mărite ale cititorilor, precum și răspunderea mare care revine presei noastre în legătură cu mobilizarea oamenilor muncii în rezolvarea sarcinilor industriei grele justifică interesul care trebuie să-l arate colectivele redacționale pentru îmbunătățirea modului de prezentare a problemelor industriei grele în ziare.

INVITAȚIE LA DISCUȚIE

STILUL GAZETARULUI ȘI CĂILE FORMĂRII LUI

EUGEN ATANASIU

Este mai bine de un veac de cînd renumitul poet și om de stat francez Lamartine a spus că, dintre toate facultățile spiritului cea mai greu de definit este stilul. Într-adevăr, ceea ce se spusese pînă atunci asupra acestui domeniu vast și dificil de analizat era prea puțin pentru diversitatea stilistică pe care o afirmase marea literatură franceză în concertul universal al tuturor literaturilor lumii. Celebrul „discurs asupra stilului” ținut de Buffon în anul 1753 la Academia Franceză n-a constituit în perspectiva cerințelor timpului decît începutul unei discuții asupra problemelor stilisticii, discuție care se ducea aproape paralel și în literatura rusă, inițiată fiind de către Lomonosov. Pornindu-se însă de la o interpretare eronată a textului original i-a fost atribuit pe nedrept lui Buffon aforismul „Le style c'est l'homme” — fiecare om cu stilul lui — care, mai apoi, printr-o largă circulație, a devenit principiu călăuzitor al criticii impresioniste în aprecierea și definirea stilului literar.

Fapt este că pînă astăzi stilistica, — această știință pe tărîmul căreia se întîlnesc, după cum observă Acad. Tudor Vianu*), istoria limbii cu istoria literaturii — a rămas în stadiu de pionierat la noi ca și în alte părți. Cercetătorii sovietici, într-o încercare remarcabilă de a scoate din impas definirea stilisticii, delimitarea stilurilor și alte probleme fără de rezolvarea cărora nu pot fi

*) Vezi: „Probleme de stil și artă literară” E.S.P.L.A., 1954.

puse bazele științifice în acest domeniu de cercetare, au inițiat în ultimii ani discuții în paginile revistei „Probleme de lingvistică” și ale citorva publicații literare.

Și la noi, în „Gazeta literară”, iar, cu cîțiva ani în urmă, în fosta publicație „Cum vorbim” au fost atinse fugar aceste probleme. Discuțiile, care în domeniul stilisticii nu pot fi deci socotite nici pe departe a fi încheiate, ne permit totuși să tragem unele concluzii, valabile, firește și pe tărîmul publicisticii, ramură pe deantregul virgină sub raportul cercetărilor de acest gen.

Problema cercetării stilului este legată de însăși noțiunea de stil ca sistem conștient organizat de folosire a mijloacelor limbii pentru a da relief anumitor idei. Este instructiv să ne reamintim ce spunea Buffon în discursul său asupra stilului: „Operele bine scrise vor fi singurele care vor trece în posteritate. Cantitatea cunoștințelor, originalitatea faptelor, noutatea chiar a descoperirilor nu sînt garanții sigure ale imortalității... Aceste lucruri sînt din afara omului, stilul este din omul însuși”.

Așa dar, după Buffon, ideile sînt un tezaur comun al oamenilor pe cînd stilul — arta de a le expune — aparține omului, inteligenței sale. În practica activității literare această observație prețioasă este ilustrată prin aceea că atacarea aceleiași teme, nu exclude interesul cititorului față de operele a doi scriitori diferiți. Între două cărți inspirate de răscoala din 1907 — „1907” de Cezar Petrescu și „Răscoala” de Liviu Rebreanu — cititorul va alege spre

lectură pe aceea care i se pare apropiată gustului său. Timpul, criticul cel mai statornic, va deosebi care dintre cele două opere vorbește mai direct, mai limpede și mai complet poporului despre un moment zguduitor al istoriei sale și, firește, pe aceea o va consacra definitiv. La fel și în publicistică. Exprimarea potolită, plină de nuanțe și culori a lui Tudor Arghezi, viziunea hiperbolizantă a evenimentelor, proprie lui Geo Bogza sau verbul aspru, violent pînă la explozie al lui Zaharia Stancu nu se exclud reciproc în zugrăvirea monstroasei coaliții care adusese poporul la sapă de lemn în ultimele două decenii de dominație burghezo-moșierească. Cititorul le va parcurge fără îndoială pe toate — el va fi însă atras de gazetarul preferat, lui îi va încredința posibilitatea de a-i răscoli gândurile și simțămintele, de a-l convinge și mobiliza la acțiuni cetățenești. Varietatea de stiluri este așa dar necesară literaturii ca și publicisticii, ea constituind un mijloc sigur de comunicare prin intermediul limbii scrise cu cititorul contemporan în deplinătatea respectului și griji pentru gustul, opinia și puterea lui de înțelegere.

Aceasta nu înseamnă însă că, la adăpostul varietății de stiluri poate fi cultivată lipsa de stil. Cercetarea cu ajutorul stilisticii ne poate arăta cu ușurință acolo unde este vorba de stiluri diferite sau, pur și simplu, de lipsa oricărui stil. În acest sens se impune ca în cercetarea ce-o întreprindem să nu dizolvăm noțiunea de stil a limbii într-o infinitate de cazuri între care nu se mai poate stabili vreo legătură comună (fiecare om are stilul lui!) iar pe de altă parte să nu confundăm mijloacele exprimării și funcțiunile limbii cu stilul (limba scrisă și limba vorbită sînt mijloace de exprimare; specificul activității omenești în diferite domenii orează și funcțiunile limbii. Spre exemplu: limbajul radiofonic, telegrafic, familiar, epistolar etc.).

Această din urmă confuzie, întîlnită adesea în clasificările stilului și în aprecierile curente poate duce la puncte de vedere absurde căci, potrivit unui asemenea sistem s-ar putea ajunge la considerarea existenței unui stil al tipografilor spre deosebire de cel al strungarilor, unui stil al funcționarilor spre deosebire de cel al timplarilor. Esența unei astfel de greșeli stă în părerea eronată potrivit căreia nu există limbă în afara stilului. Ea servește adeseori în prac-

tica muncii gazetărești drept acoperire acelor publiciști care, departe de a scrie potrivit celor mai elementare cerințe ale limbii, îi siluesc gramatica (îndeosebi sintaxa și topica) sub pretextul (sau cu scopul creării) stilului personal. Nu este de mirare că, în astfel de cazuri, nu calitatea exprimării joacă rolul primordial, ci așa numitele „efecte de stil“ care merg pînă și la indicații privind o anumită dispoziție a textului în pagina tipărită, în afara abuzului curent de semne ortografice — procedee, în fond, larg răspindite în poezia decadentă din trecut.

De sigur, prezentarea grafică are rolul ei și nu credem că este aici locul să-i pledăm cauza. Dar dacă această grijă rămîne singura pe care o are redactorul nu există nici o îndoială că cititorul (chiar dacă se va amuza de exhibițiile formaliste ale gazetei), nu-și va putea însuși conținutul unui reportaj, pamflet, articol, scris în fond neglijent „fără gust și fără noblețe“ cum spunea Buffon. Caracterul combativ și scopul educativ al celor scrise se vor irosi în vînt — dacă ele există cît de cît — sau se vor pierde ca un balon de săpun, strălucitor și gol, dacă nu cuprind absolut nici o idee demnă de a fi reținută. Și dimpotrivă: ideile prețioase risipite într-un text nestilizat, lipsit de o redactare literară care să poarte amprenta personalității creatoare a gazetarului vor fi greu de dibuit printre exprimările banale, se va înțelege cu destule dificultăți valoarea lor față de altele etc. Să ne gîndim în acest sens la acele articole de propagandă sau de fond care sînt scrise pe calapodul unui stil așa zis sobru, potrivit căruia se abuzează de citate sau se repetă unele idei deja exprimate și îndelung folosite pînă la memorarea lor involuntară de către cititor, datorită faptului că au fost întodeauna înfățișate în aceleași formulări stereotipe. Este limpede că, pentru cititorul de rînd, asemenea articole lasă impresia că nu aduc nimic nou întrucît, grăbit să parcurgă formulările stereotipe ale unor idei de mult cunoscute, cititorul va scăpa tocmai contribuțiile autorului (evident dacă există) care și ele sînt îmbrăcate, de obicei, în aceeași haină de formulări stereotipe. Ce rămîne dintr-un astfel de articol? Nimic sau aproape nimic. Cititorul se crede tras pe sfoară, iar autorul se miră că nu a fost sesizată contribuția lui. Iată deci una din granițele dintre stil și lipsa de stil: șablonul și formalismul stilistic care

împing treptat stilul către hotarul dintre stil și limba nefolosită ca atare (către argouri, jargoane sau pur și simplu expresii intrate atît de mult în uzul comun încît nu mai pot fi revendicate de nici un autor). Într-adevăr, în viața zilnică, în vorbire, în scrisori etc., se răspîndește larg un anumit gen de formulări concise, protocolare, amicale sau, dimpotrivă, încărcate cu prețiozități. Cu cîteva secole în urmă, în faimoasele saloane ale nobilimii franceze existau nenumărați purtători ai unei „limbi elegante“ care nu spuneau pe nume obiectelor de uz personal (batistă, oglindă etc.), ci le denumeau metaforic. În „Școala femeilor“ Molière își bate joc de această societate care pocea limba poporului, paralizîndu-i resursele cu adevărat literare și preținzîndu-se în același timp creatoare de stil. Acesta nu era însă un stil ci un jargon al nobilimii fandosite. Nu acest aspect interesează stilistica în studiul ce-l întreprindem pentru descoperirea unuia sau altuia dintre sistemele organizate de folosire conștientă a mijloacelor limbii pentru a da relief anumitor idei. Am fiut să subliniez cele de mai sus tocmai pentru că pe de o parte stilul personal nu trebuie confundat cu originalitatea lipsită de sens, iar pe de alta pentru că potrivit unei concepții științifice asupra cercetării stilului poate exista limbă și în afara stilului. Aceasta înseamnă deci, că, pentru a putea depista existența unor fapte de stil, cercetătorul are nevoie să se întemeieze pe criterii strict științifice. Trei dintre aceste criterii ni se par a fi cu deosebire indispensabile în cercetarea stilului.

În primul rînd, trebuie stabilită existența unor fapte de stil. Aceasta presupune cercetarea raportului specific dintre inovațiile de limbă, topica, nuanțele (a „jocului de umbre și lumini“ creat prin îngemănarea unor cuvinte în expresii) a ziaristului respectiv cu normele unanim recunoscute ale limbii literare. De sigur că acest raport specific este determinat la rîndul său de o serie de factori între care, cel mai important este acordarea deplină a exprimării cu conținutul exprimării prin limbă (Voltaire spune: „Prima lege este aceea de a conforma stilul subiectului“).

Al doilea criteriu este acela potrivit căruia trebuie urmărite frecvența unor fapte (sau trăsături) de stil. Nu se poate spune că articolul cutărui ziarist are un stil propriu spre deosebire de alt articol al a-

celuiași ziarist. Formarea unui stil cere muncă îndelungată și plină de talent în cercetarea izvoarelor limbii vorbite și scrise de pe urma căreia scriitorul (sau ziaristul) își apropie acele surse lingvistice corespunzătoare opticii și categoriei de probleme pe care le abordează.

În al treilea rând se cere urmărirea raportului despre care arătam, la primul criteriu, că trebuie cercetat dacă el se află într-o neîntreruptă evoluție creatoare, adică dacă afirmă (sau nu) o dezvoltare a direcțiilor stilistice proprii. Este deosebit de important acest criteriu (care poate fi tot atât de bine și primul, ordinea lor fiind stabilită pentru necesități de ordin analitic), fiindcă el ne permite să stabilim dacă, de pildă, un tânăr gazetar face doar o reeditare inteligentă a unei tradiții stilistice — alăturându-se prin felul său de exprimare unui predecesor — sau, încadrându-se unuia dintre stilurile colective naționale, inovează, sporește avuția stilistică a limbii literare. Aceasta permite deci, la o analiză atentă, să se deosebească imitația de creație căci, precum se spune „nu tot ceea ce lucește este aur, dar aurul întotdeauna lucește“.

Așa dar: durabilitatea, particularitățile distincte de organizare a mijloacelor limbii și varietate în unitate sînt principalele căi prin care ni se relevă existența unui stil. Evident, mai pot fi și altele — nu avem pretenția de a fi epuizat problema criteriilor ajutoare în definirea unui stil — însă acestea ni s-au părut a fi cele mai de seamă.

EXISTĂ „STIL PUBLICISTIC“?

Se vorbește deseori despre „stil publicistic“: putare gazetar are „stil publicistic“ spre deosebire de altul care nu-l are.

După cum a putut observa cititorul, în cele de mai sus noi nu am făcut o deosebire între stilul literar și cel „publicistic“ ci, dimpotrivă, le-am tratat laolaltă. Era și firesc ca, referindu-ne la definiții, principii și criterii fundamentale ale stilului, să ne păstrăm în limitele generalului. Se nasc totuși câteva probleme: există oare o deosebire de categorii, de stiluri între literatură și publicistică? Este vreunul mai prejos decît celălalt? Prin ce se deosebesc?

Asemenea probleme rămîn adesea în discuțiile curente asupra stilului în presă fără vreo rezolvare științifică. Mai mult chiar: unele dintre aceste întrebări (ca, de pildă, cea

care ridică problema superiorității unui „stil literar“ asupra unuia „publicistic“) se transformă în afirmații mai întii subînțelese și apoi exprimate drept adevăruri de mult cunoscute. Procedul nu e nou și cunoscute de neplăcuta ciocnire cu știința teoreticienilor improvizati. Lucrurile se perpetuează astfel și ajungem pînă acolo încît se socotește la un moment dat întru totul consacrată o asemenea apreciere inexactă. Oare așa să fie? Oare limbajul presei contemporane, cu toate lipsurile ei, să fie atât de puțin demn de ochii cititorului?

Să nu blamăm capacitatea redacției literare, a afirmării de stiluri și maniere (capacitate evident diferită a ziariștilor noștri) luînd ca indiciu limita inferioară. Să nu considerăm arma publicisticii inferioară celei literare. Istoria publicisticii ca și cea a literaturii nu este făurită de cîteva vîrfuri celebre, ci de un mare număr de creatori din rîndul cărora și în raport cu care se definesc capacitățile excepționale. Este drept că, adeseori, dintr-o formulare chipurile avantajoasă pentru respectul autor, el este denumit „scriitor“ socotindu-i-se activitatea publicistică — chiar atunci cînd ea formează fondul de aur al creației sale, cum este la Geo Bogza, Egon Erwin Kisch, Pozner — o etapă a copilăriei scriitorului său printr-o alăturare pejorativă a scrierilor de debut, încă nedefinitorii pentru arta sa, cu activitatea ziaristică propriu zisă. Aceasta însă nu înseamnă că adevărații și marii creatori de literatură au negat vreodată prestigiul activității ziaristice, capacitatea ei de a afirma stilul. Dimpotrivă. Extinzînd cu bună știință noțiunea de scriitor asupra gazetarului de talent, recunoscînd că prin intermediul activității gazetărești scriitorul își afirmă de fapt participarea activă la făurirea epocii sale, Balzac spunea: „În ziua de azi scriitorul a luat locul preotului... El mîngîie, afurisește, face pro-

feții. Nu în nava unui domn răsună glasul său, ci tunînd el străbate de la un capăt la altul al lumii. Și omenirea, turma sa, ascultă poemul său, iar unele cuvinte cîntăresc mai greu decît unele biruinți... El este conducătorul corului secolului său. Acesta e fapt cert și-i zice Tacit, Calvin, Voltaire, Rousseau, Chateaubriand, Constant, Stael. Acum îi zice ziar... Dacă s-ar aduna numai cincisprezece oameni de talent în Franța sub un conducător de talia lui Voltaire, gluma unei așa zise constituții, puterea durabilă a mediocrității, ar fi terminată.“ Iar Bernard Shaw a scris: „Jurnalismul este cea mai înaltă formă a literaturii“.

Ce este deci publicistica? Este un stil? Nicidecum. În accepțiunea științifică, publicistica înseamnă literatură social politică inspirată de actualitate. Ea deservește deci în mod direct pozițiile sociale ale unor clase. Caracterul ei combativ rezidă tocmai în participarea activă a publicisticii la lupta politică căci, într-adevăr, în epocile de mari prefaceri istorice (renașterea, revoluția burgheză, lupta pentru independență a popoarelor, revoluția socialistă) ea a căpătat și capătă o deosebită amploare. Așa dar, publicistica, ea însăși, presupune genuri, stiluri și concepții întrucît are drept scop sintetizarea faptelor realității și tratarea lor politică în lumina unei anumite ideologii. Potrivit celor afirmate mai sus, consider că nu poate fi vorba de stil publicistic ci de publicistică (în sensul arătat mai sus) sau, cel mult de caracter publicistic (al literaturii de pildă, care se manifestă în schițe, pamflete, foiletoane, note de drum, memorii, scrisori unde poate fi sesizată cu ușurință îmbinarea actualității politice cu forma artistică).

DESPRE CĂILE FORMĂRII STILULUI

Care sînt căile formării stilului? În mare ele ar fi două: alegerea unui maestru cu al cărui stil are afinități deosebite cel în cauză, sau cercetarea unei literaturi vaste pentru a putea inova independent de școli și curente literare, într-un stil propriu, evident, integrat stilului național. Ambelor căi le sînt însă ne-

cesare povaşa lui Boileau din a sa „L'art poetique“; „Înainte de a scrie, învăţaţi a cugeta bine“. Subliniez această idee întrucît de înţelegerea ei se leagă şi indicarea celor două căi. Nu poate fi vorba de o activitate rodnică, de perspectivă a unui gazetar care se întemeiază numai pe ceea ce dobîndeşte prin lectură. Dar nici nu poate fi înlăturată lectura în favoarea „talentului pur“. Proletcultismul ca şi academismul sterp pot fi înlăturate numai printr-o justă rezolvare a raportului dintre tradiţie şi inovaţie realizat prin muncă inspirată, tenace, plină de talent. Evident, alegîndu-şi un maestru pe care-l urmează, orice gazetar va parcurge în faza de debut drumul imitaţiei. Aceasta însă nu înseamnă că el se va opri aici, că va împrumuta haina stilistică a maestrului său spre a se elibera de făurirea propriului vestmînt de limbă, dacă este talentat. Elementele novatoare se vor clădi laolaltă cu imitaţiile neacordate noilor sensuri încă de la început şi atunci vom avea certitudinea unei evoluţii fericite a gazetarului. Trebuie să arătăm aici că sub semnul acestei dezvoltări se afirmă în publicistica contemporană unul dintre talentaţii reporteri ai generaţiei tinere, Victor Vintu, alăturat evident şcolii reportericeşti a lui Geo Bogza. Celălalt drum, cere poate, în practică, o muncă mai dificilă, incertă şi plină de riscuri. Ea presupune fie o afirmare tirzie a stilului propriu (datorită timpului necesar asimilării comparative a scrisului mai multor autori) fie, dimpotrivă, în cazul talentelor excepţionale, o capacitate de sinteză şi plasticizare instantanee a limbii, potrivit unui ritm absolut personal. O asemenea cale a parcurs fără îndoială publicistica lui Tudor Arghezi care a contopit cele mai bune tradiţii publicistice ale secolului trecut şi ale primelor decenii de la începutul veacului, provenind din cele mai diferite surse, într-un stil ce resfringe realitatea asemenea diamantului, cu mii de raze pe fiecare faţetă a lui. Vorbind despre această capacitate de plasticizare a ideilor în stilul arghezian, Acad. Tudor Vianu a spus pe drept cuvînt, referindu-se la traducerea fabulelor lui Krilov făcută de marele nostru poet că, deşi

ea nu respectă întru totul originalul „îţi poţi permite aşa ceva cu condiţia să fi Arghezi“. Am vrea să notăm că în rîndul tinerei generaţii de gazetari, Radu Cosaşu prezintă în scrisul său caracteristicile unor căutări creatoare, laborioase, a căror apreciere nu va putea fi făcută decît la perspectivă, întrucît în momentul de faţă ele se oglindesc într-o neîncetată efervescentă şi pendulare între stilul lui Ilya Ehrenburg, Geo Bogza, Polevoi, Tudor Arghezi etc.

GENERALUL ŞI INDIVIDUALUL IN STIL

O clasificare a stilurilor există încă din antichitate. Cicero le împărţea astfel: 1) simplu şi obiectiv; 2) sublim; 3) temperat.

O clasificare ştiinţifică făcută astăzi trebuie să fie mai complexă. Aceasta din cel puţin două cauze. Prima, pentru că limba comportă un sistem de stiluri bazat pe alegerea specifică a mijloacelor lingvistice potrivit unuia sau altuia dintre domeniile de manifestare ale activităţii omeneşti (stilul ştiinţific de exemplu, spre deosebire de cel artistic potrivit uriaşei dezvoltări istorico-economice şi tehnico-ştiinţifice a omenirii de-a lungul veacurilor. Şi stilul ştiinţific şi cel artistic folosesc resursele generale ale limbii, numai că la cel de al doilea, conţinutul comunicării prin limbă este zugrăvit în imagini artistice).

În al doilea rînd, pentru că limba mai comportă şi un sistem de clasificare bazat pe manifestarea individuală a legilor unui anumit sistem de mijloace de exprimare. Astfel, în stilul literar noi deosebim un stil poetic, dar şi stilul poetului X. Sistemul acestei categorii de stiluri — le-am putea spune orizontale spre deosebire de cele de mai sus pe care le vom denumi verticale, permite o largă manifestare a însuşirilor şi înclinaţiilor individuale în organizarea exprimării şi alegerea, cizelarea mij-

loacelor de limbă utilizate. Dacă stilurile colective pot fi supuse unei „nivelări“ datorită numărului mare al celor care le folosesc (de obicei acestea sînt stilurile limbii vorbite) aici, în stilul artistic individual nu se poate petrece aşa ceva întrucît creatorul însuşi dispune de ceea ce a aşternut pe hîrtie şi — bun sau rău — rămîne astfel cum a scris el.

Este important de menţionat că atît stilurile care nu permit o largă manifestare a elementului individual (cel ştiinţific de pildă), cît şi cele care permit şi chiar pretind o manifestare a elementului individual (cum este cel artistic) — exprimarea individuală nu lipseşte întru totul din nici un stil! — nu sînt statice în raporturile reciproce. Aceste sisteme stilistice se interpenetrează şi se împletesc ramificîndu-se pe fondul comun al vocabularului şi gramaticii limbii care le uneşte rădăcina în limba naţională unică.

Ne-am oprit la enumerarea principiilor de mai sus tocmai pentru a lămuri o problemă referitoare la stilul în presă. După cum arătăm, stilurile limbii literare au un cîmp vast de activitate, odată ce permit largă manifestare a aportului individual. În presă lucrurile sînt şi într-un fel şi în celălalt. De pildă, într-un reportaj, manifestarea activă a aportului individual este perfect posibilă. Într-o ştire însă, nu. Aici comunicarea pare a fi complet indiferentă faţă de stilul creatorului ei, întrucît conciziunea informării îi pretinde laconism în exprimare. Departe de a servi drept demonstraţie imposibilităţii de a exista un stil al gazetarului, aceste două exemple ilustrează hotarele infinite ale manifestării posibilităţilor stilistice în presă. Înţeles ca varietate a stilurilor ce se manifestă în limba literară, stilul în presă în general şi cel al gazetarului în special, pretind deci o redactare literară a procedeelelor de limbă folosite pentru a transmite cititorului conţinutul comunicării. De la acest punct de plecare şi, într-o înţelegere perfectă a caracterului dialectic pe care-l capătă faptele de stil în limba vie — fie scrisă, fie vorbită — cred că poate începe o discuţie pe cît de fructuoasă pe atît de necesară presei noastre.

DESPRE TAINA UNUI SUCCES

T. CARANFIL
 („Informația Bucureștiului“)

C ea dintîi premieră a stagiunii a dat loc pretutindeni în presă ca și în redacții la controverse animate. Unii vor să desființeze cu tot dinadinsul piesa lui Mirodan, alții o apără cu înverșunare. Și în acest timp, criticul cel mai de temut al autorului dramatic, criticul cel mai exigent și mai drept, spectatorul se declară, seară de seară de partea autorului, ovaționîndu-l minute în șir, chemîndu-l la rampă. Este un mare succes.

Totuși, piesa lui Mirodan are — ca lucrare dramatică — vicii fundamentale. Un conflict nu numai banal dar și șubred, care se desfășoară și se încheie pe parcursul unui singur act și care — mai cu seamă se rezolvă în afara cadrului piesei, între actul II și III. Un număr de personaje „tipizate” de asemenea manieră încît au fost transformate în noțiuni abstracte, lipsite de individualitate. Pe scenă nu se mai înfruntă oameni, ci scheme logice. Chiar cel mai atrăgător dintre personaje, al cărui succes se datorește în mare parte interpretării inegalabile a lui Radu Beligan, se menține la nivelul schemei. În lupta pe care autorul ar vrea să ne-o descrie crîncenă și plină de riscuri, acest apostol al îndrăzneții, Cerchez, se avîntă fără o clipă de ezitare, fără nici un dram de teamă. Or, după cum din viață se știe, ceea ce este dramatic și eroic în îndrăzneală, ceea ce constituie însăși esența curajului,

este lupta lăuntrică cu frica. Dacă la Cerchez îndrăzneala este o însușire nativă, care se realizează fără luptă interioară, atunci ea nu ne mai impresionează.

Deși mă văd în contradicție cu mulți dintre cronicarii dramatici, înclin să cred că spectacolul nu a îmbogățit simțitor piesa lui Mirodan. Așa cum a observat de altfel și acad. Tudor Vianu, în colectivul artistic se găsesc tineri actori care se mișcă stîngaci și nesiguri în vestimintele pregătite de dramaturg. De asemenea, încercările de inovație ale lui Moni Ghelelter sînt făcute uneori în dauna piesei. Așa, finalul — de pildă — unde inovația regizorului necesită o schimbare de decor în plin tablou. Intenția sa este să planteze ultima scenă într-un cadru nud, scaldat într-o lumină ireală, transmutînd personajele de pe planul realității pe cel al simbolului. În felul acesta, finalul contrastează violent cu stilul întregului spectacol. Dealtfel, însăși dispunerea actorilor în genul „tablourilor vivante” de pe vremuri este o tentativă de alegorie neașteptat de naivă care nu-i ajută piesei într-un nimic.

Marele succes al spectacolului pune totuși cronicarilor dramatici o egal de mare problemă: care este taina acestuia? De ce o lucrare dramatică axată pe un conflict șubred și banal, cu personaje schematice, avînd momente aproape inadptabile scenei, ține întretăiată respirația sălii pînă

la ultima replică, cînd spectatorii izbucnesc într-un tumult de aplauze?

Cronicarii dramatici care au acordat coloane întregi înșirării lipsurilor piesei, n-au avut cel puțin în egală măsură preocuparea dezlegării acestei taine pe care au expediat-o la nivelul unui aliniat atribuind-o fie lui Moni Ghelelter, fie lui Radu Beligan, fie nouțăii teme.

Piesa „Ziariștii” nu are arhitectonica monumentelor dramatice menite să înfrunte veacurile; este o lucrare modestă, construită simplu, aproape rudimentar, cu scopul de a se adresa de la inimă la inimă, oamenilor anului 1956. În prefața la studiile sale de moravuri, Balzac spunea: „Nu ajunge să observi și să zugrăvești, trebuie să zugrăvești cu un scop”. La Al. Mirodan scopul primează. El știe precis ce are de spus, și face din restul elementelor teatrale, din conflict, personaje și situații, instrumente ajutătoare. De aceea, din necesitatea de a convinge lucrează el mai mult asupra dialogului, apreciat unanim de cronicari ca inteligent și „șcînteietor pe alocuri”.

Temele convorbirii cu spectatorii, pe care o ducе timp de trei ore autorul, sînt de o actualitate arzătoare nu numai pentru ziariști dar mai ales pentru ziariști. Sînt momente în care ai senzația că replicile sale îți sfîrtecă ca un fulger orbitor conștiința, și nu mai poți urmări cîteva secunde

Cerchez : De ce ai făcut asta, Tomovici ?

Tomovici : Nu înțeleg ce vrei să spui.

(„Ziariștii“ — Actul III)

Cerchez : Dezbracă-te... Scoate-ți cămașa.

Romeo (face obişnuitul semn cu două degete) : Imi pare rău, tovarăşe Cerchez... Finesse... Romică e reporter, nu exemplu concret.

(„Ziariștii“ — Actul II)

desfășurarea piesei, pentru că simți nevoia imperioasă de a reflecta.

Oare nu trecem toți prin ceea ce trăiește acest Toth care, asemenea părinților grijului pentru tovarășii de joacă ai copiilor lor, nu i-a dat voie creierului să zburde, să se plimbă de braț cu adevărul. Il suspecta și îl ocolea numai pentru că „nu era plăcut să stai de vorbă cu el?”. Cîți dintre ziariști, n-ar putea exclama : „Cîte am gîndit, fără să înțeleg... Pe lingă cîte am trecut, fără să văd... Cîte am auzit, fără să ascult...”

Și ce minunată, ce plină de adevăr replică a lui Cerchez care se plinge că nu-l mai ascultă creierul, nu mai are încredere în el. „M-a amenințat că pleacă...”

Problema atitudinii ziaristului față de adevăr e dezbătută în piesă cu îndrăzneală și în profunzime. Mirodan curmă cu prejudecata potrivit căreia victoria adevărului are caracter de lege în orice condiții și în orice proporții. El proclamă cu curaj ideea că în etapa pe care o trăim, minciuna costă încă mai puțin ca adevărul. Dar ce scop mai nobil, mai demn de un adevărat om, de un ziarist, decît să lupte cu înverșunare pentru „scăderea prețului de cost al adevărului”.

Una din problemele ridicate de Mirodan este cea a pasiunii în muncă. „Entuziasmul nu mai e la modă în țara romînească de vreo șapte ani de zile” — spune Tomovici. „Un om inteligent nu mai are idealuri la ora asta... are bani”.

Că există printre ziariști „comuniști de o repriză”, asta e fără doar și poate adevărat. Că există printre noi foști entuziaști care au obosit și preferă să-și umple traiul în atmosfera călduță de la gura sobei, decît să se avînte în torentul vieții în goană după subiecte — și asta e adevărat. Dar autorul „Ziariștilor” te convinge că vremea entuziaștilor n-a trecut, că e nevoie de oameni pasionați, că e necesar să întreținem aprinsă în noi flacăra creatoare a pasiunii și entuziasmului.

Pentru slujirea adevărului îți trebuie însă îndrăzneală. „Ziariștii” conțin o pledoarie impresionantă pentru îndrăzneală, această materie primă a muncii de presă. Dacă un ziarist adevărat n-ar avea toc și hîrtie, el ar scrie pe nisip, pe stînci, ar scrie cu sînge, dar ar scrie. Dacă însă unui ziarist îi lipsese talentul și îndrăzneala, atunci orice cantități de hîrtie și cerneală, oricîte coloane i se

pun la dispoziție, nu-i vor putea masca nuditatea gîndirii. Ce strașnică saturație la adresa multora dintre lucrătorii din presă constituie această replică a lui Cerchez : „Principalul în viață nu este să îndrăznești, ci să nu îndrăznești pentru că îndrăznind poți oricînd greși, în vreme ce lipsa de îndrăzneală nu tulbură somnul nimăru... Dimpotrivă, oamenii sînt destul de imbecili ca să ia tăcerea drept profunzime, lipsa de inițiativă drept modestie, teama de acțiune drept înțelepciune. Visez adesea să fiu mut. Mușii nu spun vorbe greșite. Iar a nu greși... asta-i arta vieții...”

Problemele adevărului, pasiunii în muncă, îndrăznirii sînt întruchipate și dezbătute în lupta dintre Cerchez și Tomovici. De abia au apărut în galeria personajelor literaturii noastre și li se și contestă dreptul la viață. Sînt numeroși cei care susțin că prin redacțiile noastre nu se găsesc de-alde Tomovici, alții că ne lipsesc Cerchezii.

Există Tomovici și Cerchezi în presa noastră ? Pornind de la teza că ambele personaje sînt schematice, ne-realizate și că în viață, în realitate nu există scheme de oameni, ci doar făuritorii umani de scheme, trebuie să

răspundem negativ. Dar atât Tomovici cât și Cerchez sînt personaje care au generalizat în ele două orientări ce ființează în presa noastră și în fiecare ziarist, și între care se dă în prezent o crîncenă luptă. Tomovici se află pretutindeni, acolo unde lipsa de îndrăzneală paralizază inițiativa și intervenția activă a ziaristului în viață, spiritul său respiră în adnotările prin care manuscrisele articolelor îndrăznețe sînt respinse, el este cel care sub pretextul ajutorării tinerilor zariști își permite să intervină în materiale, despersonalizînd stîlul autorilor, din pricina lui avem încă și ziare scrise parcă de același condei bont, cu materiale fade, seci, lozincarde; Tomovici e ziaristul „fără talent dar cu obiecții”, „ziaristul” care pune viza și nu scrie cu anii; Tomovici este lucrătorul cu înaltă sarcină în presă care nu și-a mai părăsit biroul de luni de zile, dar

care-i sigur că știe mai bine decît întregul corp de reporteri, ce se întîmplă pe teren; Tomovici este ziaristul rece, sceptic și totdeauna pătruns de automulțumire care are o singură grijă: în sectorul pe care-l ține în supraveghere să nu se săvîrșească vreo greșeală și care paralizează orice strop de viață cu frica sa.

Tomovici se află și în noi — de ce s-o ascundem. Se află acolo unde e frica și comoditatea, lipsa de pasiune și automulțumire.

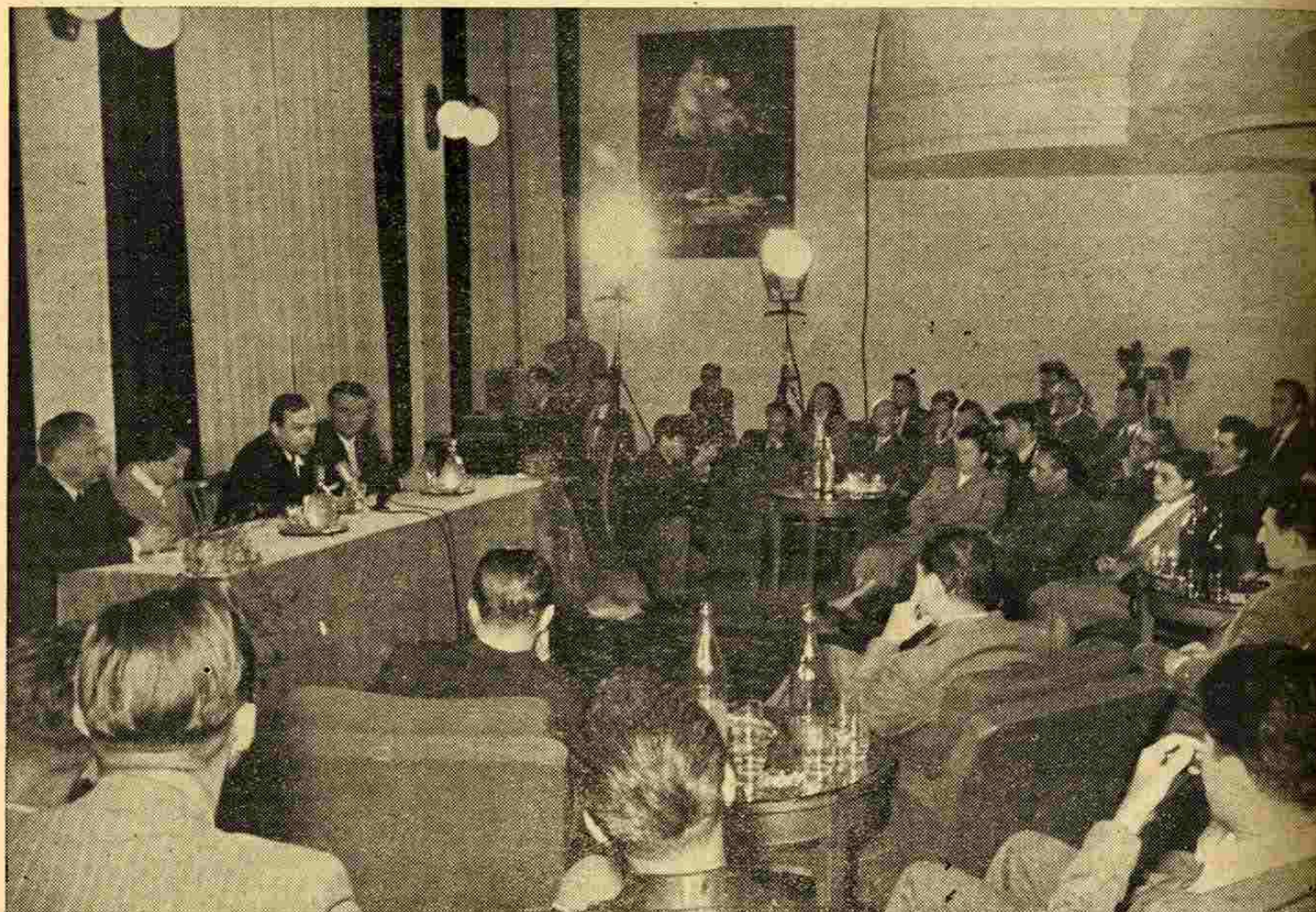
Dar nu numai pe scenă oi și în viață, lui Tomovici i se opune cu hotărîre Cerchez. Și noi, tinerii zariști, ne-am dori mult Cerchezi acolo sus, în posturile celor care ne îndrumă, oameni care să ne copleșească cu însușirile lor sufletești, cu calificarea lor profesională, oameni de care să ne temem dar pe care să-i urmăm cu dragoste și pasiune. Am vrea să ne fie

dat să auzim mai des replica aceasta minunată: „Autorule, faci cum crezi!” Acolo unde responsabilul ziarului are rezerve de nuanțe și nu obiecții de principiu.

Plecăm de la spectacol convinși că în presa comunistă viitorul aparține numai lui Cerchez, deși mai avem încă de luptat pentru dobîndirea acestui viitor.

La victoria lui Cerchez sînt incredințat că a contribuit și ziaristul Al. Mirodan cu piesa sa. Forța piesei „Zariștii” stă deci în actualitatea ei strictă, în generozitatea și asprimea cu care ne palmuiește conștiința și ne înalță aspirațiile, în profunzimea și puritatea adevărurilor pe care le proclamă, în poziția net partinică pe care se situează. De aceea, în clipa în care se lasă cortina, strigăm într-un glas cu o întregă sală de entuziaști:

— Bravo Mirodan!

La 26 septembrie a avut loc la sediul Uniunii Zariștilor din Capitală o conferință de presă la care d. Luther Evans, directorul general al UNESCO-ului, a înfățișat țelurile și activitatea desfășurată de UNESCO.

ÎNVĂȚÎND DIN EXPERIENȚA PRESEI SOVIETICE

SĂ ȚINEM MINTE PRINCIPALUL!

— Sînt un cititor. Am 62 de ani. Citesc ziare din tinerețe, din anii cînd eram încă un flăcău semianalfabet, voluntar în Armata Roșie; caut și găsesc în ele răspuns la problemele care mă frămîntă... Știți oare dvs., ziașiți tineri și bătrîni, ce înseamnă ziarul în viața unui cititor de rînd?...

Așa începe scrisoarea adresată redacției revistei „Sovietskaia peciati”, de Grigori Alexandrovici Bahșiev, un cetățean din Leningrad. El vorbește cu mult respect despre ziare, subliniînd că în viața oamenilor sovietici „ziarul este mereu în pas cu ea”.

Autorul scrisorii — este unul d'n milioanele de cititori ai noștri. Nu întotdeauna ziaarele îl satisfac. El este nemulțumit de faptul că multe articole și note „sînt scrise într-un limbaj necorespunzător, cu cuvinte șablon și nu merg la inimă”, că foarte des „chiar și acum după Congresul al XX-lea al partidului ziaarele critică cu timiditate, cu fereală”, el obiectează împotriva articolelor greoaie. Cititorul G. A. Bahșiev a observat însă că în ultima vreme în ziare se manifestă „un suflu nou, bun”, el observă și aprobă căutările creatoare ale redacțiilor.

Cititorul are dreptate. Dacă comparăm paginile ziaarelor noastre de astăzi, fie numai cu cele de anul trecut, putem găsi în ele destule

schimbări în mai bine. S-a intensificat simțitor întrecerea creatoare între colectivele de ziașiști pentru o interpretare și prezentare operativă a evenimentelor, pentru accesibilitatea, expresivitatea și eficacitatea materialelor.

Presă prezintă mai concret decît înainte lupta întregului popor pentru un avînt rapid în agricultură. Multe ziare au spirit de inițiativă și înflăcărare în prezentarea eroismului luptei pentru piine în regiunile unde se valorifică pămînturile virgine și întelenite.

Se publică acum mai multe articole și note pe teme economice. Zărele arată într-un mod mai concret căile creșterii contînue a productivității muncii, a îmbunătățirii calității și reducerii prețului de cost al producției, scot la iveală rezervele imense existente în sinul economiei naționale.

Aceste schimbări îmbucurătoare

sînt rezultatul aceluia nou spirit care a fost introdus în întreaga noastră viață de Congresul al XX-lea al P.C.U.S. Lupta desfășurată de partid împotriva cultului personalității și a urmărilor sale și pentru restaurarea principiilor leniniste ale vieții de partid, pentru îmbunătățirea întregii practici a construcției comuniste au contribuit la creșterea mai departe a activității creatoare a masei. Acest lucru nu putea să nu influențeze și a influențat îmbunătățirea ziaarelor noastre.

Răsfoind colecțiile, primul lucru pe care-l observi este aspectul substanțial schimbat al multor ziare. Mai multă inventivitate și inițiativă se manifestă în paginarea ziaarelor: aspectul exterior al multor ziare a devenit mai viu și mai atractiv. Fotografiiile, desenele, caricaturile au încetat să mai fie un oaspe rar și întimplător în paginile ziaarelor noastre. Ziaarele se pagînează mai original, cu mai multă prospețime, iar unele din ele își elaborează cu succes un stil propriu de prezentare a ziarului. În al doilea rînd, lucrul se observă ușor, au reinviat asemenea genuri cum sînt: cronică judiciară, prezentarea faptului divers, s-a îmbogățit informația, se publică mai multe schițe, versuri. Toate acestea sînt fără îndoială bune.

Советская
ПЕЧАТЬ

Nenorocirea e alta. Anumiți ziariști socot că tocmai în aceste semne exterioare ale înviorării ziarelor rezidă principalul. Și a pornit „mașinăria scrisului!” Se paginează uneori cu astfel de zigzaguri încit cititorul cu greu mai știe unde este începutul și unde este sfârșitul unei corespondențe. Într-un număr de ziar chiar s-au apucat, pierzind simțul măsurii să pună aproximativ douăzeci de clișee. Dintr-un număr de ziar în altul rătăcește faimosul „copac antropofag” — simbol de ignoranță și fugă după lectură ieftină, distractivă! Se publică foiletoane întregi de relatări judiciare pline de amănunte ne semnificative, adecvate gusturilor proaste.

Redacțiile unor anumite ziare, în străduința lor de a le face mai distractive se antrenează în publicarea de materiale ușoare, pășesc pe calea amuzării cititorilor și uneori caută chiar să satisfacă gusturile înapoiate ale unor cititori.

Oricît de bine s-ar prezenta ziarul, cu oricîte aventuri și-ar epata el abonatul, lucrul principal care face ca ziarul să fie apreciat în ochii cititorului este conținutul lui. Îmbunătățirea conținutului, ridicarea nivelului ideologic al presei sovietice a fost și rămîne cea mai însemnată sarcină a lucrătorilor din redacții.

Declarînd război necruțător cenușului și uniformității în ziar, gazetarilor sovietici trebuie să le fie limpede în ce direcție principală ei urmează să se îndrepte în căutarea noului, în ce direcție să-și îndrepte îndrăzneala creatoare. Principalul constă în reflectarea veridică a vîștii și muncii poporului, în faptul că prin activitatea sa agitatorică, propagandistică și organizatorică, ziarul contribuie la mobilizarea maselor în vederea rezolvării sarcinilor construcției comuniste. Locul ziarului este pe pozițiile înaintate ale luptei pentru continua ridicare a economiei și culturii socialiste, pentru înfăptuirea hotărîrilor istorice ale Congresului al XX-lea al P.C.U.S.

Poporul sovietic condus de Partidul Comunist își îndreaptă acuma marile sale eforturi în vederea asigurării unui continuu progres tehnic, a sporirii productivității muncii, a unui avînt rapid în agricultură, a creșterii neîncetate a nivelului material și cultural al oamenilor muncii. Sarcinile sînt mărețe! Talentul, măiestria, munca pusă la punct a colectivelor de ziariști, care fac ziarele și revistele, se confirmă în măsura în care ei știu să ajute partidul temeinic,

cu pricepere și, în același timp, într-un mod viu și popular, la mobilizarea maselor de milioane în vederea rezolvării acestor sarcini.

M. I. Kalinin spunea: „Noi nu trebuie să avem ziare plictisitoare — ziarul plictisitor își pierde pe jumătate valoarea. Ziarul sovietic trebuie să imbine conținutul interesant cu o foarte frumoasă formă de expunere”. Aceasta înseamnă că problemele călăuzitoare, problemele cele mai importante din viața poporului, noi trebuie să ne învățăm să le prezentăm în ziar viu, plastic, atractiv.

Experiența ziarelor de frunte arată în mod convingător că materialele pe teme cele mai serioase pot fi prezentate cititorului într-o formă vie și atractivă. La 25 august ziarul din Rostov „Molot” (redactor șef A. Suicimezov) a început un raid-anchetă în rîndul corespondenților săi muncitori sub lozincă „Pentru un continuu progres tehnic!” Primul material din acest raid-anchetă — „Automatizarea să fie introdusă în producție” a fost expus într-un limbaj simplu, limpede, de vorbire curentă, însoțit de caricaturi ingenioase cu subtitluri bune. Nu numai că materialul atrage atenția asupra unei chestiuni actuale, dar el se și citește cu interes de la primul și pînă la ultimul rînd. Acesta nu este un succes întimplător al ziarului. De luni de zile ziarul „Molot” duce în mod activ și cu curaj, cu o bună inventivitate gazetărească o luptă susținută pentru progresul tehnic în industrie, pentru un caracter de masă al răspîndirii experienței înaintate. Instrucțivă a fost conferința inovatorilor în producție despre care relatăm în acest număr al revistei, conferință efectuată de ziar în paginile sale.

Redacția ziarului „Molot” rezolvă temele în cunoștință de cauză și este strîns legată de frunțașii producției. Fără o astfel de cunoaștere a lucrurilor, fără o astfel de legătură cu masele, materialele ziarului vor fi în mod inevitabil fie atît de plictisitoare încît vor face pe cititor să caște, fie vor fi ușoare, superficiale.

În cele mai bune z'are ale noastre cititorii pun teme ascuțite din viață, le discută. Schimbul viu de păreri, de experiențe, propunerile și discuțiile, iar uneori, dezbaterile aprinse pe teme concrete — ce poate fi mai interesant, mai atrăgător pentru cititor? Astfel, publicînd mereu relații ale unor simpli oameni ai muncii despre ceea ce le este mai scump, mai instructiv, sau mai arzător, re-

dacția ziarului „Kolhoznoe Selo” (redactor D. Priliuk) a făurit un ziar combativ și cu conținut. Pentru acest ziar republican din Ucraina este caracteristică tendința permanentă de a scrie despre cele mai importante probleme ale agriculturii, de a exprima veridic gîndurile, nevoile, visurile și planurile oamenilor muncii de pe ogoare, fără a urmări efecte exterioare.

Mulți ziariști se plîng de faptul că în ziare n-au spațiu, n-au timp de desfășurare. Răsfoiți ziarul orășenesc „Muncitorul din Zlatoust” (redactor A. Tarabrin) cite teme variate, interesante ridică redacția în cele patru pagini de format mic! Ziarul se ocupă în permanență, cu grijă de industrie, dar îndeosebi îl caracterizează interesul pentru amenajarea orașului, pentru problemele ce țin de viața și odihna cetățenilor, de organizarea muncii culturale. Ziarul evită lungimile inutile, cuvintele goale, articolele lăbărțate. El prezintă materialul cu inventivitate, varietate. Aci sînt și note laconice pe teme zilei, și semnale scurte, și tribuna cititorului, și epigrame care împung, și colțuri satirice alcătuite pe baza scrisorilor oamenilor muncii.

Cele trei ziare amintite „Molot”, „Kolhoznoe Selo” și „Zlatoustovski rabocii” se deosebesc mult între ele. Au cititori deosebiți, au sarcini diferite, au posibilități diferite. Nici ca aspect nu se aseamănă: fiecare se face într-un mod propriu. Ele au însă o trăsătură comună, caracteristică, de altfel tuturor ziarelor care nu-și reorganizează munca în mod formal, numai cit privește aspectul, ci în conformitate cu sarcinile pe care le pune partidul în fața presei. Această trăsătură caracteristică este legătura activă cu masele de cititori, atragerea permanentă și largă a corespondenților muncitori.

Oare mai sînt puține ziare la noi, ai căror colaboratori vorbesc numai de lupta împotriva șablonului dar în realitate nu se pot rupe de el? Să cităm măcar „Lesnaia promișlennosti” („Industria forestieră”) care antrenează slab corespondenții muncitori, evită luări de atitudine ascuțit critice, publică deseori materiale aride, plictisitoare, ale cercului îngust al colaboratorilor salariați.

Pfincipalele sarcini ale fiecărui ziar sînt limpezi ca cristalul; ele au fost trasate în documentele și hotărîrile Congresului al XX-lea al partidului.

În prezent este deosebit de important să concentrăm atenția presei noastre asupra problemelor concrete pe care le rezolvă partidul și guvernul. Una din ele este terminarea strîngerii recoltei și a colectărilor. Ziarele sînt chemate să prezinte larg oamenii care au lucrat cu pricepere ca să obțină o recoltă bogată și care execută bine lucrările de recoltare, să facă propaganda experienței lor, să critice cu curaj lipsurile în producția agricolă și să lupte pentru lăchidarea lor.

Ziarele noastre trebuie să se ocupe mult mai activ și eficace de toate domeniile construcției economice. Se știe că în mijlocul lunii august în Ucraina a avut loc un șir de consfătuiri ale lucrătorilor din mine, întreprinderi și șantiere de industrie siderurgică. În cadrul acestor consfătuiri au fost scoase la iveală cauzele neîndeplinirii planurilor producției de cărbune și a producției de metal, au fost trasate căi radicale pentru îmbunătățirea muncii. Sarcina ziarelor este de a arăta cum se lichidează lipsurile, ce se face pentru îndeplinirea planurilor de extracție a cărbunelui și de topire a metalului, de a prezenta pe eroii luptei pentru îndeplinirea acestor planuri.

Cititorii sînt pe bună dreptate nemulțumiți de faptul că în paginile ziarelor noastre se reflectă încă insuficient mersul construcțiilor de locuințe și al clădirilor de utilitate publică, ca și problemele amenajării orașelor și deservirii nevoilor culturale și de trai ale populației. Această situație trebuie îndreptată.

În prezent, cînd partidul organizează un nou avînt al tuturor ramurilor economiei naționale, crește și mai mult rolul educației comuniste a oamenilor muncii, pregătirea marxist-leninistă a cadrelor noastre. Din păcate, prezentarea problemelor muncii ideologice rămîne ca și înainte veriga slabă a presei noastre. Ziarele trebuie să lămurească cele mai actuale probleme teoretice și politice ale zilelor noastre, practica muncii de agitație și propagandă a organizațiilor de partid.

Cu toată ascuțimea se pune problema cu privire la publicistica bolșevică actuală care biciuiește rămînerea în urmă și face propaganda a ceea ce este înaintat. Ea este necesară ziarelor, ca aerul. Talentatul ziarist Mihail Kolțov spunea la tim-

pul său într-o discuție cu redactorii ziarelor de finut și regionale: „Publicistica îl trezește și îl mobilizează pe cititor. El vede că ziarul nu este numai un aparat de informare a cititorului, ci și un organ politico-social. Dacă ziarul nu va da mereu, metodic, luări de atitudine publicistice în problemele arzătoare, de interes local și unional, apoi cititorul îl va aprecia ca pe o mașină care îl hrănește zilnic cu o porție de informații, directive, îi dă la cap din cînd în cînd pentru neîndeplinirea planurilor, a indicilor și... atîta tot.

El va înceta să mai vadă în ziar un organ politic cu autoritate“.

Mlădțele noului în paginile ziarelor sînt evidente. Dar ele sînt totuși doar primele mlădițe, primii pași pe calea îmbunătățirii ziarelor. Acum mai mult ca oricînd, în fața ziarștilor sînt deschise posibilități nelimitate pentru căutări creatoare, pentru spirit de inovație în ziar. Creează, inventează, încearcă tovarășe ziarist! Dar în același timp nu uita principalul.

(Editorial din revista „Sovetskaja pecciat“, nr. 9, 1956).

Fotografii transmise prin telegraf

Intr-unul din depozitele de materiale ale M.P.T. se afla și o instalație de foto-telegrație. Din lipsa unor piese principale, instalația nu funcționa. Un grup de ingineri și tehnicieni de la Oficiul special telegraf central și-a luat sarcina de a repara această instalație. Verificînd-o mai amănunțit, ei au constatat că lipseau lentilele, oscilatorul cu oglindă și tuburile electronice speciale.

În urma muncii depuse, colectivul de ingineri și tehnicieni a reușit să repare această instalație. Verificarea în linie a emițătorului de foto-telegrație pe legătura București—Moscova s-a făcut prin transmiterea mai multor mesaje fotografice. Rezultatele au fost îmbucurătoare. Recent, de la Moscova au fost trimise cîteva copii după fotografiile recepționate.

Un redactor din Republica Democrată Germană arestat în Republica Federală Germană

Klaus Haupt, redactor la „Junge Welt“, principalul organ al Federației tineretului german, a fost trimis, la sfîrșitul lunii mai, la Dortmund, pentru a face un reportaj de la procesul intentat lui Gert Deumlich, fost redactor șef al lui „Junge Welt“. Dezbaterile au avut loc în fața secției penale a tribunalului provincial. Cînd Haupt a luat loc pe banca rezervată ziarștilor și a început să ia note, a fost obligat să părăsească sala; după ce i s-a luat un scurt interogator, a fost arestat, fiind bănuțit ca „agent provocator“ cu toate că a prezentat legitimația de ziarist.

Uniunea Ziarștilor din Republica Democrată Germană, în scrisoarea adresată Uniunii Ziarștilor de la Bonn, a ridicat un viguros protest în numele libertății presei, garantată chiar de legea din Germania occidentală. Ea a cerut de asemenea eliberarea lui Haupt. În scrisoarea amintită mai sus, se reamintește că arestarea lui Haupt a avut loc tocmai în momentul cînd ministrul Kaiser a declarat în parlamentul federal că ziarștii din R.D.G. aflați pe teritoriul R.F.G., nu sînt cu nimic stînjeniți în exercițiul funcțiunii.

NOUL ÎN ÎNFĂȘIȘAREA ZIARELOR SOVIETICE

În ultimul timp, ziarele centrale și locale aduc un suflu nou. În tematica articolelor de fond, în numărul mare de scrisori din partea oamenilor muncii publicate de ziare, se întâlnesc lucruri noi. Se observă abundența informațiilor, în reînvierea unor genuri gazetărești ca, de exemplu, cronică judiciară, cronică faptelor diverse, apariția noilor rubrici: „In ore de odihnă”, „Știați că”, „De toate” etc.

Noi trăsături au apărut și în înfășurarea ziarelor.

Unele dintre ele sînt paginate în mod neobișnuit, folosindu-se linii ornamentale, titluri clișate. Titlul de ziar în genere pare acum mai viu, mai atractiv, datorită introducerii a numeroase caractere noi, îndeosebi a caracterelor înguste.

Ilustrațiile, atît autotipiile cît și cele liniare, apar în număr mare în paginile ziarelor.

Presa de tineret este aceea care se distinge îndeosebi prin folosirea acestor elemente noi. Primii care au început „campania” împotriva uniformității în întocmirea ziarelor, au fost „Moscovski Comsomoleț” și „Comsomoleț Moldavii”, iar lor le-au urmat și altele.

Toate aceste ziare se află însă în faza de căutare, de experimentare și, în consecință, nu e de mirare că paralel cu soluții interesante și cu realizări incontestabile, există și exagerări, mania excesivă de a înfrumuseța. Uneori se uită că ziarul nu este o revistă, nu este o carte și că elementele de grafică ale cărților și revistelor (ornamente, vignete etc.), nu i se potrivesc întotdeauna; desenul de ziar trebuie să fie în primul rînd operativ în ce privește tehnica executării. Iată de ce, cît timp nu s-a cristalizat încă proaspăta experiență în domeniul finisării ziarelor este prematur să

Sus: pag. 1 a ziarului „Molodej Moldavii”

Jos: pag. 3 a ziarului „Znamia Junosti”

procedăm la generalizări, dar ea trebuie studiată și sprijinită.

Avem în față prima pagină a ziarului „Molodej Moldavii” și pagina III-a a ziarului bielorus „Znamia Junosti”.

Pe prima — articolul de fond consacrat zilei feroviarului — începe cu un desen care reprezintă pe un tînăr mașinist. Pagina este plină cu tot felul de informații. Se vorbește despre succesele brigăzii comsomoliste a mașinistului Minenko, sînt publicate o scrisoare a compatrioților plecați pe pămînturile înțelenite și știri de pe ogoare. „Tineri mecanizatori! Urmați exemplul combinerului Ivan Gavrilov!” Acest apel este inclus într-o fotografie care reprezintă pe cel mai bun combiner de la S.M.T.-ul din Tiraspol. Nota de sub clișeu relatează că Gavrilov deține primul loc în întrecerea dintre mecanizatorii din R.S.S. Moldovenească.

Pe aceeași pagină este publicat anunțul: Vizionafi aceste filme miine la cinematograful „T.P.K.I.O.” — dar acest anunț este prezentat ca o informație ilustrată cu scene din film.

Își atrage atenția pagina 3-a a ziarului „Znamia Junosti”. Paginașia este variată, firească. Numeroase rubrici sînt ilustrate. „Cu mina pe inimă”, astfel este intitulată corespondența din Leningrad în care se vorbește despre activitatea seminarului de studenți care au sosit din India, Franța, Birmania.

Restul materialului din această pagină este alcătuit din scurte telegrame din străinătate, din numeroase informații sportive, anunțuri, buletinul meteorologic. Ochiul cititorului desprinde cu ușurință ceea ce îl interesează mai mult pe această pagină.

(Sovietskaia peciati”
nr. 8 — august 1956)

FOND ȘI FORMĂ

Ernest Renan scrie undeva că profeții Eliseu, Amos, Isaia, Ieremia și alții erau, de felul lor, și în acea epocă, mari ziariști. „Materialele” — vorbite — erau scurte, nervoase. Ca să atragă pe ascultători, ei purtau pancarte, se îmbrăcau excentric, gesticulau și proferau cuvinte misterioase. Publicul, curios, se aduna în jurul lor, ca să-i asculte.

Cel mai ingenios în găsirea unor forme noi pentru a atrage cât mai mulți ascultători în jurul „pamfletelor” sale a fost Isaia. În anul 724 înaintea erei noastre — spune Renan — era la ordinea zilei alianța statului Iudeu cu Egiptul împotriva Asiriei. Știai ce a făcut Isaia ca să atragă lumea în jurul său? Și-a lepădat de pe el orice vestmînt și, așa gol, a pornit pe străzile Ierusalimului. Lumea — buluc în jurul său. Cînd a socotit că mulțimea e destul de mare, el a vorbit astfel: Dacă statul Iudeu împreună cu Egiptul va face război Asiriei, cu toții veți ajunge așa cum mă vedeți pe mine acum...

Isaia a găsit, pe vremea aceea, în condițiile de atunci, o formă îndrăznească, plastică, convingătoare, corespunzînd unui fond puternic, zguduitor, care stă în toate vremurile lingă inima omului simplu: arzătoarea dorință de pace, de a trăi și lupta pentru viață, ura neîncetată împotriva războiului.

În vremurile de azi reportajele noastre nu mai sînt „zise” în piețele publice, ci publicate și răspindite pe calea tiparului. Ziaristul de acum nu trebuie să facă pe excentricul, nici să vorbească o limbă scâlbătată, nici să se dezbrace de haină ca să fie citit... El trebuie însă să continue o veche tradiție, veche de cînd există oameni care, pasionați de adevăr, caută variate forme pentru exprimarea lui: să creadă în

ceea ce scrie, să știe ce vrea să scrie, să scrie cu pasiune.

De fapt nu există numai o problemă a prezentării grafice pentru a atrage atenția asupra unui material cu o temă interesantă. Dacă nu ai reușit să dai prin scris o formă interesantă unei teme interesante, strădanii aparatului tehnic nu sînt deajuns pentru a apropia pe cititor de materialul publicat. Poate și titlul cules cu litera cea mai frumoasă, se pot face chenare cît mai atractive, se pot băga orice clișee, bine retușate și frumos aranjate, și totuși, dacă materialul nu este interesant și nu este scris atractiv, cititorul, după ce va admira clișeele și va citi explicațiile lor, va abandona cititul acestui material și va începe să citească altceva.

Și mai e ceva. Să prezinți ce este esențial, să eviți leștul, banalul, să te ocupi de o problemă actuală, chiar dacă e vorba de ceva despre care s-a mai scris, dar să fie lucru important în viață, altfel spus, spus de tine, cu judecata și simțirea ta, prezentat cu convingerea că este vorba de ceva care preocupă pe oameni.

În cadrul discuției noastre în legătură cu prezentarea grafică, mai mulți tovarăși au arătat strînsa legătură care există între forma de prezentare și valoarea materialelor date spre publicare. Problema trebuie însă reluată, adîncită.

Ziariștii de azi au la îndemină un fond de aur. Nu rareori ei descind din tren la poalele unor dealuri împădurite, și în fața lor apare ca în poveste un oraș nou cu uzine și blocuri de locuințe, cu cinematograful, club și bibliotecă. Dacă ne gândim că odată cu noua fabrică și uzină a pătruns în casa fostului iobag lumină electrică și radio, în locul drumeagului de lingă poartă se întinde o șosea asfaltată, ne bucu-

răm și noi, reporterii vieții de azi, ai noului; mai întii ni se umple nouă inima de bucurie înainte de a o transmite altora, prin slova scrisă. Cu o astfel de dispoziție, forma o găsești cînd te apleci peste hirtie și nu trebuie s-o cauți în manuale, iar cînd ai terminat de scris, cu răsuflarea reținută, cînd materialul și-a apărut în ziar, șii sigur că cititorul va simți cum inima i se încălzește citindu-și articolul, pentru că el simte în acel moment că este scris de un frate meșter în a reda pe hirtie ceea ce trăiește și el, îl preocupă zi de zi ce este esențial în minunata creație socialistă a poporului nostru, un frate care, el în primul rînd, s-a bucurat de această creație.

Dacă însă te mulțumești numai cu documentarea de acasă, „terenul” servindu-ți numai la autentificarea planului din redacție, dacă nu știi (sau nu vrei) să vezi strălucirea ochilor acelor oameni a căror trăire a sărit un veac (și poate mai mult), vei scrie un reportaj conformist, important ca document pentru viitorii cercetători, dar în nici un caz un mesaj al vieții noi din mijlocul unor oameni către alți semeni de-ai lor, care trăiesc aceleași schimbări senine.

Avem oare în presa noastră de azi asemenea mesaje prețioase către cititorii care-și așteaptă, înainte de sunarea sirenei, în lumina răsăritului de soare, ziarul favorit? Da, avem, le găsim în fiecare zi, în paginile diferitelor publicații centrale sau locale, reviste periodice sau modeste buletine departamentale.

Nu de mult am citit în „Scinteia” un reportaj intitulat „Soritori din țara pădurilor”. Titlu frumos, atrăgător. Un nume cunoscut cititorilor de reportaje interesante și frumoase: Dragoș Vicol. Cite nu s-au scris și cite nu se scriu despre mun-

TE SALUTAM POPOR AL CHINEI NOI!

LA CANTON

向新中國人民致敬！

O amintire

ORASUL PETROLISTILOR

PĂȘI revoluției chineze

O pagină interesantă și frumos paginată apărută în „Scinteia tineretului”

ca în industria forestieră! Multe s-au scris pentru a se arăta cum s-a introdus tehnica nouă în doborîrea și transformarea buștenilor în scinduri. Tov. Vicol a găsit însă o comparație minunată pentru a arăta schimbarea survenită în urma mecanizării lucrărilor forestiere. Altădată, cînd se stîrnea o vijelie, doborîtorii căutau „să se aciuiască sub streășinele pitice ale colibelor de coajă de copac, aruncîndu-și cit colo securile să nu ispitească trăznetul asupra lor”.

Astăzi însă...

„Furtuna s-a dezlănțuit și a trecut aproape neluată în seamă. S-a zvoicolit prin văi, și a izbit tobele uriașe, și-a scăpărat amnarele, dar n-a mai înfricoșat pe nimeni. Ba, uneori, vuietul ei s-a destrămat acoperit de vuietul tractoarelor care o înfruntau trăgînd după ele zeci de bușteni albi, dezbrăcați de coajă. Molizii au urmat să cadă în parchete, rețezați de ferestraiele electrice, mînuite de doborîtorii apă-

rați de mantăi de ploaie; torentele fâgășuite au umplut haitul ca a doua zi să poarte în cîrcă, supuse, plutele, iar întunericul nopții a fost întîmpinat la marginea coloniei de săgețile de aur ale luminii electrice”.

Parcă te afli acolo, în mijlocul vijeliei cînd stihiiile s-au dezlănțuit. Auzi cum se izbesc tobele uriașe, cum scapără amnarele. Vezi cum altădată alergau înfricoșați doborîtorii, cuprinși de frică. Ai în lața ochilor priveliștea cea nouă: oamenii nu mai au frică: îmbrăcași în mantale de ploaie ei stau lingă tractoarele care acoperă vuietul furtunii. Apele nu mai înneacă oamenii și colibe și ele sînt fâgășuite „ca a doua zi să poarte în cîrcă, supuse, plutele”. Oamenilor nu le mai e frică de întunericul nopții, pentru că la marginea coloniei întunericul a fost întîmpinat „de săgețile de aur ale luminii electrice”.

Vă place?

Intr-o altă zi am citit în „România liberă” un reportaj de Eva Molho, intitulat „La volan”. E vorba de un șofer. Un om simplu, care altădată era obiect de dispreț din partea stăpînilor, care-l socoteau o slugă. Și despre astfel de subiecte se scrie astăzi mult, cu cifre, cu multe banalități, șabloane. Tov. Molho și-a început reportajul cu un peisaj dinamic. Un drum. O mașină străbate cîmpii, urcă dealuri, coboară în văi. În cabină — un singur om: șoferul. Gîndul lui este să ajungă cît mai curînd la țintă: un oraș, un atelier, o fabrică, unde este așteptat, unde trebuie să ducă oșel, șiglă, pinzeturi...

Apoi, un alt tablou: căsuța în care locuiește șoferul (nu este vorba de un erou fictiv: îl cheamă Moeceanu și este din Turda). „La geam, la geamul unde înfloresc în glastre mușcate și regina nopții, apare deseori obrazul mic, ca de copil, al unei femei tinere. E soția șoferului. Ca și soțiile pescarilor și ale marinărilor, ea așteaptă întoarcerea sofului ei. Peste o zi, peste încă o zi, peste o săptămînă, peste două...”

Și tot așa, întregul reportaj parcă e o broderie țesută cu gingășie, care reușește să ne facă să-l îndrăgim pe acest brav tovarăș, șoferul Moeceanu, cu gingașa lui soție, cu căsuța la geamul căreia înfloresc mușcate, cu mașina lui care duce în diferite colțuri ale țării materie primă, bunuri produse de oameni pentru oameni.

Veți spune: ei bine, tovarășii a-ceștia au talent. Este oare de-ajuns

aceasta? Cred că nu. La „Scnteia tineretului” snt civa tovarși care au un deosebit talent la scris. Dintre aceștia voi da ca exemplu, astăzi, din lipsă de spațiu, numai pe tov. Radu Cosașu.

Intr-o zi m-a atras un reportaj scris de tov. Cosașu: „Din jurnalul unui vilegiaturist la mare” (Scnteia tineretului, 19 august, 1956). Pagina întâi, casetă, literă frumoasă, titlu literar. Mă atrăgea acest reportaj fiindcă îmi place marea, fiindcă n-am fost de multă vreme la Constanța și fiindcă îmi place să citesc articolele tovarșilor tineri.

Țin să subliniez un lucru: snt un partizan înfocat al îndrăznelilor tineresci. Tovarășii de la „Scnteia tineretului” au declarat război șablonului, scrisului plat, cenușiu. Și bine fac. Această treabă s-o facem cu toții, tineri și vîrstnici. Fiecare trebuie să tindă a scrie în felul lui, să meargă pe un drum nebătătorii, să caute forme cît mai originale.

Tovarășii Cosașu, Mandric și alți tineri gazetari din redacția „Scnteii tineretului” au dovedit în multe împrejurări un real talent, ca, de pildă, tov. Cosașu, în reportajele sale publicate în presa militară precum și (aleg la întimplare) reportajul „Scrisori de pe șantier”, scris de tov. Mandric.

Tinerii ziarști de la „Scnteia tineretului” din acest punct de vedere, snt de admirat, cu o condiție: scrisul acesta personal și îndrăzneț să nu fie în dauna fondului.

Mi-a plăcut emoția discretă a autorului care aude pentru prima oară vuietul mării, undeva, departe. Și mă așteptam ca tov. Cosașu să scrie — cu talentul său — un reportaj optimist. Cînd colo, numai tristețe. De la gară pînă la casa unde trebuia să poposească — atmosferă dezolantă. Nu-i plăcea că birjarul mîncă la acea oră matinală semințe (eu, dacă mă aștam în locul tov. Cosașu, de bucurie că snt la mare, i-aș fi cerut și eu cîteva), îl energau hăfănitul trăsorii și zgomotul produs de loviturile copitelor calului pe caldarîm, îl supăra un oblon care zuruia... Toate acestea nu-l interesau fiindcă erau „...vechi și cunoscute, poezie anodină de provincie, ca o dantelă demodată pe o tavă pentru dulcetri și apă rece”.

Dar credeți poate că în ziua următoare, în plină lumină, tov. Cosașu a devenit mai dispus? Dimpotrivă. S-a înăcrit și mai mult, iar în reportaj voia să transmită această areală — care nu șade de loc bine

unui tînăr ziarist — și cititorilor. Ascultați:

„Spre prînz, în centru, descopăr că snt în Constanța. Mai mult ca sigur că azi în zori am coborit în alt oraș. E imposibil ca urletul acela cenușiu să se fi înălțat cu cîteva ore înainte de pe această cîmpie calmă și albastră, moale, caldă, tăcută, care se lasă atît de supus mîngiată la capătul fiecărei străzi. Cînd snt la doi pași de ea, pe o piatră de unde o pot cuprinde întregă și goală, decepția e totală. Peste apa nemișcată și apatică, cea mai pușin grandioasă dintre imensitățile pe care mi-a fost dat să le văd, aud soarele plictisindu-se și căscînd”.

Vrasăzică, nu numai tov. Radu Cosașu se plictisește cînd vede la Constanța marea; și soarele căscă... plictisit. Pentru ce? El se leagă și de o companie de marinari care „venind cine știe de unde, trece pe lîngă mine, învăluindu-mă în sudoarea și lenea ei”. Dar starea aceasta nu durează mult. Deodată marea, chiar la Constanța, începe să-i placă tov. Cosașu. „Print-un gest cu totul întîmplător, marea s-a încărcat deodată cu o senzualitate uimitoare, de femeie proaspăt trezită, care și-a tras instinctiv și grabnic pînă sub bărbie un cearcaș de mătase, rămînînd după aceea rezemată în cot, ușor speriată...”

Și de-aici, înseninîndu-se, autorul fese o broderie de dantelă „nu demodată” gen „Integral” sau „Unu” de altădată, ci cu spirit realist, de un tînăr ziarist cu frumoase perspective:

„Intreaga poezie a Constanței mi se pare concentrată în insistența a-

cestor apariții feminine și fugare ale mării — la răscuri de străzi — printre prăvălii — între un loto și o berărie, între un „Aprozor” și o librărie. 60 de copii fac gimnastică pe o terasă joasă și printră mîinile lor bronzate apare marea. La o răscură, în fața unui chioșc de răcoritoare, un bărbat duce la gură un pahar cu sirop și în sticlă, de departe, se reflectă, albastru, calm, marea...” Și așa mai departe. Frumos. Dar aceasta nu durează mult. Pe tov. Cosașu îl cuprinde din nou tristețea. Constanța nu are poezie, se face mult comerț, se vinde iaurt, se repară ceasornice... „Nu aici aș vedea ridicat acel monument grandios al lui Eminescu pe care îl visa Bogza la Congresul Scriitorilor”. Nu-i place că lumea dă năvală la cofetarul Ibișovici Daliveri pentru că, aici, în această cofetărie particulară, în înghețată „bucureșteanul cu o plăcere din cele mai mediocre descoperă bucăți mari de ciocolată”.

Cînd am terminat de citit reportajul m-am întreat: ce vrea tov. Radu Cosașu? A vorbit pe nu știu cîte coloane despre o mulțime de lucruri insignifiante. Am avut impresia că tov. Radu Cosașu ar vrea să epateze pe cititori, să-i arate anumite aspecte ale vieții pe care cititorul nu le citește în altă parte și pe care el, Cosașu, are curajul să le prezinte... Dar „noul” descoperit de tov. Cosașu, snt artificii vechi care nu spun nimic cititorului, care nu-l interesează, nu-l atrag, nu-l pasionează, nu-l învață, în oricît de frumoase veștimente i le-ai prezenta.

Aplaudăm din toată inima talentatele încercări ale tinerilor noștri gazetari de a sparge tiparele rutinei,

Un articol cu un conținut interesant apărut în „Scnteia tineretului” care însă n-a fost scos în evidență din punct de vedere grafic.

ale șablonului. Acești pași înainte nu trebuie să se facă, însă, în dauna ideilor noastre, a nobilelor sarcini care stau în fața ziaristului de tip nou, a clarității ca și a tonului convingător.

Ce? Tov. Coșasu a văzut la Constanța numai birjari șmecheri, cofetari și bragagii care știu mai bine să-și atragă clientela decât cofetăriile de stat, a văzut numai aface-riști și precupeți? Alțeva, nou, nu există la Constanța?

Scriitorul G. Călinescu a văzut și alțeva la Constanța. În „Cronica optimistului” intitulată „De vorbă cu Publius Ovidius Naso” din „Contemporanul” cu data de 17 august 1956, Ovidiu întreabă:

„— Și toată această puzderie de oameni tologită la soare pe nisip, care par oameni liberi și fără griji, cu pielea de culoarea bronzului, ce sînt? Alțevi?”

La care G. Călinescu răspunde: „— Sînt muncitori, intelectuali. Vin din ateliere și mine, din școli și tipografii.”

Și a mai întrebat marele Ovidiu: „— Dar acei copii arși de soare ca niște numizi care merg doi câte doi, călăuziți de niște nobile matroane în veșminte albe, ai cui sînt?”

La care scriitorul răspunde:

— „Ai muncitorilor și ei. Sînt veniți în colonii de vară, iar matroanele sînt îngrijitoarele lor.

Și marele poet exilat face următoarea remarcă:

„— Dacă pe vremea exilului meu la Tomis lucrurile ar fi fost ca la voi. Geții de azi, n-aș mai fi fost trist și n-aș mai fi scris „Tristia”.

Iar eu întreb pe tov. Radu Coșasu: dumneata nu ai văzut la Constanța nimic care să-ți alunge tristețea?

Mai sînt și alte exemple. Ar fi bine să le discutăm.

De aceea cred că discuția din paginile revistei „Presa noastră” nu trebuie să se oprească la concluziile în jurul prezentării grafice, ci ea trebuie continuată, îmbrățișînd problema temelor noastre, ce trebuie să scriem și cum trebuie să scriem, ca să corespundem marilor noastre sarcini.

Trebuie să discutăm mai departe, abordînd, cu curaj, problema legăturii dintre fond și formă.

Cititori ziarști, aveți cuvîntul!

I. FELEA

secretar de redacție al revistei „Presa noastră”

Discuțiile — foarte utile, interesante și actuale — purtate în jurul problemelor legate, în înfățișarea grafică a ziarelor, în paginile revistei „Presa noastră”, demonstrează un interes care altădată nu exista decît, poate, în măsură limitată, la unul sau altul dintre secretarii de redacție mai entuziaști, mai atașați de meserie. Acum, se poate remarca lesne o legătură directă între conținutul unei publicații periodice și prezentarea ei grafică.

Rezolvarea problemelor — într-o măsură, grele — ale aspectului grafic nu depinde însă numai de secretarii de redacție, de tehnoredactori și de paginatori. Uneori o gazetă tipărită la o tipografie cu utilaj mai redus, mai puțin modern, e nevoită să se resemneze la ceea ce găsește, idealul unei paginării desăvîrșite împiedcîndu-se fie de litera de titluri, prea puțin variată sau uzată, de litera de linotip numai de 3—4 caractere, ori cu matrițele „obosite” de o prea lungă întrebuintare. Un exemplu: anumite texte din gazetă s-ar cuveni tipărite mai mărunt, în funcție de importanța lor ceva mai mică sau, cîteodată, în funcție de nevoile estetice ale paginii în care sînt plasate. Dar ce te faci la Întreprinderea Poligrafică nr. 2, unde asemenea literă nu-ți poate fi distribuită decît, uneori, cînd nu mai ai nevoie de ea? Se motivează aceasta prin existența unei singure garnituri de literă corp 6. Tot așa, litera de titluri — mai frumoasă — e economisită la aceeași tipografie pentru tiparul la mașinile plane. Iată de ce avea dreptate tov. J. Vornic în articolul său publicat în nr. 3 al „Presei noastre”, cînd sublinia că „problema aspectului grafic al ziarilor este și o problemă a industriei noastre poligrafice”.

Dar, desigur, soluționarea problemei nu rămîne aici. Ea se află în primul rînd în mîna, în fantezia, în ochiul secretarului de redacție — mama și bucătăreasa gazetei. Discuțiile care se poartă acum arată că, firește, corpul tehnoredacțional al ziarelor crește în măiestrie sau cel puțin în interesul de a și-o desăvîrși. Acesta nu e un fenomen subit, fără baze reale, ci a izvorît direct din exigența mult mai dezvoltată astăzi, a cititorilor. Dar nu numai atît. Un text bun se poate oricînd rătați neobservat într-o învîlmășire

informă. Punerea lui în valoare este obligația sacră a secretarului de redacție.

Un text se valorifică prin literă, prin amplasamentul grafic, prin conținutul și grafia titlului, prin ilustrații adecvate, prin vignete și inițiale etc. Sau, dacă textul are un caracter sobru și nu are dimensiuni prea lungi, dimpotrivă, așezarea lui în pagină trebuie să corespundă conținutului său; atunci însă, celelalte materiale trebuie înfățișate altmînteri, pentru ca printr-un bine calculat contrast grafic, să scoată în evidență textul respectiv, dar să fie relevate și ele însele.

Se observă că nu totdeauna ziarele noastre folosesc litera cea mai potrivită cutărui ori cutărui text. De multe ori se ține seama numai de varietatea pusă în pagină (să nu fie de două ori cursive, de două ori aldine, sau alături articole cu aceeași literă), nu și de cerințele grafice ale conținutului unui text. Cauze sînt destul de multe, fie lipsa de prevedere sau de gust, fie lipsa de planificare, fie trimiterea tirzie a materialelor la culme.

Nu totdeauna se ține seama în mod judicios de un principiu, cred eu, de maximă importanță în estetica prezentării unui ziar: echilibrul grafic. Acest echilibru se poate realiza, bineînțeles, printr-un calcul abil al rînduirii textelor și ilustrațiilor (cu dimensiuni variate) în aceeași pagină. Iată, avem o pagină comousă din articole grele, teoretice. Inviorarea i-o pot da niște fotografii sau reproduceri de plastică, plasate independent. Dar cum să fie aceste clișee? Densă, ca și articolele? Eu cred că, dimpotrivă, aerate, luminoase, ca să creeze un contrast necesar echilibrării grafice a paginii respective. Într-o gazetă se tipărește o schiță sau un reportaj pe o pagină întregă și nu are (din cauze obiective) destule ilustrații (alci, preferabile sînt clișeele liniare, căci autotipiile dau totdeauna senzația de densitate, oricît aer ar avea): secretarul de redacție salvează atunci aspectul grafic prin plasarea echilibrată a cîtorva inițiale (de preferință, desenate).

E' rău cînd o gazetă are, în aceeași pagină, numai materiale lungi, sau numai materiale scurte. În primul caz ochiul cititorului (grafic vorbind) e sfios, în al doilea caz — dezorientat. Înăptuirea unor atari deziderate

cere multe: cultură, pricepere tehnică, fantezie, gust ș.a.m.d. Dar, în-deosebi, cere calm, un spirit operativ, dar și o răbdare neexagerată. Este cert că secretarul de redacție trebuie să citească textele pe care le pune în pagină — și să aibe în vedere locul lor — politic și estetic în pagină, dar numai atât nu-i va fi de ajutor, dacă el nu-și va da osteneala să lucreze cu răbdare la alcătuirea, în redacție, a machetelor. Machetele bune se fac prin studiu, nu prin improvizare.

Și, dintre toate chestiunile pe care le discutăm aici, socot că una dintre cele mai însemnate este aceea a stilului grafic al unei gazete.

Să luăm, bunăoară, una din gazetele care și-au precizat în ultima vreme stilul de conținut: „Contem-

poranul” — precizându-și astfel, în sfârșit, și stilul grafic (firește, încă susceptibil de îmbunătățiri, dar devenit un stil care deosebește această publicație de altele).

Spre o precizare a stilului său grafic tinde în momentul de față și „Gazeta literară”, a cărei redacție crede a fi găsit elementele din care-și va construi stilul propriu al gazetei.

Cred că ziarele nu trebuie să fie surori siameze, nici în conținut nici în formă. Viața noastră amplă, variată, mereu în transformare evolutivă, oferă destule posibilități de inspirație. Ele trebuie căutate și folosite.

VICTOR KERNBACH
secretar responsabil al
„Gazetei literare“

DRUMUL DE LA UN PORTOFOLIU BOGAT LA UN ZIAR INTERESANT...

Deși „Apărarea Patriei” are o tematică deosebită de a celorlalte ziare centrale, problemele graficii care se dezbate în „Presa noastră” o privește fără îndoială în aceeași măsură. Colegiul de redacție are ca obiectiv permanent îmbunătățirea tematicii, lărgirea conținutului de idei al ziarului, iar secretariatul de redacție se străduiește să aibă întotdeauna la îndemână un portofoliu bogat, care să-i dea posibilitatea de a realiza un ziar interesant și din punct de vedere al prezentării sale grafice. Un portofoliu bogat, cuprinzând materialele cât mai variate din punct de vedere al formelor gazetărești, constituie o condiție esențială în această direcție. Specialiștii secțiilor de resort reușesc de foarte multe ori să imprime paginilor „Apărării Patriei” profilul potrivit tematicii militare a ziarului, datorită existenței portofoliului amintit.

Spre deosebire de ceea ce se întâmplă într-un trecut nu prea îndepărtat, tovarășii din redacție și tipografie, care muncesc în domeniul tehnicii grafice, năzuiesc deopotrivă să prezinte toate cele patru pagini ale ziarului la fel de bine încheiate. Grija pentru o paginație cât mai adecvată specificului fiecăruia dintre ele este vizibilă, chiar dacă rezultatele nu sînt întotdeauna cele așteptate. Un prim și îmbucurător rezultat pe care l-am avut în această direcție, considerăm a fi modul îngrijit cu care colectivul secției de politică externă

prezintă pagina respectivă. Tovarășii din această secție utilizează variate forme gazetărești și îmbină cu pricepere materialele militare internaționale cu știrile politice externe la zi. Ingrămădirii anarhice — din trecut — a materialelor publicate în această pagină, i-a luat locul o paginație bine gândită, cu titluri care scot în relief, prin variația judicioasă a literii, evenimentele cele mai importante, cu folosirea cumpănită a caricaturii legată de actualitate și cu o rubrică pe care se străduiesc să o facă interesantă, de fotoreportaj extern.

Dacă în ceea ce privește prima și ultima pagină „Apărarea Patriei” poate spune că e pe drumul bun, din punct de vedere al prezentării grafice mai sînt multe de făcut în paginile interioare, unde lungimea unor din materialele dăunează unei paginații reușite.

Răspunzînd cerințelor cititorilor, ziarul publică săptămînal o pagină dedicată activității sportive care este apreciată nu numai prin conținutul ei variat, ci și prin forma ei grafică îngrijită.

Intr-unul din articolele publicate în cadrul discuției privind aspectul grafic al presei noastre, s-a afirmat că deși s-a trecut de la paginația pe 6 coloane la cea pe 7, problema șablonizării nu a fost rezolvată, în sensul că ele seamănă și azi între ele în măsura în care seamănau și înainte. Noi considerăm că această afirmație

nu e justă în întregime. În perioada cînd toate ziarele centrale paginau pe 6 coloane, variația de litere era foarte rar utilizată, iar subtitlurile afit de necesare la materialele lungi erau un „rara avis”. În condițiile actualului colonaj cînd utilizarea picioarelor și a chenarelor a devenit un lucru curent (cu observația că se face abuz de multe ori), cînd variația literei este largă, cînd subtitlurile fac citibile și unele materiale mai mari, șablonul și-a pierdut foarte mult din acuitate. Nu este mai puțin adevărat însă că șablonul tinde să-și facă din nou simțită prezența prin exageratul spirit de imitație care este o răcilă mai veche a presei noastre. Cînd unul din ziare a renunțat la articolul de fond zilnic, n-au fost necesare decît puține zile pentru ca și alte ziare să facă același lucru.

De asemenea, unele rubrici interesante, rod al gîndirii celor care se străduiesc să îmbunătățească calitatea ziarului la care lucrează, sînt imediat trecute în „patrimoniul” publicațiilor unde spiritul noului nu este cultivat cu interesul cuvenit. Colectivele redacționale ale ziarelor ar trebui să gîndească ele înșile la găsirea formelor noi gazetărești care contribuie în cea mai largă măsură la profilarea fiecărui ziar.

O problemă foarte importantă, care a mai fost pusă în discuție și de altfel, este aceea a fotoreportajului. S-a arătat că se utilizează pe scară foarte largă fotografiile „aranjate”. Observația este justă, deoarece și noi considerăm că în foarte multe împrejurări „instantaneul” reflectă însăși viața chiar dacă „subiectul” nu este înfățișat în cea mai favorabilă poziție din punct de vedere al regulilor clasice ale fotografiei.

În aceeași ordine de idei considerăm că foarte puține sînt ziarele care dau atenția cuvenită problemei retușului. Unii secretari de redacție consideră retușul drept o completare a fotografiei și nu o operație care ajută la executarea unui clișeu de bună calitate. Pentru remedierea acestui neajuns, sugerăm Uniunii Ziariștilor să inițieze un curs de perfecționare a retușurilor care trebuie să fie colaboratori bine pregătiți în munca de elaborare tehnică a ziarului.

E un lucru îndeobște cunoscut că majoritatea cititorilor își aruncă mai întîi privirile pe fotografii. Dacă se întâmplă ca cititorul să vadă în numărul de azi al unui ziar aceeași fotografie pe care a văzut-o ieri sau alaltăieri în alt ziar, să fiți siguri că nu va avea în nici un caz cuvinte de laudă pentru autorii acestei soluții.

Lipsa de exigență în operativitatea publicării fotografiilor „Agerpres” — căci de ele este vorba — constituie un factor comun pentru întreaga noastră presă. Secretarii de redacție, se pare, consideră că cititorul nu citește decît un ziar pe zi și — de preferință — pe acela la care colaborează respectivul secretar, așa că pericolul de a mai întîlni aceeași poză în altă parte este exclusă. Această „politică” a strufului este profund dăunătoare și ar trebui să dispară odată pentru totdeauna din presa noastră.

Tot la capitolul fotografiei trebuie să amintim că ziarele resimt în mod acut lipsa fotoreportajului extern pe care „Agerpres”-ul nu a reușit încă să-l asigure decît cu totul insuficient și cu mare întîrziere, după producerea evenimentului respectiv. Această situație provine și din lipsa unui belinograf care să recepționeze imagini de la diferite manifestări importante. Credem că este necesar ca Uniunea Ziariștilor să pună în discuție cu conducerea „Agerpres”-ului această problemă deosebit de importantă în vederea grabniciei rezolvării.

În presa noastră se observă — de asemenea — execuția „de mîntuială” a unora din clișeele publicate. Calitatea zincurilor nu este analizată temeinic de unii secretari de redacție, care le paginează fără a verifica adevărata rasterului, fără a se convinge că ele pot oferi o reproducere fidelă a fotografiilor după care au fost executate. Credem că și în această

direcție trebuie luate măsuri de îndreptare. Acolo unde însă secretariatul de redacție se preocupă în-deaproape de această problemă și exercită un control plin de exigență al calității clișeele, unde muncitorii zincografi, îndrăgostiți de meserie, lucrează cu trageră de inimă, clișeele sînt de bună calitate, chiar dacă înzestrarea unora din zincografii nu este întotdeauna perfectă.

La capitolul „ilustrații” e locul să arătăm că lipsa de exigență se manifestă și față de unele desene și caricaturi apărute în presa noastră. Deși nu se poate spune că ducem lipsă de desenatori de talent, totuși mai vîd încă lumina tiparului unele lucrări de calitate îndoielnică.

În concluzie, factorii răspunzători din colectivele ziarelor noastre trebuie să considere că un material bun nu-și atinge decît parțial scopul cînd prezentarea sa grafică este necorespunzătoare, dacă cititorul nu este tentat să-l citească. Dacă acest adevăr ar fi ținut în seamă de cei în cauză, dacă Ministerul Culturii va reuși să asigure presei o hîrtie mai bună, o literă cît mai diversă pentru titluri, matrițe variate pentru linotip, cerneală corespunzătoare, ziarele noastre vor fi mai frumoase, mai interesante și vor atinge mai lesne țelul nobil pe care-l urmăresc.

S. STAMBOLIU

secretar resp. adj. de redacție
al ziarului „Apărarea Patriei”

trebui, fiecare, să aibe un specific al său, un fel de paginație care să-l deosebească de celelalte.

Fantezia și preocuparea pentru variație trebuie însă imbinată armonios cu o sobrietate care să dea un echilibru odihnitor paginii, altfel cădem într-un exces pe care îl considerăm definitiv izgonit din presa noastră.

Pe această linie cred că pagina I-a a ziarelor ar trebui să conțină materialele cele mai „grele”, problemele cele mai însemnate ale construcției noastre socialiste, aspectele însemnate ale politicii internaționale. Astfel, nu și-ar mai găsi locul materialele de „magazin” cum ar fi „Actualitatea pe glob” cu probleme ca acestea: „Picturi... pe gămălii de ac”, „Uzina de buzunar”, „Arbore grădină”, „Televiziune portativă”, care fac să scadă interesul cititorului pentru prima pagină a ziarului. Mai concludent credem că e cazul reportajului pe trei coloane cu două fotografii mari cu titlul: „Noi sorturi de brînză”, apărut în pagina I-a într-un ziar din Capitală. Oricît ne-ar plăcea brînză, credem, totuși, că e excesiv. Interesul cititorului este diminuat, de la început, pentru întreaga pagină.

Eforturile care se fac azi de mai toate redacțiile de a scăpa de supraîncălzirea articolelor kilometrice sînt rodnice și ele ne fac să întrezărim vremea cînd ziarele noastre vor fi înlocuite în mare majoritate cu materiale scurte, variate, scrise cu talent gazetăresc, împodobite cu fotografii, desene și ornamentații tipografice.

Dar scurtimea materialelor nu e deajuns. O atenție deosebită trebuie acordată și compunerii titlului, care trebuie să fie vioi, să trezească interesul și să reție. El trebuie neapărat să conțină cel puțin una din ideile esențiale ale textului, să fie scurt și totuși cuprinzător, eventual să fie întregit de subtitluri și titluri marginalii subliniate. Nu se poate alunga cenușul paginilor atîta timp cît în pagina I-a a unui ziar apar trei asemenea titluri, care nu sugerează nici o idee, și care nu sînt nimic: „O sarcină de seamă”; „Primi pași”; „Etapă însemnată în viața A.S.I.T.”.

De asemenea, rolul subtitlurilor pe 1, 2 și chiar 3 coloane e foarte însemnat și ne ușurează enorm sarcina de a publica, totuși, din cînd în cînd și materiale mai lungi. Ele însă trebuie să redea, negreșit, esențialul din pasajul respectiv, răspunzînd ast-

SĂ ÎMBINĂM ARMONIOS FONDUL CU FORMA

De la început cred că trebuie să cădem de acord asupra unui adevăr: un ziar bun înseamnă ca mai întîi conținutul său să fie interesant, actual, bine scris, variat și numai în al doilea rînd să aibă o frumoasă prezentare grafică. Dacă prima condiție nu e realizată, cea de a doua nu constituie decît un artificiu menit să-l facă pe cititor să digere mai ușor un text anodin.

Considerăm, deci, din capul locului că această problemă — calitatea textului — e clarificată în sensul că succesele obținute pînă acum de presa noastră nu trebuie să ne facă ca să ne culcăm pe lauri, ci trebuie să luptăm pentru a obține o con-

tinuă îmbunătățire care, cred, s-ar putea traduce prin dezideratul ca pînă și cea mai simplă informație să fie scrisă cu talent, și aș putea spune „cu talent gazetăresc”, adică în stilul și factura proprii genului.

Dar să trecem la problema propriu zisă a prezentării grafice a ziarului, care ne interesează în mod special în cadrul acestei discuții. În primul rînd trebuie făcută o distincție între gazetele de informație propriu zise (tip „Informația Bucureștiului” și altele). Cred că ziarului de informație îi e îngăduită, ba chiar impusă, o largă fantezie, precum și folosirea unei tehnici grafice mai libere decît celorlalte ziare, care, după mine, ar

fel dorinței lectorului de a citi anumite fragmente care îl interesează mai mult. La aceasta tinde și variația de literă pe care trebuie s-o minuiască în însă cu abilitate și competență pentru a nu denatura textul prin sublinieri necorespunzătoare.

În orice caz, dintr-o simplă aruncătură de ochi pe ziar cititorul trebuie să-și poată da seama, sumar, din titluri, subtitluri și variația literei de text — de conținutul articolului.

Caricaturile (capete desenate) ar ridica de asemenea valoarea paginii. Desenatorii și caricaturiștii ar trebui în general să-și găsească o mai largă întrebuințare în redacțiile

ziarelor, iar un grafician cu experiență, gust și fantezie, ar avea un rol hotărâtor în schimbarea înfățișării, adesea searbăde, a unor numere de ziar.

Încercările de pînă acum de a se ieși din tiparele strimte ale unei paginării fără culoare și fără fantezie, precum și rezultatele pozitive obținute de unele ziare, ne îndreptătesc să credem că redacțiile noastre vor izbuti curînd să ofere oamenilor muncii un ziar mult îmbunătățit.

ALEX. BALTES

Secretar responsabil de redacție
al revistei „Urzica”

DESPRE ASPECTUL GRAFIC AL ZIARELOR NOASTRE ȘI ÎNCĂ CEVA

Discuția începută în coloanele „Presei noastre” despre aspectul grafic al ziarelor este, fără îndoială, extrem de utilă și socot că, pe lângă punctul de vedere al gazetarilor și tehnicienilor, este de datorită cititorilor ca să-și spună părerea în această chestiune.

Consider însă că discuția poate fi mai rodnică dacă părerile despre aspectul grafic al ziarelor nu ar ocoli și alte probleme tot atît de importante: calitatea materialelor prezentate în coloanele ziarelor, rubricile care trebuie înființate, colaborările oamenilor de artă și cultură etc. De aceea, îmi voi permite să-mi exprim și eu părerea pe tema discuției ce are loc.

Este cert, așa cum de altfel s-a relevat și în articolele precedente, că, pe linia îmbunătățirii ziarelor s-au obținut în ultima vreme succese apreciabile. Se pot sublinia ziarele „România liberă”, a cărei rubrică „Note de călătorie” este mult gustată de cititori, după cum apreciate sînt și rubricile care mențin cititorii în actualitate; „Știința tineretului”, pentru soluțiile îndrăznețe și viuiciunea în ceea ce privește paginația și calitatea materialelor publicate; „Contemporanul”, care a găsit, în sfîrșit, drumul spre o publicație de artă, deși pe linia aceasta s-ar mai putea face multe; „Gazeta literară”, care și-a cîștigat un bun renume și prin faptul că și-a asigu-

rat colaborarea permanentă a unor scriitori de valoare.

În cadrul discuției voi face și eu unele sugestii.

Presa noastră are o tradiție care nu se poate neglija și ziarele noastre populare de azi ar trebui să-și facă un titlu de glorie din a relua tradițiile bogate ale presei progresiste de la noi. În această ordine de idei, cititorii se întrebă de ce scriitorii și publiciștii noștri, care sînt apreciați de publicul cititor, apar atît de rar în coloanele ziarelor? Mă refer la personalități de frunte ale vieții noastre culturale cu vechi stăte de serviciu în gazetărie ca: academicienii Zaharia Stancu, Geo Bogza, Victor Eftimiu etc.

Invit redactorii ziarelor centrale să inițieze un chestionar sau să observe într-un chioșc de difuzare la ce se oprește mai întii cititorul fidel cînd deschide un ziar. Se va putea constata (și să-mi fie iertat că anticipez concluziile unei astfel de anchete) că, cititorul permanent va deschide ziarul mai întii la rubricile permanente ale gazetei. Satisfacția sa va fi profundă dacă le va găsi și dezamăgirea sa tot atît de profundă dacă nu le va găsi. Mă refer, în special, la subsolul paginii a doua unde tradiția cere să figureze o cronică literară sau artistică. Apar nemărate cărți, teatrele și cinematografele prezintă premiere, mereu se deschid expoziții de artă plastică și se programează concerte etc., ma-

nifestări care se cer interpretate, discutate, analizate. Nu pot asigura chiar zilnic ziarele cite o cronică de specialitate prin alternanță?

Cititorii înțeleg necesitățile și greutatea redacționale și tehnice de paginație și eforturile ce se depun pentru a se prezenta ziare cit mai puțin monotone. Cred însă că aceasta nu scuză cu nimic obiceiul de a plimba rubricile dintr-o pagină în alta, sau, chiar în diferite locuri pe cuprinsul aceleiași pagini. Cui folosește? Se determină nervozitatea cititorului, se înlătură necesitatea ca acesta să fie familiarizat cu gazeta ce o citește. E o chestiune care, cred, ar trebui să preocupe mai mult redacțiile ziarelor noastre.

Duminica este ziua cînd cititorul așteaptă mai mult de la ziar: articole educative, prilejuate de comemorări și aniversări, note de popularizare științifică, note de călătorie și prezentări geografice, evocări și amintiri ale scriitorilor, oamenilor de teatru etc. Just a pus problema în această privință Petru Vintilă într-un recent articol din „Gazeta literară”. Cred deci, că redacțiile ar trebui să studieze posibilitatea ca duminica să ofere un mic supliment de cel puțin două pagini, în care să intre articole ca cele de mai sus, modă, umor etc.

Mai este ceva. Se observă o deșablonizare a gazetelor prin introducerea de rubrici variate și utile: articolul din pag. III-a sus din „România liberă”; „În legătură cu...” în „Știința tineretului”; „Atitudini” în „Informația Bucureștiului”; „Carnetul scriitorului” în „Gazeta literară”; „Marginalii” în „Contemporanul”. Se mai pot găsi și alte formule de rubrici ca: Agenda zilei sau Calendar, De toate pentru toți, Medalion etc. Făcînd aceste propuneri consider necesar să precizez că le socot utile numai în pagini fixe, în locuri fixe și în zile fixe. S-ar mai putea propune ca să se inițieze prezentarea orașelor patriei noastre prin reportaje ample și documentate (le-aș vedea pe cite o pagină întreagă cu fotografii, istoric, amintiri etc.).

Desigur, eu nu am epuizat toate propunerile care se pot face pe linia îmbunătățirii grafice și redacționale a ziarelor. Am ținut însă, ca simplu cititor, să contribui la eforturile ce se depun pentru a se realiza un ziar îngrijit scris și frumos prezentat.

MIRCEA FLAVIAN
Constanța

ATELIERUL ZIARISTULUI

UN REPORTAJ CU PERIPEȚII

— Însemnări de la o vânătoare de urși și mistreți —

ȘT. PIRVU
(„Agonpres“)

Din capul locului — o precizare: cele ce urmează nu sînt „gogoși vînătorești”. Spun aceasta deoarece scenele de vînătoare pe care le-am văzut — pot spune le-am trăit — s-ar putea să pară unora de necrezut.

Care reporter, știind că va merge înția oară „în reportaj” la vînătoare de urși și mistreți, nu se va simți cuprins, dacă nu de emoție, cel puțin de o nedeslușită frămîntare? Nu vreau să spun că înainte de a pleca m-au muncit gînduri „negre”. Totuși, deși încercam să fiu spiritual nu mă puteam deloc obișnui la gîndul că de data aceasta îl voi întîlni pe Moș Martin, nu potolit, și prietenos, înfruptîndu-se din făgureii de miere, ca în paginile cărțuțelor cu povești din vremea copilăriei, ci a avea în pădure și încă înspăimîntat de strigătele gonacilor și pocnetul armelor. Imi și căutam în închipuire un „colac de salvare”, binecunoscutul copac înalt, pe care, deși n-am avut prilejul să-l folosesc, l-am căutat cu stăruință prin apropiere.

LA DRUM

Și am plecat la drum, întîlnind la Lacul Roșu caravana vînătorilor romîni și germani de care nu aveam să mă mai despart decît la Bistrița. Aici am întîlnit pe operatorii cinematografici S. Constantinescu și I. Birsan. În „GAZ”-ul care ne-a dus în zbor pînă la Lăpușna, în munții Gurghiuului, proaspăta noastră prietenie s-a înfiripat sub semnul unei adevărate ploi de întrebări reciproce. „Va da rezultate vînătoarea sau nu va da? Cum o să filmați? Ce zici, o să iasă reportajul? O să puteți prinde în obiectiv momentul împușcării și căderii vînatului?”... Teama noastră profesională în fața necunoscutului ce ne întîmpina, era evidentă. E drept, vînătoarea ne-a oferit un bogat buchet de fapte și imagini. Ea ne-a pus însă în față și o serie de probleme noi, neprevăzute, care au constituit un neașteptat și original examen. Cum l-am trecut? Vă invităm cu noi și o să vedeți.

...Iată-ne ajunși la Lăpușna, la o altitudine de 812 metri, într-o imensă lume de brădet nepătată de rugina toamnei. Solitar, castelul de vînătoare

re ne primește — ce surpriză! — cu baie caldă, aparat de radio, sală de ping-pong. O baie fierbinte și o masă bună, odihnă — iată un reconfortant ce ni s-a oferit cu o amabilitate demnă de admirat și pe care, puteți să vă închipuiți, nu aveam nici un motiv s-o refuzăm. Dimpotrivă.

Care este programul zilei următoare? Vînătoare de cerbi — ne răspunde tovarășul Andronache, șeful caravanei. Cînd plecați? Pe la 3 dimineața (!). Mai puțin ora, dar mai ales frigul dimineții, ne-a speriat. Îi priveam pe vînători: cizme de cauciuc, pulovere groase, cu mîneci, chiar și șube. Noi — în pantofi, cu bluze de vînt, iar eu (sic!) cu cravată. Ce să facem? Colegii de la cinematografie nici cum nu aveau ce căuta cu noaptea-n cap în pădure. Eu... eu a trebuit să înghit pilula amară a imprudenței (și n-a fost pentru ultima oară) și să mă resemnez. Am rămas la castel. La întoarcerea vînătorilor am aflat că nu împușcaseră nimic. Vînt neprielnic (cerbul este ultrasensibil și receptează cu o uimitoare ușurință cel mai mic zgomot, adu-mecă cu precizie pe om, fumul de țigară

etc.). În deobște vînătorii sînt oameni alături de care nu te plictisești. Gluma este pentru ei cel mai bun tovarăș de drum. Îi vedeam totuși triști, abătute. Nu-i la fel și pescarul care, după o zi de trudă, se întoarce acasă cu traista goală? Sau ziaristul căruia din motive „tehnice” i se scoate în ultimul moment materialul din pagină? Nici perspectiva zilei următoare nu se arăta mai promițătoare. Bocănitul (este vorba despre lupta amoroasă a cerbilor masculi) care oferă bun prilej de țintit, nu începuse cu temeii. Ce să facem? Frămîntarea noastră, în deosebi a celor doi operatori cinematografici, care nici nu făcuseră măcar... safteua la film, a găsit ecou în mijlocul vînătorilor. Ne-au dat o călăuză care, în timpul după amiezii, ne-a dus nu departe de castel, la un observator. Fiindcă singura-mi povară era carnetul de reporter și fiindcă bieții operatori purtau cu ei aparatele de filmat și acumulatorii, am luat la umăr tripiedul, alăturîndu-mă acestei expediții în urcuș, pe care o birnă rotundă, zvrîlită în chio de punte peste un pîrîaş lat de vreo 12 metri, a făcut-o și mai interesantă. În apropierea observatorului, călăuză ne-a reamintit insistent că nu trebuie să facem nici cel mai mic zgomot și — culmea — să nu fumăm. De felul meu sînt vorbăreț. Am tăcut. Sînt și fumător. N-am fumat. Un ceas și jumătate, în observatorul cocoțat la 8 metri, ușor clătinat de vînt, am stat toți, trei cu gura închisă și cu ochii cășcați, supraveghînd pe sectoare împărțite un luminiș întins. În liniștea superbă, doar șuieratul adolescent al „mocăniței” ce țira prin vale vagoanele încărcate cu trunchiuri de brad, străpungea ca ceva aproape ne-

firese inima naturii. Veghea noastră a fost însă fără folos. Aparatul de filmat n-a prins să zbirniie, cu toată speranța tov. Birsan că acum-acum îi va apărea în obiectiv măcar un singur cerb carpatin. Târziu, când soarele prinsese a scăpa, furișându-se dincolo de covorul imens de brazi, am coborât resemnați scara observatorului, lăsând inițialele noastre săpate pe trunchiul bradului, spre amintire altor ziariști și operatori cinematografici mai puțin ghinionisți la pînda de cerb.

În seara aceea ne-am culcat dezamăgiți. Oare așa va fi în tot timpul vînătoarei? Ne vom întoarce la București fără... vînat? A doua zi, speranțele noastre au prins iarăși aripi. Pe o căruță trasă de doi cai, în curtea castelului a fost adus primul vînat, un cerb de toată frumusețea, cu o coroană de raze după care vînătorii i-au stabilit imediat vîrsta: 12 ani. Acesta a fost de fapt și ultimul cerb împușcat. Cu toată măiestria lor, vînătorii, dezavantajați de legile bocănitului, încă neîntețit, au trebuit să se resemneze. Cu ei și noi, că n-aveam ce face altceva.

Eu am făcut cruce aspectului „vînătoare de cerbi” din reportajul ce urma să-l scriu, iar operatorii cinematografici au oftat din adîncul inimii: „păcat! o scenă cu bocănitul, cu goana cerbilor sub focul puștilor vînătorești — iată ce-am fi vrut să oferim neapărat pe ecran spectatorilor”.

Aveam totuși o mîngîiere. Caravana vînătorilor urma să pornească a doua zi spre Bistrița, la mult așteptata vînătoare de urși și mistreți. Se vede treaba însă că pentru noi, reprezentanții presei și ai cinematografiei, dezamăgirile nu încetaseră. Pe aripi de frig cobora solemnă înserarea, cînd am aflat că de la Lăpușna... viteazul „GAZ” (adjectivul vizează și pe sofer, harnicul și priceputul „Vasilică”) nu ne va mai purta și că altă cale decît... calea întoarsă spre București, nu există. Pentru aceasta opina — era clar — tov. Bodea Mihai, reprezentantul Ministerului Silviculturii, făcut foc că nu ne-am consultat „în special” cu dînsul, care ar fi găsit — poate — o soluție. Ne-am „încăpăținat” — deformare profesională — și, profitînd de un camion de bogdaproste, am pornit odată cu noaptea spre Tg. Mureș, de unde am coborît plini de colb, cu șalele frînte, cu creierii zdruncinați și cu cutiile aparatelor de filmat julate. La ora aceea tîrzie, vai și amar pînă am găsit unde să dormim cîteva ore! În zori, cu RATA, am pornit spre Bis-

Disciplina vînătoarei e foarte severă. Ultimele instrucțiuni sînt ascultate cu atenție. Este și una din clipele liniștite ale operatorului cinematografic.

trita, minus tov. Sorin Constantinescu, care trebuia să se întoarcă la București. Și în dimineața zilei următoare, cu alt camion, cu alte zdruncinături și emoții, am pornit spre locul de vînătoare. Truda noastră a fost însă din plin răsplătită. Vînătoria de urși și mistreți a întrecut orice așteptări, atît prin organizare cît și prin rezultate.

PRIMA ÎNTILNIRE CU URSUL

Știți ce este un hochstand? Un fel de observator unde se așteaptă vînatul. La punctul Pripoane, vînătorii s-au postat în trei asemenea observatoare. În cel din mijloc, și-a instalat aparatul colegul Birsan. Eu, împreună cu simpaticul și imperturbabilul ziarist Zimpel, — redactor

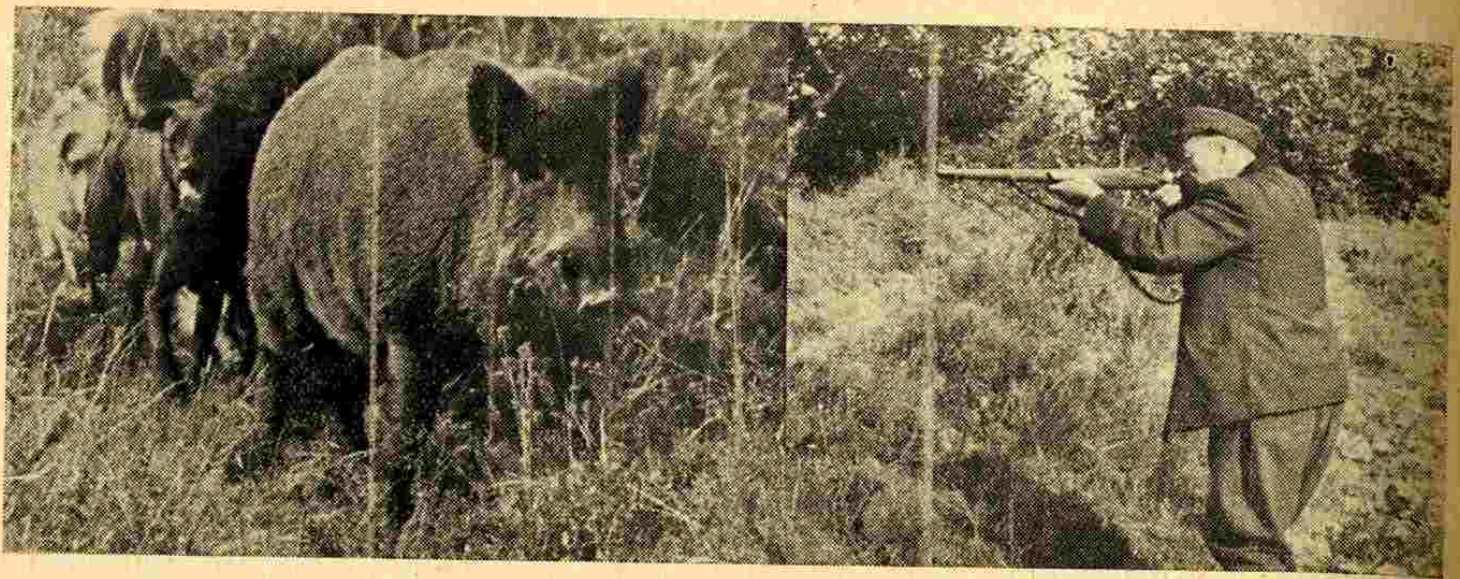

Ziaristul Zimpel privește cu interes pe unul din „eroii” reportajului său.

șef al unei publicații de vînătoare și pescuit sportiv, care însoțea grupul de vînători germani, și cu doi vînători romîni, ne-am ales malul dealului, între două hochstanduri. Ascultăm încordat sfaturile tov. Vasile Constantinescu, secretarul comitetului regional de vînătoare-București: „Să nu faceți zgomot. Dacă apare ursul sau mistrețul, nu vă mișcați. Să nu fugiți. Dacă se întîmplă să se apropie vreun urs rănit, să nu vă pierdeți calmul. Il răpunem noi”. Zimpel mă privea cu niște ochi în care recunoșteam propria-mi neliniște. Ce facem, colega? Nu știu dacă, printr-o întîmplătoare asociație de idei sau din instinct, amîndoi priveam cu insistență cînd în spate, cînd în față, spre valea din al cărei stufăriș căperia avea să-și facă apariția cel păcălit de vulpe, dar pentru care noi nu izbuteam nici cum să scornim — pentru orice eventualitate — o păcăleală. Mărturisesc că regretam din toată inima lipsa de... inspirație de a fi ales acest loc și invidiam pe cei din hochstanduri, pe maeștrii vînători de lingă mine, ba chiar și pe gonacii care, oricum, se aflau în spatele urșilor și mistreților și ale căror glăsuri se apropiau prea repede.

Ssst! Vine! Șoapta vînătorilor m-a smuls din gîndurile grijii și m-a aruncat în cele ale fricii. Da, da, nu rîdeți, cine spune că așteaptă liniștit acuș-acuș să-i apară ursul sau mistrețul „sub nas”, debitează o mare minciună. Trozneau crengile, lătrau scurt și gros ciinii. Răzbea pînă la noi, într-un chinuit crescendo. Un duduț și un geamăt înfundat. Șoaptele: e urs! e mistreț! e urs! e mistreț! Ochii colegului Zimpel erau tot atît de mari ca ai mei. Și deodată, la 3 metri dreapta, în goana mare, un mistreț cît un urs și apoi, la puține clipe, un urs cît doi mistreți. Ocoliseră bătaia puștilor și intrînd în linia vînătorilor, unde nu se putea trage, s-au afundat în adîncurile pădurii ca niște biete gize speriate. Aud la ureche: „Schöner reportaj!” Zimpel e formidabil. Mai aud: „Tovarășe Pîrvu, te st'am brunetel, ce te-ai albit așa?” Gluma tov. Vasile Constantinescu e bine plasată. Nu-i vorba, nici obrazul lui nu avea în clipa aceea o culoare prea închisă.

Poc! Poc! La hochstandul din dreapta a căzut un urs. Poc! Poc! Altul, la cel din stînga. Il felicit în gînd pe tov. Birsan, care — în sfîrșit — a avut ce filma. Foarte amuzant și ce fericită incununare a măiestriei vînătorești, este tradiționalul botez vînătorec care urmează. Ursul jos, inert, cald încă, un uriaș în-

Cinii vinătorilor au scos mistrețul în bătaia puștii. Aparatul de fotografiat a intrat în funcțiune cu o clipă mai devreme decât pușca.

vins de câteva grame de plumb. Pe-te el, cu frunza însingerată prinsă la chipiu, vînătorul care a țintit. Trei lovituri de nuia curățată de coajă cad acolo unde ustură de obicei mai tare. Primele două „formale”, amăgitoare, a treia... în toată legea. Rîd vînăto-rii, rîd gonacii, sar împrejur ciinii, filmează tov. Bîrsan. Zimpel mă în-treabă curios: „Was is das?” Parcă eu șt'u? Nu știu. Aflu mai apoi și află și el.

Vreau să subliniez aici o trăsă-tură a ziaristului Zimpel: o mare cu-riozitate pentru tot ceea ce întilnea prin locurile pe care le-am colindat, un fel deosebit de a intra în amă-nunte, de a-și construi un tablou ge-neral.

Mi-a lăsat impresia unui cercetător care adună cu migală totul, dar care nu pierde din vedere scopul prin-cipal al cercetării sale. Il anima o dorință: la întoarcerea în patrie să înfățișeze cititorilor un tablou cît mai reușit al celor văzute.

Botezul vînătoresc l-au primit nu numai cei care au împușcat urșii. Intr-un fel, l-am primit și eu, și colegul Bîrsan. Nu fugisem la apa-riția ursului.

CLIFE CIT O VEȘNICIE

Nu știam însă că adevărata încer-care va veni după câteva ore, la vînă-toarea următoare. Cale de cîțiva kilo-metri, strecurîndu-ne printre potecile umbroase ale muntelui, cățărîndu-ne spre înălțimi, a trebuit să suportăm o aspră verificare a mușchilor de la picioare, pentru care — cred — in-signa GMA ar fi binemeritată. Cu acest prilej am constatat că în lipsă

de alt aliment, sămînța de floarea soarelui, merele și perele pădurete, udate cu apă rece de izvor, nu sînt chiar așa de lepădat. Am trecut pe un nou stand de vînătoare. Nu șt'u dacă a fost o întimplare sau dacă configurația terenului a obligat la a-ceasta, dar eu cu colegul Bîrsan ne-am trezit lîngă o piatră uriașă, singuri cuc. Vînătorii se aflau departe în dreapta noastră și în față, la 30 de metri. În mod surprinzător, gonacii au scos în partea aceasta un vînat bogat. A apărut în fața noastră și a vînătorilor un urs cît o namilă, alergînd în două picioare. Vînătorul a tras. Ursul a făcut un salt cu ade-vărat acrobatic, a scos un urlet sfi-șietor și s-a prăbușit în stușiș. În aceeași clipă, în dreapta vînătorului a apărut alt urs. A mai venit în aju-tor încă un vînător. Rănit în maxilar, ursul și-a dezlănțuit întreaga sălbă-ticie. Se îndrepta înfiorător spre noi, depășindu-i pe vînători prin dreapta. Cred că nu redau cu exactitate aceas-tă scenă. Mi-amintesc doar fragmen-te: 6 ciinii au înconjurat ursul și au început să-l hărțuiască, împiedicîndu-l să înainteze sau să se furișeze în pădure. La adăpostul unui tufiș, bo-gat, ursul reușea să scape de sub bă-taia gloanțelor celor trei vînători care-l ținteau fără întrerupere. În a-ceste clipe, între noi și vînători și-a făcut apariția într-o goană pe care nu o bănuiam, un urs enorm, gâfîind, și făcînd salturi... iepurești. Ursul s-a pierdut însă în pădure. O frîntură de secundă am avut timp să observ cum tremurau picioarele operatorului cine-matografic și să-mi dau seama că nici ale mele nu se sprijineau sigure

pe pămînt. De fapt, totul n-a durat decît câteva clipe. Mi s-a părut însă o veșnicie și, drept să spun, am avut impresia că mi s-a înfundat. Ursul a căzut totuși răpus. Noi am respirat ușurați, ne-am șters sudoarea de pe frunte și — de ce oare? — am început să rîdem. Vreau să-mi exprim în aceste rînduri admirația pentru modul în care operatorul cinemato-grafic Bîrsan a lucrat în această îm-prejurare atît de dificilă nu numai din punct de vedere tehnic, ci și mo-ral. Nu-i deloc ușor să păstrezi în e-coul aparatului un urs hîrțuit de ciinii, să scoți o imagine clară pe o lumină nu prea avantajoasă, gîndin-du-te că nu este deloc imposibil ca ursul rănit de moarte să se arunce spumegînd de furie spre aparatul de filmat. E lesne de înțeles că într-o asemenea împrejurare măiestria și calmul sînt singurele care îl scot pe operator din încercătură.

Cu acest „duș” vînătoarea de urși și mistreți s-a încheiat. Seara, în ca-mionul încărcat cu vînat, tolănit pe cel mai mare urs, cu picioarele prop-tite în grumazul unui mistreț, medi-tăm la cele ce urma să scriu. Oprind în satul Petriș, mașina a fost repede înconjurată de o droaie de copii. Se strinseră ca la urs, dar ursul era mort.

...Și m-am întors la București fără tocuri la pantofi, cu un impermeabil pătat de sînge de vînat, cu servieta julită și cu regretul profund că nu i-am adus puștiiului meu... o coadă de urs.

Și cu încă ceva: cu amintiri de neuitat, cu un strașnic material re-portericesc.

CONTRIBUȚII LA ISTORIA PRESEI

PRESA ROMÎNĂ TRANSILVANĂ PÎNĂ LA 1848

NICOLAE DELEANU

V

Dezvoltarea economică a provinciilor românești de sub dominația habsburgilor a depășit în ritm și volum progresele realizate în epoca destrămării feudalismului de cele două principate dunărene aflate sub tutela imperiului otoman. Aceasta nu numai din pricina apropierii de importante centre economice și politice de factură europeană care erau Viena și Budapesta, dar și — mai cu seamă — din cauza bogățiilor sub-solului transilvan: aur, fier și cărbune.

Avînd această minunată bază de materii prime, industria din Ardeal și Banat a făcut, începînd din secolul XIX, adevărate salturi care s-au resimțit în toate sectoarele de activitate publică. În ciuda politicii Vienei care căuta să mențină Ungaria și hinterlandul ei în stare de vasalitate economică, această tendință de hegemonie era săpată de adînci contradicții. Politica de expansiune austriacă spre sud-estul european nu putea trece peste trupurile Ungariei și Transilvaniei fără a le influența, pe vrute-pe nevrute, dezvoltarea, Austria își construise o flotă în Adriatică, o altă pe Dunăre și plănuia să lege centrele ei vitale cu o rețea de căi ferate, dintre care unele trebuiau să conveargă spre țările române și Balcani. Pentru realizarea acestui scop, nu-i

ajungeau bogățiile naturale din Stiria, Carintia și Boemia. Îi erau absolut necesare și bogățiile sub-solului din Ardeal și Banat. Flota și căile ferate reclamau, în primul rînd, fier și cărbune în cantități considerabile. Era de la sine înțeles că Viena se vedea obligată să prefere fierul și cărbunele transilvan în locul importului din Anglia. Îi revenea mai ieftin cărbunele din Banat și Valea Jiului necesar depozitelor de escală a vaselor la Seghedin, Buziaș și Orșova, decît transportul combustibilului provenit din Cehia sau Silezia. Ca urmare, Austria s-a văzut nevoită, în ciuda considerațiilor politice anti-maghiare, să sprijine inițiativele particulare din Transilvania pentru exploatarea fierului și cărbunelui.

Extragerea și prelucrarea aurului au trebuit să fie și ele protejate. Argintul suferise, pe toată piața mondială, masiva devalorizare pricinuită de descoperirea imenselor zăcăminte din Peru. Aurul devenise, astfel, singurul metal prețios cu putere stabilă pentru monetă și podoabe, așa că politica Vienei a dus (în dauna minerilor ștemperi) la încurajarea singurelor zăcăminte de aur din imperiu: cele din munții Apuseni și regiunea Baia Mare.

De toate aceste conjuncturi favorabile creșterii forțelor de producție a profitat burghezia săsească și maghiară din Ardeal și

Banat. În primele decenii ale secolului al XIX-lea s-au construit, ori s-au perfecționat topitoriile de minereu de la Ohaba-Bistra, Strîmbul Băiuțului, Ghețlar, Rodna Veche, Toplița, Găvajdia; s-a renovat vechea topitorie de aur de la Zlatna; s-au deschis minele de cupru și plumb din regiunea Baia Mare; în 1838 a început exploatarea cărbunilor la Holbav, iar în 1840 în Valea Jiului. În 1845 o comisie imperială a luat măsuri pentru modernizarea uzinelor din Reșița, construirea unor uzine la Anina și deschiderea de noi exploatari de cărbune în regiunea respectivă. În fine, anul revoluționar 1848 a fost precedat de inaugurare (în 1847) a primei linii de cale ferată din sud-estul european: linia Anina-portul Buziaș pe Dunăre, urmată curînd de calea ferată Anina—Oravița—Reșița.

Paralel cu această dezvoltare a industriei de bază, extractivă, s-au construit numeroase fabrici, trecîndu-se astfel de la manufactură la industria capitalistă. Orașe ca Oradea, Cluj, Brașov, Sibiu, Timișoara și Arad devin importante centre de producție, cu o burghezie capabilă să se conducă și să conducă, consolidată economic și pregătită pentru asaltul decisiv asupra redutei feudalo-austriace. Această burghezie, recunoscută în

stat, avea organele ei de presă („Erdélyi Hirado“ la Cluj, „Siebenbürgische Wochenblatt“ la Sibiu etc.), care militau pe linia aspirațiilor ei politice: înlăturarea tuturor zăgazurilor puse în calea dezvoltării economice de către regimul feudal.

Poporul român de peste munți era, precum se știe, nerecunoscut ca națiune. Fiind doar „tolerat“, era complectamente lipsit de drepturi. Țărănimea zăcea în stare de iobăgie. Despre existența unei burghezii românești, ca clasă, este greu de vorbit în primul sfert al veacului trecut.

Românii le era interzisă stabilirea la orașe, mai cu seamă în cele săsești, pentru îndeletniciri de meșteșug și negoț; cu atât mai puțin pentru funcții administrative. Și cu toate acestea se înfiripa la orașe o pătură de intelectuali, meșteșugari și comercianți români. În pofida interdicțiilor, românii se infiltrau chiar în orașele crăiești, la Sibiu și Brașov, spre pildă. În acest din urmă centru existau în 1786 numai 241 suflete ortodoxe; în 1845 statistica oficială înregistra 49 „fahiuri“ (atelieri) cu 3450 meșteri români; împreună cu mahalaua Scheiului: 12.000 de români; așa că „Erdélyi Hirado“ se tinguia, în același an, că negoțul brașovean a încăput tot mai mult pe mâinile valahilor... În același oraș, ca și la Sibiu, se înființaseră „gremiuri“ (asociații) de negustori români care, între altele, sprijineau înființarea de școli naționale și luptau pentru dreptul românilor de a fi admiși în aparatul de stat.

Despre aspectele progresiste ale școlii ardelenene am vorbit în primul articol din seria acestor contribuții la istoria presei românești. Reamintim doar că această „școală“ a avut meritul de a trezi la viață națională conștiințe adormite. Ele se agitau din ce în ce mai hotărât, către mijlocul veacului al XIX-lea, pentru drepturile economice și politice ale românilor, incluzând, fatal, și pe țărani iobagi. Mișcarea românilor din Transilvania nu avea un caracter șovin, ci progresist. Prin dezideratul principal: **egala îndreptățire a românilor**, conducătorii spirituali ai acestora se ridicau

nu numai împotriva intoleranței naționale a Vienei (și chiar a Budapestei) care era de esență feudală, ci se ridicau implicit pentru promovarea intereselor burgheziei române în formare și pentru libertatea străvechiului popor de iobagi valahi.

Românii de peste munți se aflau într-adevăr într-o situație de inferioritate. O revistă maghiară exagerase, însă, atunci când, în 1837, vorbind despre românii ardeleni, afirmase că: „...la ei e noapte încă; nu se revarsă de ziuă!“.

Intre 1830 și 1848 s-au produs în Ardeal și Banat o serie de mișcări sociale și revolte locale printre români, începând cu agitațiile refugiatului polonez Adolf David (în 1831—1835) în Banat și sfârșind cu cele ale Caterinei Varga din munții Apuseni (între 1841—1847).

Pe plan cultural, unul din aspectele mișcării de rededeptare națională, care în fond era o mișcare socială, antifeudală, l-a prezentat presa. După încercările infructuoase de la sfârșitul veacului al XVIII-lea și după modestele publicații „Chrestomația românească“ din 1820 și „Biblioteca Românească“ din 1829—1834, încep să apară, în decada a patra, publicații periodice cu caracter constant și militant. Inceputul l-a făcut „Foaea Duminicii“, la 2 ianuarie 1837, publicație modestă „spre înmulțirea cei de obște folositoare cunoștințe“. A apărut pe cheltuiala negustorului brașovean Rudolf Orghidan, la tipografia sasului Ioan Gött din Brașov. (Format 26x21; abonamentul: 4 fiorini pe an). Redactor era Ioan Barac „translator magistratual“ la Brașov, foarte citit, pe atunci, poet popular al celor O mie și una de nopți și al poemului „Arghir și Elena“. „Foaea Duminicii“ a trăit numai pînă la 25 decembrie același an (1837). N. Iorga crede că sfârșitul ei s-ar fi datorat lipsei de cititori și „inculturii“ lui Barac. Noi putem motiva decesul cu explicația că lipsa de cititori s-a datorat materialului publicat, care nu corespundea năzuințelor cititorilor români, el mărghinindu-se mai mult la anecdote și curiozități științifice, biografii

ale oamenilor celebri, versuri (proaste), material lipsit deci de realitatea ce se cerea reflectată în presă, în acea perioadă de adînci îramintări sociale.

În același an a apărut, tot la Brașov, „Fo'e de septema'na' din Transilvania“ (3 iunie 1837) în formatul 25x20, cu litere cirilice, tot la tipografia lui Gött. Redactor era Gheorghe Bariț, care este socotit pe drept cuvînt întemeietor al presei românești din Transilvania. Bariț era profesor la școala română din Brașov și fruntaș al mișcării naționale. Este interesant că el s-a încumetat să tipărească „Foaiă de săptămîină“ fără autorizație, ceea ce i-a atras confiscarea și, peste șapte zile, interzicerea apariției (la 10 iunie). În locul ei a apărut „Foaiă literară“, de la 1 ianuarie la 25 iunie 1838, transformată și ea în „Foae pentru minte, inimă și literatură“.

Această ultimă publicație și-a găsit, însfîrșit, făgașul, și a făcut epocă în istoria presei românești de peste munți. A trăit pînă la 24 februarie 1865, adică 27 de ani. Apărea săptămînal; formatul 25x20; abonamentul semestrial 2 fiorini și 8 creițari; se vindea împreună cu „Gazeta de Transilvania“; caracter cîrilice la început, semicirilice de la 1840 și latine începînd cu anul 1856.

„Foaiă pentru minte, inimă și literatură“ a fost o revistă de familie, dar nu se mărginea la „îndrumări morale“. A promovat limba literară, a îndemnat la cercetări folclorice, a păstrat o cumpănă în excesul de latinisme al școlii ardelenene care degenerase, a știut să strecoare știri politice, să comenteze evenimente și să încurajeze ideea de unitate națională a poporului român. Unul din marile merite ale „Foaii“ a fost că a reproduș din periodicele Moldovei și Țării Românești bucăți literare care au contribuit la unificarea limbii scrise. S-au întîlnit în paginile acestei publicații scriitori munteni, moldoveni și ardeleni: Eliade, Asachi, Grigore Alexandrescu, Cezar Boliac, C. Negruzzi, Mihai Kogălniceanu, Andrei și Iacob Mureșeanu etc. „Unirea națională — preciza „Foaiă“ în nr. 7

din 1847 — este frumoasa deviză ce răsună din toate părțile și deșteaptă duhurile cu putere multă“.

În „Foaia pentru minte, inimă și literatură“ Boliac a militat pentru poezia socială. Adresându-se poezilor din cele trei provincii românești, Cezar Boliac exclama (în numărul de la 2 octombrie 1844) :

„Că au Dulcineele ochi verzi sau albaștri, că este primăvară veselă și toamnă tristă, că este cald vara și frig iarna, toate astea le știm, le știm și fără ajutorul dumneavoastră. Am voi să știm unde s-a năpustit mai cumplit nenorocirea, unde muncește mai tare durerea... A dezmorți pe cei striviți și a imblinzi pe cei înverșunați încă, — aceasta este misiia poeziei și a filosofiei veacului nostru; și muza dumneavoastră se poate inspira tot așa de bine în bordeiul muncitorului și sub cortul țiganului, ca și în cimpul slavei, ca și în lăcașul arhanghelilor.“

Andrei Mureșeanu, singurul poet ardelean al epocii, a publicat poeziile lui de maturitate literară : „Glasul unui român“, „O privire de pe Carpați“ și „Un suspin“ în care se resimte influența programului afișat de „Dacia Literară“ ; iar Ion Maiorescu, Bariț și Timotei Cipariu au dus discuții filologice — specialitatea cărturarilor de peste munți, — discuții care, cu toate excesele profesorului de la Blaj (Cipariu) au contribuit la înfrângerea școlii latiniste.

Atitudinile politice ale „Foaii“ se mențineau într-un cadru de reforme moderate. Bariț preciza (nr. 2 din 1843) că „soarta țărănilor la noi trebuie neapărat îmbunătățită, însă pe cale dreaptă și legală, care dă drept să nu vatem drept“. Formula era, ca și cea a lui Eliade din 1848, o absurditate. Poate că nici Gh. Bariț nu era încă suficient format politiceste. La adunarea de la Blaj (3/15 mai 1848) el va avea o poziție mai radicală în problema desființării iobăgiei fără despăgubiri pentru nobili, ceea ce însemna obținerea unui drept, cu vătămarea altui drept, dar învechit...

În schimb redactorul lua atitudini juste și critice față de acei intelectuali ardeleni care nu-și înde-

Cezar Boliac

plineau misiunea socială, pentru că „ieri alaltăeri săriră din tundra în frac sau roc“, uitând de obidișii satelor din mijlocul cărora se ridicaseră.

Totodată, pe măsură ce atmosfera politică din Ardeal se încălzea de norii prevestitori ai revoluției care nu mai putea întârzia (1848) și în măsura în care gazeta izbutea să înșele vigilența cenzorilor cezaro-crăiești „Foaia pentru minte“ nu pregeta să publice idei răsturnătoare, ca spre pildă atacurile lui Cezar Boliac împotriva „privileghiurilor castelor de trântori, paraziți și privilegiați“ (1847), sau profesia de credință socialistă (reflex al ideilor utopiste din Apus) a aceluiași publicist care cerea „o proprietate comună a populilor ca un product al tuturor membrilor statului și care product va crește neîncetat prin activitatea, prin organismul viu al societății“.

„Foaia pentru minte“, ca și „Gazeta de Transilvania“ au activat pe linia democrației maghiare kosuthiste. Păstra legături cu presa respectivă și reproducea din „Erdélyi Hirado“ material favorabil cauzei românești. Spre pildă, în

1842, discursul lui Széchenyi la Academia maghiară, prin care acesta se ridica împotriva mijloacelor extreme de desnaționalizare; articolele din 1848 (nr. 176—181) ale unui pseudonim Székelyi care deplîngea starea iobagilor români; sau, în fine, afirmația contelui Wesselényi, viitor pașoptist, care, cu toată noblețea lui, avea curajul să spună: „Pare cu totul anormal și imposibil matematiceste, ca o cifră mică să valoreze și să cîntărească mai mult ca o cifră mare“. Evident, cifra mică erau profiile...

Pivotul presei progresiste din Ardeal, în acea vreme, a fost „Gazeta de Transilvania“. „Foaia pentru minte, inimă și literatură“ s-a încadrat curînd ca supliment al „Gazetei“. Aceasta din urmă a apărut tot în Brașov, la 12 martie 1838, ca foaie politică a romînilor care pretindeau drepturi egale cu ale naționalităților conlocuitoare. Ea fusese „cerută de către comercianții romîni“, mărturisese mai tîrziu fondatorul ei, ceea ce este foarte semnificativ. Redactorul, tot Gheorghe Bariț, a trebuit să călătorească special la Viena, spre a obține autorizația de apariție. „Gazeta de Transilvania“ și-a păstrat acest titlu pînă la 1 decembrie 1849, cînd a renunțat la „de“.

La început s-a tipărit în litere cirilice; după 3 ianuarie 1844 în semicirilice; iar în litere latine odată cu numărul de la 2 ianuarie 1849. A apărut săptămînal, în format mare (pentru vremea aceea) : 37x25. Abonamentul costa 2 fiorini și 8 creițari pe semestru, în acest preț intrînd și „Foaia“.

În primul an s-a tipărit în 100 exemplare, ajungînd la 300 exemplare în 1839 și 800 exemplare în 1847. Era răspîdită prin abonare și avea cititori și în Țara Romînească și Moldova. Într-un antrefileu din 1845 se găsesc următoarele amănunte :

„Cu 1 iulie a. c. se începe semestrul al II-lea pentru toți doritorii a se prenumera (=abona, n.n.) din nou la Gazeta de Transilvania și Foaia pentru minte, inimă și literatură. Condițiile prenumerației sînt cunoscute : prețul numitelor foi este în Brașov de 3 fiorini și 30 creițari, iar în afară 4

fiorini și 8 crețari. Pe un an întreg același preț îndoit, și se poate trimite sau deadreptu la redacție, prin crăiască poștă și prin alte ocazii cu totul sigure, sau se depune la DDnii corespondenți; dar la Iași prenumerația se face de acum la D-lor frații N. și Cr. Gheorghiu și în alte târguri ale Moldovei pe la prietenii D-lor. Prețul se numără numai în monetă austriacă blancă și după cursul de la noi. DDnii prenumerații sînt rugați a-și arăta voința cît se poate mai curînd, pentru ca să ne știm întocmai cu numărul exemplarelor ce sînt a se tipări”.

Intr-o altă informație, din același an, „Gazeta” arăta că la București se află de vânzare în librăria lui Iosif Romanov.

În articolul de fond al primului număr, „Gazeta de Transilvania” afișa un program progresist, dar pe măsura îngăduinții autorităților: „Cu toții știu și pricep, cumcă renașterea unei nații pe o cale mai ușoară și mai scurtă nu este altfelu cu puțință decit prin însuș iucrarea și îmbogățirea limbei și a literaturii sale”. Această idee o opunea cosmopolitismului, arătînd că „fieștecare” nație trebuie să fragă folos „la oala sa”. Iar mai departe: „Să ne uităm împrejur în toate părțile și ne vom incredința, cumcă metoda școalelor noastre au fost pînă acum în PRAXT (sublinierea în text, n.n.) împedecătoriu iar nu îndestulătoriu la o cultură mai slobodă și mai înaltă... Clasicii, carii ar trebui să ne fie cea mai scumpă hrană pentru mintea și inima noastră, nu-i prețuim din destul!”

Programul — ca și în cazul „Propășirii” sau „Magazinului istoric” — era deci modest și nu putea să-i sperie pe cerberii autorităților constituite. Și cu toate acestea, conținutul de idei al „Gazetei” era simțitor influențat de spiritul progresist al vremurilor premergătoare revoluției burgheze din 1848 care, în intenția fruntașilor ardeleni, trebuia să ducă la eliberarea țărănilor. Desigur, ideile înaintate erau strecurate și dozate abil. Cele mai dese ori articolele și știrile nici nu aveau alte titluri decit țara de proveniență: Transilvania, Ungaria, Austria, Turcia, Britania Mare ș.a.m.d. Sau: „Cronică”, „Agricultură” etc. Alteori editorialul (căruia îi spunea „articol începătoriu”) căpăta titlu, dar preocupările păreau inofensive; spre pildă: „Institutele pentru păzirea pruncilor mici”, sau „Militarul întors la satul său”, sau în fine „Unele idei despre stat”. În fiecare însă din aceste articole se găsea un simbur de cugetare pe neplacul stăpînitorilor. Astfel, articolul despre stat afirma spre sfîrșit că: „Prin urmare statul este însoțirea pe care o formează un popor lucrătoriu de pămînt spre a apăra în hotarele unui ținut sau țări (teritorium) toate drepturile tuturor mădularilor din care e formată societatea, în contra tuturor pericolelor (sublinierile noastre; articol din nr. 60, 26 iulie 1845).

Și pentru că sîntem la acest număr 60, să notăm în treacăt că pe pagina treia a aceleiași gazete se publica o scrisoare a lui N. Bălcescu, în care marele istoric și patriot revoluționar contestă afirmația lui

Vaillant din „La Romanie” că „în vremea închisorii mele spătarul Ghica, pe lîngă neomenoasa lui asprime și-ar fi luat voia de a mă lovi” (Este vorba de întemnițarea lui Bălcescu, după descoperirea complotului din 1840). Apoi Bălcescu ține să precizeze: „Adevărul este că spătarul Ghica nu a îndrăznit a face aceasta nici de cum”.

Cu toate rigorile cenzurii „Gazeta de Transilvania” a putut îndeplini un rol de covîrșitoare însemnătate istorică întru luminarea și îndrumarea cititorilor. Ea ajungea în primul rînd pe mîna preoților de sate care o citeau duminică, după slujbă, țărănilor istoviți de exploatarea grofească, așa că „foaia” arunca raze de lumină și nădejdi în colibele obidiților pămîntului. „Gazeta” a luptat împotriva tendințelor de desnaționalizare; pentru promovarea culturii naționale, sub deviza „Luminarea noastră pe toate căile” spre a crea astfel poporului „elemente de viață pentru viitor”; se bizuia pe „spiritul timpului” care, mărturisirea adesea, era predominat de ideile înaintate ale revoluției franceze, știind că de la acest spirit nou, eliberator, poporul român, dacă e bine îndrumat „au să dobîndească multe”. Mai este demn de notat că în „Gazeta de Transilvania” își găseau loc scurte știri economice reproduse din „Cantor de avis și comerș” de la București și, în fiecare număr, prețuri de mărfuri de pe piața Brașovului.

Gh. Bariț nu era un revoluționar de talia lui N. Bălcescu, dar în presa pe care a condus-o nu s-a pus în calea istoriei, ci, dimpotrivă, a împins la carul ei. Cîte odată a fost silit să publice și articole ori informații impuse de autorități. Dar totdeauna a știut să le răstălmăcească sau să le desmintă în numerele următoare, întrebunțînd felurite tertipuri gazetărești.

Spre pildă, în ajunul revoluției, în numărul 5/1848 „Foaia pentru minte, inimă și literatură” care, după cum am văzut, se transformase în supliment al „Gazetei de Transilvania” a fost nevoită să publice pe larg cuvîntarea pe care domnitorul Țării Romînești, Gheorghe Bibescu, o ținuse la 18 ianua-

F O A I A

pentru

MINTE, INIMA ȘI LITERATURA.

Nr. 1.

G A Z E T E 2 I A N I E

1848.

rie 1848 la deschiderea ședințelor Adunării obștești. „Mesajul“ era deosebit de interesant. Pentru felurite motive. Cu deosebire pentru că recunoștea folosul începutului de uniune vamală care se făcuse între Țara Românească și Moldova. „Impreunarea vămilor Prințipatului nostru cu ale Moldovei au ridicat vătămătoarea stavilă care opria slobodul schimb al produselor lor“, spunea Vodă Bibescu. Dar publicare „in extenso“ a cuvântării cu pricina într-o gazetă de peste munți, adică dintr-o provincie aflată sub stăpînirea de fier a cancelarului Metternich, fusese impusă cu tîlc. Ea avea rostul să potolească anumite spirite ardeleni care trebuiau să aplece în Valahia totul mergea în liniște și desfătare. Într-adevăr, Bibescu afirmă la sfîrșitul cuvântării sale că „dacă... vom întoarce privirea asupra stării de liniște, de siguranță și de mulțumitoare petrecere întru care se află țeara noastră, vom găsi îndestul prilej de a ne bucura cu toții și a vedea viitorul sub cele mai min-gietoare fețe...”

Cît de mare era miopia politică a îngîmfatului domnitor, avea să se vadă peste cinci luni, cînd, la 11 iunie 1848, masele bucureștene îl vor sili să semneze principiile constituționale înscrise în Proclamația de la Islaz...

Peste cîteva zile „Foaia“ a încercat să lămurească pe cititori în ce consta „mulțumitoare petrecere“ a supușilor lui Bibescu. Iată cum:

La 28 ianuarie se petrecuse la București un fapt divers dar plin de semnificație: un arnăuț, de meserie ceaprazar, „care avea o pricină la tribunal, și de doi ani se tot tărăgăna, intră cu cuțitul în cancelaria departamentului Dreptății, răni pe un șef de secție, doi alți amployați și pe un dorobanț, însă nu omorî pe nimeni. Pe judecătorii de la întia instanță care-l osîndiseră în pricina judecării ce avea, nu-i află aci, și prin urmare nu-i omorî, căci asupra lor plecase de acasă. El fu ajuns pe uliță și dus tot într-aceea zi înaintea tribunalului criminal care-l osîndi la moarte. Vineri se osîndi de către tribunalul de a doua îns-

KAN **TOP**

DE ABIS SIII KOMEPIC

№ 45. 1839

Anonagia in azimata cu faze aa Kantoora de Ance, nrin II. aa DD. secretari vine. Onxy-nyet, ry natev c vna no an. in kandaab el notaboua del tano zi ne onxymentate de an xy doz, pvaac, mi ta kantaia de dob ori ne caxtamaau, tar nrin II. conatrimide de doz ori ay ekenedigia fapxnaate

tanță și simbătă de către înaltul Divan. În toată apărarea sa, arnăuțul a arătat un curaj și o severitate neobișnuită.

Relatarea de mai sus este a lui August Treboniu Laurian, corector al „Magazinului istoric pentru Dacia“. Laurian o trimisese lui Bariț spre a fi publicată într-una din foile acestuia, dar cenzura austriacă nu o îngăduise. Tot așa cum n-a îngăduit nici publicarea corespondenței lui C. Telegescu cu referire la același caz, corespondența în care fostul complotist din 1840 (alături de D. Filipescu și N. Bălcescu) scria că „aici tot poporul a socotit prea nemerită această întimplare“.

Cu atît mai puțin este de mirare că cenzura din Brașov a oprit publicarea și a unei a treia corespondențe (semnată A. P. și rămasă și ea în manuscris la Academie) în care bucureșteanul exclama: „Păcat că n-a omorît pe toți tilharii, cu care este împinată logofeția Dreptății și Divanurile!“

Că aceasta nu era numai părerea corespondentului, se vede din pasajul de la sfîrșitul scrisorii către redactorul „Foi pentru minte“. Relatează acolo, corespondentul, că la București „unii săraci s-au văzut siliți a da reclamațiile lor prin biserici, la icoana Maicii Domnului, alții a aprinde rogojini, și a

le arde din pricina nedreptăților pătimate“.

Obiceiul de a da acatiste pentru damblagirea stăpînitorilor haini era străvechi. El reprezenta un protest mut și indirect. Mai direct și mai cutremurător era obiceiul ca pe străzile Bucureștiului să apară lungi procesiuni de locuitori nevoiași care purtau pe cap rogojini aprinse: semn de adîncă nemulțumire! În ciuda căpitanului Costache Chiorul, șeful poliției, care trimetea zadarnic dorobanți pentru împrăștierea manifestațiilor acestea originale, convoaiele de nevoiași treceau tăcute, seara, la lumina rogojinilor, pe sub balcoanele palatului domnesc de pe Podul Mogoșoaiei...

Cum am spus, corespondențele de mai sus n-au putut vedea lumina tiparului nici în „Foaia pentru minte“ și nici în „Gazeta de Transilvania“. Dezgropîndu-le noi, azi, vrem pe de o parte să ilustrăm stările de spirit din ajunul revoluției de la 1848, iar pe de alta să dovedim că istoria presei trebuie să cuprindă nu numai materialul publicat, ci și cel care n-a putut vedea lumina tiparului.

Înțelesul asprei cenzuri l-au apreciat și contemporanii „Gazetei“. Nu degeaba Bariț, exasperat, exclama în nr. 1/1848: „Cumplitे vremi se apropie!“...

„COURRIER DE MOLDAVIE” (1790)

GH. HAUPT
Candidat în științe istorice

Timp de aproape 170 de ani, prima publicație periodică apărută în Moldova „Courrier de Moldavie” a fost sortită a nu fi cunoscută. Specialiștii știau de o eventuală existență a ei doar din unele relatări contemporane.

Prima mențiune în literatura științifică o întâlnim încă din 1813 în prefața la bibliografia rusă a lui Sopikov, unde, amintind de o tipografie de campanie a lui Potemkin, se pomenea de apariția la Iași în 1790 a foaiei „Courrier de Moldavie”. Această informație prețioasă a rămas însă necunoscută cărturarilor români din veacul trecut.

Abia în 1909 N. Docan, într-un studiu publicat în *Analele Academiei* (seria II t. XXXII), semnala acest prim periodic apărut în Moldova, despre care se aflase din „Wiener Zeitung”, de la 3 martie 1790. Gazeta austriacă reproducea o corespondență printr-o scrisoare din Iași în care, printre altele, se vorbea de un prospect al unei gazete care urma să apară în curând sub titlul „Courrier de Moldavie”, editată de cartierul general al armatei ruse.

Bazat pe această informație, destul de sumară de altfel, unii cercetători acceptau, alții (A. Xenopol) negau posibilitatea apariției acestei foi, iar I. Bianu greșit credea că această publicație a apărut în timpul ocupației armatei austriace de sub comanda prințului Coburg. În 1922 N. Iorga în monografia „Istoria presei românești” aduce o mărturie în plus, întărind părerea celor care admiteau că primul periodic apărut în Țările Românești era acel publicat în 1790 la Iași de armata rusă. Iorga a descoperit o descriere de călătorie germană, publicată în 1835, unde se menționa că prin Inalta Poartă din Constantinopol nu trece nici o gazetă cu excepția „Gazetei de Iași” publicată de Potemkin.

Aceste mărturii contemporane nu puteau însă rezolva problema însăși, nu puteau umple acest gol din istoria începuturilor presei în patria noastră. Ele îndemneau pe cercetători să găsească măcar un exemplar al acestei foi, exemplare care nu s-au păstrat în bibliotecile și arhivele noastre. Abia acum cîțiva ani unii din

tinerii istorici care studiau în U.R.S.S. au început căutarea publicației „Courrier de Moldavie” în bibliotecile centrale. Primele cinci numere ale gazetei s-au găsit în biblioteca de Stat din Moscova „V. I. Lenin” — care a transmis fotocopiile Bibliotecii Academiei R.P.R. Odată descoperite aceste numere au și fost sumar prezentate de S. Vianu în „Nouvelles Etudes d'Histoire” și de Dan Simionescu în „Studii și Cercetări de bibliografie”. Deși menționată în literatura de specialitate, se pare că relatarea despre „Courrier de Moldavie” nu s-a făcut cunoscută încă nici cercetătorilor, probă cele patru articole semnate de N. Deleanu, din numerele anterioare ale „Presei noastre” — de altfel interesante — privind începuturile presei românești.

Primul număr al Curierului (în titlul original „Courrier” scris cu un singur r) a apărut la Iași, în 18 februarie 1790. Gazeta era redactată în limba franceză. Intre cele trei cuvinte care formează titlul (Courrier de Moldavie) era desenată stema Moldovei (cap de bou). Foaia apărea săptăminal și, conform celor obișnuite pe atunci în Europa, era de format mic: conținea patru pagini și era tipărită pe o singură coloană. În biblioteca Academiei R.P.R. se află fotocopia nr. 1, 2, 3, 4 și 7, toate redactate în limba franceză. Rămîne deocamdată problema deschisă, dacă ziarul s-a întrerupt la n-rele 5—6 — sau dacă nr. 7 figurează greșit în locul numărului 5. Totodată, nu este încă precizat câte numere au apărut din „Courrier de Moldavie”. S. Vianu înclină să creadă că ar fi apărut aproximativ 35 de numere, și unele coloane chiar în limba română. Justețea acestor presupuneri o vor putea dovedi doar cercetările îndreptate spre a găsi toate numerele apărute.

Apariția ziarului a fost precedată, după cum relatează corespondența din „Wiener Zeitung” din martie 1790, de un prospect care anunța că foaia va costa 3 galbeni și va apare atîta timp cît armata rusă „va rămîne în cartierele de iarnă...”.

„Courrier de Moldavie” a apărut în urma dispoziției generalului comandant Potemkin și făcea parte din

acele măsuri culturale inițiate de Potemkin care au stîrnit o vie simpatie în rîndurile moldovenilor contemporani. Impresia aceasta, favorabilă comandantului oștilor ruse, rămîne întipărită în memoria ieșenilor într-atît încît încă în 1836 scriitorul francez Saint Marc de Girardin remarcă faptul.

Gazeta este scoasă în tipografia de campanie a armatei ruse, obținută de Potemkin încă din august 1787, de la Colegiul Militar. La început tipografia posedă doar caractere cirilice și grecești. Cînd, în primăvara anului 1790 tipografia a fost adusă la Iași, Potemkin hotărîndu-se să publice o foaie în limba franceză și cărți, manifeste etc., procură din Lvov litere latine. După cum a stabilit încă din secolul trecut istoricul rus Grahov, în tipografie se aflau litere latine pentru culegerea unei pagini pe o coloană, iar grecești pe două coloane.

Tipograful care culegea „Courrier de Moldavie” era Ivan Ghennich, care lucrase în tipografia Colegiului Militar la tipăriturile în limbi străine. Această tipografie de campanie a funcționat la Iași pînă în 15 decembrie 1790, fiind mutată la Bender de unde a fost readusă în 1791 pentru un timp la Iași. În 1790—1791, pe lângă „Courrier de Moldavie” în această tipografie s-au editat și unele cărți ca: „Cercetarea creștinătății”, tradusă din engleză de Luca Sicariiev, „Experiența despre om” de A. Pope, tradusă din franțuzește de Nicolae Popovschi. De relevat faptul că acest poem filozofic al poetului englez Pope (*Essey on Man*), îmbibat de idei înaintate, se publicase încă în 1757 de N. Popovschi în ediția Universității din Moscova și, ulterior, reeditată de mai multe ori. La prima ediție, cartea a întîmpinat o puternică rezistență din partea conducerii bisericii ortodoxe, care a obținut și introducerea unor corecturi cenzurate.

Cum este și firesc, existența unor numere din „Courrier de Moldavie” spulberă ipotezele emise în trecut de istorici cu privire la conținutul ei. „Courrier de Moldavie” nu era doar un „buletin al armatei rusești” așa cum presupunea Iorga, și nici nu

PROBLEME PROFESIONALE

DESPRE FOTOGRAFIA ÎN PRESĂ

ANA BENEDEC

Redactor șef adj. al redacției Foto Agerpres

Nu știu cum sînt alții, dar eu cînd deschid fie o revistă, fie un ziar, mă uit mai întîi la fotografii, apoi citesc articolele. Adesea mi se întîmplă să citesc un reportaj tocmai pentru că fotografiile mi-au deșteptat curiozitatea. E limpede deci

că o ilustrație bună, o fotografie reușită e tot atît de importantă ca și un articol și realizarea ei cere multă fantezie, tot atîta răbdare, dar înainte de toate cunoașterea amănunțită a subiectului pe care vrem să-l tratăm.

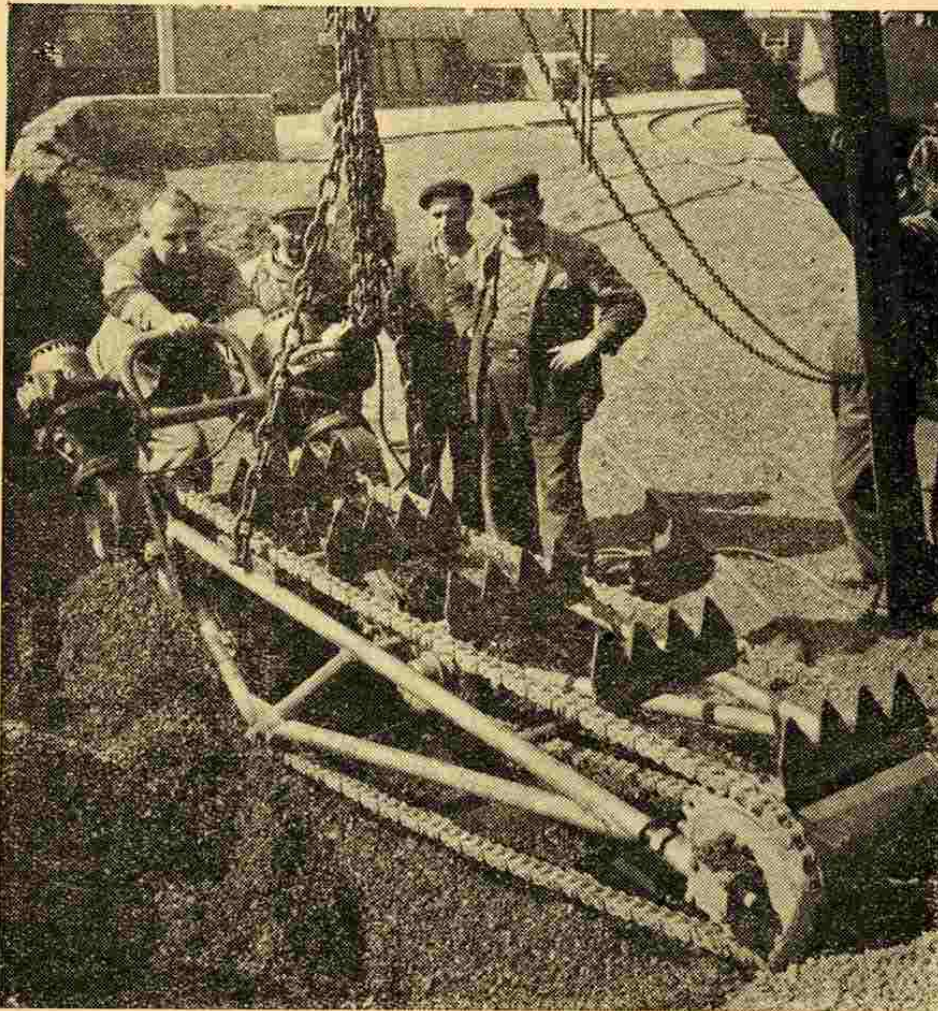
Sarcina redacției fotoreportaj a Agenției romîne de presă constă în a deservi atît presa internă — centrală și cea din provincie — cît și presa externă cu un material bogat și interesant care să reflecte, fidel și operativ — mai ales operativ — tot ceea ce se petrece în toate colțurile patriei, să vorbească ochiului, să-l încînte.

Se poate afirma, cred, că în ultimul timp presa noastră centrală este mai ilustrată. Dacă luăm cifrele obiective ale statisticii și comparăm primele 6 luni ale anului în curs cu aceeași perioadă a anului trecut, constatăm că numărul fotografiilor publicate s-a dublat, iar varietatea subiectelor a crescut.

Cu toate acestea trebuie să recunoaștem (mai ales noi care lucrăm în acest sector) și sîntem animați de dorința de a-l îmbunătăți din ce în ce mai mult) că pe tărîmul fotografiei destinată presei mai avem foarte multe de făcut, de învățat.

Înainte însă de a trece la arătarea felului cum „aprovizionăm“ presa cu fotografii, cred că nu e lipsit de interes descrierea modului cum le obținem.

În redacție primele două ore ale dimineții sînt cele mai agitate: telefoanele sună, secretarul de serviciu notează comunicările evenimentelor din ziua respectivă: sosiri pe aeroport, vizite de delegați, conferințe de presă, deschiderea unei expoziții, premiera unei piese, și cîte și mai cîte. Reporterii sînt repartizați apoi și pleacă pe teren. Aceasta în ceea ce privește Capitala. Un alt lot de reporteri este plecat în țară; am aflat, de pildă, că s-a inaugurat o hidrocentrală, un nou furnal a început să producă, în comuna cutare

Se experimentează un nou prototip — dispozitiv pentru încărcat cărbune în abataje la uzinele miniere Petroșani.

ultimul țaran a intrat în G.A.C., unde s-au descoperit noi zăcăminte de petrol, într-un sătuc un țaran și-a construit singur un pian și a compus cîntece — dar cine ar putea să înșire cîte se întîmplă în zilele noastre!

Colaboratorii noștri externi — fotografi amatori din numeroase centre din țară — trimit și ei clișee realizate de ei, astfel că fototeca se îmbogățește mereu.

Cantitativ s-ar părea deci că nu există probleme, dar în ceea ce privește calitatea, aici trebuie să revin la ceea ce am spus mai sus, că mai avem mult de învățat. Înainte de toate cred că trebuie să ne schimbăm concepția asupra modului de a prezenta anumite realizări. Vorbind concret, se întîmplă de foarte multe ori, mai ales în preajma diferitelor sărbători mari, să se publice fotografii șablon, cum ar fi parte dintr-o mașină, un muncitor, un steag de frunță și inscripția din care aflăm că în fabrica cutare în ziua schimbului de onoare în cinstea... s-a realizat... o depășire simțitoare de normă. Mă uit la fotografie, totul e corect, chiar foarte corect: muncitorul e pe cît posibil tînăr, e îmbrăcat în salopetă, inscripția steagului se vede bine, muncitorul e cu mîna pe manivelă și totuși fotografia în ansamblu nu spune nimic, e plictisitoare. Nu știu dacă cititorii n-ar aprecia mai degrabă fotografia unei vitrine cu cîteva răcitoare, aparate de radio sau biciclete de exemplu, iar din text să reiasă că în acel schimb de onoare s-au produs peste plan atîtea și atîtea produse... Într-un colț s-ar putea pune un medalion conținînd fotografia șefului brigăzii respective, sau un aspect din uzina producătoare. De altfel rețete nu se pot da, totul e în funcție de imaginația reporterului și a secretariatelor de redacție de la ziare. În urmă cu cîțiva ani, presa noastră publica imagini stereotipe cu muncitorul acasă la el: locuința într-un bloc nou, soția cu mîna pe butonul aparatului de radio, soțul citind la masă un volum din clasici (coperta se vedea în mod obligatoriu), pe piept avea decorația. Copilul călărea într-un colț un cal de lemn, iar fata cea mare — studentă — își aranja servieta. Din fericire, ase-

O fotografie reușită care a apărut în revista „Albina“ din 17 octombrie 1956 :

Scritoarea Veronica Porumbacu stînd de vorbă cu bătrînul Ion Nistor, în vîrstă de 94 ani, fost coleg de școală cu George Coșbuc.

menea fotografiile sînt din ce în ce mai rare, căci nu ne fac nici un serviciu, dimpotrivă, sînt rigide, nu conving pe nimeni. Cu toate că erau executate ireproșabil din punct de vedere tehnic, nu plăceau nimănui, nici măcar aceluia care le alegeau pentru ziarele lor.

De altfel, dacă e vorba de ales, ar fi bine ca ziarele să revizuiască lista persoanelor pe care le trimit să comande fotografii. Se întîmplă ca responsabilul cu fotografiile să fie ocupat și să trimită în locul său pe cineva cu totul nepotrivit pentru asemenea sarcină, cum se întîmplă la „Steagul roșu“: se prezintă o tovarășă curieră și alege — bine înțeles după gustul și aprecierea ei — fotografia necesare ziarului.

Presa centrală se ferește parcă de peisaje. Foarte rar apare cîte o fotografie oglindind un colț pitoresc al acestei țări neasemuit de frumoase. Păcat! Uneori, cînd se scrie despre deschiderea unei expoziții de artă populară, să zicem, apare o fotografie, „colț de expoziție“, niște ștergare pe pereți, o bundiță înflorată pe o masă, corect, nimic de zis, dar neînsuflețit. Dacă, de pildă, reporterul ar îmbrăca o fată frumoasă într-o

asemenea bundiță, i-ar pune în mînă un ștergar sau o casetă sculptată și ar aranja-o în prim plan, iar în text să specifice că e vorba de portul din regiunea X sînt convinsă că ar avea mai mult succes.

Exemple de acest fel se pot da multe, eu însă mă voi opri la unul foarte frecvent: unul din reporterii noștri a prezentat nu de mult o serie de imagini de la o expoziție de fotografii. Doi pereți plini cu tablouri înrămate, 3—4 cetățeni cu spatele, admirîndu-le. La întrebarea noastră despre ce expoziție este vorba, ni s-a spus că este cea cu fotografiile din Egipt. De fapt, am fi putut spune cu toată seninătatea că e vorba despre Mongolia de azi, despre construcții ridicate în trei regiuni ale țării prin autoimpunere, sau sfaturi ale Ministerului Sănătății cu privire la îngrijirea sugacilor, într-atît nu se distingea nimic. Mă tem însă, că dacă nu le-am fi reținut, ar fi apărut în presă — ca de atîtea ori — deoarece subiectul era actual.

În ceea ce privește presa din provincie, se pun în mare aceleași probleme, cu deosebirea că aici se poate critica serios și felul în care sînt reproduse. Nu cunosc posibili-

tățile tehnice ale tuturor ziarelor, dar ca să dai o pată cenușie e inutil să scri dedesubt că e vorba de produse noi ale unei cooperative.

Dealtfel, în ultima vreme, „Agerpresul” a trimis mai operativ și cu regularitate materialul fotografic ce interesa ziarul respectiv, atât imagini realizate în regiune, cât și din Capitală, vizite ale unor personalități, plus material fotografic actual din țările vecine.

Un capitol important al muncii noastre îl formează propaganda pentru străinătate.

Trebuie spus că în ultimii doi ani, numărul fotografiilor publicate în presa străină a crescut, am pătruns în publicații ce numai prietene nu ne sînt. Dacă la început nu se găsea spațiu pentru noi în coloanele lor, astăzi situația e alta.

Ce trimeteam noi înainte vreme în

străinătate? Muncitori frunțași, aspecte de fabrici, exploatari forestiere, grădinițe de copii, și altele de genul acesta. N-au mers. Timid, am început să băgăm în plicurile ce plecau peste graniță case de odihnă, peisaje, costume naționale. Au început să apară. Ni s-a reproșat de către cei care veneau din străinătate că materialul trimis de noi nu e specific românesc — precum și era — aspectele de fabrici de la noi nedeosebindu-se cu nimic de cele din alte țări. Am avut ocazia să vorbesc cu ziaristi străini, cu reprezentanți ai asociațiilor de prietenie de peste hotare, cu turiști. Pînă nu de mult majoritatea spunea că fotografiile noastre sînt moarte, lipsite de fantezie, greoaie.

Am început să trimitem fotoreportaje mai „îndrăznețe”; cine nu cunoaște fotografiile lui Constantin Vasilache la strung? Cît am trimis-o

izolată n-a apărut în prea multe părți. Intr-o bună zi am făcut un reportaj complet cu Vasilache, începînd cu strungul și terminînd cu o imagine în care își ține fetița în brațe, iar aceasta îi așează pe cap un pușor de găină. Reportajul se compunea din șapte fotografii dintre care 3—4 au apărut în multe reviste ilustrate străine (sovietice, maghiare, daneze) ca și în revistele asociațiilor de prietenie, iar „Imprensa Popular” din Brazilia le-a publicat pe toate șapte, neschimbînd textele originale nici măcar cu o virgulă.

La noi în țară s-au petrecut nenumărate schimbări, în toate sectoarele. Era normal deci, ca la început să trimitem fotografii cu utilaj petrolifer pe care nu l-am avut în trecut, locomotive de mină, strunguri, creșe și cămine, imagini de la cursurile de alfabetizare, clădiri impunătoare pe care le-am ridicat în anii de democrație populară. Astăzi, după 12 ani, e firesc nu numai pentru noi, dar și pentru străini să avem toate acestea și de aceea cer fotografiile din domenii variate. Interiorul laminorului de la Roman, de pildă, nu se deosebește cu nimic de interiorul unui laminor din Belgia, deoarece în ambele locuri se folosește utilaj modern, iar oamenii sînt îmbrăcați în salopete. Dacă însă la noi a mai intrat în funcțiune o hidrocentrală, dacă un sector de la Bicaz a fost terminat, dacă la uzinele „Ernst Thälman” s-a construit un nou tip de tractor cu o capacitate sporită față de cea existentă, atunci le putem trimite peste graniță, deoarece se vor publica.

În ultimul timp propaganda noastră pentru străinătate s-a îmbunătățit în urma contactelor directe cu ziaristi, directori de agenții, schimburi de experiență.

În materie de industrie trimitem numai realizările într-adevăr importante, în schimb dăm foarte mult specific ca: monumente istorice, costume, artă, aspecte din viața culturală, sport. Dealtfel, agenția noastră a trecut cu succes la folosirea telefotoului, transmițînd prin acest procedeu imagini de la evenimentele mai importante, agențiilor străine interesate. Încercarea s-a făcut prima dată cu ocazia campionatelor internaționale de atletism ale R.P.R.

Sînt instructive discuțiile pe care le-am avut cu doi străini cu privire la fotografiile noastre. Francezul, ziarist, secretar al asociației de prietenie Franța-România, spunea în esență că are nevoie de imagini care

Bunica își piaptână nepoata — mireasa — pentru nuntă. Atmosfera este veridică. Grupul e pitoresc.

să oglindească aspecte din viața de toate zilele: cartiere de oraș, lume pe străzi, femei frumoase, îmbrăcate elegant, o nuntă, cu toate obiceiurile, un peisaj caracteristic pentru România etc. I-am dat un foto-reportaj reprezentând o petrecere într-o comună locuită de șvabi. A ales un aspect de horă, apoi subit interesat și înveselit, a scos fotografia care înfățișa un grup de muzicanți, având în prim plan un trombonist rotofei cu fălcile umflata.

Norvegianul, directorul unei agenții, a privit politicos fotografiile din uzine, nu s-a oprit decât la peisaje și încerca să ne explice că are nevoie de lucruri interesante. Când i-am spus că pregătim un foto-reportaj cu aspecte de la o vânătoare de urși, literalmente a sărit în sus, încît ne-a fost greu să ne păstrăm seriozitatea.

Un reporter polonez care a asistat la manifestația de la 23 August ne-a pus la dispoziție fotografiile luate de el cu acest prilej. Ce a reușit comparînd imaginile lui cu ale noastre? Noi am fotografiat coloane întregi de manifestații, prezidiul, din mai multe unghiuri, soldații, pionierii, sportivii ș.a.m.d. Polonezul a fotografiat și el două sau trei aspecte generale din piață în care a intrat și prezidiul și manifestații, apoi s-a apropiat de oameni și a luat fețe surprinzătoare: tinere cu brațele încărcate cu flori, copii, dar a insistat mai mult asupra aspectelor de la serbările care au avut loc în după amiaza zilei respective. Grupuri de oameni la dans, strada plină de lume și altele. După el, sîrbătoarea nu reiese numai din manifestație, oamenii trebuie „prinși” cînd se comportă ca la sîrbătoare: înghesuială în fața chioșcurilor cu răcoritoare, la spectacolele în aer liber, în fața cinematografelelor, în stațiile de autobuz și tramvai. În ceea ce ne privește, el spunea că sîntem mult prea oficiali, țepeni, ne ferim de instantanee.

Fiindcă veni vorba de aranjat, ideea aceasta este atît de înrădăcinată din păcate în capul reporterilor noștri — și uneori nu din vina lor — încît unul dintre ei, fiind într-o fabrică, a rugat pe două fete bobina-toare să-și scoată halatele în care lucrau, spre a le putea face o fotografie mai frumoasă. Astfel, a realizat o fotografie corectă, fetele muncind sîrguincios cu clește, sîrmă și mai știu eu cu ce, în niște cochete bluze albe brodate, în timp ce în spatele lor o altă muncitoare îmbrăcată în halat își vedea de treabă.

Natural, fotografia n-a mai putut fi folosită tocmai din cauza eleganței muncitoarelor, puțin convingătoare într-un asemenea mediu.

Nu de mult, unul din reporterii „Agerpresului” a însoțit prin București pe Ruffy Peter, redactorul revistei „Beke es Szabadsag” din Budapesta. Fotografiile realizate cu această ocazie la sugestia lui (pentru suita de reportaje din România avea nevoie de unele imagini) erau oarecum diferite de cele pe care le-am fi făcut noi. Așa, de exemplu, el doare o fotografie cu o florăreasă din Piața 28 Martie, în timp ce se tocmea cu cumpărătorii; străzile Lips-cani, Șelari, cu forfota lor caracteristică, vînzătorul de usturoi cu funiile lui pînă la pămînt și altele de acest gen.

Deosebit de reușite au fost: fotografia Luciei Sturdza Bulandra surprinsă în biroul ei de la teatru discutînd la telefon, plină de naturalețe, și două imagini obținute de pe acoperișul „Casei Scînteii” — spre șosea și spre lacuri. Unde pînă acum am cunoscut numai fotografii luate cu fațada Combinatului poligrafic, acestea au fost aspecte noi tot atît de interesante ca cele de pînă acum.

Ca încheiere, aș vrea să vorbesc despre o problemă la care m-am gîn-

dît de multe ori și anume: de ce, atunci cînd avem un reportaj complet, cu 4—5 imagini frumoase, egale ca valoare, de ce totuși ziarele, începînd cu „Scînteia”, publică una sau două fotografii, toate aceleași? Indiferent ce ziar deschizi îți sare în ochi aceeași fotografie. Dacă în ultima vreme se fac eforturi pentru ca ziarele noastre să nu mai semene în conținut, de ce oare nu există preocupare și pentru varierea ilustrațiilor? Dacă răsfoim ziarele din țările prietene, putem constata că publică fotografii frumoase și variate, că imaginile ocupă un loc mult mai mare decît acum doi ani și că sînt realizate în condiții tehnice bune.

Noi avem reporteri buni, aparatele noastre sînt ultramoderne, nu ne lipsesc nici chimicalele și hîrtia corespunzătoare, rămîne doar ca cei care planifică tematicile să cunoască bine obiectivele fixate, utilitatea lor în acel moment, și să aibă o concepție clară despre felul cum trebuie să arate reportajul gata. Numai astfel se vor putea realiza materiale valoroase în stare să satisfacă exigențele oricui și nu în ultimul rînd ale cititorului anonim, care va aprecia fără îndoială eforturile depuse în vederea îmbunătățirii ilustrațiilor presei noastre.

Reporterul a scos halatele ca fetele să fie mai „elegante”. Poza nu e de loc convingătoare.

SCHIMB DE EXPERIENȚĂ

BIROUL JURIDIC -- MIJLOC DE LEGĂTURĂ AL ZIARULUI CU MASELE

ȘERBAN BELIGRADEANU și AUREL ROMAN

Legile nu sînt făcute numai pentru juriști sau pentru funcționarii însărcinați să le aplice. Legile trebuie respectate și aplicate deopotrivă, atît de instituții cît și de toți cetățenii. Respectarea și aplicarea legilor presupune însă cunoașterea lor. Or, tocmai în această privință există o lipsă care dăinuie de ani de zile.

Dispozițiile legale, (legi, decrete, hotărîri ale Consiliului de Miniștri etc.) chiar dacă sînt publicate în Buletinul Oficial al Marii Adunări Naționale sau în Colecția de hotărîri și dispoziții ale Consiliului de Miniștri, în practică nu sînt cunoscute de marea masă a cetățenilor.

De aceea, încă de la primul său număr ziarul „Informația Bucureștilui” a socotit utilă crearea unei rubrici juridice, prin intermediul căreia cititorii să fie informați asupra dispozițiilor legale, ceea ce a însemnat nu numai extinderea activității de presă într-un domeniu nou și interesant, ci a creat ziarului și un mijloc important de strîngere a legăturii cu masele de cititori.

De la înființarea sa și pînă în prezent, biroul juridic al ziarului „Informația Bucureștilui”, subordonat — pe plan organizatoric — secției scrisorii, și-a extins mult formele de lucru.

Inițial activitatea acestui birou (compus din unul, apoi din doi juriști) se rezuma la publicarea, de obicei săptămînal, a rubricii „Poșta

juridică”, unde se dădeau 2—3 răspunsuri la întrebările unor cititori, întrebări care, prin conținutul lor, puteau interesa un număr mai mare de cetățeni. Problemele cele mai frecvent tratate erau cele referitoare la chirie, spațiu locativ, legislația muncii, Codul familiei, legislația civilă uzuală etc. Întrebările ce nu primeau răspuns în coloanele ziarului, de obicei acele cu caracter mai personal, erau lămurite prin scrisori trimise la domiciliul solicitatorului.

Către sfîrșitul anului 1953, pe lîngă forma inițială de răspuns la întrebări scrise, s-au inițiat consultațiile juridice verbale. În cadrul acestor consultații, stabilite de trei ori pe săptămîină, luni, miercuri și vineri între orele 19—21, cetățenii vin la redacție și cer verbal lămuririle necesare de la juriștii ziarului care răspund pe loc. Noua metodă a dat de la început bune rezultate. Ea a avut darul să atragă către ziar acea categorie de oameni care evită să scrie, preferînd să se consulte cu juriștii „între patru ochi”. Totodată s-a creat mijlocul rezolvării operative a unor probleme de viață ce capătă proporții de acută importanță și urgență, sub prisma intereselor personale ale individului. Necesitatea acestei forme de activitate a biroului juridic se dovedește prin aceea că numai în anul 1955 s-au solicitat consultații verbale de către peste 2500 cetățeni, în timp ce, în același

an, au fost primite 2112 scrisori cu conținut juridic.

În 1955 s-a trecut și la alte mijloace de informare a cititorilor pentru cunoașterea legilor. Astfel, s-au dat consultații juridice într-o serie de întreprinderi („Matyas Rakosi”, „Filimon Sîrbu”, „T. Vladimirescu” etc.). De asemenea s-a început publicarea lunară a rubricii „Buletinul legislativ” în care sînt semnalate și rezumate dispozițiile legale publicate în Buletinul Oficial ori în Colecția de hotărîri și dispoziții ale Consiliului de Miniștri. În felul acesta se asigură informarea periodică și completă a cititorilor asupra legilor apărute.

În sfîrșit, din anul 1956, sub rubrica „Fișier juridic” se recenzează o serie de lucrări care nu interesează numai pe specialiști, ci și pe orice cetățean. S-au recenzat astfel volumele „Reglementarea sancțiunii contravențiilor”, „Legislația civilă uzuală” etc.

Forma principală de activitate a biroului juridic rămîne însă răspunsul la întrebările scrise ale cititorilor (2112 în 1955; 2248 în primele 8 luni ale anului 1956). Metodele care să asigure răspunsuri complete și competente variază de la caz la caz. Dacă întrebarea solicită lămurirea unei probleme de principiu (de drept) se arată prin scrisoare situația legală, indicîndu-se întotdeauna textul de lege respectiv. În majori-

NONPAREL ȘI CICERO

S-a enervat foc secretarul redacției „Drapelul poporului” când a văzut în tipografie că șeful secției culturale a scris în dreptul unei părți din recenzia lui „cu nonparel”.

— Nu pot să permit așa ceva! — striga la telefon secretarul de redacție către șeful secției culturale.

— Vă rog să înțelegeți — se apăra șeful secției culturale — altfel materialul nu putea să intre. Și, în definitiv, ce rău este în faptul că am dat o parte cu nonparel?...
★

În noaptea aceea, tipograful, care au fost martorii discuției sus amintite, au organizat după muncă o ședință și, pentru a evita pe viitor asemenea neplăceri, au propus colegiului redacțional ca:

1. Articolele practicanților să fie tipărite cu nonparel.

2. Articolele ziaristilor care lucrează în secții să fie tipărite cu petit.

3. Articolele secretarului de redacție și ale adjunctilor responsabilului, cu garmond.

4. Articolele redactorului responsabil cu cicero.

★

În ultimul timp am aflat că colegiul „Drapelului poporului” a hotărât în unanimitate ca articolele secretarului de redacție să fie tipărite cu cicero. Aceasta, deoarece acest caracter de literă era liber; redactorul responsabil nu scrie niciodată articole...

(Din revista poloneză „Prasa Polska”, nr. 7, august 1956).

tatea cazurilor (circa 80%) juriștii biroului răspund direct. Când însă problema este mai complicată, se cer relații suplimentare ministerului (sau instituției) de resort și, pe baza completărilor primite se dă răspunsul convenit. Asemenea relații sînt solicitate de redacție în special în problemele reglementate prin instrucțiuni de detaliu (probleme de învățămînt, anumite drepturi speciale de salarizare, compensație bănească etc.).

Adeseori solicitantul nu se limitează numai la o personală lămurire juridică ci reclamă o stare de fapt care, după părerea sa, constituie un abuz. În asemenea situație, cazul este semnalat forului tutelar al instituției indicate, cu observația redacției că, într-adevăr, potrivit cutărei dispoziții legale, cele relatate ar constitui un abuz.

Din răspunsurile primite la asemenea semnalări rezultă, de multe ori, că sezișările cititorilor, făcute cunoscute prin intermediul ziarului sînt întemeiate. De pildă, un grup de muncitori de la Centrofarm-București semnalau că nu li se acordă un concediu suplimentar la care aveau dreptul pentru lucru în condiții speciale. În urma sezișării de către ziar, forurile de resort au hotărît acordarea concediului. În același fel s-a obținut curmarea unor ilegalități în ce privește dreptul de mutație în București, de recunoaștere a calității de cetățean român etc.

Asemenea treceri de la particular la general demonstrează că într-adevăr biroul juridic constituie într-o redacție un mijloc important de legătură a ziarului cu masele, demonstrează că, pe lângă satisfacerea unor nevoi mărunte, personale, (fapt ce apropie pe cititor de ziar și-i în-

tărește încrederea în presă), creează noi organe pentru descoperirea lipsurilor, sporește numărul antenelor ziarului în mase.

De multe ori simpli solicitatori de lămuriri cu caracter juridic, oameni care se adresează redacției dintr-un interes strict personal, găsind înțelegerea convenită și rezolvarea doleanțelor lor, se apropie într-atît de ziar, încît din simpli cititori devin corespondenți voluntari. Tovarășul Gheorghiu Adrian, din București, strada Stupului 5, de pildă, s-a adresat pentru prima dată ziarului cu o scrisoare prin care cerea unele lămuriri cu caracter juridic. Primind răspunsul convenit, Gheorghiu Adrian s-a simțit mai strîns legat de redacție decît un cititor oarecare și astăzi el a devenit corespondent voluntar.

Pe baza sezișărilor juridice ziarul „Informația Bucureștiului” a scris o serie de materiale prin care se puneau deschis probleme de ordin juridic, se atrăgea atenția asupra unor deficiențe legislative și totodată se demascau diverse manopere ascunse în dosul unor „chichite” legale. Pot fi semnalate asemenea materiale ca „Scrisoarea deschisă dr. Ervant Seropian” (abuz de spațiu locativ la adăpostul unei legalități aparente). „Cine este vinovat” (denunțarea unei erori judiciare), „Procesomanii” (atragera atenției justiției asupra necesității de a găsi căi pentru curmarea plăgii procesivității).

Activitatea biroului juridic al ziarului „Informația Bucureștiului” poate fi încă îmbunătățită. Pentru a lărgi tematica, relativ săracă a rubricii „Poșta juridică”, este necesară cunoașterea în mod organizat a tuturor instrucțiunilor ministeriale, lucru nerealizat pînă în prezent. De asemenea juriștii trebuie să se străduiască pentru reducerea termenului de răspuns la scrisorile primite.

Preocuparea îmbunătățirii și lărgirii activității biroului juridic (sector dovedit necesar ziarului prin activitatea de peste 3 ani la „Informația Bucureștiului” și prin introducerea lui, în ultima vreme, și la alte ziare), va însemna un sprijin și mai prețios, la întărirea legalității populare, va contribui la o și mai temeinică legătură a ziarului cu masele de cititori.

Un corespondent al lui „Reuter” în China

Guvernul Republicii Populare Chineze a dat asentimentul său lui Daniel Chipp, corespondent al Agenției „Reuter”, ca să se stabilească la Pekin. Chipp a fost pînă acum corespondentul lui „Reuter” la Rangoon. Informațiile pe care el le trimite în străinătate nu sînt supuse nici unei cenzuri.

ORICE ASEMĂNARE NU-I DE LOC ÎNTÂMPLĂTOARE...

de ERNA ALBU
desene de CIK DAMADIAN

A fost odată o fetiță. Venea dintr-o familie de oameni foarte cumsecade și maică-sa se străduise mult s-o crească mare, frumoasă, sănătoasă și bine educată.

La început fetița era prea mică și prea slabă. Era și anemică. I-au dat vitamine, i-au făcut injecții cu calciu, au trimis-o să facă gimnastică. Fata a început să prindă carne, dar s-a pornit în schimb să se lungească peste măsură. Așa-i cu spaimele astea ale părinților, p.nă la urmă, la vârsta cuvenită, s-a oprit fata și din crescut, și a rămas numai bine, frumos și armonios dezvoltată.

Un copil mai prezintă însă și alte probleme; fără e'le nici că se poate. Așa și cu fetița asta; o cam necăjea pe maică-sa. Se oprea în câte un loc, dădea din picioare și nu voia să meargă mai departe, cu nici un chip. Incăpăfinată foc. Sau o lua razna cu capul în nori și ochii la stele, și, bineînțeles, se împiedica de câte un pietroi și plîngea și începea să șchioapete. Sau era câteodată pisăloagă și enervantă. Uneori era obraznică, alteori devenea violentă. Din cînd în cînd scăpa câte o prostie sau câte o expresie vulgară, sau bătea cîmpii, sau inventa fantasmagorii sau se apuca să debiteze ce auzea de la alții... Grea și meseria de mamă!... Cît s-a muncit biata femeie cu copila asta a ei ca s-o scuture de rele, cîți nervi și energie a consumat ca s-o facă să fie așa cum trebuie: măsurată în vorbe și-n fapte, amabilă, veselă și politicoasă, dreaptă, umană, cinstită și conștiincioasă, plină de curaj, elan și prospețime!... Dacă a reușit întru totul, n-aș putea

spune, pentru că dețin istorioara asta chiar de la mama cu pricina și mamele, știți cum sint: copiii lor, ori cum ar fi, sint cei mai „cei mai” dintre toți copiii... Pot însă să vă informez cu certitudine că-am văzut-o și eu pe fată, odată, în tramvai și mi-a plăcut. Ținea capul sus, ochii îi străluceau, avea zîmbetul pe buze și părea că invilă viața să-i dea numai bucurii...

Am uitat să spun că fata avea talent și dorise încă din copilărie să se facă artistă. Maică-sa înțelegătoare a dat-o la Conservator și acum, absolventă și „tinără speranță”, cum se spune, fata se pregătea să intre în primul ei rol.

Avea de interpretat un personaj exact pe măsura ei. Adică o tinără intelectuală sprintenă, vioaie, drăguță, o fată care aduce soarele cu ea. Vă închipuiți cu cîtă dragoste și entuziasm își pregătise ea acest rol, vă dați seama de câte ori îl repetase în fața oglinzii. Il simțea, era al ei, parcă scris

pentru ea, îi venea turnat, mănușă.

În ziua hotărîtoare, cînd trebuia să se prezinte la teatru, s-a gătit fata cum a putut mai frumos și mai nimerit, pentru acest prim rol al ei, care începea cu replica: „Ce duminică frumoasă!”. „M-am îmbrăcat să mergem la plimbare. Mă placi?”. Și-a pus o rochiță de mătase ușoară, albă, cu flori multe și viu colorate, pălărieuță mică de pai, pantofi albi cu tocuri înalte, perle la gît, geantă și mănuși subțiri, asortate. Toate erau moderne și noi. Și-a pieptănat părul în sus, numai bucle, s-a fardat frumos și discret, și și-a mai repetat odată rolul în fața oglinzii. Maică-sa a asistat-o, a admirat-o, a aprobat-o, a pupat-o și i-a spus că e foarte bine. A venit și bunica, a admirat-o, a aprobat-o, a pupat-o și i-a spus că e grozavă. I-au urat amîndouă succes și fata a plecat spre teatru fredonînd și aranjîndu-și o buclă. Fredonînd a intrat în teatru; zglobie și plină de elan s-a prezentat unui asistent secund de regie. Acesta, tînăr cu mare trecere la femei, a măsurat-o, închizînd dintr-un ochi. expert: — „Merge” i-a spus. „Dar pălăria nu-mi place. Scoate-o”... A fost primul duș rece. Îi stătea atît de bine pălărieuța!... Și-a scos-o oștînd și a crezut că acum o să intre în scenă să-și spuie rolul. Dar asistentul secund a dus-o la asistentul prim. Era un june impozant, important și cu păreri bine stabilite de înalt estel. A spus privind-o prin ochelarii fără ramă și mulîndu-și pipa prin gură: — Comme ci, comme ça!... E prea înaltă! Să-și scoată tocurele! Și nu-mi place coafura! La tuns cu ea!

I-au scos pantofii cu tocuri și i-au pus sandale plate. I-au tuns buclele, i-au ciuntit părul și i-au îngroșat sprincenele. Să pară mai energică. Dar rolul n-a pus-o nimeni să-l spună. Asistenții au dus-o la directorul de scenă. Grăbit și agitat, acesta a privit-o în gonă, a mormăit: — Jos perlele de la gît! Fără geantă și mănuși!.. și a plecat. Fata ar fi vrut să-l roage s-o lase să-și spună rolul (il pregătise atîta!) dar n-a mai apucat. Și-a scos perlele, a lepădat geanta și mănușile. Din exces de zel, asistenții i-au șters fardul și i-au pus o broboadă... Fata s-a văzut într-o oglindă și nu s-a recunoscut, decît după rochia albă cu flori... Acum au dus-o la directorul teatru'ui. Era un personagiu nervos care țipa mereu. A țipat și cînd a văzut-o pe ea: — „Ce-i cu dumneaei?“... Fata și-a adunat tot curajul (mai avea foarte puțin) și a încercat, timid, să-i explice ce-i cu ea și să-și spună rolul (trebuia să-l spuie cuiva! I se potrivea tîlt de bine!). Dar directorul a bubuit: — Nu știu ce vrea! Nu-nțeleg ce spune! De ce mă deranjezi pentru prostii!.. și în timp ce ridica telefonul care suna de se rupea, a adăugat mai calm: — „In orice caz, nu merge rochia asta! Trebuie una groasă, închisă, fără flori! ...De fapt avea dreptate; rochia veselă, înflorată, nu mai mergea cu restul... Și-a ales deci fata, din garderoba teatru'ui:

o rochie cenușie, mohorîtă, care-i venea prea largă. După aceea o mulțime de alți cetățeni, care nu se știe exact ce funcții îndeplineau, dar care aveau, fiecare, cite un cuvînt hotărîtor de spus, s-au precipitat să-și aducă fiecare părerea și aportul constructiv în completarea, perfectarea și desăvîrșirea înfățișării „tinerei speranțe“, pentru rolul ei de debut. Unul a tuns-o chi'ug, altul, cu mare elan creator, a ras-o în cap și i-a pus pe deasupra o cască de pompier, un al treilea (regizor de culise, pare-mi-se) a pus-o să-și scoată sardalele și să-și puie pistolari, după care s-a răzgîndit și a declarat că e mai pe „specific“ desculță, al patrulea (mașinist, cred) i-a dat o zale să-și îmbrace sub broboadă, al cincilea (sufler, dacă nu mă-nșel) i-a pus cu elastic un nas mare, borcănat, cu un neg în vîrf, iar al șaselea (ăsta era de la planificare, știu sigur) i-a lipit cu

mastic o pereche de favoriți și i-a dat în mină o bită noduroasă. După care, au trimis-o în scenă să-și spuie rolul. Fata a intrat în scenă, așa cum era desculță, rasă în cap, cu cască de pompier, cu zale, broboadă, favoriți și bită și cu o voce de pisică tremurată și a dat prima replică: — „Ce duminică frumoasă! M-am îmbrăcat să mergem la plimbare. Mă placi?“... și-a mișcat din nasul de papier-maché, cu neg în vîrf, pentru că o mîncă. Asistentul prim a leșinat. Asistenții secunzi au căzut pe jos, toți. Directorul de scenă a făcut un atac, directorul teatru'ui a făcut alt atac, pictorul scenograf s-a dus să facă un duș. Fata a fost dată afară cu scandal și n-a mai apărut niciodată pe scenă..

Cam așa s-ar întîmpla dacă s-ar proceda în teatru cu o artistă, așa cum se procedează în unele redacții cu un manuscris.

de la S. S. S. / 56

ÎNSEMNĂRI

MEȘTEȘUGUL DE A ÎNTOCMI ȘI PREZENTA O ȘTIRE

D. TURTUREANU

Șeful secției informații a ziarului „Steagul roșu”, București

Răsfoiesc ziarul. De ani de zile, în fiecare dimineață îl răsfoiesc. Mereu cu aceeași curiozitate. Mi-a devenit indispensabil. Ca pâinea, ca apa. Il simt cum pulsează sub degete. E cald ca o vietate, parcă respiră... Marele meu prieten, ziarul, trăiește, e viu!

Și îmi vorbește. Cînd cu fraze îmbrăcate festiv în metafore de 10 cadre, cînd cu propozițiuni lapidare încorsetate în economia știrilor de 5 rînduri, cînd cu vorbe sfătoase, așezate înțelept în coloanele articolelor de analiză, cînd cu cele de o sonoritate caustică, presărate dibaci și spiritual în foiletoane.

Ziarul m-a răsfățat. M-a deprins cu parfumul scump al noului. Se întimplă însă ca uneori să aibă chiar pe pagina întâia, — frumoasă carte de vizită! — cîte o știre lipsită de acest parfum. Stă pipernicită și uscată acolo, ca un obiect de consignație. Atunci, îmi aduc aminte că sînt ziarist. Nu mai sînt cititor. Sînt ziarist și încă unul pus în situația de a-mi face autocritica.

Hei, știre prăfuită, de ce nu te-am aruncat ieri la coș? Te-am blagoslovit cu semnătura mea, te-am trimis la secretariat iar secretarul, fără să te mai citească, crezînd că e ceva de capul tău, te-a procopsit și el cu... 8 cursiv.

Știu! Nu trebuie să lipsești din ziar. Un ziar fără știri e ca un aparat de radio fără lămpi. Nu spune nimic. Știrile sînt cărțile lui de vizită. Dimineața, în fuga tramvaiului, în tumultul străzii, cititorul către tine își îndreaptă privirile, întîi pe tine te citește. Știu. Trebuie să fii proaspătă ca un strop de rouă, interesantă, atrăgătoare, cochetă chiar. În felul tău trebuie să fii un giuvaer.

Și totuși te-am lăsat să intri în gazetă așa, banală, incoloră și o-

loagă cum ești. Te-ai născut moartă și nici fotografia, nici grațiosul 8 cursiv n-au reușit să te învie.. De ce?

Munca de fiecare zi îmi dă răspunsul. Iată, orologiul bate sobru la poarta dimineții. Este ora 7. Rînd pe rînd, sosesc tovarășii din secția de informații. Fiecare își face apariția după un ritual propriu, în funcție de temperament și dispoziție.

— Salve! Să vezi ce chestie s-a întimplat la mine în cartier. Trebuie scris ceva, neapărat. Formidabil! Să-ți povestesc... Stai, ascultă-mă... Ce chestie!...

— Noroc... Scriu imediat știrea pe care am cules-o aseară, și plec. Azi aduc patru știri și un cursiv „pe teme cetățenești”.

Oameni pasionați. Fiecare își afirmă personalitatea, gândurile, dorințele și preocupările, din primul ceas al dimineții. Și acești oameni diferiți, cu trăsături specifice, trebuie să aducă noul în ziar. Au ales singuri sectoarele pentru sondaje, după înclinații și pregătire. Intr-un fel s-au specializat. Unul cunoaște ca în palmă comerțul și industria locală. Altul, învățămîntul și așa mai departe. Cătreeră des sectoarele lor. Scormonesc. Intreabă. Ascultă. Acestea sînt cele trei detectoare cu care ziaristul află faptul interesant, semnificativ. A scormoni, a întreba, a asculta, iată izotopii radioactivi cu care gazetarul descoperă zăcămintele noului. Sînt în fond noțiuni elementare, arhicunoscute. Viața confirmă importanța lor în orice moment.

Viața impune. A fost o vreme cînd superficialitatea și comoditatea toceau condeiul unora dintre tovarășii. Atunci ploua cu știri șchioape, care își ascundeau infirmitățile în felul acesta: „Insuflețiți de un în-

flăcărat patriotism, tinerii din brigada X au depășit norma cu 10 la sută...” Sunau a doagă. Totuși, indulgent și generos, vocabularul făcea concesii superficialității, șablonului și poate neînțelegerii genului. Eram liniștiți și recunoscători vocabularului. Ce ușoară ni se părea gazetăria! Dar ziarul era atunci mai puțin interesant. Semnal alarmant: tirajul bătea pasul pe loc. Constatări neplăcute pe care le-am făcut singuri. Viața ne scutuna. Dușul rece pe care-l proiecta asupra noastră ne-a trezit. Am declarat război șablonului, superficialității.

Știrile și-au schimbat profilul. Nu ne-am fi mărginit la clasică depășire de normă. Clocotul creator, oastea faptelor noi, interesante, cucerău coloanele ziarului, lăsînd tot mai puțin spațiu șablonului. Operativitatea s-a implentat cu inovația în prezentare. Ce făceau acum oamenii pe teren, cum se descurcau?

— Cum ai găsit, tovarășe Abramescu, știrea despre metoda asfaltării la rece?

— Căutînd să aflu numărul străzilor pavate în ultimele luni în Capitală. Zeci de străzi. Tovarășii de la sfatul popular îmi vorbeau despre aceste străzi ca despre ceva obișnuit.

Și într-adevăr, este ceva obișnuit. Cîte străzi nu se pavează în București! Zeci, sute. Au apărut multe știri despre aceasta. Dar în timp ce vorbeau, în treacăt, tot ca despre ceva obișnuit, au pomenit și despre „asfaltarea la rece”. Am reținut expresia. I-am întrerupt și i-am rugat să-mi dea amănunte. Astfel, am găsit știrea despre aplicarea, pentru prima oară în Capitală, a metodei asfaltării la rece.

Știrea inofensivă, palidă, de altă dată, a fost înlocuită și cu știrile

critice. Știrile și-au ascuțit rîndurile și au început să înțepe. Efectul s-a văzut imediat. O deficiență mică dar cu urmări destul de neplăcute exista pe șantierul teatrului „Nottara”. Materialele de construcție erau risipite în mijlocul străzii din fața teatrului, încurcînd circulația. Ziarul a publicat o poză însoțită de 6 rînduri critice. În aceeași zi în care au apărut aceste rînduri, materialele au dispărut din mijlocul străzii.

Șase rînduri au răscolit un șantier. S-ar crede că tovarășii de la secția de informații scriu numai știri de 6 rînduri și numai din sectoarele în care s-au specializat. Dacă ar fi așa, ar fi rău. Nu este gazetar cel care nu știe să redacteze o știre, dar nici cel ce scrie numai știri. Aceasta este, dacă vrei, o lege a secției noastre de informații. Acolo unde mergi pentru o știre poți găsi material din care să faci un reportaj sau un foileton. A apărut o știre despre navele românești care au traversat Canalul de Suez. Interesant, important. A. Simovici a cerut lămuriri la NAVROM. A plecat la Brăila unde a stat de vorbă cu comandantul uneia dintre aceste nave și a scris un reportaj. Așa dar, dintr-o știre poți scoate simburile unui reportaj. O simplă informație a pus în mișcare doi reporteri care au făcut o anchetă în legătură cu specularea unor bilete de cinema și au alcătuit o „Scrisoare deschisă publicului bucureștean”. Inițiativa a avut un larg ecou.

Mirajul noului, al faptului interesant, poate să te împingă în păcat cînd dai uitării exigența. În acest caz, te pui în situația primejdioasă și neonorabilă de a pune gri autenticitatea. Urmările sînt și hazlii și dureroase. Intr-un material, o față care avea 20 de ani, a fost încărcată cu încă trei. Am primit reproșuri. Trei ani înseamnă mult în viața unei fete. În alt material, un tovarăș a fost criticat că nu are nici o profesie, cînd în realitate avea. Dureros.

Experiența ne-a învățat. Greșelile ne-au sporit exigența. Un material bine verificat, fără denaturări, are firește, alte efecte decît cele amintite mai sus. Săptămîni întregi a urmărit A. Simovici activitatea extrașcolară a unor elevi. Pînă nu s-a convins de abaterile acestor copii, nu a scris. Cînd a scris, a lovit la țintă. Articolul a fost intitulat: „Atențiune părinți!” Părinții au venit

la redacție, ne-au mulțumit și ne-au cerut sfaturi.

Ar mai trebui să vorbim ceva despre plan, această cenușăreasă a secției de informații. Facem planuri lunare. În mod ideal, tovarășii din secție ar trebui să exploreze în prealabil sectoarele lor și apoi să facă propuneri. Nu prea fac aceasta. Iar atunci cînd fac propunerile aduse la întocmirea planului, nu mai sînt valabile peste două săptămîni. Nu realizăm niciodată planul lunar așa cum îl întocmim. De ce? Evenimentele noi! Nu ar fi mai bine să facem planuri săptămînale cu obiective principale? Se pare că da. Încercăm această experiență.

Însfîrșit, poate vi s-a părut curios că nu am pomenit nimic de regiune. Sîntem doar un ziar regional. Știrile din regiunea București le culeg corespondenții raionali care aparțin secției Rețea locală.

Aceste puține cuvinte despre știri și cei care le scriu în redacția ziarului nostru, le-am așternut pe hirtie, reflectînd asupra artei de a culege și scrie știri. Căci, într-adevăr, a găsi știrile cele mai interesante, cele mai semnificative, a le prezenta într-o formă cît mai atrăgătoare, este o artă. Ea cere operativitate, discernămint, muncă organizată, specializare, exigență. De multe ori, știrea publicată azi este prologul unui reportaj, al unui foileton, al unui articol de analiză. Cel ce scrie știri trebuie să știe să facă și un reportaj și un articol de analiză și vice-versa. Dar dacă năzuiești spre reportaj, foileton sau articol, nu trebuie să nesocotești știrea. Ea poate fi ca o bijuterie în gazetă. Fără ea, ziarul nu poate să trăiască. O știre bună îți cere tot atîta artă cît îți cere un reportaj sau un foileton și poate avea același efect.

RECENZIE

UN VALOROS MANUAL DE ZIARISTICĂ

Docent M. CERPAHOV

Nu de mult în fața ziaristilor din Moscova a luat cuvîntul un scriitor talentat care lucrează de mult și cu succes în genul reportajului. Tema despre „Cum se lucrează” dezvoltată de vorbitor a fost urmărită cu mult interes de cei prezenți. Vorbitorul a răspuns la întrebările puse de confracții săi și, mai ales, de ziaristii tineri. Unul dintre ei l-a întrebat:

— Cum definiți genul reportajului?

S-a văzut cît de colo că întrebarea n-a fost pe placul scriitorului. După puțină gîndire, el a răspuns:

— Deși scriu de mult reportaje, niciodată n-am încercat să teoretizez problema genurilor. Să vă mai spun un secret: De pe urma acestui lucru nu am nici un fel de inconveniente practice.

Nu putem fi de acord cu această atitudine nepăsătoare, sau, dacă vrei, ironică, față de teoria ziaristicii. A

teoretiza genul înseamnă a scoate în evidență posibilitățile lui maxime, a determina caracterul și proporțiile sarcinilor, procedeele cele mai bune pentru rezolvarea lor. Problema genurilor este în ultimă analiză problema luptei pentru o orientare politică, pentru eficacitate, pentru accentuarea puterii de influențare a fiecărui articol publicat. Tocmai de aceea, manualul „Genurile ziaristice”¹⁾ alcătuit în baza lecțiilor ținute de către profesorii catedrei de ziaristică a Școlii Superioare de partid de pe lîngă C. C. al P.C.U.S. trezește un interes deosebit.

Aceasta este de fapt prima carte din istoria ziaristicii sovietice, con-

¹⁾ „Genurile ziaristice”, manual de ziaristică redactat de K. A. Kovalovski și V. T. Tatarinov. Ed. Școlii Superioare de partid de pe lîngă C.C. al P.C.U.S., 1955.

sacrată în întregime problemelor genurilor.

Importanța cărții recenzate este determinată de faptul că în această carte se pun problemele de măiestrie, atât de arzătoare pentru ziaristi.

Putem să menționăm cu satisfacție că autorii au evitat pericolul de a aluneca spre academism, spre reglementare dogmatică, seacă, a unei opere vii, creatoare. După cum se relevă, pe bună dreptate, în scurta notă introductivă, standardizarea muncii ziaristice, stabilirea oricăror „legi și reguli“ n-ar putea duce decât la instituirea de șabloane.

Autorii au pășit pe o altă cale, unica justă. Ei și-au propus să scoată în lumină pe baza analizei și generalizării practicii gazetărești, particularitățile fiecărui gen, ale stilului său, ale compoziției și limbii sale.

Un merit incontestabil al manualului este că acesta sintetizează experiența istorică a presei bolșevice, cu glorioasele ei tradiții. În capitolele „Articolul de propagandă“ (autor: A. K. Azizian), „Revista presei“ (autor: A. V. Grebnev), „Scrisori ale oamenilor muncii“ (autor: N. P. Loghinov), „Foiletonul“ (autor: D. I. Zaslavski), „Cronica teatrală și cinematografică“ (autor: S. B. Sutojki) precum și în celelalte capitole se analizează rolul și locul cutărui sau cutărui gen în „Iskra leninistă“, „Zvezda“, „Pravda“ calitățile ideologico-politice principale care s-au afirmat în genurile presei comuniste. Un loc important în manual este consacrat analizei expunerilor lui V. I. Lenin în problemele presei, precum și marii sale arte publicistice.

În capitolul „Articolul de fond“ (autor: A. A. Kruglov), cu care începe cartea, este înfățișată cu pricere experiența leninistă în muncă în legătură cu lucrările de publicistică, se folosesc o serie de observații deosebite ale lui Lenin consacrate problemelor profesionale ale ziaristicii. Astfel, în partea a 2-a a capitolului, pe baza documentelor publicate în culegerile leniniste, se analizează în mod amănunțit munca lui Lenin asupra articolului de fond „Sarcini noi și forțe noi“ publicat în ziarul „Vperiod“. Analiza lucrării lui V. I. Lenin „Învățămintele revoluției“, permite autorului să tragă concluzii importante cu privire la caracterul argumentării, cu privire la felul cum se obțin generalizări și

concluzii concrete, fundamentate din punct de vedere științific.

Urmărind formarea genurilor, autorii relevă importanța remarcabilei moșteniri pe care ne-a lăsat-o publicistica progresistă rusă, în special cea revoluționar-democrată.

În capitolele „Reportajul“ (autor K. A. Kovalevski), Foiletonul, „Recenzia literară“ (autor M. A. Morozov), se face o scurtă trecere în revistă a dezvoltării genurilor. Cu acest prilej se relevă rolul în dezvoltarea genurilor a lui Pușkin, Belinski, Herțen, Cernișevski, Dobroliubov, Salticov-Scedrin, Gorki.

Dar materialele istorice sînt subordonate sarcinilor actuale ale presei de partid și sovietice. Vorbind despre menirea genurilor și cerințele pe care trebuie ele să le îndeplinească, despre tipurile de corespondențe și varietățile articolelor, recenziilor, revistelor presei, autorii recurg în mod obișnuit la experiența bogată și inepuizabilă a presei noastre centrale și locale. Autorii caută să explice și de ce citeodată de sub pană unor ziaristi ies uneori imitații grosolane, creații ale genului „burocratic“, umplute cu fraze goale, împrumutate.

În procesul generalizării practicii ies în evidență trăsăturile esențiale ale genurilor, bogatele lor „rezerve interne“ care, din păcate, nu sînt întotdeauna folosite din plin.

Autorii nu dau definiții categorice ale genurilor, nu dau instrucțiuni cum pot fi ele stabilite. Nu este ușor de găsit asemenea definiții absolute. Este suficient, de pildă, să arătăm că, reportajul se caracterizează prin descrierea plastică a realității, ca să se găsească altcineva care să declare, pe bună dreptate, că și în corespondență se întilnesc portretizări, descrieri de peisaje, descrierea plastică a obiectelor. Nu este greu să găsim trăsături asemănătoare între un articol publicistic, reportaj, foile-

ton, revista presei și între o recenzie literară. Fapt este că nici un gen publicistic sau beletristic nu a existat niciodată și nu există într-o formă pură de laborator. În fiecare gen găsești mereu cite ceva asemănător cu alt gen apropiat sau chiar mai îndepărtat. Aceasta este inevitabil, căci formele de publicistică nu pot să nu oglindească complexitatea formelor vieții, interdependența lor.

Și cu toate acestea, fiecare gen are neapărat ceva caracteristic, propriu numai lui. Și, pentru a găsi acest element „propriu“ trebuie să luăm în considerare nu ceea ce poate să apară în anumite cazuri în genul respectiv, ci elementul fără de care el este de neconceput și încețoasă să mai existe ca un gen aparte. Nu în detalii amănunțite, ci „în linii generale“ este definit în manual specificul genurilor. Autorii nu prezintă definițiile lor drept un adevăr absolut; elaborarea teoretică a problemelor măiestriei ziaristice fiind abia la începutul ei!

Autorii fac o încercare, destul de reușită, nu numai de a arăta ce reprezintă un gen sau altul, ci și de a dezvălui, fie chiar în trăsături generale, „tehnologia creației“, procesul de muncă asupra materialului. În majoritatea capitolelor se consacră acestei probleme părți speciale: „Munca asupra articolelor de fond în redacții“, „Organizarea muncii asupra articolelor de revista presei“, „Cum trebuie să lucrăm la alcătuirea unei informații“, „Alcătuirea reportajului“, „Cum să lucrăm la un foileton“.

Din punctul de vedere al prezentării procesului în ansamblu din momentul apariției concepției, pînă în momentul cînd se desăvîrșește finisarea literară a lucrării, — se remarcă capitolul „Corespondența“ (autor: V. G. Bekasov). Scrisă viu, pe baza unor exemple bine alese, această parte a cărții arată caracterul complex al muncii ziaristului, bogatele posibilități pentru crearea unei corespondențe eficace, instructive, valoroase.

Tot atât de concret și metodic își rezolvă sarcinile K. Kovalevski, analizînd mijloacele de creare a reportajului, care este un gen beletristico-publicist.

Dar colectivul de autori nu și-a atîns toate obiectivele în această carte atât de utilă. Credem că nu este pe deplin justificată structura cărții. Principiul didactic de a înainta de la simplu la compus, este îndeobște adoptat. Și, ar fi fost fi-

resc, ca un manual de ziaristică să înceapă nu cu un capitol despre articolul de fond, ci despre notă, de la ea să se treacă la corespondență, de la aceasta din urmă la articol etc. De altfel, cartea nu are un capitol despre notă. Or, acest gen așa zis „simplu“ nu este chiar atât de ușor. Se cere multă măiestrie pentru a alcătui o notă vie, care să rămână întipărită în minte.

În primul capitol al manualului se relevă că practica ziaristică n-a elaborat astfel de genuri de articole ca, de exemplu, articolul de fond, de propagandă, articolul axat pe o problemă, polemic și de știință popularizată. În care sînt publicate numai materiale despre articolul de fond și articolul de propagandă. Cît de necesar ar fi fost însă și un capitol despre un articol axat pe o problemă!

Ar fi fost indicat un capitol special cu privire la articol ca gen în genere, iar apoi să se analizeze varietățile acestei forme literare.

Pe lângă lipsurile arătate, lucrarea mai are unele capitole care nu se prea încadrează în tematica manualului.

Capitolul „Informația de ziar“ (autor: N. A. Kozev) este scris în mod competent, interesant. Dar informația nu este un gen, ci o formă de material gazetăresc, în cadrul căruia „acționează“ diferite genuri, de la notă la reportaj. Una din părțile capitolului este intitulată chiar: „genurile de informații“.

Capitolul „Scrisori ale oamenilor muncii“, merită o apreciere pozitivă. Dar scrisorile adresate redacției nu sînt un gen literar. O astfel de scrisoare poate fi o notă, o corespondență, sau un foileton. Despre formele de folosire a scrisorilor trebuie să vorbim în toate capitolele cărții, care se ocupă de genurile ziaristice. „Scrisori ale oamenilor muncii“ ca un capitol de sine stătător, este necesar într-o carte despre activitatea secțiilor redacționale.

Unele teze, formulate de autor, ar putea să devină un obiect de discuție. În special este nevoie de o discuție creatoare cu privire la trăsăturile specifice ale genurilor, cu privire la principiile de definire a varietăților lor. Astfel, de pildă, în capitolul al IV-lea sînt menționate patru tipuri diferite de corespondență: informativă, descriptivă, analitică și în care se pune o problemă. După afirmația autorului (tov. Bekasov) corespondența descriptivă este în special o schiță-reportaj. În primul rînd,

menționăm că expresia „schiță-reportaj“, este un pleonasm, căci orice schiță este la bază un reportaj. În al doilea rînd, dacă corespondența descriptivă este o schiță, de ce să dăm aceleași forme literare denumiri diferite? Or, din caracterizările date de autor rezultă limpede că corespondența informativă și descriptivă este același lucru, iar caracterul viu al stilului unui material sau altul nu creează o varietate de gen, un nou tip de corespondență sau articol.

Împărțirea corespondențelor în analitice și în care se pune o problemă, este, după părerea noastră, nejustificată. Analiza profundă a faptelor și fenomenelor duc neapărat la concluzii publicistice. Pe de altă parte, într-o corespondență în care se pune o problemă, elementul analitic este ceva firesc.

După părerea tov. Kruglov, după cum s-a arătat, în afară de articolul de propagandă există și articolul de popularizare științifică. Dar articolul de propagandă nu este oare un articol cu caracter de popularizare științifică? Vorbind despre articolul de popularizare științifică ca o varietate a genului, autorul a avut pe cît se pare în vedere specificul tematicii. Dar dacă stabilim tipurile, formele de articole, pornind de la tematica lor, putem să elaborăm o listă nesfîrșită!

În manual se tratează mult prea pe larg noțiunea de publicistică. În capitolele 1 și 2 se arată că „orice material de ziar trebuie să aibă caracter publicistic“, că „toate genurile ziaristice trebuie să fie publicistice“. Prin urmare, atât o notă de cinci rînduri, cît și un reportaj despre un meci de fotbal sînt publicistice, la fel ca și un articol, un reportaj sau

un foileton? Putem oare să nivelăm în felul acesta genurile în ce privește semnificația și funcția lor? Răspunsul este negativ. Publicistica înseamnă interpretarea fenomenelor ce apar în viață, descoperirea dincolo de fapte a fenomenelor.

Trebuie oare să pretindem ca nota, corespondența, schița, orice reportaj să aibă aceste calități? În arsenalul ziarului există și „mijloace de luptă apropiată“, precum și „arme cu tragere lungă“, dar nu trebuie să cerem fiecărui fel de armă mai mult decît poate da.

Întîlnim în carte și stiluri foarte diferite. De pildă: capitolele „Reportajul“, „Revista presei“, „Articolul de fond“, sînt scrise în mod concis, într-un stil de manual didactic, în timp ce capitolul „Cronica teatrală și cinematografică“ are un caracter publicistic.

În majoritatea capitolelor, generalizările, concluziile sînt axate pe analiza unor exemple concrete, luate din ziarele centrale, republicane și regionale. În două capitole „Foiletonul“ și „Articolul de propagandă“ nu există o analiză a materialului practic, ceea ce imprimă acestor părți ale manualului un anumit caracter speculativ.

Se cuvine să arătăm că această lipsă, în ce privește capitolul care se ocupă de articolul de propagandă, este subliniată în mod deosebit de cititori. De pildă, tov. N. Lisenko (Herson) scrie în scrisoarea sa: „În capitolul „Articolul de propagandă“ se analizează astfel de probleme, fără îndoială necesare, ca, de exemplu, conținutul ideologic al articolului, atitudinea creatoare față de teorie, lichidarea dogmatismului și bucherismului, combativitatea propagandei. Într-o parte specială a capitolului se vorbește mult și bine despre legătura dintre teorie și practică. Și totuși, acest articol este desprins de practica muncii vaste pe care o desfășoară redacțiile ziarelor... Dacă problema limbii folosite în articolul de propagandă nu este complet ilustrată în capitol, în schimb problemele de stil, de compoziție, despre tipurile articolelor de propagandă au rămas cu desăvîrșire neremarcate.“

Păcat că într-o carte în care se vorbește despre măiestrie, se întîlnesc greșeli stilistice, expresii stingace. Toate aceste lipsuri, precum și altele, vor putea fi fără îndoială înlăturate, cu prilejul pregătirii unei noi ediții a manualului.

(Sovietskaia peciati nr. 8,
august 1956)

VERIFICAT
2007

BIBLIOGRAFIE

PRESA ÎN ARGENTINA

Printre ziarurile care apar în Argentina trebuie menționat în primul rând, săptăminalul „NUESTRA PALABRA”, care este editat la Buenos Aires. Urmează săptăminalul de actualități politice și teoretice „PROPOSITOS” și săptăminalul pentru țărâni „TIERRA”. Printre alte reviste teoretice progresiste poate fi citată revista lunară „NUEVA ERA”. În plus înregistrăm apariția unei reviste lunare consacrată problemelor economice și care se intitulă „BOLETIN DE ECONOMIA”. Mișcarea tineretului este sprijinită de revista lunară „JUVENTUD”, mișcarea partizanilor păcii își are săptăminalul său intitulat „POR LA PAZ”, iar organizația femeilor democratice dispune de „NEUSTRAS MUJERES”.

Altminteri, până încă foarte de curând presa se găsea în cea mai mare parte sub controlul diferitelor instituții ce existau sub fostul guvern Peron. Singurul cotidian important printre ziarurile care apar în capitală, și care nu se afla sub controlul guvernului, este „LA NACION”.

„La Nacion” este un cotidian cu o veche tradiție, și a fost întemeiat în 1870 de către Bartolomeo Mitre. Astăzi acest cotidian aparține unei societăți pe acțiuni, constituită de către moștenitorii direcți ai lui Bartolomeo Mitre. Familia lui Mitre este legată prin înscrisuri cu diferite familii din păturile conducătoare ale statului.

Treptat, mai cu seamă după moartea întemeietorului său, în 1905, cotidianul „La Nacion” a devenit organul marilor proprietari funciari și a ceea ce se numea pe atunci „aristocrația patriciană”, și acesta este motivul pentru care cercul cititorilor, lăsând deoparte păturile guvernamen-

tales și marii capitaliști, se limitează la anumite pături ale micii burghezii și ale intelectualității.

„LA PRENSA”. Înainte de a fi fost expropriat de regimul Peron, ziarul „La Prensa” era marele cotidian al burgheziei și al moșierimii. Cu un deosebit zel ziarul milita pentru apărarea intereselor lor, mai cu seamă pentru marea burghezie comercială și financiară, pentru proprietarii de imobile și pentru marii afaceriști.

„EL MUNDO”. Acest cotidian de dimineață aparține inițial întreprinderii editoriale engleze „Heynes”, care avea legături cu societățile feroviare britanice. Întreprinderea „Heynes” edita, pe lângă acest ziar, și numeroase reviste. Principalul acționar al întreprinderii era Heynes, cetățean argentinian de origine britanică.

În 1947, ziarul a trecut în mâinile marelui specialist în probleme economice al guvernului Peron, industriașul Miguel Miranda. Când acesta a fost silit să iasă din guvern și să plece într-un „exil liber ales”, președinția directoratului ziarului a trecut în mâinile guvernatorului provinciei Buenos Aires, Alee, care făcea parte dintre intimii lui Peron.

Cotidianul de dimineață „EL CLARIN” este proprietatea lui Robert Noble, care este în același timp și director. Noble este un politician în vîrstă, a fost membru al fostului partid socialist-independent, și el are legături strînse cu elementele conservatoare din provincia Buenos Aires (partidul național-democrat). Din 1946, el a început să arate o tot mai accentuată simpatie regimului Peron. În felul acesta, ziarul său a constituit o verigă de legătură în-

tre guvern, anumite cercuri conservatoare și opoziție. Imediat după „La Nacion”, acesta era ziarul preferat de burghezia în opoziție, dat fiind că el publica și știri care nu se găseau în ziarurile peroniste.

Celelalte trei cotidiane erau toate peroniste: cel mai important dintre ele „DEMOKRACIA”, dispunea de cel mai mare tiraj și era socotit printre ziarurile cele mai răspândite.

Ziarele de după amiază „CRITIKA”, „LA RAZON”, „NOTICIAS GRAFICAS” și „LA EPOCA” erau toate guvernamentale; ultimul era peronist chiar de la apariția sa, în 1945, celelalte fuseseră dominate pe rînd de diferite personalități guvernamentale.

În jurul ziarului „ARGENTINA DE HOY” au putut fi văzute concentrându-se persoane din cele mai diferite grupuri politice.

Ziarul „ECONOMIA FINANZA”, pentru cercurile bancare, apăra politica economică a guvernului; „NUEVAS BASES” aparținea partidului socialist; „PATRIA LIBRE” este ziarul grupului de radicali care se orientează spre dreapta. Printre cotidiанele comerciale și financiare mai trebuie adăugat „CHRONISTA COMMERCIALI”, „EL AVISADOR MERCANTIL” și săptăminalul „ECONOMISTA”.

Pe lângă ziarurile menționate, mai apar la Buenos Aires diferite ziare în limbi străine, cum ar fi:

În engleză: „BUENOS AIRES HERALD”, care aparține unui grup favorabil Statelor Unite, „STANDARD”, care aparține unui grup favorabil Marii Britanii; mai sînt și ziare italiene, germane, arabe, idiş, etc.

COLEGIUL DE REDACȚIE: Const. Antip, Virgil Dănculescu, Henri Dona, Vasile Dumitrescu, Ion Felea, Nestor Ignat, Gavril Incze, Nicolae Moraru, Gh. Năstase, Marin Roban, Al. N. Trestieni

REDACȚIA ȘI AD-ȚIA: str. C. Dobrogeanu-Gherea, 5. Telefon: 3.26.20 (int. 359), 5.65.25, 6.36.39

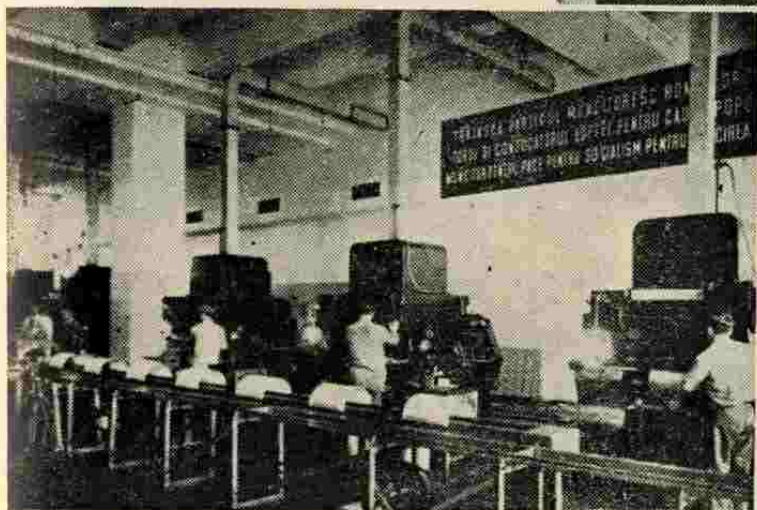
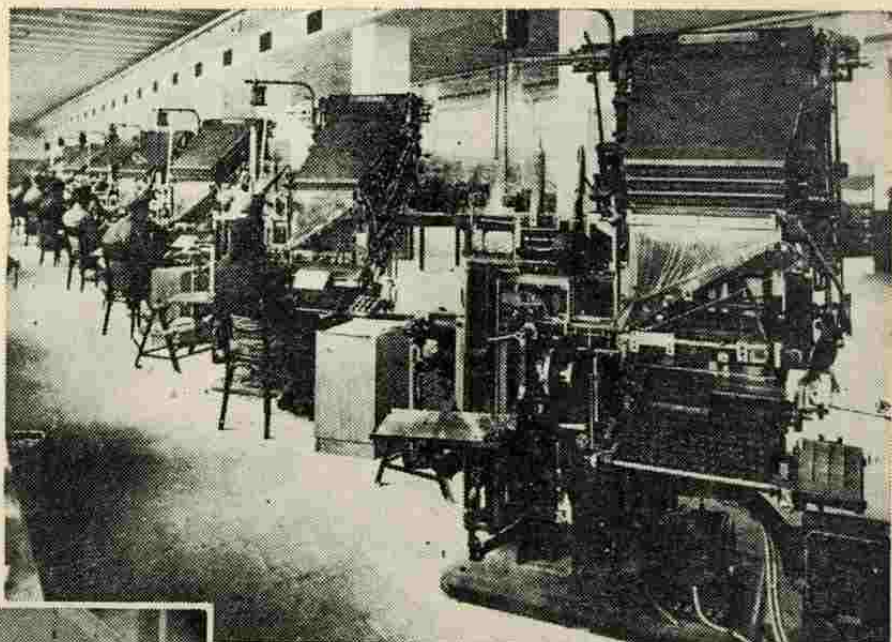
ABONAMENTE: lei 12 pe 6 luni; lei 6 pe 3 luni

Abonamentele se primesc la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții. De asemenea, revista se găsește de vânzare la chioșcurile difuzării presei

Tiparul executat în Întreprinderea Poligrafică nr. 2, București, str. Brezoianu nr. 23-25 c. 3049

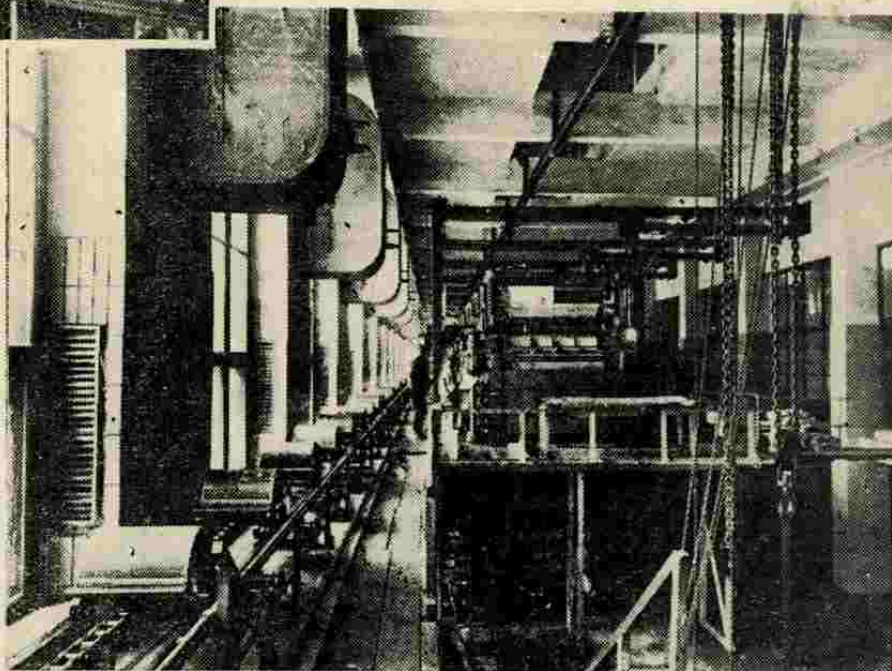
MAȘINI DE CONSTRUCȚIE SOVIETICĂ LA „CASA SCÎNTEII”

Sala linotypelor. Aceste mașini construite în Uniunea Sovietică au o capacitate de culegere de 12.000 matrițe pe oră.

Sala stereotipiei de ziare cu linoterul mecanic, pentru transportul plăcilor de stereotipie la rotative. Stereotipia, de proveniență sovietică, este echipată cu cele mai moderne mașini automate de turnat.

Sala rotativelor de ziare cu o suprafață de 1.500 m.p. Capacitatea de imprimare este de 720.000 exemplare pe oră. Această rotativă, construită în Uniunea Sovietică, tipărește zilnic 5 cotidiene de mare tiraj și 12 bisăptămânale și săptămânale

LUNA PRIETENIEI ROMINO-SOVIETICE

Ziariști romini întâmpină pe aeroportul Băneasa un grup de ziariști sovietici, oaspeți ai țării noastre

III 1983
Micut

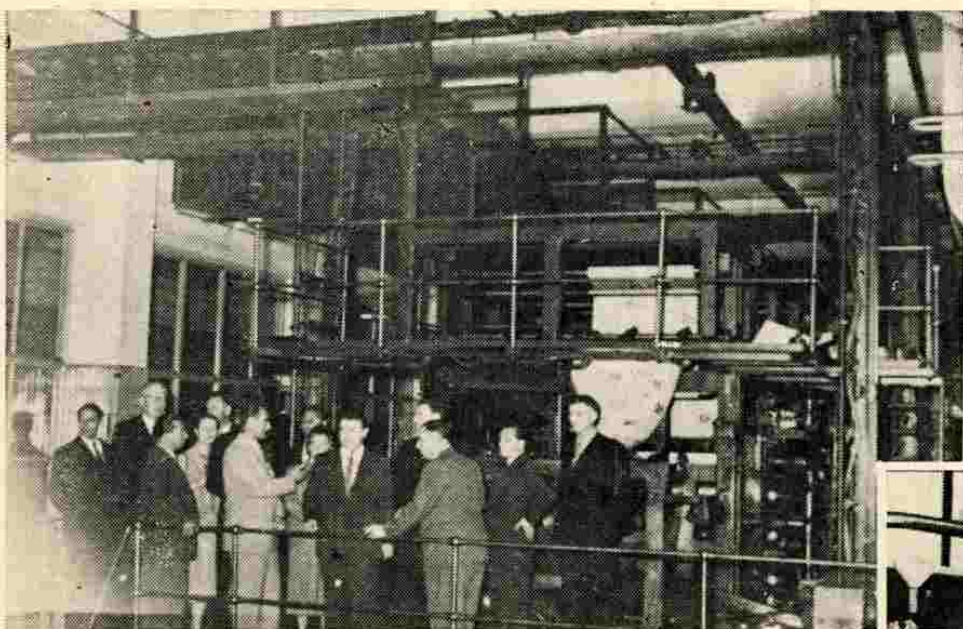
PRESA NOASTRA

REVISTA LUNARĂ A UNIUNII ZIARIȘTILOR DIN R.P.R.

NOIEMBRIE

1956

- Cerința timpului
Amintiri, Insemnări, Experițe, Obiecțiuni, Propuneri — Acad. Cezar Petrescu
- Cronica plastică în presa centrală — Maxim Cosma
- Articole scurte — J. Vornic
- Considerațiuni asupra reportajului de altă dată — I. Peltz
- Pe marginea volumului „Pamflet” — Bogdan Varvara
- Reportajul — gen privilegiat — A. Sandu
- Insemnări despre presa din China nouă — V. Dănciulescu
- Presa anului 1848 — N. Deleanu
- Să scriem pe înțelesul poporului — Șerban Nedelcu
- Citeva cuvinte despre calificare — M. Pandrea
- Părerile unui vechi secretar de redacție — S. Albu
- Despre alegerea și pregătirea ilustrațiilor pentru zincografie — D. Negoită
- De la bun început — H. Saicu
- Despre raidurile anchetei ale unor ziare — M. Petrovici
- Forme noi de elaborare a programelor radiofonice vorbite — George Ionescu și Teodor Brateș
- Impotriva calomniilor și ațitărilor războinice
- Rolul publicității în presa burgheză — J. Clejan
- Situația presei din Iran de Saidian
- Recenzii. Ne scriu cititorii.

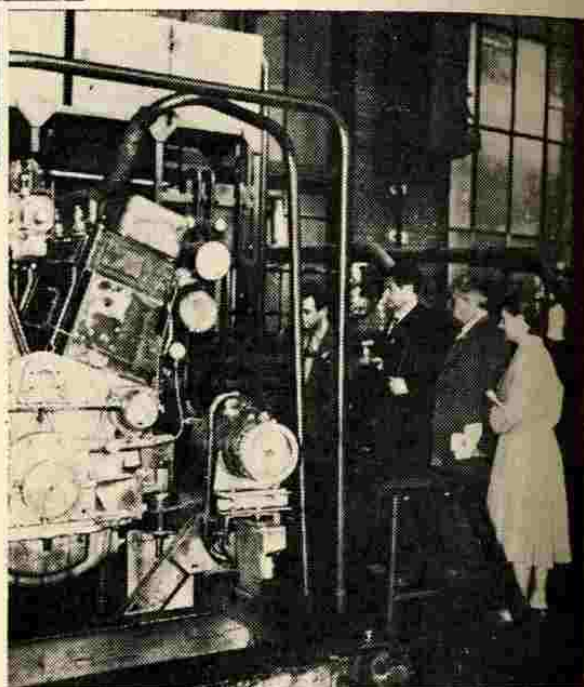
Ziariștii sovietici vizitează hala rotativelor de la combinatul poligrafic „Casa Scintei”

★

Oaspeții țării noastre, la uzinele metalurgice „23 August” din București

**ZIARIȘTI
SOVIETICI
VIZITEAZĂ
ȚARA
NOASTRĂ**

Ziariștii sovietici primesc explicații asupra modului cum este folosită tehnica nouă la schela petroliferă Boldești

★

În vizită la studioul cinematografic „Al. Sahia”

PRESA NOASTRĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII ZIARIȘTILOR DIN R. P. R.

ANUL I

Nr. 7

NOIEMBRIE 1956

CERINȚA TIMPULUI

ÎN lumea presei se ridică voci tot mai puternice și mai ferme cerînd formarea unei singure Organizații profesionale de ziariști cu adevărat internaționale. Această idee începe să cucerească partizani și apărători din ce în ce mai numeroși în diferite părți ale lumii, ea este sprijinită de influențe uniuni naționale de ziariști.

Să încercăm să analizăm motivele care fac ca această idee să se bucure astăzi de o popularitate atît de mare.

În prezent există două grupuri internaționale de ziariști — Federația Internațională cu sediul la Bruxelles și Organizația Internațională cu sediul la Praga. A fost o vreme cînd uniunile afiliate acestor două grupuri formau o singură organizație internațională de ziariști, constituită acum 10 ani. Noi nu vom repeta istoricul formării sale — s-a vorbit și s-a scris mult în această privință. Un fapt rămîne fapt: lumea presei suferă în prezent o sciziune. Multe din marile Uniuni naționale nu sînt deloc afiliate la vreo grupare internațională. Așa este cazul în Europa cu Uniunile de Ziariști din Iugoslavia, Italia și alte țări, apoi cu majoritatea Uniunilor de Ziariști din țările Americii Latine, Asiei, Orientului arab și Africii care, de asemenea, nu sînt membre nici ale Organizației Internaționale a Ziariștilor, nici ale Federației Internaționale a Ziariștilor. Totuși, multe din aceste uniuni și federații, ca, de exemplu, cele din Italia, Iugoslavia, Brazilia, Chili, Uruguay, Mexic, India, Indonezia, Japonia, Pakistan, Egipt și ale țării reprezentată o mare forță socială care luptă cu curaj pentru

libertatea presei, pentru drepturile profesionale ale membrilor lor, pentru condiții mai bune de viață și de muncă.

Este oare rezonabil sau folositor faptul că există în condițiile actuale două grupări internaționale de ziariști, care nu colaborează deloc între ele și care, dimpotrivă, se găsesc pe poziții adverse? Nu, hotărît că nu este folositor, ci, dimpotrivă, dăunător. Aceasta este în prezent părerea unui foarte mare număr de colegi.

Timpurile se schimbă. Situația internațională este astăzi deosebită de aceea de acum cîțiva ani. A devenit tot mai puternică dorința oamenilor de a se cunoaște mai îndeaproape și mai bine, de a cunoaște adevărul spre a putea stabili mai ușor relații reciproce. Cît de măreață este lucrarea ce are drept scop informarea unui popor asupra modului de viață al unui alt popor, lucrare ce poate fi într-o măsură considerabilă desăvîrșită de presă, de noi ziariști, de munca noastră, de măestria noastră.

Pentru a cunoaște o țară, poporul său, obiceiurile sale, caracterul său, trebuie să vezi totul cu ochii tăi. Și acum mai mult ca niciodată crește necesitatea călătoriilor ziariștilor dintr-o țară în alta, indiferent de regimurile lor sociale. Dar astfel de călătorii întîmpină adeseori dificultăți. Dacă ar exista o organizație internațională unică de ziariști, ar fi mult mai ușor de învins aceste obstacole.

Nivelul de viață al ziariștilor nu corespunde în toate țările situației lor sociale. În unele țări ziariștii sînt mai bine dotați ca în altele, diferitele organizații

profesionale caută să obțină pentru membrii lor o existență mai mult sau mai puțin suportabilă, dar în general, situația socială a majorității ziariștilor lasă încă mult de dorit. În prezent, fiecare uniune lucrează independent și în felul său. Dacă ar exista o organizație internațională unică de ziariști, puternică și cu o mare autoritate, de părerea căreia ar trebui să fină seama proprietarilor de ziare, ar fi mult mai ușor de rezolvat problemele la care ne-am referit.

Și s-ar mai putea arăta exemple care dovedesc superioritatea unei organizații unice internaționale profesionale de ziariști. Necesitatea și utilitatea sa sînt de mult recunoscute. Astăzi, comunitatea ziariștilor și-a exprimat din nou punctul său de vedere în această privință. În luna iunie, la Întîlnirea Internațională a Ziariștilor ce a avut loc la Helsinki au participat reprezentanți a 44 țări. Problema unității profesiei, care este problema cea mai actuală ce trebuie rezolvată, a constituit unul din principalele puncte ale programului Întîlnirii. Asupra acestei chestiuni opinia publică a ziariștilor a fost exprimată clar și fără echivocuri într-o rezoluție adoptată în unanimitate. Această opinie a fost de asemenea exprimată într-un alt document elaborat în cursul Întîlnirii — în adresa către secretarul general al UNESCO, care a fost aprobată și semnată de reprezentanții principali ai celor 6 uniuni naționale de ziariști, neafiliați grupărilor internaționale — Brazilia, Chili, India, Japonia, Italia și Iugoslavia. Cităm acest document în întregime.

„Cele 6 organizații semnatare, convinse fiind că împărțirea actuală a organizațiilor de ziariști are o influență nefastă, în cadrul relațiilor internaționale, asupra intereselor ziariștilor înșiși, că ea dăunează schimbului de informații și libertății presei în general; convinse fiind de asemenea că este necesar de a acorda un sprijin fără rezervă oricărui efort desfășurat în sensul unificării ziariștilor din toate țările și oricărui efort în sensul colaborării ziariștilor din lumea întreagă, pe baza platformei comune a principiilor Națiunilor Unite;

au decis să se adreseze dvs., a cărui autoritate, independență și imparțialitate sînt cunoscute de toți și de a cere UNESCO să ia inițiativa convocării unei

conferințe a organizațiilor de ziariști din lumea întreagă în scopul de a creia, în ciuda actualei diviziuni și neîncrederi, o singură organizație internațională mondială de ziariști, bazată pe principiile Organizației Națiunilor Unite.

Noi sperăm că proclamația noastră va fi primită de dvs. cu înțelegere și ne veți acorda sprijinul necesar, și vă rugăm, d-le secretar general, să primiți expresia sentimentelor noastre cele mai respectuoase“.

Organizația noastră Internațională de Ziariști își însușește opinia exprimată în această proclamație. La Întîlnirea Internațională, președintele Organizației Internaționale a Ziariștilor, J. H. Hermann, a declarat în numele celor 60.000 de membri ai Organizației, că Organizația noastră era dispusă, în cazul formării unei uniuni sau a unei grupări unice, să lichideze imediat și să adere la gruparea nou constituită.

Și ce ne împiedică să facem primii pași spre această unificare? Chestiunea constă în faptul că anumiți conducători ai Federației Internaționale a Ziariștilor și, în special, anumiți conducători ai marilor uniuni naționale care aderă la Federația Internațională a Ziariștilor, continuă să ignore în mod sistematic opinia publică a ziariștilor. Ei se tem să privească adevărul în față, ei nu văd sau nu vor să vadă situația schimbată, și se cramponează de cea veche.

Întîlnirea Internațională a Ziariștilor a demonstrat clar că printre lucrătorii din presă cu tendințele cele mai variate a crescut dorința de unitate. Foarte mulți ziariști cu judecată și clar văzători înțeleg că nu se pot menține pe vechile poziții, că viața cere în mod imperios noi forme de colaborare. Ar fi o propunere puțin rezonabilă aceea de a uni imediat cele două organizații internaționale de ziariști existente. Chestiunea nu se poate pune astfel. Dar este necesar de a face cîțiva pași în această direcție, este necesar de a sprijini orice inițiativă, în special proclamația celor șase organizații citate mai sus.

Glasurele care cer unitatea ziariștilor sînt tot mai puternice și mai imperioase. Nu se poate să nu le auzi, nu se poate să le ignori — este cerința timpului.

(din „Ziaristul democrat“)

AMINTIRI, ÎNSEMNĂRI, EXPERIENȚE, OBIECȚIUNI, PROPUNERI

Acad. CEZAR PETRESCU

Îndeobște reflecțiile veteranilor nu sînt dintre cele mai reconfortante. Fără să-și dea seama suspină după vremea tinereții lor, cînd erau numai niște foarte însuflețiți voluntari, chiar dacă se înțimpla ca zeama ciorbei să fie prea lungă și corvezile prea grele.

Căci așa le este dat veteranilor, de cînd lumea, să uite zeama prea lungă a ciorbelor de odinioară și corvezile prea grele pe care le așuriseau cu năduf, pentru a susținea după *armele anacronice ale contingentului lor, după echipamentul tactica și strategia epocii lor.*

De ce n-am recunoaște-o cinsti? Oare nu face parte și aceasta din structura firii omenеști, care evoluează ceva mai încet decît tehnica avioanelor-rachetă și a perfecționărilor contemporane de aceeași origină tehnică, care au suprimat timpul și spațiul dînd tinerilor de azi noțiunea unei simultaneități și a unui sincronism planetar, ce nu se găsea în adolescența mea decît doar în romanele lui Jules Verne sau ale lui Wells, pe atunci cu totul utopice și de atunci cu totul depășite? Căci, de ce m-aș ascunde după deget?

Ca om și ca publicist aparțin acestei ere, nu numai preatomice, ci *deadreptul preistorice.*

N-am încotro. Starea civilă mă denunță. Și primele tipărituri mă demască.

Prietenul și confratele, academicianul George Călinescu, cu avida și neînduplecata sa neîndurare de adunător al documentelor, mi-a

confiscat (ca să zic așa) într-o bună zi pentru Institutul său literar astfel de prime tipărituri apărute în „Facla”, lui N. D. Cocea, încă din toamna anului 1912, cînd încă nu împlinisem douăzeci de ani. Două articole polemice, foarte vehemente, sub semnătura de student al Facultății de Drept, anul I, de la Universitatea din Iași, cînd mă încumetam să mă războiesc cu majoritatea studențimii de pe aceleași bănci universitare și chiar cu mulți dascăli ai Universității de atunci, care confundau patriotismul cu dexteritatea și energia spărgătorilor de geamuri. Și dacă nu mă înșel, odată cu cele două articole, prietenul academician George Călinescu mi-a confiscat să le pună la siguranță în arhiva sa literară și două răvașe ale lui N. D. Cocea, care mă încuraja îndemnîndu-mă să-i dau înainte, fiindcă o pornisem bine.

Numai că atît N. D. Cocea, cît și George Călinescu se cam înșelau. O pornisem cu publicistica încă mai dinainte, din vacanța clasei a V-a de liceu, în afară de primele tentative strict literare. Și o pornisem pe un drum oarecum pozitiv, cerînd cu vehemență nici mai mult, nici mai puțin decît imediata inaugurare a lucrărilor pentru înființarea căii ferate Pașcani-Tîrgul Neamț, unde, ca majoritatea ieșenilor de toate vîrstele și de toate sexele, ne petreceam vacanța de vară la băile Oglinzi și Băltătești, ori la mînaștirile Agapia, Văratec, Neamț, Sihla, Sihăstria, trecute la neamurile de

penele lui Vlahuță, Calistrat Hoșgaș, Ibrăileanu, Gala Galaction, Topîrceanu, Otilia Cazimir, Ionel Teodoreanu, etc. etc.

Că mă încumetam să mă aventurez într-o asemenea campanie de... presă, simplu băietăndru încă, în uniforma de liceu, nu era nici o minare pentru un fiu adoptiv al Iașilor. Fiindcă aceasta intra în tradiția de publicistică din fosta capitală a Moldovei, unde elementul literar și cultural de o nobilă calitate se amesteca în presa cotidiană cu dezideratele și criticile activității celei mai realist-concrete a factorilor administrativi, a edililor și a oamenilor de acțiune. Moștenirea publicistică a lui Mihail Eminescu lăsase urme neșterse. În ziarele ieșene, alături de articolele politice, rubrici permanente de cultură, de comentarii literare și filozofice, semnate bunăoară de poetul astăzi octogenar Mihail Codreanu sau de uifatul doctor și poet Steurman-Rodion, ridicau faptul divers, faptul cotidian, la o semnificație permanent umană, culturală și civilizatorie, care depășea momentul și actul în sine. Tradiția mai veche a revistei „Contemporanul” sau „Evenimentul literar”; tradiția mai nouă a „Vieții Romînești” ținea atenția mărită asupra fenomenului social.

Astfel, atît scriitorii de strictă literatură, cît și publiciștii de origine ieșană destinați să rămîna numai în zona publicisticii, au păstrat pentru totdeauna o optică particulară, un caracter specific,

chiar după ce au părăsit Iașul natal sau adoptiv, risipindu-se în largul țării sau concentrându-se la București. E un fenomen atins în ireacăt de unii comentatori. Cred însă că e un fenomen vrednic de o mai stăruitoare și adincă examinare, care ar pune în adevărața lumină specificul literaturii și al publicisticii noastre cu pecete particular ieșană și moldovenească în genere.

★

Dar să ne întoarcem la experiențele... inveteratului veteran ieșean, despre care pomeneam la începutul acestor *fugitive însemnări*.

Ajuns la București, după un drum ocolit și un stagiu îndestul de lung la Cluj, fără nici o premeditare, în toată îndeletnicirea publicistică soldată cel puțin cu 5—6000 articole risipite în tot soiul de ziare, de tot soiul de culori, într-o împăcare cu propriul meu cuget trebuie să recunosc că formația specific ieșană, spiritul critic susținut de curiozitatea intelectuală, de o anume erudiție pe cele mai diverse planuri și interpretări, de înclinarea să aplic noțiunile culturale la realitatea socială și să cauț faptul divers o semnificație permanentă depășind momentul; — toate acestea împreună mi-au salvat independența de gândire. M-au apărat ca și pe alți ieșeni de servilismul formulilor gata prefabricate. N-au ucis scriitorul, nu l-au asfixiat, nici nu l-au deformat. Dimpotrivă, i-au pus la dispoziție un imens material documentar și o imensă experiență în plină și efervescentă desfășurare, care, după prealabila sedimentare i-au alimentat cu substanță vie cele mai multe romane, care au fost și au rămas actuale, fără să fie atinse de țara congenitală și efemeră, caducă, a reportajului.

Aceasta nu o pot uita.

Prea de multe ori s-a repetat că ziaristica anihilează scriitorul de literatură și îndeosebi romanțierul.

Nimic mai puțin adevărat. Nimic mai superficial gândit.

Unde-ar fi putut găsi romancierul un cîmp mai vast și mai multiplu de observație, ca într-o redacție de ziar, unde evenimentul cotidian, social, politic, economic, diplomatic, îl asaltează în toată actualitatea lui palpitantă, pentru a-i îngădui să observe cît de repede efemerul și ne semnificativul, accidentalul, se desparte de la sine de fenomenul plin de sens și de continuitate; cît de indisolubil se înlanțuie cauzele și efectele; cît de puțin poate fi măsluită istoria și viața?

Intervertind oarecum această ordine și aceste discipline, survine o altă întrebare. În ce măsură scriitorul de literatură poate contribui la înălțarea nivelului ziaristic? Nu introduce cumva un element *static*, și adesea contemplativ, în orice caz străin, în interpretarea fenomenelor cotidiene și a semnificației lor?

Nu! Hotărît nu.

Gîndească numai cititorul la articolele de ziar scrise de un Eminescu, de un Caragiale, de un Vlahuță, de un Argezi.

Intrucît elementul scriitoricesc, literar, stilul, ritmul, au păgubit în vreun fel articolul cotidian de caracter social sau politic? Nu i-au insuflat dimpotrivă și un element de durată, de permanență, dincolo de actualitatea vremelnică și repede uitată? Iar pamfletarii, polemiztii de largă respirație și de amplă viziune ca un Tony Bacalbașa, sau ca un N. D. Cocea, nu dau toresc în mare parte supraviețuirea scrisului lor ocazional, elementului literar, din aceste articole, întocmai ca un Diderot, un Voltaire, un Paul Louis Courier, un Salticov-Scedrin?

★

Trecînd la prezent, fie chiar și ca un încăruntit veteran cu dambalele și cu oplica lui care va fi

rămas cam prezbită cu vremea, totuși nu mă pot opri să nu semnalez încîntarea cu care urmăresc adesea așa numitele „foiletoane” din presa noastră actuală. Adică interpretarea critică, ironică și pedagogică a faptelor diverse, redactate, de cele mai multe ori, în binom; probabil un autor contribuind cu relatarea fidelă și garantată a faptului, iar al doilea autor, mai versat, contribuind cu sarea, cu piperul și cu celelalte condimente în sosul bucatelor.

Genul e cu totul nou în presa noastră. Efectul deosebit de important, tocmai prin această soluție ambivalentă, gazetărească și literară. Faptul divers, intenția critică și educativă, depășesc limita grefată pe un fapt local, prin această generalizare de ordin literar, care dă amploare cazului în sine și stimulează spiritul critic al lectorului pe un plan pozitiv, nu al șicanărilor sterile. Fenomenul poate că nu a fost îndestul de subliniat și de încurajat. E cert că se va sublinia și că se va... încuraja de la sine, ca tot ce apare cu o justificată rațiune de a fi.

Și de dorit ar fi poate, nu poate, ci sigur, de dorit ar fi după opinia mea de veteran al scrisului gazetăresc și literar, ca și articolele substanțiale de doctrină să se despotmoiească de lungimile și abstracțiile mai mult sau mai puțin *lozincarde, seci și pedante*, pentru a se anima de oarecare plasticitate literară. E o vădită rămînere în urmă, a cărei constatare nu-mi aparține și nu poate fi suspectată de un *subiectivism personal*, de gazetar și de literator aparținînd altei epoci. Căci mi-a fost împărtășită nu odată, cu regret, de lectorii care lasă tocmai articolele esențiale și principale la urmă, ca un element indigest, cînd tocmai acestea au nevoie de mai multă fluiditate, plasticitate și însuflețire, fiindcă doar e constituită cheia zilnică a gazetei.

Să fie oare atît de greu a le da viață, cînd viața merge în pas cu ele?

PROBLEME PROFESIONALE

CRONICA PLASTICĂ ÎN PRESA CENTRALĂ

MAXIM ȚOSMA
(„Contemporanul“)

Articolul acesta ar putea fi cel mai scurt din tot numărul de față al revistei „Presa noastră”. El s-ar putea rezuma la câteva cuvinte: „Să publicăm mai multe articole despre arta noastră plastică”.

Autorului acestor rânduri i se pare tot atât de justificată necesitatea ca ziarele centrale să cuprindă o cronică plastică permanentă ca și existența în aceste ziare a unor articole privind problemele economiei, muncii de partid, activității scriitorilor sau artiștilor scenei. Cu siguranță că astfel gândesc și mulți tovarăși din cadrul redacțiilor. Totuși, pînă în prezent, cronică de artă plastică ocupă în presa centrală un loc cu totul secundar.

Edificatoare în această direcție ar fi o statistică sumară. Ziarul „Munca”, în primele 6 luni ale acestui an, a publicat trei articole de artă plastică, dintre care unul cu un vădit caracter protocolar (Expoziția de artă indiană), unul aniversativ (despre Iosif Iser la împlinirea a 75 de ani) și unul despre arta aplicată (munca pictorilor de modele pentru imprimeuri). Ziarul „Știința tineretului”, în a doua jumătate a anului, a publicat 5 articole, dintre care numai două consacrate unor probleme ale creației de artă din țara

noastră (articolele lui P. Comarnescu despre Eugen Crăciun — un pictor tinăr deosebit de talentat și despre Bienala artelor decorative, amindouă materiale cu reale calități). Ziarul „Știința” în mod practic nu are o cronică de artă plastică. În „Știința” apar extrem de rar materiale mai mult informative, consacrate unor expoziții din arta altor țări deschise la noi, precum și reproduceri după presa sovietică. Numai în „România liberă”, din a doua jumătate a anului, și în „Informația Bucureștiului” există o cronică plastică mai mult sau mai puțin permanentă și operativă. Dar și aici materialele nu depășesc o anumită manieră informativă: lipsesc articole de sinteză, de atitudine față de principalele probleme aflate în dezbateră pictorilor, sculptorilor, graficienilor.

Frontul artei noastre plastice are însă nevoie de sprijinul susținut al presei. În ultimul an a crescut într-un mod apreciabil interesul publicului pentru expozițiile de artă. Anul 1956 a marcat un avînt fără precedent în activitatea expozițională. În Capitală, în afara marilor săli de expoziții — Dales, Sala Institutului Relațiilor Culturale cu Străinătatea și sălile Muzeului național, unde au avut loc prezentări de mari proporții a unor ex-

poziții republicane, individuale retrospective și din arta altor popoare, — în prezent funcționează 7 săli destinate expunerii lucrărilor a zeci și zeci de artiști. În centrele mai importante din țară funcționează, de asemenea, în afara expozițiilor interregionale și regionale care au un caracter periodic, Galerii de artă ale Fondului Plastic, unde se deschid expoziții individuale. Într-un singur oraș, în centrul regional Ploești, s-au deschis, în ultimele două luni, trei expoziții individuale ale unor artiști locali. În orașele Cluj, Iași, Timișoara, Arad, Orașul Stalin, Craiova, Galați, centre cu vechi tradiții de artă, activitatea expozițională este deosebit de intensă.

Se înțelege că această bogată activitate expozițională depășește posibilitățile de cuprindere ale unor publicații direct legate de viața artistică — „Contemporanul” și revista „Arta plastică” — ultima din păcate aproape fără vreo utilitate în direcția informării publicului din cauza apariției la intervale inadmisibil de lungi și neregulate.

În aceste condiții, creșterea masivă a publicului care se interesează de viața expozițiilor de artă plastică s-a făcut aproape fără o contribuție deosebită din partea presei centrale, ceea ce nu poate rămîne fără anumite ur-

mări în sensul răspîndirii în mase a unor interpretări subiectiviste a fenomenului artistic.

Inexistența în ziarele centrale de mare circulație a unei rubrici permanente de artă plastică, în afară că defavorizează acțiunea de atragere a maselor spre cultură, lipsește frontul artei plastice de unul din cele mai puternice mijloace de înrăurire ideologică de pe pozițiile partidului, într-un moment cînd o asemenea înrăurire este cu deosebire necesară.

În perioada actuală artiștii plastici sînt frămîntați de rezolvarea unor mari probleme de perspectivă ale artei noastre. În rîndurile artiștilor s-a creat o opinie puternică pentru dezrădăcinarea ilustrativismului și fotograficizării în prezentarea fenomenelor realității, pentru definirea originalității creatoare a fiecărui artist. Din ce în ce mai mult pictorii și sculptorii înțeleg că înfățișarea fotografică a vieții, nesensibilizarea facturii picturale ori sculpturale astfel ca ea să reflecte o receptare emoțională a realității, nu sînt de fapt realism socialist ci academism. O asemenea manieră este perimată și indiferența publicului nostru a condamnat-o definitiv.

În arta noastră nouă, realist socialistă, problemele valorii artistice au stat într-o vreme sub semnul interpretărilor unilaterale. Inițiativa în folosirea mijloacelor expresivității plastice pentru realizarea unei maxime forțe de convingere a operei de artă, a fost privită uneori cu suspiciune. Se uita faptul că în pictură sau sculptură, ideile cele mai valoroase, mesajele cele mai înalte, rămîn fără ecou în rîndul publicului dacă sînt exprimate în afara, sau cu o timidă folosire a mijloacelor specifice imaginii artistice plastice, — coloritul în pictură, ori ritmul și efectul plastic, în sculptură. Se discuta despre tablouri și sculpturi făcîndu-se distincția între așa-zisul conținut și așa-zisa realizare — care chipurile ținea de execuție. Astăzi lucrurile par hazlii, dar atunci se uita că ținuta artistică este în egală măsură determinată de conținut, după cum fără o rezolvare artistică a temei, fără o expresivitate plastică a scenelor realizată prin mijloacele specifice artei, nu poate fi vorba de forța de convingere a subiectelor, personajelor, stărilor emoționale ale creatorului.

Opinia care dădea o slabă atenție frumuseții operei de artă ca o condiție a puterii de convingere a conținutului ei, se întâlnea cu lipsa unei concepții artistice originale la unii creatori. Destui pictori sau sculptori se bazează numai pe intuiție, pictează,

Corneliu Baba — Mitrea Cocor

sau modelează în lut, la nimereală, preocupați numai de redarea cît mai exactă a motivului ales, fără să dezbăluie poezia vieții, fără a fi animați de o idee importantă, fără a fi stăpîniți de o stare sufletească deosebită care să genereze ferveura și neliniștea artistului autentic. Dintr-o asemenea atitudine față de artă nu se poate naște ardoarea în găsirea unor

Alexandru Ciucurencu — Ana Ipătescu

noi și noi soluții artistice, care să crească valoarea artistică a lucrărilor și să ducă la crearea unui stil modern, evoluat în plastica noastră.

Nu-i posibil să se lichideze dintr-o dată tendințele ilustrative și anacronismul facturii plastice academiste. Esențialul este să se definească exact natura greșelilor înfăptuite, fără menajamente dar și fără exagerări aventuriste. În această direcție presa poate juca un rol hotărîtor prin cronici, articole de sinteză, informații care să abordeze, fără ocol, problemele cele mai complicate ale creației artiștilor plastici.

Orice idee, cum e și normal, își are extremele ei. Așa se face că în prezent există tendința de a se ochi temele mari ale actualității. Într-un interviu publicat în „Contemporanul”, pictorul Ștefan Szönyi, comentînd cu îngrijorare această tendință, îi găsea o explicație în compromiterea acestor teme în atmosfera cultului personalității și a îndrumării didactice practice în trecut. Ion Irimescu în articolul „Sarcinile actuale ale artiștilor plastici” („Contemporanul”) făcea o legătură între caracterul unor expoziții din străinătate deschise la noi, și temele intimiste care captează în prezent atenția unor creatori.

Presa noastră poate exercita o influență susținută în orientarea artiștilor către temele majore ale actualității. Cultul personalității a pricinuit mari prejudicii artei noastre plastice. În atmosfera creată de acest cult au înflorit falsa prezentare a actualității, idilismul, înfrumusețarea vieții. Lucrări care aveau asemenea trăsături au pătruns în rîndurile prime ale creației într-un climat favorabil. Totuși, liniile de ascendență ale creației plastice de după 23 August au fost date de opere valoroase ca: „Odihnă pe cîmp” de C. Baba, portretele și peisajele lui Ciucurencu, grafica lui Perahim și Ligia Macovei, „Se naște o idee” de A. Szobotka, „Oțelarul” de Ion Irimescu, „Mama” de B. Caragea. Idilismul și ilustrativismul au fost posibile dintr-o adaptare greșit înțeleasă față de cerința înfățișării actualității. O asemenea concepție n-a putut să înflorească decît în condițiile unei insuficiente cunoașteri a vieții. Cînd există o cunoaștere profundă a realității, o aderență față de faptele actuale, chemarea de a da un caracter actual creației nu înseamnă nici poleirea și nici găsirea adevărului vieții în faptele ce aparțin mai mult trecutului.

Opinia presei poate avea o influență puternică în canalizarea pe un

drum pozitiv a chemării pe care o simt artiștii pentru originalitate și inovație în artă. Articolele noastre nu trebuie să obosească în a repeta că inovația, originalitatea autentică și implicit caracterul modern al creației, apar odată cu năzuința profundă în comunicarea cât mai expresivă a unei teme majore, a unui conținut înalt de idei. În fond, artiștii nu știu dinainte care va fi forma artistică în care vor concretiza ideea care-i preocupă; ea apare concomitent cu această idee. Ardoarea în reliefaarea cât mai expresivă a conținutului de idei conduce totdeauna simțul estetic pe o cale nouă. În această problemă interpretările dogmatice sau entuziasmaarea exagerată sînt deopotrivă de prisos.

Critica de artă, dovedindu-se atașată față de aspirațiile și căutările inovatoare ale artiștilor, are datoria să călăuzească aceste căutări pe un făgaș rodnic. Obiectivitatea în analiza creației unui artist atrage stîmna față de cronicar, atît din partea publicului cit și a artiștilor. Cîteodată însă căutările și incertitudinile unui artist sînt îmbrățișate de cronicari aproape fără rezerve așa cum se întîmplă cu unele cronici din „Informația Bucureștiului”, (expoziția Eugen Popa, expoziția I. Mirea, etc.). Și semnatarul acestor rînduri, din simpatie pentru spiritul inovator, a manifestat uneori un entuziasm exagerat (în unele cronici din ziarul „România liberă”) abătîndu-se de la obiectivitatea ce trebuie să caracterizeze un critic de artă.

Cu toate că, așa cum arătam la început, în ziarele noastre se publică puține cronici de artă plastică, cititorii noștri au reținut fără îndoială numele lui Horia Horșia, M. Coleșiu, Suzana Voinescu care sînt mai mult sau mai puțin prezenți în paginile publicațiilor „Informația Bucureștiului”, „Munca”, „Știința literetului”, cu cronici și articole.

În paginile ziarului „Informația Bucureștiului”, Horia Horșia desfășoară o activitate pozitivă de informare operativă a cititorilor asupra evenimentelor din cîmpul artei plastice. El publică informații și croniche asupra expozițiilor, recenzii la monografiile de artă, note despre pregătirile pictorilor și sculptorilor pentru expozițiile republicane. Prin această activitate susținută și demnă de toată lauda, el reușește să salveze parțial lipsa de preocupare a celorlalte ziare din Capitală pentru activitatea creatoare a artiștilor plastici. Fiind printre puținii activiști asidui în publicistica de artă, cum e și firesc, Horia Horșia se află în centrul atenției opiniei artiștilor. Ei

reproșează uneori cronicarului superficialitatea tratării fenomenului artistic, modul egalitar al comunicării impresiilor, o oarecare tendință către lauda excesivă, adeseori nemotivată, a tuturor expozanților.

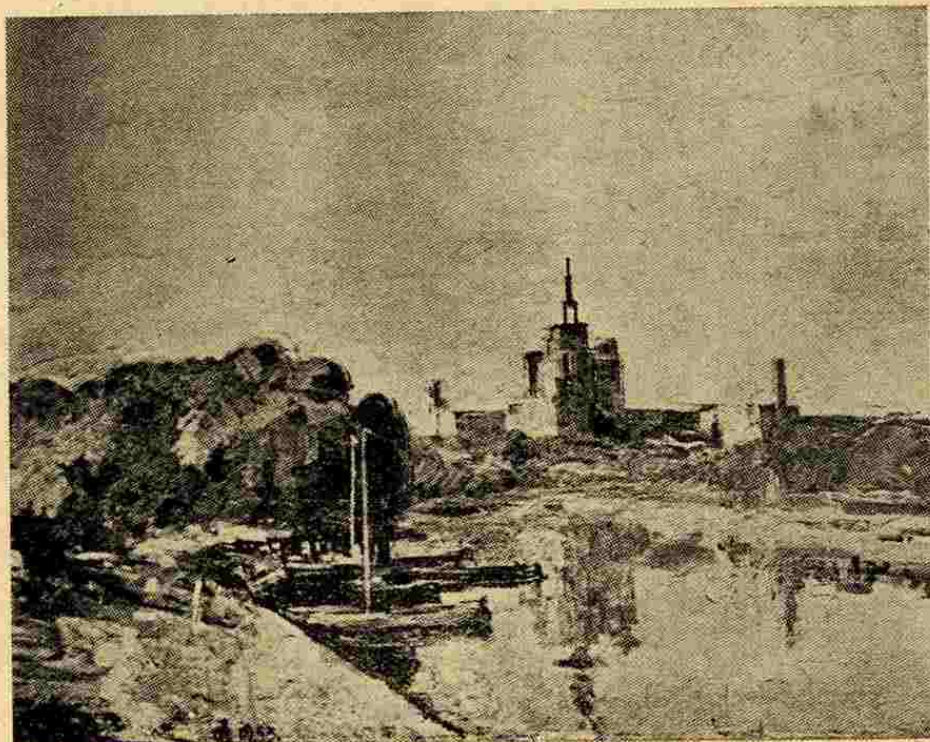
În articolele lui Horia Horșia, care este în general înzestrat cu un spirit de observație destul de dezvoltat și cu o capacitate de exprimare nuanțată, atunci cînd acest lucru îl preocupă, — în mod obișnuit individualitatea creatoare a artiștilor este caracterizată la un ton supărător de generic și banal: artiștii peisagiști de obicei „sînt preocupați de atmosfera locului, căutînd să ne-o transmită, trecută prin filtrul propriei personalități”, ei se disting aproape totdeauna prin „mult sentiment, sensibilitate”, lucrările „au poezie” etc. Uneori cronicarul, care are probabil în minte suficiențele observații ce justifică concluzia asupra lucrării unui pictor, nu le comunică cititorului, rămînînd să fie crezut pe cuvînt. Despre peisagistica lui Gh. Spiridon se spune: „Distribuirea cumpătată și totuși curajoasă a culorii, siguranța liniei dezvăluie un stil propriu sobru” — frază care ridică nedumeriri la fiecare cuvînt. Cînd e cumpătată și cînd e curajoasă distribuirea culorii, cum de stau împreună aceste trăsături, în ce constă siguranța liniei, ce fel de linie (totuși Spi-

don nu-i un grafician, el face peisaj în ulei), oare un stil se poate defini numai prin 3 trăsături atît de comune (cel puțin după cum le redă cronicarul) și altor artiști, în ce constă sobrietatea stilului? Iată numai cîteva din aceste întrebări, pomenite nu pentru a face praf o frază — care să spunem n-ar fi putut să le epuizeze la modul afirmativ, — ci pentru că la aceste întrebări nu găsești răspuns în întreg articolul. („Peisajul în expoziția pictorilor Spirescu și Spiridon” din „Informația Bucureștiului” 5 oct. 1956).

Graba în redactarea materialelor îl duce pe H. Horșia la exprimări nefericite de tipul „gîndește pasta” (în loc să zicem alege scrupulos tonurile cele mai potrivite) sau la aprecieri inexacte, ca, de pildă, găsirea unor preocupări de valorație la I. Mirea care în fond nu-și pune probleme de valorație.

M. Coleșiu publică foarte rar (în ultimile luni aproape de loc), cu timiditate, deși are fără îndoială posibilități reale să întreprindă o orientare operativă a cititorilor ziarului său în legătură cu evenimentul de artă plastică. Un studiu mai atent al literaturii de specialitate și o mai mare atenție acordată redactării l-ar feri de unele inadvertențe ca „stilizează modelele descompunîndu-le în linii(!) și îm-

Alexandru Ciucurencu — Casa Științei

prăstieri (!) de culoare uneori izbutite" (din articolul despre Expoziția de artă aplicată maghiară).

Și Suzana Voinescu publică destul de rar în paginile ziarului „Scinteia tineretului“. Din puținele apariții publicistice îți dai însă seama că Suzana Voinescu este un critic talentat, înzestrat cu mult spirit de observație. Articolul ei despre ilustrația de carte în expoziția de artă sovietică contemporană, poate fi numit, fără exagerare, unul dintre cele mai reușite din seria materialelor apărute în presă în legătură cu această expoziție.

Redacțiile ziarelor trebuie să promoveze cu curaj forțele redacționale proprii în paginile publicațiilor respective. Criticii tineri trebuiesc ajutați să-și desăvârșească pregătirea științifică și măestria redacțională. Un mare artist spunea că unui critic de artă îi sînt necesare trei calități: să aibă spirit de observație, să posede o vastă cultură artistică și să fi văzut

multe muzee — pe cele mai importante. Dacă în ceea ce privește primele două cerințe, satisfacerea lor depinde exclusiv de capacitatea și voința tînarului critic, ultima reprezintă în bună măsură o problemă de a cărei rezolvare nu poate să se ocupe decît redacția. Pînă acum însă, nici un cronicar de artă plastică din presa centrală n-a făcut parte dintr-o delegație care a plecat peste hotare. Uneori aceasta a fost în mod direct în defavoarea muncii de informare a cititorilor. Datorită faptului că nici un gazetar n-a făcut parte din delegația romînă la Bienala de la Veneția, succesul obținut de pavilionul românesc a rămas fără ecoul meritat în presă. Nu același lucru s-a întîmplat cînd gazetarii au însoțit turneul Teatrului Național în Franța sau al Filarmonicii „George Enescu“ la Varșovia.

În anumite privințe este mai ușor de susținut o cronică plastică permanentă cu aportul unor critici de artă

consacrați. Acest lucru este util pentru calitatea materialelor și pentru prestigiul publicației. Nu trebuie uitat însă că uneori comentariile lor pot avea un caracter obiectivist, caracterul științific poate fi umbrat de influența simpatțiilor personale care grupează încă pe creatori și critici în cercuri aflate cîteodată în divergență de principii. În afară de aceasta, colaborarea unui critic la mai multe publicații nu este utilă. Monopolul opiniei este tot ce ar putea fi mai contraindicat în momentul de față, cînd arta noastră plastică are nevoie de dezbateri vii, de ciocniri de opinii creatoare.

Dacă acest articol trebuie să aibă o concluzie, aceasta nu poate fi decît o pledoarie pentru o cronică plastică permanentă în presa noastră centrală. Este dezideratul cititorilor și al artiștilor, și în egală măsură o sarcină stabilită.

A R T I C O L E S C U R T E

J. VORNIC

Pentru ca să atingă obiectivele pe care le urmărește, ziarul trebuie să-și asigure — între altele — două condiții materiale indispensabile:

— să ajungă în mîinile cititorului și

— să fie citit.

Nu am intenția să discut primul aspect, — deși el ar merita o discuție amplă și serioasă, tocmai pentru că nu constituie o preocupare pentru cei mai mulți dintre ziarisții noștri.

În ce privește cel de-al doilea aspect: această condiție se realizează de la sine dacă ziarul este atît de interesant, atît de viu, atît de atrăgător, încît să devină la fel de necesar cetățeanului ca gustarea de dimineață, de pildă.

În comparație cu presa mondială, ziarele noastre apar într-un format mic. Cele patru pagini nu pot cuprinde, mai ales în unele zile, toate informațiile, dările de

seamă și comentariile asupra variatelor și numeroaselor evenimente ale vieții contemporane. Din experiență proprie știu în ce situații aproape irezolvabile se află secretariatele de redacție care, în unele zile, trebuie să cuprindă în 28 de coloane material redacțional de două ori mai mare. Rezolvările nu pot fi aproape niciodată în avantajul cititorului, fie că o parte din materialul factual este lăsat afară din pagini și nu mai vede niciodată lumina tiparului, fie că apariția lui este amînată cu una sau mai multe zile, ceea ce îl face să-și piardă actualitatea și interesul pentru cititor.

Care este, deci, soluția? Soluția nu poate fi decît una: să se scrie articole scurte. Articolul scurt are toate șansele să fie citit, să-și atingă mai bine scopul decît un articol lung, prolix, cu pretenții enciclopedice, care vrea să epuizeze

dintr-un condei toate aspectele principale, teoretice și practice ale unei probleme. În ziarele noastre apar uneori articole din care citești paragrafe sau chiar coloane întregi și încă nu știi despre ce este vorba, despre ce vrea să-ți vorbească autorul.

Ziarul modern, fie el de 4, 8, 12 sau chiar mai multe pagini, tinde să limiteze articolele mari. Și ziarisții se străduiesc să spună cît mai multe în rînduri cît mai puține. Ceea ce, fără îndoială, nu este tocmai ușor. După cum nu ne este ușor să ne supunem acelei discipline atît de înrădăcinate în practica ziaristice de a scrie precis, pe spații prestabilite: 120 de rînduri despre criza din Orientul Mijlociu...

Problema de a se scrie scurt s-a pus în presa sovietică încă în primii ani după revoluție. În 1919, redacția „Pravdei“ a publicat un apel către colaboratorii săi, pe care

CONSIDERAȚIUNI ASUPRA REPORTAJULUI DE ALTĂ DATĂ

I. PELTZ

îi solicita să scrie cât mai scurt: „Voi știți cu toții că nu avem hirtie pentru ziarul nostru și că există un număr uriaș de probleme la care trebuie să răspundă organul central de presă al revoluției proletare. Trebuie să modificăm radical însuși modul de elaborare a articolelor... In primul rînd să nu existe nici un fel de introduceri și să se expună de la început esența problemei. Nici un fel de repetări, nici un fel de fraze diluate, nici un cuvînt inutil. Autorului îi va fi mai ușor, atunci cînd își va reciti articolul, să șteargă 10 rînduri, decît tipografiei să le tipărească pe 200.000 de foi, iar un milion de cititori să-și piardă timpul cu cititul lor...”

Unii dintre ziaristii noștri subapreciază articolul scurt. A scrie un articol scurt sau o „notă”, aceasta este o treabă minoră, bună pentru „elementele tinere”, pentru colaboratorii proaspeți în meserie... Cu cît poziția ziaristului în ierarhia ziarului este mai înaltă, cu atît trebuie să fie mai lung articolul. Aceasta este o mentalitate încă înrădăcinată la noi. Ea trebuie desigur combătută acolo unde se mai manifestă.

N-aș vrea să fiu greșit înțeles. Un ziar se face din tot felul de materiale: mai lungi, mijlocii și scurte. Fără îndoială că există necesitatea publicării unor articole mai lungi, care să dezbată importante probleme de viață. Tot meșteșugul nostru este să ne exprimăm clar, logic, fără paranteze și fără a ocoli ideea principală. In toate materialele trebuie să se simtă străduința ziaristului de a fi sgîrcit la cuvinte. Sgîrcit cu numărul și atent la sensul lor.

Inchei acest articol — el însuși prea lung ca să poată convinge de necesitatea de a se scrie scurt — cu o vorbă a lui Cehov, care valorează mai mult decît întreaga pledoarie a subsemnatului: „Scurtimea — spunea marele scriitor rus — este sora talentului”.

SINT 35 de ani de atunci. Luccram la una din gazetele timpului în calitate de „articlier”, cum se spunea pe consacrată păsărească de specialitate. Patronii țineau să imprime cotidianului un stii sobru, grav, „demn”. De aceea fraza, sub condeiul nostru, era, vrînd-nevrînd, cuminte, expresia consacrată, cuvîntul-șablon, fără aripi.

La o conferință a redacției mi-am îngăduit să propun înviorarea ziarului prin publicarea unor reportaje.

— E o idee foarte bună! a exclamat directorul, un avocat fără clienți, eșuat în presă. Să găsim ceva senzațional! *«mare excoche-rie, o crimă misterioasă, un scandal în lumea bună!»*

Mărturisesc că am rămas consternat.

— Dar nu la asemenea reportaje m-am gîndit, i-am replicat.

— Nu? Dar la care?

— Să publicăm, de pildă, ceva despre viața ciobanilor din Țara Moșilor, despre seceta din Moldova, despre experiențele chirurgicale care se fac în spitale, despre epidemiile care bîntuie în țară, despre o carte cu răsănet, despre progresele arhitecturii...

Alesesem intenționat subiecte care puteau fi exploatate și într-o gazetă pretins independentă.

Directorul s-a burzuluiit cumplit.

— Viața ciobanilor? Seceta? Experiențe chirurgicale? O carte? Hai-da de! Astea-s glume! Nouă ne trebuie ceva tare.

Și n-a fost chip să-l scot din ale sale. Peste puțin timp s-a ivit o afacere de scandal, un furt de bijuterii în lumea „mare” (cazul Zenaida Spănescu, sau așa ceva) și directorul a „prins” subiectul, exploatîndu-l pînă la saturație.

Conducătorul aceluï cotidian n-avea, desigur, opinii personale cu privire la reportaj. El exprima în felul său de a gîndi stilul de viață al clasei suprapuse a societății de ieri.

Pe drept cuvînt, observă George Macovescu, în substanțialul său studiu „Unele probleme ale reportajului literar” (noi am fi spus: „ale reportajului”) că „ziarele din lumea burgheză se întrec în a fi senzaționale. Lipsește crima! Lipsește știrea de senzație! Nu avem știrea extraordinară pentru pagina intii, strigă zilnic, înebunit de... „senzațional”, secretarul de redacție al oricărui ziar burghez. Crima, accidentul, sinuciderea, linșajul, constituie hrana cea de toate zilele a acestor ziare”. („Unele probleme ale reportajului literar” de George Macovescu, „Espla”, pag. 9).

Și într-un asemenea climat, să vedem cum se prezenta în presa burgheză de la noi profesionistul reportajului.

Incepem cu specialistul în materialele de senzație.

Era la obirșie un modest copist al întâmplărilor de peste zi sau de peste noapte, din Capitală sau din cuprinsul țării. Nevoia de tiraj și, prin urmare, nevoia cîștigului material al patronilor de ziare l-a transformat într-un vînător de fapte senzaționale — senzaționale cu orice preț! De unde înainte se mulțumea să înregistreze în cîteva rînduri păfania unui alcoolic călcat de o căruță sau furtul unor găini din curtea gospodarului, a fost nevoit, odată cu „evoluția” presei, să găsească din pămînt, din piatră seacă, vreun „caz” singular, de dublă personalitate, vreo femeie-sirenă, otrăvitoare a zece amanți, vreun gangster, celebru peste ocean, pripășit la noi la marele hotel din centru, vreo crimă foarte, foarte tenebroasă... Și cînd nu găsea asemenea întâmplări extraordinare, punea la contribuție fan-tezia. In acest din urmă caz, reporterul-copist, avansa la rolul de reporter „bombagiu” (în argot-ul presei de odinioară un fapt inventat sau foarte exagerat se numea „bombă”). Firește, pentru a lansa asemenea

„știri”, reporterul trebuia să posede oarecare însușiri de condei și de imaginație. El era de multe ori un discipol mai mult sau mai puțin credincios al ziaristului lui Caragiale, care, de la o masă a restaurantului din Cișmigiu știa precis ce anume a discutat regele cu primul său ministru.

Alt tip de reporter-copist era intru-chipat de ziaristul de „casă” al diverselor mărimi politice din vechea noastră viață publică.

Omul se înfățișa dimineața în anticamera „șefului” (toți erau șefi: de la președintele partidului pînă la președintele „culorii”), schimbînd cîteva cuvinte grațioase cu subreta sau cu servitorul care îl inițiau asupra dispoziției „conășului”. Cîte odată i se spunea de la obraz:

— Mai lasă-l azi în puce! E cu capsă pusă!

Asta însemna că respectivul, fie că a avut o dezamăgire sentimentală, fie că a pierdut la cărți, fie că a suferit un eșec de prestigiu — indiferent din ce pricină — e într-o proastă stare de spirit.

Atunci reporterul de „casă” făcea cale întoarsă.

Cînd era primit, aceasta se întîmpla de obicei în baie sau în dormitor, politicianul manifestînd fașă de reporter o totală indiferență.

— Scrie! dicta boierul. „Din cea mai bună sursă aflăm că în curînd se va produce o largă remaniere a cabinetului.

Printre cei mai indicați să treacă la departamentul finanțelor e domnul...”

Urma numele „șefului”, ornamentat de cîteva adjective grase.

— S-o pui cu litere mari!

— Da, da, cu litere mari!

Alt potentat politic avea conflicte cu proprii săi colegi de partid. Răfuiala din culise străbătea în presă. Cele mai mici detalii, așa-zisele „secrete”, apăreau sub forma reportajului, în coloanele ziarului. Reporterului i se dicta, pur și simplu, de către cel interesat, tot ce convenea respectivului în luptele... fratricide care nu se mai sfîrșeau. (Lupte nu de idei, ci de interese materiale).

Cîte odată, aceste răfueli în familie luau aspecte ilariante.

Voi pomeni un caz cunoscut de mine, din alte sute și sute, mai mult sau mai puțin asemănătoare.

Era cam prin 1923—1924. În fruntea Ministerului comunicațiilor trona

persoana corpolentă a unui militar care n-avea nimic, absolut nimic comun, cu problemele de specialitate ale departamentului. Fusese pus acolo din rezioane politice — sau — politicianiste.

Președintele consiliului de miniștri, vulpe abilă, i-a dat în calitate de colaborator pe un inginer expert în comunicații, uns secretar general, iar ca director general al căilor ferate pe un alt inginer, specialist în materie. Ministrul era foarte nemulțumit de faptul că atît secretarul său general cît și directorul său general nu-i respectă „rezoluțiile”.

Ca să-și servească, pe seama Statului, clientela politică, ministrul a proba de pildă „o sută de vagoane de lemne „cu precădere”. (Pe vremea aceea transportul constituia o problemă dificilă și departamentul comunicațiilor dădea vagoane pe sprinceană: protejașilor, samsarilor de lux, afaceriștilor în stil mare.

Directorul general al căilor ferate primea hirtia și peste rezoluția ministrului, punea el, alta: „N-avem vagoane!”

Cam așa se petreceau lucrurile și cu celelalte „rezoluții” menite a fi traduse în viață de către secretarul general.

Înăcrit, ministrul își chema „ziaristul de casă”.

— Scrie, mă, că la comunicații sînt doi pungași: unu-i secretar general, altul director general, care fac și desfac toate după cum au interes. Ei speculează cu vagoanele, iau mîta la furnituri și... trage-i din condei cum știi tu!

Ziaristul de casă scria, și a doua zi apăreau la rubrica știrilor politice diverse notițe cu aluzii transparente la adresa secretarului general și a directorului general.

Ministrul, însă, nu era mulțumit de forma în care erau scrise notițele cu pricina.

— Prea moale, Popescule, prea moale! avea obiceiul să-l dojenească, militărește, pe reporter. Fii mai curajos, mă! Dă-i la mir!

Pe de altă parte, secretarul general își avea și el ziaristul de casă. Ii dicta și el, îi sugera și el anumite notițe. Și se întîmpla ca în cuprinsul aceleiași gazete să citim cite o știre cam de următorul tip: „La Ministerul comunicațiilor se resimte din zi în zi tot mai mult incompetența conducerii superioare. Nu e de mirare. Un general, priceput, firește, în ale milităriei, are pretenția să

rezolve problemele de specialitate ale departamentului. Și-atunci, zi de zi calcă-n străchini. Să precizăm...” Și urmau „precizările”.

Ziaristii de casă erau foarte prețuiți de patronii ziarelor cărora le făceau diferite servicii extra-profesionale, de cele mai multe ori pur (sau impur) administrative.

Altă categorie de reporteri o alcătuiau „parlamentarii”.

La rîndul lor erau împărțiți în două... specialități: alcătuitoarii dărilor de seamă și redactorii aspectelor.

Cei dintii colaborau adesea cu stenografi și chiar cu oratorii. Cînd se întîmpla să fie vreo dezbateri mai importantă, pe care condeii lor o urmărea anevoie, făceau apel la stenografi care, amabili, le ofereau, pe tavă, de-a gata, textele discursurilor — cînd nu le primeau de-a dreptul de la politicienii ahtiați de publicitate — gratuită sau plătită.

În ce privește rubrica aspectelor — de cele mai multe ori ea oglindea, palid, ședințele, — reporterii respectivi fiind contaminați de spiritul vremii și punînd, deci, accentul pe elementul senzațional. Dar procedînd așa, ei făceau, fără să vrea, istorie, înfățișînd nivelul scăzut al parlamentelor de odinioară.

Așa, de pildă, condiția fărănimii lipsită de pămînt, de unelte și de credite, asistența medicală a satelor și a orașelor care sufereau cumplit din lipsa medicilor și a medicamentelor, problema construcțiilor — acestea nu interesau mai de loc, și cînd în jîrul lor se încingeau dezbateri în parlament — preținsele aspecte le treceau sub tăcere sau le înfățișau în chip palid, cenușiu.

În schimb, o afacere de pașapoarte (sute și sute de țărani flămînzi, înșelați și trimiși pe meleaguri exotice), o panama cu permisele de export sau o fraudă uriașă de la o instituție de stat, țineau așîșul, cum se spune, și suscitau interesul reporterului, care redacta — chipurile — „aspectele parlamentare”.

Am mai cunoscut tipul reporterului oral. Era un personaj „important” prin exteriorul său elegant și prin zelul forțat — familiar în care aborda „mărimile”, de la deputatul zgomotos pînă la primul ministru.

Se învîrtea toată ziua pe culoarele Camerei sau ale Senatului, prin căminele de pe vremuri, „Capșa”, „Cofso”, „Nestor”, prin cabinetele miniștrilor — ca și prin cabaretele la modă.

Devenea foarte repede intim cu deținătorii portofoliilor, cu deputații, cu

senatorii, cu secretarii generali și cu secretarii ministerelor, afla toate, știa toate.

Numai când trebuia să pună pe hîrtie cite o știre, întreg prestigiul i se știrbea în chip lamentabil.

Individul nu era în stare să acorde subiectul cu predicatul; era, pur și simplu, semi-analfabet. Cum, însă, prin morgia sa, prin agresivitatea sa, prin cutezanța sa, pătrundea pretutindeni și era un excelent depozitar de știri, redacțiile îl prețuia.

Nu știa să scrie, dar putea să dicteze. Și-atunci cite un redactor pune mîna pe condei, iar respectivul începe să-i „zică” (să dicteze, adică) și în felul acesta ieșea... reportajul.

Despre acest specimen de ziarist se spunea că e... dictator la gazetă. (Pentru că dictează, nu scrie).

Reporterul politic dezbătea pe lungi coloane de gazetă, cu variație de literă, — ce credeți?

Cititorul de azi, din generația tînră, nici nu va putea bănui conținutul unor asemenea coloane de gazetă, zilnic înegrite pînă la refuz.

Intr-adevăr, la ce se reduceau aceste... să le numim reportaje politice?

Țărăniștii tratau fuziunea cu naționaliștii ardeleni. Acesta era faptul care se putea anunța în două-trei rînduri.

Ei bine, reporterul „politic” tăia firul în patru. Emitea opinii asupra poziției fiecărui „frunțăș” țărănist sau naționalist ardelen, reproducea cite o cugetare a președinților organizațiilor respective, făcea pronosticuri asupra felului în care se vor desfășura tratativele și așa mai departe.

Sau: un fost ministru liberal trecea în alt partid.

Reporterul politic îl exploata, însă, pe trei coloane, înecîndu-și penișa într-o baltă de „comentarii”.

Și asemenea „reporteri” erau foarte prețuiți. Maculatura lor, atît de gratuită, atît de inutilă, atît de complet inutilă, văzută la scara timpului de azi suscită și nedumerirea și comicul. Nedumerirea, pentru că asemenea mostre de reportaj au fost posibile și comicul pentru lipsa lor de substanță, pentru naivitatea lor grosieră.

Asemenea lungi și zilnice-noutăți zilnice — ba chiar bi și tri-zilnice reportaje despre „ceea ce gîndește” dl. Cutare sau ceea ce proiectează dl. Cutărică, despre măruntete și marile proiecte ale variatelor organizații care nu se deosebeau între

ele decît prin firmă, despre „lucrările” și „abilitățile” unora sau altora din vechea faună politică — privesc azi — par imposibile. De aceea trebuie să le examinăm în lumina timpului trecut. Atunci nu numai că un astfel de reportaj era cu putință, dar era și solicitat, iar cei care îl practicau trăgeau de pe urma lui variate foloase.

Firește, tipul reporterului politic, constituia pentru scriitori o permanentă invitație la urmărirea lui pe hîrtie. Individul care n-a descoperit nici legea gravitației, nici mașina cu aburi, nici dezagregarea atomului, își închipuia că e un personaj de colosală importanță. În jurul se învîrtea, doar, planeta politică. Pe el îl solicitau, doar, miniștri și era adulat în saloane. Așa se face că pe lîngă inocenții în ale cunoștințelor elementare de gramatică se aveau în arena presei politice și unii tîtrași care în locul profesiei de avocat sau de medic sau de inginer sau de profesor, o preferau pe aceea de om de casă (mai mult om de curte) al politicianilor la modă...

Mai exista reporterul „economic” sau „financiar”, specie îmbuibată de parazit al epocii.

El se ocupa cu actualitatea vieții economice și cu cea mai mult fiscoală decît financiară. În fiecare zi vizita ministerul de industrie, al finanțelor, banca națională și alte instituții, supunîndu-și la contribuție, incerta materie cenușie, transcriind, mai mult sau mai puțin corect, informația obținută pe cale verbală, cînd nu copia pur și simplu cu abaterile stilistice de rigoare, cite un comunicat oficial.

Ce afla cititorul din aceste materiale?

Afla că titularul departamentului s-a deplasat într-o inspecție; că se studiază sporirea impozitelor indirecte; că se fac noi mutări de administratori financiar. Afla, adică, atît cît puteau să-i comunice pe cale oficioasă ministerele interesate.

Totuși, instituția reporterului „economic” (?) și „financiar” (?) era și ea în mare cinste la gazete. Și nu numai la gazete.

Spre deosebire de colegii lor, reporteri de ministere, pur și simplu, „economistul” și „financiarul” purtau totdeauna subsoară servietă. Și servietă era totdeauna doldora de hîrtii. De manuscrise, poate? Nu!... De petiții!

Adesea ușierul de la cabinetul directorului impozitelor directe sau cel de la cabinetul directorului indirect

telor sau șeful de cabinet al secretarului general se scuza față de cetățeni:

— Nu puteși intra! domnul director sau domnul secretar general lucrează cu ziarăștii.

Și, într-adevăr, lucra! Ziarăștii cu pricina se înfățișau, joviali sau gravi, după temperament și după gradul de intimitate pe care îl stabiliseră cu funcționarul respectiv, scoteau din servietă hîrțile și... lucrau... lucrau de zor la obținerea rezoluțiilor necesare.

Ziarăștii își aveau clientela lor și — repetăm — lucrau zi de zi.

Existența și dezvoltarea acestui soi de ziarăștii a fost posibilă numai și numai în condițiile societății de ieri în care între cetățeni și autorități se interpuneau cerberii, păzitorii „ințărilor”. Oamenii nu puteau parveni la cei puși acolo ca să-i servească, erau nevoiți să apeleze la intermediari — prin urmare: la deputați, la senatori, la avocați cu trecere, la reporteri, — deci și la reporterii „economici” și „financiar”.

Am putea lungi lista celorlalte tipuri de reporteri: ai primăriilor de pe vremuri, ai întrunirilor, ai tribunalelor. Dar asta ar însemna să depășim spațiul acestor însemnări și să alcătuim o broșură despre profilul presei vechi. O vom face cîndva. Acum vrem să ne ocupăm exclusiv de reportajul de altă dată și să tragem o concluzie asupra acestui gen de publicistică (era cît p-aci, cu ochii la trecut, să scriu: de publicitate).

În general, reporterul presei de odinioară n-avea niciun fel de atitudine. Plouau peste el ideile, curente, opiniile. El rămînea impermeabil la ele: omul-sulgarin.

Nivelul scăzut al reportajului n-a făcut oare cu neputință nașterea și creșterea condeielor de talent cu altă sferă de preocupări?

La această întrebare vom răspunde fără nicio șovăială: am avut și în trecut reporteri de talent, reporteri conștiințioși, cu orizont larg, cu o mare putere de comprehensiune a realităților și în stare să-și dea seama de misiunea lor — atît de importantă.

Ne referim exclusiv la ziarăștii care lucrau în presa burgheză și nu la reportajele care apăreau în gazetele muncitorești, oglindind mișcarea progresistă a vremii.

Au fost, deci, reporteri de calitate și în vechea faună a presei.

Vom pomeni, de pildă, pe N. D. Cocea, care a debutat la „Adevărul” printr-un interviu luat banditului

Pantelimon (bandit și, poate, mai mult, haiduc).

Vom reaminti, apoi, de reportajele lui Geo Bogza, Brunea-Fox, Ardeleanu, Aderca etc.

... Astăzi reportajul a căpătat altă înfățișare.

Culezăm a spune: cea firească.

Marii scriitori, sînt, în realitate, și mari reporteri, iar operele literare care au înfruntat vremurile sînt și mari reportaje.

De la Homer pînă la Sadoveanu și de la Dante pînă la Eminescu, fiecare creator de valori în stare să biruie obstacolele și să rămîie — a fost și un reporter al timpului său, un luptător pentru binele omenirii, pentru înlăturarea contradicțiilor existente în societatea întemeiată pe arbitrar și asupra, în societatea capitalistă, pentru schimbarea orînduirii vechi.

Azi reportajul ne înfățișează construcția unei hidrocentrale, ne prezintă un sat în plină activitate creatoare, ne face cunoștință cu zburciumul și finalmente cu satisfacția omului care pătrunde în măruntaiele pămîntului ca să scoată de-acolo cărbune și fier și aur, cu savantul care în laborator se ostenește pentru ameliorarea vieții, cu artistul care iscă — din culoare, din sunete sau din cuvinte — lumină. E reportajul vremii noastre și continuarea, în condițiile erei noastre — ale erei socialiste — a ceea ce a fost mai valabil în reportajul trecutului, în realizările celor pușini care au intuit viitorul.

S-ar mai putea pune întrebarea: dacă scriitorul este și reporter, atunci care e deosebirea între lite-

rat, între poet și romancier, pe deo- parte și ziarist, pe de altă parte? Dacă „Miada” poate fi și reportaj, dacă „Roșu și negru” poate fi și reportaj, dacă Hamlet poate fi și reportaj — atunci să nu existe nici o deosebire între aceste opere și realizările ziaristului?

Există o deosebire între reporter și scriitor, între realizările celui dinții și operele celui din urmă: pe cînd reporterul referă asupra faptelor și a oamenilor și nu-și îngăduie nici un fel de fantezie, — scriitorul utilizează ca materie primă realitățile, dar le transfigurează. Reporterul ne informează și ne instruieste; scriitorul ne informează, ne instruieste, dar ne și desfată prin măestria stilului și prin adîncirea personajilor și a situațiilor pe care le transfigurează. Reporterul minuieste faptele adevărate și pe oamenii adevărați. Scriitorul inventează fapte care sînt veridice și oameni care pot exista, care e verosimil să existe! Un Jules Verne e reporter prin datele științifice pe care ni le oferă — dar e scriitor prin modul în care ni le înfățișează. Marele reportaj e rudă bună cu marea literatură și un Geo Bogza, azi, sau un G. Călinescu se aplică atît în reportaj cît și în literatură.

Spre deosebire de reportajul de altă dată în care se oglindeau preocupările minore ale unei lumi condamnate de Istorie și înfometată de senzații „tari”, reportajul de azi reflectă cu fidelitate izbutirile omului în luptă cu natura, izbutirile făuritorului de valori materiale — pîinea mai bună, haina mai trainică, locuința mai sănătoasă — izbutirile o-

mului care împinge istoria înainte, care scoate din silabe și din culoare, din sunete și din piatră, frumuseți nepieritoare.

Ieri, reporterul se lupta pe patru coloane cu relatarea „agitației” din lagărul țărănist sau cu descrierea, în detalii, a unei crime pasionale.

Azi reporterul coboară în mină, urmărește mersul tractorului pe ogoare, vestește un nou procedeu de prelucrare a materiei și salută apariția a încă unui motor, a încă unei opere literare, a încă unei picturi, a încă unui roman.

El a intrat adînc în toate sectoarele de activitate și consemnează izbînzile.

Dacă reportajul de ieri a fost de cele mai multe ori fără substanță și neinteresant, — reportajul de azi vibrează de adevăr, de viață trăită intens.

Firește mai sînt și deficiențe. Se observă, cîteodată, utilizarea frazelor schematice, a formulilor primite de-a gata. Se face caz de fraza-cliseu. Limba e și ea cîteodată, săracă. Înfilnim aceleași subiecte, pe același calapod redactate. E nevoie de mai multă sprinteneală, de mai multă originalitate, de mai multă culoare, într-un cuvînt: de demonotonizarea unora (din fericire pușine) reportaje contemporane.

Cu aceste observațiuni, putem, totuși, stărui în afirmația noastră că, spre deosebire de majoritatea reportajelor de altădată, cel de azi e viu și reflectă o realitate plină de semnificație: realitatea dinamică a unei societăți în progres.

PE MARGINEA VOLUMULUI „PAMFLETE”

BOGDAN VARVARA

A apărut, nu de mult, în vitrinele librărilor un volum în care sînt adunate o seamă de articole ale lui N. D. Cocea. Volumul — intitulat „Pamflete” — reprezintă o dreaptă prețuire acordată aceluia care s-a războit fără răgaz, cîteva decenii de-a rîndul, cu toți oamenii și cu toate instituțiile vechii orînduirii.

De numele lui N. D. Cocea se asociază incisivitatea pamfletului, causticitatea și concizia frazei, demascarea necruțătoare a minciunii, corupției, putreziciunii.

N. D. Cocea a fost unul din cei mai remarcabili reprezentanți ai pamfletului românesc. El a demonstrat, practic, că eficacitatea demascatoare a pamfletului nu stă, neapărat, în trivialitate și invectivă, așa cum se încetățenise părerea în publicistica acelei vremi. N. D. Cocea a demonstrat că țaria pamfletului se reazimă pe cunoașterea adevărului și pe credincioasa lui slujire, pe cunoașterea adîncă a vieții și pe dorința fierbinte de a o ajuta în mersul ei înainte. Expri- marea vie a gîndului, formula- rea neașteptată a unei acuzații, fi-

xarea personajului în ramele unui neiertător portret, nuanțările brusce de la tonalități minore la tonalități majore, fraza întocmită anume, parcă, să concentreze tot mai mult ideea — sînt tot atîtea procedee publicistice care fac din N. D. Cocea un virtuoz al pamfletului.

Dar să fi fost N. D. Cocea numai pamfletar? Cei care l-au cunoscut, acei care, prin însăși natura muncii lor, și-au putut urmări mai cu atenție activitatea, care s-au apropiat de el și au avut bucuria de a fi socoțiți apropiatii lui, nu se pot declara

mulțumiți numai cu această unilaterală apreciere. Socotim că ar fi drept să se vorbească și de alte fațete ale scrisului lui N. D. Cocea, și de acele valențe publicistice vrednice deopotrivă de consemnat, solicitând, și ele, cu drepturi egale, atenția criticului.

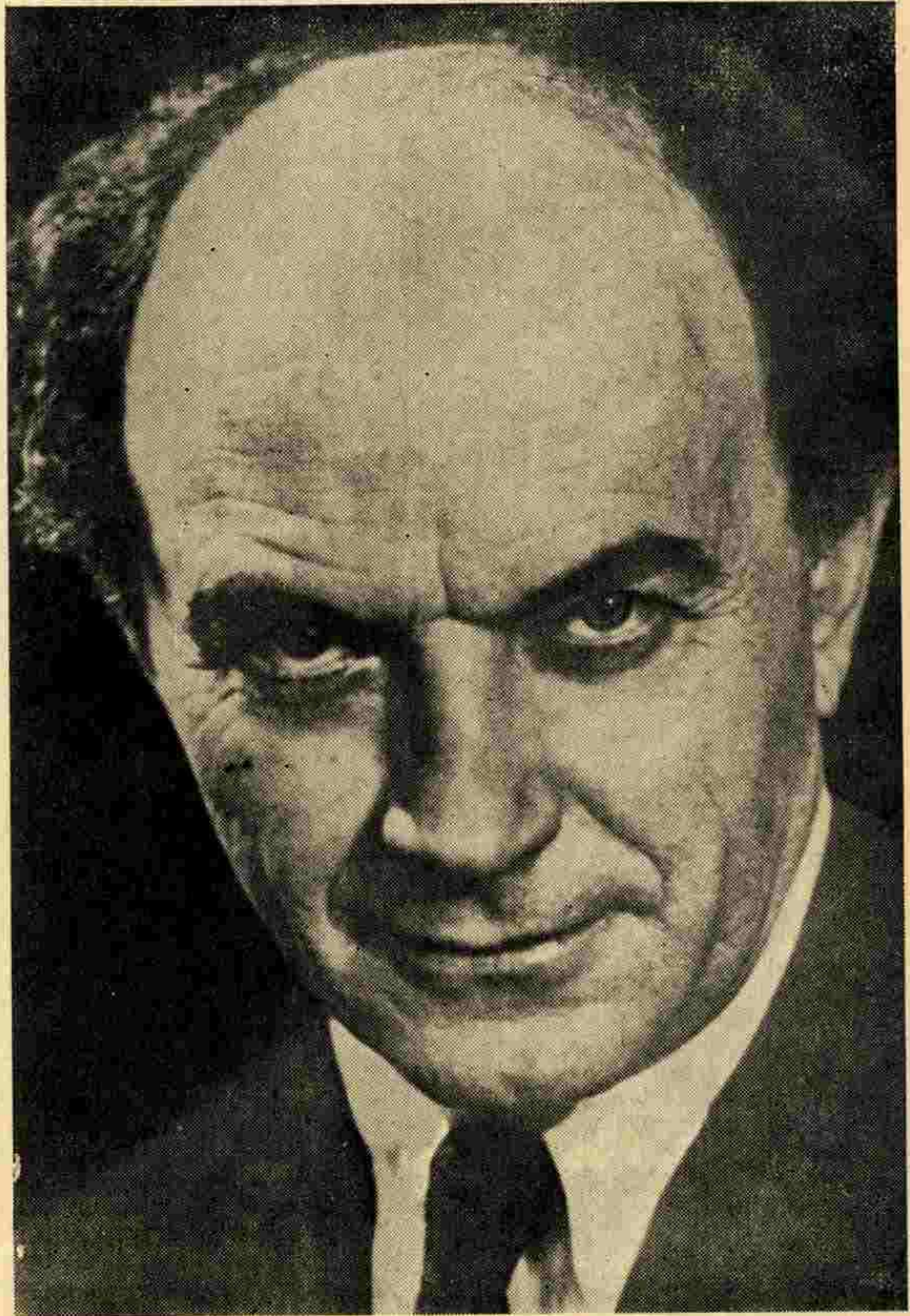
Amintim că, încă de tânăr — nu avea decât 17 ani — i-au fost publicate într-un săptăminal ilustrat — „Foaia interesantă” de sub conducerea lui G. Coșbuc — câteva versuri și schițe. Iar la vârsta de 18 ani apare primul său roman — „Poet, poetă” — cu o prefață de Grigore Pișculescu — (Gala Galaction) — roman de care N. D. Cocea își amintea „cu oarecare roșeață în obraji”. Și nu trebuie uitate nici câteva nuvele care, aidoma primului său roman, erau socotite, de autorul lor, drept „erori ale tinereții”.

Pentru toți acei cari ani de-a rândul au lucrat alături de el și care îi datoresc cele dintii inițieri în tainele scrisului cotidian — în acest scris trecător și, totuși, atât de îmbelșugat în satisfacții — ar putea vorbi îndelung de bunul lui gust chiar și în întocmirea unui grăbit articol de gazetă. Cîtindu-l, azi, pe N. D. Cocea ai impresia că își redacta articolele fără efort, deși e cunoscută exigența și migala care stau la baza articolelor sale.

Spunem toate acestea pentru că, dincolo de amintirile lui „erori ale tinereții”, dincolo de povestirile vinătoarești, de cronicile teatrale, apărute în „Viața Românească” și de romanele scrise spre amurgul vieții, sîntem ispitiți să vedem în N. D. Cocea, mai presus de orice, pe gazetar. Adică pe scriitorul care, pedalînd prin definiție pe actualitate, rezervă scrisului său soarta de a nu trăi decât doar spațiul unei dimineți, așa cum glăsuiește versul lui Malherbe, atât de des citat de Cocea.

Sîntem ispitiți să mai amintim și un fapt menit să facă dovada că ivirea lui N. D. Cocea în gazetăria combatantă nu-i deloc datorită întâmplării. N-a participat el, oare, la redactarea, în 1907, a aceluia ziar sindical din Brăila — „Dezrobirea”? Sub pseudonimul Nicoară al Lumii el face apel, în coloanele acestui ziar, la unirea forțelor muncitorești și la organizarea lor în sindicate. Și acest ziar va cunoaște soarta tuturor ziarelor și revistelor conduse de el: îi va fi suspendată apariția, ca urmare a măsurilor de prigoană luate de guvernul liberal împotriva muncitorimii după răscoalele țărănești.

Vom stăruii deci mai mult asupra

N. D. COCEA

acestei laturi. Vom vorbi, cu alte cuvinte, despre gazetarul N. D. Cocea. Și drept este să mai pomenim de un aspect oarecum uitat al diversului său talent — de reporterul N. D. Cocea. Pentru că trebuie amintit un fapt: debutul său gazetăresc a fost marcat de un reportaj de mare răsunet al cărui succes i-a călăuzit, fără îndoială, pașii spre gazetărie.

★

Era în vara anului 1911. În se-

ceta de știri ce apăruse atunci, zia-rele vremii au fost blagoslovite — ca să spunem așa — de o adevărată mană cerească. Patru judefe din nordul Moldovei erau alarmate de un fâran care luase calea codrului, aidoma haiducilor de odinioară. E vorba de Toader Pantelimon din satul Răucești. Refugiul lui se afla în pădurile Neamțului, leșea la drumul mare și prăda. Nu jefuia, însă, la întâmplare. Corespondenții locali ai

ziarelor ca și „trimișii speciali“ ai celor din Capitală îl înfățișau pe Toader Pantelimon ieșind la drumul mare cu arma îndreptată spre pieptul moșierului, al arendașului ori negustorului, luându-și — după propria lui expresie — „dreptul“ ce i se cuvenea. Atît! Cînd răsărea din întunericul pădurii — a povestit mai tîrziu N. D. Cocea — pe o potecă neumblată, în fața negustorului care se întorcea de la tîrg cu chimîrul plin, Pantelimon îl ușura binișor de greutatea chimirului și-l lăsa să-și vadă liniștit de drum. N-a descărcat arma în pieptul nimănui. Legenda în jurul haiducului începe să prindă viață. Potrivit ei, Pantelimon înceta de a mai fi un țilhar de rînd. Și, în nici un caz un țilhar sîngeros. El nu făcea altceva decît să prade — dar nu prăda decît pe cei pe care dijmuiala lui nu-i sărăcea. De țărani — de cei din mijlocul căroră a plecat — el nu se atîngea. Mai mult: îi apăra. Unui arendaș vestit pentru lăcomia lui îi sorie să facă învoielii mai omeneste — „căci altfel va avea de a face cu el“.

În goana după senzațional, „Dimineața“ publică un anunț prin care redacția dădea de veste că N. D. Cocea pleacă în Moldova în căutarea lui Pantelimon.

Acestei căutări și eventualei întîlniri cu haiducul, N. D. Cocea îi dădea însă o semnificație socială. De la început el spune că nu urmărește numai descoperirea lui Pantelimon, ci să și cerceteze mai deaproape „tot complexul de împrejurări locale care au contribuit la reînvierea haiducismului de odinioară“. El mai declară că va face tot ce-i va sta în puteri să găsească pe Pantelimon și să afle din gura lui motivele care l-au îndemnat să apuce calea codrului. El vedea în faptele petrecute o dovadă netăgăduită „a întinsei gangrene sociale“. De aceea, reporterul N. D. Cocea vrea să cerceteze situația socială, starea de suflet a populației moldovene care, făcîș sau tacit, sprijinea, împotriva autorităților, pe haiduc.

N. D. Cocea plecă, încredințat că va întîlni pe Pantelimon — și o convorbire cu el va prețui, pentru tirajul gazetei, mai mult decît a fost, pentru o gazetă concurentă, un interviu cu sultanul Abdul Hamid...

Vor fi de-acîi înainte descrieri de peripeții, farse jucate puterilor jandarmerești și agenților polițienești, ridiculizarea colonelului Berlescu, inspector al jandarmeriei, a căpitanului Chiriac, comandantul companiei de

jandarmi, a lui Panaitescu, șeful Siguranței, și a agenților trimiși pe urmele lui Pantelimon, care, aidoma grenadierilor lui Offenbach, soseau, întotdeauna, cu cinci minute prea tîrziu. Vor fi folosite toate rețetele romanului de aventuri — și vom recunoaște că, în această direcție, N. D. Cocea s-a dovedit meșter neîntrecut. Chiar înainte să-l întîlnească, N. D. Cocea își vestește cititorii că oricum ar fi Pantelimon, în cazul că-l va găsi și va putea sta cu el de vorbă, va fi mai mulțumit să-i asculte povestea zbuciumatei sale vieți decît „povestea mediocră a vieții unuia din bandiții aceia cu știință de carte, care se adăpostesc în pivnițele băncilor, în umbra prielnică a instituțiilor de stat sau în rîndurile partidelor politice“.

Dozarea și gradarea efectelor constituie unul din procedeele reporterului N. D. Cocea. Este descrisă cu lux de amănunte o raită prin oraș a haiducului sub privirile năucite ale autorităților. Sînt redade cele dinții convorbiri cu țărani. Apoi sosirea unui întreg stat major de urmăritori, în frunte cu colonelul Berlescu și căpitanul de jandarmi Sandu Chiriac — prilej pentru N. D. Cocea să oreioneze portretele a două personaje de operetă sau de comedie bufă.

Reporterul nu va uita să se ducă în satul Răucești. Va sta de vorbă cu mama lui Pantelimon, bătută la sînge ca să-și denunțe feciorul și care nu scoate un cuvînt, cu toate chinurile îndurate. N. D. Cocea va avea dreptul să-și încheie una din primele corespondențe de pe teren cu această mărturisire: „Întîiul bandit pe care l-am întîlnit în județul Neamț e jandarmul rural“. De aici încolo el va demasca toate mîrșăviile săvîrșite de jandarmerie.

În sfîrșit — marea lovitură de teatru!

Reporterul Cocea izbuteste, în sfîrșit, să stea de vorbă cu Pantelimon. Dar acest eveniment va trebui exploatat: primul reportaj privind întîlnirea cu haiducul e redat cu zgîrcenie. Nu trebuie spus totul dintr-o dată. Important, pentru ziua de azi, este întîlnirea. Atît și nimic mai mult.

Cum era și de așteptat, convorbirea cu Pantelimon nu e redată acum. Ea va fi dată publicității — bineînțeles — „în numărul următor“.

Și N. D. Cocea după ce descrie decorul în care se desfășura convorbirea, face portretul haiducului aflat în fața lui: „Dacă Pantelimon nu are înfățișarea unui erou — scria el —

are, în schimb, în hainele și trăsăturile figurii lui, toată mizeria, toată tristețea, toată deznădejdea țaranului alungat, prigonit, jefuit, împilat...“ Convorbirea arată — cu lux de emoționante amănunte — ce a îndemnat pe Pantelimon să apuce calea haiduciei — sărăcia, exploatarea cruntă, nedreptățile îndurate. Printre altele, Pantelimon va ajunge să vorbească de proiectele lui de viitor — adică tot de viața codrilor. N. D. Cocea îl vede pierdut. Și, atunci, parcă ar fi ispitit să-l îndemne să se predea. Să-i dea acest îndemn? „Mi se pare că aș fi îndeplinit cu conștiință oficiul mizerabil de agent polițienesc“, își răspunde el. Dar, în ultimele cuvinte îi dă asigurarea că dacă vreodată se va preda, va găsi în București cîțiva oameni care să-l apere: (într-adevăr, la procesul lui Pantelimon de mai tîrziu, N. D. Cocea va fi apărătorul lui). Vremea trecea repede, zorii zilei începură să se arate. S-au despărțit — spune Cocea — Pantelimon pierzîndu-se în negura pădurii.

★

Și cu aceasta, misiunea reporterului pe teren e terminată. Va începe sarcina redactorului, sarcină îndreptată spre ținerea atenției cît mai încordată. Va mai povesti N. D. Cocea convorbiri cu mama lui Pantelimon, cu fratele lui, cu oameni din sat și chiar cu unul din zbirii Răuceștilor — eu notarul Gîscă — cel care fără să se sfiască e convins că la el în comună „el e stăpin“ și „poate bate pe cine-i place fără să dea seama nimănui“. Apoi ziarul se vede silit să țină trează atenția — și să-și mențină tirajul — prin corespondențe purtînd titluri senzaționale de acest fel: „Pantelimon impresurat“, „Regele codrilor — pămașul codrilor“ — „În luptă cu puterea“ — „Pînă diseară Pantelimon va fi prins“, ca, a doua zi să poată fi citită vestea că „Pantelimon a dispărut din nou“. Nu lipsește nici reportajul idilic: „Iubita lui Pantelimon“. Printre aceste corespondențe în care banalitatea se ridică la înălțimi amețitoare, N. D. Cocea se vede nevoit să intervină. El o va face printr-un articol de o rară frumusețe:

„Rizi și tu Pantelimoane dacă poți — scria el în acest articol intitulat „Țăranul“ — rizi cu ris sălbatic și biciuitor, cu hohotul răzbunării, rizi cît mai ești încă liber în întunericul pădurii nesfîrșite, rizi de societatea aceasta absurdă și stupidă care te urmărește pe tine, bietule bandit, și

care a uitat că, tupilați în pivnițele băncilor naționale, în înaltele așezăminte ale statului, în vlăsiile partidelor politice, o mie de Pantelimoni mai cruzi, mai primejdioși dar mai invulnerabili ca tine, se așin de pază de ani încoace în calea de liberare a țaranului român.

În pragul iernii Pantelimon a fost prins, datorită trădării unui pădurar. Ziarele vor mai scrie din când în când de Pantelimon, vor fi descrise peripețiile capturării lui în comuna Căbești din Neamț și primele lui clipe petrecute în celula temniței. Apoi se va așterne asupra numelui lui Pantelimon liniștea ce nu va mai fi risipită decât doar în zilele procesului unde apărător îl va găsi pe N. D. Cocea.

După achitare, haiducul, care a răspândit spaima printre moșieri și arendași în cuprinsul a patru județe din nordul Moldovei, acest „păunaș al codrilor“ care stăpânea pădurea în toată întinderea ei, a eșuat portar la „Dimineața“ și „Adevărul“...

★

„Afacerea Pantelimon“ a revelat însă pe ziaristul Cocea.

Credem că nu greșim atunci când spunem că, de la „Facla“ și „Viața Socială“ pînă la sfîrșitul vieții lui, N. D. Cocea a fost, mai presus de orice, gazetar. Gazetarul militant care, situîndu-se pe pozițiile democratice, a fost mereu prezent în pagini de revistă și în coloane de ziare.

Ce a însemnat în special „Facla“? În Capitală și în cele mai depărtate colțuri ale țării, „Facla“ era așteptată de toți aceia pentru care scrisul lui N. D. Cocea — al lui Ioan Nicoară sau Nicoară al Lumii, cum îi mai plăcea lui să se numească — înfățișa un act de dreaptă răzbunare. Articolul-program al „Faclei“ caracterizează cum nu se poate mai grăitor întreaga ei activitate: „Facla va zgudu toate energiile, va trezi toate conștiințele, va arde toate putregaiurile care înăbușă viața politică, intelectuală și socială a acestei țări“. Iar la împlinirea a șase ani de la apariție, N. D. Cocea va mai scrie: „Nu vom ierta nimic și nu vom cruța pe nimeni, de la cel din urmă jandarm rural ascunzîndu-și nedreptatea și teroarea în depărtarea satelor și pînă la jandarmul rural din fruntea guvernului și de la picioarele tronului“.

După o suspendare de cîțiva ani, „Facla“ reapare în 1923 — în anul cînd „generația de foc“ începuse să-și arate chipul prefațînd cruzimile legionarismului, cînd reparația „Faclei“ a devenit necesară „pentru că s-au

întîns negurile înăbușite și s-a lăsat greu întunericul asupra țării, pentru că s-a coborît răutatea în inimi și s-a lăbărțat ignoranța peste cugete“.

Ca și în vechea „Faclă“, N. D. Cocea va demasca biserica și armata, magistratura și parlamentul, școala burgheză de îndobitocire a omului, el sfîșie masca de pe chipul clasei stăpînitoare „coruptă pînă în măduva oaselor, imorală și hrăpăreață, clasă guvernantă organizată în bande ce se încăieră în fața prăzii“ și ale cărei instituții dovedesc că „totul e putred, totul e viciat, totul e mort și că nu e departe ziua prăbirii generale, cînd totul va fi plătit și răsplătit cu virf și indesat“.

Răscoalele din 1907 i-au prilejuit, chiar din primul număr al „Faclei“, să dezvăluie rădăcinile adînci ale acestor răscoale și să ridice, cu vehemența pamfletului dar și cu autoritatea talentului său problema țărănească pe care clasa muncitoare o împletea cu propria sa luptă. Și era firesc că, pornind de la interesele de viață ale poporului muncitor, să demaște orînduirea nedreaptă cu instituțiile și cu oamenii care stăteau în calea progresului social — pe marele moșier, șef al dinastiei, complice în uciderea celor 11.000 de țărani în 1907, pe regele cămătar „virif pînă în galoanele chipiului în afaceri și gheșefturi“, rege interpus „ca un sam-sar între partide“, politicianismul și șovinismul, parlamentarismul cu tot cortegiul lui de turpitudini — pe toți brătienii, ferechizii, cantacuzinii, marghilomanii de toate dimensiunile care, pe vaste latitudinii și la ghișee bancare, se dovedeau exponenții exploatareii muncitorilor de la orașe și ai celor de pe ogoare. Activitatea aceasta de luptă se va prelungi și în ziarele „Chemarea“, în „Chemarea roșie“, „Torța“, „Revolta“ — nume sub care apărea succesiv ziarul la fiecare suspendare a lui, ca și în fiecare articol ce-i va purta semnătura.

Cocea a săvîrșit și greșeli. Istoria presei progresiste are dreptul să-l dojenească aspru pentru șovăielile lui, pentru inconsecvențele din perioada primului război mondial, pentru greșeala de a fi crezut, în 1914, că vremelnicii conducători de țări din acel an au zvrilit popoarele în luptă pentru o cauză dreaptă. Marea Revoluție Socialistă din Octombrie și puternica ei influență exercitată asupra lui i-au dezvăluit greșeala. O va îndrepta cu scrisul lui, în toată perioada dintre cele două războaie.

Toată activitatea desfășurată în coloanele „Faclei“ de după 1923, ale

„Chemării“, iar mai tirziu în ale publicațiilor „Era Nouă“ și „Reporter“ precum și pagini întregi din „Fecior de slugă“ pot sta mărturie a acestei treziri. Și în această perioadă gazetarul N. D. Cocea nu a fost, cum prea bine se știe, numai autor de articole împotriva orînduirii vechi. El a fost conducător și animator de ziare. Nu pot fi uitate eforturile și îndemnurile lui, grija cu care, zi de zi, „împărțea“ el subiecte în redacție, veghea lui în realizarea cît mai bună a unui articol, gustul de care dădea dovadă în rînduirea pe pagini a materialelor socotite realizate și în valorificarea lor de-a lungul coloanelor.

★

În această perioadă cuprinsă între cele două războaie, N. D. Cocea continuă să demaște pe acei care stăteau de-a curmezișul intereselor poporului. În coloanele publicațiilor „Era Nouă“ și „Reporter“ fierul roșu al articolelor sale pecetluiește frunțile celor care pregătesc, în țara noastră, culcușul fascismului. „Răspunsul care trebuie dat Germaniei hitleriste — scria el în 1937 și aceste cuvinte își păstrează actualitatea pînă în aceste zile cînd o nouă Germanie militaristă și revanșardă încearcă să ia locul celei hitleriste — constă în permanenta unitate a blocului statelor pacifice, și în stîrpirea tuturor succursalelor și a reprezentanților lor străini și naționali“. („Reporter“ nr. 20). Articole ca „Procesul incendierii Reichstagului“, „Spre Est“, „Germania a deschis focul asupra Europei“ se integrează în lupta poporului român împotriva acțiunilor de fascizare a țării, luptă ce-și găsește reflectarea în scrisul avîntat al lui N. D. Cocea. Profetic poate fi socotit acel articol în care el denunță uneltirile împotriva Uniunii Sovietice în scopul dezlănțuirii unui al doilea război mondial. „Poate că burghezia occidentală e atît de oarbă încît nu-și mai poate da seama de primejdia ce ar amenința-o dacă Germania s-ar consolida printr-o victorie la răsărit... Hitler și capitalismul apusean vinează, însă, pielea ursului din pădure. Dar și pe unul și pe celălalt îi pîndește un Valmy răsăritean“. („Spre Est“ — „Reporter“ nr. 55—1935).

Acest Valmy răsăritean i-a fost dat lui N. D. Cocea să-l vadă. Și, datorită victoriilor armatelor sovietice înregistrate asupra Germaniei hitleriste, poporul român condus de partidul său comunist și-a putut cuceri libertatea. După 23 August N. D. Cocea s-a aflat, din prima clipă, în rîndu-

REPORTAJUL - GEN PRIVILEGIAT

A. SANDU

(„Informația Bucureștiului“)

rile luptătorilor pentru apărarea acestei libertăți, pentru împlinirea năzuințelor de viață ale poporului său căruia el i-a închinat, pe albul hîrtiei, gândurile lui cele mai frumoase.

Două luni după 23 August 1944 apare sub conducerea lui N. D. Cocea cotidianul „Victoria”. În primul număr al ziarului el închide, în câteva rinduri, conținutul luptei pe care o va duce de acum încolo:

„În zilele mari de azi cînd glorioasele armate sovietice și romine duc tot mai departe stindardul biruinței pe pămîntul Ardealului desrobît; cînd pretutîndeni în largul lumii, după cinci ani de măceluri și de teroare sub călcîiul hitlerismului, popoarele întrevăd triumful libertății, al drepturilor și demnității omenești; cînd idealul democratic nu mai pare un vis irealizabil și dreptul națiunilor, mari și mici, de a se guverna ele înșile se apropie de realizare; cînd crîncena epocă de exploatare a omului de către om pare, în sfîrșit, că apune și o nouă eră de înfrățire între națiuni și între oameni mijeste în zarea răsăritului; cînd natura — ea însăși în toamna asta tîrzie, ca și cum ar presimți bucuria omenească — se scaldă în soare de primăvară — am crezut că nici un titlu nu s-ar potrivi mai bine ziarului nostru ca: „Victoria“.

Pe această linie a victoriei libertății, a triumfului drepturilor și demnității omenești, a apărării și dezvoltării cuceririlor poporului muncitor devenit stăpîn pe soarta lui, va fi axată — cu tărie egală celei din trecut — întreaga activitate scriitoricească și obștească a lui N. D. Cocea, pînă în ultima clipă a vieții lui.

★

În lumina acestor multiple și variate activități scriitoricești ale lui N. D. Cocea nu putem uita omul. Ești fermecat atunci cînd, crezînd că afli un scriitor, întîlnești un om — spune Pascal.

Statornica lui vioioșie, surîsul lui încurajator cu care întîmpina pe fiecare finăr ce pășea pragul redacției lui, replica promptă în discuții ce se prelungeau dincolo de miezul nopții, răbdarea lui cu adevărat unică în explicarea unui fapt vrednic de preocuparea gazetarului și, mai presus de orice, faptul că prin scrisul lui el a fost unul din cei mai scînteietori și aprigi răzbuunători ai oamenilor obișniți, împilați, asupriți, umiliți — toate acestea vor face ca omul și gazetarul N. D. Cocea, alături de scriitor, să stăruie în permanenta amintire a unei întregi generații.

Se spune uneori că reportajul se scrie operativ, sub impresia proaspătă a evenimentelor, tot așa cum cele mai izbutite foiletoane satirice izvorăsc din indignarea spontană așternută la repezeală pe hîrtie. Posibil. Dar iată că o carte, mai bine zis o cărțuie intitulată modest „Unele probleme ale reportajului literar” invită la suspendarea temporară a „inspirațiilor eruptive” și la medierea concentrată asupra unui subiect deosebit de interesant.

Poate că încercarea de teoretizare a lui George Macovescu are mai puține contingențe cu o lucrare sistematică de analiză științifică aprofundată. De altfel, titlul însuși al cărții denotă că autorul nu a avut asemenea intenții. Dar ea prețuiește prin aceea că, adunînd ca într-o antologie păreri diverse — Gorki, Egon Erwin Kisch, Boris Gorbakov, Polevoi — crează un climat favorabil pentru discutarea unor probleme ale reportajului literar. Faptul are o importanță cu atît mai mare, cu cît vine să contracareze unele opinii izvorite din practica ziaristică cotidiană. Lupta permanentă cu minutele pentru respectarea graficului de apariție a ziarului, generează în unele redacții un mod meșteșugăresc de lucru, izgonind la periferia activității gazetărești problemele ei teoretice.

Explicația fenomenului rezidă în complexitatea și noutatea vieții noastre contemporane. Există sumedenie de fapte și evenimente, de schimbări ce se petrec în peisajul societății noastre de azi care se cer aduse la cunoștința tuturor. Fixarea lor, oglindirea într-o imagine larg cuprinzătoare este imposibil de realizat numai în știri sau în corespondențe. Gazetarul contemporan scoate tot mai des din arsenalul formelor gazetărești reportajul ca modalitatea cea mai adecvată de expresie a realității.

Se poate însă susține că sîntem inventatorii reportajului? Ar fi ridicol. A existat și înainte, în cotidianele timpului, cu o funcțiune însă deosebită de a celui de azi. Fără îndoială că și reportajul ziarelor bur-

gheze constituia un mijloc de cunoaștere a vieții. În fond, privind prin prizma considerațiilor că reportajul suplinește absența cititorului la desfășurarea unui eveniment, reportajul din trecut și cel de azi se situează pe aceeași platformă. În definitiv, nu oricine poate să asiste la descoperirea cadavrului sinucigașei din strada Fidelității, după cum iarăși nu oricine poate să vadă personal străpungerea tunelului de aducțiune de la Hidrocentrala de la Bicăz de către tuneliștii lui Gavrilă Pașca. Și într-un caz, ca și în celălalt, reporterul și-a asumat obligația să fie și martor ocular, și informator. Relatările sînt însă total deosebite. În vreme ce relatarea unuia poartă în germene aluzia la negarea vieții, celălalt proclamă principiul celebrării ei în ceea ce are mai de preț: creația. E ceea ce conferă reportajului contemporan o preponderență valoare educativă realizată prin intermediul relatării autentice despre fapte cotidiene. Și nu numai valoare, dar și răspundere a cărei absență reportajul burghez o suplinea prin „senzație“.

În cazul acesta, răspunderea a înlocuit „senzația”? Nimic nu pledează pentru asemenea supoziție. Am cîștit odată, în „Scînteia”, un reportaj în care Toma George Maiorescu relatează cum s-a evitat o catastrofă de cale ferată. Senzațional? Firește, prin aspectul extraordinar al fenomenului de viață. Dar dincolo de semnificația senzațională a faptului se întrevedea o întregă categorie socială, ieșea la iveală ethosul nou al unor oameni ai zilelor de azi. Dimensiunea aceasta socială, și nu singulară, cu aspect de excepționalitate, a eticii este ceea ce pledează pentru existența reportajului senzațional în zilele noastre.

Dar, viața nu este alcătuită numai din fapte extraordinare, ci și din fapte obișnuite. Într-o fabrică un muncitor a făcut o inovație. Nu e spectaculoasă, nu are nimic senzațional, are, dimpotrivă, modestia evenimentelor banale, minore. Merită un reportaj? Cu siguranță că da, în măsura în care faptul în sine re-

levă o sensibilă „mutație“ în conștiința omului. În romanul „...Și a fost ziua doua“, Ehrenburg consemna o realizare deosebită: un tânăr muncitor, în al treilea deceniu al secolului XX, construise o macara de lemn! Faptul ar părea ridicol, dacă s-ar ignora descoperirea scriitorului: se născuse o conștiință nouă a tânărului muncitor. Și în clipa aceea era mai importantă o descoperire etică, decît una tehnică.

Indiscutabil că a limita conținutul reportajului numai la prezentarea schimbărilor survenite în peisajul geografic înseamnă a-l hărăzi să facă concurența cărților poștale ilustrate trimise cu mențiunea „suvenir din Slănic“. Pitorescul gratuit, condimentat cu exclamații lirice n-ar putea salva în cazul acesta reportajul de căderea în cromolitografie. La fel cum enumerarea prea statistică de realizări (pe sortimente și bucăți) l-ar asimila raportului contabilicesc cu circulație relativ restrînsă. Asemenea cazuri se întîlnesc astăzi foarte rar. În marea majoritate a reportajelor prim planul îl ocupă oamenii, autorii realizărilor pe tărîm economic, social sau cultural. E un succes, fără îndoială, dar în același timp și izvorul unei complicații, rezultînd dintr-o caracteristică fundamentală a reportajului și care îl deosebește de schiță. Este vorba de exactitate, de adresa la care reportajul decupat din ziar este expediat de secția scrisori. Și ce se întîmplă dacă reportajul are „adresant necunoscut?“ S-a autodizolvat prin proprie despersonalizare. Un reportaj care n-a mers la țintă, care poate fi suspectat de neverosimilitate, de prea multă larghețe a fanteziei. De aceea, probabil, se întîmplă uneori să citim reportaje eșuate, plate sau banale (cu adresă), sau mirifice descripții și dialoguri spirituale (fără adresă). Și într-un caz și în celălalt, reporterul a ocolit cu mai multă sau mai puțină abilitate Scylla și Charibda meseriei sale. Cel dintîi, terorizat de teama de a nu exagera cu o iotă faptele și deci de a încălca ilicit hotarele schiței, a redat faptele sumativ, fără culoare și fără pic de căldură. Fapte există, într-adevăr, absolut autentice (reporterul a verificat cu șpaltul în mină dacă banca despre care a scris e

din arțar) și oamenii au numele absolut exacte, transcrise fidel din buletinul de identitate. Din punctul de vedere al exactității nu i se poate reproșa nimic. În schimb, reportajul ca formă gazetărească, utilizînd imaginea ca principal mijloc de expresie, nu există.

În cel de-al doilea caz, reporterul a optat pentru libera desfășurare a fanteziei neîngrădite de prescripțiile genului, alunecînd în schiță sau în poem în proză. Firește că poemului în proză sau schiței nu-i va refuza nimeni viza de publicare în ziar. Dar aceasta nu în dauna reportajului, care rămîne forma principală de oglindire larg cuprinzătoare în ziar a faptelor și oamenilor care formează peisajul social contemporan.

Dacă, așa cum se observă citind ziarele, reportajele nu lipsesc din punct de vedere statistic, se pot face unele rezerve, privind calitatea lor. Este vorba mai ales de reportajele pe teme industriale care nu sînt redactate la nivelul corespunzător al faptelor relatate. Chiar și un eveniment atît de important ca intrarea în funcțiune a furnalului numărul 7 de la Hunedoara a fost palid tratat în reportaje. Dominată de prezența uriașă a furnalului, munca oamenilor care contribuiseră la înălțarea lui rămîne un mister nedezlegat nici pentru cititor și, probabil, nici pentru reporter. De altfel, abordarea temelor industriale în reportaj (mă refer în special la fabrici propriu-zise, nu la șantiere), se face cu oarecare superficialitate. Faptul este cu atît mai surprinzător cu cît reporterii talentați nu fac excepție. Într-unul din reportajele sale cuprinse în volumul „Uriașul Preludiu“ („Zahărul“). Traian Coșovei se limitează la descrierea procesului tehnologic, făcînd din reportaj un mic manual de vulgarizare a cunoștințelor privitoare la fabricarea zahărului. Or, este evident că la capitolul „noutăți“ respectivul reportaj e în deficit. În fond, potrivit structurii reportajului, în fabricarea zahărului nu s-a mai petrecut nimic nou, nimic deosebit în ultimii aproximativ 30 de ani. Avem de-a face cu o pseudo-actualitate a reportajului. Alteori, reportajul industrial se caracterizează prin prosternarea extatică în fața miracolului tehnicii. Abundă asociațiile (conductele=artere; ventilatoarele=plămîni), incursiunile în mitologie (vezi făurăria lui Hefaistos). În loc de o descriere a vieții uzinei prin ea însăși, prin oamenii care strunesc mașinile — definire prin... industria

mitologică! Oamenii sînt apariții aproape fulgurante în peisajul acesta de coloși de oțel înconjurați de flăcări.

Scria undeva George Macovescu în cîrticica sa, despre necesitatea documentării prealabile a reporterului în vederea scrierii unui reportaj. Remarcă perfect întemeiată, țînînd seama că de fondul aperceptiv cu care reporterul se prezintă pe teren, depinde în bună măsură orientarea sa. Asistăm însă uneori la derogări flagrante de la acest principiu și care se soldează cu efecte penibile pentru reporter și reportajul respectiv. Într-un reportaj despre Geneva, publicat în „Steagul Roșu“ din 20 iulie sub semnătura lui Stan Vlad, citim următoarele: „Întrebarea pe care mi-am pus-o atunci privind monumentul (lui Rousseau N.N.)... era în legătură cu motivul care i-a determinat pe genezezi să aducă atîta cinstire lui Rousseau, mai ales că prin oraș nu văzusem prea multe monumente. Un localnic s-a arătat imediat dispus să-mi dea explicațiile necesare... „E penibil, fără îndoială, pentru un reporter să afle de la un localnic că Rousseau și-a petrecut o parte a vieții sale în Geneva. Penibilă firește și această mărturisire înduioșătoare despre insuficiența propriei documentări prealabile. Fiindcă în reportaj, foarte adesea spontaneitatea aparentă este în fond fructul unei temeinice acumulări de cunoștințe din toate domeniile de activitate.

Sciriam la începutul acestor rînduri că broșura lui George Macovescu are meritul de a fi pus în discuție cîteva probleme în legătură cu reportajul literar. Și fără asemenea discuții, în baza unor prezumate originalități, firește că reportajul literar contemporan poate înainta într-o mică măsură. Și dacă asemenea studii critice sînt de natură să sprijine evoluția reporterilor noștri, nu e mai puțin adevărat că lectura operelor marilor reporteri întregeste această acțiune. Lectura reportajelor lui Bogza a influențat și va influența și de acum încolo dezvoltarea multor reporteri. Le-am citit, le-am discutat, am învățat din ele. Din păcate, nu putem spune același lucru despre reportajele lui Egon Erwin Kisch, ale lui Julius Fucik și Wili Bredel, pentru simplul motiv că... nu le întîlnim. Ar trebui traduse și tipărite. E un deziderat izvorit atît din curiozitatea de cititor, cît și din preocuparea ziaristului de a-și îmbunătăți în permanență munca sa.

CARNETUL UNUI REPORTER

ÎNSEMĂNĂRI DESPRE PRESĂ DIN CHINA NOUĂ

V. DĂNCIULESCU

Cu neputință să nu fi atras luarea aminte celor ce au citit documentele Congresului al VIII-lea al Partidului Comunist Chinez, problemele privind așa numita „linie a maselor”. Pomenirea ei la începutul acestor însemnări mi s-a părut absolut necesară deoarece nimic nu cred că poate caracteriza mai bine ca „linia maselor”, presa chineză. Ziariștii chinezi obișnuiesc chiar să spună, folosind o vorbă din popor, că toată munca lor trebuie să se simtă legată de mase „ca peștele în apă”.

Această legătură are firește consecințele ei; în atitudinea ziaristului, dar mai ales în înfățișarea ziarelor multe care apar la Pekin și în fiecare provincie.

„Pentru noi, îmi spunea secretarul de redacție al ziarului „Tefanjibao”, care apare la Șanghai, cea mai dificilă problemă este alcătuirea ziarului. Intreaga atenție o îndreptăm spre cerințele cititorilor, ale cititorilor de toate categoriile. Socotim că fiecare om care cumpără un ziar trebuie să găsească ceva de citit: un răspuns la o problemă, de ordin general sau personal, un sfat, un îndemn. La noi în redacție există chiar o vorbă: dacă într-o zi un om nu găsește nimic într-un ziar, nici măcar o știre, am lucrat o zi degeaba. Dacă n-am acționat asupra conștiinței lui, nu ne-am făcut datoria”. Am notat, cuvânt cu cuvânt, cele auzite: era părerea unui ziarist chinez, într-o discuție despre caracterul popular al presei.

Simțămîntul limpede al discuției cotidiene cu cititorii l-am aflat în redacțiile ziarelor în două mărturii caracteristice: pe de o parte, sutele — în unele cazuri mii de scrisori primite zilnic — pe de altă parte, articolele care împărtășesc neîncetat experiența maselor, o studiază, o analizează și se străduiesc s-o generalizeze. Valoarea acestei activități a presei comuniste chineze a subliniat-o, nu de mult, însuși președintele Mao-Tze-dun, care, personal, a alcătuit și comentat o culegere de articole din ziare privind problemele construcției socialiste la sate. Cartea care apăruse în a doua ediție pe cînd eram în China, am găsit-o la mare prețuire în ochii multor activiști din aparatul de stat și de partid, în atenția multor cadre de conducere din unitățile socialiste ale agriculturii.

Legătura nemijlocită cu viața, cunoașterea îndeaproape a gândurilor și preocupării maselor, a particularităților și cadrului specific pe care diferite probleme ale construcției socialiste îl îmbracă, ferece ziaristul chinez de păcatul debitării generalităților și de practica șablonului. În problema transformării socialiste a comerțului, de pildă, urmînd și apărînd linia politică a Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, ziarul din Tuncin și cel din Șanghai au lucrat diferit: diferența nu s-a datorat, pe cît am înțeles, pregătirii diferite, profesionale și politice a ziariștilor din cele două redacții ci

particularităților fiecărui oraș în parte, cadrului specific în care s-a desfășurat — pe aceleași principii, în același scop și cu același rezultat — pomenita acțiune.

Caracterul specific al ziarului la care lucrează este de altfel o preocupare centrală, izvorită socot din aceeași dorință de apropiere a ziarului de cititori. La Tan-șun, oraș cu aproape un milion de locuitori, ziariștii din redacția gazetei locale îmi mărturiseau că aceasta era, la acea vreme, problema pe care o aveau de rezolvat. „Dacă ziarul nostru seamănă cu „Jenminjibao” cititorii sînt nemulțumiți. Ei ne întrebă pe drept cuvînt: de ce să cumpărăm „Jenminjibao” și imitația lui, făcută uneori rău, la Tan-șun? Firește au dreptate...”

Privind cu multă seriozitate datorită lor de a da un caracter specific publicației la care lucrau, membrii redacției (redacție tină, forma:ă odată cu apariția ziarului la 16 martie 1956), studiau cu multă atenție, pe cît mi s-a explicat, pe colective, diferite ziare care, avînd o tradiție publicistică, au reușit să capete un specific anume. Studiul era susținut de cercetarea atentă a propunerilor cititorilor și a problemelor specifice ale construcției economice și culturale din oraș.

Reflectînd preocuparea continuă de a vorbi tuturor — țînînd seama deci de nivelul diferențiat cultural, politic, ideologic al masei de cititori —

interesant mi s-a părut felul în care ziaristii chinezi pun problema folosirii genurilor gazetărești. În vremea consfăturii fruntașilor în producție din întreaga Chină mă aflam la Pekin și am vizitat redacția „Jenmin-jibao”. Vorbind despre sarcinile și preocupările imediate ale ziarului mi-au fost arătate ultimele exemplare. Cite o pagină, chiar și mai mult, erau dedicate consfăturii; dar nu simple relatări ale discuțiilor: am văzut în pagini caricaturi, fotografii; mi s-au tradus titluri: erau poezii, portrete literare, articole mici scrise de fruntași și, uneori, articole mari de dimensiunile unui subsol de pagină. Acest fel de a prezenta consfătuirea mi s-a explicat că se dărește dorinței de a comunica direct cititorilor, tuturor cititorilor; cine n-are vreme să citească, privește caricatura — aleasă pe una din problemele centrale puse în discuție — și tot rămâne cu ceva în minte; căutând o lectură ușoară, plăcută, un cititor citește poezia și, pe această cale, ia legătura cu consfătuirea; economistul, specialistul, găsește articolul amplu care îi satisface exigențele; muncitorul sau țăranul citește, pe înțelesul lui, un mic articol scris, în felul lui specific de exprimare și gândire, de un muncitor ori de un țăran ca și dînsul; cel ce are vreme să citească tot ceea ce-i scris despre consfătuire nu se plictisește din pricina monotoniei genurilor gazetărești.

Preocuparea de a nu scăpa din orbita activității gazetărești nici o categorie de cititori cred că justifică existența unor publicații speciale. La Tan-tun am avut prilejul să văd un astfel de ziar, de format mic, cu apariția de trei ori pe săptămână și cu un nume care, fără echivoc, îi arată rostul: „Ziarul țăranilor din provincia Ci-Lin”. Apariția acestui ziar cu un tiraj de 57.000 de foi, paralel cu „Ci-Linjibao” (organ provincial) și cu „Tan-Tunjibao” (organ orașenesc), în condițiile în care, după titluri, părea a trata probleme asemănătoare, mi-a părut oarecum ciudată. Am aflat că redacția (compusă din nouă oameni — cite doi de pagină plus redactorul șef) nu-și propune să abordeze teme speciale; dimpotrivă, reia teme discutate în „Jenminjibao” ori în alte ziare și le tratează la nivelul cititorilor din sate. Problemele cele mai importante, interne și internaționale, sînt explicate pe înțelesul țăranilor, în felul lor de a se exprima, exemplificat și argumentat concret, cu fapte și date la îndemîna

cititorilor. Sînt talmăcîte la nivelul priceperii țăranilor legi ale statului, felurile măsurii și dispoziții, în așa fel încît fiecare țăran, cel mai proaspăt alfabetizat, poate să înțeleagă. Unele articole sînt sistematizate pe puncte, formulate scurt și pe înțeles spre a fi lesne memorizate. Eficacitatea activității „Ziarului țăranilor din provincia Ci-Lin” n-am putut-o

verifica, dar citeva date aflate la redacție mi-au părut edificatoare în această privință; ziarul a luat ființă la 1 ianuarie 1955; de atunci pînă astăvară ajunsese să numere 2500 de activiști din sate care scriau regulat, 4000 de oameni care comunicau aproape permanent cu redacția care primea zilnic între 250 și 300 de scrisori.

人民日报

1955年6月25日 星期六 第225号

本報地址：北京前門外大街131號

電話：二二二二

零售每份五分

訂閱：國內每月一元二角，國外每月二元

廣告：每行每日五分

警惕帝国主义的陰謀和国内反革命活动

最近，在帝国主义和国内反革命分子的策划下，在西藏、新疆、台湾、海南岛等地，发生了一系列反革命活动。这些活动，是帝国主义和国内反革命分子，为了配合帝国主义侵略战争，而进行的一系列反革命活动。这些活动，是帝国主义和国内反革命分子，为了配合帝国主义侵略战争，而进行的一系列反革命活动。这些活动，是帝国主义和国内反革命分子，为了配合帝国主义侵略战争，而进行的一系列反革命活动。

十口探井已噴出原油 克拉玛依再次被証明是我国当前最大油田

克拉玛依油田，是我国当前最大的油田。这个油田的发现，是我国石油工业上的一个重大胜利。这个油田的发现，是我国石油工业上的一个重大胜利。这个油田的发现，是我国石油工业上的一个重大胜利。

鞍鋼新的建設工程大規模动工

鞍鋼新的建設工程，大規模地动起来了。这个工程，是我国钢铁工业上的一个重大胜利。这个工程，是我国钢铁工业上的一个重大胜利。这个工程，是我国钢铁工业上的一个重大胜利。

蒙大代表舉行招待會

蒙大代表，在北京市舉行招待會。这个招待會，是我国政府为了表示对蒙大代表的友好，而举行的一次重要活动。这个招待會，是我国政府为了表示对蒙大代表的友好，而举行的一次重要活动。

全國供銷合作先進工作者代表會議閉幕

全國供銷合作先進工作者代表會議，在北京市閉幕。这个会议，是我国政府为了表彰在供銷合作方面做出突出贡献的先进工作者，而举行的一次重要会议。这个会议，是我国政府为了表彰在供銷合作方面做出突出贡献的先进工作者，而举行的一次重要会议。

周總理接見阿富汗文化代表團

周總理，在北京市接見了阿富汗文化代表團。这个接見，是我国政府为了表示对阿富汗文化代表團的友好，而举行的一次重要活动。这个接見，是我国政府为了表示对阿富汗文化代表團的友好，而举行的一次重要活动。

沈雁冰歐亞尼泊爾文化代表團

沈雁冰，在北京市接見了歐亞尼泊爾文化代表團。这个接見，是我国政府为了表示对歐亞尼泊爾文化代表團的友好，而举行的一次重要活动。这个接見，是我国政府为了表示对歐亞尼泊爾文化代表團的友好，而举行的一次重要活动。

中國南島航線交通建設在望

中國南島航線交通建設，正在積極進行中。这个建設，是我国政府为了改善南島交通，而进行的一次重要活动。这个建設，是我国政府为了改善南島交通，而进行的一次重要活动。

文島病害工程

文島病害工程，正在積極進行中。这个工程，是我国政府为了改善文島交通，而进行的一次重要活动。这个工程，是我国政府为了改善文島交通，而进行的一次重要活动。

„Jenminjibao”, organul Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez

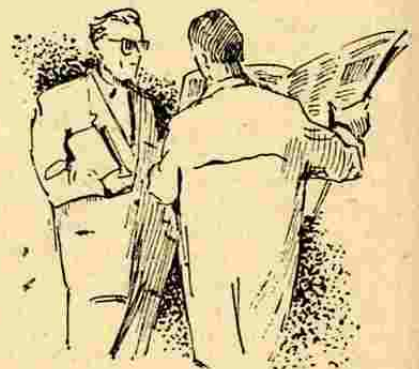
Expoziția de artă populară rominească din Canton

Prezența în actualitate, nu prin mecanica apariție cotidiană ci prin senzația și dezbateră problemelor care zilnic răsar, este o altă trăsătură, aș îndrăzni să afirm, caracteristică, presei chineze. Prezența în cea mai strictă actualitate este de remarcant atât în problemele interne cât și în cele internaționale; intervenția ziaristului chinez este de o promptitudine exemplară atunci când un eveniment se cere comentat, când se cere o luare de atitudine, când se impune stabilirea unui punct de vedere principial, într-o anumite dezbateră. Comentariul de politică externă, definind poziția opiniei publice chineze, apare cu regularitate și fără nici o întârziere în „Jenminjibao”; de asemenea, fără întârziere, apar articolele referitoare la problemele de la ordinea zilei. Într-una din zilele sesiunii Adunării populare a reprezentanților din întreaga Chină s-a discutat despre succesele dobândite în sectorul industrial. În acest cadru, câțiva deputați au cerut garanții că autocamionul chinezesc, construit mai curând decât prevedea planul, îndeplinește toate cerințele calitative. Fără îndoială, la cerere, s-a arătat că nu-i nici un motiv de îngrijorare; pe bază de documente s-a demonstrat apoi de ce termenul planificat a putut fi redus

fără a dăuna cu nimic calității. În ziua următoare a acestor discuții, ziarul „Jenminjibao” publica un articol de fond intitulat: „Impotriva conservatorismului, împotriva pripelii”, alegând în acest fel miezul părerilor exprimate și căutând să comunice un adevăr ieșit la iveală în discuțiile deputaților. Articolul definea conservatorismul în îndeplinirea planului și a sarcinilor în general, definea pripela, arăta apoi consecințele fiecărei atitudini în parte, mijloacele prin care fiecare om poate afla, din analiza activității practice, când e conservator și când se pripeste și, bineînțeles, cum se poate feri să nu cadă nici în păcatul pripelii, nici în greșeala conservatorismului.

Regretul mare, trăit de fiecare dată când priveam peste paginile ziarelor chinezești era acela că nu puteam răzbate nicicum în înțelegerea lor. Bunăvoința redacțiilor care mi-au oferit unele articole în talmăcire, răbdarea interpretului care-mi traducea titlurile și informația curentă, nu puteau crea — de ce, oricine dintre noi înțelege — posibilitatea judecării așa cum aș fi dorit, a amănunțelor în ansamblul unui ziar. Procedam deci, determinat de o condiție obiectivă, ca un medic care cercetează funcțiile unui organ fără a ține seama de legă-

tura acestuia cu celelalte organe și în ultimă instanță de întregul organism. În aceste limite am fost în stare să urmăresc doar distribuția, după conținut, a materialelor din pagină și proporțiile dintre diferitele probleme. Pagina întâia și a patra nu se deosebesc, de regulă, de ale ziarelor noastre nici în privința paginării, nici a conținutului; există doar o ilustrare mai bogată cu fotografii, vignete, caricaturi și desene. Paginile de interior au însă un profil anume: pagina a doua este consacrată problemelor economice (agrare, industriale, comerț, transporturi), pagina a treia problemelor ideologice, vieții de partid, culturale, sanitare și de legislație (ziarele chineze obișnuiesc să explice, pe înțelesul cititorilor, anume texte de legi și hotărâri). De remarcant e în această privință spațiul larg acordat problemelor economice, evident aflate în centrul preocupărilor, și gruparea lor într-o singură pagină. În „Jenminjibao”, care de la 1 iulie apare în opt pagini, repartitia e următoarea: pagina I-a articolul de fond și știrile cele mai importante; pagina II-a, probleme industriale; pagina III-a probleme agrare; pagina IV-a, probleme ideologice, de politică internă, sociale; paginile V-a și VI-a probleme internaționale; pagina VII-a probleme de învățămînt și cultură, pagina VIII-a publicitate. (Organizarea redacției, în funcție de apariția în opt pagini, a fost schimbată, tinzând spre formula: secția și pagina, formula organizatorică, pe cât mi s-a spus, tradițională în presa chineză). Am stăruit asupra proporțiilor materialelor în paginile ziarelor, deoarece cred că această proporție oglindește concordanța dintre preocuparea de a păstra, în centrul atenției, principalele probleme ale construcției socialiste fără a știrbi, ci dimpotrivă, accentuând caracterul popular al presei.

CONTRIBUȚII LA ISTORIA PRESEI

P R E S A A N U L U I 1 8 4 8

NICOLAE DELEANU

VI

Revoluția din 1848 în țările românești a fost pregătită în decurs de două decenii prin felurite mijloace politice și culturale, în pofida măsurilor de opreliște luate de regimurile lui Bibescu, Sturza și Metternich. Unul din acele mijloace au fost gazetele și revistele mai mult sau mai puțin literare, despre aspectul și cuprinsul cărora ne-am ocupat în numerele trecute. Prin caracterul lor progresist, unele periodice — chiar dacă au apărut în anii precedenți revoluției și au militat în condițiuni de aspră cenzură — se pot încadra în noțiunea de „presa anului 1848”, alături de gazetele care realmente au fost tipărite în lunile revoluției. Despre acestea din urmă ne vom ocupa acum nu numai enumerându-le, dar și analizându-le pozițiile, pentru ca să urmărim astfel desfășurarea revoluției în inșeși coloanele presei.

Este îndeajuns de cunoscut că revoluția burgheză din 1848 în țările noastre n-a fost „o mișcare de imitație”, a unor tineri studenți întorși din Paris, cum credea N. Iorga¹⁾. Baza ei socială de necontestat a fost pe deplin înțeleasă în primul rând de ideologul mișcării, Nicolae Bălcescu, care, doi ani mai târziu, scria, într-unul din studiile sale²⁾, următoarele:

„Revoluția rominilor din 1848 n-a fost un fenomen neregulat, efemer, fără trecut și viitor, fără altă cauză

decît voința intimplătoare a unei minorități sau mișcarea generală europeană. Revoluția generală fu ocazia, iar nu cauza revoluției românești. Cauza ei se pierde în zilele veacurilor. Uneltitori ei sînt optsprezece veacuri de trude, suferințe și lucrarea poporului romin asupra lui însuși”.

În ce privește Moldova, evenimentele au avut o înfățișare specifică situației ei economice.

„Albina Rominească” din Iași publică în nr. 27 din 1 aprilie 1848 o știre care începea astfel:

„Liniștea de care Capitala noastră neîntrerupt se bucură de la intronarea Prea Înălțatului Domn Michaiu G. Sturdza Vvd, acum în curs de citire zile s-a fost amenințat prin uneltirile a cîți-va tineri dintre boierii cari, pilduindu-se de cugetări vrednice de osîndă, s-au fost abătut de la datoria ce o au către Cîrmuire. Mulțămîită însă părintescii îngrijiri a M.S., carele prin înțelepte și energhice măsuri...” etc.

Nota era urmată de două ofise ale domnitorului. În prima, Mihai Sturza se plîngea „cu o vie mîhniciune” de turburarea provocată la Iași cu cîteva zile mai înainte, de „cîți-va netrebniți”, iar prin cea de a doua se poruncește îndepărtarea lui Alecu Sticleanu din postul de șef al secției I-a a Departamentului Postelniciei și surghiunirea lui la Focșani, pentru motivul că luase parte la turburările cu pricina.

Știrea și cele două ofise fuseseră trimise la redacția „Albinei” lui Gh. Asachi de către spătarul C. Polizu care, în calitatea lui de șef al secției

a II-a din Departamentul Treburilor din Lăuntru, era și șeful cenzurii. Bătrînul dascăl trebui să se supună, publicîndu-le la loc de frunte. De altfel, Asachi nu avea temperament de luptător politic și, cu altă mai puțin era înflăcărat de ideea revoluționare. Se supunea din ce în ce mai docil cenzurii și poruncilor stăpînirii, astfel că „Albina Rominească” începuse să fie lipsită de viață, poziția ei progresistă stînd, către 1848, sub semn de întrebare.

Nici o știre mai amănunțită n-a apărut în presa ieșeană în legătură cu faptul incriminat de cele două ofise domnești, dar presa străină, în frunte cu „Siebenbürgisches Wochenblatt” din Sibiu, „Allgemeine Zeitung” din Augsburg, „Wiener Zeitung” din Viena, „Le Siècle” și „Le National” de la Paris și „Journal des Débats” din Constantinopol, ba și „Gazeta de Transilvania” din Brașov — lămurește despre ce era vorba:

La 27 martie 1848 se ținu o întrunire în sala hotelului Petersburg din Iași. Adunare publică în vremea asprei domnii a lui Sturza? Da!, stăpînirea fusese nevoită s-o încuviințeze. Era un semn al vremurilor... Poate că primise și oarecari asigurări din partea unor boieri cu vază că totul va decurge în liniște. La întrunire participaseră intelectuali liber-profesioniști și negustori, dar mai mult boieri mici și mijlocii, ba chiar și boieri mari, unii din ei agenți ai domnului, iar alții sincer indignați de regimul de jaf și despotism. Manifestația fusese inițiată de o mîna de îtrgoveși și boieri mijlocii cu îndeletniciri burgheze, agitatori care desigur

1) „Istoria presei romîne”, pag. 82.

2) „Mersul revoluției în istoria rominilor”, Paris, 1850.

I. Ghica

C. A. Rosetti

I. Eliade Rădulescu

nu erau străini de foile volante împărțite cu câteva zile mai înainte pe ulițele Iașului. Pamfletul ataca pe Vodă pentru toate abuzurile și silniciile lui, asigura pe cetățeni că armata „va pune jos armele” la sculara poporului și dădea agitatorilor acest certificat: „**Moldovenilor, aceia care vă așteaptă și vă cheamă prin această hirtie sint patrioți și partidă mare**”. Mulți dintre ei erau desigur patrioți, dar nu alcătuiau „partidă mare” în sens de grup organizat...

Adunarea de la hotel Petersburg votase un memoriu către domnitor, cu caracter oarecum ultimativ, cuprinzând revendicări, formulate în 35 de puncte. Sturza refuzase satisfacerea lor, în special dizolvarea Adunării obștești, desființarea cenzurii și alcătuirea unei gărzi civice. Intr-adevăr, acestea miroseau a revoluție. Avea dreptate „Gazeta de Transilvania” când spunea (nr. 34/1848) că „**Spiritul ce aburează de la apusul Europei a ajuns și în Moldo-România**”...

Memoriul afișa deziderate care interesau direct burghezia: îmbunătățirea portului Galați, tribunal de comerț la Iași, traducerea codului de comerț francez, înființarea unei bănci de scont și a unei bănci naționale, publicitatea sentințelor judecătorești, o nouă catagrafie, răspundere ministerială, „secarea corupției” etc. Dar încercarea de revoluție (pentru că, în 1848, în Moldova fusese numai o încercare de revoluție) a fost frinată de amestecul unor boieri de rang mai mare, care impuseră în fruntea celor 35 de puncte ale memoriului respectarea și „sfînta păzire a Regulamentului în tot cuprinsul său și fără nici o răstălmăcire”. (Regulamentul Organic care consfințea iobăgia țărănilor!) și nu admiseseră nici o ciumtire a privilegiilor de clasă,

Elementele realmente progresiste din Moldova, printre care Vasile Alecsandri și viitorul domn Alexandru Ion Cuza, fuseseră prezente la adunarea de la hotel Petersburg dar nu reușiseră s-o influențeze în mod hotărîtor. Cît privește pe Mihail Kogălniceanu, adevăratul îndrumător al progresiștilor moldoveni, el nu se afla atunci la Iași.

Dacă modesta presă moldoveană n-a putut publica amănunte despre mișcarea de la 27 martie 1848, în schimb un corespondent ieșan, ocazional, al „Gazetei de Transilvania”, a reușit să le aducă la cunoștința lui Gh. Bariț din Brașov. Unele relatări au văzut lumina tiparului, altele au fost cenzurate. Aflăm din ele de reprimarea care a urmat și de noua adunare din casa lui Alecu Mavrocordat a cărui ogradă „era fixată de lume, iar ulița țixită de trăsuri”, ceea ce înseamnă că populația, deși neantrenată direct în mișcare, era gata să i se alăture, altfel nici n-ar fi de înțeles pentru ce domnitorul a simțit nevoia să se refugieze în cazarma de la Copou.

Turburările au durat și în zilele următoare. „Iată, în minutul acesta îți scriu din fundul unei odăi întunecoase unde mă aflu refugiat acum de trei zile. Tot orașul e în groază; toate familiile în doliu și în curînd va suna o oră de triumf sau de cădere generală a moldovenilor”, scria, exagerînd, Gh. Șion către redactorul „Gazetei de Transilvania”. Aceasta însă înțelegea mai bine de ce încercarea de revoluție nu reușise în Moldova: marea majoritate a conducătorilor erau rupți de mase, interesați să nu le agite! Vroia doar să obțină de la domnie unele reforme modeste, fără să zdruncine temeliele orînduirii feudale. „**Scoală tu, să șed eu!**”, așa caracterizează — în mare

măsură pe bună dreptate — „Gazeta de Transilvania” din 26 aprilie 1848 spiritul ce conducea pe mulți „novatori” boieri moldoveni care țineau în primul rînd să ajungă la ranguri de vază în ierarhia protipendadei. Gazeta nu mințea deoarece mahalalele nu fuseseră răscolite — și cu atît mai puțin sațele, deși țărani se aflau în continuă fierbere și puteau fi lesne puși în mișcare, stare de spirit confirmată de acte oficiale din acele zile, spre pildă de oîsul domnesc din 17 aprilie care, anunțînd că s-au luat măsuri de reprimare la Bătătești, unde „s-ar fi adunînd oameni spre înarmare cu cugetări a tulbura liniștea publică”, porunca administrațiilor de Roman, Bacău, Neamț și Suceava ca „prin puterea armelor să sfărîmați asemenea adunări și să stingeți răul ce s-ar cugeta; iar de urmare să raportați”.

Mișcarea nu reușise datorită „poltroneriei boierilor” care în Moldova formau o „aristocrație de lingă”, — recunoștea o lună mai tîrziu o broșură anonimă. În nr. 57/1848 „Gazeta de Transilvania” adăuga la nereușita revoluției nu numai „partida reacționară” din sîrul boierimii ce se pretindea progresistă, ci și primejdia intervențiilor străine. La toate acestea subliniem noi, azi, insuficienta dezvoltare a burgheziei moldovene în raport cu cea din Țara Romînească, fapt mereu reflectat în presa acelor vremuri.

Mișcarea progresistă din Moldova nereușind în 1848 să îndepărteze regimul lui Mihai Sturza, nu poate fi vorba de publicații periodice libere acolo, în vremea cînd se desfășurau revoluțiile din Țara Romînească și Transilvania, ci numai de o recrudescență a tipăriturilor clandestine sub formă de foi volante, sau cel mult broșuri, dintre care una³⁾, semnată de Mihail Kogălniceanu, fixa precis poziția adevăratelor elemente progresiste moldovene. În afară de aceste tipărituri, cititorii din Moldova se alimentau cu publicațiile revoluționare muntene care se strecurau ușor prin firava graniță a Milcovului. De asemenea se soseau la Iași numeroase exemplare din „Gazeta de Transilvania”, „Foaia pentru minte” și alte gazete din Ardeal. Ele veneau oficial la sediul consulatului austriac, care făcea distribuția.

Domnitorul a încercat să le împiedice difuzarea. Începînd din aprilie 1848 el a dus o adevărată luptă

³⁾ „Dorințele partidei naționale în Moldova”.

Ion Catina (stînga) cu fratele său

rării clăcași refuzau să iasă la muncile silnice de pe moșii; Arhivele Statului sînt pline de dosare administrative ale Vorniciei și Logofetei, în mare parte încă necercetate, care dovedesc această stare prerevoluționară. Negustorii asaltau domnia cu jalbe. Meșteșugarii, în special vestiții tabaci din București, se organizau pe căprării, sub conducerea lui Boliac și Axente Sever. În așteptarea semnului numeroși patentari își procurau arme. De Nion, consulul Franței la București, raporta la 14 martie ministrului său de la Paris (Lamartine) că „domnește în public o neliniște aproape generală”; că... „în acest oraș de o sută de mii de suflete, din care foburgurile au un număr considerabil de oameni fără profesie și fără venituri” sînt posibile acte de violență; și că, în lipsa unei prese libere, „diverse placarde cerînd abolirea generală a privilegiilor boierilor, formarea unei gărzi civice și libertatea presei, au fost afișate nopțile trecute în cartierele cele mai populate”. („Anul 1848 în Principatele Romîne”, vol. I. pag. 161).

În această atmosferă, „Vestitorul Romînesc” (gazetă care continua Cantorul de avis și comerș”) din 30

aprilie se mărginea să publice o cuvîntare a lui vodă Bibescu care anunța măsuri represive; în vreme ce „Bukurester Deutsche Zeitung” ținea să dezmințea categoric, în numărul 32 din 1 aprilie, că în țară ar fi frămîntări!).

În pofida afirmațiilor unei astfel de prese dirijate de domnitor, revoluția va izbucni la 9 iunie la Islaz și la 11 iunie la București. Nimic nu-i mai putea sta în cale. Nicolae Bălcescu se întorsese de la Paris — unde luase parte activă la atacul pala-

¹⁾ În aceste articole care prezintă unele aspecte progresiste ale presei din România nu am crezut de cuviință să enumerăm cronologic toate publicațiile apărute în cursul vremurilor. Am lăsat de o parte periodice ca „Icoana Lumii” din Iași, „Danubiul” din Galați, „Universul” din 1845 din București, „Mondul” tot din București și altele, pentru a nu îngreua expunerea. De data aceasta trebuind să pomenesc de o gazetă în limba germană, găsesc nimerit să dau unele amănunte:

În cele două capitale, dar în special la București, trăiau numeroși cetățeni străini: supuși austriaci, germani, italieni, francezi, levantini, plus mișuneala de ardeleni cu pașapoarte ale păjurerii habsburgice. Unii veniseră pentru procopseală, alții erau refugiați politici; cea mai mare parte se stabiliseră temeinic, aclimatizîndu-se și

tului regal — și pregătea ultimele amănunte. Nu avem confirmarea documentară a informației că însuși aga (prefectul) Iancu Manu înștiințase pe complotiști, la 7 iunie, să grăbească proclamarea revoluției; dar e demnă de crezare afirmația unui memorialist (Colescu-Vartic) că Villara, ministrul Treburilor din Lăuntru, avertizase pe Bibescu că buba va sparge ori cîte arestări s-ar face, deoarece toată lumea era amestecată în complot și nu știa pe cine să nu bănuiască.

În cele trei luni cît a durat revoluția, au apărut în Valahia următoarele gazete: „Pruncul Romîn”, „Poporul Suveran”, „Reforma”, „Constituționalul”, „Romania”, „Amicul comercianților”, „Învățătorul satului”, „Mercuriu” (la Brăila), „Naționalul” (la Craiova) și buletinul oficial „Monitorul romîn”.

Prima gazetă care a apărut sub semnul revoluției pentru moment triumfătoare a fost „Pruncul Romîn” chiar a doua zi după ce domnitorul fusese silit să subscrie constituția. (A apărut de la 12 iunie la 11 septembrie 1848, de trei ori pe săptămînă. Formatul: 30 x 23; abonamentul 1 galben pe an; un număr: 20 parale; tipografia lui C. A. Rosetti și Winterhalder, care erau și redactori responsabili; caractere semi-cirilice).

Curios titlu de gazetă revoluționară! El vroia însă, să semnifice starea de pruncie a poporului romîn care credea că se află la primii pași pe drumul eliberării naționale și sociale. Așa imaginează poetul Ion Catina revoluția ce izbucnise: ca un prunc voinic și curat pînă la nevinovăție! El însuși se mărturisea naș al gazetei într-un scurt articol din primul număr al „Pruncului”, articol de o frazeologie exasperantă.

Altfel, Ion Catina se dovedise plin de curaj și inițiativă. În după amia-

pornind spre romînzare. Profesau cele mai felurite meserii: comercianți, industriași, intermediari, profesori, medici, farmaciști, ingineri etc. Cei mai numeroși, erau meșterii pe cont propriu precum și lucrători din manufacturi și întreprinderi industriale, în mare parte de limbă germană. Așa că nu e de mirare că un Carol Schweder a găsit rentabil să editeze în 1848 săptămînalul „Bukurester-Deutsche Zeitung”, care a trăit, cu intermitențe, pînă la 1861. După moartea lui Schweder conducerea a luat-o Wallenstein. Gazeta s-a tipărit la presa lui Joseph Kopping, avoi la cea a lui Winterhalder. Toți germani... Ceea ce ne dă încă o imagine a Bucureștiului pornit atunci pe drumul dezvoltării capitaliste. Vom vedea că în 1849 va apare și o gazetă franțuzească: Journal de Bucarest.

za de 11 iunie, cînd clopotele tuturor bisericilor din Capitală băteau în dungă semnalul revoluției, poetul se suise pe niște lăzi din ulița care dădea în piața Sf. Gheorghe și ciuse mulțimii cele 21 de puncte ale constituției de la Islaz, după care declamase cu patos o poezie ocazională care se sfîrșia cu refrenul :

**Haideți frați într-o unire:
Țara noastră e-n pieire!
Aste ziduri și palate
Unde zac mii de păcate,
Haideți a le dărîma !**

Catina va rămîne în tot timpul revoluției cel mai credincios colaborator al „Pruncului român”. Alții au fost : C.I. Arion, Ion Ionescu de la Brad, C. Halepliu (dovedit mai tîrziu spion al boierilor și trădător al revoluției), Gheorghe Vernescu (viitor om politic liberal-conservator-reacționar) și Barbu Gănescu, fost profesor la Sf. Sava, publicist de talent, dar cu o carieră neasîmpărată, ajungînd pînă la complot împotriva împăratului Napoleon al III-lea.

Spiritul conducător al „Pruncului” a fost însă C.A. Rosetti. Multe articole sînt nesemnate și e foarte probabil că i se datorează lui. Ca și Catina, Rosetti excela în stil bombastic și în atitudini demagogice ultra-revoluționare și neconsecvente. Editorialul primului număr era înecat în diti-rambe la adresa domnitorului și mitropolitului, și declara că „proprietatea este sîntă tuturor”. Un alt articol din același număr se adresa „Către frații noștri din Moldova”, dar aici redactorul avea curajul să-i îndemne pe moldoveni : „Goniți pe tiranul al cărui nume va rămîne ca o pată veșnică în istoria țării” (adică pe domnitorul Sturza).

De abia în numărul următor, de la 17 iunie, sînt date în vileag rosturile „Pruncului român”. Winterhalder iscălește un articol intitulat „Dezrobirea Romîniei”, în care, sub pretextul unei expuneri istorice a felului cum fusese pregătită revoluția din martie pînă în iunie, se străduiește să scoală în relief rolul „covîrșitor” al prietenului său C.A. Rosetti și al fraților Ion și Dumitru Brătianu. Incerca deci să le creieze o platformă de popularitate. Alte cuvinte de laudă sînt adresate fraților Golești (deci nu și revoluționarului Al. G. Golescu, care era văr), lui Eliade, lui Tell (viitor pașoptist renegat), adică aripei drepte și moderaților din guvernul instituit în ziua de 11 iunie... Despre Cezar Boliac autorul face o simplă

mențiune la sfîrșitul înșiruirii, iar cîi privește pe ideologul și motorul revoluției, Nicolae Bălcescu, el este presupus doar în colectivul generic „Frații Bălcești”, fără nici o pomenire despre rolul marelui istoric în organizarea și conducerea asociației secrete „Frăția” și în redactarea programului revoluției (proclamație citită la Islaz).

În coloanele „Pruncului român” începeau deci să se întrevadă cele două tabere : trădătorii și șovăelnicii lui Eliade și Brătianu de o parte, revoluționarii Bălcescu, Boliac și Goleșcu-Arăpila de alta.

Conducătorul gazetei, C. A. Rosetti, nu era lipsit totuși de atitudini radicale. Va dovedi aceasta în toată cariera lui de ziarist militant, chiar cînd prietenul său Ion Brătianu va ajunge prim ministru. Inconsecvența, însă, îi va predomina toată viața.

Din punct de vedere al radicalismului este demnă de arătat atitudinea fermă pe care „Pruncul român” a luat-o pe chestiunea gărzilor naționale imediat după prima încercare, timidă încă, de la 14 iunie, a reacțiunii, de a răsturna guvernul revoluționar. Dacă Ion Calina se mulțumise să adreseze domnitorului complotist ver-surile — de mare circulație atunci :

**Ia-ți lădăța și domnița
Și te cară, azi, din țară,
Căci romîni nu mai vor
Pe Bibescu domnitor**

articolul intitulat „Ce trebuie să facem?” (nr. 3/19 iunie) aducea soluția : „gvarde națională”, chiar la sate, pentru apărarea libertăților cucerite. Peste trei zile un alt articol avea titlul îndemnător „Aideți la gvardia națională!” și făcea reproșuri romînilor că nu dădeau buzna la această datorie elementară, în vreme ce străinii din București, în special nemții, se înscriseră aproape toți. Și articolul întreba : „Vă veți lăsa întrecuți de dînșii?”

În trecut fie zis — ca o ilustrare a situației precare în care se afla revoluția — poporul ducea lipsă de arme, dar aceasta nu-l împiedica pe gazetarul de la „Pruncul român” să judece ca un prunc și să se dea o soluție ca aceasta : „Coasa pusă drept în sus și legată bine de coadă închi-puiește o lance, o armă formidabilă (sublinierea noastră) care slujește de minune, cum s-a văzut aceasta în Polonia”...

În nr. 3 găsim o interesantă rela-tare a primei mari întruniri populare, ținută la 15 iunie pe cîmpul Filaretu-

Gheorghe Bariț

lui. Făcînd azi o medie a aprecierilor din diferite izvoare contemporane, reiese că cel puțin 25.000 de bucureșteni se adunaseră pe cîmpia unde se află acum „Parcul Libertății”. Guvernul lua contact cu poporul. Cu această ocazie depunea jurămîntul pe constituție și se sfințea noul drapel al țării (roșu-galben-albastru, în locul culorilor albastru-roșu de pînă atunci).

La 19 iunie reacționarii încercară o primă lovitură organizată. Un număr mare de boieri se adunase în sala Momolo de pe Podul Mogoșoaiei, unde complotau. Comandanții trupelor din garnizoană, colonelii Odobescu și Solomon, se aflau și ei în complot. Erau sprijiniți în ascuns de Rosetti și Brătianu care începușeră să dovedească atitudini dubioase. Ofițerii se prezentară la palatul guvernului provizoriu. Anunțaseră că vor să felicite guver-

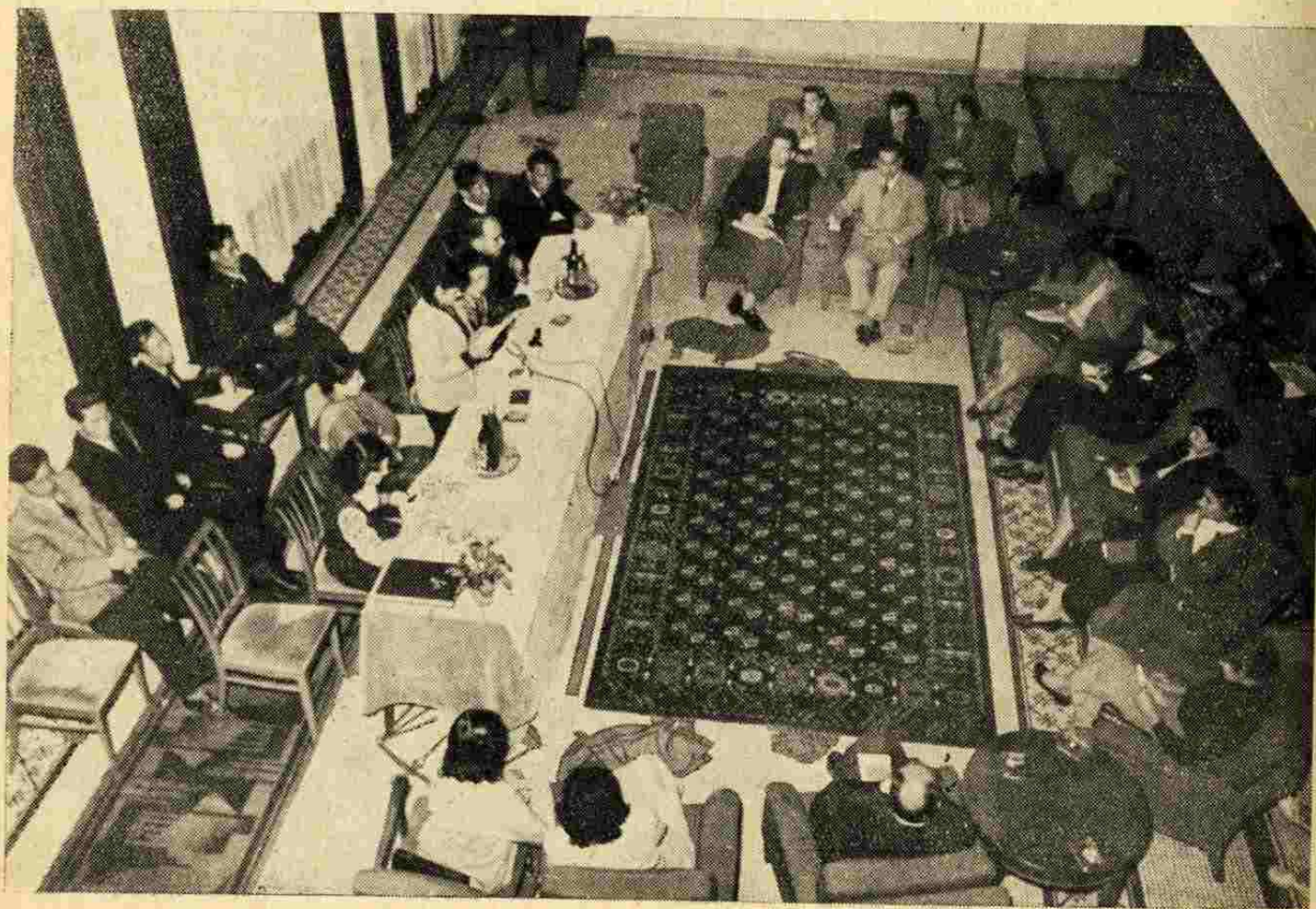
nul libertăților cucerite... Dar venită însoții de armată. Soldații fuseseră hrăniți, în dimineața aceea, cu pîine frămîntată în vin... Cei doi comandanți arestară guvernul, iar soldații, la porunca lui Solomon, traseră în mulțimea strînsă la imboldul eroinei Ana Ipătescu. Botezul de sînge al revoluției s-a încheiat cu eliberarea guvernului și arestarea trădătorilor.

„Pruncul român” a relatat pe larg în nr. 4 de la 22 iunie faptele așa cum s-au petrecut, neuitînd să pomenească nici de „fapta eroică a unei dame romîne”. Indignat de mișelia celor doi colonei și îndurerat de sacrificiul victimelor căzute în încercare, redactorul gazetei exclamă: „Să îndrăznească idra discordiei să mai ridice capul — capul i se va zdrobi ca la 19 iunie și atunci vai! vînzătorilor patriei! De ar tăcea oamenii s-ar ardica pietrele ulițelor și ar striga răzbunare!”...

Dar această poză teatrală a „Pruncului român” era numai o figură de stil care ascundea complicitatea unora și șovăielile altora din grupa Eliade-Brătianu. Inspiratorul politic al gazetei n-a avut curajul — n-a vrut — să ceară judecarea și condamnarea trădătorilor. Articolul se termina cu îndemnul la umilita rugă creștină: „Doamne, iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri!”... Astfel, tabăra reacționară din guvern se demasca...

Discursul lui Eliade, plin de ipocrizie, ținut la înmormîntarea muncitorilor morți (căci ei plățiseră tribut de sînge la 19 iunie), a fost publicat în întregime, dar cu tîlc, în coloanele unei alte gazete: „Poporul Suveran”, apărută chiar în ziua complotului, gazetă în jurul căreia încercau să se concentreze elemente consecvente în frunte cu Nicolae Bălcescu. Poziția acestei noi publicații o vom analiza în numărul viitor.

Conferință de presă a conducătorilor ansamblului coregrafic coreean TOI SIN HI care a avut loc în ziua de 13 octombrie la sediul Uniunii Ziariștilor

DISCUȚII

PENTRU ÎMBOGĂȚIREA CONȚINUTULUI ȘI O PREZENTARE MAI VIE A ZIARELOR NOASTRE

SĂ SCRIEM PE ÎNȚELESUL POPORULUI

ȘERBAN NÉDELCO
redactor șef al ziarului „Gazeta
Cooperației”

Vorbind despre limba în presă, V. I. Lenin se ridica împotriva acelor gazetari care foloseau cuvinte străine, fără să fie nevoie. El era, totodată, dușman neîmpăcat al încercărilor de vulgarizare a stilului, al frazelor șablon, afectate. Lenin îi învăța pe gazetari să scrie simplu, pe înțelesul poporului.

Respectând indicațiile lui Lenin, — în ale cărui scrieri sînt redate, simplu, cele mai înalte idei, — presa noastră a făcut mari pași înainte pe drumul îmbunătățirii stilului. Grija deosebită în această privință dovedește redacția ziarului „Scinteia”. În paginile organului comitetului central al partidului se observă străduința redacției de a face să dispară stilul cenușiu, șablonard.

În presa noastră mai sînt încă multe lipsuri în ceea ce privește limba. Abundă încă destule articole scrise fără grija gazetarului de a găsi cuvintele cele mai potrivite, care să ajungă la inima cititorului. Citește cu regularitate „Agricultura nouă”, organ al Ministerului Agriculturii și al Ministerului Gospodăriilor Agricole de Stat. Majoritatea cititorilor acestei publicații este alcătuită din țărani muncitori, din oameni simpli, dintre care foarte

mulți abia în anii regimului democratic popular au deprins meșteșugul scrisului și cititului. Și totuși, în paginile gazetei întâlnești foarte des cuvinte ca: infestat, recent, optim, acordat, intensificat, livrat, defectat, satisfăcut, maximum, reglat, grosier, simetric etc. Asemenea cuvinte sînt puse chiar în gura țăranilor muncitori, dîndu-li-se uneori înțelesuri greșite.

În „România liberă” se vedește o preocupare de ocolire a cuvintelor străine, de îmbunătățire a stilului. Totuși, foarte des întâlnești fraze pe care omul simplu nu le poate înțelege nici măcar cu ajutorul dicționarului. „În multe poeme sînt de multe ori scrișniri și durități, în altele reziduri livrești, aproape pitorești pentru candoarea lor ideatică, dar atmosfera e realizată matur, cu mijloace personale”, — scrie Gh. Mărgărit în „Cronica literară” din „România liberă” nr. 3744. Credem că nu mai e nevoie de nici un comentariu. Din asemenea fraze scrise într-o limbă păsărească, cei mai mulți dintre cititori nu înțeleg nimic.

Citind pe Mihail Eminescu, pe Ion Creangă, I. L. Caragiale, pe Mihail Sadoveanu, Tudor Arghezi, Zaharia Stancu, Cezar Petrescu și alți

scriitori clasici și contemporani, rămîi încîntat de bogăția de cuvinte din operele lor — rezultat al studierii adînci a limbii poporului, al grijii de a scrie simplu, pe înțelesul masei lor.

Avem o limbă frumoasă și bogată. Și totuși, cită sărăcie găsești în unele articole din presa noastră: În articolul de fond din „Agricultura nouă” nr. 247, de pildă, se arată că... Fiecare bob pus în brazdă „trebuie” să fie ales cu grijă. Organele agricole „au datoria”. Pentru condiționarea semințelor „se cere”. Condiționarea „trebuie” terminată. Însămînțările „trebuie” executate. Organele agricole „au datoria”. Însămînțările „trebuie” să se efectueze. În general, „e necesar” să se asigure. Sămînța „trebuie” îngropată. (Cele de mai sus sînt prescurtări ale frazelor din ultima parte a articolului, prin înlăturarea părților secundare). Asemenea exemple se găsesc din belșug și în alte publicații. Ele dovedesc lipsa de străduință a autorilor respectivi de a se exprima în limba poporului și adesea lipsa lor de cultură.

Sînt cunoscute străduințele lui I. L. Caragiale, grija lui de a construi fraze cit mai scurte și mai limpezi. Marele nostru înaintaș în ale scrisului recita și modifica frazele de zeci de ori, nu se lăsa pînă nu dădea articolului său o formă desăvîșită.

Mulți dintre gazetarii de azi, din păcate, se mulțumesc să meargă în fugă... „pe teren”, să noteze cîteva cifre, nume de oameni și localități și, uneori, două-trei cuvinte. Întorcîndu-se în redacție, încep să scrie reportajele... Adesea, ei introduc cuvinte ca: amu, tulai, alea, astea, celea, istea, o țiră sau oleacă, pã vale, pã deal și, fără să mai recitească ce-au așternut pe hîrtie, o trimit la tipar, încredințați că au scris în expresii populare. Dacă Al. Raicu ar fi studiat mai adînc limba poporului, dacă ar fi recitat măcar odată reportajul său publicat în „Gazeta Cooperației” nr. 349, sînt sigur că n-ar fi scăpat fraza în care arată că o tarla este „lungă de... zece hectare”, iar în reportajele lui din „Agricultura Nouă” abundă expresiile: „băi Cenșule”, „pe-alde” etc. care nu constituie de loc un stil popular, ci doar o vulgarizare, o batjocorire a limbii poporului. Dacă ar fi fost mai atent, nici Virgil Dănculescu n-ar fi lăsat să apară în „România liberă” nr. 3697, că un pătrat are lungimea de zece metri și lățimea de opt.

Avem misiunea de a ridica pe o treaptă tot mai înaltă presa noastră. Aceasta ne obligă să lucrăm cu mult suflet, să punem pasiune în fiecare frază, să căutăm totdeauna forma cea mai potrivită de a ne exprima gândurile. Fiecare gazetă să se întrebe, înainte de a trimite articolul său la tipografie: am scris destul de limpede și de convingător? În ce măsură va ajuta scrisul meu la educarea maselor?

Există o zicală care conține mult adevăr: tonul face muzica. În ceea ce ne privește, putem spune că oricât de mărețe ar fi ele, ideile cuprinse într-un articol nu vor putea fi îmbrățișate de mase, dacă nu vor fi redată într-o formă care să stîrnească interesul și pasiunea cititorilor.

Este limpede că aceasta depinde

în primul rînd de talentul gazetarului. Dar dacă talentul nu e dublat de o muncă stăruitoare pentru înlăturarea lipsurilor, nu va putea fi valorificat. Este de dorit ca mînuitorii condeiului să se plece mai atent asupra manuscriselor lor, pentru ca fiecare articol să aibă nu numai un conținut just, ci și o formă corespunzătoare.

Presa este un mijloc însemnat de propagare a celor mai înalte idei, dar și de îmbogățire continuă a limbii, de popularizare a cuvintelor noi, create pe baza dezvoltării culturii și tehnicii. Să studiem adînc limba poporului, să alegem cu grijă cuvintele, combătînd atît tendințele de vulgarizare cît și pe cele de introducere a expresiilor străine, nefolositoare și neînțelese de mase.

de la secțiile agrare). Nu este permis să acționăm „pe campanii”, de vreme ce cititorul ne cercetează roadele muncii zi de zi, cu un ochi mereu mai exigent.

Fluctuațiile apar chiar și de la un număr de ziar la altul. „Steagul roșu” se încadrează și el în această apreciere critică. În unele zile, după părerea noastră, prezintă cititorilor săi un ziar consistent, interesant, cu o bună finută publicistică, după care adesea urmează cite un număr cenușiu, fad, prea puțin atractiv. O situație asemănătoare întîlnim la „Munca”, unde, după numere de ziar care ar justifica aprecieri măgulitoare, bogate în superlative, se înregistrează scăderi cu greu explicabile. Sau, în unele zile, în paginile „Științei”, ilustrațiile sînt distribuite cu o zgîrcenie de scoțian, în vreme ce materialele lungi abundă.

Sînt inclinat să cred că unul din factorii care determină aceste inconsecvențe, aceste capricioase schimbări de atitudine, decurge din faptul că în anumite momente portofoliul secțiilor este deficitar. Dar, asupra cauzelor s-ar putea discuta pe larg și, mai mult ca probabil, punctele de vedere nu totdeauna vor coincide. Ce să-i faci, cu subiectivismul greu o scoți la capăt! Secretarii de redacție dau repede vina pe secții, iar secțiile pe „statul major”.

În fond, însă, nu la cele de mai sus îmi propusesem să mă refer (m-a cam furat condeiul), ci să răspund la invitația tov. I. Felea, de a discuta problema legăturii dintre fond și formă. Consider că este de prisos a teoretiza problema, a dovedi „legătura indisolubilă” dintre fond și formă, a aduce în ajutor „argumente concrete”. Lucrurile sînt tot atît de clare, de necontestat ca și faptul că un ziar încheiat după ora 2 noaptea, nu mai ajunge la vreme la cititorul ce nu are fericirea să locuiască în urbea lui Bucur. Fără „miez”, un material va avea o existență efemeră, nu va trăi mai mult de o zi, ori cite „toalete literare” ar arbora. Tot așa, materialul cel mai bogat în conținut, dacă este lipsit de „vino-ncoa” nu va ajunge la inima și mințile cititorului, ci, în cel mai bun caz, va fi consemnat în întrecerea socialistă din cadrul redacției. Și într-un caz, și în celălalt, respectivele materiale nu și-au îndeplinit menirea, nu au justificat cheltuirea de muncă.

Presei noastre comuniste îi revin sarcini multiple. Mesager neobosit al partidului în mase, tribună a experienței înaintate, sfătuitor înțelept

CÎTEVA CUVINTE DESPRE CALIFICARE

M. PANDREA

Secretar responsabil de redacție al
ziarului „Steagul roșu”

Voi încerca să aduc o modestă contribuție la discuția privind aspectul grafic al gazetelor. Interesantă discuție. Pe cît de interesantă, pe atît de utilă. Au fost expuse idei valoroase, aspecte variate, unele dezbătute mai mult în redacțiile noastre, altele mai puțin sau chiar deloc. S-au formulat propuneri, ba, uneori — din păcate cam odată la 6 luni — am întîlnit și aprecieri critice. Nu înțeleg de ce așa rar. Critica ustură, dar prinde bine.

Este evident că pînă acum opiniile participanților la discuție fac tangentă sau chiar coincid. Toată lumea este de acord că „pe piață” trebuie prezentat un ziar cît mai consistent, mai atractiv, vioi, proaspăt, atît de interesant încît să fie... citit. Toată lumea este de acord că mijloacele ce ne stau la îndemînă sînt multe și eficiente: folosirea întregului arsenal de genuri publicistice, fantezie și îndrăzneală în paginație, ilustrarea mai bogată a paginilor, variația caracterelor de literă, utilizarea inspirată a chenarelor, vignetele și a altor artificii care înfrumusează aspectul grafic.

Lucruri noi cu greu s-ar putea adăuga.

Cert este că în ultima vreme înfățișarea presei noastre reflectă preocuparea redacțiilor pentru îmbogățirea conținutului de idei, pentru îmbunătățirea formei și înfrumusețarea aspectului grafic. Dovadă că de la discuții s-a pășit la aplicări practice. Între ziare se poartă chiar o întrecere pasionantă, o întrecere alimentată de mîndria și poate uneori chiar vanitatea colectivului fiecărei redacții, o întrecere nedeclarată, dar foarte ușor detectabilă. Ciștișător, cititorul!

Se impune totuși o observație. Răsfoind colecțiile, se poate constata că, din timp în timp, intervine cite o perioadă în care publicațiile noastre și indeosebi cotidianele, excelează în înnoiri, în inițiative, făcînd proba materială a măiestriei, talentului și fanteziei cu care sînt înzestrate redacțiile respective. Urmează mai apoi cite o perioadă de „acalmie”, de pierdere a ritmului, de întoarcere — în unele cazuri — la cotele de la care s-a pornit sușul. Nu-mi explic de ce se lucrează „pe campanii” (cum obișnuiesc să se exprime unii colaboratori

și apropiat al celor ce plămădesc noua orînduire socială, clopot mereu treaz și prompt în semnalarea carențelor — iată câteva din sarcinile de onoare ale presei. Realizarea lor reclamă mai mult decât pricepere, reclamă măiestria de a scrie, plus competența cea mai înaltă în problema abordată. Intr-un cuvînt — calificarea gazetărească. Aici am vrut să ajung. Aici, după mine, se află nodul legăturii armonioase dintre fond și formă.

În zadar un reporter face risipa talentului său acoperind pagini cu metafore și imagini poetice, dacă materialul este pauper din punct de vedere al conținutului de idei. La secretariatul redacției noastre — și nu mă îndoiesc că și la conștrați — poșesc adesea kilometrice materiale „literare”, în care puținele idei sînt înecate în verbalism. Unele ajung și în coloanele ziarului, altele iau drumul... coșului.

Am avut ocazia să aud pe unii reporteri spunînd: „Fac eu materialul acesta... Nu prea cunosc problema, dar am ochi, am fler... Și încă, ce fler!”

Sîntem de acord. „Ochiul”, „flerul”, sînt însușiri indispensabile unui ziarist. Fără ele nu se poate. Dar numai cu ele, tot nu se poate. Poșezi într-o colectivă, ochiul vede, flerul detectează, dar tu nu reții, nu vezi, nu percepi ce e nou, ce e actual, pentru că nu cunoști mecanismul sporirii fondului indivizibil, nu știi dacă 1.500 kg. grîu la hectar înseamnă mult sau puțin, nu ai aflat de asolamente și rotația culturilor, nu reușești să descifrezi evidența zilelor-muncă. Cobori într-o uzină, ochiul și flerul acționează, dar bloc-notesul se acoperă doar cu nume, cifre și câteva impresii privitoare la cadru, la atmosferă. Nu vei reuși mai mult, nu vei desprinde ce a apărut în plus față de ieri, față de o altă unitate industrială, ce se impune a fi răspîndit și cultivat, și nu în tipare searbăde, aride, ci în forme literare, desăvîrșite, demne de pana celui mai talentat reporter. Nu vei reuși, pentru că uneori conșunzi atribuțiile cabinetului tehnic cu cele ale cercului A.S.I.T., iar despre turnarea în cochile sau așezarea mașinilor după fluxul tehnologic ai noțiuni vagi, ai „mai auzit cîndva”, dar n-ai „prins” ce înseamnă.

Dar, destul cu pledoaria pentru competență! Fără cunoașterea profundă, deplină, a problemelor din sectorul în care lucrezi — pentru că nu cred că pot exista ziaristi atotștiu-

tori — nu poate fi vorba de calificare gazetărească, tot așa cum nu poate fi vorba în cazurile cînd nu stăpînești limba în care scrii, cînd nu reușești să dai materialului elaborat un minimum de cochetărie care să-l facă mai mult decît „comestibil”, să-l facă atrăgător.

Vom satisface aceste cerințe dacă vom ști să împletim pasiunea pentru meseria de ziarist cu simțul de înaltă răspundere față de titlul de lucrător în presa comunistă. Le vom satisface dacă vom manifesta o nepotolită sete de cunoaștere, de îmbogățire a bagajului nostru cultural.

Nu lipsit de însemnătate este rolul colegiilor redacționale și al șefilor de secții. Folosirea judicioasă a timpului, restrîngerea pînă la lichidarea totală a șuetelelor sterile — purtate adesea pe marginea compor-

tării lui Ozon sau a insucceselor „Locomotivei” — înlocuirea lor prin discuții (organizate sau neorganizate) referitoare la probleme legate nemijlocit de munca noastră, ar constitui desigur un factor pozitiv în creșterea calificării.

În această privință are să-și spună cuvîntul și Uniunea Ziariștilor, care, pe lângă cursurile de limbi străine, ar putea acorda mai multă atenție organizării studiului unor probleme de specialitate, atît al celor ce sînt de construcția economică, de stat și culturală din țara noastră, cît și al celor privitoare la însușirea diferitelor genuri publicistice.

În privința calificării, avem să ne spunem cuvîntul în primul rînd noi, cei ce lucrăm în presă, și cei mai tineri și cei mai vîrstnici.

PĂRERILE UNUI VECHI SECRETAR DE REDACȚIE

S. ALBU

Conșormindu-mă apelului revistei „Presa noastră”, am să încerc să spun și eu cîteva cuvinte asupra aspectului grafic al ziarelor, mai cu seamă în legătură cu aportul secretarului de redacție.

Intii să fac o mărturisire: m-au cam speriat — nu știu exact cum să le numesc — să zicem „teoriile” grave despre munca secretarului de redacție. Mai ales articolul secretarului responsabil adjunct al revistei „Contemporanul”, Florin Z. Florin, a făcut să-mi treacă fiori prin șira spinării...

Cred că lucrurile sînt luate prea grav. O spune aceasta un om care face secretariat de redacție cam — nu vă speriași, fiindcă spun adevărul gol-goluț! — de prin 1908...

Am citit odată un portret al secretarului de redacție „clasic”, în care redactorul respectiv scria despre acest personaj, în esență, cam următoarele: secretarul de redacție e un individ care: 1) poartă ochelari; 2) nu rîde niciodată și 3) scrie pe manuscrisele altora. Mărturisesc că m-am recunoscut numai sub aspectele nr. unu și trei. Pe cel de la numărul doi îl repudiez complet, fiindcă mie îmi place să rîd...

Mihail Sevastos, în lucrarea sa

„Amintiri de la „Viața Romînească”, scrie (la pag. 300) că „lui Ralea îi lipseau tocmai însușirile unui bun secretar de redacție: meticulozitatea, conștinciozitatea și exactitatea...” Este o definiție judicioasă a secretarului de redacție.

Să ne întoarcem, însă, la oile noastre... deoarece, în discuție, nu e vorba de secretarul de redacție, ci de lupta pentru o pagină mai vie a ziarului.

În ultima vreme se discută cu apringere aspectul grafic al ziarelor. Dar acum s-a ajuns — după părerea mea — ca să se sară peste cal.

Nu e de conceput ca o rubrică fixă, cotidiană, să nu apară la un loc fix, în pagină. Mă refer aici la „Romînia liberă”, care are un aldin în chenar așezat totdeauna în pagina a treia, în primele coloane sus, — ceea ce e foarte bine, fiind că cititorul știe că acolo găsește și trebuie să găsească rubrica aceasta, care, lucru ciudat, nu poartă totuși nici un titlu. Tot așa de bine se face la acest ziar că rubrica spectacolelor și a buletinului meteorologic își au loc fix: în ultimele două coloane jos, în pagina patra (deși e discutabil dacă chiar acest loc e indicat pentru rubrica aceasta, care n-are ce căuta

în pagina cu ultimele știri externe). Ceea ce nu mai este bine la „România liberă”, e că nu menține la un loc stabil cursivul cu comentarea evenimentelor externe, ci îl plimbă de colo-colo în pagina întâia. O rubrică fixă trebuie să-și aibe un loc fix, unde cititorul s-o găsească și cu ochii închiși.

Aș vrea să citez ca model de loc fix pentru rubrici fixe pagina a doua din „l'Humanité”, unde apar articole și știri artistice, literare, teatrale etc., plus foiletonul.

În legătură cu modul cum trebuie să arate pagina întâia: pe vremuri, presa poloneză (cred că și cea rusă) avea pagina întâia consacrată reclamelor; iar ziarul londonez „Times” publică și astăzi în pagina întâia anunșurile de mică publicitate, culese cu „perle” — litera cea mai mică. Deci, este greu de stabilit un tip de gazetă; fiecare ziar trebuie să-și aibe tipul, aspectul, într-un cuvânt personalitatea proprie, grație căreia să fie recunoscut cale de o poștă (așa cum a izbutit, în ultima vreme, de pildă, revista „Contemporanul”).

În concluzie: fiecare secretar de redacție care crede că poate realiza ceva bun, să-și alcătuiască ziarul cum va crede de cuviință, ca paginile să fie cit mai atrăgătoare. Tehnica ne dă literă din ce în ce mai frumoasă, clișee artistice lucrate, ilustrații. Artă celor care participă la paginarea gazetei este să realizeze din acest material ceva viu, plăcut ochiului și util minții.

Și încă ceva (rog să nu se supere gazetarii care și-au expus păreri în paginile „Presei noastre”): cea mai bună impresie mi-a lăsat articolul maestrului principal în sectorul gazete, Marin Cîmpeanu, care a spus curat, limpede și gospodărește, tot ce se cere ca aspectul unei publicații să fie plăcut și folositor. Colaborarea secretarilor de redacție cu muncitorii din tipografie (paginatori, ajutorii lor, linotipiști și mașiniști de la rotative) trebuie să fie strînsă, ca să rezulte ceva valabil, adică trebuie să fie o colaborare obligatorie, dar nu silită, ci, din convingere, din inimă, ceea ce nu poate să dea decît roade bune.

Și acestea toate numai și numai în interesul maselor de cititori, pentru care depun strădanii deopotrivă gazetarii și tipograful.

DESPRE ALEGEREA ȘI PREGĂTIREA ILUSTRĂȚIILOR PENTRU ZINCOGRAFIE

D. NEGOIȚA
(„Munca”)

În ultimul timp, prezentarea grafică a gazetelor s-a îmbunătățit. Se observă din partea redacțiilor mai multă strădanie de a prezenta pagini cât mai vii și mai atrăgătoare, cu titluri mai artistic executate, cu o paginație variată, precum și cu ilustrații interesante.

Sînt însă unele gazete, în special regionale, ca „Steagul Roșu”—Bacău, „Viața Nouă”—Galați, „Înainte”—Craiova, „Informația Bucureștiului”, în care apar citeodată clișee atît de întunecate, încît dacă n-ar fi însoțite de explicații n-ai ști despre ce este vorba.

Care este cauza apariției unor clișee atît de slabe? În primul rînd lipsa de exigență din partea secretariatelor de redacție în alegerea și trierea ilustrațiilor din punct de vedere tehnic. Ele alegă mai mult după cantitate, în dauna calității. În al doilea rînd, slaba pregătire a celor care aleg ilustrațiile și le trimit în zincografie. Nu se ține cont că originalele trebuie să îndeplinească anumite condiții, dintre care cea mai importantă este ca ilustrațiile să aibă contrast de alb și negru, contrast care este necesar datorită faptului că punctele de raster apar chiar pe părțile cele mai albe ale fotografiei. Acestea devin astfel gri-deschis. Rasterul influențează

de asemenea și părțile cele mai închise ale fotografiei, dîndu-le un ton de gri-închis. În consecință, contrastul existent în original este diminuat în clișeu.

Ce se întîmplă cu originalele care nu au contrast?

Diferența mică de tonuri este diminuată și mai mult, iar tiparul obținut este deci întunecat și neclar. Dacă mai adăugăm și pierderile de claritate ce se produc prin calandrare, turnare la stereotipie, viteza rotativei și calitatea hîrtiei, se ajunge la ilustrații atît de întunecate încît ele par adevărate pete înconjurate de chenare. Aceste ilustrații nu prezintă pentru cititori nici un fel de interes.

Numai clișeele excepțional de clare și cu contraste nete se trimit la zincografie fără a fi retușate.

Retușul este o prelucrare suplimentară a originalului, pentru a se obține contrastul necesar, pentru eliminarea unor defecte (pete, zgîrieturi etc.), a unor elemente inutile, și pentru a se scoate în evidență anumite părți importante ale marginii.

A retușa înseamnă a accentua contururile imaginii, a prelucra părțile luminoase cu culoarea albă, iar cele întunecoase cu culoare neagră. Cu cît hîrtia ziarului va fi mai groasă și de calitate mai slabă, cu atît retușul

Clișeu neretușat

trebuie să fie mai intens, și invers, cu cât hîrtia este mai bună, cu atât retușul trebuie să fie mai fin. Cîteodată, la unele fotografii, retușul se rezumă numai la scoaterea în evidență a conturului figurilor din imagine. Aceasta duce atât în cazul originalelor închise, cât și în cazul celor deschise, la denaturări. Figurile apar înconjurate de linii de un alb sau negru strident.

Originalul trebuie retușat cu mare băgare de seamă, spre a nu fi denaturat. Aceasta se referă mai ales la portrete. Cîteva linii trase nelalocul lor pot denatura expresia feței, făcînd ca portretul publicat să nu semene cu originalul. La retuș trebuie menționate neapărat toate detaliile feței. În vederea unui control asupra calității retușului, se recomandă ca în redacție să existe încă un exemplar al portretului.

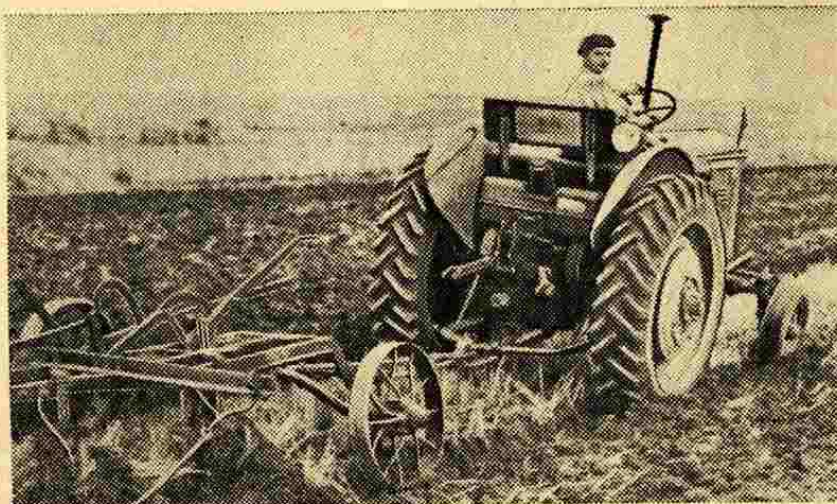
În cazul cînd se dau la zincografie originale decupate din alte ziare — ceea ce nu trebuie să se facă decît în cazuri cu totul excepționale — retușul trebuie executat cu mare grijă. Toate punctele raster trebuie să fie distruse, căci în caz contrar se va forma o încrucișare între rasterul originalului și rasterul nou, care va deforma foarte mult originalul.

Este, desigur, de la sine înțeles că evitarea retușului prin asigurarea unor fotografii, a unor vignete foarte bune, este metoda cea mai recomandabilă pentru obținerea unor ilustrații corespunzătoare la tipar.

Uneori, obiectele din fotografie se clișează pe un fond alb, fără raster. Pentru obținerea unui astfel de clișeu, obiectul prezentat trebuie sau decupat sau întărit pe margini cu un contur alb. Pe fond se fac cruci cu creionul pentru ca zincografia să nu uite că trebuie înlăturată punctele de raster. Pe verso-ul originalului se menționează: „cu tifet“.

Desenele pentru clișeele liniare trebuie să fie formate din linii negre clare și uniforme întărite, din puncte și din alte elemente de exprimare pe fond alb. Desenul poate fi făcut cu penița, pensula (tuș negru) sau cu un creion moale pe o hîrtie grunțoașă. Cerneala sau tușul de altă culoare, îndeosebi albastru sau violet, nu dau imagini clare, întrucît aparatul de fotografiat din zincografie nu le înregistrează. Liniile desenului sau schiței trebuie să fie în strictă concordanță cu micșorarea la care este supus originalul. Cu cât micșorarea va fi mai mare, cu atât mai groase trebuie să fie liniile desenului.

Nu este recomandabil ca desenele liniare și în general orice original să

Același clișeu retușat

fie mărite. În majoritatea cazurilor, mărirea dă linii groase, inegale. Micșorarea este, de regulă, mai indicată. Dar pentru fiecare original există o limită. Cel mai bine este de a se micșora de $1\frac{1}{2}$ — 2 ori.

Luînd în primire clișeele, secretariatul trebuie să le controleze cu mare atenție, observînd dacă s-au respectat indicațiile de dimensiune, raster

etc., dacă n-au fost denaturate amănuntele originalului.

Din cele expuse rezultă că secretariatul de redacție trebuie să acorde o atenție deosebită originalelor pentru zincografie. Numai ținînd seama de toate cerințele tehnice, se pot obține clișee de bună calitate și deci fotografii bune în ziar.

CRONICA EPIGRAMATICĂ

ASTĂZI DE-AR TRAI HORĂȚIU...

*Astăzi de-ar trăi Horațiu
Cu satirica lui muză,
Strașnic ar sufla din buză
Că-n reviste n-are spațiu...
N-ar mai publica nimica
Poate numai la „Urzica“;
Dar și-acolo-i problematic
Fiindcă e un plan tematic,
Impărțit — pină la fracție —
Între cei de la redacție...*

UNII CRITICI...

*Unii critici de tip nou
Cronici scriu doar din birou
Și te sfătue, te-nvață
Cum să nu fii rupt de viață...*

St. Tt.

EFICACITATEA ARTICOLELOR PUBLICATE ÎN PRESĂ

Lucrătorii din economie au un mare respect pentru cuvîntul eficacitate. Folosirea cît mai eficace a resurselor materiale, de muncă și bănești, constituie principala lor sarcină în construcția economică. De aceasta depinde la urma urmei nivelul înalt al productivității muncii, creșterea și perfecționarea producției, reducerea prețului de cost.

Problema eficacității se pune însă nu numai în problemele producției, ci și în problemele muncii de presă. Ziarul, revista, răspund cu adevărat menirii lor în măsura în care materialele publicate sînt eficace, adică în măsura în care prin fondul și forma lor ajută în gradul cel mai înalt la îmbunătățirea activității în cele mai variate domenii ale vieții sociale, în ridicarea pe o treaptă mai înaltă a construcției economice, culturale și de stat.

Tocmai de aceea eficacitatea trebuie privită drept principalul criteriu de apreciere a calității muncii de presă. Cei mai calificați în aprecierea materialelor publicate în presă sînt cititorii. Lucrătorii din aparatul economic și de stat — cititori ai presei noastre — pot să-și dea cel mai bine seama despre roadele pe care le-au avut articolele publicate în presă (fie că este vorba de articole de analiză, de consultații pe teme economice, reportaje, etc.) din punctul de vedere al îmbunătățirii muncii în diferite sectoare. Din această cauză redacția revistei „Presa noastră” consideră că nu este lipsit de interes să publice părerile citorva cadre de conducere, ingineresti și economice din Ministerul Industriei Metalurgice și Construcțiilor de Mașini asupra eficacității articolelor publicate în presă.

Întrebările la care au avut de răspuns tovarășii care ne-au comunicat punctul lor de vedere au fost următoarele:

— Ce părere aveți despre eficacitatea articolelor publicate în presa noastră?

— Ce căi și mijloace recomandați pentru a mări și mai mult eficacitatea articolelor publicate în presă?

Iată răspunsul la aceste întrebări al tov. I. Balea, director în Direcția Generală Construcții de Mașini și Utilaj Agricol din Ministerul Industriei Metalurgice și Construcțiilor de Mașini:

„Din materialele publicate în presa noastră s-a desprins în general spiritul mobilizator în vederea îmbunătățirii activității atît în cadrul direcției generale, cît și în întreprinderile DGCMUA.

Ca rezultat al diferitelor forme de stimulare în muncă printre care un rol de seamă îl joacă atît critica muncii cît și publicarea și comentarea în presă a rezultatelor obținute în muncă, pînă la 1 noiembrie a. c. au realizat planul integral pe 1956 atît la producția globală cît și la producția marfă un număr de 5 uzine din DGCMUA și anume: „Semănătoarea”, „21 Decembrie” și „Armătura” din București, „Tehnometal” Timișoara și „Elastic” Sibiu.

În ceea ce privește deficiențele articolelor din presă remarcăm că în general, în ce privește activitatea DGCMUA și a uzinelor aparținînd de DGCMUA articolele au fost obiective și redactate sub formă accesibilă tuturor cititorilor.

Nu în toate cazurile însă izvoarele de informare au fost cele mai juste. Nu au fost verificate informațiile culese de către organe competente, astfel încît obiectivitatea nu a fost asigurată integral. Propunem înlăturarea acestei lipse prin verificarea mai atentă a informațiilor primite.”

Despre efectul mobilizator al articolelor publicate în presă în ceea ce privește înlăturarea sarcinilor progresului tehnic ne-a vorbit ing. Antonescu, șef de serviciu în Direcția Generală de Utilaj Industrial și Construcții Navale din MIMCM. În răspunsul său, el a arătat că „materialele publicate în presă au influențat favorabil munca depusă atît în cadrul colectivului din direcția generală, cît și în uzine. Astfel, stimulați de articolul intitulat „Procedee tehnologice înaintate în sprijinul progresului tehnic” apărut în nr. 3524 din 21 februarie

1956 al ziarului „Scînteia”, s-au luat măsuri atît în cadrul întreprinderilor cît și în direcția generală privind introducerea și extinderea tehnicii noi. S-au inițiat constatări ținute în uzine cu tehnologii și constructorii șefi din toate întreprinderile DGUCN (la 25—26 mai la Cluj și la 2—3 noiembrie la uzina „Progresul”-Brăila) stabilindu-se un program de activitate susținută. Aceasta a constituit totodată și un schimb de experiență între responsabili cu introducerea tehnicii înaintate din cadrul întreprinderilor.

În urma articolului „Risipă și lipsă de răspundere” apărut în ziarul „Informația Bucureștiului”, s-a reușit să se grăbească rezolvarea deficiențelor uzinei „Unirea” Cluj față de țesătoria „Donca Simu” din București în ceea ce privește livrările de veghetori de urzeală.

Prin articole apărute în presă s-a impulsionat rezolvarea unei serii întregi de probleme, privind aprovizionarea tehnico-materială, organizarea producției, cooperarea între întreprinderi, calitatea produselor, etc. Considerăm că articolele de propagandă tehnică și economică publicate în presă au dat un ajutor prețios în ridicarea calificării cadrelor din întreprinderile noastre.

În ceea ce privește materialele de analiză, ele au avut un efect mobilizator, atrăgînd atenția colectivilor întreprinderilor asupra laturilor negative ale activității economice și asupra căilor și mijloacelor pentru lichidarea lor.”

Despre eficacitatea materialelor critice publicate în presă, ne-a vorbit și ing. Giorgi, șeful serv. tehnic din Direcția Generală Utilaj Petrolifer și Minier din MIMCM:

„Acum cîtva timp ziarul „Constructorul” a criticat uzinele „Independența” Sibiu pentru deficiențe în ceea ce privește calitatea tuburilor de fontă fabricate de această întreprindere. În urma acestei critici conducerea uzinei a analizat cu seriozitate cauzele deficienței și a înlăturat măsuri tehnico-organizatorice care au condus la lichidarea lor.

Un alt exemplu elocvent asupra eficacității criticii publice făcute prin presă întreprinderilor, oferă cazul următor: colectivul uzinei „Tudor Vladimirescu” a trimis colectivului uzinei „Mao-Tze-dun” o scrisoare publică, apărută în presă, în care se exprimă o critică tovarășească în legătură cu calitatea necorespunzătoare a pieselor turnate livrate de uzinile „Mao-Tze-dun”. Efectele acestei scrisori nu au întârziat să se arate. Colectivul turnătoriei uzinei „Mao-Tze-dun” a luat măsuri pentru îndreptarea situației și cu multă satisfacție a citit tot în presă scrisoarea de mulțumire a lucrătorilor uzinei „Tudor Vladimirescu” pentru faptul că piesele turnate sînt acum de o calitate corespunzătoare.

Ing. Pereanu Grigore din Direcția Generală Construcții Mașini, Motoare și Piese de Schimb din MIMCM, subliniind efectul mobilizator al articolelor publicate în presă în legătură cu problemele procesului tehnic arată că „în propunerile de plan pe anul viitor ale uzinelor se reflectă interesul arzător pe care îl manifestă colectivele uzinelor noastre pentru introducerea tehnologiei avansate, pentru perfecționarea constructivă a produselor. Loz'ncă „Cu mașinile noastre putem produce mai mult” imbrățișată de întreaga noastră presă, a stimulat interesul muncitorilor și tehnicienilor pentru o mai bună folosire extensivă și intensivă a utilajului, ceea ce a făcut ca la o serie de întreprinderi, cum ar fi, de pildă, „I. C. Frimu” Sinaia, să se obțină în primele 9 luni ale acestui an o depășire însemnată a indicilor de utilizare planificați.

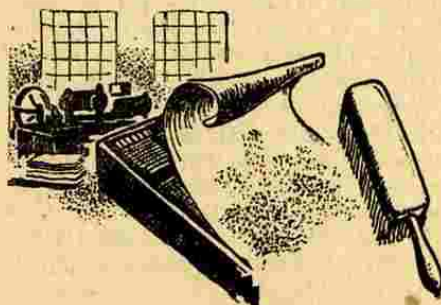
Un efect nu mai puțin însemnat l-au avut în majoritatea întreprinderilor noastre campania inițiată de presa centrală și susținută de presa locală în ceea ce privește îndeplinirea regimului de economii și în special lupta pentru economisirea metalului”.

Făcîndu-se ecoul unor revendicări îndreptățite ale unei categorii însemnate de cititori, ing. Gr. Pereanu arată în continuare că „ar fi de dorit ca articolele și reportajele făcute de lucrătorii din redacții să se bazeze pe un studiu mai adînc a problemelor și pe o documentare serioasă, ținîndu-se seama de faptul că unele materiale publicate în trecut au păcătuit printr-o informație superficială și chiar prin erori în ceea ce privește prezentarea situației reale. De asemenea, ar fi de dorit să fie publicate mai multe articole care să înfățișeze în mod fundamentat metodele avansate

a căror generalizare ar determina îmbunătățirea indicilor activității economice”.

Aceeași exigență în ceea ce privește exactitatea și probitatea informației o ridică în fața presei noastre și ing. Grigorescu din Direcția Generală Construcții de Mașini și Utilaj Agricol din MIMCM. Subliniind că cele mai multe dintre materialele publicate în presa noastră se bazează pe o informație riguros exactă și sînt scrise în spiritul celei mai mari obiectivități, aducînd o contribuție efectivă la îmbunătățirea activității întreprinderilor, tov. ing. Grigorescu arată că există unele cazuri — este drept puține — în care această cerință esențială a cinstei profesionale nu este într-o măsură respectată. „În acest sens — arată tov. Ing. Grigorescu — putem da ca exemplu articolul publicat în revista „Flacăra” No. 19 din 1 oct. 1956 intitulat „Am căpătat un tic nervos la Piatra Neamț”. Acest articol a fost brodat cu multă fantazie pe citeva critici juste. Pentru a-i da o formă mai aparte, la un interval de cca 30 zile după ce autorul articolului și-a făcut vizita, a trimis reporteri fotografici care au înșelat

buna credință a celor din întreprindere pentru a monta niște scene pe care le-a fotografiat.

Legătura dintre fotografii și aspectele critice a fost făcută de așa natură încît a produs un efect demobilizator asupra personalului întreprinderii”.

În încheiere, să dăm cuvîntul tov. Anritter Ștefan, șeful serv. financiar din Direcția Generală Utilaj Industrial și Construcții Navale. „Multe articole publicate în presă — arată tov. Anritter — au influențat favorabil sectoarele economico-financiare din întreprinderi, prin popularizarea metodelor înaintate de lucru, a posibilităților de simplificare a evidenței, prin realizarea pe calea presei a unui multilateral și rodnic schimb de experiență.

Toate acestea au contribuit în bună măsură la ridicarea continuă a nivelului profesional al cadrelor economice, contabile și financiare. Pentru a se obține pe viitor rezultate și mai valoroase este necesar ca articolele să fie expuse la un nivel mai înalt, ținîndu-se seama de creșterea generală a calificării cadrelor economico-financiare. Ridicarea nivelului materialelor economice publicate în presă nu trebuie însă înțeleasă prin preponderența teoretică, ci prin analiza adîncită a problemelor concrete ale economiei, prin generalizarea practicii construcției economice și prin formularea unor soluții fundamentale care să ajute nemijlocit cadrele economice să ajute rezolvarea sarcinilor lor complexe”.

★

Considerăm că răspunsurile primite din partea unor lucrători din economie în ceea ce privește eficacitatea muncii de presă sînt deosebit de instructive pentru colectivele redacțiilor noastre. Aceste răspunsuri constituie un factor stimulator și mobilizator, ele arătînd în mod evident că strădaniile noastre, ale ziaristilor, dau roade. În același timp însă aceste răspunsuri ne arată exigența mărită pe care trebuie să o avem pentru calitatea materialelor scrise și publicate, pentru exactitatea materială a faptelor relatate de care depinde prestigiul presei și puterea sa de convingere și influențare. A ține seama de părerea cititorilor, de părerea miilor și sutelor de mii de oameni, cărora noi ne adresăm, folosindu-ne de marea forță a cuvîntului tipărit, trebuie să constituie o sarcină de cinste a fiecărui lucrător din presă.

ATELIERUL ZIARISTULUI

DE LA BUN ÎNCEPUT...

H. ȘAICU

De la 1 septembrie, numărul publicațiilor noastre s-a îmbogățit cu încă una. Este vorba de revista „Scena și Ecranul”. Desigur că însuși numele reușește să indice în oarecare măsură scopul pe care și-a propus să-l îndeplinească noua publicație. Să dăm însă cuvîntul revistei, care, în numărul 1, se adresează cititorilor săi în felul următor:

„Ni te inchipuim în odaia în care — acum — ai desfăcut un ziar și cercetezi programul spectacolelor din Capitală, în căutarea spectacolului pe care ai vrea să-l vezi.

Uneori nu-i ușor să alegi: sînt atît de multe concerte, piese, filme! Ai vrea să-ți stea alături cineva, un prieten — și să te sfătuiască: „Vrei să ridem împreună astăseară? Hai să mergem la...” sau: „Nu ți-ar plăcea să vezi o piesă în care este vorba despre...?”

Acest prieten este însă aproape. „Scena și Ecranul” e gata să-ți călăuzească pașii spre spectacolele Capitalei...”

Iată, așa dar, că spectatorul bucu-reștean și-a găsit sfătuitoarea care să-l îndrume spre spectacolele de teatru cele mai bune, spre cele mai reușite realizări cinematografice. Așa promitea să facă „Scena și Ecranul”.

Am în față primele trei numere ale revistei. Cercetîndu-le, chiar fugar, îți poți face o părere asupra felului cum colectivul de redacție al noii publicații și-a îndeplinit angajamentul. Să luăm nr. 1. Sînt prezentate o serie de piese de teatru, bine cunoscute publicului bucu-reștean, cum sînt „Gaițele” de Al. Kirișescu, „Doamna nevăzută”

de Calderon de la Barca, „Mult zgomot pentru nimic” de Shakespeare și alte piese. Dintre acestea, unele dețin afișele teatrelor noastre de mai multe stagioni. Altele, cum sînt „Cei trei mușchetari”, dramatizarea cunoscutului roman al lui Al. Dumas, „Hai să rîdem”, spectacol prezentat la Teatrul Evreiesc de Stat, „O seară la estradă” și altele — sînt prezentate în actuala stagiune pentru întîia oară. Toate își găsesc însă aceeași tratare în paginile revistei „Scena și Ecranul”. Se face prezentarea subiectului — mai mult sau mai puțin reușită — fără nici o apreciere asupra calității interpretării, regizorale, fără a se recomanda spectatorului bucu-reștean piesa sau filmul cel mai bun. Așa, de pildă, noua piesă a Teatrului Armatei, „Cei trei mușchetari”, nu se bucură din partea revistei de nici o apreciere. Se reamintește cititorului subiectul bine cunoscutei opere a lui Al. Dumas, și atît. Ce ar fi fost dacă revista dădea cîteva citate din interesanta cronică la acest spectacol, semnată de Tudor Vianu în „Contemporanul”?

În același număr „Scena și Ecranul” prezintă cititorilor săi și spectacolul „O seară la estradă”. Să vedem ce părere are revista „de specialitate” despre această nouă premieră a Teatrului de Estradă. „Tinerețe și voie bună, umor și antren, satiră și momente duiioase, poezia vieții noi — iată ce și-au propus să ofere publicului autorii spectacolului”.

Și acum, părerea despre acest spectacol al cronicarului ziarului „Scînteia tineretului”:

„Este însă îndoelnic că, oricît de

multe satisfacții vizuale ar oferi un spectacol de estradă (cronicarul se referă la calitățile plastice ale revistei, la decoruri, la costume etc. — n. n.) ele nu pot înlocui celelalte componente ale genului și că proza și muzica solicită în primul rînd atît atenția creatorului cît și cea a spectatorului. Din acest punct de vedere „O seară la estradă” ne prilejuiește o dezamăgire”.

S-ar putea crede că tov. Sanda Faur este poate prea pretențioasă. Să vedem atunci ce spune tov. M. Radnev în cronică sa din „Contemporanul”: „Asistînd la desfășurarea reprezentației, am avut impresia unei mari cheluteli de fantezie regizorală, de decoruri, de costume, într-un cuvînt, de tot ce poate să ia ochii spectatorului pentru transmiterea unui text pe alocuri corect, dar în cele mai multe părți ale lui de o platitudine remarcabilă”. Și mai departe: „Muzica, după cum se știe, unul din elementele de bază ale unei reprezentații de estradă, nu ni se pare nici ea a fi prea inspirată în acest spectacol. Așa cum se spune, nu pleci din sală cu vreo melodie, nu-ți vine să fredonezi nimic...”

Aceasta, în timp ce prezentarea făcută de „Scena și Ecranul” subliniază calitățile muzicale ale spectacolului, apreciînd muzica drept o realizare fericit împletită cu verva textului.”

Dacă ne-am oprit mai pe larg asupra primului număr al publicației „Scena și Ecranul” am făcut-o tocmai pentru a arăta că încă de la început revista s-a îndepărtat de obiectivul

propus, fiind în loc de un prieten și de un sfătuitor binevoitor al spectatorului bucureștean, un prilej de dezorientare a acestuia, de îndrumare necompetentă.

În numerele următoare — 2 și 3 — „Scena și Ecranul” continuă pe aceeași linie. Așa, de pildă, în nr. 2 ni se povestesc subiectele unor piese cum sînt: „O chestiune personală”, „Nota zero la purtare”, subiectul operei „Vinzătorul de păsări” etc., care sînt bine cunoscute din stagiunile trecute publicului nostru.

Desigur că nu pretindem tinerei publicații să devină o revistă de analiză a spectacolelor de teatru și cinematografe din București. De altfel, se pare că nici nu este acesta scopul publicației. Totuși, socotim că se impune din partea revistei „Scena și Ecranul” cel puțin un anume criteriu de îndrumare a spectatorului. În acest sens, redacția revistei ar avea posibilitatea să-și întărească conținutul prezentărilor făcute prin citirea unor cronici dramatice, sau cinematografe apărute în presa noastră, în legătură cu spectacolele respective.

Revista nu este desigur obligată să-și însușească opiniile unuia sau altuia dintre cronicarii noștri de specialitate. Inșă, se impune ca recomandarea făcută spectatorului să nu fie exclusiv publicitară. De pildă, spectacolul „O seară la Estradă” este incontestabil una din realizările slabe ale Teatrului de Estradă. De aceea „Scena și Ecranul” trebuia să țină seama de această realitate și atunci cînd indica cititorilor săi să meargă la acest spectacol, avea datoria de a le arăta că există realizări în spectacol pentru amatorii de muzică ușoară sau de montări fastuoase. La un alt spectacol poate fi indicată o altă caracteristică a realizării artistice respective. Și în felul acesta „Scena și Ecranul” și-ar îndeplini în mod just sarcina pe care și-a luat-o.

Cercetînd numerele revistei, se desprinde și o altă parte negativă. Este vorba despre actualitatea materialelor prezentate. De data aceasta, problema se pune în special în ceea ce

privește filmul. Apărînd bilunar, revista prezintă o serie de filme care nu mai rulează pe ecranele bucureștene. Chiar în primul număr, la numai 2—3 zile de la apariția sa, filmul „Unde nu zboară vulturii” a fost scos de pe ecran. În legătură cu problema filmului, trebuie amintită și greșita orientare a publicației asupra stilului în care sînt prezentate subiectele, stil ce aduce aminte de vechile programe de cinematograf. Acest lucru este oglindit, de pildă, în prezentarea făcută filmului francez „Marile manevre”: „Ne aflăm într-un mic orășel de provincie, în Franța anilor 1900, unde facem cunoștință cu Armand de la Verne, locotenent în cel de al 33-lea regiment de dragoni”. Iată rînduri demne de un program de la cinematograful „Marna”...

Alteori întilnești exprimări găunoase. Așa se întimplă și în prezentarea făcută piesei „O chestiune personală” unde, la un moment dat, se scrie: „...cînd Alexandra se pregătește să plece la maternitate, unde se va naște cel mai mic membru al familiei, casa — ca și întreaga viață a Hlebnikovilor — este răvășită de un eveniment foarte grav”.

Și nu este singurul caz. La fel este scrisă și prezentarea la „O seară la Estradă”. Cităm: „Un prolog îmbietor, susținut de o muzică plină de elan, cheamă publicul să participe la un bal la care și-au dat întilnire toate personajele estradei, în frunte cu mu-

zica, dansul și umorul”. Cerem o lămurire din partea autorilor: de cînd muzica, dansul și umorul sînt personaje? Și dacă acestea sînt personajele estradei, odată înșirate, care sînt cele neamintite de „Scena și Ecranul”? Felul în care a pornit la drum „Scena și Ecranul” este — socotim — departe de a face din publicație un prieten al spectatorului bucureștean. Și aici, repetăm o întrebare pusă de altfel și de ziarul „România liberă”: De ce „Scena și Ecranul” trebuie să fie un îndrumar numai al bucureșteanului? O colaborare cu presa locală și secretariatele literare ale teatrelor din țară le-ar furniza materialul informativ necesar.

După primul număr, unii tovarăși din colectivul publicației susțineau că lipsurile aparțin începutului și că în numerele următoare se va remarca o îmbunătățire a nivelului ei. Înțelegeau prin aceasta cuprinderea în paginile revistei a reclamei pastei de dinți „Clorofila”, a unui umor îndolnic și a cuvintelor încrucișate? Dacă da, credem că nu au realizat nimic în vederea îndeplinirii angajamentului luat cu prilejul apariției și că se impune o redresare imediată a orientării publicației, pentru a putea deveni cu adevărat un prieten al nostru, al spectatorilor. Urăm publicației „Scena și Ecranul” ca în cel mai scurt timp să ne facă să uităm lipsurile dovedite în primele sale numere.

DIN U. R. S. S.

În ultimele șase săptămîni 106 tineri ziarști și-au început activitatea în redacțiile ziarelor sovietice, după ce și-au terminat studiile la Facultatea de ziaristică din Moscova. Numai la ziarele locale au fost repartizați aproximativ 87 de absolvenți ai Facultății, în calitate de colaboratori literari, șefi de secție sau secretari responsabili de redacție. Regulamentul Facultății de ziaristică prevede ca dintre cei reușiți la examenul de admitere să se dea întîietate studenților care au lucrat doi ani la un ziar sau la o instituție, precum și ostașilor demobilizați.

DESPRE RAIDURILE-ANCHETĂ ALE UNOR ZIARE

M. PETROVICI

Şeful sectorului de presă al Comitetului Regional P. M. R.-Bucureşti

De ce oare ziarele noastre publice încă prea puţine corespondenţe, note critice şi articole scrise direct de către oamenii muncii din fabrici sau de pe ogoare? La această întrebare mulţi ziarişti răspund cam așa: „Nu toţi oamenii muncii sînt convinşi că ar fi capabili să scrie la ziar. De asemenea, unii dintre ei nu simt încă necesitatea să-şi publice ideile şi propunerile în paginile presei“. Iar dacă în discuţia referitoare la necesitatea sporirii numărului de coloane scrise direct de oamenii muncii încerci să arăţi că o muncă asiduă în această direcţie ar putea da bune rezultate şi ar aduce mult folos gazetei, în mod obișnuit ți se va răspunde: „Ai dreptate. Dar e... o problemă grea“.

Intr-adevăr, este o problemă grea. Au făcut însă redacţiile ziarelor noastre tot ce le-a fost cu putinţă pentru a rezolva această problemă? După cît se vede n-au făcut.

În aceste rînduri aş vrea să pun în discuţie o chestiune importantă în practica gazetărească, de care, după părerea mea, depinde în mare parte posibilitatea creşterii colaborării directe a oamenilor muncii în paginile presei noastre.

După cum se ştie, este necesar ca în jurul fiecărei gazete să se stringă un număr cît mai mare de colaboratori — nu ziarişti profesionişti — ci oameni din producţie, specialiști în diferite domenii, care pot aduce o contribuţie preţioasă tratării competente a unor probleme, precum şi în vederea sesizării lipsurilor ce se ivesc într-un sector de activitate sau altul. În acest fel, contribuţia maseselor de oameni ai muncii la întocmirea ziarului ar fi mult mai mare, ceea ce de altfel corespunde pe deplin caracteristicilor presei progresiste, comuniste.

Pentru aceasta, o însemnătate deosebită are, de exemplu, unul din genurile gazetăreşti cele mai eficiente şi mobilizatoare: raidurile-anchetă.

Se pune întrebarea: Cum se organizează şi se desfășoară raidurile-

anchetă de redacţiile ziarelor noastre? După cum se vede dintr-o serie de raiduri-anchetă publicate în diferite ziare, redacţiile noastre practică următoarea metodă: se desemnează un grup de reporteri, corespondenţi regionali sau raionali, li se dă sarcina să viziteze un număr oarecare de întreprinderi, instituţii, gospodării agricole etc. (depinde de problema ce se urmăreşte) şi să constate realizările sau lipsurile care există.

În majoritatea cazurilor, raidurile-anchetă se publică ca materiale redacţionale, anonime, adică nu sînt semnate de acei care au luat parte la anchetă şi care le-au scris. Astfel de raiduri-anchetă au apărut în coloanele ziarelor „Informaţia Bucureştilui“, „Steagul roşu“, ziarul raional „Zori noi“ din Călăraşi, „Munca“ şi altele, chiar şi în „Scinteia“. După părerea mea, o asemenea practică a organizării raidurilor-anchetă duce cu sine greşeli destul de serioase.

În loc ca ziarele, cu ocazia unui raid-anchetă, să se sprijine pe un cerc larg de corespondenţi voluntari, de oameni ai muncii din diferite întreprinderi, instituţii şi gospodării agricole, ele se limitează numai la membrii colectivului redacţional. Prin aceasta, redacţiile nu folosesc posibilitatea ca să adune în jurul ziarului cît mai mulţi muncitori, ţărani muncitori şi intelectuali, incluzîndu-i în brigăzi de raid. Dacă s-ar proceda astfel, mulţi, oameni ai muncii ar stabili legături trainice cu ziarul respectiv, s-ar obișnui cu scrisul şi ar simţi nevoia de a colabora mai des la presă. De la participarea într-un raid-anchetă şi pînă la iniţiativa proprie de a sesiza o problemă de interes obştesc în scris este numai un singur pas.

Am avut ocazia să citesc materialele unor raiduri-anchetă în anumite ziare sovietice. La unele din aceste raiduri au luat parte activă chiar cîte 30—40 muncitori şi tehnicieni. Se poate închipui ce fel de forţă uriaşă reprezintă aceasta, cu

cît succes reuşesc aceste ziare să mobilizeze opinia publică în jurul scopurilor pe care şi-au propus. Nu încapă nici o îndoială că dintre aceşti 30—40 de muncitori şi tehnicieni — participanţi în echipele de raid — cel puţin 5 vor deveni corespondenţi voluntari permanenţi ai ziarului, colaboratori externi competenţi pe care ziarul se va putea bizui şi în viitor.

Dacă brigada de raid este compusă numai din membrii colectivului redacţional, ea nu poate nici pe departe să examineze adînc şi multilateral fenomenele pe care le urmăreşte şi să analizeze cauzele care duc la situaţii nesatisfăcătoare în unele sectoare de activitate. De ce? Pentru că ziariştii care vizitează, de pildă, o fabrică în cadrul raid-anchetei, nu pot într-un scurt timp să cunoască activitatea ei multilaterală şi oamenii de acolo. Afară de aceasta, de obicei, ei nu au o pregătire specială şi nu cunosc procesele de producţie în fabrica respectivă. E altceva cînd în echipa de raid vor participa muncitori, tehnicieni şi ingineri din aceeaşi fabrică sau dintr-o fabrică cu un profil asemănător. Ei pot vedea şi sesiza mult mai mult şi pot indica măsurile concrete care trebuiesc luate.

Aceasta ar ajuta să lecuim unele gazete şi de o altă boală: de superficialitate şi incompetenţă în tratarea unor probleme ale economiei concrete şi ale fenomenelor legate de ea. Ce fel de observaţii şi sfaturi ar putea să dea, de exemplu, o mulgătoare cu experienţă, participantă la un raid-anchetă care se ocupă cu problemele productivităţii în fermele zootehnice ale gospodăriilor agricole colective? Incomparabil mai competente decît un ziarist (dacă, desigur, acesta nu este cumva zootehnician, ceea ce se întîmplă, din păcate, deocîmdata foarte rar).

«Aici nu trebuie pierdut din vedere încă un lucru important şi anume că, însăşi participarea la raid-anchetă a oamenilor din colectivul de muncă unde raid-brigada şi-a des-

fașurat activitatea dă o garanție oarecare că ei vor fi aceia care vor stăruii după publicarea raid-anchetei la punerea în practică a concluziilor probabile și la afirmările de mai sus unii vor replica că reporterii și corespondenții ziarelor nu fac singuri anchetele, ci vorbesc și se sfătuiesc cu oamenii muncii care lucrează în întreprinderile respective.

În legătură cu această replică trebuie adăugat aici și faptul că oamenii muncii vor fi interesați pentru succesul raid-anchetei mai mult atunci când sînt incluși în brigada de raid cu sarcini concrete. Aceasta mărește simțul lor de răspundere. Pe de altă parte principalul este ca ei să fie atrași cît mai mult în jurul ziarului și ciștițați pentru scris.

În numărul său din 23 iunie a. c. ziarul „Steagul roșu” a publicat rezultatele unui raid-anchetă prin gospodăriile agricole de stat. Scopul anchetei era verificarea gradului lor de pregătire pentru campania de vară. În echipa de raid au luat parte numai membri ai colectivului redacțional, iar aceasta a fost publicată ca material redacțional (redacția ziarului a comis greșeala și în sensul că unele materiale au fost scrise la persoana întâia, dar n-au fost semnate!). Cît ar fi putut acest raid-anchetă să atingă în calitate dacă la el ar fi participat cîțiva tractoriști, ingineri mecanici, agronomi, responsabili ai gazetelor de perete din G.A.S. respective!

Să încercăm să arătăm acest lucru cu un exemplu concret. În materialul amintit, printre altele, se subliniază ideea că în G.A.S. Toporu din raionul Drăgănești-Vlașca în timpul recoltării păioaselor se vor aplica metode înaintate de muncă. Dar ziarul a enumerat numai aceste metode, neîncercînd să prezinte concret tot ce s-a făcut în sensul tehnic, organizatoric și politic, ceea ce are o importanță primordială) pentru ca aplicarea lor să devină posibilă. Aceasta, desigur, nu este întimplător. Ziariștii, care au participat în raid, n-au putut pătrunde în miezul problemei.

În numărul său din 1 octombrie ziarul „Informația Bucureștiului” a publicat pe o întreagă pagină rezultatele raidului-anchetă „Prin cîteva spitale bucureștene”. La redactarea acestei pagini au participat numai

membri ai colectivului redacțional. Ni se pare că tov. de la „Informația Bucureștiului” și-a încărcat singuri spinarea cu o sarcină destul de grea și pretențioasă, pe care n-au putut s-o ducă singuri, fără ajutorul altora, de data aceasta fără ajutorul medicilor, surorilor medicale și altor cadre din aparatul sanitar.

Experiența ziarului „Munca” din ultimele două luni arată în mod evident avantajele organizării raidurilor-anchete la care să participe și oamenii muncii de specialitate. Lăsînd la o parte practica veche, greșită, „Munca” a inițiat în cursul lunii octombrie cîteva raiduri-anchetă cu scopul de a controla introducerea și extinderea experienței înaintate în industrie. O astfel de anchetă a fost efectuată la uzinele „Mao Tze-dun” din Capitală de către brigada de corespondenți voluntari ai ziarului de uzină „Metalurgistul” și al ziarului „Munca”. Din brigadă au făcut parte trei muncitori (un strungar, un maistru turnător și un lăcătuș), doi ingineri, redactorul șef al ziarului de uzină și un corespondent al ziarului „Munca”. Materialele publicate în cadrul acestei anchete se deosebesc prin caracterul foarte concret, prin simțul viu și prin cunoașterea problemei care a constituit obiectivul anchetei.

Trebuie spus că în general este greu să se precizeze dinainte cine poate și trebuie să ia parte la brigăzile de raid. Dar în orice caz, independent de condițiile concrete și problemele care se urmăresc, în ele trebuie să fie incluși muncitori fruntași cu experiență în muncă, tehnicieni, ingineri, activiști de partid, de sindicat și alți activiști, precum și responsabili comitetelor de redacție ai gazetelor de perete, centrelor de radioficare și posturilor de control utemiste. Dacă este vorba, de pildă, de aprovizionarea piețelor și activitatea

magazinelor sau de păstrarea curățeniei străzilor și blocurilor de locuit, în brigăzile de raid se pot include și unele gospodine din cartier. Acolo unde apar gazete locale — orașenești și raionale — raid-anchetele trebuie organizate cu participarea lor. Desigur, întreaga activitate a brigăzii de raid va fi coordonată și condusă de către unul sau doi gazetari.

Ar fi fost, însă, naiv să se spună că este cu totul greșită organizarea brigăzilor de raid numai din gazetari profesioniști. O astfel de componență a brigăzii de raid poate să fie justificată în mod special atunci cînd raid-ancheta trebuie înfăptuită foarte urgent și operativ. Aceasta se întîmplă însă cu ocazii foarte rare și excepționale.

Organizarea și înfăptuirea raid-anchetelor cu participarea oamenilor muncii poate să contribuie în mare măsură la dezvoltarea criticii de jos, la trezirea și sprijinirea inițiativei maselor. Iar aceasta este unul dintre obiectivele foarte importante pentru atingerea cărora luptă toată presa noastră.

Dacă a venit vorba despre raid-anchetă trebuie spus că, din păcate, redacțiile noastre întrebunțează rar această formă de prezentare a materialului gazetăresc. Iar dacă o folosesc de multe ori ea este uscată, șablon și neinteresantă și se termină cu concluziile care au devenit obișnuit de banale: „Organele de partid și de stat... trebuie să ia de urgență măsurile pentru înlăturarea lipsurilor...”

Participarea unui număr mare de oameni ai muncii în raidurile-anchetă ar introduce în ele un suflu viu, culoare nouă și tratare concretă. Dar, înainte de toate, va aduce și eficacitate. Iar cercul de colaboratori externi și de corespondenți voluntari se va mări considerabil.

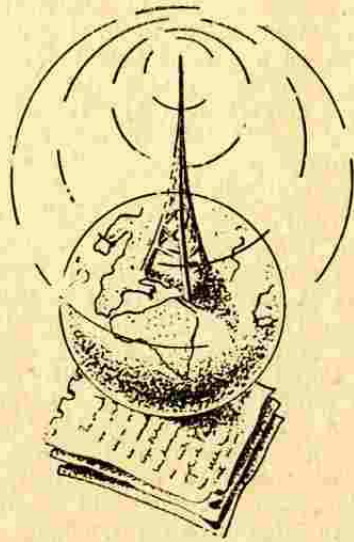
Către cititori,

Vă reamintim că la sfîrșitul lunii octombrie a expirat abonamentul dvs. pe șase luni la revista „PRESA NOASTRĂ”.

Pentru a se preîntîmpina întreruperea primirii revistei vă rugăm să vă reînouiți abonamentul.

Abonamentele se fac la administrația revistei: str. C. Dobrogeanu-Gherea, 5 (telefon: 5.65.25, 6.36.39) precum și de către oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

Prețul abonamentului este: 24 lei pe un an; 12 lei pe șase luni.

RADIODIFUZIUNEA

FORME NOI DE ELABORARE A PROGRAMELOR RADIOFONICE VORBITE

GEORGE IONESCU și TEODOR BRATEȘ

Printre atributele principale ale radioului se numără în primul rând acela că poate din emisiunile difuzate au darul de a-l face pe ascultător să ia parte la întâmplări reale, la evenimente însemnate în momentul în care ele au loc sau foarte scurt timp după aceea.

Cu viteza instantanee de propagare a undelor în eter radioul oferă ascultătorului posibilitatea de a fi informat asupra evenimentelor petrecute în cele mai îndepărtate colțuri ale țării sau peste hotare.

Redacția emisiunilor politice interne a Radiodifuziunii constituie unul dintre sectoarele importante cărui îi revine sarcina de a elabora un număr mare de emisiuni.

Obișnuita modificare de schemă de program din fiecare toamnă introdusă anul acesta la 4 noiembrie a constituit un prilej de aplicare a unor măsuri izvorâte din experiența pozitivă acumulată de colectivul nostru redacțional. Scopul principal al acestor măsuri este de a îmbunătăți metodele de tratare a problemelor ma-

jore ale construcției socialismului, de a găsi procedee tot mai accesibile, mai atractive de prezentare a emisiunilor vorbite, de a face aceste emisiuni mai apropiate de ascultători.

Introducerea măsurilor menționate a avut scopul să înlăture o serie de neajunsuri în elaborarea emisiunilor noastre.

S-a avut în vedere accentuarea caracterului informativ al emisiunilor vorbite, operativitatea și atractivitatea lor. Așa dar, începând de la 4 noiembrie a fost introdusă o nouă schemă de program, în care ascultătorii vor găsi nu numai modificarea orelor de transmitere a unor emisiuni ci o nouă succesiune a emisiunilor, un nou profil al programelor radiofonice.

Ceea ce caracterizează în primul rând, după cum am arătat, noua schemă, este accentuarea caracterului informativ al emisiunilor în așa fel încât radioul să înfățișeze la timp ascultătorului ceea ce este nou în toate domeniile de activitate, în viața politică, socială, economică, științifică,

culturală, din țară și de peste hotare.

De asemenea s-a dovedit necesară corectarea caracterului de fixitate al unor emisiuni. Faptul că existau emisiuni care se repetau la intervale regulate dăuna operativității în informarea ascultătorilor, reducea varietatea programelor, făcea ca ele să aibe un anumit fel de rigiditate oboșitoare. Intocmind această nouă schemă, conducerea Radiodifuziunii a ținut seama de observațiile și propunerile juste ale ascultătorilor.

În legătură cu accentuarea caracterului informativ al emisiunilor, menționăm că a fost mărit numărul buletinelor de știri și a crescut spațiul acordat pentru buletinele de știri în emisie. Duminică, de pildă, numărul buletinelor de știri a crescut de la 8 la 13, iar ca durată de la 80 de minute la 127 minute. În afară de buletinele de știri se difuzează zilnic: sîmărul presei centrale și materiale mai importante apărute în presă, iar săptămînal: cronica evenimentelor internaționale; revista presei străine;

actualitatea în țările socialiste, precum și comentarii, note de călătorie etc.

A crescut și numărul buletinelor sportive și al buletinelor meteorologice.

A fost redus numărul emisiunilor fixe, iar cele care au fost păstrate vor avea o tematică mult mai variată, cu un conținut ce va interesa categorii mai largi de ascultători. A crescut în schimb numărul emisiunilor ciclice tematice în care vor fi dezbătute în primul rând problemele construcției socialiste în țara noastră.

După amiaza, adică atunci când programele radiofuzate sînt audiate de un foarte mare număr de ascultători, se vor difuza emisiuni care să intereseze cercuri largi de oameni ai muncii.

Ca și mai înainte, se transmit zilnic mai multe programe în limbile maghiară, germană, sîrbă, pentru ascultătorii din rîndurile minorităților naționale.

Bineînțeles că schimbarea schemei de emisiuni, îmbunătățirea tematică și calitativă a programelor vorbire și necesită și măsuri de îmbunătățire și perfecționare a structurii organizatorice a Redacției Emisiunilor Politice Interne.

La baza măsurilor pentru îmbunătățirea structurii organizatorice a redacției au stat doi factori:

— generalizarea experienței pozitive însușite de colectivul redacțional de-a lungul multor ani;

— concluziile trase în urma intenselor schimburi de experiență cu alte radiofuziuni.

A fost alcătuit un colectiv care a primit sarcina să centralizeze propunerile făcute cu prilejul acestor debateri și pe baza sugestiilor primite în urma consfățuirilor cu ascultătorii, și pe baza acestor propuneri, să elaboreze un plan de măsuri.

Nimeni nu pune astăzi la îndoială specificul muncii de presă la Radio. Definirea acestui specific nu este o treabă ușoară. Ar putea de pildă să fie schițate câteva elemente: o gamă variată de mijloace auditive de sugestie, îmbinarea formelor pur gazetărești cu elemente artistice și tehnice (muzică, sonorizări).

Laboratorul redacțional la radio se compune nu numai din carnetul și creionul reporterului ci și din studiori, magnetofone.

Unul din cele mai importante secțiuni de activitate redacțională este Secția Informații. Sarcinile acestei secții constau în asigurarea informației interne și externe privind activitatea politică, economică, culturală,

socială în cadrul următoarelor emisiuni:

a) Buletine de știri interne și externe;

b) Emisiunea de actualități sonore;

c) Sumarul presei centrale și materiale din presă.

Dacă ar fi să caracterizăm trăsăturile specifice ale acestui sector de muncă din redacția noastră am putea spune că el constituie un fel de sinteză a principalelor forme de muncă redacțională pe care le realizau înainte mai multe secții cum ar fi secția de informații, secția externă și secția de actualități sonore.

Secția informații este unitatea cea mai operativă din redacție. Ea dispune de cadre calificate și experimentate în stare să asigure difuzarea în timpul cel mai scurt a actualităților înregistrate pe bandă de magnetofon. Concentrarea într-o singură secție a informațiilor interne cit și externe s-a dovedit necesară în urma practicii redacției noastre.

Secția internațională a fost astfel absolvită de redactarea informațiilor externe și sarcina ei rămîne aceea de a elabora comentariile, articolele, notele de călătorie și alte materiale pe teme internaționale.

Un element nou în organizarea redacției îl constituie crearea corpului de corespondenți speciali — sau realizatori — aceasta ca urmare a necesității îmbunătățirii tratării problemelor construcției socialiste în țara noastră. În rîndurile corespondenților speciali se găsește colaboratorii cu cea mai înaltă calificare, din redacție.

Sarcina corespondenților speciali este de a realiza emisiuni ciclice pe diferite teme actuale. Fiecare corespondent lucrează singur sau ajutat de colaboratori din redacție sau din afară, după necesități. Autorul de emisiuni ciclice poartă întreaga răspundere pentru realizarea materialelor în termenul prevăzut în plan precum și pentru difuzarea acestora la ora și ziua anunțată în Programul Radio. Atît problemele organizatorice cit și cele tehnico-administrative legate de realizarea unui ciclu de emisiuni intră în preocuparea și directia sa răspundere. Bineînțeles că în rezolvarea acestei probleme el se folosește de aparatul existent în redacție.

De asemenea, în sarcina grupului de corespondenți speciali intră și realizarea emisiunilor fixe: „De toate pentru toți”, „Poșta radio”, „Sfaturi pentru femei” etc.

În afară de aceasta, celelalte secții redacționale au o structură orga-

nizatorică și sarcini asemănătoare cu secțiile din redacțiile ziarelor centrale adăugîndu-se la aceasta, bineînțeles, specificul muncii redacționale radiofonice.

În conducerea redacției redactorul șef este ajutat pentru problemele tehnico-organizatorice de un planificator.

Acesta propune programarea emisiunilor ciclice; studiază sugestiile și propunerile de tot felul în legătură cu emisiunile ce urmează să fie programate; urmărește dacă principalele probleme sînt reflectate în planurile lunare, decadale, zilnice sau în planurile concretizate de autori de emisiuni ciclice. Studiază și urmărește cum se realizează hotărîrile. În activitatea sa planificatoare este ajutat de doi secretari tehnici și de o secretară administrativă.

Noua organizare a redacției noastre a urmărit să descentralizeze secretariatul tehnic de redacție.

Descentralizarea secretariatului tehnic de redacție a făcut să nu mai fie necesară la noi funcția de secretar responsabil de redacție și secretar responsabil adjunct și aceasta ne-a permis să putem repartiza cadre experimentate la secția informații ale cărei sarcini au sporit. În același timp s-a asigurat prin aceasta întărirea răspunderii secțiilor redacționale care elaborează materiale pentru emisii în așa fel încît întreg procesul de muncă pentru elaborarea unei emisiuni să aparțină în întregime de la faza sa inițială și pînă la faza de finisare și difuzare secției respective.

Îmbunătățirile redacționale și organizatorice amintite s-au introdus de curînd.

Fără îndoială că pe parcurs vor trebui perfecționate unele aspecte și vom aduce corectări acolo unde va fi necesar.

De pe acum este însă evident faptul că s-au înregistrat rezultate pozitive imediate.

Astfel, redacția are acum mai multă suplețe, se achită mai bine de sarcinile ei operative, se întărește răspunderea personală a autorilor de emisiuni, și se adîncesc problemele tematice tratate.

Criteriul suprem de apreciere a activității noastre a fost și rămîne părărea ascultătorului, eficacitatea emisiunilor noastre în opera de construcție socialistă.

Măsurile luate recent reprezintă o etapă nouă și sperăm că pe baza sugestiilor și părerilor ascultătorilor, vom reuși să perfecționăm continuu programele noastre.

ÎMPOTRIVA CALOMNIILOR ȘI AȚĂȚĂRILOR RĂZBOINICE

După cum se știe, în ultima vreme oficinele propagandei imperialiste și-au intensificat activitatea calomnioasă și provocatoare la adresa țării noastre.

Intr-o importantă adunare care a avut loc la 17 noiembrie la sediul Uniunii Ziaristilor din Capitală, ziaristii au protestat cu vehemență împotriva minciunilor și calomniilor răspândite în occident pe seama poporului și a țării noastre.

Deschizând adunarea tov. Vasile Dumitrescu, președintele Uniunii Ziaristilor, a arătat că o serie de agenții de presă occidentale ca „United Press“, „Associated Press“, ziare ca „New York Times“, „Daily Telegraph“, „L'Aurore“, „Le Figaro“, anumite organe de presă elvețiene, italiene, posturi de radio ca „Vocea Americii“, „Europa Liberă“, Paris, Londra, Roma, Madrid nu se sfiesc să răspundească pe calea tiparului sau a undelor cele mai murdare minciuni menite să lovească în cuceririle socialiste ale poporului român, să submineze prietenia popoarelor, pacea lumii.

Referindu-se la faptul că, în ultima vreme, unii reprezentanți ai presei occidentale în serviciul cercurilor agresive, denaturează în chip răuvoitor și sistematic realitățile din țara noastră, calomniază opera de construire a socialismului, cauză scumpă a poporului nostru, tov. Virgil Dănculescu, redactor la „România liberă“, a spus în adunare:

„Infierăm cu energie activitatea acestor oameni, socotindu-i nedemni de profesia de gazetar, niște oameni care mint, denaturând fără rușine realitatea“.

Poporul nostru primește cu bine cunoscută ospitalitate vizitatorilor străini. Printre aceștia s-au aflat în ultima vreme și ziaristi din diferite țări apusene. S-au găsit printre

ei unii care, după ce s-au bucurat pe deplin de această ospitalitate, au împrăscat țara noastră cu noroi. Un asemenea caz a fost amintit în adunare de colegul nostru I. Fintinaru, redactor la ziarul „Scînteia“, care a relatat cum ziaristul american W. Hangen, corospondentul ziarului „New York Times“, care a stat de vorbă cu dînsul, a transmis ziarului respectiv o știre plină de denaturări și scorneli mincinoase cu privire la această convorbire și alte știri inventate despre țara noastră.

Este firesc că scornelile d-lui Hangen au fost consumate „ca pîinea caldă“ de „Vocea Americii“ și „Europa Liberă“, care le-au difuzat într-o formă și mai grosolan falsificată.

Sînt oare aceste minciuni și calomniile debitate numai de dragul de a minți și a calomnia? Nicidecum. În spatele acestora se ascunde dorința de a provoca neliniște în țara noastră, de a agita spiritele și a încuraja elementele huliganice și reacționare, împingîndu-le la crime ca acelea care s-au săvîrșit recent în Ungaria. De aceea, după cum a spus I. Fintinaru: „Cuvîntul nostru, al ziaristilor romîni, se alătură cuvîntului milioanei de oameni iubitori de pace care înjieră propaganda războinică dusă de o serie de ziare și posturi de radio occidentale. Poporul nostru condamnă cu hotărîre această propagandă criminală deslănțuită de mercenarii ațîțătorilor la război“.

„Ne adresăm tuturor ziaristilor cinstiți cerîndu-le ca, prin scris, să demaște pe organizatorii acestor campanii calomnioase, să facă cunoscut opiniei publice adevăratul scop urmărit de cercurile reacționare internaționale adversare ale păcii și înțelegerii între popoare, Este de datoria noastră comună să împiedicăm ca profesiunea de ziarist să fie dezonorată de indivizi venali, de scribi fără conștiință și demnitate care se pun în slujba cercurilor agresive organizatoare de comploturi împotriva păcii și înțelegerii între popoare“.

În cuvîntul rostit la adunare, tovarășul Zaharia Stancu a arătat că poporul român cunoaște foarte bine pe oamenii care vorbesc la „Europa liberă“ și la alte posturi de radio apusene. Aceste triste și jalnice epave pe care poporul nostru le-a izgonit de mult, nu pot provoca decît desgust.

„Cerem desființarea postului de radio „Europa liberă“ slujit de criminali, în scopuri criminale!“ Această cerință a bunului simț, a rațiunii a răsunat cu energie în cuvîntul plin de indignare rostit de tovarășul Zaharia Stancu. Acest post de radio, ca și alte instrumente ale calomniei mișcave îndreptate împotriva țării noastre și a celorlalte țări ale lagărului socialist — joacă un rol bine determinat în arsenalul furibunde propagandei imperialiste. A cere desființarea acestui post, a cere curmarea răspîndirii de minciuni și ațîțări înseamnă a cere încetarea „războiului rece“ urit de popoare, promovarea unei politici de înțelegere și colaborare pașnică în întreaga lume.

La adunare au mai vorbit tov. T. Marinescu, dir. gl. adj. al Radiodifuziunii, și publicistul Radu Popescu.

În fața acțiunii calomnioase și mincinoase, unitatea ziaristilor cinstiți din toate țările poate fi o stavilă puternică. Iată de ce, în moțiunea adoptată de adunarea ziaristilor din București, se scrie între altele:

Aspecte din timpul ședinței care a avut loc la 17 noiembrie la sediul Uniunii Ziariștilor din Capitală împotriva calomniilor și aștărilor războinice

ORGANIZAȚIA INTERNAȚIONALĂ A ZIARIȘTILOR ÎN AJUTORUL ZIARIȘTILOR UNGURI

PRAGA 20 (Agerpres). — Organizația Internațională a Ziariștilor a adresat Uniunii Ziariștilor din Ungaria o scrisoare cu următorul conținut:

În aceste zile grele, cind Budapesta a trăit evenimente atât de tragice, ne adresăm vouă, ziariști unguri. Am aflat cu ușurare că armele au amuțit, că distrugerile au încetat în minunata voastră țară. Acum este nevoie de dragoste de

patrie, de dragoste față de orînduirea democrat populară. Este necesară mobilizarea acestei iubiri de patrie și a voinței de a apăra democrația populară. Iată de ce ne adresăm vouă, care ați avut întotdeauna un rol de seamă în mobilizarea opiniei publice.

Sîntem convinși că veți pune pana voastră în slujba poporului și a guvernului revoluționar muncitoresc-țărănesc,

Vă puteți bizui pe Organizația Internațională a Ziariștilor. Vă vom ajuta la lichidarea pagubelor pentru ca în Ungaria să se restabilească liniștea și pacea.

Ca un semn al solidarității internaționale a ziariștilor Organizația pune la dispoziția ziariștilor unguri 10.000 dolari din fondul solidarității internaționale și adresează un apel către toți ziariștii, chemîndu-i să vă vîna în ajutor.

REVISTA PRESEI DE PESTE HOTARE

Советская ПЕЧАТЬ

Numărul din octombrie al revistei „Sovietskaia peceati” („Presa sovietică”) are o tematică bogată, care face lectura ei deosebit de interesantă. Editorialul, intitulat „Problemele progresului tehnic în ziar” arată, pe baza unor exemple concrete, luate din presa centrală și locală, felul în care ziarele sovietice popularizează progresul tehnic și experiența înaintată. „Răsfoind paginile ziarelor, apărute după Congresul al XX-lea al partidului — se spune în editorial, — ne putem da seama că presa a știut să atragă atenția cititorilor asupra multor probleme importante ale progresului tehnic: mecanizarea complexă și automatizarea producției, introducerea celui mai modern utilaj și a tehnologiei avansate, înlocuirea pe scară largă și modernizarea utilajului învechit”. Arătând în continuare că în prezent ziarele sovietice dau dovadă de mai multă inițiativă, că organizează mai des în paginile lor discuții asupra unor probleme actuale ale producției, că desfășoară o vastă și multilaterală acțiune de popularizare a experienței înaintate, revista semnalează și unele deficiențe ale presei în tratarea problemelor progresului tehnic. Unii ziaristi încă nu pătrund destul de

profund în esența acestor probleme, nu le înfățișează cu destulă competență. Nu este suficient să pledăm pentru tehnica nouă, pentru inovații. Trebuie combătuți purtătorii conservatorismului și ai inerției în tehnică, trebuie criticată în mod principial politica tehnică nejustă a unora dintre conducătorii economiei. Nici un ziar sovietic, se spune în încheierea editorialului, nu trebuie să se ocupe numai de problemele curente, ci să și privească în viitor, să-și alcătuiască un program precis de acțiune.

În rubrica „Temele zilei”, revista publică un material despre campania de abonamente la ziare și reviste pe anul 1957, un articol critic despre rămânerea în urmă a industriei de hirtie și unul despre învățământul politic al ziaristilor.

Din rubrica „Tribuna ziaristului” spicuiște articolul „Tema și autorul” de B. Gherasimov, în care autorul se ocupă de problema dificilă a alegerii temei de către ziarist. „A alege just tema, — se spune în articol, — înseamnă a ridica și a oglindi probleme, a relatea despre fapte care vor stârni, fără indoială, interes, care vor atrage atenția cititorilor într-un anumit moment. De

regulă, o temă este actuală atunci când izvorăște din viața însăși”.

La această rubrică revista mai publică un material consacrat activității fotoreporterilor.

Problema oglinzirii vieții de partid în ziar este tratată în rubrica „Revista presei”. În această rubrică mai sînt publicate citeva materiale scurte despre unele ziare de tineret, despre activitatea corespondenților muncitori și țărani și un amplu articol, intitulat „Iată de ce ziarul este plictisitor”.

„Consiliile de activiști de pe lângă secțiile redacției” este titlul unui interesant articol, publicat în rubrica „Experiență și practică”. Autorul articolului, A. Suicimeșov, redactor la ziarul regional „Molot” („Ciocanul”) care apare la Rostov pe Don, împărtășește cititorilor experiența colegiului de redacție al acestui ziar, care a luat inițiativa de a înființa pe lângă fiecare secție redacțională consilii ale activiștilor. Din aceste consilii fac parte cei mai buni corespondenți voluntari ai ziarului — muncitori, brigadieri, ingineri și directori de întreprinderi, colhoznici, agronomi și lucrători din S. M. T., învățători, scriitori și oameni de știință. În cadrul ședințelor consiliilor se discută planurile tematice lunare, ceea ce contribuie mult la îmbunătățirea activității ziarului, la oglinzirea în timp și într-o formă interesantă a problemelor celor mai actuale.

În articolul „Letucika așa cum este...” autorul, A. Cernicenکو, critică pe un redactor șef care, în loc să tragă concluzii obiective din analiza făcută de referent, caută să atenueze efectul observațiilor critice, principale, ale acestuia.

În acest număr al revistei „Sovietskaia peceati” mai sînt publicate următoarele materiale: „Continuăm discuția despre foileton”, un articol critic despre radioreportaje, bibliografia adnotată a unor lucrări scrise de ziaristi și a unor cărți pentru ziaristi precum și un reportaj despre transportul cu avioane al matrișelor

unor ziare centrale la Habarovsk. La rubrica „Presa de peste hotare“ este publicat un articol de V. Ghidaspov despre o întâlnire între ziariștii sovietici și indonezieni, și unul de V. Maevski despre vizita unor ziariști japonezi la Moscova, însemnări despre o călătorie de 10 zile prin Suedia de G. Rassadin, „Campania reacțiunii braziliene împotriva pre-

sei“ de V. Cicikov, „Presa în Australia“ de F. Nosov și impresii dintr-o călătorie în Siria de P. Dencenko.

Revista mai publică rubrica „Scriitori către redacție“, un foileton satiric și o cronică a celor mai importante evenimente din cercurile gazetărești din U.R.S.S.

R.G.

ČESKOSLOVENSKY

NOVINĀŘ

Revista „Československy Novinar“ este organul lunar al Uniunii Ziariștilor Cehoslovaci. Numărul pe octombrie al acestei reviste cuprinde un material variat și bogat care se referă atât la munca redacțională, legăturile între reviste și ziare pe de o parte și cititori și diverse sectoare pe de altă parte.

Astfel, în articolul de fond intitulat „Prietenul nostru cititorul“ Vladislav Jisl discută problema atracției pe care trebuie să o prezinte ziarurile și revistele pentru cititori, mai ales prin reflectarea exactă a realității.

Problema prezentării și conținutului ziarelor sătești este discutată de Dinova, Z. în articolul „Ziare sătești sau foi fulger“. Autoarea arată că ziarurile care se adresează țărănimii muncitoare nu trebuie să cuprindă numai comunicări oficiale, ci să se apropie de viața agricultorului, dându-i în special și materialul necesar pentru ridicarea nivelului său cultural.

În articolul „Fotografia și presa“ autorul, Rypar, V. arată că deseori atât fotografia cât și reproducerea ei lasă mult de dorit, ceea ce lovește

în prestigiul ziarului sau revistei respective. Cauza acestuia este faptul că el o vede în munca insuficientă a sectorului poligrafic, și în calitatea insuficientă a hirtiei, culorilor și a altui material tipografic. Autorul insistă asupra necesității îmbunătățirii tuturor elementelor din munca sectorului poligrafic.

Revista mai cuprinde și descrieri de călătorii făcute de ziariști, în special descrierea călătoriilor în Uniunea Sovietică. Astfel, relevăm articolul lui V. Dolejši „Ziariștii cehoslovaci în Uniunea Sovietică“, articolul lui Brejchova, I. „Note mici dintr-o mare călătorie“ în care autoarea, printre celelalte impresii, descrie și vizita făcută la redacția ziarului „Trud“ în care, ca de altfel și la alte redacții, a putut constata atenția deosebită pe care presa sovietică o acordă scrisorilor primite din partea populației.

Un articol deosebit de interesant este articolul lui Dolezal, I. „Vizita la ziarul „Borba“ în care arată condițiile care se pun la angajarea redactorilor, descrie contractele de muncă cu ziariștii iugoslavi, ca și sistemul de lucru al ziarului. O ru-

brică critică intitulată „Mărunțisuri și observațiuni“ cuprinde critici obiective care au ca obiect stilizarea defectuoasă a articolelor sau informațiilor apărute în diverse reviste și ziare.

Revista mai cuprinde și o rubrică intitulată „Despre ce scriu revistele progresiste“ în care se face revista presei din țările de democrație populară, în special a revistelor oficiale ale Uniunilor Ziariștilor din aceste țări.

Ca încheiere, revista reproduce comunicările Uniunii Ziariștilor Cehoslovaci și furnizează material informativ în legătură cu activitatea acestei uniuni.

E.T.

DE PRETUTINDENI

Ziariștii brazilieni Jorge Ferreira trebuie să plătească o amendă de 140 miliarde mărci, ceea ce prezintă de patru ori valoarea totală a semnelor monetare care circulă în Brazilia.

Acum câțiva ani Ferreira a publicat într-un ziar săptăminal un articol în care arăta că salariatul unei societăți de construcții de drumuri din Brazilia întrebuințează materialul și lucrătorii societății în scopuri particulare. Pentru acest motiv a fost condamnat la amenda de 115 mărci și rectificarea știrii. Conform legilor în vigoare în Brazilia această amendă în bani se dublează la fiecare ediție a ziarului care apare fără rectificarea știrii. Intrucât, după comunicatul ziarului vest-german „Frankfurter Zeitung“, care publică știrea, această rectificare n-a apărut pînă azi, amenda a luat forme astronomice.

★

Dintr-o statistică a ziarelor reiese că tirajul total al cotidianelor austriace a scăzut cu o treime față de anul 1937. Pe cînd în 1937 tirajul total al ziarelor se cifra la 1.860 milioane exemplare, în anul 1955 a fost de numai 1.249 milioane exemplare.

DOCUMENTARE

ROLUL PUBLICITĂȚII ÎN PRESA BURGHEZĂ

J. CLEJAN

Revista italiană „Vie Nuove” a publicat recent un studiu consacrat unei probleme mai puțin cunoscute: rolul rezervat publicității în presa burgheză.

Nesfârșita tiradă a ziariștilor din presa burgheză cu privire la așa zisa „independență” și „nepărtinire” a presei burgheze este bine cunoscută. Sute de ziare burgheze se intitulază „moderate”, „independente”, „liberale”, de „informare obiectivă”, care se adresează „tuturor păturilor populației”, dar sînt în realitate legate prin mii de fire de interesele monopolurilor capitaliste, de interesele celor mai reacționare cercuri ale marii finanțe, al căror punct de vedere îl reprezintă. În păienjenișul care leagă presa burgheză de marile monopoluri, publicitatea joacă un rol deosebit de important, ca unul dintre cele mai eficiente mijloace de subordonare a presei burgheze marelui capital.

Presa din țările capitaliste rezervă un spațiu larg în coloanele sale — uneori pînă la două treimi din întregul ziar — reclamei făcută în jurul diverselor produse date în comerț. Fără îndoială că publicitatea, pornind de la dictonul binecunoscut „reclama este sufletul comerțului”, aduce reale servicii comerțului. Principalul rol al reclamelor care apar

în coloanele presei burgheze este însă mai puțin cunoscut.

„Publicitatea este considerată astăzi de mulți nu ca un mijloc de vânzare a mărfurilor — scrie „Vie Nuove” — ci ca o monedă cu care se cumpără conștiințe”. Studiul făcut de revista „Vie Nuove”, care privește în particular numai presa burgheză italiană, are valoare generalizatoare, scoțînd în evidență cum nu se poate mai bine rolul de „corupător de conștiințe” pe care-l are publicitatea făcută în colonele presei burgheze. Exceptînd acele ziare italiene, nu puține la număr, care aparțin direct marilor monopoluri prin deținerea în casele de fier ale acestora a majorității pachetelor de

acțiuni, cea mai mare parte a presei burgheze italiene este controlată pe calea publicității de capitalul autohton și străin. „În Italia — scrie „Vie Nuove” — ziarele și revistele primesc în fiecare zi sume de bani din partea unui sau altui industriaș, din partea unei sau altei societăți pe acțiuni. Dacă veți căuta în registrul contabil al societății editoare sub ce formă sînt înregistrate aceste sume, veți avea surpriza de a le găsi înregistrate la o singură rubrică: publicitate. În aceste registre se găsesc sume formate din șase sau șapte cifre primite din partea marii industrie italiene și străine, care, de fapt, n-au prea mare interes să-și investească banii în publicitatea făcută prin presă, dar care o fac pur și simplu pentru a da, într-o formă legală, sute de mii și milioane de lire uneia sau alteia din societățile editoare. Acesta este un dar care presupune întotdeauna contraservicii politice, uneori prevăzute prin contract, altele, atunci cînd persoanele în cauză se bucură de încredere, asigurate printr-o simplă discuție și o strîngere de mînă”.

O serie de cifre și fapte pe care le citează „Vie Nuove” în sprijinul acestor concluzii sînt deosebit de edificatoare. Astfel, cu cîteva luni în urmă, în timp ce în parlamentul italian se discuta cu aprindere pen-

tru sau împotriva naționalizării unei societăți telefonice particulare, într-o serie de ziare de mare tiraj care se pronunțau împotriva naționalizării societății telefonice particulare, au început să apară... reclame ale societății respective.

Nici dolarii americani nu ocolesc acest mijloc comod pentru a corupe „onorabil” presa „liberă” a țărilor atlantice. „Pușini au fost aceia care au remarcat — scrie „Vie Nuove” — o apariție stranie în coloanele unui mare cotidian: era vorba nici mai mult nici mai puțin decât de reclama unor... avioane americane cu reacție, marfă care, fără îndoială, nu-și va găsi cumpărători printre funcționarii și circiumarii care formează cititorii obișnuiți ai acestui ziar. Dar, pe de altă parte, ar fi fost și mai stranie prezența în registrele contabile ale ziarului a unor dolari americani. Așa însă, sub forma achiziționării de spațiu publicitar, acești dolari pot intra comod în casa ziarului și legalitatea este salvată. Este greu deci — subliniază în continuare „Vie Nuove” — ca ziarele care primesc mari reclame ale săpunului Palmolive să publice critici la adresa Americii, tot așa cum este și mai greu ca să vorbească altfel decât bine despre trustul FIAT acele ziare care au pagini întregi pline de reclame ale diverselor automobile FIAT.

Este bine cunoscut că organizațiile patronale, că însuși guvernul, concep — împotriva tuturor normelor — ca publicitatea să fie un mijloc de presiuni politice. Trebuie sugrumat un ziar care trezește îngrijorare? „Confindustria” (asociația marilor industriale italiene — n.n.) trimite o circulară membrilor săi, recomandându-le să nu acorde reclame acelui ziar. Face apel la spiritul de clasă, promite în schimb avantaje deosebite, și, dacă este nevoie, exercită chiar și presiuni.

Caracterul de șantaj exercitat de monopoluri asupra presei cu ajutorul publicității îmbracă uneori aspecte ridicole. Recent, cu prilejul unui concurs automobilistic, un mare trust de cauciuc n-a livrat, cum făcuse în alți ani, pneuri unei cunoscute case producătoare de automobile care participa la concurs. Automobilele acelei case au ieșit pe locul doi, iar toate ziarele care beneficiau de reclamele trustului de cauciuc s-au străduit să demonstreze, chipurile, că acesta a fost principalul motiv al insuccesului automobilelor casei care refuzase să folosească pneurile trustului de cauciuc. Unul dintre ziare a „in-

drăznit” însă să exprime o altă părere. Drept represalii, a încetat imediat acordarea către ziarul respectiv a anunțurilor publicitare din partea trustului de cauciuc.

Exemple de acest fel sînt nenumărate și confirmă adevăratul scop al publicității în presa burgheză: corupția. Pentru a înțelege proporțiile acestei corupții, sînt suficiente câteva date: într-un singur an o serie de ziare burgheze au primit sub formă de taxe pentru anunțuri publicitare următoarele sume: „Corriere della Sera” — două miliarde; „La Nazionne” — 350 de milioane; „La Stampa” — 800 de milioane; „Gazzet-

tino” — 500 milioane; „Tempo” — 550 milioane; „Messaggero” — un miliard.

Trebuie avut însă în vedere că din acest punct de vedere presa burgheză italiană se găsește cu mult în urma presei din S.U.A., Anglia și Franța, în ceea ce privește sumele încasate, chipurile, pentru publicitate. Astfel, s-a calculat că în fiecare an se cheltuiesc pentru reclamă în S.U.A. două miliarde de dolari, în Franța 80 de miliarde franci, în Anglia 50 de miliarde de lire sterline.

Raportată la aceste sume, corupția presei capitaliste „independente” capătă proporții astronomice.

SITUAȚIA PRESEI DIN IRAN

de SAIDIAN

*P*ublicăm mai jos fragmente dintr-o scrisoare în legătură cu presa, primită din Iran de unul din cititorii noștri.

„... Dar, dragul meu, țineai să cunoști și unele aspecte privind presa noastră. Dat fiind că într-o scrisoare spațiul e restrîns, voi căuta ca pe scurt să te pun în curent și asupra acestei probleme.

De la început trebuie să știi că presa noastră are o vechime de abia 70 de ani. Spre sfîrșitul secolului trecut au început să apară primele ziare în formă modernă.

Este interesant de reținut că apariția primelor ziare, care au fost ale curții regale, se datorește călătoriilor pe care șahul Naseredin le-a făcut în Europa. Dorind să dea un aspect mai occidental curții sale, el a ordonat editarea a patru-cinci ziare, care publicau numai știri din viața familiei regale.

În 1907, în urma revoluției burgheze au apărut numeroase ziare și reviste literare și politice dintre care majoritatea erau liberale, cu tendințe democratice. Aceasta a fost situația presei noastre pînă la primul război mondial.

În timpul primului război mondial s-a fixat orientarea ziarelor. Astfel, unele au început să fie stipendiate de capital străin (Anglia, Rusia, Germania, Turcia), exponentele intereselor acestor țări, în timp ce o altă categorie de publicații a militat de pe poziția partidelor națio-

nale, împotriva infiltrării străinilor. Această situație s-a menținut pînă la lovitură de stat din 1921 a generalului Reza-Khan (urzită de către englezi). Pentru a se menține la putere, în urma reușitei loviturii de stat, generalul a început să finanțeze, treptat, ziarele, jucînd totodată rolul eroului național care dorește binele poporului său. Începutul domniei sale a însemnat oprimarea ziarelor democratice, arestarea ziaristilor progresiști și chiar împușcarea unora dintre ei. De pildă, marele poet și scriitor democrat Mirzadeh Eshghi a fost omorît de agenții teroriști din ordinul regelui. În toți cei 20 de ani ai domniei sale presa a trecut printr-o epocă de teroare despotică în care nici un ziar democrat nu putea să apară și fiecare rînd scris trebuia supus cenzurii poliției. Ziarele care apăreau și care se puteau număra în total pînă la zece proslăveau personalitatea regelui, numindu-l geniul secolului al XX-lea, erou național etc. Răsplata acestor ziaristi verosi a fost numirea lor ca deputați în parlament și finanțarea lor din fondurile secrete ale poliției, ai căror agenți erau, pe lingă că erau și agenții capitalului străin.

În 1941, după fuga regelui, situația presei s-a îmbunătățit, destinderea momentană permițînd apariția a numeroase ziare, reviste și publicații.

Odată cu apariția citorva noi partide politice au apărut zeci de ziare de diferite tendințe, ceea ce a permis

burgheziei naționale și capitalismului internațional să le aservească interesele lor.

Dintre ziarurile vremii — care erau organe ale celor mai importante partide politice — se remarcă: ziarul Raade-Emruz, aparținând partidului reacționar Raadehe Emeli. Nedayé Edalat (al partidului burgheziei Edalat), Rahbar, organul partidului democratic Toudeh.

În acel timp, cele peste 20 de ziare și reviste ale partidului Toudeh, împreună cu alte ziare și reviste democratice, în total în număr de 57, s-au unit în „Frontul Eliberării” (Djebhe-Azadi).

Dintre aceste ziare cele mai marcante erau: Rahbar, Mardom, Razm, Shabaz, Donyayé-Emruz, Maslehat etc.

Programul acestui Front cuprindea printre altele împărțirea pământului țăranilor, împiedicarea infiltrării străinilor în politica internă a țării. O altă țintă a acestui front era îmbunătățirea vieții maselor populare. Imperialismul a organizat distrugerea frontului, finanțând crearea de noi partide-marionetă.

Acestor partide li s-au oferit toate posibilitățile de a tipări ziare și publicații, dându-li-se bani, hirtie și tipografii. Astfel se explică de ce după patru ani „Frontul Eliberării” a trebuit să cedeze în fața acestui asalt organizat.

În 1946, după căderea partidului democrat din Azerbaidjan, presiunea asupra partidelor democratice, progresiste și liberale a crescut necontenit până la venirea la conducere a guvernului doctorului Mossadegh. În acest interval de timp au existat posibilități ceva mai bune de apariție a ziarelor și publicațiilor. Pentru a combate ziarurile democratice care luptau întru apărarea drepturilor poporului și împotriva infiltrării capitalismului internațional, burghezia a aruncat pe piața ziare de mare tiraj cu materiale de senzație care ameteau și derutau poporul.

Ceea ce trebuie reținut, dragul meu prieten, este că în pofida unei legi datînd de 50 de ani (adoptată de Parlament imediat după revoluția burgheză din 1907), prin care, numai după condamnarea de justiție un ziar putea fi interzis — lege care a mai suferit câteva schimbări — poliția și guvernul militar care finanțează de 15 ani în țară, în special în Capitală, în zona petroliferă și de-a lungul arterelor importante de căi ferate, suspendă ziarurile și arestează

pe ziariști fără nici o sentință dată de tribunal.

După reușita loviturii de stat fasciste a generalului Zahedi, susținut de anglo-americani, guvernul acestuia a pornit ofensiva împotriva democrației, lovind în ziarurile democratice care mai ființau, întemnițînd și omorînd chiar atît pe unii ziariști cît și pe simpatizanții ai democrației, în special din rîndurile partidului Toudeh. Dintre ziariștii întemnițați trebuie să amintim în special pe M. Jandi, directorul ziarului Bessonyé-Ayandé, condamnat la 10 ani închisoare.

Prin aceste acțiuni, imperialiștii anglo-americani și-au întărit pozițiile monopoliste asupra petrolului iranian.

În ultimii trei ani, nici un ziar adevărat democrat nu poate apărea în mod legal. În pofida terorii dezlănțuite, continuînd lupta împotriva imperialismului și în special împotriva consorțiului petrolului, care răpește Iranului beneficiile ce-i aparțin de drept, partidul Toudeh, cu toate greutățile și pericolele inerente, continuă să editeze în ilegalitate ziarul său de avangardă.

Astăzi, în țara noastră se scrie pe pagini întregi cu titluri groase, despre cancanurile vieții mondene a personalităților lumii burgheze sau ale stelelor de cinema, dar nu vei găsi nici un cuvînt despre faptul barbar, îngrozitor, că în secolul nostru, la simplul ordin al moșierului, țăranii sînt împușcați ca potîrnichiile.

La sfîrșitul anului trecut, de pildă, în provincia Mozandaran, din ordinul moșierului, un senator, au fost omorîți 11 țărani, iar 35 au fost răniți, pentru că au refuzat să se supună unei dispoziții samavolnice a stăpînului.

În ciuda acestor greutăți uriașe și a terorii dezlănțuite, poporul nostru luptă și va lupta cu toate forțele sale pentru o patrie liberă, independentă și democratică.

Iată, dragă prietene, ce se poate spune, în câteva cuvinte, despre situația presei din Iran.

P R E S A VIETNAMEZĂ A S T Ă Z I

În cursul lunilor iulie-august a.c., la invitația Serviciului de presă al Ministerului Afacerilor Externe al U.R.S.S., a Biroului organizatoric al Uniunii Ziariștilor Sovietici și a VOX, un grup de ziariști din R. D. Vietnam a vizitat Uniunea Sovietică. Un corespondent al revistei „Soviet-skaia peciata” l-a rugat pe Hoang Tung, conducătorul delegației și redactor șef al ziarului „Nian Zan” („Poporul”), să facă o informare despre presa vietnameză.

— Primul ziar revoluționar vietnamez — a spus tov. Hoang Tung — a fost creat de actualul președinte al R. D. Vietnam, tovarășul Ho Și Min în deceniul al treilea în Franța. Ziarul se cheama „Vietnam Hon” („Sufletul Vietnamului”), se edita ilegal și tot atît de ilegal se transporta din Franța în Indo-China, unde acesta și-a cucerit repede o mare popularitate în rîndul poporului. La începutul anului 1930, după crearea Partidului Comunist din Indo-China, Comitetul Central al Partidului a început să editeze două ziare din care principalul era „Bua Liem” (Secera și ciocanul”). Acesta a jucat un rol important în propaganda ideilor comuniste. Colonialiștii au răspuns mișcării revoluționare cu teroare. Toți conducătorii Partidului Comunist din Indo-China au fost închiși sau deportați. Lipsit de conducere, ziarul „Bua Liem” a încetat să apară.

Perioada anilor 1935—1939 a fost marcată de un avînt al luptei revoluționare. Au fost anii activității Frontului Popular în Franța, unde clasa muncitoare a acordat un important sprijin tovarășilor lor vietnamezi în lupta pentru eliberarea națională. În aceste condiții comuniștii din Vietnam au căpătat posibilitatea de a începe editarea unor ziare semilegale și ilegale. În întreaga țară au început să apară numeroase ziare și reviste.

Pe atunci cele mai cunoscute ziare erau „Tii Tik” („Noutăți”), „Dvi Nai”

(„Viața contemporană“). În partea centrală a țării apărea „Nani Lua“ („Spicul“), în nordul țării „Ziai Tok“ („Poporul“). În aceeași perioadă apăreau ziare și în limba franceză. „Travail“ („Munca“), „Rassemblement“ (Unitatea“) și altele.

Odată cu începutul celui de al doilea război mondial, cind cotropitorii japonezi au invadat Indo-China, Partidul Comunist trece în adincă ilegalitate. În această perioadă au apărut ilegal două ziare: „Ko Zai Fong“ („Steagul eliberator“), iar din 1943 organul Frontului independenței naționale „Ki Kuok“ („Salvarea patriei“). În noiembrie 1945 a început să apară legal ziarul „Sit That“ („Adevărul“). „Sit That“ a avut o mare influență asupra maselor. El a devenit mai târziu organul partidului nostru și a început să poarte denumirea „Nian Zan“.

— Cum se prezintă situația astăzi?

Răspunzînd la această întrebare tov. Hoang Tung arată că dezvoltarea presei în R. D. Vietnam constituie una din grijile principale ale partidului oamenilor muncii. În R.D. Vietnam apar în prezent 26 ziare și reviste, afară de un număr de buletine informative și reviste tehnice.

În primul rînd trebuie menționat organul central al partidului muncii „Nian Zan“ și organul teoretic al C.C. „Hok Tafe“ („Cercetări“). Ziarul „Nian Zan“ apare zilnic și se editează de asemenea în limba chineză. Un organ de presă care apare zilnic este ziarul municipalității din Hanoi „Tan Tak Hanoi“ („Noutățile Hanoiului“). La Hanoi apar și ziarele altor partide și organizații, printre care și ziarul catolic „Niu Nghe“ („Cauza dreaptă“), organul partidului socialist „Po Kuok“ („Patria“) și ziarul partidului democrat „Dok Lap“ („Independența“).

În rîndul publicațiilor politice zilnice sau săptămînale au fost numite „Tien Fong“ („Avangarda“) — ziarul tineretului, organul Uniunii Femeilor din Vietnam „Fu Ni Vietnam“ („Femeile Vietnamului“) și organul Confederației generale a muncii „Lao Dong“ („Munca“).

Un alt grup de publicații îl alcătuiesc ziarele locale. Recent a fost înființat ziarul „Thai“ care apare în Regiunea Autonomă a Vietnamului de Nord-Vest.

O istorie interesantă are ziarul „Vietnam Dok Lap“ („Vietnamul independent“). Acest ziar apare de mult în provincia Kao Hang unde trăiește populația Tho. Aci a activat cîndva

președintele Ho Și Min. El a înființat acest ziar și a scris în coloanele sale. În prezent „Vietnam Dok Lap“ este organul Regiunii Autonome Viet-Bak. În bazinul carbonifer situat în lungul țărmului apare ziarul local „Vuong Mo“.

Afară de aceasta, în fiecare provincie apare un buletin informativ. Acesta este destinat a fi citit la radio și servește drept material pentru propagandiștii satelor.

Din al treilea grup de publicații fac parte revistele. Unele din ele apar săptămînal, altele odată sau de două ori pe lună. Cinci reviste sînt organe ale Ministerului Învățămîntului, în rîndul lor sînt „Dai Hok Si Fam“ („Pedagogia superioară“) și o revistă pentru istorie, literatură și geografie.

La Hanoi apare o revistă specială agricolă „Non Nghien“ („Agricultura“). De mare popularitate se bucură organul Asociației scriitorilor și artiștilor „Van Nghe“ („Literatura și arta“). Afară de aceasta un grup de scriitori, participanți la lupta de eliberare, editează revista „Ciam Hao“ („O sută de flori“).

Un al patrulea grup și ultimul de publicații, îl alcătuiesc publicațiile particulare, șapte cotidiene și săptămînale. Printre acestea sînt ziarul „Ton Man“ („Timpuri noi“) care apărea încă în perioada ocupației franceze. Colaboratorii acestui ziar au refuzat să însoțească în Sud unitățile armate franceze, iar acum colaborează loial cu puterea populară.

Acesta este tabloul sumar al situației presei în R. D. Vietnam — a spus tov. Hoang Tung. Cu toate realizările noastre incontestabile noi vedem limpede și slăbiciunile și lipsurile noastre. Printre altele ziarele noastre nu au încă profilul lor propriu, există încă un paralelism care provoacă nemulțumirea cititorilor. Noi

ducem o mare lipsă de cadre ziaristice calificate. Presa, mai ales ziarele, sînt încă slab răspîndite la sate. În fața noastră stă sarcina reînnoirii utilajului poligrafic, de a asigura ziarelor hîrtia.

După eliberarea țării, în fața presei vietnameze s-au deschis orizonturi noi. Rolul ei în lupta poporului pentru pace și unitatea patriei este neîndoelnic și va crește încontinuu. Toate acestea necesită o ridicare a nivelului muncii ideologice.

— Cum se înfăptuiește legătura ziaristilor din R. D. Vietnam cu colegii lor din Sud? — l-am întrebat pe tovarășul Hoang Tung.

— Noi știm, — spune tov. Hoang, — că în Vietnamul de sud apar multe ziare. Însă autoritățile lui Ngo Dinh Diem împiedică în fel și chip stabilirea de relații cu colegii noștri din sud. În februarie a. c. Asociația ziaristilor vietnamezi a adresat membrilor Asociației presei din sudul Vietnamului, de la Saigon, invitația de a vizita R. D. Vietnam. Nu a urmat nici un răspuns. Noi înțelegem că acest lucru nu este o dovadă a lipsei de dorință din partea ziaristilor din Vietnamul de Sud de a ne vizita, ci frica de represiuni din partea autorităților Vietnamului de Sud. Ngo Dinh Diem a și interzis douăzeci de ziare, care au criticat activitatea guvernului său. Trei ziaristi din Vietnamul de sud au fost închiși. Știu că se desfășoară lupta pentru eliberarea lor și ziaristii din R.D.V. participă la această mișcare.

— Dvs. sînteți vice președintele Asociației ziaristilor vietnamezi; vă rugăm să ne spuneți ceva despre activitatea ei.

— Asociația noastră a fost creată în 1949. Ea reunește pe toți ziaristii R. D. Vietnamului, care susțin politica guvernului nostru. Asociația se străduiește să contribuie la ridicarea nivelului ideologic al membrilor săi, organizează conferințe și discuții, luptă pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă a ziaristilor, le acordă ajutor practic.

Noi sîntem membri ai O.I.Z.

În timpul călătoriei prin țară m-am convins de marile realizări ale Statului sovietic în toate domeniile vieții. Peste tot noi am fost înconjurați cu toată atenția și cordialitatea. Noi nu vom uita niciodată întîlnirile noastre cu ziaristii sovietici. Prietenia noastră este indestructibilă pe vecie.

(din „Sovietskaia peciati“ nr. 9)

VERIFICAT
2007

Am primit la redacție următoarea scrisoare:

Tov. redactor,

Sînt un cititor pasionat al revistei „Presa noastră”.

Problemele ridicate în această revistă de către încercați minuitori ai condeiului aduc la îndemîna cititorului ziarist diverse probleme în dezbateri arătîndu-i căi noi de rezolvare a multora din ele. Revista „Presa noastră”, ca organ de îndrumare a ziaristilor, are de ridicat în coloanele sale variate probleme și rezolvarea acestora cere timp și, mai precis, sînt inepuizabile, deoarece însuși „noul” despre care vorbește revista este în continuă dezvoltare.

Am în fața mea „Presa noastră” nr. 6 (octombrie 1956) și ca și în celelalte numere abundă probleme multiple și găsește rezolvarea multora dintre cele mai dificile, totuși ca cititor îmi pun întrebarea de ce pînă acum revista nu a folosit nici o pagină despre munca ziaristilor din provincie și mai concret despre activitatea colegiilor de redacție a ziarelor raionale care, pe plan local, își au importanța cuvenită.

Consider că reluarea în continuare a discuțiilor cu privire la aspectul grafic, fond, formă etc., nu trebuie să fie numai în jurul ziarelor centrale, mai ales că bună parte din redactorii ziarelor centrale au căpătat deprinderea scrisului. Bineînțeles că ridicarea unei probleme sau alteia în ziarul central este bine venită pentru întreaga presă. Nu trebuie să uitați, însă, că ziarele raionale, săptămînale au particularitățile lor datorate însăși apariției săptămînale și formatului mic și au nevoie de sprijin ținînd seama de specificul lor.

Sper că veți ține cont de cele ridicate în această scrisoare și veți analiza într-un timp scurt unele aspecte ale muncii colegiilor de redac-

SCRISORI PRIMATE LA REDACȚIE

ție a ziarelor raionale și le veți consacra o parte din numărul revistei viitoare. Aceste lucruri ne interesează și vor fi primite cu multă dragoste.

T. BĂRAN

Redactor la ziarul Steagul roșu” Tg.-Jiu

RĂSPUNSUL REDACȚIEI

Tov. Băran are dreptate cînd afirmă că „Presa noastră” trebuie să publice și materiale care să reflecte munca lucrătorilor de la ziarele locale. Redacțiile ziarelor regionale și raionale au nevoie de un mare ajutor în lămurirea unor probleme profesionale decît redacțiile din Capitală.

Noi ne dăm seama de această situație și, de la început, această sarcină a stat în centrul preocupărilor noastre.

Tov. Băran nu a citit însă cu atenție toate numerele apărute. Dacă ar fi citit, nu ar fi afirmat că „pînă acum revista nu a folosit nici o pagină despre munca ziaristilor din provincie”. Astfel, el poate găsi în nr. 1 un articol intitulat „Cum a sprijinit „Dobrogea nouă” transformarea socialistă a agriculturii”, în nr. 3: „Problemele industriei petrolifere — preocupare centrală a ziarului „Flamura Prahovei”, iar în nr. 4 „Din experiența noastră în

sprijinirea sectorului petrolifer” („Zorile socialismului”-Moinești).

Noi am fi bucuroși să publicăm în fiecare număr materiale care să prezinte probleme legate de activitatea presei locale. Pentru aceasta am făcut și continuăm să facem apel la redacțiile din țară ca să trimită materiale despre experiența lor, despre greutățile lor și propuneri pentru îmbunătățirea activității. Recent, ne-am adresat printr-o scrisoare, aproape tuturor redacțiilor, cerîndu-le colaborări, sugestii, propuneri de teme. Pînă în prezent nu am primit nici un răspuns. Probabil că ziaristii din redacțiile presei locale așteaptă ca ziaristii „de la centru” să scrie despre activitatea lor. Desigur, sînt unii lucrători în redacțiile presei centrale care au pregătirea și competența necesară pentru a face o analiză a ziarelor regionale și raionale. Pînă acum nu am reușit, însă, să-i determinăm să scrie în această direcție. Este o lipsă a noastră.

Punem cu acest prilej o întrebare: de ce nu participă tovarășii din redacțiile din țară la discuția despre fondul, forma și prezentarea grafică a ziarelor locale? În această direcție nu e bine să aștepte numai părerea ziaristilor din București. Convingerea noastră este că în colectivele redacțiilor din țară se găsesc mulți tovarășii, cu o serioasă pregătire politică, ideologică și profesională. Ei trebuie să scrie cu curaj nu numai despre experiența lor, dar să-și dea părerea și asupra ziarelor centrale. Lucrătorii ziaristi din redacțiile presei locale au de învățat de la cei din Capitală și invers.

Trebuie să combatem prejudecata că totul trebuie să vie din Capitală, din redacțiile presei centrale. Tovarășii din redacțiile din țară au toate posibilitățile ca să-și spună cuvîntul. „Presa noastră” îi așteaptă cu încredere.

COLEGIUL DE REDACȚIE: Radu Vasiliu (redactor șef), Const. Antip, Virgil Dănciulescu, Henri Dona, Vasile Dumitrescu, Ion Felea, Nestor Ignat, Gavril Incze, Nicolae Moraru, Gh. Năstase, Marin Roban, Al. N. Trestieni

REDACȚIA ȘI AD-ȚIA: str. C. Dobrogeanu-Gherea, 5. Telefon: 3.26.20 (int. 359), 5.65.25, 6.36.39

ABONAMENTE: lei 12 pe 6 luni; lei 6 pe 3 luni

Abonamentele se primesc la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții. De asemenea, revista se găsește de vînzare la chioșcurile difuzării presei

Tiparul executat în Întreprinderea Poligrafică nr. 2, București, str. Brezoianu nr. 23--25 c. 3349

**SALUTUL DELEGAȚIEI
INDONEZIENE**

„Noi, delegația parlamentului indonezian, sintem foarte fericiți că am avut posibilitatea de a ține această conferință de presă. Sperăm că ea va contribui la întărirea relațiilor de prietenie dintre România și Indonezia“.

**DELEGAȚII DE PARLAMENTARI
FRANCEZI ȘI INDONEZIENI
LA SEDIUL UNIUNII ZIARIȘTILOR**

**SALUTUL DELEGAȚIEI
FRANCEZE**

„Delegația parlamentară franceză apreciază ocazia ce i-a fost dată de a putea face cunoscut impresiile culese în timpul șederii noastre în România. Mulțumim presei romine pentru faptul că a transmis poporului român mesajul de sinceră prietenie al poporului francez“.

SARBATORIREA ZILEI DE 7 NOIEMBRIE
LA SEDIUL UNIUNII ZIARIȘTILOR DIN R. P. R.

Acad. Cezar Petrescu împărtășește impresii din recenta vizită în Uniunea Sovietică.
La reuniune a participat delegația de ziariști sovietici, condusă de A. V. Grebnev

741283
Murd
P22019

PRESA NOASTRA

REVISTA LUNARA A UNIUNII ZIARISTILOR DIN R.P.R.

DECEMBRIE

1956

- După un an de activitate — Al. Cornescu
In slujba omului — Acad. prof. dr. C. Parhon
Despre gusturi și culori — Marcel Breslașu
Ce doresc să citesc în presă — Ion Avătăjiței
Ajutorul primit din partea presei de către sfatul nostru popular — Leontina Calciu
Kisch și arta reportajului — Eugen Atanasiu
Despre stilul gazetarului — Dumitru Hîncu
La „Izvestia” în redacție — V. Danciulescu
Tot despre fotografia în presă — Raul Radu
Răsfoind colecția ziarului „Pentru socialism” din Baia Mare — Gh. Brătescu
Urmărind în presă revoluția din 1848 — Nicolae Deleanu
Reporterii pe teren — Nell Cobar
Invățămintele care nu pot fi ignorate — ing. Th. Marcarov
Divagații cauzate de o absență — I. Gătlan
Insemnări pe marginea activității ziarelor „Flacăra Iașului”, „Fătalia” și „Steagul roșu” — Stan Vlad
Sonet... profesional — I. Berg
Ziaristul comunist Barbu Lăzăreanu — I. Felea
„Viața studentăască” — E. Florescu
Documentare

Silvan

ASPECTE:

Ziarul a ajuns
în mîinile
cititorilor

În clișeele 1 și 2, grupuri de muncitori din uzinele bucureștene iau cunoștință de Hotărîrea C.C. al P.M.R. și a Consiliului de Miniștri cu privire la îmbunătățirea sistemului de salarizare a unor categorii de oameni ai muncii.

În clișeul 3: o ediție specială informează cetățenii asupra evenimentelor din Republica Populară Ungară.

Vinzătorii de ziare sînt luați, deseori, cu asalt (4).

ADUNAREA DE CONSTITUIRE A UNIUNII ZIARIȘTILOR DIN R. P. R.

VOTAREA STATUTULUI — ALEGEREA COMITETULUI DE CONDUCERE

În ziua de 4 decembrie 1955 a avut loc la sediul Casei Ziariștilor din Capitală adunarea de constituire a Uniunii Ziariștilor din R.P.R. În sală se aflau prezenți 250 delegați din 335 convocați. După alegerea prezidiului, tovarășul Sorin Toma, redactor șef al ziarului „Scînteia“, ales președinte al adunării, a dat citire telegramelor de salut primite din partea Organizației Internaționale a Ziariștilor, Casei Centrale a Ziariștilor din Moscova, Asociației Generale a Ziariștilor Chinezi, Uniunii Presei Germane din Republica Democrată Germană, Uniunii Ziariștilor Bulgari, Prezidiului Uniunii Ziariștilor Maghiari din Budapesta, care au fost primite cu vii aplauze.

S-a dat citire rapoartelor, după care au urmat discuții la care a participat un mare număr de ziariști. Adunarea a votat apoi descărcarea comitetului Casei Ziariștilor, a adoptat în unanimitate Statutul și a ales comitetul de conducere al Uniunii Ziariștilor din R.P.R.

Adunarea a aplaudat călduros telegramele de salut adresate Organizației Internaționale a Ziariștilor și Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român.

Publicăm mai jos textul Statutului adoptat de adunare precum și lista membrilor comitetului de conducere al Uniunii Ziariștilor din R.P.R.

STATUTUL

I. CONSTITUIREA ȘI SCOPUL

Art. 1. Ziariștii din Republica Populară Română se constituie în „Uniunea Ziariștilor din R.P.R.“

Uniunea Ziariștilor din R.P.R. este persoană juridică.

Art. 2. Scopul Uniunii Ziariștilor din R.P.R. este :

a) Să contribuie la ridicarea nivelului profesional, politic și cultural al ziariștilor ;

b) Să colaboreze cu Organizația Internațională a Ziariștilor și cu organizații de ziariști din alte țări.

c) Să organizeze manifestări pentru popularizarea ideilor și acțiunilor care au drept scop apărarea păcii și colaborarea între popoare.

Art. 3. În vederea realizării scopului arătat, Uniunea Ziariștilor din R.P.R. :

a) Organizează Casa Ziariștilor din R.P.R., în cadrul căreia vor avea loc diferite manifestări culturale și artistice ;

b) Organizează Cabinete de metodică și Case de creație ale ziariștilor;

c) Editează publicații, broșuri și material documentar și organizează lecții, conferințe și cercuri pe genuri gazetărești și probleme de presă;

d) Ține legătura cu Organizația Internațională a Ziariștilor și cu organizații de ziariști din alte țări;

e) Reprezintă pe ziariștii din R.P.R. la diferite manifestări internaționale ale ziariștilor;

f) Organizează vizite și schimburi de ziariști între R.P.R. și diferite țări.

Art. 4. Sediul Uniunii Ziariștilor din R.P.R. este în București.

În orașele de reședință a regiunilor vor lua ființă case regionale ale Uniunii sau cercuri conduse de comitete de 3—5 membri.

Art. 5. Durata Uniunii este nelimitată.

II. MEMBRII UNIUNII

Art. 6. Poate deveni membru al Uniunii orice ziarist profesionist care desfășoară o activitate la un organ de presă, radio și televiziune și care aderă la prevederile prezentului Statut.

Primirea de membri se face individual, la cerere, pe baza recomandării a doi membri ai colegiului de redacție al ziarului, instituției de presă, radio sau televiziune respective, care certifică că solicitantul face parte din efectivul redacțional al ziarului, instituției de presă, redacției de radio sau televiziune respective.

Art. 7. Membrii Uniunii Ziariștilor din R.P.R. au următoarele drepturi:

a) Să aleagă și să fie aleși în organele Uniunii;

b) Să participe cu vot deliberativ la luarea hotărârilor în adunările plenare;

c) Să participe la activitatea și manifestările organizate de Casele Ziariștilor;

d) Să se folosească de Casele de creație ale Uniunii.

Art. 8. Membrii Uniunii Ziariștilor din R.P.R. au următoarele îndatoriri:

a) Să respecte prevederile Statutului;

b) Să participe în mod activ la adunările plenare, ședințele, conferințele și alte manifestări ale Uniunii;

c) Să plătească regulat colizația.

Art. 9. Pierd calitatea de membri ai Uniunii Ziariștilor din R.P.R.:

a) Cei care nu mai lucrează în presă, radio sau televiziune.

În cazuri speciale de întrerupere temporară, comitetul de conducere poate face derogări de la această prevedere;

b) Cei care se abat grav de la dispozițiunile Statutului;

c) Cei care nu plătesc colizațiile timp de trei luni.

III. ORGANELE UNIUNII

Art. 10. Organele Uniunii Ziariștilor din R.P.R. sînt următoarele:

a) Conferința pe țară;

b) Comitetul de conducere;

c) Biroul comitetului de conducere;

d) Comisia de cenzori.

Art. 11. Conferința pe țară are următoarele atribuțiuni:

a) Primește și aprobă raportul de activitate al comitetului de conducere;

b) Discută problemele generale privitoare la activitatea Uniunii și a ziariștilor;

c) Alege comitetul de conducere și comisia de cenzori, pe o perioadă de doi ani;

d) Modifică Statutul Uniunii;

e) Ratifică hotărârile de excludere din Uniune.

Art. 12. Conferința pe țară se convoacă în sesiune ordinară, odată pe an. Ea poate fi convocată în sesiuni extraordinare ori de câte ori este necesar. Convocarea se face de către comitetul de conducere al Uniunii Ziariștilor din R.P.R. Mandatele delegaților pentru conferința pe țară rămîn valabile și pentru sesiunile extraordinare, cu condiția ca delegații să facă parte din aceeași redacție, instituție de presă, radio sau televiziune care i-a ales.

Art. 13. Modalitatea de alegere a delegaților pentru conferința pe țară va fi stabilită de comitetul de conducere al Uniunii.

Art. 14. Conferința pe țară lucrează valabil în prezența a cel puțin două treimi din numărul delegaților.

Art. 15. Comitetul de conducere îndrumează și conduce întreaga activitate a Uniunii, a Casei Ziariștilor din București și a Caselor regionale în intervalul dintre conferințele pe țară.

Art. 16. Comitetul de conducere se compune din 25—31 membri. El se întrunește ori de câte ori este nevoie sau cel puțin odată pe lună.

Art. 17. Comitetul de conducere alege din sînul său un birou compus din 9 membri, astfel :

- un preşedinte ;
- un vicepreşedinte ;
- un secretar general ;
- un secretar ;
- 5 membri.

Art. 18. Biroul rezolvă lucrările curente şi reprezintă Uniunea Ziariştilor din R.P.R. între două şedinţe ale comitetului de conducere.

Preşedintele Uniunii sau vicepreşedintele împreună cu secretarul general au dreptul de a semna în numele Uniunii.

În chestiuni cu caracter financiar, dreptul de primă semnătură îl au preşedintele şi secretarul general, a doua semnătură fiind a şefului contabil. Preşedintele va putea delega o altă persoană care să semneze pînă la anumite limite.

Art. 19. Comisia de cenzori se compune din 3 membri. Ea verifică gestiunea financiară a Uniunii cel puţin odată la trei luni şi referă comitetului de conducere ; iar odată pe an prezintă raport în faţa conferinţei.

Art. 20. Comitetul de conducere ţine legătură cu membrii săi prin reprezentanţii redacţiei, instituţiei de presă, radio şi televiziune.

Art. 21. Reprezentantul este ales de colecti-

vul fiecărei redacţii, instituţiei de presă, radio şi televiziune. În caz de inactivitate, comitetul de conducere al Uniunii cere colectivului redacţional să aleagă un alt reprezentant.

Reprezentantul pe redacţie, instituţie de presă, radio sau televiziune, poate să convoace adunări ale zariştilor din instituţia respectivă pentru alegerea delegaţilor la conferinţa pe ţară a Uniunii.

Art. 22. Comitetul de conducere al Uniunii şi adunările pentru alegerea delegaţilor la conferinţe şi a responsabilului colectivului de redacţie, instituţie de presă, radio şi televiziune, lucrează valabil în prezenţa a jumătate plus unul din membrii lor.

IV. MIJLOACE BĂNEŞTI

Art. 23. Uniunea Ziariştilor din R.P.R., are următoarele venituri :

a) Taxe de înscrieri, cotizaţii lunare ale membrilor al căror quantum se fixează : taxa de înscriere lei 20 ; cotizaţii lunare : pînă la salariul de lei 1.000 — 5 lei ; peste salariul de lei 1.000 — 10 lei.

b) Subvenţii acordate de stat şi organizaţiile obşteşti ;

c) Veniturile provenite din bunurile aparţinînd Uniunii şi orice alte venituri.

COMITETUL DE CONDUCERE AL UNIUNII ZIARIȘTILOR DIN R.P.R.

1. Antip Constantin	19. Moghioroș Stela
2. Ardeleanu Iosif	20. Moraru Nicolae
3. Bîrlădeanu Victor	21. Moscu Maria
4. Breitenhoffer Anton	22. Năstase Gheorghe
5. Cantaragiu Ion	23. Popa Ilie
6. Ciocan Maria	24. Robotoș Emeric
7. Cimpeanu Valentin	25. Sion Bujor
8. Constantinescu Virgil	26. Șelmaru Florica
9. Constantiniu C.	27. Ștefan Emil
10. Cornescu Alexandru	28. Toma Sorin
11. Dănciulescu Virgil	29. Trestieni Al.
12. Dona Henri	30. Vasiliu Radu
13. Dumitrescu Vasile	
14. Dumitriu Mihai	
15. Felea Ion	
16. Ignat Nestor	
17. Incze Gavril	
18. Manea Ion	

REVIZORI

1. Roban Marin
2. Stan Vlad
3. Strujan Sorin

BIROUL COMITETULUI DE CONDUCERE AL UNIUNII ZIARIȘTILOR DIN R.P.R.

În ziua de 6 decembrie 1955 a avut loc prima ședință a Comitetului de conducere al Uniunii Ziariștilor din R.P.R., la care s-au ales următorii 9 membri ai biroului: Vasile Dumitrescu, președinte, Nestor Ignat, vicepreședin-

te, Alexandru Cornescu, secretar general; Maria Moscu, secretar, Const. Antip, Victor Bîrlădeanu, Gh. Năstase, E. Robotoș și Radu Vasiliu — membri.

PRESA NOASTRĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII ZIARIȘTILOR DIN R. P. R.

ANUL I

Nr. 8

DECEMBRIE 1956

DUPA UN AN DE ACTIVITATE

AL. CORNESCU

Secretar general al Uniunii Ziariștilor din R.P.R.

Se împlinește un an de cînd, din îndemnul și cu sprijinul Partidului și ca o expresie a cerințelor lucrătorilor din presă, a luat ființă Uniunea Ziariștilor din țara noastră. O tradiție foarte pozitivă cere ca asemenea aniversări să fie consemnate printr-un bilanț, astfel încît cei interesați să poată cîntări activul și pasivul, să vadă ce s-a făcut și ce a rămas în suferință.

Firește, primul an de activitate a fost un an cu numeroase dificultăți, generate în primul rînd de lipsa de experiență organizatorică, dar și de unele cauze care au depășit posibilitățile noastre. Totuși, sîntem în măsură să vorbim de o serie de realizări importante, chiar dacă unele dintre ele n-au avut pînă acum decît o aplicare parțială.

La capătul acestui an, Uniunea noastră numără 2.179 membri, dintre care 1.791 sînt ziariști din Capitală și numai 388 din centrele regionale și rionale. Această diferență nu reflectă bineînțele proporția reală dintre numărul de ziariști din București și cei din alte orașe. Ea reflectă însă faptul că în acest an nu s-au găsit cele mai bune forme organizatorice, menite să contribuie la antrenarea ziariștilor din presa locală la o activitate vie. Lipsa unei legături sistematice cu acești tovarăși ai noștri, faptul că cea mai mare parte a lor nu se află în rîndul membrilor Uniunii, reclamă o analiză serioasă din partea Comitetului de conducere. Căci, dacă în București Casa Ziariștilor constituie un permanent centru de atracție la activitatea Uniunii, ziariștii din celelalte orașe — cu unele rare excepții — devin membri ai Uniunii numai pentru dreptul de a purta în buzunar o legitimație în plus. Ceea ce, trebuie să recunoaștem, e cam pu-

țin. Răul vine de la atribuțiile statutare ale Uniunii, care îngădesc posibilitățile de desfășurare a activității și elimină preocupările legate de problemele materiale și sociale ale ziariștilor. Neexistînd aceste preocupări și, în orașele cu un număr mic de ziariști, neputîndu-se organiza o activitate cultural-profesională cit de cit susținută — lipsa de interes a ziariștilor dintr-unele orașe pentru Uniune își are o explicație logică. În același timp, nu se poate trece cu vederea că și în orașele cu mai multe publicații, deci cu un număr mare de ziariști, lipsa de activitate se face simțită. Și dacă pînă acum s-au organizat cercuri locale ale Uniunii la Cluj, Iași, Tg. Mureș, Orașul Stalin, și Timișoara — dintre care unele cu o activitate remarcabilă — trebuie să recunoaștem că sprijinul Comitetului de conducere și legătura cu Uniunea funcționează nesatisfăcător. În activitatea de viitor, Uniunea va trebui să se îndrepte către remedierea acestei situații atît prin schimbarea prevederilor statutare necorespunzătoare, cit și prin crearea unui cadru organizatoric care să cuprindă în mod activ și presa locală.

Uniunea a început să constituie o instituție de dezbateră a problemelor de presă. În primul rînd, în această privință se plasează însăși revista Uniunii — „Presa noastră” — ale cărei progrese înregistrate în cele cîteva luni de apariție sînt lesne de observat pentru oricine. Putem spune astăzi că revista noastră a izbutit să antreneze discuții serioase și interesante în jurul unor probleme de foarte mare importanță pentru profesiunea de ziarist și să dezbată unele chestiuni de istorie a presei —

teren de studiu aproape virgin în țara noastră. Sperăm că revista nu se va opri la nivelul ei actual, căci, în ciuda succeselor de netăgăduit, probleme dintre cele mai grele și importante, care se pun în fața ziariștilor în vederea desăvârșirii muncii lor, rămân deocamdată în afara paginilor ei. Colegiul de redacție al revistei „Presa noastră” cuprinde ziariști dintre cei mai încercați. Unii și-au luat această sarcină în serios și aduc o contribuție foarte pozitivă la continua îmbunătățire a conținutului revistei. Alții desconsideră această problemă, nu participă la lucrările colegiului. În realitate, avem nevoie de concursul tuturor tovarășilor din colegiu pentru ridicarea continuă a nivelului revistei. Ei n-au fost aleși întâmplător, ci tocmai fiindcă aportul lor era necesar. Și dacă acum nu activează, lipsa acestui aport se face simțită.

O contribuție importantă la ridicarea nivelului profesional ar putea da Cabinetul de presă al Uniunii. Aici se află o colecție bogată de materiale de presă traduse din literatura progresistă de specialitate de peste hotare și un cuprinzător material documentar privind istoria presei. Tot acest material este permanent îmbogățit după criteriile sistematice și în limita posibilităților bănești de care dispunem. Periodic se multiplică unele lucrări mai importante, care se distribuie abonaților. Din păcate, Cabinetul de presă, una din cele mai importante realizări ale Uniunii, este insuficient folosit de către cei cărora li se adresează. Dacă ar fi să ne orientăm după numărul celor care-l frecventează, s-ar părea că pentru majoritatea ziariștilor nu se mai ridică probleme la rezolvarea cărora experiența ziariștilor sovietici sau din celelalte țări prietene ar putea aduce o oarecare contribuție. Pozitiv este faptul că pentru studenții în ziaristică, fie pe linie de stat, fie pe linie de partid, Cabinetul de presă constituie un ajutor prețios. De asemenea, numeroși ziariști din presa locală folosesc acest bun sfătuitor, care le pune la dispoziție materiale de specialitate. Trebuie amintit însă că nici popularizarea materialului existent nu s-a făcut în prea bune condițiuni, așa încât este posibil ca mulți amatori nici să nu știe ce le poate oferi Cabinetul de presă. Studiarea atentă a acestei chestiuni ar putea mări raza de activitate a Cabinetului de presă, contribuind astfel la mai buna cunoaștere a diferitelor aspecte ale profesiei noastre.

În sfârșit, există câteva cercuri profesionale a căror activitate se face simțită mai ales în București. În cursul anului au avut loc o serie de manifestări ale acestor cercuri, dar prea puține s-au axat pe probleme centrale, astfel încât dezbaterile lor să fie cu adevărat folositoare. Atâtea câte și cum au fost organizate, dezbaterile cercurilor au avut un ecou pozitiv și ele trebuie să continue și să se intensifice. Ar mai trebui însă adăugate unele discuții mai organic legate de problemele de creație ale ziariștilor, cu caracter de împărtășire a ex-

perienței semnalate și de studiu în comun pentru adîncirea problemelor de specialitate și lărgirea orizontului publicistic. Prin forța împrejurărilor — cea mai mare parte a ziariștilor noștri fiind tineri, mulți dintre ei fără să fi avut posibilitatea însușirii unor cunoștințe temeinice — în unele sectoare se practică diletantismul în felul cum sînt tratate problemele, în alte sectoare diletantismul atinge forma publicistică. Discutarea în cadrul unor unități de creație a mijloacelor practice de ridicare a nivelului publicistic și de îmbunătățire a conținutului, ca un sistem periodic de lucru, ar putea da roade pozitive. Să luăm de pildă criticii de literatură și artă din ziare și publicații care nu sînt de specialitate. În loc să fie grupați în jurul Uniunii Ziariștilor, unde să-și discute problemele, ei activează în cadrul secției de critică literară a Uniunii Scriitorilor, de critică plastică a Uniunii Artiștilor plastici etc. La secția de critică literară a Uniunii Scriitorilor, cronicarii din presa cotidiană sînt priviți ca niște rude sărace, ba chiar, cu un prilej, s-a vînturat ideea că în cotidiene nici nu se poate face critică literară. Nu împărtășim, firește, acest punct de vedere, dar trebuie făcută o demarcație între felul cum se scrie în presa literară și felul cum trebuie să scrie un cronicar de literatură și artă în presa cotidiană, a cărei răspîndire este cu mult mai mare și care se adresează unor categorii mult mai largi de cititori. Discutînd la Uniunea Ziariștilor despre problemele lor specifice, criticii de literatură și artă din presa cotidiană ar putea ajunge la concluzii mult mai apropiate de necesitățile lor imediate de muncă. Pentru alte categorii de ziariști situația este încă mai complicată, fiindcă asemenea discuții nu se duc nicăieri, decît poate în unele redacții. Dacă cercurile noastre ar organiza, în afara dezbaterilor spectaculoase și asemenea — să le spunem — comisii de studiu și discuție pe marginea problemelor de creație, conform specificului fiecărei categorii, rezultatele practice ar fi cu mult mai pozitive.

Problemele ridicate de cel de al doilea Congres al Partidului nostru și de Congresul al XX-lea al P.C.U.S. constituie pentru ziariști unul din cele mai însemnate izvoare de învățămînt și, în același timp, indică drumul de urmat în activitatea viitoare. Din păcate, aceste probleme de importanță istorică au fost dezbătute insuficient în cadrul Uniunii, ceea ce constituie o lacună la umplerea căreia va trebui să pornim de îndată. În general se poate considera că Uniunea n-a luat decît prea puține măsuri în vederea înarmării cu cunoștințe ideologice a ziariștilor, lăsînd această preocupare pe seama redacțiilor și a învățămîntului de partid. Or, nu toate redacțiile au posibilitatea să organizeze studiul problemelor ideologice și nu toți ziariștii sînt cuprinși în învățămîntul de partid. Iată de ce va trebui să ne preocupăm cu mai multă atenție de această problemă de cea mai mare importanță.

Printre realizările Uniunii pot fi enumerate conferințele de cultură generală, cărora trebuie să li se asigure o periodicitate mai regulată, întâlnirile cu diferite personalități ale vieții publice din țara noastră, precum și cu oaspeții din străinătate. Ne bucură faptul că din ce în ce mai mulți tovarăși miniștri și alți tovarăși din conducerea ministerelor vin la Casa Ziaristilor din București spre a face expuneri și a răspunde la întrebările ziaristilor. Credem că în anul ce vine va trebui să dezvoltăm acest gen de informare nemijlocită a ziaristilor asupra problemelor ce se ridică în fața ministerelor, astfel încât presa să poată sluji cât mai bine la rezolvarea lor. Instructive au fost conferințele de presă cu diferite delegații sau persoane sosite din străinătate, a căror organizare a intrat în ultima vreme în practica Uniunii noastre.

În cursul acestui an de activitate, relațiile internaționale ale Uniunii Ziaristilor din țara noastră s-au desfășurat mulțumitor. A fost întărită colaborarea cu Organizația Internațională a Ziaristilor. Delegațiile noastre au participat activ la sesiunile comitetului executiv al organizației de la Sofia și Varșovia. De asemenea, delegația Uniunii noastre la Întilnirea internațională a ziaristilor de la Helsinki a desfășurat o activitate pozitivă. Legături de strinsă colaborare se dezvoltă între Uniunea noastră și Uniunile de ziarști din țările prietene. În acest cadru, schimbul de delegații de ziarști români și sovietici a constituit un nou impuls pentru întărirea conlucrării și prieteniei trainice dintre organizațiile noastre.

S-au intensificat schimburile de ziarști cu țările prietene, căpătând o largă răspundere organizarea de către Uniune a călătoriilor ziaristilor pe bază de reciprocitate. Numeroși ziarști au putut astfel vizita alte țări și învăța din experiența prietenilor noștri de peste hotare. De asemenea numeroși ziarști din țările de democrație populară au vizitat R.P.R., ceea ce contribuie la o mai bună popularizare în străinătate a realizărilor noastre. Au fost reluate în acest an legăturile cu ziarștii iugoslavi, care se dezvoltă pe linia unei colaborări amicale. În același timp, Uniunea a invitat un număr de ziarști din țările capitaliste, care au putut constata la fața locului efortul creator și dorința de pace a poporului nostru. Relațiile internaționale ale

Uniunii noastre vor trebui să continue în viitor, și, în același timp, să se dezvolte și să se întărească.

Nu poate fi neglijată activitatea culturală, care se desfășoară la Casa Ziaristilor din București. Începând cu cursurile de limbi străine și terminând cu concertele, spectacolele și filmele prezentate cu regularitate, Casa Ziaristilor a devenit un centru de atracție pentru ziarștii din Capitală și familiile lor. Firește, și în această privință ar fi unele lucruri de spus. Manifestările artistico-culturale nu pot întruni dintr-odată toate gusturile și nici nu sînt întotdeauna la nivelul corespunzător. Există însă preocuparea de a face — în limita posibilităților — un lucru de calitate și aceasta constituie o garanție a continuei îmbunătățiri.

Sînt și unele compartimente de care Uniunea Ziaristilor nu s-a preocupat de fel și de care s-ar fi putut ocupa. Printre acestea se numără organizarea activității sportive, organizarea activității soțiilor de ziarști care nu sînt în cîmpul muncii, organizarea unor cercuri pentru copiii ziaristilor, etc. Acestea ar putea intra în rîndul preocupărilor viitoare. Sînt și alte probleme care n-au stat în posibilitatea noastră să le abordăm în acest an și, în primul rînd, ne referim la problemele sociale, care n-au fost și nu sînt de competența Uniunii, fapt de natură să nemulțumească numeroși din membrii ei.

Zi de zi, Partidul pune în fața presei sarcini tot mai mari. Trebuie să găsim calea de a face din ziarele noastre arme din ce în ce mai puternice în lupta pentru construirea socialismului. Avem datoria să facem ziarele astfel încît să corespundă exigențelor poporului muncitor, să fie folositoare, interesante și atrăgătoare, să apere cuceririle noastre și să lovească cu combativitate în uneltirile dușmanilor. Pentru aceasta avem nevoie ca ziarștii de partid să fie bine pregătiți, culți și talentați. Printre alte numeroase mijloace puse la îndemina ziaristilor pentru ridicarea nivelului cultural și al măestriei lor profesionale, Partidul ne-a îndemnat și ne-a ajutat să creăm Uniunea Ziaristilor. Acum această instituție împlinește un an de activitate, timp în care au fost înregistrate succese dar și multe deficiențe. Avem datoria de onoare de a dezvolta activitatea Uniunii noastre, astfel ca să corespundă scopurilor pentru care a fost creată.

*„Presa Noastră” urează cititorilor săi
un an nou, fericit, în pace și prosperitate.*

ÎNTRUNIREA COMITETULUI PENTRU COOPERAREA ZIARIȘTILOR

La 23 și 24 octombrie 1956 a avut loc la Paris întrunirea Comitetului pentru cooperarea ziariștilor la care au luat parte ziariști din Brazilia, R. P. Chineză, Franța, Japonia, Polonia, India, R. F. Germană și U.R.S.S., membri ai Comitetului.

Intr-un raport s-a arătat răsunetul avut de Întîlnirea Internațională a Ziariștilor de la Helsinki și primirea entuziastă în întreaga lume a rezoluțiilor votate acolo.

În legătură cu această întîlnire s-a arătat că în presa mondială au apărut numeroase articole, iar diferite uniuni ale ziariștilor au publicat și continuă să publice buletine, broșuri etc., cu privire la acest eveniment.

La rîndul său, UNESCO a manifestat un viu interes pentru rezoluțiile votate la Helsinki. Numeroși reprezentanți ai acestei organizații mondiale consideră rezoluțiile de la Helsinki ca foarte importante. UNESCO fiind o organizație guvernamentală — opinează acești reprezentanți — ea ar trebui în primul rînd să se asigure de consimțămîntul guvernelor cu privire la convocarea unei conferințe internaționale în vederea creării unei organizații unice a ziariștilor.

Comitetul pentru cooperarea ziariștilor s-a declarat satisfăcut de faptul că apelul lansat de întîlnirea de la Helsinki pentru realizarea unității ziariștilor găsește pretutindeni un ecou din ce în ce mai puternic. Astfel, la ședința plenară a Uniunii Ziariștilor Iugoslavi, care a avut loc anul trecut, s-a votat un apel către UNESCO în care se cere convocarea unei conferințe care să întrunească pe toți gazetarii, iar în Rezoluția celui de al VI-lea congres național al presei italiene, care s-a ținut în octombrie 1956, ziariștii italieni își manifestă dorința de a vedea creată unitatea pe scară internațională.

În cadrul discuției, la care au luat parte toți membrii Comitetului pre-

zenți, s-a constatat, între altele, că ideea convocării unei conferințe a ziariștilor din Asia și Africa a fost primită favorabil nu numai de către ziariștii acestor țări, ci și de către autorități. Printre alții, Rana Jang Bahadur Singh (India) a informat Comitetul asupra discuțiilor sale cu Pandit Nehru și cu Ciu-En-Lai, care s-au declarat favorabili acestei idei; Iozef Kowalczyk (Polonia) a anunțat că Uniunea ziariștilor polonezi a luat hotărîrea, conform rezoluțiilor votate la Helsinki, să propună Ministerului Afacerilor Externe al R.P. Polone ca să încheie, la nivel guvernamental, convenții bilaterale sau multilaterale care să înlesnească vizitele reciproce ale ziariștilor; Karl August Weber (R.F.G.) a informat Comitetul asupra pregătirilor ce se fac în vederea unei întruniri a ziariștilor din cele două părți ale Germaniei, în spiritul rezoluțiilor votate la Helsinki etc.

Membrii Comitetului au aprobat în unanimitate cîteva rezoluții care dezvoltă și concretizează unele hotărîri luate de întîlnire, menite în primul rînd să adîncească cooperarea internațională.

Secretarul general al O.I.Z., care a participat la sesiunea Comitetului ca invitat, a dat citire unei declarații prin care prezidiul O.I.Z. își manifestă satisfacția față de aceste rezoluții.

Membrii Comitetului au aprobat textul unei scrisori adresate celei de a IX-a Conferințe Generale a UNESCO.

Iată rezoluțiile adoptate:

REZOLUȚIA I-a

Comitetul pentru cooperarea ziariștilor, care s-a întrunit la Paris la 23 și 24 octombrie 1956, a constatat cu satisfacție că ideea unei colaborări reciproce se propagă printre ziariștii din întreaga lume. După părerea sa a sosit momentul în care se pot elimina ultimele piedici care

mai stau în calea colaborării, contribuind astfel la o informare mai bogată și mai obiectivă, precum și de a înlesni îndeplinirea sarcinilor ce ne incumbă profesia noastră.

Așa cum a și dovedit Întîlnirea Internațională a Ziariștilor la Helsinki, această colaborare necesită crearea unei organizații unice a ziariștilor, în care toți ar avea aceleași drepturi și aceleași posibilități, și care ar apăra în mod eficace interesele profesionale, permițînd totodată un schimb larg de experiență.

Comitetul pentru cooperarea ziariștilor, salutînd hotărîrea ziariștilor italieni și iugoslavi cu privire la convocarea de către UNESCO a unei Conferințe Internaționale a Ziariștilor, dorește ca UNESCO să poată convoca în 1957 o conferință a reprezentanților tuturor uniunilor naționale ale ziariștilor sau a grupărilor profesionale, în care, pe baza Chartei ONU, să se discute asupra celei mai largi colaborări a ziariștilor între ei și asupra creării unei organizații mondiale a ziariștilor.

El cheamă organizațiile naționale ale ziariștilor sau grupările profesionale din toate țările, Organizația Internațională a Ziariștilor și Federația Internațională a Ziariștilor să sprijine convocarea acestei conferințe care ar putea marca începutul unei noi etape în profesia noastră.

REZOLUȚIA a II-a

În ultima vreme s-au manifestat foarte clar tendințele de a se ajunge la cea mai strânsă colaborare a ziariștilor și a organizațiilor lor din toate țările.

La aceasta invită de altfel și rezoluțiile votate la al V-lea și al VI-lea Congres național al presei italiene. Același spirit a animat și primul congres mondial al organizațiilor de presă, care s-a ținut la Sao Paolo cit și Întilnirea Internațională a Ziariștilor de la Helsinki. Sciziunea organizațiilor internaționale ale ziariștilor este cauza cea mai serioasă a insuficienței colaborării actuale. Ea aduce prejudicii intereselor profesiei.

Pornind de la această stare de lucruri și conștient de misiunea sa, Comitetul pentru cooperarea ziariștilor a hotărât să recomande convocarea unei întruniri în cerc restrâns a reprezentanților Federației Internaționale a Ziariștilor și ai Organizației Internaționale a Ziariștilor care, fiind cele două organizații importante ale ziariștilor, poartă cea mai mare răspundere pentru dezvoltarea legăturilor între ziariști. La o astfel de întrunire, care ar putea avea loc la Bruxelles la începutul anului 1957, ar putea participa reprezentantul Comitetului pentru cooperarea ziariștilor și al uniunilor autonome de ziariști, adică în special Federația Internațională a Ziariștilor din Brazilia, Federația Ziariștilor din Chile, Federația lucrătorilor ziariști din India, Congresul ziariștilor japonezi, Federația Națională a presei italiene, Uniunea Ziariștilor din Iugoslavia etc.

Comitetul pentru cooperarea ziariștilor speră cu fermitate că Federația Internațională a Ziariștilor și Organizația Internațională a Ziariștilor vor adopta un punct de vedere pozitiv față de această recomandare și că ele vor contribui astfel la extinderea colaborării ziariștilor din lumea întreagă pe baza, comună tuturor, a principiilor Organizației Națiunilor Unite.

REZOLUȚIA a III-a

Apelul lansat de grupul de ziariști din țările Asiei și Africii, care au luat parte la Întilnirea Internațională a Ziariștilor în vederea convocării unei „Conferințe de la Bandung” a ziariștilor, a suscitat un viu interes în numeroase țări.

Comitetul pentru cooperarea ziariștilor consideră această conferință

de o importanță excepțională. Noi simțem conștienți că această conferință va contribui în mod substanțial la dezvoltarea colaborării prietenești a ziariștilor din aceste țări, că va ușura difuzarea de informații veridice în Asia și Africa, că va duce la îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață, materială, ale ziariștilor.

Este vădit că ea va avea și o mare însemnătate internațională și că va constitui cu siguranță o contribuție importantă la unitatea ziariștilor din

lumea întreagă. Comitetul pentru cooperarea ziariștilor consideră că sarcina de a contribui prin toate mijloacele la realizarea acestui important obiectiv revine înainte de toate acelor membri ai Comitetului care sînt originari din țările Asiei și Africii. El cere tuturor organizațiilor de ziariști din Asia și Africa să ia parte activă la pregătirile „Conferinței de la Bandung” a ziariștilor, din 1957 și să trimită acolo delegații reprezentative.

Seară consacrată prieteniei romîno-sovietice la Casa Ziariștilor din Moscova

In seara zilei de 5 decembrie a avut loc la Casa Ziariștilor din Moscova o seară consacrată prieteniei romîno-sovietice.

În fața unui numeros auditor, A. V. Grebnev, redactor șef al ziarului „Izvestia”, ziariștii P. I. Bocisarov și I. P. Gorbaciiov, au împărtășit ziariștilor sovietici, în cuvinte calde, impresiile culese cu ocazia recente vizite făcute în R.P.R.

Subliniind că această vizită a avut loc în toiu desfășurării în țara noastră a lunii prieteniei romîno-sovietice, vorbitorii au arătat că au avut prilejul să simtă dragostea adîncă și neprecupețita prietenie a poporului român față de popoarele Uniunii Sovietice. Parcurgînd peste 4.000 de km, vizitînd șase importante regiuni din țară, stînd de vorbă cu diferite persoane care reprezintă cele mai felurite profesii și ocupații: muncitori din uzine, țărani colectivști și întovărășiți, studenți, profesori, oameni de cultură și artă, știință, delegația ziariștilor sovietici a avut ocazia să-și dea seama, să înțeleagă profund transformările petrecute în țara noastră sub regimul democrat-popular, năzuințele oamenilor muncii de a-și croi o viață nouă, fericită. Printre altele, ceea ce i-a impresionat în mod deosebit pe oamenii sovietici a fost și faptul că în România problema națională este just rezolvată, toate minoritățile naționale bucurîndu-se de o atenție deosebită din partea statului democrat-popular.

Vorbînd despre întilnirile avute cu gazetarii romîni, atît din Capitală, cit și din provincie, oratorii au scos în evidență deosebitul interes manifestat pretutindeni de către ziariștii romîni pentru presa sovietică, față de experiența ei glorioasă, fapt care s-a concretizat prin cele 326 de întrebări, cite au fost puse în legătură cu presa sovietică.

Vorbitorii au mai subliniat că în România lucrătorii din presă, în majoritatea lor covîrșitoare, sînt tineri, ridicăși și crescuți de partid, ceea ce dă o prospețime deosebită scrisului gazetăresc.

Scoțînd în evidență necesitatea schimbului de experiență, vorbitorii au încheiat expunerile, transmițînd ziariștilor romîni și întregului popor român sentimentele de adîncă și frățească prietenie a ziariștilor sovietici.

Adunarea a fost condusă de tov. Maria Ovscianinova, redactor șef al revistei „Sovietskaia Jencina”.

Din partea ambasadei R.P.R. a fost de față tov. Tiberiu Petrescu, prim secretar.

A urmat apoi un program artistic, la care, printre alții, și-au dat concursul P. G. Lișitean, artist al poporului din U.R.S.S., V. Hohreacov, artist al poporului din R.S.F.S.R., și alții. Un colectiv al teatrului de estradă a executat un dans popular romînesc, iar un grup de artiști ai teatrului de satiră din Moscova a interpretat un fragment din piesa „O scrisoare pierdută” de I. L. Caragiale.

PENTRU ÎMBOGĂȚIREA C O N Ț I N U T U L U I Ș I O P R E Z E N T A R E M A I V I E A Z I A R E L O R N O A S T R E

I N S L U J B A O M U L U I

Acad. prof. dr. C. I. PARHON

Părerea mea asupra activității presei noastre este că ea activează în mod foarte fericit pe linia promovării ideilor progresiste, a răspindirii acestor idei în rîndul maselor largi de cititori — mase de cititori care, spre deosebire de trecut, cînd presa se adresa în general unor straturi restrinse, astăzi reprezintă întregul popor, care construiește socialismul.

Prin acest fapt presa are în mîinile ei pîrghii importante ale operei de construcție socialistă și aceasta sporește mult greutatea cuvîntului ei și totodată răspunderea ei.

Cred că presa noastră se achită bine de sarcinile ei însemnate. Ea aduce o contribuție apreciabilă la înfăptuirea unei vieți noi, din ce în ce mai bune, în țara noastră, ea luptă cu succes pentru întărirea prieteniei calde, de nezdrunținat, care leagă poporul nostru de popoarele sovietice, a prieteniei cu țările frățești de democrație populară, luptă pentru pace, înțelegere și colaborare cu toate popoarele.

Pentru că ne aflăm la sfîrșitul unui an, într-o epocă de bilanț în care deobicei se scrutează perspectivele și sarcinile de viitor, voi spune că presa, după părerea

mea, trebuie să continue și de aci înainte lupta ei spre aceste țeluri, lupta ca ideile progresiste susținute de ea să străbată cît mai departe, pînă dincolo de hotarele țării, ca aceste idei să fie atît de puternic exprimate, încît să convingă și guvernele cele mai reacționare că interesul popoarelor respective și chiar al acestor guverne și regimuri, nu este războiul, ci pacea.

Astăzi la ordinea zilei s-a ivit o problemă uriașă, aceea a întrebuirii energiei nucleare. Presa progresistă are în această privin-

ță nobila misiune de a demasca pe cei care vor să pună această energie în slujba distrugerii și de a arunca în balanță întreaga ei putere pentru a crea acel curent mondial care să impună folosirea pe scară largă a energiei atomice în slujba omului și să oprească dezlănțuirea unui nou război, care ar putea să pericliteze existența unor mase imense de oameni, dacă nu chiar a întregii planete.

Intr-o epocă ca a noastră, cu probleme ideologice, științifice, tehnice, de proporții atît de mari, rolul presei cred că este dintre cele mai importante, dar și dintre cele mai frumoase și pline de răspundere și urez presei noastre să facă față misiunii sale cu succes din ce în ce mai mare.

D E S P R E G U S T U R I Ș I C U L O R I

MARCEL BRESLAȘU

Unul dintre cele mai interesante obiective pe care și le-a propus tînăra revistă „Presa noastră” îmi pare acela de a sonda opinia publică—cititorii anonimi sau personalități ale vieții obștești—asupra dezideratelor ori chiar doleanțelor privitoare la cuprinsul și înfățișarea ziarelor noastre. Critici și sugestii pot într-adevăr contribui la îndreptarea unor aspecte negative, la adoptarea și dezvoltarea unor inițiative noi... cu condiția ca aceia care răspund la asemenea anchete să se pună de acord

asupra ceea ce este „bun” și ce este „deficient”, o obiectivizare fiind, în domeniul acesta ca în multe altele, anevoioasă, dacă nu cu nepuțință, factori personali și, implicit, contradictorii, ducînd, pînă la urmă, la reciproca anulare a acestor contribuții și media lor soldîndu-se în statu-quo! Latinii spuneau că despre gusturi și culori nu este locul să discuți! Cred totuși că această venerabilă recomandare suferă două excepții și că gusturile cele mai diferite se vor pune de acord să respingă și să condamne — în gazetărie

ca și în literatură, ba poate și mai mult în prima decît în cea de a doua—cenușul și bălțatul!

Firește că nu voi putea în câteva sumare note să dezvolt și să ilustrez cu referiri și citate afirmația de mai sus. Ceea ce este însă cert e faptul că atît „cenușul” mulțor materiale din presa noastră, cît și lipsa unei unități de stil, împes-trișarea altora, nu sînt chestiuni de formă, de expresie, de formulare ci—dacă imi e îngăduit să o spun!—probleme de etică profesională, manifestări ale atitudinii pe care o iau semnatarii ziselor materiale față de conținutul temei tratate, față de ideile pe care sînt chemați să le vehiculeze. Oricît de „conformiste” ar fi unele articole, oricît de ortodoxe în redactarea lor, cenușul trădează întotdeauna lucrul făcut fără totală investiție, fără înflăcărea, care singură înflăcărea-ză, fără convingerea care singură convinge. La rîndul ei bălțarea artificială și artificioasă a unor texte palide din născare, constituie un subterfugiu (cu rezultate iluzorii în genere) și denotă apucarea unei linii de minimă rezistență. Este numai în aparență un paradox că diferențierea, „personalizarea” materialelor, afirmă mai mult de felul cum „vede” semnatarul problema pe care o tratează, decît de mijloacele de exprimare pe care le folosește. Mă refer desigur la editoriale și cronici politice în care limbajul—vocabulary, construcție, adesea din piese prefabricate, din formule, vai, consacrate—este de la bun început limitat, circumscris... Ochiul lectorului lunecă peste asemenea texte, mințea lui nu mai este solicitată să gîndească, să ia atitudine.

Dacă în presa burgheză culorile și nuanțele se diversifică după interesele de clasă sau de grupuri în slujba cărora stau diferitele ziare, în presa noastră socialistă principalul mijloc de a transmite cititorilor mesajul viu al convingerilor noastre este să trăim, să re-trăim în mod creator ideile călăuzitoare ale vremii, fără a le mărunti sub pretextul că sînt răsfrînte în ciobul cotidianului!

Însuși faptul operativității ar trebui să ducă la un stil mai personal, mai spontan, mai sensibil, la „noul” pe care gazetarul îl resimte și trebuie să-l comunice (înfuzîndu-l în pagina sa, difuzîndu-l în rîndurile cititorilor). Iată de ce gîndesc că platitudinea mulțor materiale trebuie imputată... lipsei de relief moral al

autorilor lor, pierderii din vedere a caracterului agitatoric al presei, împlinirii mecanice a uneia dintr-eele mai de cinste și de răspundere sarcini pe care o poate avea un cărturar: educarea zi de zi a milioanele de oameni.

Cît despre stilul „bălțat” el înflorește îndeosebi în genul hibrid al „reportajelor informativ-literare” și al corespondențelor sindical-romantice. Crezînd că fug de banalitate, acești colaboratori realizează capodopere de involuntar humor în genul celor (apocrife) de mai jos:

Păunul de aur al soarelui își fi-lia aripile singerii în amurg de-asupra halei de montaj de 82 m. lungime și 16 m. înălțime. În dreptul

ferestrelor atelierului, în care datorită inovației tov. inginer Neacșu Tiberiu rebuturile au scăzut în ultimul trimestru cu peste 17%, cîrpeau păsărele...

Exagerez? Fără îndoială. Dar și ei! Gluma pusă de o parte, ziarul trebuie să educe, printre altele altele și bunul gust al cititorului, să-i deschidă calea către literatura propriu zisă, să-i deștepte interesul pentru cartea care unește „utilul cu frumosul”. Dar felul cum informarea utilă și podoaba... frumoasă sînt unite de multe ori în rubricile amintite ale gazetelor noastre, nu numai că nu slujește nimănui dar face un dublu contraserviciu și informației și poeziei!

CE DORESC SĂ CITESC ÎN PRESĂ ÎN ANUL 1957!

ION AVĂTAJITEI
frezor la uzinele „23 August”
București

Mă bucură faptul că mi s-a oferit prilejul de a putea să-mi exprim, pe scurt de altfel, părerea mea în ceea ce privește presa noastră. De la bun început doresc să-mi spun părerea clară, cum că în anul ce a trecut, 1956, în ziarele noastre s-a remarcat o îmbunătățire, adică am putut citi mai multe reportaje vii, colorate, pe aspecte variate din viața noastră de azi.

Pentru viitor, mă gîndesc că totuși ca cititor al mai multor ziare centrale: Munca, Știința tineretului, România liberă și ziarul uzinei noastre că totuși ar mai fi unele probleme care ar trebui să-și găsească locul în paginile ziarelor. Eu mă gîndesc la trei lucruri:

În primul rînd, vreau să-mi spun părerea în ceea ce privește oglindirea muncii noastre, a celor din fabrici și uzine, în ziare. Este știut că despre uzinele „23 August” s-a scris totdeauna mult. Este cunoscută situația în care talentatul reporter N. Vălmaru a publicat un reportaj despre o serie de oameni din uzina noastră care nu semănau de loc cu ceea ce sînt ei, în realitate. Desigur că

este acceptabilă interpretarea de către fiecare ziarist a unor fapte sau atitudini întîlnite pe teren. Dar, a pune „barbă și mustați” unor oameni ce nu le poartă este neacceptabil.

Tot în această problemă vreau să relev un alt aspect. Despre lipsurile în munca noastră s-a scris în ziare și bine s-a făcut. Însă cum s-a scris, nu este totdeauna un ajutor real. În „România liberă” a apărut un reportaj intitulat „Rebutul poate fi eliminat”, în care se vorbea despre problema rebuturilor la turnătorii uzinei. Recunosc, autorul l-a scris atrăgător și a ales o temă care ne-a preocupat și pe noi foarte mult anul acesta. Dar, gîndind după aspecte diverse, de culoare, reportajul nu a ajutat suficient munca turnătorilor uzinei noastre. Mult mai bine a ajutat un alt material publicat tot în ziarul „România liberă”, intitulat „Intrețerea socialistă în secția de turnătorie a uzinelor „23 August” trebuie mai mult sprijinită de conducere”, care era — așa cum se spune — un articol, dar care treuse să dea și soluții, după o analiză mai amănunțită a constatărilor din uzină.

Aperez că în acest gen de probleme, lucrurile tratate la suprafață nu ajută cu nimic pe cei critici. Simpla constatare a faptelor, fără a indica și modul de îndreptare, nu constituie decit un ajutor pe jumătate. Deci, mă gândesc că sînt necesare articole bine scrise, dar care să nu piardă pe drum soluția problemelor importante. Și, bineînțeles, să seziseze faptele cele mai importante.

Acum, o altă problemă. Eu sînt un artist amator activ, făcînd parte din echipa uzinelor „23 August” și participînd la concursurile care au avut loc. Mă interesează mult viața culturală, mereu mai bogată ce se desfășoară în țară. Urmăresc tot ce este nou în literatură și — bineînțeles — în teatru. Iată, însă, că prea puțin pot să-mi satisfac curiozitatea din cele apărute în presă. Nu discutăm despre „Gazeta literară” sau revista „Teatru”. Este vorba de ceea ce ziarul poate oferi cititorului simplu și în timpul cel mai scurt.

În acest sens, eu constat raritatea articolelor de acest fel. Apar cărți nenumărate. Dar recenzii foarte rar. Apoi este problema reflectării vieții culturale din provincie. Despre aceasta se scrie rar și unilateral. În ce privește teatrul, o cronică teatrală și nu la toate premierele. S-ar putea scrie ca și despre experiența fabricilor, uzinelor din toate orașele, realizînd și în acest sector un schimb de experiență.

Artiștii amatori își cuceresc loc în presă numai cu prilejul concursurilor. Ziarul „Munca” în special are obligația să scrie mai des despre țelul cum lucrează o echipă artistică, cum sînt primite spectacolele ei, cum își face un program, cum se repetă. Și există problema mereu actuală a atragerii de noi elemente în munca culturală. Este o problemă. Cît sprijin s-ar putea primi, dacă ar fi împărtășită experiența unor întreprinderi și comitete sindicale în această problemă. Aperez că munca culturală trebuie să reție mai mult atenția ziarelor noastre.

Și acum, cea de a treia problemă. Ziarul este astăzi, în țara noastră, un mijloc de educare politico-culturală a celor ce muncesc. Era la noi o masă de analfabeți. Din ziar, omul nostru obișnuit își completează zilnic cunoștințele de tot felul. Deci se impune ca ziarul să fie bine scris. Simplu, dar corect.

În noul an, doresc tovarășilor de la ziare spor mult în munca lor și împlinirea dorințelor noastre, ale cititorilor.

AJUTORUL PRIMIT DIN PARTEA PRESEI DE CĂTRE SFATUL NOSTRU POPULAR

LEONTINA CALCIU

Vicepreședinte al Comitetului Executiv al Sfatului Popular al Raionului „1 Mai” — București

In presa noastră (Scinteia, România liberă, Informația, Steagul roșu) au fost publicate multe materiale în care se scoteau în evidență aspecte pozitive din munca noastră. Firește că aceasta ne-a bucurat. Aprecierile pozitive au creat însă pentru noi obligația de a munci cu și mai multă râvnă. În acest fel presa a contribuit la obținerea unor rezultate și mai frumoase.

Au apărut în ziare și multe materiale cu caracter critic, care ne ajută în muncă.

La data de 16 februarie 1956 — de pildă — ziarul „Informația Bucureștiului” ne-a sezisat că la Biblioteca nr. 22 nu se poate ține concursul „Lubiți cartea”, întrucît nu se prezintă profesorii ce fac parte din comisie. Sezisarea s-a dovedit justă și, în urma măsurilor luate de comitetul executiv, profesorii s-au prezentat la comisie și concursul s-a ținut.

În urma sezisării ziarului „Steagul roșu” s-au luat măsuri pentru pavarea străzii Floruța Ion, lucrare care nu fusese inițiată trecută în plan și care s-a dovedit a fi necesară.

Cred că este interesant de arătat că din cele aproape 1000 de sezisări primite la Sfatul Popular al raionului „1 Mai” în 11 luni ale anului 1956 mai mult de 30% au venit prin intermediul ziarelor. Aceasta dovedește prestigiul și încrederea de care se bucură presa noastră în masa cetățenilor.

Și totuși... noi mai îndrăznim să formulăm unele pretenții față de ziarele noastre. Iată, de pildă, problema antrenării cetățenilor la acțiunile de interes gospodăresc. Sfaturile populare sînt organizații de masă care lucrează cu zeci de mii de oameni. Numai prin antrenarea maselor largi de cetățeni noi am reușit să electricăm întreg raionul „1 Mai”, să înzecim în numai 7 ani suprafața spațiilor verzi din raion, să facem pavaje, să introducem conducte de apă pe numeroase străzi etc.

Cred că s-a scris prea puțin în ziare despre realizările obținute prin antrenarea maselor și mai cu seamă despre oamenii care au participat la acțiunile întreprinse. De aceea am fi bucuroși ca în ziarele noastre să ve-

dem oglindit mai larg acest aspect al muncii noastre.

Pe lângă toate școlile din raionul „1 Mai” există comitete de părinți care duc o muncă asiduă și contribuie la îmbunătățirea activității școlilor, procurînd materiale pedagogice, organizînd excursii pentru elevi etc. Comitetul de părinți de pe lângă școala din cartierul 30 Decembrie a inițiat chiar construirea prin posibilități locale a unei clădiri pentru o școală medie.

Oare nu merită astfel de fapte o prezentare mai largă decît cele citeva rînduri apărute într-un ziar?

Noi am dori să se scrie mai des în ziare despre munca de culturalizare a maselor, despre cercurile de cultură generală și de citit, despre bibliotecile de casă care sînt folosite de zeci de mii de oameni. Acestea sînt fenomene noi, despre care considerăm că s-a scris prea puțin.

Cred că ar trebui să se scrie mai mult despre munca femeilor al căror sprijin noi îl simțim zi de zi în toate sectoarele de activitate.

De asemenea, noi putem fi ajutați prin publicarea unor articole în care să se arate concret ce metode de muncă au folosit deputații și sfaturile populare care au obținut rezultate bune în munca lor.

În sfîrșit, cred că nu s-a scris îndeajuns în legătură cu problema care ne frămîntă în permanență și anume combaterea birocratismului. Noi cerem să ni se arate în mod concret ce se poate face în această direcție, ce s-a făcut de către unele sfaturi populare, ce metode practice au introdus în munca lor, pentru ca să le putem adopta și noi.

Rugăm să nu se uite un lucru, atunci cînd presa se ocupă de această problemă. Cetățenii trebuie și ei educați în sensul că birocratismul nu înseamnă desființarea oricărei evidențe, călcarea legilor, ci simplificarea formelor. Să fim ajutați, cu alte cuvinte, la respectarea legalității populare. Ar fi bine ca în coloanele ziarelor să se publice mai regulat articole care să popularizeze legile ce interesează masa cetățenilor, pentru ca aceștia să le cunoască cît mai bine.

DESPRE REPORTAJ

KISCH ȘI ARTA REPORTAJULUI

EUGEN ATANASIU

S-a spus, pe drept cuvânt, că nu poate exista gazetărie în afara reportajului. Acest fel de a pune problema ar putea părea unora, empiric; după o baladă celebră a lui Voltaire toate genurile sînt interesante, afară de cel plicticos. Și totuși, cît adevăr cuprinde reflecția care dă înțietate reportajului!

Reportajul este pulsul realității imediate. Ritmul vieții cotidiene se zbate în el tot astfel cum într-o venă zvoneste pulsul inimii. Sănătatea ori suferințele organismului social pot fi descoperite din reportaj tot atît de edificator și concludent ca și starea fizică a individului, din numărul pulsațiilor pe minut ale inimii sale.

Omul a cunoscut acest adevăr de secole. Neîndoelnic, primul reporter a fost acela care i-a povestit vecinului de peșteră peripețiile vînatului. Un reporter a fost și Plinius cel tînăr cînd i-a povestit lui Tacit ultimele clipe ale orașului Pompei. Reporteri sîntem noi toți în viața de fiecare zi prin ceea ce povestim, stîrnind mai mult sau mai puțin interes celor din jurul nostru.

Ziarul a creat un gen dintr-o inclinare firească a minții omului social. L-a dezoortat apoi pînă a devenit artă. Acum, îi crează și o teorie. Ciclul devine complet: inclinația s-a transformat într-o profesie care, ca orice profesie, trebuie studiată.

În rîndurile de mai jos nu dorim să înțiem cititorul în tainele reportajului literar despre care, cu ani în urmă, Egon Erwin Kisch a scris un strălucit

eseu. Astăzi, principiile lui sînt în bună măsură cunoscute. Cu totul altfel

Egon Erwin Kisch

stăteau lucrurile pe vremea cînd a început să scrie Kisch: jurnalistică nu cunoștea tratate, institute, facultăți. Pe atunci, reporterul era cenușăreasa redacției. Lui i se încredința rubrica „cli-

nii striviți”, cum a denumit plastic Maupassant reportajul zilnic de fapt divers.

La ziarele pragheze și austriece, unde și-a început Kisch activitatea în anii premergători celui dintîi război mondial, situația nu era cu nimic mai bună. Relatarea fugară, concisă, lipsită de nuanțe, izul senzațional — pompiestic, iată ce se cerea pe atunci tînărului reporter de fapte polițiste. Era stadiul istoricește explicabil. Ziarul — în afară de zvonuri care există de cînd lumea — era singurul curier al evenimentelor și, încă nici el, destul de rîspîdit. Kisch a scris reportaje întru totul acordate spiritului ce domina presa de tiraj a acelor ani: „Razia”, „Arestarea”, „Șeful detectivilor din Praga”, „La mijlocitorul de căsătorii”. Frenesia delictului în reportaj a fost din totdeauna premeditată în paginile presei venale. Teoreticienii vechii gazetării au încercat nu odată să o explice, ridicînd-o la rangul de exigență a cititorului. „Marele public — scrie de pildă Georges Weill în lucrarea sa „Jurnalul” — s-a pasionat întotdeauna pentru evenimentele extraordinare care intrerup monotonia vieții cotidiene — fapte naturale ca: inundațiile, erupțiile vulcanice, cutremurele de pămînt, fără să mai vorbim de comete — fapte umane ca: asasinatele misterioase — fapte miraculoase care găseau altădată puțini necredincioși...”

Rîndurile de mai sus n-ar fi meritat poate a fi citate întrucît ele sintetizează o concepție depășită, căreia îi

este tributară pînă și astăzi — pe deplin conștientă de avantajele politice ce le oferă în schimb — presa burgheză a multor țări. Totuși, pentru cititorul care ar parcurge „Der rasende Reporter“ al lui Kisch nu-i va fi greu, astfel, să descifreze în concepțiile reporterului din acea vreme ecoul acestor principii călăuzitoare pentru presa timpului său. „Reporterul — scria Kisch la începutul activității sale gazetărești — nu are nimic de justificat, nu are punctul lui de vedere. Urmează să fie martor imparțial și să povestească imparțial și exact, așa cum poate fi povestit faptul respectiv...”

Apare deci evidentă lupta paradoxală pe care arta reportajului o ducea la începutul afirmării ei. Sub forma luptei pentru adevăr, cules direct din virtejul faptelor cotidiene, reportajul s-a aflat multă vreme la hotarul ce desparte esențialul de întâmplător. Desigur, orice fapt petrecut aparține realității. Dar oare toate fațetele realității cuprind în egală măsură sensul, ritmul și amploarea curgerii ei năvalnice către viitor? Kisch a studiat problema. El a coborît în adîncurile pămîntului, a străbătut mările, n-a lăsat nici un continent necercetat. Prima condiție a reporterului era îndeplinută: aceea de a cunoaște umanitatea diversă în toate manifestările ei, în clipe de creație și în momente de recreație. „Stau puțin și scriu mult” — reflectează aforistic Kisch. Intr-adevăr, a stat puțin locului. În schimb a colindat Europa, America, Asia, Africa, Oceania... Scrierile sale sunt cu adevărat „mult”: peste 30 de volume*) cuprinzînd dorința sa de a cunoaște și povesti semenilor — prin intermediul reportajului — evenimente cercetate, nu odată, cu prețul vieții sale. Realitatea a fost așa dar materia primordială a artei lui Kisch. Astfel, el a putut să rezolve însăși problema adevărului. Nu numai pentru el ci pentru arta genului, creînd puțința nașterii unei „publicistici cu desăvîrșire noi”, al cărei pionier neîntrecut a fost.

Care sînt atributele noii publicistici pe care Kisch o afirmă în arta reportajului?

Pînă la Kisch, reportajul era înțeles ca relatare a unui singur fapt. Prin

această orizontul reporterului era practic inexistent. Kisch a avut curajul să distrugă vechile tipare ce încăltau sau genul. Astfel, adevărul a putut ieși la suprafață în fiecare rînd al reportajelor sale, căci totodată reporterul a dobîndit — prin cunoaștere și asociere — capacitatea de selecție a faptelor. Reportajul de fapte a devenit așadar și un reportaj de idei.

Nouă, lucrurile ne par simple astăzi. Fără îndoială, reportajul trebuie să militeze în favoarea unei concluzii de viață. Dar oare nu autoritatea literară a unui Kisch, Ehrenburg sau Pozner au statornicit această fază superioară în practica artei genului? Există o tendință, îndeajuns de răspîndită pentru a merita să fie combătută, potrivit căreia asemenea cuceriri devenite principii fundamentale ale ziaristicii militante, nu reprezintă decît adevăruri bine cunoscute. Cine și cînd le-a aflat — o problemă de istorie, de documentare. Și totuși cît de actuale devin aceste principii atunci cînd, după lectura citorva pagini din Kisch, citești în vreo gazetă un reportaj inspirat mai curînd din enciclopedii decît din vizita pe care autorul pretinde că a făcut-o nu de mult într-o altă țară!

Relevarea concretului edificator, a pitorescului raportat în mod voit existenței umane, a cotidianului, a cărui repetare evocă un sens — iată procedee proprii lui Kisch ce se subsumează principiilor de mai sus, favorizînd realității o largă afirmare în materialul viu al reportajului.

În toate, Kisch a creat o tradiție, dovedind el însuși la ce formidabile cuceriri pe tărîmul artei reportajului poate să ducă cercetarea multiplă a realității, călăuză fiind ideea de adevăr. „Este adevărat — spune Kisch despre realizarea a ceea ce numeam concret edificator — că pentru un om cu conștiință socială poate exista primejdia ca, enumerînd faptele care m-au copleșit în Ceylon, înregistrînd pur și simplu aceste grozavii să fie într-adevăr banal. Tot alît de ușor ești tentat să te bocești în fața acestei mizerii și, prin urmare, să fii bătut de demagogie. Tot alît de aproape este și tentația ca multitudinea acestor fapte să fie lăsată să impresioneze prin ea însăși, iar autorul să apară deci lipsit de fantezie. Toate aceste tentații trebuie evitate de adevăratul scriitor, adică de scriitorul Adevărului. El nu trebuie să piardă conștiința simțului său artistic, ci trebuie să creeze, după înspăimîntătorul model, alegîndu-și culorile și perspectivele, o operă de artă, o operă de artă acuzatoare, el trebuie să pună trecutul și viitorul față în față

cu prezentul, dînd dovadă de fantezie logică, evitînd banalitatea și demagogia. Și cu toată măiestria sa, el trebuie să redea adevărul, nimic altceva decît adevărul, căci cerința de a înfățișa adevărul științific, controlabil, este ceea ce face munca reporterului alît de periculoasă, periculoasă nu numai pentru paraziții lumii, ci și pentru el însuși, mai periculoasă decît munca poetului care nu are să se teamă de nici o retractare și de nici o dezmințire. Este greu de înfățișat întocmai adevărul, fără a dăuna formei și elanului. Reportaj înseamnă înfățișarea muncii și a modului de viață și acestea sînt în vremurile de astăzi, adeseori, modele cenușii și ingrate”.

Analizînd ceea ce citise înainte de a vedea situația mizeră din Ceylon — „o insulă unde oamenii ronțăie frunze de copaci și iarbă” — Kisch arată limpede cum a ajuns la concluzia că pitorescul folosit în sine deformează imaginea realității: „Cărțile pe care le citisem pe vapor despre această țară erau fie ghiduri oficiale și broșuri de propagandă ale birourilor de voiaj, fie descrieri literare de călătorie... Și ce se putea citi în descrierile de călătorie? Aici se cîntă frumusețea de mîrgăritar a insulei, valurile mării, foșnetul vechin al junglei, ruinele vechiului palat imperial și mii de alte lucruri despre o cultură înfloritoare, dar nu se spune nici un cuvînt despre oribila și înspăimîntătoare realitate. Dacă am reproșa aceasta autorilor, ei nu numai că ne-ar spune că nu au mințit, deoarece toată trecuta frumusețe a palatei și întreaga frumusețe a naturii există în realitate, ci, mai mult, ei ar protesta că îndrăznim să limităm libertatea, impunîndu-le teme despre care să scrie. Iar apoi, ar trece la atac și ar afirma că ei sînt artiști iar noi nu sîntem decît „banali” demagogi, lipsiți de fantezie și dumnezeu mai știe ce”.

Însfîrșit, la capătul unei îndelungate experiențe reportericești, Kisch a formulat în ultima lui carte necesitatea cercetării permanente a cotidianului în scopul descifrării sensului dinamic al realității: „poate vi se întîmplă cite-odată, domnilor, să vă plimbați printr-un mic oraș de provincie. La început nu acordați nici o atenție plantelor colbăite și banale care acoperă locurile. Pentru dvs., ca și pentru mulți alții, ca și pentru cei din împrejurimile orașului, ele nu au nici o însemnătate, le lăsați de o parte. Dar cîteva zile mai tîrziu, pe înserate, plimbîndu-vă din nou pe același drum, sînteți dintr-odată smulși din gîndurile voastre sau din oboseala voastră, de adevărate valuri de lumină. Bălăriile colbăite

*) Printre cele mai cunoscute cităm: „Reporterul frenetic”, „Paradis american”, „China în secret”, „Debarcat în Australia”, „Kisch, scrie aceasta!”, „Descoperiri în Mexic”. În romînește există culegerea „Razna prin patru continente” (Editura de Stat, 1948) și „Doctor Becker la porțile raiului” (ESPLA, 1956).

s-au transformat în flori. Vă este rușine de surpriza pe care v-a pricinuit-o acest spectacol măreț. Elevi ai școlii didactice, ar fi trebuit totuși să vă așteptați la această dezvoltare a contrastului. Ar fi trebuit să știți că, în momentul etapei revoluționare a evoluției, frumosul își naște tocmai din ceea ce este mai mizerabil pe lume”.

★

Ideile lui Kisch despre arta reportajului sînt ilustrate strălucit de întreaga sa operă. Și nu este întâmplător că această operă a putut fi creația unui mare ziarist comunist care a trăit într-o perioadă frământată a istoriei omenirii. Kisch însuși recunoaște că epoca i-a furnizat posibilitatea de a cuceri culmile adevărului în arta reportajului: „Revoluția din Octombrie și opera ei — Uniunea Sovietică — au împărțit omenirea în două fronturi: acela al adevărului și acel al minciunii... Adevărul și minciuna stau față în față, împotrivindu-se tot atât de hotărît ca în urmă cu treizeci de ani și datorită fiecărui om cîștit este să fie de partea adevărului”.

Susținînd o febrilă activitate reporterească aproape o jumătate de secol, Kisch și-a grupat cele mai multe reportaje ale sale în cicluri. Pătrunderii multilaterale a realității ca metodă de documentare i-a corespuns în arta reporterească metoda compozițională a ciclului. Procedul nu este la Kisch o cucerire numai de tehnică a reportajului: el a revoluționat arta reporterească prin aceea că „unește trecutul cu viitorul” adică dă posibilitatea creării perspectivei. Prin aceasta reportajul lui Kisch are puțința să așeze pe primul plan omul cu durerile, biruințele și aspirațiile lui, pentru că nimeni în afară de om nu dispune în cuprinsul naturii de o istorie conștientă, de un trecut și mai ales de viitor.

Kisch excellează printr-o extraordinară varietate de unghiuri sub care surprinde forța și însemnătatea muncii omenesti. Uneori, aparențele contravin principiilor sale călăuzitoare. Dar numai un cititor lipsit de pătrundere poate să nu observe că, de pildă, în reportajul „Doctorul Becker la porțile raiului”, chiar atunci cînd zugrăvește atmosfera sufocantă din sala de mașini a vaporului englez ce se îndreaptă spre America, el afirmă indirect dar nu mai puțin convingător condițiile inumane de muncă ale lucrătorilor de pe vas.

Eliberîndu-se de stihia goanei după senzațional, Kisch nu detestă amănuntele și culisele menite să-i servească

că drept sursă ridicolului, prin raportarea lor la bunul simț al cititorului. Kisch deschide prin această ingenioasă folosire a senzaționalului calea satirei în reportaj, o nouă formă de existență a ideii de adevăr și a perspectivei în arta reporterească. Elementele unui astfel de procedeu se află peste tot în opera sa și, nu este cu nimic surprinzător, că ele au făcut ca Egon Erwin Kisch să fie arestat în Germania hitleristă și apoi refuzat ca oaspete în Statele Unite. Kisch s-a convins pe deplin că, în zilele noastre, împărțirea lumii în „lumea veche” și „lumea nouă” nu mai corespunde limitelor geografice ale celor două continente. Cu totul altei determinări a hotarelor dintre cele două lumi i-au slujit reportajele lui Kisch, sarcasmul și ironia sa.

Valoarea oricărei arte este dată în ultimă instanță de capacitatea ei de a convinge. Mijloacele comunicării au din acest punct de vedere un rol însemnat. Kisch nu a practicat niciodată expunerea grandilocventă. Din fiecare pagină de reportaj transpiră faptele prin cristallul cuvintelor simple. O lectură din Kisch este mai curînd o convorbire prietenească cu autorul. Cunoștințele lui nu copleșesc: îndeamnă la cercetare. Spiritul său de observație nu deziluzionează pe cititor asupra propriilor posibilități. Dimpotrivă: el însuși se crede a fi observatorul acestor fapte iar concluziile reporterului devin rodul unei munci comune.

Iată deci o trăsătură esențială care definește locul lui Kisch în arta reportajului: capacitatea sa excepțională de a adapta, captivînd, gusturile maselor la marile probleme ale realității. Nu este de mirare că Kisch a devenit astfel celebru. Nu este de mirare că cititorii de pretutindeni s-au simțit neînțelați alături de el și nu odată l-au îmboldit cu îndemnul: Kisch, scrie aceeași Kisch, scrie adevărul!

Astăzi, noi apreciem arta reporterească a lui Kisch și sub raportul contribuției operei sale, luată în ansamblu, la statornicirea unor principii indispensabile creatorului de reportaj. De aceea, putem spune, cercetarea ei științifică abia începe.

DOCUMENTARE

Condițiile de muncă ale ziaristilor din Ceylon

Ziaristii din Ceylon nu se bucură de nici o garanție legală în ceea ce privește salarizarea și condițiile de muncă. Ei nu se bucură nici măcar de dreptul de a se organiza în sindicate. Ziaristii de la marele concern de ziare „Associated Newspaper of Ceylon” n-au măcar dreptul să devină membri ai unei organizații culturale, cu atât mai puțin ai unui sindicat al ziaristilor. La celelalte două concerne „Times of Ceylon” și „Veerakesari” situația este la fel.

Aceste concerne mari de ziare lucrează mai mult pentru interese străine, decît pentru cele ale poporului din țara lor. Ei nici nu apără măcar interesele burgheziei naționale, cu toate că vor să dea neapărat dovadă că o fac.

Sînt unele ziare săptămînale care au o atitudine democratică dar nici unul din ele nu are nici tirajul nici importanța necesară pentru a putea face față concurenței.

O situație deosebit de grea o au ziaristii care lucrează la ziarile care apar în limba singaleză (Ceylonul numără 7 milioane de locuitori, dintre care circa 5 milioane sînt de credință budistă — singalezi și 2 milioane de credință hindusă). În Ceylon există o mare deosebire în ceea ce privește salarizarea ziaristilor englezi și a celor singalezi. Pe cînd redactorul șef al ziarului singalez de dimineață „Donamina”, de pildă, care face parte din concernul „Associated Newspaper of Ceylon” are un salariu de circa 325 mărci germane, redactorul șef al ziarului „Ceylon Daily News”, ziar englez de dimineață aparținînd aceluiași concern, are un salariu de 1080 mărci germane. Situația aceasta este cu atât mai curioasă, cu cît ziarile engleze se mențin din profiturile enorme ale ziarelor singaleze.

De asemenea, ziaristilor profesioniști nu le este asigurat dreptul la pensie. Rezultatul acestei situații este că cei mai importanți ziaristi, acei care o viață întreagă au muncit în redacții, mor în mizerie. Redactorii de vază singalezi au sfîrșit ca cerșetori sau ca victime ale tuberculozei și ale paralizicilor infantile, neprimind nici un ajutor medical sau de altă natură.

Aceasta este situația presei monopoliste. Chiar ziaristii care ocupă posturi înalte sînt dași uitării și expuși mizeriei, cînd au pășit pragul bătrîneții.

D I S C U Ţ I I

DESPRE STILUL GAZETARULUI

DUMITRU HÎNCU

In numărul ei precedent, revista noastră a publicat în legătură cu „Stilul gazetarului și căile formării lui” — un articol lung. În însemnările care urmează mă voi strădui să înmănușiez câteva observații sumare asupra aceluiași subiect.

Un scriitor francez cu o mare circumlație literară în perioada dintre cele două războaie mondiale a definit jurnalismul în literatură drept ceea ce va interesa mîine mai puțin decît astăzi. Observația aceasta poate fi înfîlînită destul de des și sub pana unor critici de la noi, e drept, însă, fără girul autorului ei adevărat. Pentru un scriitor ea poate fi foarte discutabilă, pentru un gazetar cuprinde, totuși, un simbul de adevăr, în sensul că acesta scrie cu precădere pentru ziua de astăzi, pentru clipa de față.

Dar dacă acesta este un adevăr evident, înseamnă că și scrisul lui, stilul lui trebuie să răspundă la anumite cerințe, altele decît ale literaturii, însă nu mai puțin nobile.

Iar primordială mi se pare aceasta: gazetarul nu are voie să scrie cu indiferență, cu detașare — cum spun unii — și nici măcar cu seninătate. De cînd există presă nu a fost nici cînd ziar care să nu apere o poziție, să nu militeze pentru un crez. Avînd deci întotdeauna nevoie să convingă, ziaristul trebuie să pună în scrisul său

pașiune. „Cînd n-ai o inimă în piept, nu poți scrie pentru mulțime”, — spunea Heine, unul din cei mai mari ziariști pe care i-a avut lumea. De aceea un articol scris fără vlagă, fără entuziasm sau fără ură autentică, fără dorința de a ciștiga cu adevărat cititorul pentru cauza în favoarea căreia militează, este incompatibil cu spiritul profesiei noastre și în contradicție cu însăși etica ei. Cu atît mai mult acest lucru este valabil, firește, pentru gazetarul comunist, la care scrisul are în primul rînd rațiunea de a servi cauza celor ce muncesc.

La cele de mai sus ar trebui, poate, să se adauge observația că nimic nu i-a împiedicat pe marii ziariști ca, scriînd în primul rînd pentru contemporanii lor, să treacă cu ușurință pragul posterității. Dimpotrivă, acest lucru s-a întîmplat cu atît mai ușor cu cît ei au fost mai buni interpreți ai epocii lor, pe măsura fidelității cu care au știut să redea suflul și culorile ei. Heinrich Heine sau Paul-Louis-Courier, Egon Erwin Kisch sau Ilya Ehrenburg vor fi citiți întotdeauna cu același interes și cu aceeași plăcere, pentru arta lor atît de personală și pentru inima mare care pulsează în scrisul lor.

Ziaristul se adresează așa dar unui cerc larg de cititori, pe care dorește să-i ciștige de partea adevărului cauzei sale. De aceea scrisul lui trebuie să fie subordonat acestei năzuinți.

În această ordine de idei aș spune că ziaristul trebuie să scrie în primul rînd cît mai clar posibil; să nu se lase îmbătat de el însuși; să fie vigilent împotriva propriei sale îngăduințe și să vegheze fără încetare ca mai întîi să nu se înșele pe sine. Printr-o dispoziție simplă și ordonată a argumentelor să facă inteligibile oricărui cititor problemele cele mai complicate.

Această condiție indispensabilă a stilului gazetăresc: claritatea, nu este întotdeauna ușor de obținut. Ea se dobîndește numai cu prețul unui mare efort și după practică îndelungată, cu stăruință și atîrnă bineînțeles și de o minte bine organizată și limpede.

Să ne ferim însă de a dobîndi claritatea cu prețul sărăcirii limbii pe care o folosim sau frîind jocul liber al spiritului. Exemplele marilor înaintași ne stau și aici într-ajutor.

În înțelepciunea anilor săi de bătrînețe, E. E. Kisch a spus odată că nu-mai o politică neclară, șovăielnică, se exprimă printr-un stil confuz. Nu ajunge deci să povestim, de pildă, un fapt, chiar dacă este foarte elocvent; el rămîne totuși suspendat în aer, nebulos dacă nu-l luminăm cu punctul nostru de vedere, dacă atitudinea noastră lasă să respire cel mai mic echivoc.

Să nu uităm că originalitatea adevărată nu este aceea care se vede de la prima ochire; o turnură bizară poate ascunde o lenă a gîndului și o bla-

zare ciociască. Nu avem decît să ne scrutăm puțin memoria ca să ne dovedim nouă înșine că claritatea nu exclude deloc complexitatea și că ea poate îmbrăca chiar două aspecte — la fel de valabile unul ca și celălalt: o claritate verbală — s-ar putea spune sintactică — și una intelectuală, ținînd de un spirit logic. Însă amîndouă sînt proprii unui bun stil gazetăresc.

După claritate, aș spune că stilul gazetarului trebuie să se caracterizeze prin concizie. Scriitorul își poate permite lungi ocoluri, gazetarul trebuie să fie precis. Însăși structura ziarului îi cere să știe a spune cît mai multe într-un spațiu cît mai restrîns.

Dacă așa stau, însă, lucrurile, urmează că gazetarul trebuie să aibă o grijă de fiecare clipă pentru proprietatea termenilor de care se servește, spre a putea alege, din noianul celor care-i vin în minte la prima chemare pe cei ce pot să înniurească cel mai bine și mai puternic mintea cititorului.

Un limbaj clar și concis se potrivește cu atît mai bine stilului gazetăresc, cu cît ziaristul trebuie să se străduiască a epuiza într-un articol o idee mare sub toate fațetele ei. Căci dacă vrem ca produsul eforturilor noastre să lovească în plin imaginația și gîndirea cititorului, cred că nu e potrivit ca într-un singur material să căutăm a aborda mai multe subiecte odată, chiar dacă există o legătură între ele. Fiecare articol, fiecare notă, trebuie să aibă o direcție precisă, o țintă bine determinată.

Iar pentru a da cît mai mare forță cuvîntului nostru, cred că trebuie să evităm, pe cît posibil abuzul de superlative, spre a le putea însă folosi cu și mai mult efect acolo unde într-adevăr este nevoie de ele.

La lectura unui articol, accentul de sinceritate nu înșeală niciodată. Această nu poate fi pur verbală, declaratoare, ci rezultă întotdeauna din forța unei argumentări strînse sau din emoția ce străbate rîndurile articolului sau reportajului, se dovedește cel mai bine prin puterea de convingere pe care o are materialul.

Dar în legătură cu cele de mai sus, ni se pare necesar să stăruim o clipă și asupra relației dintre forma și conținutul unui material de ziar. Știm cu toții, de pildă, că unor reporteri — pentru a lua numai acest exemplu — li se întîmplă ca, însuflețiți de cea mai mare bunăvoință pentru propagarea unei idei juste sau revelarea unui fenomen interesant, să transforme într-o măsură mai mare sau mai

mică, materialele lor, într-un fel de succedaneu de articol de fond. De unde vine eșecul lor? Rezultă el oare din împrejurarea că au vrut să mulțime prin reportajul lor pentru o idee sau alta?

Hotărît, nu! Marii ziariști au fost întotdeauna și buni propagandiști. Succesul lor nu a rezultat din niște rafinate speciale sau trucuri ingenioase, care pot produce oarecare impresie numai la prima vedere.

Mă gîndesc din nou la Egon Erwin Kisch — „reporterul frenetic“ — dar și comunistul inflăcărat. Reportajele lui, care fac școală, conving prin adevărul lor evident, prin condamnarea pe care o pronunță sau prin ridicolul care ucide. În nici un moment, Kisch nu-și ascunde atitudinea sa față de obiectul reportajului. Dar el n-are nevoie nici o clipă să și-o sublinieze prin declarații, ea este subjugată în-suși faptului relatat. Ba uneori chiar numai alegerea ca subiect a unei anume împrejurări o atestă, suficient; humorul, satira, ironia îl ajung pentru a scoate în relief semnificația pe care o dorește și care vorbește mai bine despre poziția sa decît orice declarație.

Realismul presupune experiența în multe domenii, cunoașterea a oamenilor și situațiilor. Fără aceste condiții prealabile el nu se poate manifesta.

Tot realismul mai cere însă și o limbă mlădioasă, un vast bagaj lexical, pentru a putea zugrăvi realitatea în toate formele ei atît de diverse. Simpla exprimare a unor simțăminte, oricît de bine intenționate ar fi și oricît de melodios ar suna, nu ajunge pentru a scrie un bun reportaj. Să fim convinși că dacă unele reportaje ne provoacă nevoia imperioasă de a dilata maxilarele într-un amplu căscat, de vîină nu este subiectul lor ci nepriceperea autorului de a-l stăpîni. Tot Kisch a amintit odată de un pictor care spunea ucenicilor săi: „Natura nu-i proastă, voi...“

S-ar putea spune, de altfel, multe lucruri despre utilitatea însușirii unei experiențe valoroase de aiurea și de la noi. Mi se pare, însă, că gazetarul ca și scriitorul trebuie să tindă spre a găsi mai ales căi proprii de exprimare. Ceea ce numim noi procedeu este tocmai suma unor experiențe străine pe care le-am adaptat. Procedeele stilistice pot aduce pentru un timp oarecare succese unor spirite mediocre. Pentru gazetarul într-adevăr convins de noblețea profesiunii sale, fiecare subiect înseamnă o nouă dificultate pe care nici un înaintaș n-a avut prilejul s-o rezolve și pe care numai el trebuie s-o învingă. De aceea, cînd vorbim de perfecționarea noastră, ni se pare că acest lucru nu se referă atîta la meșteșugul nostru, cît la noi înșine.

Surprinderea realității este și ea o artă care cere timp pentru a o dobindi. Dar cu cît cunoștințele unui ziarist sînt mai întinse, cu atît are mai multe puncte de contact cu realitatea.

Fiecare gen gazetăresc își are cerințele sale specifice și e destul de greu de stabilit caracteristici universale valabile. Mi-aș permite să mai amintesc însă de încă una, pe care o socot importantă și anume: mișcarea, vioiciunea. Să ne gîndim că au fost și sînt mari ziariști al căror verb păstrează tot timpul rezonanța trompetului ce sună atacul. Nu e vorba aici atît de amploarea, cadența sau precizia stîlului, ci de o mișcare, aș spune interioară, care dezvăluie necesitatea pe care o simte gazetarul de a ține mereu trează atenția, de a mărturisi că a scrie înseamnă a fi mereu pe baricadă.

Și ar mai fi...

Dar, nu! Mai bine mă opresc! Bag de seamă că sînt gata să adopt stilul de care un ziarist trebuie să se păzească cu orice chip: stilul... plicticos.

Noua Președinție a „Amicalei presei elvețiene“

Între 6 și 7 octombrie s-a ținut la Lugano sesiunea plenară a Amicalei presei elvețiene (Verein der Schweizer Presse), la care s-a procedat la alegerea unei noi președinții. Sesiunea a ales ca prim președinte al Amicalei presei elvețiene pe Piero Pellegrini, redactorul șef al ziarului social-democrat „Libera Stampa“ din Lugano.

Amicala presei elvețiene a fost înființată în anul 1883 și la fiecare doi ani își ține în mod regulat Congresul național.

Redactorul șef, Piero Pellegrini, împreună cu alți patru ziariști elvețieni, au vizitat de curînd Uniunea Sovietică.

LA „IZVESTIA”, ÎN REDACȚIE

V. DĂNCIULESCU

Ecu neputință să fi trecut la Moscova prin piața Pușkin, fără să fi privit monumentul marelui poet, fără să fi zăbovit, măcar câteva clipe, ca să te uiți la copiii care aleargă, cîi îi ziua de mare, iarna și vara, în squarul din preajma statuii; și iarăși cu neputință să nu fi văzut, de îndată ce-ți ridici ochii la casele mari din jur, palatul cu fațada netedă, cubistă, tăiată de geometrii mari rectangulare, pe frontispiciul căreia stă scris, cu litere de aur: „Izvestia”. De altfel, așa cum e așezată, clădirea care cuprinde redacția și tipografia marelui ziar sovietic e vizibilă nu numai pentru cei care se oprese în piața Pușkin ci tuturor celor care urcă largă și pururi agitata stradă Gorki, spre gara Bielorusă. De aici, din freamătul unui cartier central, palatul „Izvestiei” pare că privește atent neîntreruptă goană a mașinilor înșirate pe cîte opt rînduri, mulți-

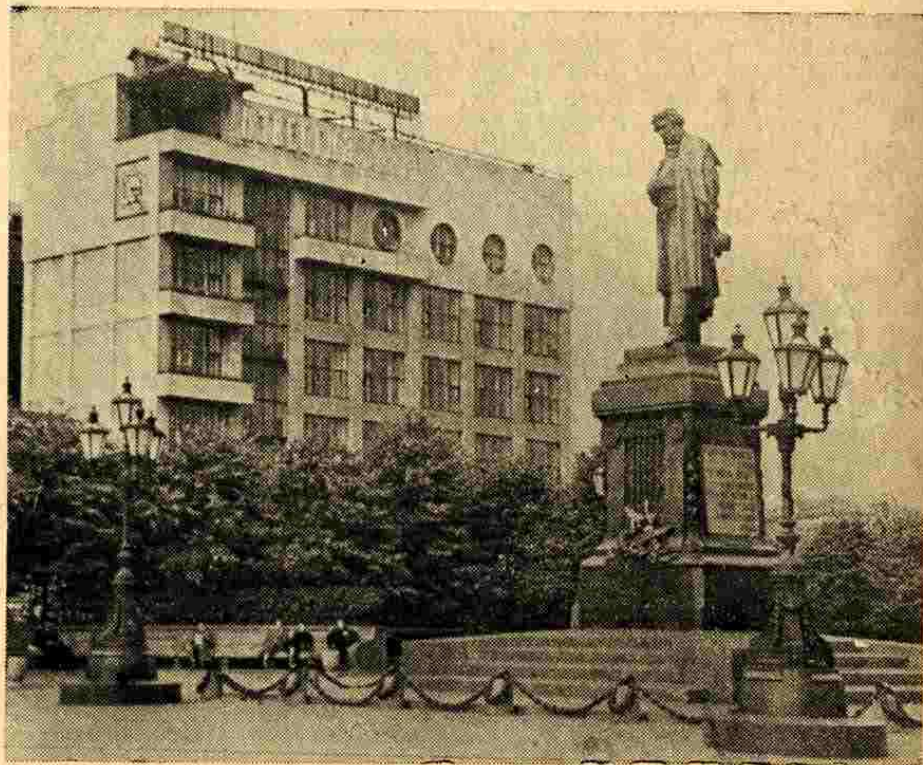
mile de oameni care intră și ies din prăvăliile mari de pe strada Gorki, mișcarea necurmată a moscoviților tineri și vîrstnici, purtați de trebi și interese.

Așezarea „Izvestiei” în centrul Moscovei pare un simbol al legăturii ziarului cu viața; de fapt e vorba de o necesitate. Căci pe ușa mare de la intrare, după ceasurile două de la amiază, — cînd începe lucrul în redacție, — pînă tîrziu, după miezul nopții, e un continuu dute-vino. Vin și pleacă ziariștii, vin și pleacă oaspeții ziarului, cetățeni de toți soiul, unii colaboratori, alții simpli cititori, alții vizitatori ca noi cei care, de cîteva ori, pentru mai multe ceasuri, am avut plăcerea să fim oaspeți ai „Izvestiei”.

Am fost primiți într-o încăpere de la etajul șase, de redactorul șef adjunct al ziarului, tov. A. Grebnev — șeful delegației de ziariști sovietici care au fost nu de mult oaspeții noștri — și de

cîțiva gazetari bine cunoscuți la noi și în alte țări: E. Baulin, redactor șef adjunct al „Izvestiei”, Kudriavțev — de curînd întors din Statele Unite ale Americii unde fusese observator în timpul alegerilor prezidențiale —, A. Mihailov, — comentator de politică internațională bine știut de la marile conferințe —, A. Rogov, vechi jurnalist, care la stagiul său are douăzeci de ani de activitate de corespondent al agenției „TASS” în China și ani buni în munca de corespondent de război pe cel de-al doilea front.

Încăperea în care intrasem era cabinetul redactorului șef, plecat în acea vreme la Bangkok în Tailanda, la conferința interparlamentară. Am stăruiț asupra acesteia, încăperi deoarece aici, privind în jur, am aflat unele lucruri despre trecutul „Izvestiei”. Un portret reprezentînd un bătrîn distins, cu barba tunsă rotund, asemănător oarecum lui Plehanov.

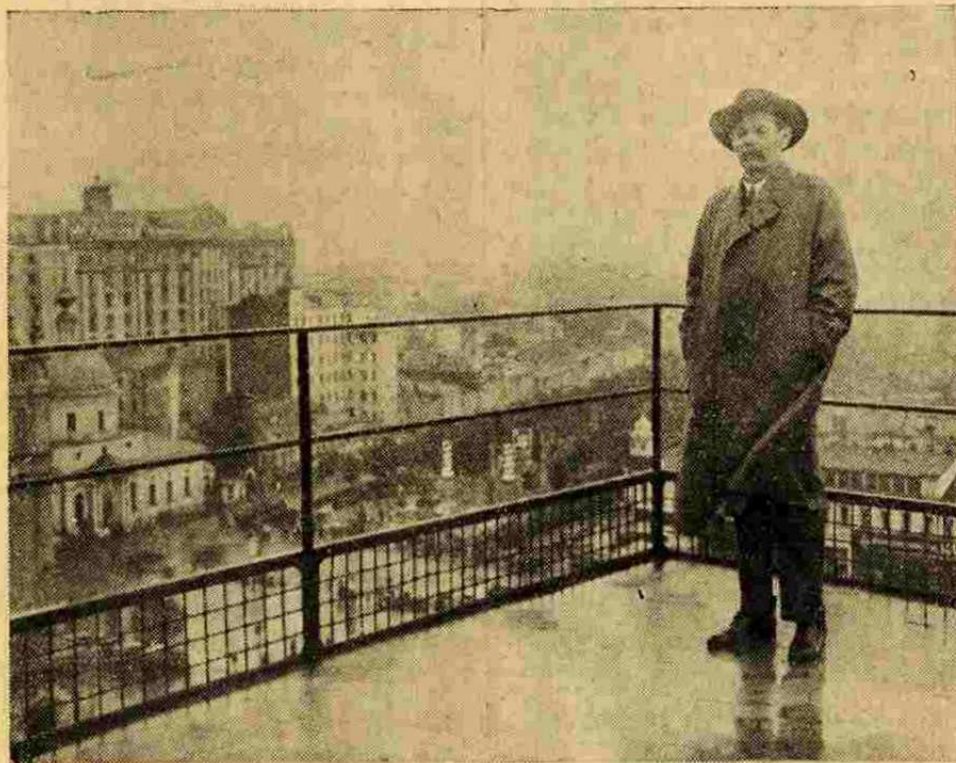
Piața Pușkin. Clădirea redacției ziarului „Izvestia”

L-am privit cu mai multă luare aminte aflînd cine-i: primul traducător în limba rusă a Capitalului lui Marx, redactorul șef al „Izvestiei” între anii 1925—1928 Searșov-Stepanov; tot aici în biroul de la etajul șase, porniți pe istorisiri din trecutul „Izvestiei”, am aflat cite unele despre marii colaboratori ai ziarului. În fruntea tuturor e V. I. Lenin, care a publicat în paginile „Izvestiei” articolele „Principala sarcină a zilelor noastre” (nr. 46 din 12 martie 1918), „Sarcinile urgente ale puterii sovietice” (nr. 85 din 26 aprilie 1918) și altele. Activitatea „Izvestiei” e legată ani și ani la șir de numele lui M. I. Kalinin, unul din cei mai activi și proeminenți conducători ai partidului comunist al Uniunii Sovietice și ai Statului Sovietic, care a fost în același timp îndrumător și prieten al colaboratorilor redacției. Redacția „Izvestiei” se mîndrește apoi a fi avut printre prietenii și colaboratorii apropiați pe Maxim Gorki, pe Vladimir Maiacovski. Fotografii dintr-un

album îl înfățișează pe Gorki printre paginatorii ziarului și la rotativa, pe atunci nouă. O imagine ni-l arată singur pe terasa de la etajul șase al „Izvestiei”, pe terasa din fața biroului în care ne găseam. Alte fotografii — dar mai ales amintiri multe în rîndurile redactorilor — pomenesc de Maiacovski care a lucrat efectiv în redacție. În colecția ziarului din acei ani, pe care o răsfoim odată cu aducerile aminte, au apărut semnăturile lor, sub lucrări bine cunoscute (de pildă poemul lui V. Maiacovski împotriva ședințomaniei).

Prieteneasca primire făcută, sinceră, caldă a fost un bun prilej de a schimba păreri despre munca noastră. Imi îngădui, în rîndurile ce urmează, să împărtășesc cîteva din aceste probleme care în momentul de față îi preocupă mai mult pe gazetarii de la „Izvestia”. Sînt probleme care ne interesează în egală măsură și care, și la noi, cer o rezolvare.

O primă problemă este aceea

Gorki pe terasa clădirii ziarului „Izvestia”

a specificului gazetei și în înfățișarea grafică și în conținut. Problema o formula plastic, încă de anul trecut, tovarășul Baulin cam așa: nu trebuie să ne pieptănăm cu același pieptan. Ca urmare a acestei preocupări, ziaristii de la „Izvestia” studiază celelalte publicații, cercetează tradiția presei muncitorești și progresiste și caută să lege specificul publicației lor de forme gazetărești cât mai variate și cât mai interesante. Izvorite din preocuparea de îmbunătățire continuă a gazetei, la „Izvestia” am aflat că se pun două probleme care, cu aceeași acuitate, ar trebui, cred, să se pună și în redacțiile noastre: e vorba de ridicarea la un nivel calitativ superior a informațiilor, de sporirea numărului lor, de încercarea de a redacta materiale scurte, cât mai scurte (firește acolo unde acest lucru e cu putință, nu la articolele de propagandă ideologică, la consultațiile pe teme economice și altele de acest fel). Odată cu aceasta, se pune problema sporirii numerice a reportajelor din țară și din străinătate, răspunzînd prin aceasta unei cerințe a cititorilor, cât și folosirea cât mai frecventă a anumitor genuri gazetărești iubite de cititori — mi s-a dat în această privință exemplul foiletonului care se bucură de o veche și apreciabilă tradiție în presa sovietică. În fine, la secretariatul de redacție, se pun problemele unei mai bune ilustrări a ziarului, a realizării unor fotografii de calitate, a îmbunătățirii prezentării paginilor gazetei.

Pe cît mi s-a spus, aceste probleme nu sînt numai ale „Izvestiei”; unele dintre ele se pun și altor ziare, în fiecare redacție ținîndu-se seama, firește, de sarcinile gazetei, de specificul ei. De aceea și soluțiile aflate la unele din aceste probleme sînt diferite. Pe drept cuvînt cei cu care am stat de vorbă n-au stăruit asupra

TOT DESPRE FOTOGRAFIA IN PRESĂ

O firească și binevenită preocupare și-a găsit loc la rubrica „Probleme profesionale” a revistei „Presa noastră” nr. 6, octombrie 1956. Firească, pentru că după cum remarcă și autoarea articolului „fotoreportajul” reprezintă un important gen ziaristic, binevenit, pentru că era timpul să se discute și despre acest Prislea al genului gazetăresc despre care, asemenea buturugii mici, se spune că poate face fapte mai de ispravă decât articolele pe trei și patru coloane. Și, trebuie să adaug, binevenită, dacă ținem seama de nivelul încă scăzut al fotografiilor folosite în presă — de fotoreportaj nu poate fi vorba — nivel care nu mai poate mulțumi pe nimeni și care ar trebui să nemulțumească în primul rînd pe tovarășii de la „Agerpres”.

Am să încep aceste observații prin a remarca că, bazat pe exemple, autentic în unele constatări, articolul tov. Ana Benedec aduce în completarea lui și câteva exemple, unele ca dovezi ale slăbiciunilor fotografiilor publicate în presă, altele, dimpotrivă, ca dovezi ale valorii acestora. Un lucru, aparent neînsemnat, omite autoarea să ne spună: cine este autorul acestor fotografii? Și nu am fi pomenit despre acest aparent neînsemnat amănunt — obișnuit practicii presei noastre — dacă nu mi s-ar fi părut că ajungeam astfel la una din cheile de boltă ale problemei pe care dorim a o dezbate. Iată deci niște fotografii bune, chiar exemple (o spune autoarea!) fără nume, alături de un articol documentat (spun eu!) dar cu numele autorului cules cu verzele în frunte de pagină...

Este adevărat că articolul la care ne referim observă în mod judicios necesitatea ca fotoreportajul să devină un gen gazetăresc creator, necesitatea de a face — așa cum sintem învățați a spune — o cotitură. Din păcate, autoarea, care este una din conducătoarele celui mai mare serviciu de fotoreportaj din țară, prin lipsa de soluții, ca și prin unele afirmații discutabile, ne pare a nu fi adus o contribuție suficientă la găsirea căilor cotiturii de

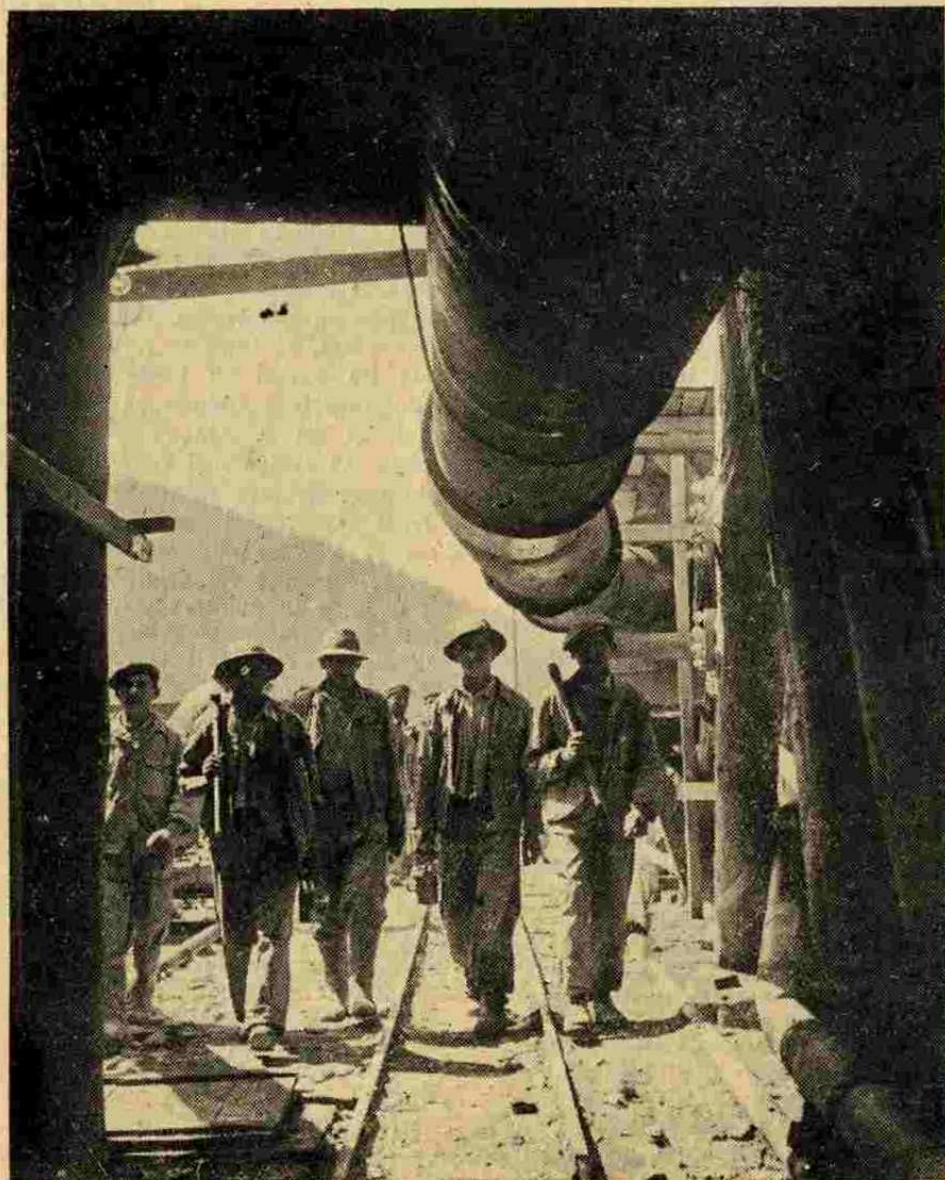
RAUL RADU

care se simte nevoie în domeniul fotoreportajului.

Autoarea nu ne spune de ce s-a ajuns în situația de astăzi și nici ceea ce este de făcut.

În ultima vreme s-au realizat unele progrese — nu încă satisfăcătoare — în domeniul reportajului fotografic.

Consultînd ultimele numere ale publicațiilor ilustrate ca și ale albumelor pe care le tipăresc editurile, constatăm cu bucurie mai multe fotografii

Al. Kaufmann:

Bicaz. Tunelul de intrare

căre surprind viața, fotografii în care a fost înlăturat artificialul lucrului aranjat sau tendințele idilice și cele culturalist-obiectiviste.

Cele câteva expoziții de artă fotografică ce s-au organizat în ultimul an („Patria noastră”, „Delta Dunării”, „București, orașul nostru drag”) au format un bun mijloc de confruntare a posibilităților creatoare ale fotografilor noștri și un bun prilej de concluzii privind orientarea realistă a fotoreportajului și a artei fotografice în general.

Fără îndoială că crearea Asociației artiștilor fotografi mărește posibilitățile progresului în acest domeniu.

Aceste începuturi se completează cu creșterea participării fotografilor noștri la expozițiile internaționale (Austria, Iugoslavia, R.F. Germană, Franța etc.) ca și cu unele aprecieri pozitive a unor publicații și agenții de presă cu privire la fotografiile pe care le-au pus la dispoziție în ultima vreme Agerpresul și I.S. Decorativa.

Voi încerca să aduc unele contribuții la o discuție despre creșterea nivelului fotografic, deși sint convins că cuvântul principal trebuie să-l aibă chiar lucrătorii din acest domeniu: fotoreporterii.

Voi continua cu ce am început: fotografii publicate fără semnătură, persoane care întocmesc tematici și responsabili care comandă fotografii cu cele mai fantastice teme care trebuie să fie gata în două ore (se citează cazul unui responsabil care a cerut să i se aducă o fotografie cu un ășan mijlocăș care șovăie, iar eu așa completa întrebînd-o pe tov. Benedec dacă ne poate da cinci exemple de cum se putea fotografia deschiderea unei expoziții sau sosirea unei delegații în feluri diferite cunoscînd că aceste evenimente sint înregistrate de fotoreporterii „Agerpres” de cinci ori pe săptămîină), însfirșit puricarea excesivă a materialului ce urmează a fi publicat și ca urmare idilizarea fotografiilor (— „retușerul să curețe halatul muncitorului la strung” —). Toate acestea au dus la depersonalizarea tovarășilor care lucrează în domeniul reportajului fotografic, mai ales la „Agerpres” și la ziare.

Va trebui să facem o distincție și datorită acesteia o precizare. Trebuie cunoscut bine potențialul unui anumit gen pentru a ști ce trebuie cerut

și la ce ne putem aștepta de la cei care îl servesc.

Fotografia a încetat de mult să fie o înregistrare mecanică a faptelor, devenind o artă cu o puternică forță de influențare. Dar „Agerpresul” și presa nu pot renunța — și nu trebuie s-o facă — la ceea ce am numi „fotografia document” fără pretenții de valoare artistică. În interiorul acestui gen de fotografii se pot încerca îndrăzneli, originalități care să servească subiectul, să-l ferească de șablonizare, dar mare lucru nu se va putea obține. Rămîn tradiționalele și totuși atît de necesarele fotografii cu stringeri de mină și coboriri din trenuri și avioane, semnările de tratate la mese care nu diferă de loc una de alta. sau ale echipelor de sport cu tradiționalele buchete de flori.

Ceea ce ne lipsește însă sint acele fotografii de reportaj artistic — serii sau unice — care să redea scene de viață (și nu aranjate), care să exprime tipic sentimente, acțiuni, oameni. Pentru ca să obținem astfel de fotografii trebuie să ajutăm pe fotoreporteri să ștergă rugina rutinei care le-a îmbrăcat profesiunea blajin și călduț.

Reporterii fotografici trebuie să observe viața, să intre în mijlocul ei și asta nu numai cu ocazii festive.

Fotoreporterii trebuie să surprindă viața, în tot ce are ea mai semnificativ, să sezeze și să oglindească noul care se face simțit în cele mai diferite manifestări din viața de fiecare zi a oamenilor muncii.

Succesul unei fotografii de reportaj depinde în mare măsură de felul cum fotograful a surprins acel senzațional — fără să-l confundăm cu senzaționalul după care țuge presa capitalistă — adică acel neobișnuit în viața obișnuită care să facă fotografia interesantă, fără ca în același timp să omită conținutul de idei al imaginii.

Aceasta se poate realiza printr-o cunoaștere profundă a temei de realizat, prin studierea subiectului, prin descoperirea posibilităților artistice de multe ori în faptele cele mai aparent banale și redarea lor într-o formă specific fotografică, îndrăzneată dar corespunzătoare temei, ideii pe care fotograful și-a propus-o ca scop principal.

Dar pentru aceasta, cei care întocmesc tematicile — la care se referă tov. Benedec — și odată cu el diverșii responsabili, trebuie să înțeleagă că viața nu se lasă surprinsă de obi-

ectivul fotografic „planificat” și la ordin așa cum am dori-o în birou.

Preocupările fotoreporterilor pot fi canalizate, munca lor îndrumată, dar rezultatele nu pot fi stabilite înainte sau cum cere tov. Benedec „planificatorii de tematici să aibă o concepție clară despre felul cum trebuie să arate reportajul gata”.

Trecînd la altă ordine de idei sint sigur că se poate găsi și pentru secțiunile de fotoreportaj ale publicațiilor noastre — slujite încă de pușini fotoreporteri — acea înțelegere care este arătată diverșilor reporteri mai mult sau mai puțin speciali.

Nu mă gîndesc la mașini și moto-ciclete (deși indispensabile în munca fotoreporterilor) dar barem la acel timp minim necesar pentru cunoașterea vieții din care trebuie înregistrat momentul cel mai tipic, mai semnificativ, nu la întîmplare, ci ca urmare a unui studiu amănunțit.

Dacă fotoreporterii vor simți mai multă atenție acordată muncii lor, ei vor înțelege că exigențele cresc, că rămîn în urmă.

Poate așa reporterii fotografici de presă vor fi mai atrași de discuțiile organizate de Asociația Artiștilor Fotografi la care îndeobște activul serviciului foto „Agerpres” lipsește cu regularitate.

Poate așa vor începe să se preocupe de ridicarea nivelului lor cultural și artistic fără de care vor realiza numai fotografii modeste, de prost gust (ca, de pildă, asemenea fotografiile ca acelea citate pozitiv de tov. Benedec în care: „fetița lui Vasilache îi pune un pui în cap!”).

Nu mai vorbim de necesitatea unui stimulent în calificarea fotoreporterilor, de care nu se ocupă nici un sistem de învățămînt.

Un ziarist francez își intitula articolul său despre o expoziție de fotografii: „O fracțiune de secundă valorează cît un secol de observație”.

Fracțiunea aceasta de secundă în care se poate realiza o fotografie adevărată, poate fi găsită numai de acei care și-au îmbogățit cunoștințele și observația cu o serioasă pregătire.

Rezultatul va fi bun dacă gustul artistic, puțința de a sezeza, cunoștințele tehnice și poziția de pe care sint privițe faptele vor fi la înălțime.

Pentru aceasta trebuie îndrăzneală și pasiune și noi să-i ajutăm pe tovarășii fotoreporteri să realizeze aceste deziderate.

CUM REDACTĂM

RĂSFIND COLECȚIA ZIARULUI „PENTRU SOCIALISM” DIN BAIA MARE

GH. BRĂTESCU

In ultimul timp, tot mai numeroase ziare regionale înregistrează succese pe linia îmbunătățirii calitative a materialelor. Sînt publicate articole mai vii și mai puternic argumentate, se folosesc informații scurte, concise și interesante, foiletoane, reportaje bine scrise, purtînd amprenta opiniei personale a autorului. Fără îndoială, printre alte ziare regionale care se pot mîndri în prezent cu astfel de succese este și ziarul „Pentru socialism”, organ al Comitetului regional P.M.R. și al sflatului popular al regiunii Baia Mare.

Cotidianul „Pentru socialism” a început a publica zilnic reportaje. Majoritatea lor vădesc posibilitățile autorilor respectivi. Voi cita doar cîteva, printre care: „Primul pas”, apărut sub semnătura lui I. Nan la 12 oct. 1956, „Sărbătoare în Foieni” de N. Apan, publicat la 16 oct., „Rătăcirii” de N. Vișan, apărut la 23 oct., și „Dascălul satului” semnat de I. Buda, în numărul din 30 oct. 1956.

Abordînd teme interesante și variate, atît din activitatea politică și economică a regiunii, cît și din viața de toate zilele a cetățenilor, autorii acestor reportaje reușesc să prezinte faptele prin imagini clare, o limbă corectă, o logică strînsă, un stil vioi, tineresc și captivant.

Alte reportaje, deși în ansamblul lor pot fi considerate reușite, păcătuiesc pe alocuri prin greșeli de topică, de ortografie, uneori chiar și politice etc. De pildă, numai ca să ilustrăm ideea, în reportajul „O comună unde pulsează întrecerea” de N. Vișan, publicat la 14 octombrie 1956, autorul scrie chiar în prima frază:

„In fața sflatului popular din comuna Petrești străjuiesc 2 steaguri”.

Intrebuințarea cifrei într-o frază de acest gen este supărătoare. Mult mai atrăgătoare ar fi fost fraza dacă s-ar fi exprimat cuvîntul prin litere.

Intr-un alt reportaj, semnat de A. Suth, la 24 octombrie, sub titlul „O

călătorie pe valea Vaserului”, se arată printre altele:

„Dintre norii care se fugăreau pe cer soarele își scotea capul din cînd în cînd”.

Greșeala este evidentă, trebuia întrebuințat cuvîntul *printre*.

Mai grave sînt însă alte greșeli, scăpate poate redacției din neatenție, greșeli care umbresc într-o mare măsură frumusețea textului și originalitatea temei. Iată, spre exemplu, în reportajul „Sărbătoare în Foieni”, citat mai sus pentru valoarea sa deosebită, redacția a lăsat fraza:

„Intrecerea este cîstită, veghează organele raionale”...

Aici, în mod cu totul condamnable, se încarcă, involuntar, cu atribute de vâtaf al unei întreceri patriotice sătești, organele puterii de stat. Pe de altă parte, se creează impresia că dacă aceste organe n-ar veghea, vai și amar de întrecere. Or, realitatea este alta. Asemenea afirmații nu au ce căuta într-un ziar, de altfel ca și aceea din reportajul „Dascălul satului”, publicat la 30 octombrie și semnat de I. Buda:

„Il priveam (este vorba de un bătrîn învățător comunist n.n.), scrie I. Buda, asemuindu-l în minte cu un om obișnuit, care împlinește modest o sarcină de partid”.

Să stabilim un lucru: de cînd comunistul poate îndeplini o sarcină altfel de cît modest?

In această privință, comentariile sînt de prisos.

Dar dacă redacția s-a dovedit exigentă în general chiar cu aceste reportaje — în care greșelile vădesc numai neatenție de moment în stilizare — cu altele, problema capătă un caracter mai adînc, ce trebuie cercetat îndeaproape. Să exemplificăm.

Sub semnătura pseudonimică „I.M.”, ziarul a publicat în ziua de 19 octombrie 1956 reportajul intitulat „Culesul căstanelor”. Vădînd mult diletantism, autorul se străduiește să povestească cititorului cum se face culesul căstanelor, încercînd apoi să evoce pitorescul acestei munci, pe care a văzut-o cîndva, să amintească istoricul pădurilor de castani din regiune etc., etc.

Din păcate, textul nu reușește să îmbrace scheletul propus de autor, din mai multe puncte de vedere. În primul rînd, lipsa de informare prealabilă a redactorului, din care cauză cititorul este dezinformat. Și în această ordine de idei, cîteva exemple:

„La căstane, scrie I. M., munca e mai grea. Fructul îmbrăcat în cămașa țepoasă se culege cu un fel de clește făcut dintr-o crenguță cu două crăcane”. Cu alte cuvinte, pentru cules se întrebuințează un instrument special, de o formă originală. Iată însă că nu este chiar așa. Cîteva fraze mai jos, autorul arată:

„Culegătorii se cațără în castanii uriași, înalți, îi scutură și-i bat cu jordinii de fag”.

Fără a mai vorbi de zîmbetul pe care-l stîrnește o astfel de descriere a culesului, înfățișat ca o încăierare generală între culegătorii înarmați cu nuiete și bieții castani care — deși uriași — trebuie să se lase jumuliți în fața unei asemenea îndirjiri omenestii, cititorul — pus înaintea contradicției — rămîne dezorientat. Cum se culeg căstanele, se întrebă

el? „Cu un fel de clește“ sau cu jor-dia? Și dacă sînt atît de mari castanii încît redactorul i-a calificat „uriași“, cine are atîta putere să-i scuture?

Mai departe, autorul vrea să informeze despre vechimea pădurilor de castani. Și iată în ce mod:

„Cum au ajuns pădurile de castani prin aceste locuri? Iată o întrebare, la care nu se poate da un răspuns precis“, răspunde tot redactorul.

Toluși, încercarea de a lămuri pe cititor continuă:

„Se știe doar că sînt, că așa a fost de cînd se știe“ (!?)

Dar, ca să nu rămîna ideea fără argumentație, autorul înșiră cîteva „păreri“, „în mod obiectiv“:

„Unii spun că originea castanilor noștri ar fi în Turcia, scrie I. M., că turcii i-ar fi adus și semănat aici. Alții se duc mai departe cu gîndul, susțin că i-ar fi adus legiunile romane după cucerirea Daciei, și că i-au semănat aici, pentru ca dorul de meleagurile însoțite ale Mediteranei să fie mai ușor. Se spune — continuu relatarea „obiectivă“ a autorului — că anumiți castani groși, au după toate probabilitățile cîte 1.500—2.000 de ani“.

Noi nu putem fi de acord cu o asemenea înșiruire de „păreri“ și mai ales într-o astfel de formulare „obiectivă“, de constatare, într-un material care vrea să aibă pretenția că instruieste cititorul. Puse cap la cap, asemenea „păreri“ stîrnesc confuzie. Cînd au intrat turcii în Baia Mare? se întreabă cititorul. Din cele enunțate de redactor se pare că aceștia au cucerit... Baia Mare cu 1.300 de ani înaintea Ierusalimului și cu aproximativ 1.500 de ani înaintea capitalei imperiului roman de răsărit, dacă unii castani aduși de ei pe la noi sînt bătrîni de două milenii. Uite frate, am uitat istoria, își zice cititorul, și se apucă să răsfoiască manualele de școală ale copiilor. Dar, din aceste cărți, el mai află că nici povestea cu legiunile romane nu prea se potrivește adevărului, deoarece Traianus Marcus Ulpus Trinius, cuceritorul Daciei, a putut pătrunde cu legiunile sale în această țară abia în anul 106 al erei noastre. Rezultă deci o diferență de circa 100 de ani între cel mai bătrîn castan și cea mai tînără cohortă română stabilită atunci pe meleagurile actualei regiuni Baia Mare.

Neconvins — probabil — de propriile sale afirmații, autorul continuă:

„Nu ne vom ocupa deocamdată de dezlegarea „enigmei“ castanului de pe munții și din văile ascunse, ferite de curenții reci ai regiunilor noastre“.

Ciudat fel de a privi problema. De ce ne mai apucăm să povestim dacă nu ducem lucrurile pînă la capăt, dacă nu avem elementele necesare? De ce oare este nevoie să înșirăm cuvinte, dacă nu le înțelegem nici noi rostul? Cine să ne dezlege șaradele? Cititorul? El nu ia ziarul de la chioșc pentru asta. El dorește să fie informat, să afle lucruri cu care să se instruiască. Și, după ce a dus la capăt lectura în dorința de a cunoaște concluzia, rămîne moșluz, trimis de redactor să caute singur o dezlegare la care lui, sărmanului cititor, nici nu-i trecuse prin minte să se gîndească. Pînă la urmă renunță.

Făcînd aceste considerațiuni, ne-am străduit să relevăm importanța deosebită — primordială — a documentării ziaristului în problema despre care scrie. Fără această documentare, este cert, nici cel mai desăvîrșit reporter nu va reuși să informeze cititorul, indiferent de genul materialului său. Și, revenînd la oile noastre, adevărul este că în problema castanului comestibil din România există suficientă literatură de specialitate. Fruzărînd numai o singură lucrare, „Cultura castanului comestibil“ de prof. T. Bordeianu, membru corespondent al Academiei R.P.R., și ing. agr. D. Gorduză, apărută anul acesta în Editura agro-silvică de stat, autorul reportajului și-ar fi putut informa apoi cititorii că, la noi în țară, castanul se cultivă numai „de aproape 1000 de ani“ („Cultura castanului comestibil“ pag. 5), că el trăiește nu numai în regiunea Baia Mare, așa cum reiese din reportajul respectiv, ci și în alte regiuni (ibidem, pag. 8). că pădurile de castan nu cresc pe munți, ci pe coline înalte pînă la 600 de metri (ibidem, pag. 8, 26), că teoria cu turcii, romanii și vechimea de două ori milenară a castanilor din regiunea Baia Mare nu este îmbrățișată de literatura recentă de specialitate, ci se demonstrează științific că la Baia Mare, Seini, Șomcuta și Berchez cei mai vîrstnici castani au doar 500 de ani și în plus faptul că cel mai bătrîn castan din țara noastră se găsește la... Tismana, în Oltenia, și are circa 1000 de ani (ibidem, pag. 5, 10, 14, 15) etc., etc.

Materialul respectiv are stîngăceli și din punctul de vedere al folosirii cuvintelor. De pildă:

„Cînd frunza-n oii la Seini, Halmeu, Tarna, Ardud se oșilește de brumă și începe culesul, în munții din jurul Băii Mari începe bătutul castanelor. Și un cules, și altul își are farmecul lui specific“, scrie autorul. Lăsînd de o parte topica, ne vom referi numai la cuvîntul „cules“. În prima frază, el este folosit spre a defini stringerea recoltei de struguri. Pentru recoltarea castanelor se folosește termenul „bătutul castanelor“. În cea de a doua frază, cuvîntul „cules“ apare cu caracter de generalizator (și un cules, și altul...). Încercarea este originală, dar nu lămurește înțelesul real al acțiunii. Substantivul cules are înțelesul acțiunii de stringere, de adunare (a fructelor, a recoltei de cereale etc.). Substantivul „bătut“, acela de lovire.

Impropriu folosit este și pluralul: „crăcan“, atunci cînd se descrie unealtă cu care se culege. Substantivul „crăcană“ sau „crăcan“, după cum se arată în Dicționarul limbii române literare contemporane, are înțelesul de cracă ramificată în formă de „V“, de altfel așa cum este în realitate și unealta noastră. Întrebuințînd pluralul, forma acestei unelte se schimbă. Ea poate fi inchipuită cu două sau mai multe ramificații în formă de „V“ la unul din capete.

Intr-o frază se spune printre altele:

„...în castanii uriași, înalți...“

Evident, cuvîntul uriaș nu poate fi subliniat sau întregit, ca să spunem așa, prin cuvîntul înalt, ca și cum ar putea fi vorba uneori și de uriași... mărunți.

Numeroase alte fraze, prin construcția lor, au darul de a stîrni ilaritate, fără ca autorul să o dorească. De pildă: „Intr-o oală în clocot, fierb castane...“ — ca și cum oala ar fierbe, nu conținutul ei; „Pădurile de la Baia Sprie etc., mai departe nu merg. Nici în sus nici în jos“ — ca și cum ar avea picioare, roți sau șenile; „Turcii i-ar fi adus și semănat aici“ (n.n. castanii) — ca și cum copacii ar putea fi semănați; idem, legiunile romane; „Vor apare vinzătoare de castane rumenite... pe care trecătorii le vor cumpăra aburînde... fără să se gîndească nici la ienicerii turci, nici la legiunile romane...“ etc.

Deștul de ridicol apare leînt motivul cîntatului, presărat în majoritatea compunerii: „In oii, fete și băieți culeg rodul dulce cîntînd...“; „Și aici fetele și flăcăii cîntă...“ (la culesul castanelor n.n.); „Glumesc,

cîntă, și-și mai pipăie degetele umilate... (în jurul locului n.n.).

Mult mai numeroase sînt greșelile de gramatică elementară. Se pune virgula între subiect și predicat, sau nu se pune de loc acolo unde se cere obligatoriu, se întrebunțează greșit timpurile și se fac greșeli de sintaxă. Exemplificările, după părerea noastră, sînt de prisos, mai ales prin faptul că în textele citate s-au subliniat aceste lipsuri.

Observații asemănătoare și pentru reportajul lui I. Crîngașu, intitulat „Fauna vînătorească — o bogăție a regiunii”, publicat de ziar la 20 oct. 1956.

Începînd chiar cu titlul, să lămurim unele chestiuni. Autorul se referă la „fauna vînătorească” a regiunii. Substantivul faună este explicat în Dicționarul limbii romîne literare contemporane astfel: „Totalitatea speciilor de animale dintr-o anumită regiune (țară, continent etc.) sau dintr-o anumită epocă geologică”. Fiind deci vorba de o totalitate a animalelor, vînatul se include în definiție, în cuvînt. Așa dar, poți spune „fauna Romîniei” sau „fauna Mării Negre”, „faună alpină”, „faună marină” etc. În nici un caz nu poți vorbi despre o „faună alpinistă”, „faună marinărească” sau „faună vînătorească”. Expresia nu are sens.

Autorul afirmă mai departe că ogoarele mănoase ale regiunii sînt străbătute, cităm: „de căruțe trase de boi lezeși și de pluguri scîrșind molcom în miezul arămiu al zilelor de toamnă”. Îndeobște boii nu prea trag la căruță, ci la car, și nu pe ogoare, ci pe drum, iar plugurile în nici un caz nu pot să scîrșie în miezul arămiu al zilelor de toamnă, ci, în cel mai fericit caz, în miezul brazdei.

În altă frază: „Dacă ai pătrunde însă în taințile acestor codri, nu cu arma de vînătoare ci cu un aparat de filmat, ai putea prinde pe peliculă viața ascunsă a pădurilor”. De ce? Oare căprioara fuge numai cînd vede pușca, dar se oprește zîmbind ca la fotograf dacă zărește lentila aparatului de filmat? Și alta: „Bizanul stîrpește pur și simplu tot ce e pește în apa respectivă”. Dînd la o parte ilaritatea frazei, iată ce ne spune realitatea: „Bizamul, numit și șobolanul bizam (*Fiber zibethicus* L sau *Ondatra zibethica*) — deci nu bizan, cu *n* la sfîrșitul cuvîntului — este un animal semiacvatic, care trăiește în galerii, în apropierea bălților și pe malul niurilor și se hrănește cu plante acvatică și cu scoici. Asupra pagubelor pe care le-ar face prin consumarea

de pește părerile sînt împărțite, deci mai trebuie făcute cercetări”. (V. Cotta, „Economia vînatului și salmonicultura” Ed. Agro-silvică de stat, Buc. 1956, pag. 98—99), „Obiceiurile bizamului sînt asemănătoare cu ale oricărui rozător amfibiu; („Manualul inginerului agronom”, vol. III, cap. VII, B. Animale de blană ierbivore, pct. g., pag. 356).

Iată deci un fapt necontrolat de autor. De altfel, tot despre bizam, autorul reportajului afirmă că aparține familiei castoridelor. În știință, bizamul este clasificat însă în familia muridelor...

Mai sînt și altele: „viezurii grași își sapă vizuini printre crăpături de stîncă”, nu în crăpături de stîncă; „în jurul orașului Baia Mare hălăduiesc în turme mistreții”, ca prin Codrii Vlăsiei; „prin smeuș te întilnești destul de des cu „Moș Martin” sau cu cite o haită de lupi”, ca pe bulevard etc.

În legătură cu acest reportaj, se cuvine să insistăm nu numai asupra incorectitudinilor gramaticale, denumirilor și termenilor neverificați și naivităților de exprimare, ci chiar în privința alcătuirii planului general de expunere.

După cum s-a arătat, tema este vînătoreea în regiunea Baia Mare. Autorul a încercat să dezvolte în cadrul acestei teme interesante trei idei principale. Prima, am intitulat-o noi, „Regiunea Baia Mare este bogată în vînat”, a doua „Dezvoltarea vînătoreii în regiune” și a treia „Cum se păstrează fondul de vînătoare”. Dacă autorul ar fi repartizat pe de o parte acestor idei un spațiu mai rațional, iar pe de altă parte și-ar fi argumentat mai temeinic afirmațiile, ar fi reușit de bună seamă să realizeze un material valoros. Ce a făcut însă în realitate? Pentru prima idee (Regiunea Baia Mare este bogată în vînat) a epuizat cinci șesimi din reportaj, înșirînd — sub diverse forme și repetîndu-se de multe ori — toate animalele sălbatice din regiune. Iată deci o formă de bilanț... literar. Din această nesfîrșită înșiruire, cititorul capătă pînă la urmă impresia că regiunea Baia Mare este cel puțin o junglă neexplorată, în care își găsește adăpost toate animalele sălbatice din Europa: urși, rîși, bizami, lupi obișnuți, lupi siberieni, cerbi, căprioare, vulpi, mistreți, mă rog, o puzderie de specii de jivine. Fără să vrea, autorul chiar subliniază acest decor nereal: „o viață puțin cunoscută ce izbucnește doar din cînd în cînd, sălbatică și in-

fricoșetoare”. Străbați un codru des, cățarat pe creste de munți și avîntat în văi abrupte, umede. Nu se mișcă nici o frunză. E o liniște înșiorătoare, adîncă, la fel prăpăstiilor fără fund, pustie ca pustietățile... Nu se mișcă nimic, nu respiră nimic în jurul tău” (!?!); „aici își cresc puii urșii uriași”; „tăcerea e înșiorată de hohotul de luptă al risului”; „hălăduiesc în turme mistreții”; „și-a făcut apariția o haită de vreo 30 de lupi siberieni” etc., etc.

Considerînd că cititorul a tras concluzia cuvenită din lectură și anume că fauna regiunii este foarte bogată, autorul trece la a doua idee, pe care o redă grăbit și mai mult prin cifre. Constrîns de lungimea expunerii primei idei principale a reportajului, celei de a doua nu-i rezervă decît a treia parte din șesimea care a rămas. Și ce spune în acest scurt text?

„Bogăția faunei vînătorești a regiunii noastre crează posibilități nelimitate de vînătoare. Anual se vînează 150—200 de lupi (anul acesta pînă în prezent s-au vînat 106), 6000—7000 răpitoare cu pene, 2000 răpitoare cu păr, 9000—10.000 iepuri, 25—30 de mistreți etc.”.

Atît, nimic mai mult!

★

Cu toate lipsurile arătate, așa cum am mai subliniat, ziarul „Pentru socialism” înregistrează — dat fiind faptul că majoritatea reportajelor sînt de bună calitate — succese evidente de la zi la zi. Această cale trebuie urmată. După părerea noastră, exercitînd un control mai atent asupra materialelor ce se trimit la tipar, sporindu-și exigența față de autenticitatea datelor, exactitatea lor, față de formulările și economia tuturor materialelor, veghind mai consecvent la creșterea ideologică și profesională a tinerilor ziaristi redacția va fi în măsură să cunoască noi și noi succese.

O altă sugestie ar fi ca redacția să insufle mai mult curaj în relatarea faptelor — și în primul rînd a acelorora din care se degajă noul — să se încurajeze afirmarea a tot mai multă cure. Multe din reportajele publicate de ziar sînt semnate cu inițiale: I. M., T. B., A. C., etc. Pentru care motiv?

Însfîrșit, ar trebui să se dea mai multă atenție problemei însușirii temeinice a gramaticii, începînd cu redactorul și terminînd cu linotipistul.

CONTRIBUȚII LA ISTORIA PRESEI

URMĂRIND ÎN PRESĂ REVOLUȚIA DIN 1848

NICOLAE DELEANU

VII

La 14 iunie 1848, două zile după apariția „Pruncului Român”, teascurile Colegiului național din București scoteau o nouă gazetă de format mic: „Reforma” (30x23), proprietatea pașoptistului Alexandru I. Crețescu. Foaia avea legături cu cercurile profesorilor; chiar preciza în primul număr că abonamentele se primesc „în județe la D.D. profesori; afară de principat, la ori care binevoitori pedagogi”. În 1906, când Nerva Hodoș și Al. Sadi Ionescu au tipărit catalogul periodicelor românești, nu se cunoștea decît primul număr din „Reforma”. Nici Nicolae Iorga nu cunoștea mai mult în 1922, cînd a ținut seria conferințelor despre istoria presei de la noi. De aceea afirma atunci: „Mai departe decît primul număr... n-a mers această publicație, împiedicată poate de însuși guvernul provizoriu pe care se credea chemată să-l aperse”. Intre timp însă biblioteca Academiei R.P.R. și-a întregit colecția cu nr. 2 și 3.

Din conținutul „Reformei” se constată o poziție mai reținută decît a „Pruncului Român”. Pe frontispiciu avea ca motto: „Mintuiește Doamne pre poporul tău și binecuvîntează moștenirea ta” ceea ce numai deviză revoluționară nu putea însemna... Totuși, în articolul de fond justifica revoluția care izbîndise și îndemna la încredere în conducătorii ei. Avea naivitatea să creadă că boierii vor renunța de bună voie la privilegiu și îndemna la liniște și împăcarea generală a claselor sociale. Poziția „Reformei” se demască mai precis în articolul în care își exprima nădejdea că din garda națională vor face parte numai „oameni cu căpă-

tăi, cu proprietate sau prăvălie”, deci nu meșteșugarii, tabacii și alte elemente muncitorești care formau de fapt pavăza revoluției, chiar cu prețul vieții lor — cum s-a și dovedit de altfel.

Cu toată această atitudine (care justifică însăși titulatura gazetei...), Al. Crețescu a luat o poziție pînă la un punct justă față de evenimentele de la 19 iunie, cînd colonelii Odobescu și Solomon au arestat guvernul revoluției. Arătînd în numărul de la 20 că „fărădelegea cea mai mare este de haute trahison”, redactorul a calificat fapta ofițerilor respectivi ca o crimă față de suveranitatea poporului; n-a tras însă consecințele calificării, adică n-a cerut aspra pedepsire a contrarevoluționarilor¹⁾. Mai e demn de remarcat că „Reforma” s-a ridicat de la primul număr împotriva „ploșcarilor”, adică a răspînditorilor de zvonuri false care „întărită duhurile” ca și împotriva pletorii de postulanți care asaltau guvernul cu cereri de slujbe, pretenții de cele mai multe ori nejustificate.

În ziua cînd s-a produs atacul înăbușit de masele pe care le conducea „Anetta Ipăteasca” (așa îi spusese C. Aricescu într-o odă), apărerea o nouă publicație, de astădată oficială: „Monitorul Român”. S-au tipărit șaptesprezece numere; cu caractere semicirilice; titlul avea însă litere latine; format 43 x 27; tipo-

1) Este interesant că „Gazeta Transilvaniei” de la 28 iunie a fost singura publicație care a știut să-i spuie pe nume actului încercat la 11 iunie: **contrarevoluție**.

grafia lui C. A. Rosetti care începuse să monopolizeze publicațiile oficiale. „Monitorul” a apărut independent de „Buletinul Oficial”, cealaltă publicație a statului. Rolurile se împărțiseră: Buletinul conținea știri seci despre mezaturi, schimbări de personal etc., iar Monitorul aducea la cunoștință evenimentele politice, privite prin interpretarea oficială. În primul număr a publicat un „reportaj” despre primirea de către guvernul provizoriu a unei deputații din orașul Ploești, unde fusese numit prefect pictorul revoluționar I. Negulici. Ploeștenii declaraseră guvernului că „sînt hotărîți cu toții de a apăra aceste dîpteuri (cucerite prin revoluție, n.n.) chiar cu a lor viață”.

Era un semn bun, care întărea credința lui Bălcescu că masele vor fi la înălțime și că conducătorilor revoluției le rămîne sarcina să se a-rate și ei demni de aspirațiile și voința de luptă a acestor mase.

În numărul 2 din Monitor se află o relatare a evenimentelor de la 19 iunie, destul de obiectivă. Era o proclamație a guvernului, scrisă sau cel puțin inspirată de Eliade, pentru că nu trăgea toate învățămintele din actul contrarevoluționar. Dimpotrivă, termina cu biblicele cuvinte: „Iartă-le lor stăpîne, că nu știu ce faci!”, semn clar de slăbiciune a guvernului revoluționar. Îl acuzăm în primul rînd pe Eliade Rădulescu, apoi pe Ion Brătianu și N. Golescu, ciracii lui, pentru că Eliade a fost autorul tuturor formulelor mistice din timpul revoluției, începînd cu cea deviză care se tipărise în fruntea Proclamației revoluționare de la Islaz: „Foloase generale în paguba nimă-

nui". Ziaristul francez Ubicini avusesse dreptate, ba fusese chiar prea indulgent, atunci cind, comentind de-
viza afirmase că ea însemnase „o
curată utopie care dovedește onestita-
tea intențiilor capilor mișcării, dar
nici de cum o profunditate politică”.

Nicolae Bălcescu a avut mult de
furcă cu „revoluționarii” de talia lui
Eliade Rădulescu, Ion Brătianu,
C. A. Rosetti și Cristian Tell. Șe-
dințele guvernului se țineau zilnic,
de multe ori din seară pînă în zori.
Bălcescu se războia cu toți. N-avea
de partea lui decît pe Gh. Magheru
și pe A. Goleșcu-Arăpila, dar și aceș-
tia lipseau deseori cu misiuni prin
țară, iar ultimul-a lipsit multă vreme
fiind plecat cu rosturi peste hotare.
Nu rare ori ședințele se terminau
cu invective grave și cu scandal.
Bălcescu cerea imediată rezolvare a
problemei țărănești — miezul revolu-
luției — și convocarea Adunării Con-
stituante care să legifereze votul uni-
versal, desființarea iobăgiei, a pri-
vilegiilor boierești etc. Ceilalți mi-
niștri tergiversau. Eliade cu ai lui
se pronunțaseră pentru vot cenzi-
tar; brătienistii, cărora li se alătu-
rase și Ion Ghica, jonglau cu for-
mule șovăielnice; „Pruncul Romin”
nu-și fixase o atitudine clară în ma-
rile probleme ale revoluției, în spe-
cial în ce privea urgența rezolvării
lor, ci se complăcea în aceeași fra-
zeologie romantică și lipsită de con-
ținut.

Aceasta era atmosfera în care a
apărut, tot la 19 iunie, tot în dimi-
neața zilei cind s-a produs ата-
cul contrarevoluționarilor — „Poporul
suveran”. Era gazeta lui Nicolae
Bălcescu, deși el a apărut pe fron-
tispiciu ca redactor responsabil abia
la 28 iulie 1848, odată cu Boliac și
poetul Grigore Alexandrescu. Pînă
atunci au figurat numai Dimitrie Bo-
lintineanu și Al. Zane.

„Poporul Suveran” (în textul tipă-
rit: **Popolul**) a apărut săptămînal,
apoi de două și de trei ori pe săp-
tămîină. Formatul depășea pe cel al
periodicelor din vremea aceea; era
de 47 x 31, deci mare, apropiat de al
„Gazetei de Transilvania”. În locul
vreunei devize cu iz biblic, redac-
torii i-au pus pe frontispiciu deviza
revoluției franceze: „Libertate, egalitate,
fraternitate”. În ce privește for-
matul mărit, „Poporul Suveran” l-a
explicat astfel: „Redactorii acestei
foi, văzînd trebuința ce nația simte
astăzi de o foaie care să dezvolteze
principele constituției noastre și să
trateze mai cu înțindere toate ces-
tiunile atît dinlăuntru cît și din afară,

au chibzuit a-i da formatul ce se
vede”.

Mina curajoasă a marelui Bălcescu
se vede de la primul număr al ga-
zetei. „Poporul Suveran” a fost in-
țitia și singura gazetă de la 1848 care
s-a încumetat să proclame în afară
de revendicările din Proclamația-

A. Goleșcu (Arăpila)

Constituție, că revoluția „va avea
drept țintă, asemenea unirea provin-
ciilor romîne”, ideal pe care marele
istoric și om politic revoluționar îl
afișase încă de la „Magazinul istoric
pentru Dacia” și căruia îi va inchi-
na apoi puținii ani din tristul exil.

N. Iorga a sesizat în „Istoria pre-
sei romîne” că gazeta lui Bolintineanu
și Bălcescu a apărut ca un pro-
test împotriva demagogiei de la
„Pruncul” lui C. A. Rosetti, dar a
greșit grav atunci cind a afirmat
că tendința „Poporului Suveran” era
„mai mult conservatoare”. Probabil
că N. Iorga s-a orientat după profe-
sia de credință din primul număr,
unde se află următoarea frază:

„Ținta acestui jurnal este a sprin-
jini drepturile poporului romin. Gla-
sul său se va ridica cu energie în
contra tiraniei, dar nu va rămînea
mut nici împotriva poporului cind
acesta va abuza de libertatea de care
se bucură; însă aceasta va fi ca
să-l lumine și să-l întoarcă de la

orice urmare i-ar compromite liber-
tatea și ar aduce Patria la pieire și
anarhie” (subl. ns.).

Aceasta nu înseamnă poziție con-
servatoare ci conștient revoluționară;
înseamnă programul unui revoluțio-
nar adevărat, pătruns de simțul răs-
punderii istorice. Poziția progresistă
și totuși calmă a gazetei lui Băl-
cescu s-a vădit pe tot parcursul apa-
riției, pînă în ajunul ciocnirii pom-
pierilor din Dealul Spirii cu arma-
tele turcești.

Spre pildă: în numărul 3 de la
28 iunie, „Poporul Suveran” publică
o amplă dare de seamă a înmormin-
tării victimelor loviturii nereușite de
la 19 iunie. Reproduce în întregime
discursul funebru al lui Eliade Ră-
dulescu, șovăelnic, suspect, trădător
chiar. Eliade mersese pînă acolo in-
cît exclamase: „Plingeți pe cei amă-
giți de diavol (oliferii trădători, n.n.),
dar nu-i condamnați!” Apoi: „nu fa-
ceți rău pentru rău”. Și, în fine, în-
găduindu-și să se facă interpretul
victimelor contrarevoluției, Eliade în-
cheiase panegiricul astfel: „Sufletele
acestor martiri ce stau acum inain-
tea lui Dumnezeu iartă pe frații lor
rătăciți, care i-au ucis...”

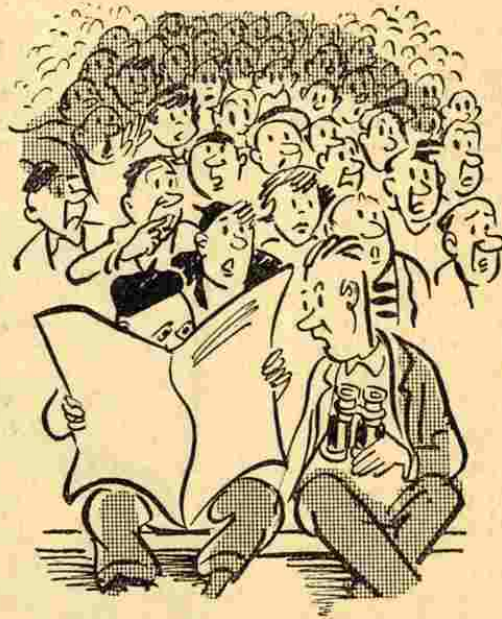
„Poporul Suveran” a publicat ru-
șinosul discurs poate chiar cu inten-
ția să-l compromită pe autor. Po-
ziția gazetei a fost însă alta. Chiar
în textul reportajului a reprodus pro-
testele izbucnite din rîndurile masei
care asista la înmormintare: „nu!,
nu!, la ocnă pentru toată viața!”. Iar
un cetățean îl apostrofase pe fostul
director al „Curierului Romînesc” cu
aceste cuvinte: „De se vor lăsa li-
beri, iar încep a urzi cele ce au fă-
cut, iar se mai varsă sînge, și de
vom pierde cauza, sintem răspunză-
tori către copiii noștri”.

În fine, în același număr, gazeta
a publicat și orația funeabră rostită
de poetul G. Crețeanu care a înlie-
rat pe autorii morali ai asasinatului
ca pe niște tilhari, trădători și ina-
mici ai patriei și a sfîrșit cu acest
îndemn la vîgilență: „Fraților cetă-
țeni, ne aflăm într-o epocă în care
trebuie să ne temem de toate și să
înfruntăm toate, în care trebuiesc
luate măsuri strașnice și puternice...”

Aceasta era punctul de vedere al
„Poporului Suveran”. Conștient de
greutățile revoluției, gazeta a publi-
cat la 28 iunie un îndemn către să-
teni să se supună instrucțiunilor gu-
vernului, să lucreze pămîntul și să
aștepte cu încredere împroprietă-
rea ce trebuia să vină. Nici nu se

REPORTERI PE TEREN!

DE NELL COBAR

CRONICARUL SPORTIV

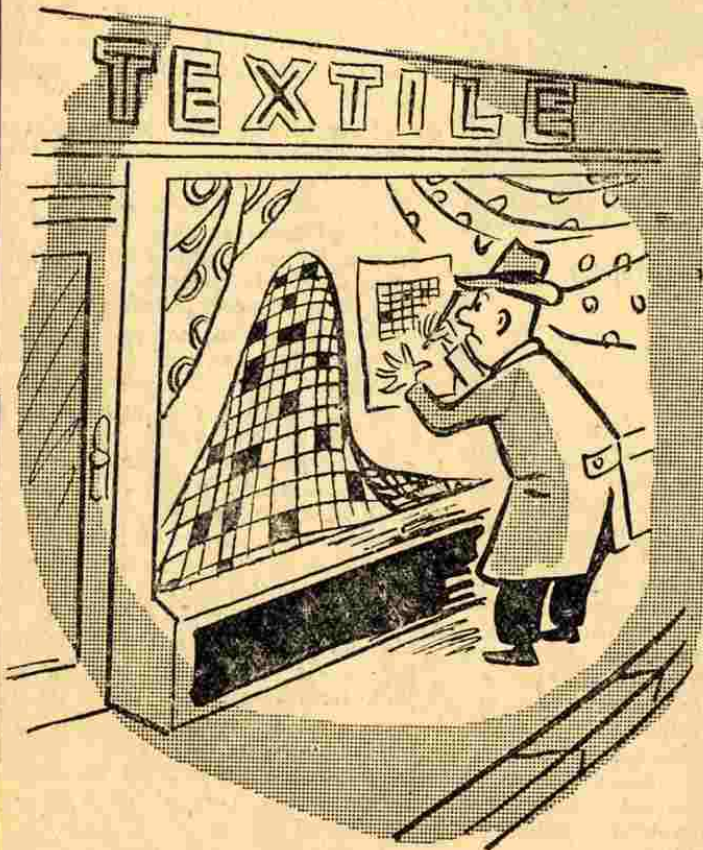
— Ce faci, nu urmărești meciul?
— De ce? Ziarul meu nu publică
decît rezultatele...

SECRET

— C

— S

Eu l-as

RESPONSABILUL RUBRICII DE CUVINTE INCRUCIȘATE

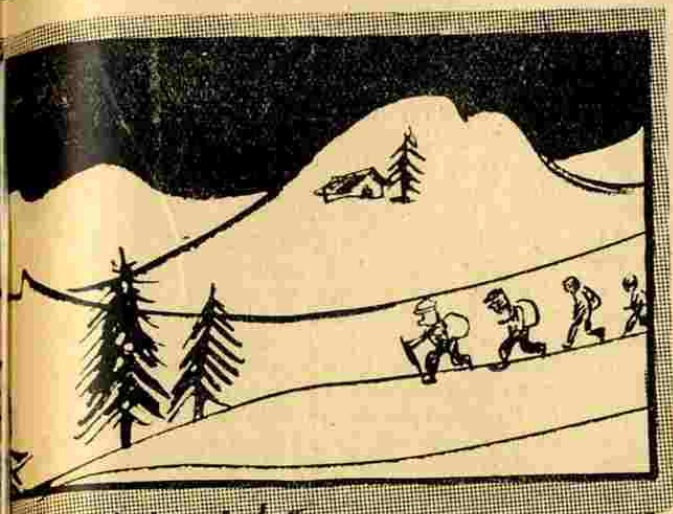
— Phii... ce problemă grozavă!...

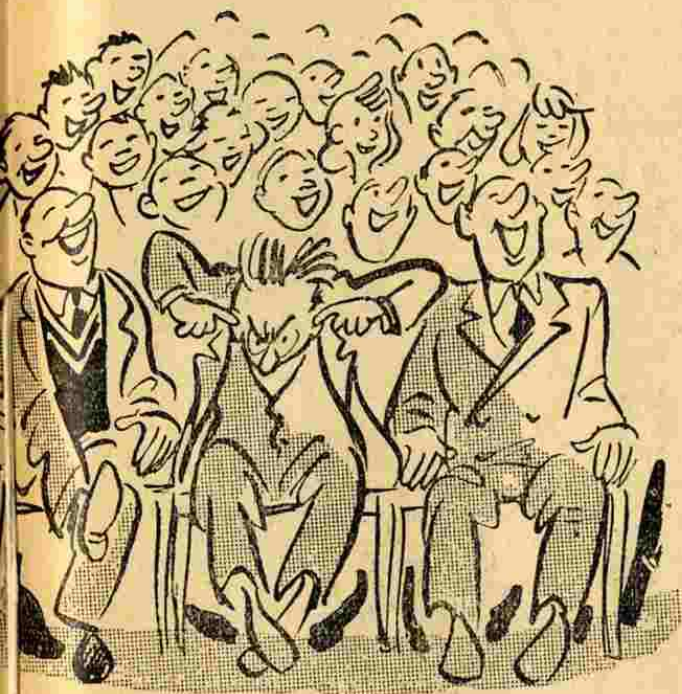
FOILETONISTUL SATIRIC

— Perfect, a luat băceș! Acum am subiect
pentru schița satirică din pagina de umor.

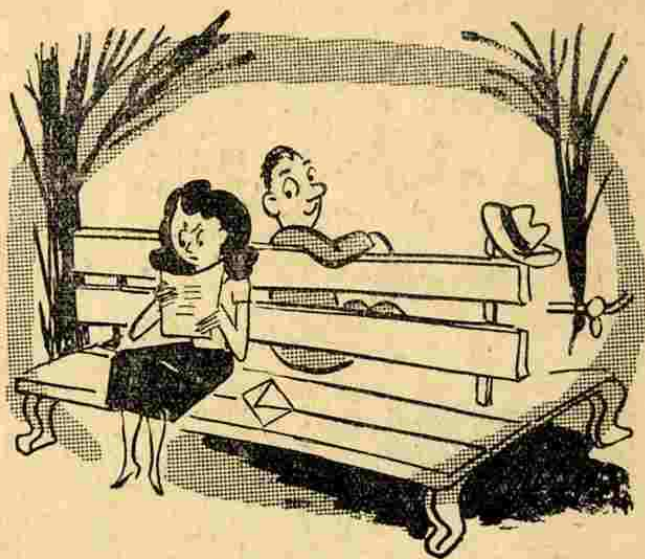
C

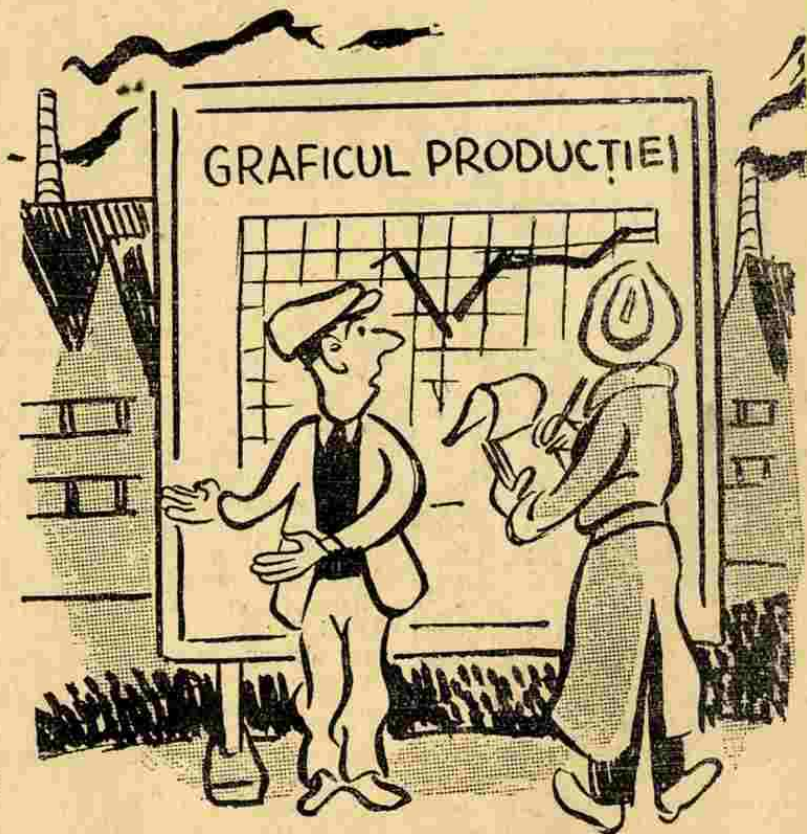
STARUL DE REDACȚIE
 — Cum îți place Cinemascopeul?
 — Să-ți spun drept nu-mi plac materialele lungitel
 și mai tăia!...

ACTORUL DRAMATIC (la teatrul de estradă)
 — să fiu principal; să nu mă las influențat
 de public...

REDACTORUL SECȚIEI SCRISORI

REPORTERUL DIN SECȚIA PRODUCȚIE
 — Poftiți în uzină să-i cunoașteți, să stați de
 vorbă...
 — Nu vorbe, tovarășe! Fapte!!... Graficul ăș-
 ta-mi ajunge. Vă salut!...

putea o altă atitudine, atunci, în to-
iul muncilor agricole. Dar asta nu
înseamnă atitudine conservatoare ci
conștient patriotică, altfel s-ar fi
înflorât țara și revoluția ar fi că-
zut.

Gazeta lui Bălcescu, Boliac și
Bolintineanu avea să dea lupte
grele în lunile iulie și august, cind
poziția revoluției slăbea zilnic din
cauza turcilor ca și a boierilor com-
plotiști, boieri care îl exasperaseră
pe Bălcescu. Nu de geaba va exclama
el mai târziu în exil: „Boierii nu
sint romini ci boieri!”

În această vreme „Pruncul Român”
nu sufla nici o vorbă despre tră-
darea lui Neofit, publica articole
de potolire a furiei boierilor, liste
de subscripție pentru susținerea ga-
zetei și articolașul de la 24/7 al unei
„Elenca Lupesca, născută Mocănea-
sca”, de elogiare a personalității lui
Eliade: „Salutație lui Ioan Eliade,
soarele gloriei romine...” Singurul
merit real al „Pruncului” este că a
publicat articolele lui Ion Ionescu
de la Brad, bine documentate în sus-
ținerea cauzei clăcașilor.

În iulie și august au mai apărut
și alte gazete. La 8 iulie: „Konstitu-
ționalul”, foaia unui grup de negus-
tori în frunte cu C. Vișoreanu, re-
dactor responsabil. Încă din capul
gazetei i se vedea tendința. Se anun-
ța acolo că abonamentele se fac la
Dimitrie Stlacoli, negustor din Ulița
Blănarilor toptangii” (strada Blănari
de azi). Scopul gazetei a fost să sus-
țină interesele comercianților și li-
ber profesioniștilor în alegerile care
urmasă să se țină pentru Adunarea

Constituantă, dar în aceeași lună ale-
gerile fiind amânate, n-a mai apărut
nici „Konstituționalul”... Urma să
apară în locul acestuia „Propagan-
da”, apoi „Romania”¹⁾. Aceasta din
urmă, într-adevăr, a văzut lumina zi-
lei la 6 august și a trăit pînă la
10 septembrie. Era condusă de pu-
blicistul G. A. Baronzi. N-a avut
însă o poziție revoluționară.

Mai importantă a fost gazeta
„Amicul comercianților” tipărită de
C. Andronic la presa lui Zaharia
Carcalechi. Își spunea: „Gazetă pu-
blică și comercială”. Era bisăptămî-
nală. Nu cunoaștem decît două nu-
mere, cele de la 11 și 18 august.
Rostul ei era destul de bine definit
în articolul „Corpul comerțial” din
primul număr. Reese că apărea cu
banii marelui negustor și industriaș
Dancovici. Vorbea de „clase ale so-
cietății”. Afirma categoric că „izbu-
cnirea revoluției de la 11 este netă-
găduit că a venit din partea negu-
țătorilor”, ceea ce era în parte ade-
vărat.

Se vorbea iarăși de eventualitatea
convocării alegătorilor pentru Con-
stituanta, așa că îndemna pe negus-
tori să se pregătească desemnînd
„oameni bine aleși” și încercînd să
obțină o majoritate (!) în Adunare.
Propunea înființarea unei asociații
 („club permanent”) al comercianților
și recomanda ca șef de listă pe
Mărgărit Mușoiu care fusese agă
(prefect) în primele săptămîni ale
revoluției, dar fusese îndepărtat prin
intrigile reacționarilor din guvern și
înlocuit cu Ion Brătianu.

Din numărul de la 18 august aflăm
că „asociația comercială” luase fi-
ință în ajun, printr-o mare întrunire
ce se ținuse la hanul lui Zamfir (ca-
sele Solacolu, care există și azi
în gura Oborului). De asemenea ga-
zeta exprima unele nemulțumiri față
de guvern, dar nu le preciza. Desi-
gur că ele n-au putut fi decît acele
formulate de patronul tipograf
Winterhalder în „Pruncul român” de la
15 iulie: o monedă stabilă, repara-
rea drumurilor de interes comercial,
o bancă națională etc. Or, toate
aceste revendicări întîrziiau să fie re-
alizate de guvernul care le accep-
tase prin însuși sensul și litera con-
stituției-program.

„Invățătorul satului” era o publi-
cație veche (1842), scoasă de
stăpînire. Pînă la revoluție, coloa-
nele ei se ocupau cu chestiuni exclu-
siv gospodărești. Iată cîteva titluri
și rubrici: „Pentru tunderea duzi-

1) Există și o gazetă germană
„Romînia”, a unui S. Petri.

lor”, „Despre creșterea gîndacilor de
mătase”, „Mezaturi”, „Rapoarte șco-
lare”, „Cunoștințe medicale” și „Da-
toriile omului despre luarea aminte
la științele învățători”.

La 14 iulie 1848 guvernul provizo-
riu încredința lui Bălcescu sarcina
conducerii acestei publicații în spi-
ritul timpului. Și, într-adevăr, sub
directa supraveghere a omului po-
litic și omului de știință care iubea
cu atîta ardoare poporul în tot ce
avea el mai curat: țărînimea, „În-
vățătorul satului” deveni îndată o
foaie sătească, vie, cu material bine
dozat și bine scris, în care predom-
ina necesitatea ridicării țărînului pe
o treaptă superioară din punct de
vedere național și cetățenesc.

Atenția cea mai mare a gînditoru-
lui și militantului politic Bălcescu
rămînea concentrată însă asupra „Po-
porului Suveran”. Ținuta acestei foi
obliga și pe C. A. Rosetti să facă
sforțări pentru menținerea „Pruncu-
lui Român” la un nivel satisfăcător.
Combativitatea de netăgăduit a lui
Rosetti, îl ajuta ca cel puțin să nu
fie prea mult handicapat de ținuta
excepțională a „Poporului Suveran”
care se plasase în fruntea carului
revoluției și ataca cu curaj toate
marile probleme ale momentului is-
toric.

La 19 iulie „Poporul Suveran” ple-
da pe față pentru unirea cu Mol-

dova; la 21 iulie, prevăzând că Poarta va trimite oști neprietene, se încumeta să sfătuiască: „Dacă ei (turcii n.n.) vor voi să intre înăuntrul țării cu cuget rău, să treacă peste cruce, să treacă peste piepturile noastre...”

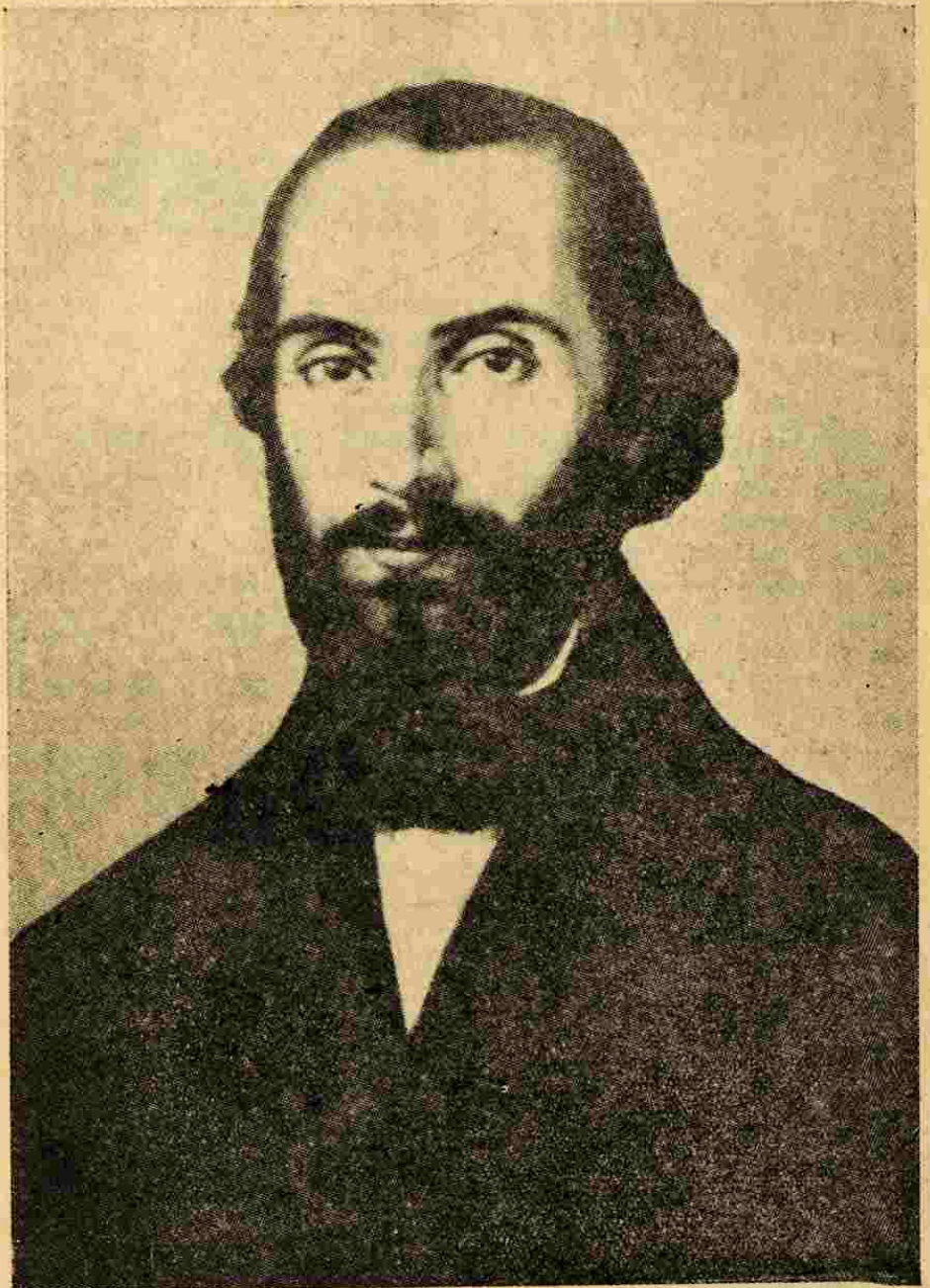
În numerele următoare foaia pleda pentru neîntârziata chemare la vot a întregului popor și regreta că guvernul s-a abătut de la Constituție prin faptul că a adoptat sistemul „votului de două graduri” pentru țărani, adică votul indirect. În câteva numere succesive, „Poporul Suveran” a consacrat coloane întregi pentru explicarea principiilor constituției la nivelul satului, utilizând metoda dialogului între un țaran și un preot luminat. Între altele — Bălcescu a publicat studiul despre „Drepturile românilor către Înalta Poartă” apoi articolul „Ungaria și România” în care sfătuiă pe revoluționarii kossuthiști să ajungă la o înțelegere cu românii ardeleni recunoscându-le egala îndreptățire națională. Demn de laudă a fost articolul lui Al. G. Golescu-Arăpila „Către proprietarii de moșii cei reacționari”, în care prietenul consecvent al ideologului Bălcescu aducea exemple despre felul satisfăcător cum se rezolvase problema agrară în Serbia și mai ales în Germania.

„Poporul Suveran” era lipsit de violență de stil, cu toate acestea, după ce guvernul a lichidat comisia proprietății, a publicat un violent articol nesemnat: „Cuvîntul unui țaran către boieri” în care autorul ajungea la concluzia, pusă în gura unui țaran bătrîn: „pînă n'om crunta topoarele noastre în singele lor, nu ne vom pune la cale!...”

Era vădit că grupa radicală condusă de N. Bălcescu ajunsese la exasperare din cauza inconsecvenței guvernului. Ea era viguros atacată, în fel și chip, de toate mădularele reacțiunii și chiar de către numeroși novatori care purtau ostentativ corda tricoloră.

La sfîrșitul lunii august scarta revoluției era pecetluită. Golescu-Arăpila scrisese din Viena — unde se afla în misiune oficială — lui Bălcescu, alarmat de situația internă și de amenințările din afară: „Lipsă mare în Ardeal de un cap cu mare popularitate, ca Murgu în Banat. Cam așa lipsă este și la noi, și ne-ar trebui un dictator bun, dar unde să-l găsești?” Iar mai departe: „Intr-a-devăr, revoluție fără teroare nu se poate face în țările noastre... destul cu politica sentimentală...”

Era însă prea tîrziu! Boierii nu

Nicolae Bălcescu

mai complotau, ci lucrau pe față; în Franța revoluția căzuse; într-o uni-re cu revoluția maghiară nu se putea spera; turcii trimiseseră oști peste Dunăre și impuseseră o Locotenentă Domnească în frunte cu Eliade Rădulescu. Un atac asupra Bucureștiului era foarte probabil. La 30 august Cezar Boliac publica în „Poporul Suveran” un articol în care, discutînd situația și eventualitatea atacului din afară, îndemna la rezistență folosind această floare de stil:

„Libertatea e ca o femeie frumoasă și mîndră ce nu se dă curtezanelor ei decît numai atunci cînd îi vede făcînd sacrificii mari pentru dînsa”.

Comparația nu e dezonorantă nici pentru Libertate, nici pentru poet. Cezar Boliac vorbea cu tîlc, ca un brav artist cetățean, ca un poet luptător. Cititorii l-au înțeles și s-au dovedit, la 13 septembrie, gata de orice sacrificiu.

CÎTEVA CUVINTE PENTRU LUCRĂTORII DIN PRESĂ

NICOLAE COCONOIU

Membru al G. A. C. „23 August“
comuna Băilești, regiunea Craiova

C itesc presa din obișnuință și în calitate mea de țaran colectivizat, ochii îmi fug în primul rînd spre articolele și știrile ce se ocupă cu probleme din sectorul agricol și zootehnic. Mă bucură cînd văd că numărul colectivizărilor se înmulțește și cînd veniturile lor cresc. Citesc cu atenție îndrumările date de partid și conducerea statului nostru pentru munca noastră de agricultori. Am citit anul acesta în presă despre experiența altor unități socialiste în însilozări de nutreț, lucru care m-a ajutat ca împreună cu ceilalți colectivizști din comuna noastră să asigurăm însilozarea a 12 vagoane porumb siloz. De asemenea presa ne-a arătat cît de importantă este folosirea borhotului pentru animale și pentru colectiva noastră am făcut o comandă de 20 de vagoane borhot la fabrica de zahăr Giurgiu.

Mă bucură cînd citesc în presă despre construirea în țara noastră a unor fabrici noi, combinate, așezăminte culturale și altele.

În același timp presa ne ajută pe mine și pe ceilalți colectivizști să ne întărim convingerile în victoria luptei pentru construirea deplină a socialismului în țara noastră. Nu neglijăm evenimentele internaționale și m-a bucurat cînd presa mi-a adus știrea că în Ungaria a fost zdrobită contrarevoluția, iar în Egipt colonialiștii au fost opriți.

Aș dori ca presa noastră să publice mai multe materiale legate de experiența unităților agricole socialiste și chiar materiale venite de la noi colectivizști. Să publice de asemenea din experiența colhozurilor din Uniunea Sovietică și coope-

rativelor agricole din alte țări de democrație populară. Folositor ar fi și schimbul de articole despre experiența unor lucrători din sectorul agricol socialist al altor țări prietene. În presă să se folosească pentru noi stilul mai simplu și mai atrăgător, mai multe și mai bune fotografii și în același timp mai clare, fiindcă uneori nu putem distinge anumite figuri. În presă să se urmărească a nu se introduce greșeli, confuzii de nume și fapte. De exemplu, s-a scris despre gospodăria agricolă de la noi, care se numește „23 August“ și i s-a zis „1 Mai“.

Urez presei ca în anul 1957 să ducă mai departe lupta pentru a cuprinde mai bine toate sectoarele de activitate în construirea socialismului în țara noastră. Presa să reușească a ne trimite mai multă documentare asupra unor realizări deosebite din care putem învăța și noi pentru munca noastră de colectivizști. Noi asigurăm presa că îi vom pune la dispoziție material concret pozitiv pentru a transmite și altora din experiența noastră. Ziariștilor din țara noastră le urez deplin succes în munca lor.

Ziariștii italieni propun un congres mondial la Roma în 1958

Între 7 și 11 octombrie s-a ținut la Triest cel de-al VI-lea Congres Național al presei italiene, la care au participat 165 de delegați reprezentînd 9312 ziariști. Au fost discutate în mod viu unele probleme profesionale și sindicale care interesează pe ziariști.

La Congres au participat președintele republicii și reprezentanții ai Camerei deputaților și Senatului.

Ministrul Gonella a salutat Congresul în numele guvernului italian. A urmat apoi salutul reprezentanților centralelor sindicale italiene.

Congresul a fost salutat de Jean Maurice Hermann, președintele Organizației Internaționale a Ziariștilor, și Bogaerte, în numele Federației Internaționale a Ziariștilor.

Problema cea mai importantă din raport a fost cea a unității internaționale a ziariștilor. Raportorul, dr. Leonardo Azzarita, a subliniat actualitatea ei și a cerut unanimității celor prezenți s-o considere ca atare.

Congresul al VI-lea a aprobat noul statut.

În ceea ce privește unitatea internațională a ziariștilor, cel de al VI-lea Congres național al presei italiene a adoptat în unanimitate o rezoluție prin care Congresul al VI-lea își reafirmă părerea că unitatea de organizare a ziariștilor este prima condiție pentru apărarea intereselor profesionale și sindicale; salută inițiativa Federației naționale a presei italiene pentru convocarea unui Congres mondial. Pentru realizarea acestui deziderat se va face apel la UNESCO care să examineze posibilitățile și mijloacele concrete ale unei colaborări sincere între diferitele organizații mondiale și internaționale de ziariști; cheamă organizațiile surori și mai cu seamă F.I.Z. și O.I.Z. să contribuie la succesul acestei inițiative, în interesul mării familii a ziariștilor.

După cum se vede, ziariștii italieni și-au exprimat punctul lor de vedere în această problemă importantă a ziaristicii. Sîntem siguri că înțelegerea și colaborarea vor găsi partizani din ce în ce mai numeroși. Trebuie să întărim legăturile dintre Est și Vest pentru ca razele prieteniei și ale respectului reciproc să topească ghiața războiului rece.

ATELIERUL ZIARISTULUI

ÎNVĂȚĂMINTE CARE NU POT FI IGNORATE

In legătură cu tratarea problemelor agriculturii în ziarul „Drapelul Roșu” (Timișoara) în perioada muncilor de toamnă

Îmi propun să analizez felul în care ziarul regional „Drapelul Roșu” a oglindit problemele agriculturii într-o perioadă când în fața presei centrale și locale stătea sarcina de a arăta, pe de o parte, cum decurg pregătirile pentru în-sămînțări și apoi desfășurarea muncilor agricole, de a urmări îndeplinirea planului de colectare, iar pe de altă parte, de a oglindi felul în care problemele transformării socialiste a agriculturii au preocupat organele locale de partid și de stat.

Aprecierea globală ce s-ar putea face asupra activității ziarului „Drapelul Roșu” în acest domeniu este că a dat atenție tuturor acestor sarcini ce-i reveneau. Din păcate, această „atenție” trebuie înțeleasă numai sub raportul frecvenței și prezenței problemelor agrare amintite mai sus. După părerea mea, acest ziar are merite în ceea ce privește tratarea problemelor transformării socialiste a agriculturii și colectării produselor agricole. În această privință, ziarul a publicat unele articole destul de bune. „Așa a luat ființă noua întovărășire agricolă în satul Iosif”, „Formele superioare de organizare a muncii să fie extinse în cât mai multe întovărășiri agricole”, „Crearea și dezvoltarea fondului de bază — cheazășia întăririi economico-organizatorice a întovărășirilor agricole”, „Agronomi, fiți luptători înlă-

Ing. TH. MARCAROV
(România liberă)

cărați pentru transformarea socialistă a agriculturii” și altele.

În privința felului cum au fost tratate problemele agriculturii, sînt multe observații de făcut.

TRANSFORMAREA SOCIALISTA A AGRICULTURII

În primul rînd, — deși atenția pentru prezentarea problemelor socializării agriculturii n-a slăbit nici un moment — cele două laturi ale aceleiași probleme au fost tratate paralel, despărțite în mod artificial. Nici un material nu analizează munca unui sfat popular, — atît sub aspectul desfășurării muncilor agricole cît și sub aspectul muncii pentru cooperativizarea producției agricole —, nu arată cum s-a reușit sau nu să se îmbine cele două sarcini pentru dezvoltarea agriculturii.

În legătură cu tratarea în ziarul

„Drapelul Roșu” a problemelor transformării socialiste a agriculturii, în perioada amintită, trebuie spus că din citirea materialelor nu reușești să afli direcțiile în care își îndreaptă atenția ziarul (cu excepția întrucîtva a problemei înființării și întăririi întovărășirilor). Toce mai de aceea ziarul — în ciuda faptului că acordă spațiu suficient problemelor transformării socialiste a agriculturii — a dovedit monotonie și rutină, a căutat să expedieze rezolvarea numeroaselor întrebări pe care le ridică munca practică, tratînd lucrurile, cu unele excepții, în general. Datorită faptului că articolele de schimb de experiență pe diverse teme ale transformării socialiste a agriculturii lipsesc din ziar (nu pun la socoteală articolele referitoare la lucrările conferințelor raionale de partid), activiștii de partid și de stat au primit un ajutor cu totul insuficient. Neglijarea de către redacția ziarului a problemelor practice ale muncii de socializare a agriculturii se vede și de acolo că o sarcină destul de importantă ca aceea a popularizării statutului cooperativelor agricole de producție, și a reflectării interesului și rîndimții muncitoare pentru această formă de cooperativizare a agriculturii, nu a fost îndeplinită. Cu excepția unui material care explica diverse paragrafe din statut și a unui articol prin care se anunța că într-o comună a luat ființă

prima cooperativă de producție din regiune, în coloanele ziarului „Drapelul Roșu” n-am găsit nimic în această direcție. Neglijența nu poate fi socotită decât ca o reflecție a concepției greșite care dăinuie la unii activiști din această regiune — concepție necombătută de altfel în coloanele ziarului — conform căreia cooperativele agricole de producție nu ar fi cele mai potrivite pentru regiunea Timișoara. Trebuie să adăugăm că regiunea Timișoara este cunoscută ca având o structură de proprietate în care predomină gospodăria mijlocie căreia cooperativa de producție îi este mai accesibilă.

Spre a ilustra felul superficial în care sînt tratate aceste probleme, să analizăm articolul: „S-au risipit îndoielile”... „Toceam am început să aștern pe hirtie primele fraze — din articolul „De ce în comuna Stamora Română nu poate lua în față o gospodărie colectivă” — scrie autorul — cînd fui invitat la o ședință la sfat”. Aici ziaristul nostru a aflat că s-a constituit un comitet de inițiativă pentru formarea unei colective.

N-au trecut decât puține zile și gospodăria colectivă a luat în față. „Articolul meu — încheie ziaristul de la „Drapelul Roșu” — nici pînă acum nu l-am scris. De ce? Pentru că în Stamora s-au risipit îndoielile”. După lectura acestui material ai toate motivele să te întrebi: oare în Stamora nu s-a petrecut „o minune” în clipa cînd ziaristul nostru s-a apucat să scrie fulminant articol? Unii de rea credință ar putea să spună că în acea ședință de la sfat, comunei Stamora i-a fost impusă de sus creșterea unei colective, căci totul s-a desfășurat cu o viteză uluitoare. Ca dovadă ar putea să fie prezent „reportajul” sus amintit unde scrie negru pe alb că înainte de acea ședință nu au fost nici un fel de frământări în rîndurile țărănilor muncitori din comună, ba mai mult, n-a existat nici un comitet de inițiativă.

Este cît se poate de firesc ca atunci cînd redacția unui ziar tratează sarcinile la modul general și uneori superficial, să nu poată fi puse problemele cu curaj, spre a stîrni discuții care să ducă la clarificarea acestora. Cînd am început lectura articolului „Unitățile agricole socialiste din Jebel să fie sprijinite mai mult!”, am avut impresia că, în sfîrșit, redacția ziarului regional pune, cum s-ar zice, „pe tapet” o problemă importantă. Iată despre ce este vorba: în comuna Jebel a început acțiunea de formare a unei noi întovărășiri agricole. Un

țaran muncitor, „prelucrat” de instructorul raional și îndemnat să dea cererea de înscriere, a spus: „încă o întovărășire? Foarte bine. S-o întărim însă și pe cea veche! Să întărim gospodăria colectivă că și ea merge slab”. M-am așteptat ca autorul articolului să demonstreze — din moment ce a exprimat părerea oamenilor din unitățile socialiste din comuna lor — că lipsurile existente aici pot fi lichidate cu sprijinul organelor raionale și

comunale și mai ales prin hărnicia oamenilor. Autorul articolului face o mare descoperire cu privire la situația existentă în gospodăria colectivă: „Situația — spune el — este continuarea felului în care s-a muncit pînă acum” (?!). Cum s-a muncit pînă acum ne spune în cîteva aprecieri generale: se lucrează dezordonat, fără o planificare a muncii, soțiile membrilor consiliului de conducere nu vin la treabă, președintele colectivei nu se interesează, iar sfatul raional n-a pus evidența la punct. Atît și nimic mai mult. După cum am amintit, în Jebel se frământă problema creării unei noi întovărășiri. Deci, țărăni muncitori din această comună sînt interesați în primul rînd să afle adevărul despre lucrurile ce se petrec în întovărășirea existentă, să afle în sfîrșit adevărul despre cauzele lipsurilor de aci. Autorul articolului spune doar atît: „Situația de la colectivă este asemănătoare și la întovărășirea agricolă”. La urmă, ziaristul termină cu un îndemn — care poate fi socotit demagogic — ca țărăni din Jebel să nu facă o întovărășire ci o cooperativă agricolă de producție. Punînd deschiis problema că țărăni muncitori din Jebel sînt îngrijorați că unitățile din comună sînt slabe și neexplicînd cu răbdare că lipsurile de aci pot fi remediate, ziarul „Drapelul Roșu” a provocat grave confuzii în rîndurile cititorilor, s-a făcut purtătorul unor păreri retrograde. Indemnul ziarului ca producătorii agricole să intre în cooperative de producție — atunci cînd nu s-a făcut o analiză temeinică a lipsurilor la unitățile socialiste din comună, poate fi interpretat ca o a-

bandonare a celor două forme de cooperativă: întovărășirea agricolă și gospodăria colectivă.

PREGĂTIREA ȘI DESFĂȘURAREA MUNCILOR AGRICOLE DE TOAMNA

Din capul locului trebuie să arătăm că problema pregătirii și desfășurării muncilor agricole de toamnă a fost tratată în mod cu totul necorespunzător în coloanele ziarului „Drapelul Roșu”. După părerea mea, contribuția unui ziar la bunul mers al însămînțărilor se poate aprecia după indicațiile tehnice date în vederea aplicării unei agrotehnici diferențiate, după felul în care este urmărită desfășurarea însămînțărilor.

Indrumările agrotehnice date prin ziarul regional — cu unele excepții — au fost generale și unele chiar greșite. Corecte au fost articolele tehnice: „Ce semeni aia culegi”, „Ce îngrășămint să folosim și cum se aplică ele la însămînțările de toamnă”, „Însămînțările în timpul optim aduc sporuri de recoltă”. Articolul „Pentru o sporire a recoltelor de griu” — poate cel mai bun dintre cele apărute — a văzut lumina tiparului abia la data de 16 octombrie, cînd însămînțările trebuiau să fie într-un stadiu avansat. Condițiile deosebite în care s-au desfășurat însămînțările în toamna acestui an sînt bine cunoscute. Toceam de aceea se punea în mod imperios în fața ziarului „Drapelul roșu”, — ca de altfel în fața întregii noastre prese — sarcina ca indicațiile agrotehnice să poată fi aplicate în mod diferențiat de la caz la caz. În coloanele ziarului nu s-a accentuat că în condițiile acestei toamne sînt permise unele abateri de la regulile agrotehnice, puțindu-se alege terenul care permite executarea lucrărilor de pregătire în condiții bune; de asemenea, nu s-a arătat că se putea merge pînă la folosirea terenurilor care au fost cultivate cu păioase, însă cu condiția să fi fost arate în bune condițiuni din vară.

În timp ce ziarul regional n-a publicat nici un articol de îndrumare agrotehnică cu recomandări concrete pe anumite raioane, dacă nu pe grupuri de comune, în coloanele unui ziar central tov. prof. Oprea de la Institutul Agronomic Timișoara ridică problema aplicării unei agrotehnici diferențiate în reg. Timișoara și dădea indicații cît se poate de concrete. În materialele de analiză — care prin na-

tura genului gazetăresc trebuie să fie deosebit de concrete — apărute în ziarul regional, îndrumările agrotehnice erau date tot în general. Să analizăm pe scurt articolul „Un obicei care ar trebui părăsit”. În comuna Pescac, — ne informează autorul articolului — țărani muncitori au un obicei prost: nu seamănă grâu decât după 20 octombrie. Acest obicei vechi are totuși la bază un simbol de adevăr. Pământul țăranilor fiind cam nisipos, dacă ar fi însămînțat prea devreme, ar exista pericolul pierderii semințelor din pricina ploilor. Acest pericol n-a existat nici o clipă în toamna acestui an, care a fost secetoasă. Autorul articolului n-a arătat acest lucru atât de simplu ci a sfătuit pe țăranii muncitori să părăsească obiceiul vechi și începerea însămînțărilor să nu fie condiționată de diferite date (?). Aceeași tratare generală o întâlnim în majoritatea articolelor care se ocupă cu mersul însămînțărilor.

Este cazul să amintim că de citeva ori în coloanele ziarului „Drapelul Roșu” problemele agrotehnice au fost tratate greșit. Este vorba în primul rând de articolul „să folosim cele mai potrivite soluri pentru culturile de toamnă”. Inginerul care semnează articolul pledează, nici mai mult nici mai puțin, ca în această toamnă să fie folosite pentru grâu doar solurile cernoziomice, soluri lăcoviștite, aluvionare și brune. După părerea autorului, solurile sărăturate și nisipoase sînt cele mai proaste deoarece de pe ele se obțin cele mai proaste producții. Concluzia ce se desprinde din citirea materialului — pe care ziarul regional s-a grăbit să-l publice — este că în această toamnă criteriul de bază pentru alegerea terenurilor în vederea însămînțărilor este solul și nicidecum planta premergătoare și îndeosebi posibilitățile de pregătire a terenului. Dacă organele agricole s-ar lua după acest articol ar trebui ca ogoarele multor țărani muncitori să rămână neînsămînțate. Atunci cum rămîne cu respectarea planului de cultură de către fiecare gospodărie individuală țărănească, cu îndeplinirea planului de colectare?

La începutul campaniei de toamnă în ziarul regional se putea citi reportajul: „Frământări în prag de însămînțări”, în care era vorba de pregătirile în acest sens la o gospodărie de stat. Indirect, cititorul își putea da seama că și tovarășii din cadrul redacției erau cuprinși de aceleași frământări, în calitate de ziariști, de oameni care au un cuvînt greu de spus într-o pro-

blemă atât de importantă. Răsfoind însă ziarele în această perioadă, constatăm o inexplicabilă acalmie. În coloanele „Drapelului Roșu” s-au publicat extrem de puține materiale de analiză și îndeosebi articole critice (cu excepția materialelor referitoare la muncile agricole din gospodăriile de stat). În perioada de pregătire a muncilor agricole au apărut doar citeva materiale în legătură cu pregătirile de la unele S.M.T.-uri (scrise pe baza unor date luate la serviciul regional S.M.T.), în legătură cu pregătirile din raionul Timișoara, din comuna Voiteni precum și un articol de fond. În perioada desfășurării însămînțărilor, redacția ziarului „Drapelul roșu” s-a rupt aproape totalmente de problemele terenului, a început să îndrume campania agricolă din birou. De aici, sprijinul larg de care s-a bucurat propunerea președintelui sfatului popular regional de a se publica periodic în ziar comunicate în legătură cu muncile agricole. Aceste comunicate kilometrice, care continuau de cele mai multe ori și în pagina externă, erau redactate în stil proces verbal, nu puteau aduce nici o contribuție la bunul mers al muncii agricole. Pentru că aceste comunicate nu dădeau totuși impresia că ziarele se ocupă de problemele campaniei de toamnă, între apa-

riția a două „materiale de arhivă” ale sfatului popular regional, redacția ziarului „Drapelul roșu” mai publica propriul comunicat sau un articol de fond care nu spunea prea mare lucru. După o statistică făcută de mine, în perioada pregătirii și desfășurării muncilor agricole, despre nouă raioane din regiunea Timișoara nu s-a scris nici un material critic. Pentru a judeca cum s-au deplasat tovarășii din colectivul redacțional al ziarului „Drapelul Roșu” în celelalte raioane, dau un singur exemplu: despre mersul însămînțărilor în raionul Sinicicola Mare, — de care s-a ocupat de altfel cel mai mult — au apărut în această

perioadă doar trei articole de analiză. În timp ce în paginile ziarului regional întâlnim foarte rar materiale de analiză, în schimb în comunicatele redacționale și ale sfatului popular regional, în fonduri se repetau aproape zilnic frazele: „mult rămase în urmă sînt raioanele...”, „însămînțările se desfășoară cu totul nesatisfăcător în raioanele...”, „cum se împacă conducătorii raioanelor rămase în urmă cu situația existentă?” etc., etc. Este clar că acest stil de muncă a împiedicat ziarul „Drapelul roșu” în perioada analizată să stimuleze o inițiativă, să facă cunoscută experiența unor unități socialiste și raioane fruntașe, nu i-a permis să analizeze profund cauzele care împiedicau mersul însămînțărilor într-o serie de raioane. Analizele subliniate sînt șablonarde, superficiale, se compun din generalități, nu scot în evidență lipsurile organelor raionale, ca să nu mai vorbim de lipsurile diferitelor servicii din cadrul direcției agricole regionale sau ale membrilor comitetului executiv regional.

În ceea ce privește oglindirea problemei colectării produselor de toamnă, ziarul „Drapelul roșu” a înregistrat un oarecare succes. În legătură cu această problemă au apărut o serie de materiale care pot fi apreciate ca bune. Meritul cel mai mare al redacției ziarului „Drapelul roșu” este felul în care a primit inițiativa colectivștilor din Biled de a vinde surplusul de produse statului precum și felul în care a urmărit extinderea acestei inițiative, folosind diverse forme gazetărești.

DESPRE CALITATEA MATERIALELOR ȘI PREZENTAREA GRAFICĂ

În ceea ce privește prezentarea problemelor agricole, ziarul vădește prea puțin interes pentru folosirea cît mai multor genuri gazetărești. În paginile ziarului regional întâlnești foarte rar un reportaj de la sate scris mai literar, foiletonul sau carnetul. Se întimplă adesea ca unele materiale să fie scrise stîngaci, aproape pueril. Să ne oprim puțin asupra unui material care are pretenția că a ieșit din cadrul șablonului. Citez:

„Ionel și Marioara, elevi dintr-a șaptea, ieșiră grăbiți pe pragul școlii. Cu gențile pline de cărți și caiete, ei mergeau tăcuți pe ulița mare a comu-

nei Pesac. La un colț, Marioara, o față subțirică cu părul castaniu, împletit în cozi, se opri o clipă și întrebă:

— Măi Ionel, tu unde mergi azi?

— În țarină, să ajut la ai noștri să termine de scos sfecla de zahăr.

— Dar tu? — întrebă băiatul pe Marioara.

— Eu mă duc cu mîncarea la tata la arat și apoi ajut la grăpat și semănat.

— Cum. — zise Ionel mirat, — că doar n-a venit 20 octombrie și voi ați și început să anați și să semănați grîul?

— Dar... ia spune-mi tu Ionel, ce-i cu 20 octombrie? — întrebă fata.

— Tu nu știi? Parcă nu ești din Pesac... La noi, după obicei, grîul se seamănă după 20 octombrie... („Un obicei care ar trebui părăsit“).

Alteori întîlnim materiale în care fraze întregi sînt fără nici un sens. „In fermele unde nu există instalații de apă, aprovizionarea și pregătirea alimentelor se face în condiții mai grele. Pe de altă parte, nevoile de aprovizionare ale populației cu produse zoo-alimentare cer ca și în această perioadă producția animalelor să se mențină crescută... Toate aceste greutăți care se ivesc iarna în creșterea animalelor pot fi evitate... (Articolul de fond: „Iernatul animalelor trebuie pregătit din timp“). Las pe tovarășii de la redacția ziarului „Drapelul roșu“ să dezlege șarada cuprinsă în aceste fraze căci eu personal n-am reușit să aflu legătura între frazele de mai sus. În materialul „Toamna se numără bobocii“ se spune: „Omul e bine să fie cumpănit în toate și, cum se zice, mai modest, deoarece „toamna se numără bobocii“. Și fiindcă colectivității din Pișchia au ținut seama de aceste „mici amănunte“ cît mai ales de respectarea regulilor agro-zoo-veterinare, m-am hotărît să fac un bilanț al rezultatelor“. Aceeași înșiruire de fraze fără nici un sens, și de data aceasta.

Cîteva cuvinte despre prezentarea grafică a materialelor. Consider că ziarul „Drapelul roșu“ a făcut un serios pas înainte în această direcție. Desigur că mai sînt multe de făcut. Voi face cîteva observații în legătură cu materialele agrare. Nu totdeauna știrile din cadrul grupajelor sînt culese pe diferite formate și în mod inexplicabil sînt despărțite nu prin albitură ci prin spițe. Uneori, deși știrile sînt grupate sub același titlu, găsim știri cu același conținut, ieșite din grupaj. Alte-

ori explicațiile la fotografii, date lateral, depășesc înălțimea clișeului respectiv, nefiind închise într-un chenar. De asemenea pot fi întâlnite uneori materiale alăturate culese cu același caracter de literă etc.

★

Cele cîteva observații făcute referitor la felul în care ziarul „Drapelul

roșu“ a tratat în ultima perioadă problemele agriculturii, au menirea de a ajuta colectivului redacțional să îmbunătățească neîntîrziat munca în această direcție, pe baza învățămintelor ce se desprind cu privire la oglindirea campaniei de toamnă — să se străduiască să îndeplinească cu succes sarcinile ce vor sta în fața ziarului în campaniile agricole din anul următor.

DIVAGAȚII CAUZATE DE O ABSENȚĂ

I. GATLAN

secretar responsabil adjunct al ziarului „Informația Bucureștiului“

Fără îndoială absența totală a cuvintului Direcției Poligrafice din Ministerul Culturii în cadrul discuțiilor despre grafică, pe care le poartă de mai multă vreme secretari de redacție și tehnicieni poligrafi în coloanele revistei, ar putea da unora impresia că aceste discuții sînt de ordin local sau, chiar, că nu o privesc.

Tocmai pentru a risipi o asemenea impresie falsă, notez mai jos cîteva probleme într-adevăr mărunte, însă nerezolvabile pentru alți factori, probleme care dăunează grav aspectului grafic al ziarelor noastre.

În primul rînd, ceva despre literă.

Fără îndoială, oricine s-ar revoltă consumînd invariabil la fiecare prînz: supă, rasol și compot... chiar și tovarășii de la susnumita Direcție. Atunci, pentru ce invariabilul 8 drept, aldin, cursiv? Pentru ce să nu existe la fiecare corp mai multe șrifuri? De subliniat că, pentru aceasta, nu e nevoie de investiții speciale. E suficient doar ca, atunci cînd se face o comandă, în loc de 30 garnituri dintr-un corp, să alegeți trei șrifuri a câte 10 garnituri. Simplu, nu? Căci comanda se face desigur după un probar....

Mulți tovarăși din sectorul poligrafic al Ministerului Culturii au fost peste hotare în schimb de experiență. Nici unul însă n-a adus, de prăsilă măcar, o mașină semiautomată pentru tăierea mecanică a rîndurilor pe format. Dar nici n-au împărtășit în mod public ceva din cele văzute și învățate în numeroase țări pe care le-au vizitat.

Tot în străinătate, ei au putut desigur constata cum, după tipar, se aruncă întreg materialul folosit, inclusiv liniile de coloană, spițurile și chenarele. Față de cheltuiala minimă (pierderea de plumb rezultată din tipare e mică) efectele sînt neașteptate. Liniile ciupite, chenarele ce nu îmbucă exact, sublinierile subțiri care, din cauza uzurii, seamănă cu chenarele mortuare, dispar cu desăvîrșire. În plus, înzestrarea tipografiilor cu utilajul necesar producerii de liniatură va permite ca fiecare redacție să folosească numai chenarele dorite, lichidîndu-se actuala situație în care toate ziarele ce apar la București au aceleași 4—5 modele de chenar.

În general, Ministerul Culturii acordă puțină atenție condițiilor grafice în care apar ziarele, considerînd necesar numai să asigure tipografiilor cele strict necesare, în aceleași norme și sortimente ca acum 10—15 ani, fără a ține seama de cuceririle tehnicii.

Cît se interesează ministerul de problemele ziarelor reiese cu prisosință și din constatarea că la aproape doi ani de la introducerea noii ortografii, casele de literă ale tipografiilor nu au fost încă înzestrate cu caracterul îverzal, făcînd astfel improprii zeci de garnituri sau obligîndu-te la cîrpeli atunci cînd le folosești.

Aceste cîteva probleme dovedesc clar că o discuție despre grafica ziarelor nu poate duce la rezultate fără aportul serios al Direcției Poligrafice din Ministerul Culturii. Cu atît mai mult, tăcerea ei de pînă acum este surprinzătoare.

ÎNSEMNĂRI PE MARGINEA ACTIVITĂȚII ZIARELOR „FLACĂRA IAȘULUI”, „FĂCLIA” ȘI „STEAGUL ROȘU”

STAN VLAD

C a oricare alt domeniu al activității creatoare, presa nu se poate dezvolta fără critică. Analiza critică a ziarelor duce la perfecționarea lor, la îmbunătățirea conținutului lor. Revista presei are așadar o mare însemnătate și socotesc binevenită inițiativa luată de „Presa noastră” de a se publica rubrica „Revista presei”.

S-a pus deseori la noi întrebarea: Ce reprezintă revista presei ca gen gazetăresc? Răspunzând unei întrebări asemănătoare, ziaristul sovietic A. V. Grebnev, pe care mulți ziariști români l-au cunoscut cu prilejul recente vizite a delegației de ziariști sovietici în țara noastră, spune în articolul său „Revista presei”, că ea echivalează cu articolele de fond redacționale. „Prin aceasta — scrie autorul — vrem să subliniem că revista presei este, ca și articolul de fond, în primul rând un articol de îndrumare”.

Deși are acest caracter, revista pre-

sei nu poate și nu se aseamănă întru totul cu articolul de fond. Păstrându-și caracterul de îndrumare, revista presei, prin forma sa, se apropie foarte mult de genul articolelor critico-bibliografice.

În practica noastră gazetărească s-au stabilit mai multe tipuri de reviste ale presei. Cele mai răspândite sînt cele pe o anumită temă. Întîlnim deseori în presa centrală reviste ale presei care se ocupă de felul cum ziarele locale tratează probleme ale vieții de partid, ale construcției de stat, ale productivității muncii, ale cooperativizării agriculturii etc.

Există însă și un alt tip de revistă a presei cunoscută sub numele de comentarii generale asupra activității ziarelor, în cadrul cărora se fac aprecieri generale asupra întregii activități a ziarelor analizate. Acest gen de revistă a presei îl vom folosi în analiza ziarelor „Flacăra Iașului”, „Făclia” Cluj și „Steagul Roșu” Petroșani.

rului o imagine cât mai clară asupra situației internaționale. Ar fi bine, poate, ca unele din comentarii să cuprindă mai multe șapte în sprijinul argumentelor lor.

Cu o oarecare periodicitate, ziarul „Flacăra Iașului” publică o rubrică intitulată: „Colțul tehnicii”. Este o inițiativă bună a ziarului, cu atât mai mult cu cît la această rubrică sînt publicate materiale concrete privind progresul tehnic în întreprinderile din regiune. S-au remarcat o serie de articole cum ar fi: „O contribuție la introducerea continuă a progresului tehnic în întreprinderea noastră”, semnat de ing. Frederic Schieber și ing. Const. Zvorișteanu de la Atelierele C.F.R. „Ilie Pintilie”; „Pîlnie de turnare cu colector de zgură” semnat de ing. F. Scorțan etc. La acest „Colț al tehnicii” sînt publicate în general materiale din domeniul tehnicii metalurgice, deși acest domeniu nu predomină în regiune. Caracteristică pentru regiunea Iași este industria textilă. De aceea cred că ar fi bine, poate, să se publice mai multe materiale privind noutățile și progresul tehnic în această ramură.

Și fiindcă sîntem la capitolul tehnicii, aș vrea să amintesc colegilor de la Iași paginile științifice săptămînale, pe care le publicau destul de regulat pînă la sfîrșitul lunii octombrie și pe care, în ultima perioadă, nu le mai întîlnim în paginile ziarului. Ar fi păcat să se abandoneze ideea redactării săptămînale a unei asemenea pagini, întrucît în orașul și regiunea Iași există filiale și institute de cercetări ale Academiei R.P.R., există cercetători cu o rodnică activitate care fac studii cu rezultate practice valoroase nu numai pentru regiunea Iași ci și pentru economia întregii țări. Cred că și tovarășii de la „Flacăra Iașului” sînt de părere că problemele vieții științifice ieșene merită să ocupe un loc de cînst în preocuparea ziarului.

Cotidianul ieșean are o veche tradiție și se bucură de un binemeritat renume. Binemeritat și pentru ceea ce a făcut și pentru ceea ce face în prezent. Ceea ce atrage de la bun început atenția este diversitatea formelor de tratare și prezentare a diferitelor probleme. „Flacăra Iașului” cuprinde multe materiale interesante, scurte și bine paginate. Păcat că acest efort colectiv al redacției de a face un ziar cît mai interesant, cît mai pe placul cititorului, nu este susținut și de cei ce tipăresc ziarul. Ne referim aici la

calitatea tiparului și a clișeeilor, care dăunează aspectului grafic al ziarului.

Merită îndeosebi a fi remarcată preocuparea redacției față de problemele internaționale. „Flacăra Iașului” publică zilnic nu numai un mare număr de telegrame externe (de altfel foarte bine selecționate), ci și multe rubrici de comentarii externe scrise în redacție. Rubrici ca: „Evenimentul internațional la zi”; „Pe teme externe”; „Note externe”, care pot fi citite zilnic în ziar, tratează cele mai actuale probleme externe, dîndu-i citito-

Consecvent tradiției sale, ziarul „Flacăra Iașului” tratează cu competență problemele de literatură și artă. Pagina duminicală de literatură și artă a ziarului ieșean oglindește cu operativitate problemele actuale din aceste domenii de creație. Recenziile, cronicile muzicale publicate în aceste pagini, ridică cu curaj probleme de creație, ceea ce constituie un prețios ajutor pentru scriitori și artiști. Ca cititor și ziarist aș îndrăzni să sugerez redacției ziarului, respectiv secției sale de literatură și artă, să se ocupe mai mult de creația literară locală, de ceea ce produc scriitorii ieșeni, alți prin publicarea operelor sau fragmentelor de operă cit și prin recenzia critică a acestora.

După părerea mea preocuparea ziarului „Flacăra Iașului” pentru problemele construcției de stat este încă insuficientă. Cred că nu greșesc spunând că, după problemele vieții de partid, cele mai importante probleme pentru ziar sînt cele ale sfaturilor populare. Din lectura făcută, am observat că acest lucru nu se oglindește destul în ziar. Cele câteva articole privind sfaturile populare, apărute în ultimele luni, tratează probleme de mai mică importanță. Ziarul nu a scris încă nici un material privind lărgirea atribuțiilor și competenței sfaturilor populare din regiune, deși există (presa centrală a scris despre aceasta) un centralism excesiv la sfatul popular Iași, centralism care frînează inițiativa locală. Conducerea competentă a economiei locale de către sfaturile populare constituie problema principală a organelor locale ale puterii de stat și ea ar trebui dezbătută.

În ce privește tratarea problemelor industriale, ziarul „Flacăra Iașului” pare a fi de asemenea rămas în urmă față de necesități. Lipsesc materiale de analiză, materiale care să ridice probleme, care să fie într-adevăr un ajutor pentru cadrele din economie. Bunăoară, ziarul nu a analizat temeinic felul cum se urmărește în întreprinderile din regiune ridicarea productivității muncii, nu a urmărit pregătirea pentru iarnă a întreprinderilor. O insuficientă preocupare se vede în ziar pentru problemele aprovizionării, ale comerțului orașenesc și sătesc. Îndeosebi în această perioadă asemenea probleme ar trebui, după părerea mea, să-și găsească loc în ziar.

Activitatea ziarului „Flacăra Iașului” este complexă. Domeniile de care se ocupă sînt multe și variate. Părerea mea este că ziarul „Flacăra Iașului” desfășoară o rodnică și interesantă activitate.

Am început să răsfoiesc colecția ziarului „Făclia” din Cluj și să citească materialele cuprinse aici, după ce am terminat însemnările cu privire la ziarul „Flacăra Iașului”. Aveam tot timpul teama că aprecierile pozitive și negative se vor asemăna. M-am înșelat însă. Cu mici excepții doar, ceea ce este bun în ziarul din Iași lipsește la cel din Cluj și viceversa. Dacă am pune să lucreze la același ziar secțiile bune de la Iași cu cele bune de la Cluj, am avea cea mai puternică redacție de ziar regional. Ce am face însă dacă secțiile mai slabe de la ambele ziare ar trebui să lucreze împreună? Cum așa ceva nu este posibil și o asemenea idee nu-ți poate veni decît în cazul cînd studiezi ambele colecții (lucru rar întîmplat dacă nu ești solicitat) am să trec la ceea ce cuprinde ziarul „Făclia” din Cluj.

În ziarul „Făclia” din Cluj se remarcă de la bun început reportajele. Se pare că aici sînt cițiva reporteri buni, presupunere justificată de numărul mare de reportaje bune care apar în acest ziar. Dintre acestea merită să fie menționate reportajele „Opt ore prin întreprinderile clujene”, „Cînd se întrec orașele”, „Prin magazinul celor mici”, „Reflecții în fața unui portret”, „Oameni de azi” și multe altele ale căror titluri nu le mai înșir aici. Vreau însă să remarc valoarea acestor reportaje care cuprind fapte convingătoare, și sînt scrise cu grijă publicistică. Tematica acestor reportaje este multilaterală, cuprinzînd cele mai variate domenii de activitate.

Tratarea problemelor industriei ocupă un loc important în coloanele ziarului „Făclia”. Apar cu regularitate în ziar materiale de analiză din industrie, colaborări de la cadrele conducătoare și tehnice din întreprinderi, care contribuie la generalizarea experienței pozitive. Inginerul șef de la întreprinderea carboniferă Șorecani, Weith Richard, semnează în ziarul „Făclia” un articol în care face o minuțioasă analiză a situației întreprinderii, arătînd în mod concret ce metode de muncă s-au aplicat pentru îndepl-

nirea planului. Sînt analizate în acest articol și o serie de lipsuri, arătîndu-se cauzele lor și măsurile ce urmează să fie luate pentru îndreptare. În interviul luat tovarășului Ștefan Vineșiu, inginer șef al fabricii de ciment „Victoria Socialistă” din Turda, se analizează problema ritmicității îndeplinirii planului. Sînt ridicate aici probleme importante ca: aprovizionarea cu materii prime, funcționarea și întreținerea utilajului, urmărirea îndeplinirii planului etc.

Cred că trebuie subliniată inițiativa luată de ziar în ce privește popularizarea unor metode înaintate din industrie, atunci cînd acestea nu sînt aplicate în întreprinderile din regiune. Bunăoară, pentru a populariza în mod concret, convingător, metoda „gospodăririi chibzuite” pe secții, redacția a publicat un material despre felul cum se aplică această metodă la uzinele „1 Mai” din Ploești, arătîndu-se totodată rezultatele practice ale aplicării acestei metode.

Despre tratarea problemelor industriei în ziarul „Făclia” din Cluj sînt încă multe lucruri bune de spus. Aceste materiale predomină nu numai cantitativ, dar și calitativ în ziar. Ele ajută la generalizarea metodelor înaintate, la înlăturarea lipsurilor existente. Deseori se scrie în presa centrală despre calitatea superioară a produselor multor întreprinderi din regiunea Cluj. Ziarul „Făclia” se poate mindri că aduce o contribuție de seamă la ridicarea cantitativă și calitativă a producției întreprinderilor din regiunea Cluj.

La aceste preocupări ale ziarului „Făclia” pentru problemele industriei, ar fi, poate, bine să se adauge aceea a publicării periodice a unor consultații pe teme economice, mai ales că în orașul Cluj există cadre științifice cu o înaltă calificare care ar putea redacta asemenea consultații. Această ar fi de un mare ajutor pentru inginerii și tehnicienii din întreprinderi.

Se remarcă în ziarul „Făclia” materialele despre problemele agriculturii. Această afirmație nu se referă

numai la materialele operative scrise cu prilejul campaniilor agricole. În mod sistematic, ziarul a publicat în ultima vreme materiale în legătură cu cooperativele agricole de producție cu rentă. Printre acestea au fost și o serie de consultații explicative, foarte interesante.

Pentru un cotidian ca „Făclia” din Cluj ni se pare însă cu totul inexplicabilă lipsa de comentarii pe teme internaționale. Ceea ce remarcăm ca pozitiv la ziarul din Iași, aici lipsește aproape cu desăvârșire. Puținele comentarii care apar nu iau atitudine față de problemele dezbătute. Lipsește în general punctul de vedere al redacției, chiar și în acele puține materiale publicate uneori. Faptul că la redacția „Făclia” nu există o preocupare susținută pentru problemele internaționale ne-o dovedește și spațiul redus (față de telegramelor externe. Într-o regiune cum este Clujul, unde ziarele centrale vin cu o zi întârziere, ziarul regional ar putea să dea o mai mare atenție problemelor internaționale.

Deși pare paradoxal, o redacție ca aceea a „Făcliei”, care poate publica materiale serioase de analiză, reportaje literare frumoase, nu asigură pentru ziar știrile la zi. Informația în ziarul „Făclia” este destul de rară. Lipsește atât informația în general, cât și informația culturală. E de mirare ca organul unei regiuni cu o atât de dezvoltată viață culturală să nu publice zilnic informații din acest domeniu. Este plăcut pentru cetățenii orașului Cluj să citească în ziarele centrale știri referitoare la activitatea teatrală, artistică, muzicală, din orașul lor, dar este neplăcut ca asemenea știri să nu apară regulat și în ziarul local.

Urmărind ziarul mi-am dat seama că problemele construcției de stat sînt de asemenea lăsate pe plan secundar. Mai multe materiale despre activitatea sfaturilor populare din

regiunea Cluj publică ziarele centrale. Se pare că există și aici o neînțelegere a rolului secției construcția de stat. Redacțiile socotesc probabil că nu pot trata probleme privind conducerea cu competență a econo-

miei locale. Această atitudine nu este justă. Părerea mea este că problemele largirii competenței sfaturilor populare pot fi ridicate tot atât de bine și cu urmări eficiente și de către ziarele regionale.

Ziarul „Steagul roșu”, care apare la Petroșani este organ al comitetului raional P.M.R. Petroșani și al sfatului popular raional. Cum e și firesc, preocuparea principală a ziarului o constituie oglindirea muncii și dezbaterea problemelor minerilor din Valea Jiului. Și trebuie să spunem de la bun început că în această privință ziarul „Steagul roșu” își îndeplinește în general bine sarcinile. Putem citi cu regularitate în „Steagul roșu” materiale care vorbesc despre munca minerilor din diferite sectoare din Valea Jiului, despre succesele lor în lupta pentru a da patriei cât mai mult cărbune.

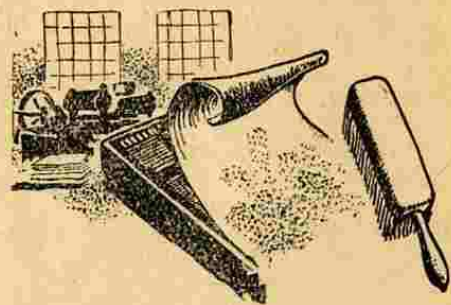
O mare atenție acordă ziarul problemelor legate de nivelul de trai al minerilor. Sînt prezentate noile construcții de locuințe pentru mineri, noile școli, noile cămine și creșe pentru copiii minerilor. Activitatea unităților comerciale, a magazinelor, care aprovizionează pe mineri și familiile lor, este de asemenea urmărită.

În Valea Jiului s-au realizat în anii democrației populare mari și numeroase construcții, s-a extins numărul școlilor, al spitalelor, condițiile de muncă din mine s-au îmbunătățit în mod radical. Aceasta nu înseamnă însă că toate lipsurile au fost lichidate, că toate greutățile au fost învinse. Despre aceste lipsuri și greutăți ziarul „Steagul roșu” nu se preocupă cu regularitate. Sînt cunoscute unele deficiențe de construcție la noile locuințe, unele goluri ce se crează în aprovizionarea unităților comerțului de stat. Despre acestea ziarul „Steagul roșu” nu scrie, deși analizarea lor critică ar duce la înlăturarea lor.

Ziarul se mulțumește doar să anunțe succesele realizate de mineri, dar nu analizează în mod temeinic felul cum este organizată munca în mine, dacă există greutăți în producție și din vina cui. Cele câteva note eritice pe care le publică din cînd în cînd ziarul, nu pot înlocui materialele serioase de analiză, care să constituie

un ajutor pentru conducerile minelor, pentru organizațiile de partid din mine.

Cred că ar fi bine și chiar necesar ca ziarul „Steagul roșu” să se preocupe mai des de activitatea sfatului popular raional și a celor orașenești și comunale din raion. Problemele pe care le au de rezolvat sfaturile populare din această parte a țării sînt legate de îmbunătățirea condițiilor de trai ale minerilor: gospodărirea orașelor și lo-

calităților miniere, aprovizionarea unităților comerciale, repararea și întreținerea drumurilor, îngrijirea fondului locativ. Ar fi bine, poate, ca ziarul să se ocupe mai sistematic de felul în care sfaturile populare își îndeplinesc aceste sarcini.

Părerea mea de cititor și ziarist este că, făcînd aceasta, ziarul „Steagul roșu” din Petroșani își va îndeplini cu și mai mult succes sarcinile sale.

Desigur că însemnările mele pe marginea activității celor trei ziare („Flacăra Iașului”, „Făclia” Cluj și „Steagul roșu” Petroșani) sînt departe de a fi dezbătut problemele în toată complexitatea lor. Atît cît m-au ajutat puterile și bunăvoința am arătat unele lucruri, sperînd că voi da un ajutor tovarășesc colegilor mei de la aceste ziare. Sper că tovarășii din aceste redacții nu-mi vor lua în nume de rău încercarea și dacă am greșit ei îmi vor atrage atenția. Cred că paginile revistei „Presă noastră” vor solicita pe mulți tovarăși din țară la dezbaterea problemelor noastre profesionale.

„VIAȚA STUDENȚEASCĂ”

De curind a apărut primul număr al revistei „Viața studențească” trezind un mare interes în rândurile zecilor de mii de studenți și de profesori din țara noastră.

Organ de presă al asociațiilor studențești din R.P.R., revista își propune ca obiectiv principal, așa cum se arată în cele câteva cuvinte introductive, educarea în spirit comunist a studenților.

Apariția noii reviste este salutăată chiar în paginile ei de către președintele U.I.S., Jiri Pelikan, de către scriitorii Mihail Sadoveanu și Camil Petrescu și de către locțiitorul Ministerului Învățămîntului, C. Nicuță.

Interesul mare pe care l-a stîrnit revista se datorește, în primul rînd, conținutului înalt de idei al materialelor publicate și forme deosebite de apariție („Viața studențească” apare în 12 pagini, în 3 culori).

Un merit de seamă al revistei îl constituie tematica variată în stare să satisfacă cele mai deosebite gusturi și interese. În interior, „Viața studențească” are câteva pagini cu caracter permanent: „Cadran” (amin-

tind de revista studențească de luptă antifascistă cu același nume) este consacrată asociațiilor studențești, iar pagina intitulată „Colocviu” este rezervată pentru discuții. În pagina denumită „Amfiteatrul” pot fi citite materiale despre cele mai diferite probleme studențești, iar pagina „Reportaj mondial” informează pe cititori asupra învățămîntului superior din alte țări. Revista mai cuprinde o pagină de teatru-cinema-muzică, o pagină rezervată problemelor sportive, umorului etc., cit și o pagină pentru probleme externe.

Pe lîngă tematica variată, un merit deosebit al primului număr îl constituie nivelul înalt al materialelor publicate. Amintim dintre acestea interviul luat academicianului Gr. Benetato de Mircea Zăciu și Dr. Olimpiu Lucaci, interviu în care cunoscutul academician clujean vorbește despre rolul asociațiilor studențești. Foarte interesant este de asemenea și articolul „Din nou despre vechea dilemă aristotelică” care sintetizează o discuție pe teme de filozofie marxistă avută de asistentul Ludwig

Grumberg cu studenții grupei 41 (anul III) a Facultății de Medicină Generală din București, cit și articolul „Să ne învățăm limba!” prin care acad. Iorgu Iordan adresează tineretului studios apelul de a da o mai mare atenție studierii limbii materne.

În corpul revistei mai pot fi citite: articolul „La început de drum” — semnat de Ion Iliescu, secretar al C.C. al U.T.M., președintele Comitetului de organizare a asociațiilor studențești din R.P.R., versuri de T. Arghezi, articolele „Contra-dicții și controverse” de aspirant Mihail Cernea și „Problemele învățării și teoria” de Conf. univ. I. N. Bălănescu. Mai semnează: Igor Șerbu, F. Schapița, Dan Lăzărescu, Ion Brad, Sergiu Brand, Valentin Lipatti, Dorel Dorian și alții.

De asemenea, trebuie remarcat ca un punct pozitiv faptul că revista publică câteva din producțiile literare și plastice ale studenților. Așa sînt poezia „Joc” de M. Scorobete — student al Facultății de filologie-Cluj, desene de Tr. Brădeanu, Eugen Mihăescu și Const. Nițescu, studenți la Institutul de arte plastice „N. Grigorescu”-București.

Prezentarea grafică a revistei este remarcabilă. Poate că folosirea unei culori roșu deschis pentru desenul-fond, ar fi mai potrivită decît cea întrebuintată acum.

★

După cum se prezintă primul număr, „Viața Studențească” se anunță a fi cea mai bună publicație de acest gen apărută vreodată la noi în țară. Dorim noii publicații succes deplin.

E. FLORESCU

Nr. 10.000 al ziarului „Vecernaia Moskva”

La 23 octombrie a apărut nr. 10.000 al ziarului „Vecernaia Moskva”. Au trecut aproape 33 de ani din acea zi din decembrie 1923 cînd a apărut primul număr al ziarului de seară din Capitală.

În sala coloanelor a Casei Sindicatelor a avut loc în ziua apariției numărului festiv o ședință solemnă consacrată acestui eveniment remarcabil.

Deschizînd ședința E. A. Furțeva, secretar al C. C. și al Comitetului orașenesc din Moscova al P.C.U.S., a salutat redacția ziarului, corespondenții săi muncitori, cititorii săi, în numele comitetului orașenesc

de partid și în numele Sovietului din Moscova.

Raportul despre calea străbătută de ziar a fost prezentat de redactorul ziarului, A. A. Fomichev.

Redacția ziarului „Vecernaia Moskva” a primit cu acest prilej numeroase felicitări și mesaje de salut din partea redacțiilor ziarelor și revistelor din Capitală, din partea colectivelor întreprinderilor și instituțiilor, precum și din partea redacțiilor ziarelor de seară care apar în Uniunea Sovietică și în țările de democrație populară.

Cu prilejul datei jubilare, în redacția ziarului „Vecernaia Moskva” a apărut ziarul de mare tiraj „Jurnalist”.

DADAISM... ZOOTEHNIC

Simpla alăturare a acestor două cuvinte stîrnește o legitimă nedumerire. Chiar cei care se îndeletnicesc cu decuparea unor cuvinte dintr-o gazetă și la scoaterea lor din pälărie pentru confecționarea unor poezii ar obiecta împotriva extinderii metodei descoperite de ei în alt domeniu decît cel al poeziei. Și, totuși, în zilele noastre, s-a găsit cineva care a înfrînt aceste canoane. îi cheamă Ion Gheorghe. Eroul nostru ar fi stat în anonim, dacă revista „Drumul Belșugului” nu i-ar fi cerut un reportaj pentru numărul pe noiembrie, în legătură cu dezvoltarea creșterii animalelor într-o gospodărie colectivă. Pentru crearea atmosferei, reporterul s-a deplasat la colectiva din Biled, regiunea Timișoara. A cules cîteva cifre, a notat cîteva nume de colectivități, etc. Totuși, ideea genială i-a venit în birou. A judecat îndelung, apoi a strigat:

— Evrica!

A pornit să-și pună întrebări. „Despre ce urmează să scriu? Despre ramura zoo... Destul. Notez cuvîntul ramură. Merg mai departe. În fond eu scriu despre animale. Notez și acest cuvînt. Am deja două cuvinte cu care pot să jonglez. Să mai caut unul. Urmează să scriu despre dezvoltarea ramurii zootehnice din... — Brrr! sună ca o formulare dintr-un raport. Parcă-i o formulă. Notez și acest cuvînt. Acum să trec la crearea reportajului. Voi folosi primul cuvînt pe care mi l-am notat.

„Ramura zootehnică”. Din mo-

ment ce există ramură, trebuie să fie și un copac. Un copac din basme, cu ramuri agricole, pe care cresc lanuri de grâu, de orez și alte cereale. În altă parte e o cracă pe care cresc varză, roșii, morcovi, — deci ramura legumicoasă. Și tot așa dacă vrem să cercetăm acest copac cu ramuri multe, dăm și peste una pe care cresc cai, oi, găște și porci și care se numește „ramura zootehnică”... V-aș invita să ne urcăm pe ramura copacului gospodăriei din Biled, unde cresc găște, oi, porci, pe cea zootehnică deci...

— Merge, nu? Grozav! Acum trebuie să folosesc și cel de al doilea cuvînt pe care l-am notat: animale. Trecerea s-o fac pe nesimțite...

...„Iată aici trei clădiri lungi și acoperite cu țiglă roșie, numite maternități... Maternitatea nr. 1. O sală lungă, împărțită în boxe albe, de ciment și cu porțițe de scîndură. Lingă porțițe niște jghialuri unde se țarnă hrana. Iată aici în 23 de boxe, 23 de scroașe albe, cu urechile pleoștite, și rotunde ca un spate de butoi...”

— Acum ceva cu formula. Reportajul de altfel a început binișor.

...„Doi oameni calcă liniștiți, trecînd de la boxă la boxă... Și oamenii aceștia, ajută, cum s-ar zice într-un raport „să se dezvolte ramura zootehnică”. Adică așa cum mîinile solului fac să crească ramurile stejarului”.

— Grozavă e ultima frază. M-a consacrat. Acum să scriu cîteva fraze în care să folosesc din nou cuvîntul ramură...

Cam în felul acesta a fost creat reportajul intitulat de altfel: „Formule, ramuri și animale”. Nu vom mai insista asupra „metodei de creație” a autorului. Ceea ce vrem să mai arătăm este faptul că Ion Gheorghe, furat de imaginație, ne oferă la tot pasul în cuprinsul reportajului, adevărate perle stilistice. Cititorii au avut prilejul din citatele de mai sus să sezeze cîteva din aceste perle (ramurile producției obștești nu sînt altceva decît „ramurile unui copac. Pe ele cresc de toate începînd cu grîne, zarzavaturi și terminînd cu cai, găște, porci etc.) Cred că nu poate fi trecută cu vederea figura de stil plină de subtilitate „mîinile solului fac să crească ramurile stejarului”. Dacă în loc de mîini, atribuite solului cu atîta dărnicie de Ion Gheorghe, solul ar avea picioare ar lua-o la goană la auzul acestei „figuri de stil.”

Între două aberații, autorul are posibilitatea de a crea imagini de o „rară frumusețe artistică”. Să amintim cîteva: „scroașele stau ca niște boieri... și omul trebuie să le hrănească”, „150 de godaci gă-

lăgioși plus 42 de movile de cațne ambulată... nu pot fi ușor domo-liți", „cîșrele strigă într-adevăr cantități și mai puțin calități", „suflitul legănat de talangă (al ciobanului n.n.) are răgazul a pînge de dor sau bucurie pe ca-valul sau fluierul ridicat spre lu-nă" sau „tolănit pe iarbă, sub ar-bori și sub cerul înstelat, ciobanii se lasă amețit de valurile nevă-zute ale dragostei, ale dorului și ale amărăciunii iscate de impreju-rările așteptate sau neașteptate ale vieții" etc.

Ion Gheorghe se descurcă cu ușurință nu numai în domeniul gramaticii și al stilului ci și în redarea realității din gospodăriile colective. „E greu să ai un cămin cînd tu stai în cîmp la țira colec-tivei. Pereții, orătăniile, toate ale casei se ruinează... Din caval sau fluier nu-și bocește amărăciu-nea care... cu „ajutorul lui Dum-nezeu o mai are". Dacă unele „ex-hibiții stilistice" ale lui Ion Gheor-ghe stîrnesc hazul, afirmația că gospodăria personală a colectiviș-tilor „se ruinează" atunci cînd lu-crezi cu hărnicie în cadrul colec-tivei, ne îngrijorează deoarece în acest caz asistăm la propagarea unei idei retrograde.

Un critic literar, referindu-se la metoda de creație a dadaistilor, scria că aceștia fac glume inteli-gente. De data aceasta, nu putem spune decît că ne aflăm în fața unei glume de prost gust. Același lucru l-a făcut și organul Minis-terului Agriculturii pentru îndru-marea gospodăriilor colective și a întovărășirilor agricole, publicînd „opera" creată în clipe de mare „inspirație" de Ion Gheorghe.

M. T.

AVIZ AMATORILOR!

SONET... PROFESIONAL

El se credea un strașnic gazetar,
Căci, amăgind reviste și jurnale,
Semna articole senzaționale
În pagina întâia și-n chenar.

Dar, într-o zi, cînd se vădise clar,
Că faptele descrise nu-s reale
Și că le-a scos din... burta dumisale,
A fost îndepărtat de la ziar.

Cu banii încasați fraudulos
Își cumpăraseră un birou luxos,
Dar n-a mai scris nici un articol nou.

Azi meditează cu melancolie:
Birou poți face din gazețarie,
Dar nu gazețarie... din birou!

I. BERG

ZIARISTUL COMUNIST: Acad. B. LĂZĂREANU

Cu prilejul sărbătoririi a șaptezeci și cinci de ani de la nașterea acad. Barbu Lăzăreanu, ținem să evocăm câteva momente din viața de luptător a ziaristului Barbu Lăzăreanu.

Academicianul Barbu Lăzăreanu a venit sub faldurile flamurilor roșii tocmai în momentul dureros cînd au dezertat tinerii „generoși”; îl înfilnim pe baricada scrisului socialist în timpul expulzării din 1907, luptă cu condeul împotriva războinicilor din primul flagel european și-l vedem din nou combatant de linia înfrîntă pe frontul presei comuniste în marile desfășurări de forțe proletare din anii 1919—1920 — și de atunci înainte pînă în zilele noastre.

La sărbătorirea celor șaptezeci de ani de la nașterea acad. B. Lăzăreanu, marele scriitor și maestru al limbii romine, Mihail Sadoveanu, a spus că sărbătoritul este unul dintre cei mai buni cunoscători ai limbii romine.

Erudit și artist șlefuitor de cuvinte, culegător entuziast de proverbe și zicale populare ca și de cuvinte create de meșteșugari și calfe, tov. B. Lăzăreanu a folosit o viață întreagă și-raguri de mărgele din tezaurul folclorului în articole scrise din viața eroică a poporului muncitor, dăruite apoi cu dragă inimă tot poporului muncitor.

Crescut de mișcarea muncitorească din tinerețe, adînc legat de năzuințele revoluționare ale clasei muncitoare, tov. Lăzăreanu face parte din acea falangă de intelectuali socialiști, a căror viață a fost permanent luminată de etica proletarietului.

Cuvîntul, la tov. Lăzăreanu, nu este frumos „în sine”, numai prin sunetul său, ci prin declanșarea prin el a unei lumi de simțiri. El, cuvîntul, nu este o notă muzicală, realizată printr-o abilită alăturare unul de celălalt, ci, măestria ziaristului constă în aceea că, prin cuvinte, exprimă idei și sentimente care apără și condamnă, exprimă dragoste și revoltă. Pentru că tov. Lăzăreanu a fost și este, întreaga lui viață, un luptător pentru cauza clasei muncitoare.

Consecvența aceasta a iubitului nostru înaintaș se datorește convingerii adînci în dreptatea cauzei po-

porului muncitor, de care este însuflă-țit în activitatea sa de militant cu condeul pe baricada luptei de clasă. Savuroasele sale capitole din istoria mișcării muncitorești sub forma de causerii, sau prezentate prin scris ca modeste contribuții, evocă minunați muncitori ca Frimu și Ștefan Gheorghiu, intelectuali devotați, trup și suflet cauzei, ca dr. Ștefan Stîncă, oameni modești din popor: Pițurcă, Edelstein, poeți proletari ca Neculuță. Pentru Barbu Lăzăreanu istoria nu înseamnă cifre uscate: nicăieri nu înțelnești numai date comemorative — adunate cu atîta sîrguință și mîgală de tov. Barbu Lăzăreanu — ci evocări epice din istoria mișcării noastre muncitorești, armonios dăltuite și dăruite cu dragă inimă poporului muncitor în multe și variate publicații. În scrisul lui te încintă în primul rînd prezența oamenilor care fac istoria, înfățișați cititorului în cuvinte calde, din a căror alăturare simți o profundă dragoste, pentru ei, cei mai buni fii ai poporului.

Cînd scrie, în „Socialismul” — februarie 1919 — despre moartea lui Frimu, ziaristul comunist amintește

cu adîncă revoltă că „decimarea oamenilor mișcării a început înainte de război și a continuat după război; am avut în 1916 un 13 iunie la Galați; am avut în 1918 un 13 decembrie la București. Iar în timpul campaniei ne-au murit: un Ottoi, un Gheorghe Oprescu, un Dimitrie Marinescu, un Petru Tîrnă. Și a dispărut în împrejurările care se cunosc, a dispărut — așa cum nu se cade să se spuie, deși cuvîntul se cere a fi rostit — un Max Vexler.

Acuma ni s-a dus și Frimu”.

De la început, primul cuvînt înseamnă un protest și, în același timp, o acuzație: oamenii mișcării au fost decimați. Aceasta înseamnă premeditare, pregătirea lucidă a asasinatului în masă — 13 iunie și 13 decembrie — și, în mod individual: asasinarea unor conducători de elită. Verbul a dispărut devine armă ascuțită în lupta cu cenzura, cu starea de asediu: „așa cum nu se cade să se spuie, deși cuvîntul se cere a fi rostit!”. Și, la sfîrșit, „acuma, ni s-a dus și Frimu”. E vorba de o durere a noastră, a familiei muncitorești. De altminteri,

Acad. Barbu Lazăreanu

întreaga frază de început vorbește de o crimă făptuită împotriva noastră: am avut, ne-a murit, ni s-au dus...

Și noi, învățăceii în scrisul gazețesc socialist, ne-am dat seama în acea vreme de renaștere a mișcării muncitorești la bubuiturile Aurorei, că e vorba de un scris deosebit, de un meșteșug pus în slujba marelui familii a muncitorilor, a familiei din care făcea parte, cu trup și suflet — un trup firav și un suflet mare — cel ce iscălea Barbu Lăzăreanu.

Unii ziaristi își amintesc, alții au citit, despre metodele inchiuzitoriale folosite de siguranța și poliția statului burghez în anchetarea revoluționarilor. Ele trebuiau demascate, infierate. Și acest lucru trebuia făcut printr-o argumentare strinsă, cu competență, fără clamări sau invective. Scrisul militantului marxist trebuia să fie reținut, ticiuit cu meșteșug, cu o vibrație interioară, care să declanșeze în ochii cititorului străluciri de revoltă, ură și dispreț.

Articolul trebuia să fie sobru, cu aer grav, profesoral. Nici un zîmbet, nici o crispare. Cuvintul ales cu grijă, așezat unde trebuia, printr-o selecție riguroasă.

Un astfel de articol a scris B. Lăzăreanu în „Luptătorul” din 1 noiembrie 1920.

Autorul arată că pînă la înființarea celor câteva mii de școli necesare orașelor și satelor noastre, funcționează, deocamdată, la ministerul de interne „o înaltă școală pentru ofițeri și poliție”. Cu penița ascuțită, ziaristul comunist militant înlătură pojghița „democrată” de sub care apărea în toată oroarea sa sistemul celei mai monstruoase anchetări practice de organele de siguranță și poliție împotriva revoluționarilor. El explică amănunțit, didactic, cu revolta reținută, diferitele metode de instruire. De pildă:

„Ce este ecartelarea?”

Cavaleria îți furnizează patru cai: unul șarg, altul roib, un al treilea murg, și al patrulea arzel, adică cu botul și cu picioarele dindărăt de culoare albă. De coada fiecărui cal legi câte un picior și câte o mină a prizonierului. Și mii caii: pe unul la răsărit, pe altul la apus, pe ceilalți cai la miez-noapte și miez-zii; pe toți în aceeași vreme. Rezultatele operației acesteia se cheamă ecartelare.”

După descrierea metodei, luată din istorie, urmează adaptarea ei la realitate, o referire directă la barbariile polițienești de la 13 de-

cembrie 1918. Unde s-ar putea desfășura această „operație”?

„Dacă nu se poate construi pentru așa ceva un teatru hipic, este ușor să se utilizeze curtea prefecturii poliției, de o pildă în noaptea de 26 spre 27 decembrie stil nou (13—14 dec. stil vechi).

Nu importă locul. Ea se poate executa „de un hipparh, adică comandant de cavalerie — sau și de jandarmi călări”.

Autorul amintește și o altă „metodă”:

„Nici diasfandoneza (se mai scrie și cu ph în loc de f) nu este de lepădat. Depinde însă de modul cum o execuți: orizontal sau vertical. Dacă o aduci la îndeplinire orizontal, îți dai corpul omului despărțit astfel: jumătate cu membrele inferioare de o parte; de cealaltă parte capul, pieptul, mâinile. E nesimetric, inestetic. Când însă separi trupul prin împingerea în sens contrariu a doi arbori așezați paralel: unul de la frunte pînă la basin, celălalt de la occiput pînă la ultimul oscior al coloanei vertebrale (asta e diasfandoneza verticală) poți dobîndi atunci două jumătăți (cenzurat) simetrice sau aproape. La nevoie intervin securea și fierăstrăul”.

Și după descrierea amănunțită, într-un stil pur didactic „în mod obiectiv” a acestei metode, autorul face și cu acest prilej o măiastră împletire cu un moment local, petrecut în acea vreme:

„La această ceremonie silvestră ar putea fi invitate și câteva din doamnele din înalta aristocrație piteșteană — dintre acelea care au cerut linșarea socialiștilor localnici — îmbrăcate ca hamadriade, nimfe ale pădurii. Pentru aerul de egloză, operatorii s-ar numi dendrofori, iar spectatorii drymophili (sau driofili)”.

Și, deodată, cînd cititorul este cuprins de oroare față de metodele inchiuzitoriale și ale evului mediu, folosite de regimul burghez-moșieresc român, ziaristul militant îndreaptă spada asupra inchiuzitorilor din veacul XX, dintr-o țară „democrată”:

„Ceea ce au declarat d-nii Petrescu și Haralambie Vizanti, la procesul celor 39, că „s-au întrebuintat ace fierbinți pentru înțeparea sub unghii” și că „pe rănile căpătate în urma bății se picura ceară fierbinte” arată că la Cahul au fost investigațiuni care fac parte din sistemele de cercetare prin combustione. Autodafueul era însă mai solemn — și l-am putea împrumuta din Spania lui Ferdinand de Castilia și a lui

Filip II. Pe capul ereticului de acum să se puie mitra de hîrtie zisă Caroca, să-l îmbrace cu un Sanbenito; dar galbenul mantalei cu mînci largi să fie înlocuit cu roșu, pentru a pune în evidență vina persoanei respective...”

Efectul acestui articol a fost fulgător: ziarul a fost imediat epuizat. A trebuit să se tragă o nouă ediție iar după această ediție, unele exemplare se vindeau ca la bursă. Cînd agenții de siguranță și-au dat seama despre ce e vorba, nu au mai găsit ce să confiște. Ca răzbunare, ziarul „Luptătorul” a fost suspendat.

Intr-o zi l-am întrebat pe tov. Barbu Lăzăreanu asupra documentării folosite pentru a scrie acel articol. El mi-a răspuns: a folosit istoria inchiuziției, a evului mediu și alte lucrări „de specialitate” din istoria modernă și contemporană. Plus ceea ce mai știa...

Aniversările și comemorările nu sînt numai prilejuri pentru a aminti evenimente și date istorice. Istoricul trebuie să le comenteze de pe pozițiile luptei de clasă. În articolul „Despre Comuna din Paris”, de pildă, publicat în „Cuvintul liber” nr. 7 anul 1924, ziaristul comunist Barbu Lăzăreanu a fost adinc mîhnit de modul cum „s-a cinstit” la noi amintirea Comunei în 1880. Admonestarea era făcută într-o astfel de formă, încît cei vizați, dintre care mulți trăiau — în altă familie însă, nu cea socialistă — trebuiau să simtă imediat cum li se roșește obrazul:

„Revoluția aceasta proletariană, care a dat dintre federați mai bine de 100.000 de jertfe (40.000 de măcelăriți, restul deportați, închiși, torturați, pribegi în exil) a fost aici — după obiceiul pămîntului — unde morții sînt cinstiți prin cîte un înveselitor priveghiu — obiectul unui banchet”.

În portretizarea lui Anton Bacalbașa („Cuvintul liber” nr. 12, anul 1919) tov. Barbu Lăzăreanu folosește o cascadă de cuvinte pitorești, de comparații și adjective suculente:

„Despre Tony Bacalbașa se știe că e autorul lui Moș Teacă și al lui Spanachide, că e un malițios distribuitor de porecle, un incisiv și pîcant discreditor de oameni, un feștelitor de reputații, un caustic, o aspidă dublată de un șoltic. Au fost și din lucrurile acestea în mult cuprinzătorul său talent. A știut, ca nimeni altul, să surpe o lăimă, să jumulească o gaiță în strai de păun, să reverse epigrame și sudalmi, să zgîrie și să dea „peste labă”. Iar porecele date de el au căpătat

prestigiul unor simboluri și au pătruns în graiul de toate zilele și în dicționare, ca designații curente ale unor ticuri, vicii, deprinderi“.

Militantul comunist în presă folosea chiar și modestele notițe pentru a face propagandă. În rubrica „Polemici“ din „Cuvintul liber“ nr. 14 1919, se află o notiță, intitulată: „Scrierile lui Tony“, în care Barbu Lăzăreanu, neiscălit, răspunde astfel unui cititor care cerea lista scrierilor lui Anton Bacalbașa și indicații unde se pot găsi:

„Anton Bacalbașa a scris: Artă pentru artă: Rezervistul, monolog; Din cazarmă, nuvele; Pardon, în colaborare cu Const. și Ion Bacalbașa; Bătaia — într-o anumită instituție, care nu poate fi amintită aici, din cauza cenzurii represive.

Toate acestea sînt epuizate.

Singura carte a lui care există și acum în comerț, într-o ediție mai nouă — cele vechi s-au epuizat, căci cartea a avut un mare succes — este... nu-i putem spune numele, tot din cauza cenzurii represive. Cartea poate fi cerută însă la orice li-

brărie, căci e apărută sub nr. 554—555 într-o cunoscută bibliotecă pentru toți“.

Scriind despre primul calendar socialist (apărut în 1891) tov. Barbu Lăzăreanu dă de proverbul: „Cu cit ciinele e mai slab, cu atît puricii sînt mai grași“. Aceasta îi reamintește de un dialog în versuri publicat în „Lumea Nouă“.

E vorba de doi țărani de o fantastică slăbiciune, ca în operele lui Offenbach și care „prubulesc“ pe un boer ale cărui abuzive dimensiuni truștești le apar jignitoare.

Urmează următorul dialog:

— Doamne, bre, stăpînul nostru o să crape, zău, nu-i șagă Ia te uită drept la dînsul, cîte chile crezi să tragă?

— Multe, vere.

— Dar grăsimea oare de-unde dracu-i vine?

— Na-ți-o frîntă, că ți-am dres-o: de la mine, de la tine...

Și autorul conchide:

„Teoria plus valorii a lui Karl Marx poate, deci, fi expusă și confirmată în versuri rustice și în zicături populare“.

Am spicuit numai cîteva exemple din bogata colecție de articole și studii, note bio-bibliografice și simple notițe risipite cu dărnicie de tov. B. Lăzăreanu în diferite publicații socialiste și progresiste de la sfîrșitul veacului trecut și primele decenii ale veacului nostru, în presa comunistă dinainte și de după eliberarea țării.

Ar fi o datorie de onoare pentru Uniunea Ziaristilor din R.P.R. de a întocmi și tipări o primă culegere din articolele tov. acad. Barbu Lăzăreanu, exemple vii din activitatea de ziarist a marelui nostru inaintaș.

În istoria presei progresiste din România, ziaristul comunist Barbu Lăzăreanu ocupă un loc de frunte. Bogata sa activitate în slujba clasei muncitoare ne arată că numai acei intelectuali legați de popor, care și-au împletit viața lor cu năzuințele clasei muncitoare, numai acei oameni însufleșiți de etica proletariatului revoluționar și-au închinat tot ce aveau mai bun luptei pentru crearea unei societăți fără exploatare și exploatați.

I. FELEA

RĂZBOIUL ȘI PRESA

(Scrisoare din Algeria)

Au trecut doi ani de cînd Algeria este răvășită de urgia războiului.

Un război ce nu îndrăznește să-și spună numele. Dar fie că este vorba de război sau de „pacificare“, singele curge, oameni sînt uciși și sub ruinele și dărămăturile „mehtaurilor“ și „duar“-ilor distruse de bombardament și de mitraliere, cadavrele copiilor, femeilor și bătrînilor încă mai așteaptă să fie îngropate.

Dar războiul colonialist mai are și un alt aspect, acela de represalii polițienești — un aspect care este o sfidare a tuturor drepturilor omului, ce suprimă toate libertățile și în primul rînd libertatea presei. Autoritățile nu tolerează nici o critică, nici o rezistență. Nu se tolerează decît „linia oficială“ și informațiile controlate și orientate. Toate ziarele, inclusiv cele ce apar în Franța, trebuie să primească înaintea expediției „viza“ guvernatorului general al Algeriei. Dacă o informație sau un comentariu sînt socotite ca necorespunzătoare politicii de „pacificare“, ziarul este oprit. Astfel s-a întîmplat cu nenumărate ziare ca „Libération“, „l'Humanité“, „France-Observateur“

și „Témoignage Chrétien“ (Mărturia creștină).

Dar situația este și mai gravă în ceea ce privește presa algeriană. În luna septembrie 1955, un decret ilegal dat de prefectul din Alger interzice apariția singurului cotidian progresist algerian „Aleger Républiquein“. Ziarul acesta apăra năzuințele spre libertate ale algerienilor. El era singurul dintre cotidienele algeriene (în majoritate aparținînd colonialiștilor) care condamna rasismul și egoismul mîinii de colonialiști privilegiați, partizani ai statu quo-ului. „Alger Républiquein“ a fost singurul dintre cotidienele algeriene care au reclamat soluționarea pașnică a problemei și care chema pe oamenii muncii europeni și musulmani la o unitate și înțelegere reciprocă.

În ceea ce privește ziaristii, corespondenții și alți muncitori din presă, ei sînt prada asupririi și persecuției celei mai aspre. Mulți dintre ei sînt obligați să lucreze clandestin, și mulți au fost întemnițați pentru lupta lor patriotică, sau, pur și simplu, pentru că erau „suspecți“. Fostul redactor al ziarului „Alger Républiquein“,

Ahmed Guerrat, a fost condamnat de tribunalul militar din Oran la pedeapsa cu moartea pentru că a intrat în rîndurile partizanilor naționaliști. Directorul unei tipografii unde înaintea izbucnirii luptelor din Algeria se tipăreau ziarele progresiste — Molinat — a fost torturat timp de 5 zile de poliție, apoi întemnițat și de 5 luni tot așteaptă să fie judecat în fața tribunalului. Alți reprezentanți ai presei progresiste au fost expulzați din Algeria și trăiesc în exil.

Astfel s-a constituit în Algeria un monopol în profitul presei colonialiștilor. În ciuda amenințărilor și a greutăților ce li se fac, algerienii progresiști continuă însă lupta lor curajoasă pentru dreptul la libertatea de exprimare. Actualmente ei duc o mare campanie pentru impunerea reapariției ziarelor arbitrar interzise. Ei sînt totodată conștienți că luptă pentru restabilirea păcii și garantarea victoriei libertății.

AHMED SALAH

(Din „Ziaristul democrat“ nr. 11, noiembrie 1956).

TRIBUNA TÎNĂRULUI ZIARIST

ZIARIST — 24 DE ORE PE ZI

GRAZIELA POROSTAU
 („Informația Bucureștiului“)

Cerchez a fost acela care m-a îndemnat să scriu rindurile de față, Cerchez și liricul Brînduș, și Vișoru, fostul redactor șef al ediției speciale „Viața Tineretului“ pentru șantierul de la Hunedoara, și Pietrosu, autorul fulminantului articol despre situația de la „Tehnofar“ și Marcela, și Toth, și veșnic agitatul reporter Romeo, și... (poate pare paradoxal) cenușa rece din sufletul lui Tomovici...

Nu voi face reflexii de teorie literară cu privire la eroii lui Mirodan. Au făcut-o alții înaintea mea, o fac și o vor mai face. Vreau să vorbesc despre altceva. Despre flacăra lor interioară, mistuitoare, prezentă în fiecare gând și în fiecare fapt, flacăra ce ne cuprinde, molipsitor, chiar din primul moment, pe noi — tineri confrăți ai lui Brînduș și Romeo.

Ce-l călăuzește oare pe Romeo să scrie un reportaj în schimbul cărui primește un glonț, pentru ce îi acordăm toată stima noastră, în vreme ce un alt reporter, Pompilian din „Ultima Oră“ — cel care schimbă cu nerușinare, într-un sfert de oră numai, titlul și conținutul unui articol, în funcție de favoarea sau disgrația de care se bucură în fața șefului eroul rîndurilor sale — atrage dezgustul, disprețul nostru?

Simplu: e pasiunea. Aceeași, care, împreună cu bloc-notes-ul și stiloul au

fost însoțitorii lui Egon Erwin Kisch în „Razna prin patru continente“, aceeași ce nu l-a părăsit nici chiar atunci cînd ajuns la malul continentului australian, n-a primit viza de intrare. (Vă amintiți, cred, ce a făcut „reporterul frenetic“ în acea împrejurare — clasică de altfel — pentru demonstrarea pasiunii ziaristului? A sărit, pur și simplu, de pe vas, pe chei! Și ce conta oare piciorul rupt pe lângă faptul că țelul fusese atins?) Aceeași tovarășă nedespărțită, pentru Kisch, travesiț în doctorul Becker, pentru a-și putea deschide „porțile raiului“! Și nu mai puțin credincioasă lui Per Olov Anderson, fotoreporter suedez, care a înfruntat, de curînd, bombardamentele de la Port Said cu aparatul fotografic, pentru a pune sub ochii întregii omeniri adevărul asupra mării crime a agresorilor anglo-franco-israelieni...

Vorbim despre pasiune în anumite condiții specifice presei noastre.

Toate redacțiile ziarelor noastre sînt formate, în majoritate, din tineri. Fie că au absolvit facultatea de ziaristică, fie că au fost corespondenți voluntari, muncitori, elevi sau studenți ai altor facultăți, visurile lor se aseamănă foarte bine cu cele cuprinse într-o replică a lui Cerchez: „...tinerii noștri nu visează să fie mici...“

Intr-adevăr, visează. Și merg pe teren, scotocesc, stau de vorbă cu oamenii, se entuziasmează, scriu... Cu stîngăcii, poate. Cu o superficială cunoaștere a problemelor. Cu insuficiență maturitate. Meseria însă își dezvăluie pe parcursul practicării ei, frumusețile ascunse, și, astfel, pasiunea crește, pentru ea. Pentru că, pe măsură ce cunoști mai multe, pe măsură ce pătrunzi mai adînc în viață, descoperi noul. Iar descoperirea, evidențierea lui, evidențierea noilor fapte proprii epocii noastre, noilor relații stabilite între oameni, a conștiinței socialiste care se naște — iată obiectul pasiunii. În mod firesc, toate acestea nu pot fi redată pe măsura realelor lor dimensiuni decît la flacăra unei mari pasiuni.

Crescută, nu în căldura moleșitoare a unei sere, ci în aer liber, pe teren, acolo unde vîntul înnoirilor bate în voie, în mijlocul unui colectiv sănătos, pasiunea, ca orice floare de preț, crește nestînjinită.

Așa se explică cum un tînar reporter talentat al ziarului „Scînteia“, Ilie Purcaru, a ajuns — străbătînd o perioadă de cîțiva ani, în timpul cărora reportajele sale cuprindeau destule facilități — să scrie azi reportaje interesante, vibrante, cum este cel despre Turmu Severin, sau notele din călătoria pe vasul de marfă „Dimitrov“.

Totuși, pentru mulți tineri ziarști, ca și pentru mine, s-au ivit și se ivesc în activitatea zilnică unele întrebări. Iată: răsfoiam de curînd o colecție a „Științei tineretului”. Am reîntîlnit printre filele ei, un reportaj pe care — la vremea lui — l-am prețuit cu deosebire. Este vorba de „O poveste adevărată” de B. Dumitrescu, material apărut la 18 mai. L-am recitat cu multă plăcere. Dacă vă amintii este vorba în acest reportaj de o problemă de etică. Pe scurt, despre purtarea inadmisibilă a unor tineri față de tatăl lor, bolnav și infirm. Reportajul era scris cu o mare putere de convingere, îți transmitea multă căldură, era înduioșător, fără să fie melodramatic. Reporterul a vibrat, s-a pasionat în mod vădit pe tema întîlnită. Cîteva luni mai tîrziu, la 30 septembrie, același autor publica tot în „Știința tineretului” un alt reportaj, tratînd tot o problemă de etică. Materialul se numește „Prietenii primejdioase” și vorbește despre pericolul ce-l constituie legarea prieteniei cu oameni nedemni. Cu toate altele sînt sentimentele ce le inspiră acest reportaj! Materialul e deslînat, eroii sînt șterși, frazele nu au forță. Cu un cuvînt, materialul nu mi-a plăcut. Și atunci m-am întrebat: de ce oare, același reporter care a dovedit atîta căldură odată, e cu totul altul într-un material cu temă asemănătoare, pentru care — după cum am văzut — are preferință?

Fără îndoială, aș putea căpăta, printre altele, următoarele explicații: indispoziție, o neatență selectare a materialului, cercetarea superficială a cazului etc. Socotesc totuși că invocarea oricărui din aceste motive e mai degrabă un efect decît o cauză. După mine, altă e pricina: lipsa de pasiune în cazul materialului despre care vorbim. Acesta e motivul care face ca reportajul să fie alcătuit din material ales cu prea puțin discernămint, ca oamenii să nu fie vii și așa mai departe.

Mulți înțeleg pasiunea pentru gazetărie în mod unilateral. Unii socotesc că ea constă în activitatea de documentare; alții o caută în cea a umplerii hîrtiei. Sînt ziarști care nu prea cercetează terenul. În schimb, stau în redacție, se canonesc pînă noaptea tîrziu, scriu și rescriu de zece ori. Rezultatul? Se ceartă cu secretariatul pentru fiecare rînd tăiat.

După părerea mea, pasiunea pentru meserie nu începe de pe teren. Prezența ei — sau mai bine zis lipsa — se manifestă în interiorul redacției. Nu există asemenea instituție culturală în care să nu se găsească cîte un tînr

căruia, cerîndu-i-se să scrie, să zicem, un reportaj, să nu răspundă dezorientat: — „Bine, dar despre ce?” — și care să nu se ducă grăbit la șeful secției să-i ceară părerea cum să-și trateze tema. E nevoie aici de maturitate politică, de orientare, de cunoaștere temeinică a momentului politic.

Și, fără îndoială, e necesară străbaterea curajoasă, temeinică a „hățiturilor” terenului. În legătură cu aceasta un coleg de redacție îmi povestește următoarele: un tînr reporter de la o gazetă centrală trebuia să scrie un reportaj dintr-o întreprindere. Tînrul n-avea însă neînfricarea necesară (sau, mai bine zis, pasiunea) să discute cu muncitorii întreprinderii asupra subiectului ce voia să-l trateze. S-a dus glonț la director, s-a așezat pe un scaun, acesta a chemat pe secretarul comitetului de partid și pe președintele comitetului de întreprindere și aici a avut loc așa-zisa „documentare”. Întors la redacție, tînrul a început să scrie reportajul. Uitate însă, pentru „culoare” să întrebe cum sînt ochii unui muncitor. Inchipuiți-vă ridicolul situației, cînd reporterul, ce-i drept, timid, a dat un telefon secretarului de partid, întrebîndu-l acest amănunt! Ba chiar, unui alt tînr reporter i s-a întîmplat una și mai boacăna: a pus în reportajul pe care l-a publicat — un surdo-mut să întrețină o discuție!

Documentarea lipsită de pasiune mai are însă și alte aspecte. Sînt mulți tineri ziarști — mă număr și eu printre ei — care, odată subiectul căpătat, se duc cu „ochelari de cal” — cum se spune — la locul unde au fost trimiși, fără să observe ce se petrece pe stradă, în tramvai, în tren, împrejurul lor. De aceea, am apreciat mult „Insemnarea dobrogeană” semnată de Mihai Dimiu în „Știința ti-

neretului” din 5 septembrie. Reporterul pleca în Dobrogea. În tren, însă, a avut prilejul să asiste la o discuție între doi turci, discuție în legătură cu relațiile noi create în ultimii ani, în țara noastră. Atent, el n-a uitat să-și însemne faptul și să-l relateze, emoționant, în gazetă.

În legătură cu pasiunea în cutreierarea „terenului” ar mai fi ceva de adăugat. Unii desfășoară activitatea ziaristică dimineața între orele 8 și 16 — să zicem. După-amiază, odată cu încheierea programului, își agață, funcționărește, haina de ziarist în cuier și n-o reiau decît a doua zi. Cei care merită titlul înalt de „reporteri frenetici” erau însă ziarști 24 de ore pe zi!

Cîți dintre noi ne-am dus, oare, din curiozitate, fără o anume însărcinare, la cîte o consfătuire de producție, la vreo sesiune de deputați, la diferite alte întîlniri unde cetățenii dezbate probleme importante pentru viața, munca lor?

Și iată-ne, înslîrșit, întorși la redacție! Incep căutările pentru găsirea căii proprii, a formei noi pentru prelucrarea celor aflate. Iar cînd Egon Erwin Kisch spunea: „Adevărul este cea mai prețioasă materie primă a artei, precizia, cea mai bună metodă de a o prelucra”, el înțelegea, desigur, această prelucrare (cum se spune în termeni industriali) la cald, adică la flacăra pasiunii...

Nu există redacție în care să nu auzi pe cîte unul spunînd, de dragul falsei pasiuni pentru scris — pe care aș numi-o, în cazul de față, pentru beția de cuvinte — următoarele: „Nu știi un erou din mitologie care să... Vreau să fac o comparație cullă...”

O asemenea „cultură de Larousse” nu este decît un plastru aplicat la întîmplare, amintindu-ne de celebrele caricaturi ale lui Dubout.

Oare nu e semnificativ, pe aceeași linie, faptul că unii ziarști care au călcat de zeci de ori pragul Complexului C.F.R. „Grivița Roșie” — de exemplu — și au scris zeci de materiale, n-au avut niciodată curiozitatea să citească reportajele ce se scriau de pe aceste locuri în presa de-acum 20 de ani? Oare asta nu i-a lipsit de posibilitatea unei mai bune, convingătoare, reliefări a noului?

...Geo Bogza spunea, în 1934, cînd era deacum reporter, că „are cea mai fierbinte dorință să devină”... Iată pasiunea, imbinată cu modestia. La noi sînt tineri, care nu sînt încă reporteri, dar care n-au cea mai fierbinte dorință să devină...

DOCUMENTARE

DESPRE AGENȚIILE DE PRESĂ DIN ÎNTREAGA LUME

SIEMUND GÜNTER

Primelile agenții moderne de presă au luat ființă la mijlocul secolului trecut. Intemeierea acestor agenții de presă a devenit necesară prin crearea ziarelor de mare tiraj și a fost posibilă prin introducerea telegrafului, cu ajutorul căruia s-au putut transmite informațiile la orice distanță. Ziarul și telegraful sînt așadar părinții agențiilor de presă.

Perioada înființării acestor agenții începe în anul 1835, cînd Charles Havas — un maghiar care dobîndise cetățenia franceză — a înființat prima agenție care-i purta numele. Aceasta a funcționat sub denumirea de Agenția Havas pînă în anul 1940, data de cînd este cunoscută ca „Agence France Presse” (A.F.P.). La început Havas a folosit pentru transmiterea informațiilor din străinătate curieri speciali, pe care, ulterior, i-a înlocuit printr-un serviciu de porumbei călători, cu ajutorul cărora depășea cu mult posibilitățile poștalionului. Căutînd mijloace mai perfecționate de transmisie, agenția Havas a ajuns la ideea folosirii telegrafului. Primele eșecuri nu au descurajat-o. Curînd au fost înregistrate succese.

În 1849 Bernard Wolff, directorul lui „National-Zeitung” din Berlin — care își făcuse ani de-a-rîndul ucenicia la Havas — a înființat Agenția Telegrafică Wolff, care, în 1934 a fost constrînsă să fuzioneze cu Agenția concernului Hugenberg, care luase ființă după primul război mondial, cu Uniunea telegrafică (sau a telegrafelor) și cu Agenția oficială de știri a Reichului lui Hitler: Biroul german de presă.

În 1851, tinărul emigrant german Julius Reuter a înființat la Londra

biroul Reuter, care funcționează și astăzi. Aproape în același timp (în 1848) pe continentul american a luat ființă agenția de știri Harbour (Harbour News Association) din care s-a născut apoi agenția Associated Press.

De fapt agenția americană de știri nu a jucat nici un rol pe arena internațională pînă la sfîrșitul secolului trecut întrucît ea s-a preocupat exclusiv de culegerea și difuzarea știrilor în Statele Unite.

Havas, Wolff și Reuter au fost, în schimb, de la început birouri de informații mondiale care au cules știri în toată lumea. Tot ei erau cei care hotărau modalitatea răspîndirii știrilor, cerînd, în același timp, beneficiarilor (agențiilor naționale sau ziarelor) taxe enorme. Aceste trei agenții au realizat beneficii uriașe. Ele au constituit de fapt monopolul internațional al informațiilor. În 1870 au încheiat prima convenție pentru împărțirea sferelor de influență. Reuter a primit imperiul britanic, Orientul îndepărtat, Turcia și Egiptul; Havas a primit Franța, Elveția, Italia, Spania, Portugalia, America Centrală și de sud, cît și Egiptul; Wolff a primit Germania, Austria, Olanda, Scandinavia, Rusia și Balcanii.

În explicația faptului că lui Havas și Reuter li s-a atribuit spațiul egiptean se ascundea lupta monopolurilor engleze și franceze pentru supremație în Egipt, în special pentru stăpînirea canalului de Suez, luptă care s-a încheiat pînă la urmă cu victoria Marii Britanii. Lupta pentru Egipt a dus adesea la divergențe între Reuter și Havas. Dar și în alte zone de influență aceste două agenții au ajuns de multe ori la conflicte.

Din războiul de la 1870-71 agențiile franceze de presă au ieșit simțitor slăbite.

Acum apare pe arena mondială Agenția Associated Press care, pînă în acel moment, recunoscuse convenția din 1870 și se limitase numai la rolul de agenție națională a SUA (știrile externe fiindu-i transmise de Reuter). Schimbarea raportului de forțe determină o nouă împărțire a sferelor de influență. Lupta a continuat pînă la primul război mondial, avînd ca rezultat — după înfrîngerea Germaniei — eliminarea de pe arena internațională a unuia din principalii concurenți, Agenția Telegrafică Wolff.

Prin apariția Uniunii Sovietice, o șesime din suprafața pămîntului a fost sustrasă influenței acestui monopol al informațiilor.

În Uniunea Sovietică a luat ființă o nouă agenție de presă, care s-a deosebit fundamental de celelalte, — o agenție care luptă împotriva monopolizării informațiilor, pentru adevărata libertate de informare. Pînă la Marea Revoluție din Octombrie, în Rusia activa Agenția de știri din Petersburg, care a fost preluată de puterea sovietică. În 1918 a luat ființă Agenția Rusă (Rosta) care, în 1925, a devenit Agenția Telegrafică a Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, TASS.

Lupta pentru deținerea monopolului știrilor de către agențiile capitaliste n-a slăbit deloc după primul război mondial. Pe arenă au apărut nume noi, ca United Press (U.P.) fondată în 1907 și International News Service (I.N.S.), întemeiată în 1909, care au depus toate eforturile pentru a-și consolida pozițiile, atît în

Europa cît și în Orientul Apropiat și Indepărtat.

În repetate rânduri s-a încercat stabilirea zonelor de influență ale acestor agenții. Convențiile încheiate au rămas, însă, în cele mai multe cazuri, simple pețete de hîrtie.

Lupta dintre agențiile mondiale de presă din occident pentru împărțirea zonelor de influență, care este în același timp lupta pentru cele mai mari profituri, a continuat pînă în ziua de astăzi. Spațiul în care această luptă se desfășoară a fost strîmțat prin crearea lagărului socialist. O arenă de luptă este în prezent America de sud, o veche zonă de influență a agențiilor de presă franceze. În timpul celui de al doilea război mondial agențiile americane și-au cucerit și consolidat acolo poziții. Între timp s-a ivit Agenția Reuter ca un nou concurent în lupta pentru acest ținut.

85 AGENȚII DE PRESĂ

Imediat după înființarea agențiilor Havas, Wolff și Reuter, s-au creat în Europa primele agenții naționale de presă: în 1853 Agenția Stefani din Italia, în 1860 Biroul imperial și regal de telegraf și poștă din Austro-Ungaria, în 1866 Biroul Ritzaus din Danemarca. La sfîrșitul secolului trecut existau deja 15 agenții naționale. Procesul de creare a acestui tip de agenții a fost simțitor intensificat după al doilea război mondial. În momentul de față în lume există 85 de agenții de presă.

Cercetările întreprinse de UNESCO în 1953 arată că numai o treime din populația lumii nu primește nici un fel de știri. Ei locuiesc în țări sau regiuni care n-au nici agenții naționale de presă și nici nu sînt aprovizionate direct de agențiile mondiale. Majoritatea acestor țări și regiuni se găsesc în Africa, Asia și Oceania. Dimpotrivă, 42,2% din popoarele lumii trăiesc în țări și pe teritorii în care lucrează una sau mai multe agenții naționale primind știrile din străinătate de la una sau mai multe agenții mondiale. 11,6% din locuitorii lumii locuiesc în țări sau regiuni în care nu există agenții naționale. Acolo presa este alimentată direct de una sau mai multe agenții mondiale. În aceste țări (în special în America centrală și cea de sud ca și în regiunile coloniale din Africa și Asia) concurența dintre agențiile de presă occidentale ia un caracter foarte viu. În general agențiile de știri pot fi împărțite în trei:

1) **Agenții mondiale care culeg știri din toată lumea și le difuzează**

ori unde. Printre acestea se numără Agenția Telegrafică de știri a Uniunii Sovietice TASS, Agenția britanică de presă Reuter, Agenția franceză de presă A.F.P. ca și agențiile americane de presă A.P., U.P. și I.N.S.

2) **Agenții naționale care se ocupă de culegerea și difuzarea știrilor în țara lor.** Ele primesc știri din străinătate fie de la o agenție mondială, fie de la mai multe transmițîndu-le presei din regiuni. Uneori agențiile naționale nu se preocupă deloc de știrile externe pe care agențiile mondiale le transmit în acest caz direct presei din aceste regiuni.

3) **Agențiile speciale care lucrează numai în anumite domenii ca, de exemplu, culegerea și difuzarea știrilor sportive, sau cum este cazul agenției internaționale FIDES (Fides Service) fondată de Vatican în 1926 pentru necesitățile propagandei catolicismului.**

O altă grupă care intră în această categorie se ocupă de propaganda politică cum ar fi, de pildă, trioul britanic Arab New Agency Near and Far East News (Orientul apropiat și depărtat) ca și Near and Far East News (Asia) care și au toate sediile la Londra în Norfolk Street 10. Această schemă pare clară și logică dar ea nu mai corespunde situației actuale.

O întrebare care merită discuție este aceea dacă toate agențiile speciale, sau o parte din ele, care lucrează în domenii diferite de interese, au vreo legătură cu agențiile de presă. Munca lor se deosebește doar esențial de cea a agențiilor de presă.

Și împărțirea simplificată a agențiilor de presă în două categorii și anume în 6 agenții mondiale și în 79 agenții naționale este, prin desfășurarea evenimentelor, depășită.

Făcînd abstracție de faptul că această schemă șterge diferențele între agențiile de presă (de exemplu aceea între agenția capitalului privat Reuter și agenția de presă de Stat TASS), cele 79 de agenții de presă, luate în ordinea mărimii și importanței, sînt aruncate în aceeași oală. În menținerea acestei scheme pot fi interesați numai agenții intermediari ai agențiilor mondiale occidentale, care vor să restrîngă cercul agențiilor mondiale, pentru a spori taxele pe care le pretind pentru serviciile lor de la agențiile naționale, sau de la presa țarilor respective.

Într-o serie întregă de țări lucrează așa numitele agenții naționale. În Germania occidentală de pildă sînt două asemenea agenții:

Deutsche Presse Agentur (D.P.A.) înființată în 1949 — care a fost creată după război prin contopirea agențiilor din cele trei zone occidentale și agenția Dimitag (Dienst Mittlerer Tageszeitungen, Serviciul cotidianelor mijlocii), o întreprindere a ziarelor mici și mijlocii, care își procură mai ieftin știrile prin această agenție decît prin D.P.A.

Ca o curiozitate trebuie privită situația din insula Taiwan. La o populație de 8.200.000 oameni, dintre care, după datele UNESCO-ului, 40—45% sînt analfabeți, există șase așa numite agenții naționale de știri și anume: CNA — Central News Agency, fondată în 1924 de Kuomintang și care se află din 1931 sub conducerea cartienului general al lui Chiang-Kai-Si; China News and Publications Service, creată în 1949; MBNA — Min Ben News Agency, fondată în 1946; TTNA — Ta Tao News Agency, creată în 1952; FENA — Far East News Agency, creată în 1931, al cărui efectiv se compune din 24 persoane; Daily News Agency fondată în 1946, la care lucrează 22 oameni.

Nici una din aceste agenții, nici chiar toate laolaltă nu se pot compara cu Agenția de presă de stat a Republicii populare Chineze NCNA (New China News Agency) care a fost creată în 1941 la Ienan și mutată în 1949 la Pekin, pe lângă sediul central al guvernului popular. (Începuturile acestei agenții datează din 1932. Atunci luase ființă în provincia Ciang-Si Agenția de știri a Chinei Roșii. După îndelungatul marș spre Ienan s-a creat pe lângă ziarul Armatei Populare de eliberare „Die-Fang“ (Eliberarea) o redacție specială de știri denumită Hsinhua (China Nouă), care aproviziona cu știri celelalte ziare din provinciile eliberate. În 1941, din această redacție s-a născut agenția NCNA).

NCNA trebuie deci considerată ca agenție mondială. O altă clasificare nu ar corespunde situației de fapt.

În legătură cu aceasta trebuie să arătăm că agenția de știri ADN a Republicii Democratice Germane a depășit cadrul unei agenții naționale. Această situație este valabilă și pentru o serie de agenții de presă, nu numai din țările lagărului socialist. Astfel, nici agenția Middle East News Agency (MENA), care promite să devină o agenție importantă a zonei arabe, nu poate fi clasificată printre agențiile naționale.

La fel cum în Uniunea Sovietică a luat ființă agenția TASS, în țările de democrație populară s-au creat

agenții de știri care se deosebesc fundamental de cele ale țărilor capitaliste și anume: NCNA (Republica Populară Chineză), PAP (Republica Populară Polonă), TTK (Republica Cehoslovacă), Agerpres (Republica Populară Română), MTI (Republica Populară Ungară), BTA (Republica Populară Bulgaria), ATA (Republica Populară Albania), KCNA (Republica Populară Democrată Coreeană), AVI (Republica Democrată Vietnam), ADN (Republica Democrată Germană). Aceste agenții sînt expresia suveranității țărilor socialiste. Ele se pronunță pentru schimbul liber și nemijlocit de informații, pe bază de egalitate și reciprocitate.

★

Concepția despre libertatea de in-

formație are un istoric interesant. Americanii pretind că ei sînt promotorii principiului libertății de informare. De fapt, într-o anumită perioadă din istoricul agențiilor de presă a jucat un oarecare rol așa numitul „principiu american al libertății de informare peste tot și pentru toți”. Aceasta a fost lozincă sub care agențiile de presă americane luptau împotriva puternicului monopol al opiniei (Reuter, Havas și Agenția telegrafică Wolff), dar nicidecum pentru dobîndirea libertății de informare, ci pentru a face și ei parte din acest monopol.

Anul 1934 — în care ultimele contracte monopoliste ale agențiilor mondiale s-au destrămat, fiecare obținînd dreptul de a-și plasa știrile acolo unde dorea — este considerat ca anul victoriei acestui principiu. Nu

trebuie însă confundată libertatea împărțirii beneficiilor cu principiul libertății de informare. Această libertate este amenințată oriunde este vorba de beneficii.

Prima lovitură grea împotriva monopolurilor de știri a constituit-o înființarea Agenției Telegrafice Sovietice TASS. Monopolurile occidentale de știri au primit a doua lovitură prin crearea agențiilor de știri ale țărilor lagărului socialist, care și ele au respins contractele înrobitoare ale agențiilor occidentale, luptînd pentru un schimb liber de știri, pe bază de egalitate și reciprocitate. Este neîndoelnic că dezvoltarea agențiilor internaționale de știri tinde spre suprimarea caracterului monopolist al agențiilor mondiale occidentale, pentru victoria principiului libertății de informare.

LISTA AGENȚIILOR DE PRESĂ EXISTENTE *)

Numele agenției	Prescurtare	Țara	Anul înființării	Tipul
Adjisam's News Agency		Coasta de aur	1949	Național
Agence Belga, S. A.	Belga	Belgia	1920	"
Agence France Presse (pînă în 1940 Havas)	AFP	Franța	1835	Mondial
Agence Khmère de Presse	AKP	Cambodgea	1951	Național
Agencia Telegrafică Albaneză	ATA	Albania	1944	"
Agence Télégraphique Suisse (Schweizerische Depeschen-Agentur)	ATS	Elveția	1894	"
Agence Vietnamiennne d'Informations	AVI	R. D. Vietnam	1945	"
Agencia de Noticias e de Informaçoes	ANI	Portugalia	1947	"
Agencia Efe S. A.	EFE	Spania	1938	"
Agencia Mencheta (în special de sport)	Mencheta	Spania	1882	"
Agencia Meridional, Ltd	ITD	Brazilia	1931	"
Agencia Nacional de Informaciones	ANI	Uruguay	1945	"
Agencia Noticiosa Corporacion de Periodistas	Coper	Chile	1948	"
Agencia Noticiosa Prensa, Radio y Cine	PRYC	Chile	1945	"
Agencia Noticiosa Saporiti	ANS	Argentina	1900	"
Agencia romină de presă	Agerpres	România	1949	"
Agencia Astra	Astra	Triest	1948	"
Agencia Internazionale Fides	Fides Service	Italia	1926	Agencie specială a Vaticanului
Agencia Nazionale Stampa Associata	ANZA	Italia	1945	Național
Algemeen Nederlandsch Persbureau	ANP	Olanda	1934	"
Allgemeiner Deutscher Nachrichtendienst	ADN	R.D.G.	1946	"
Anadolu Ajansi	AA	Turcia	1920	"
ARAB News Agency, Ltd.	ANA	Anglia	1941	Special
Associated Negro Press, Inc.	ANP	S.U.A.	1919	Serv. special
Associated Press, The	AP	S.U.A.	1848	Mondial
Associated Press of Pakistan	APP	Pakistan	1949	Național

*) Atît această listă cit și datele conținute în întregul material au fost

culese din cartea „News Agencies, their structure and operations”. (Agențiile de știri cu modul lor de a

se organiza și lucra, N. T.). (Tiparul Georges Hang, Paris), publicată în 1953 de UNESCO care a alcătuit-o.

Numele agenției	Prescurtare	Țara	Anul înființării	Tipul
Athens News Agency (Agence d'Athènes)	AA	Grecia	1905	Național
Australian Associated Press, Ltd.	AAP	Australia	1935	"
Australian United Press	AUP	Australia	1932	"
Austria Presse Agentur	APA	Austria	1946	"
Bakhtar	Bakhtar	Afganistan	1939	"
British United Press	BUP	Canada	1922	"
Bulgarische Telegraphen Agentur	BTA	Bulgaria	1918	"
Bull's Pressjänst (partener al lui INS)		Suedia	1927	"
Birma Press Syndicate, Ltd.	BPS	Birmania	1947	"
Canadian Press, The	CP	Canada	1917	"
Central News Agency (Taiwan)	CNA	Taiwan	1924	"
Ceska Tiskova Kancelar	CETEK A	R. Cehoslovacă	1918	"
China News and Publication Service, Ltd.	China News	Taiwan	1949	"
Christlicher Nachrichtendienst	CND	R.F.G (München)	1946	Serv. special
Daily News Agency		Taiwan	1949	Național
Deutsche Presse-Agentur	DPA	R.F.G. (Hamburg)	1949	"
Dienst mittlerer Tageszeitungen	Dimitag	Bonn	1949	"
Evangelischer Pressedienst	EPD	Bethel	1910	Special
Evangelischer Nachrichtendienst Ost	ENO	Berlin	1947	"
Exchange Telegraph Company, Ltd.	Extel	Anglia	1872	Național
Far East News Agency	FENA	Taiwan	1931	"
Haplong Tongshin (Korean Pacific Press)	KPP	Corea de sud	1945	"
Hsinhua (New China) News Agency	NCNA	R. P. Chineză	1941	"
Informazione, L'		Italia	1925	"
International News Service	INS	S.U.A.	1909	Mondial
Irish News Agency, The	INA	Irlanda	1949	Național
Itim Agency	Itim	Israel	1950	"
Jewish Telegraphic Agency, Inc.	JTA	S.U.A.	1919	Serviciu special al Organizației evrești
Jiji Press, Ltd.	JP	Japonia	1945	Național
Kantorberita Antara	Antara	Indonezia	1937	"
Katholiek Nederlands Persbureau	KNP	Olanda	1946	"
Katolische Internationale Presse- agentur	KIPA	Elveția	1920	Special
Agencia centrală de știri coreeană	KCNA (Sung-Ang)	R.P.D. Coreeană	1946	Național
Kyodo News Service, The	Kyodo	Japonia	1945	"
Logos (fondat de ziarele catolice)	Logos	Spania	1928	"
Lusitania	Lusitania	Portugalia	1944	"
Magyar Távíratl Iroda (Agenția telegrafică ungară)	MTI	Ungaria	1881	"
Middle East News Agency	MENA	Egipt	1956	"
Min Ben News Agency	MBNA	Taiwan	1946	"
National Catholic Welfare Conference News Service	NCWC	S.U.A.	1920	Special
Near and Far East News, Ltd.	NAFEN	Anglia	1948	"
Near and Far East News (Asia) Ltd.	NAFEN (ASIA)	Anglia	1952	"
New Zealand Press Association, Ltd.	NZPA	Noua Zeelandă	1879	Național
Norsk Telegrambyra	NTB	Norvegia	1867	"
Overseas News Agency	ONA	S.U.A.	1940	Special
Pan-Asia Newspaper Alliance	Pananews	Hongkong	1949	Național
Pars	Pars	Iran	1934	"
Persbiro Indonesia Aneta (olandeză)	PI-Aneta	Indonezia	1917	"
Philippine News Service	PNS	Filipine	1950	"
Polska Agencja Prasowa	PAP	Polonia	1945	"
Prensa Venezolana	Peve	Venezuela	1940	"
Prensa y Radio Espanola, S. A.	PYRESA	Spania	1940	"
Press Association, The	PA	Anglia	1868	"
Press Telegraph	PT	Norvegia	1938	"

VERIFICAT
2007

Numele agenției	Prescurtare	Țara	Anul înființării	Tipul
Press Trust of India (pînă în 1948 Associated Press of India)	PTI	India	1905	Național
Radiopress, Inc.	Radiopress	Japonia	1945	"
Reuters, Ltd.	Reuters	Anglia	1851	Mondial
Ritzaus Bureau	Ritz-Bur.	Danemarca	1856	Național
South African Press Association, (în- ainte Reuter South African Press Agency)	SAPA	Uniunea sud- africană	1938	"
Sport-Informationsdienst	SID	R.F.G. (Düsseldorf)	1945	Special
Star News Agency (fondată de en- glezi avînd contracte cu NAFEN (ASIA) și NAFEN)	Star	Pakistan	1948	"
Sudanese Press Agency	SPA	Sudan	1946	Național
Sudanese News Service	SNS	Sudan	1948	"
Suomen Tietotoimisto-Finska Notisbyran	STT FNB	Finlanda	1887	"
Ta Tao News Agency	TTNA	Taiwan	1952	"
Agencia Telegrafică a U.R.S.S. (1894 Agencia Rusă de Știri, din 1904 Agencia de Știri a Petersburgului, preluată în 1917 de Puterea Sovietică, din 1918 Agencia Rusă de Știri (Rosta), din 1925 TASS)	TASS	U.R.S.S.	1917	Mondial
Agencia Telegrafică Iugoslavă	Tanjug	Iugoslavia	1943	Național
Telenoticiosa Americana	Telam	Argentina	1946	"
Tidningarnas Telegrambyra	TT	Suedia	1921	"
Türk Havadis Ajansı	THA	Turcia	1950	"
United Press Associations	UP	S.U.A.	1907	Mondial
United Press of India	UPI	India	1933	Național
Vietnam Presse	VP	Vietnamul de sud	1951	"
Yugopress	Yugopress	Iugoslavia	1952	"

(după „Neue Deutsche Press“)

COLEGIUL DE REDACȚIE: Radu Vasiliu (redactor șef), Const. Antip, Virgil Dănciulescu,
Henri Dona, Vasile Dumitrescu, Ion Felea, Nestor Ignat, Gavril Incze, Nicolae Moraru,
Gh. Năstase, Marin Roban, Al. N. Trestieni

REDACȚIA ȘI AD-ȚIA: str. C. Dobrogeanu-Gherea, 5. Telefon: 3.26.20 (int. 359), 5.65.25, 6.36.39

ABONAMENTE: lei 12 pe 6 luni; lei 6 pe 3 luni

Abonamentele se primesc la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții. De asemenea, revista se găsește de vânzare la chioșcurile difuzării presei

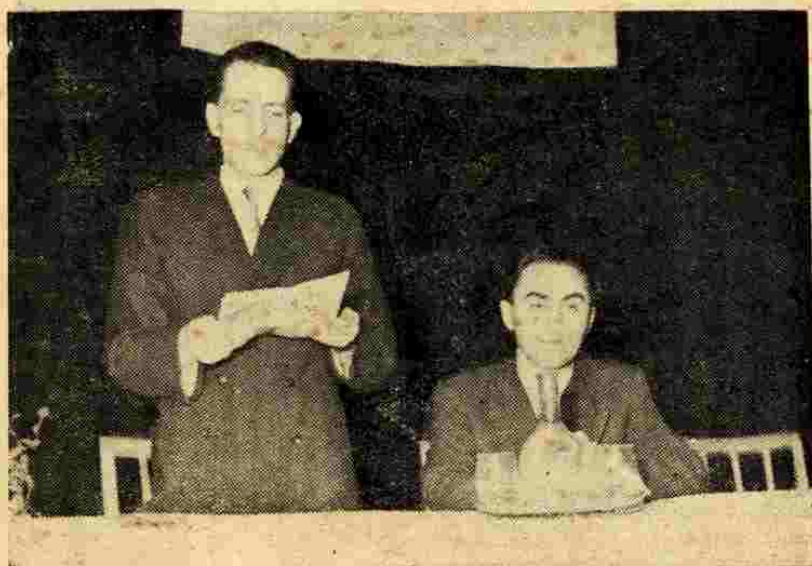
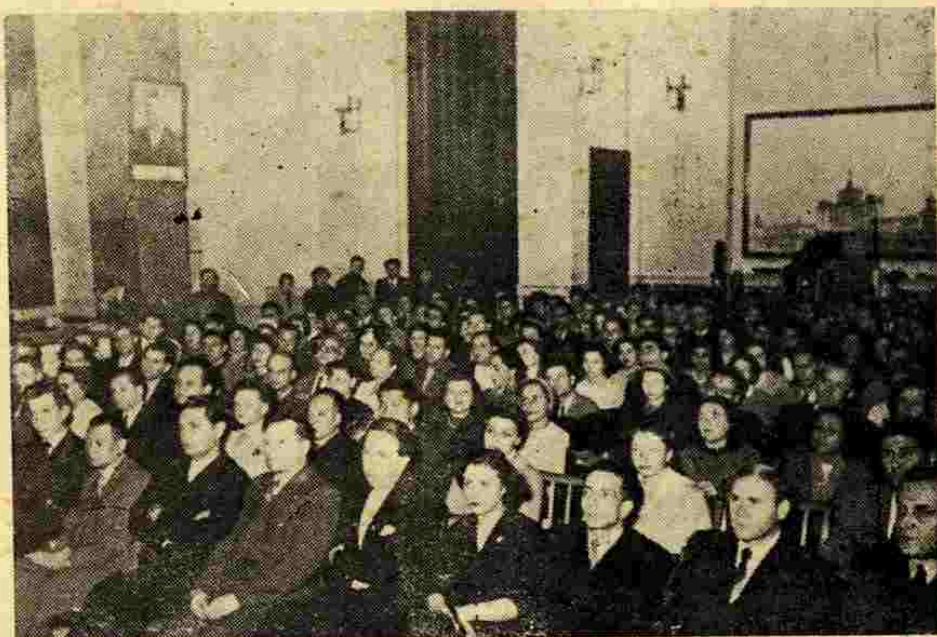
Tiparul executat în Intreprinderea Poligrafică nr. 2, București, str. Brezoianu nr. 23--25 c. 3698

**A XI-A ANIVERSARE A PROCLAMĂRII
R.P.F. IUGOSLAVIA**

- a) Vorbește Milan Zupan, secretar al Ambasadei
R.P.F. Iugoslavia la București
- b) Asistența

**LA SEDIUL
UNIUNII
ZIARIȘTILOR**

**A XII-A ANIVERSARE A ELIBERĂRII
R. P. ALBANIA**

Vorbește Mishe Nîco, prim secretar al Amba-
sadei R. P. Albania

Sediul Uniunii Ziariștilor din R. P. R.

Foto : A. Rosenthal